Brocquière,
Bertrande de

l.
Buda és Pest erődit-
ményei 1686
(a lexikon anyagába
beosztott cikke
Banfi Floriónak,
108. l. 113. l. 127. l.
128. l.

Broczki Ferenc fazekas-népművész

a Csepeli Munkásotthonban közös kamarakiállításon mutatkozott be a fiatal népművész, műveivel.

Esti Krónika

1973. I. 20. Kossuth, 19.00 (Szné).

Bróczky Béla

- a komáromi művészeti mozgalom aktív tagja

Említve: Patzai Pál, Riegle Lajos, Basilides Barna és Sándor, Nagy Márton és Antal, Staudt Mihály, Reichenthal Ferenc, Lenhardt György, Hannos Károly Bróczky Béla.

Szucky M. Emil: Emlékezés Berecz Gyulára

Irodalmi Szemle 1975/4

M. D. K.

BROCOP, Franz

Vogel alkalmarottája 1802

Z. S. Vogel 205.

Stephan Brocky

Kőművesmester készített a Kassai dómról felmérési rajzot. 1782?

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

4131

Ø Brocsko Károly

hegedűkészítő

Budapesten a XIX.

Náradban.

Lütgendorff

73. l.

a sokkal nagyobb méretü park fo-
rányozzuk a Nemzeti Park elneve-
rése esetén ott több ilyen Nemze-
Horthy-csucs, vagy a Szent Anna-

igen sürgős, egyrészt a pusztitá-
ezt az idegenforgalom hathatós
különösen Tihany községnek égető

Dr.Cholnoky Jenő s.k.

Brocskó Pesti
hegedűkészítő

l.

Ezredévesk[illegible]

I B. 18. l.

Nemcze XVII. zárzad.

2937

68. J. Dupré.

(Sz. Nantesben 1812-ben. † ugyanott 1889. október 7-én.)

Major mellett.

~~Az előtért~~ Balról majorsági épületek ~~foglalják el~~ vannak, a hol; Jobbra ~~pedig~~ patak folyik, melynek innenső partján két czölöpön nyugvó dobogó van. A háttérben facsoportok látszanak. A falak közelében és az ól körül fehér és tarka lábas jószág szemezget és a hol elől az udvart bekerítették. A felhőzött égbolt kissé borult. Jelzése a bal sarokban, a barna folt alól kilátszó vörös betűk szerint: »*J. Dupré.*«

Fa, méretei 36·5 : 57·5 cm. ~~— 1897: IV. 68. — 1898: IV. 68.~~ — ly lelt. sz. 465 — Vétetett az 1897 junius 10-iki ~~Vétetett 1897-ben. — Ltsza 465.~~ 35202 sz. levrat alapján Rosenfeld Sornátot 600 frton (1200 K).

743

Kitüggesztésére vonatkozó adatoka Nemz. Muzeumban 1897. IV. 68

29. **Bród**, g. k. fatemplom.

1733. „... ligneum...". (O. L.; C. P. D. A. 1733. jan. 26.)

1747. „Ecclesia lignea in statu bono." (O. L.; C. P. Tab. et Conscr. 1747. jún. 18. No. 8.)

1839. „... cum Eccl. Lig. ad S. Michaëlem Archangelum." (Schem. Munk. p. 29.)

1857. „... cum Eccl. Mur.... 1857 erecta." (Schem. Munk. 1859. p. 24.) A későbbi sematizmusokban már 1836-os évszám szerepel, ami nyilván tévedés, mert 1856-ban még áll a fatemplom és a továbbiakban azt mondja

„... in eorum locum erigitur murata." (Schem. Munk. 1856. p. 23.)

(Bereg m.)

Domfacp

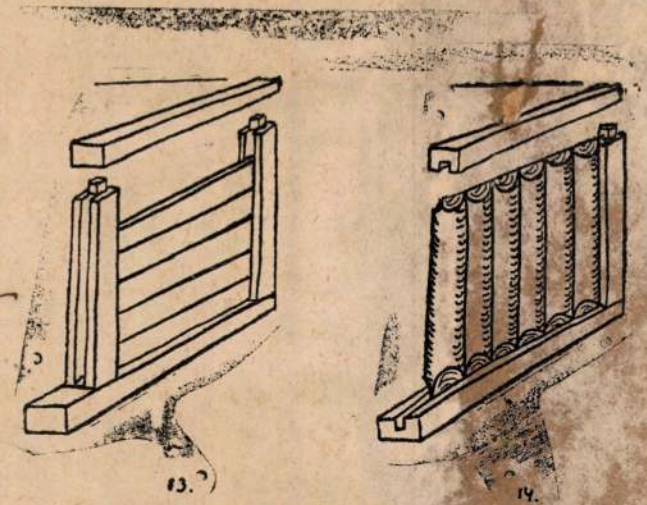

13. ábra. 14. ábra.

Ezzel már a toronynélküli, a legegyszerűbb alakú templomok falszerkezetét körülbelül le is írtuk. Még csak azt kell megjegyeznünk, hogy a keretépítkezésnél a kere-

Brod

Márk, Linek, Lakos Alfréd művészek illusztrálták a Magyar Hirlap Karácsonyi Albumát, -közli a lap.

A HÉT, Bp. 1897. dec. 12. VIII. évf.
5o. sz. 8o3. lap után következő lapokon

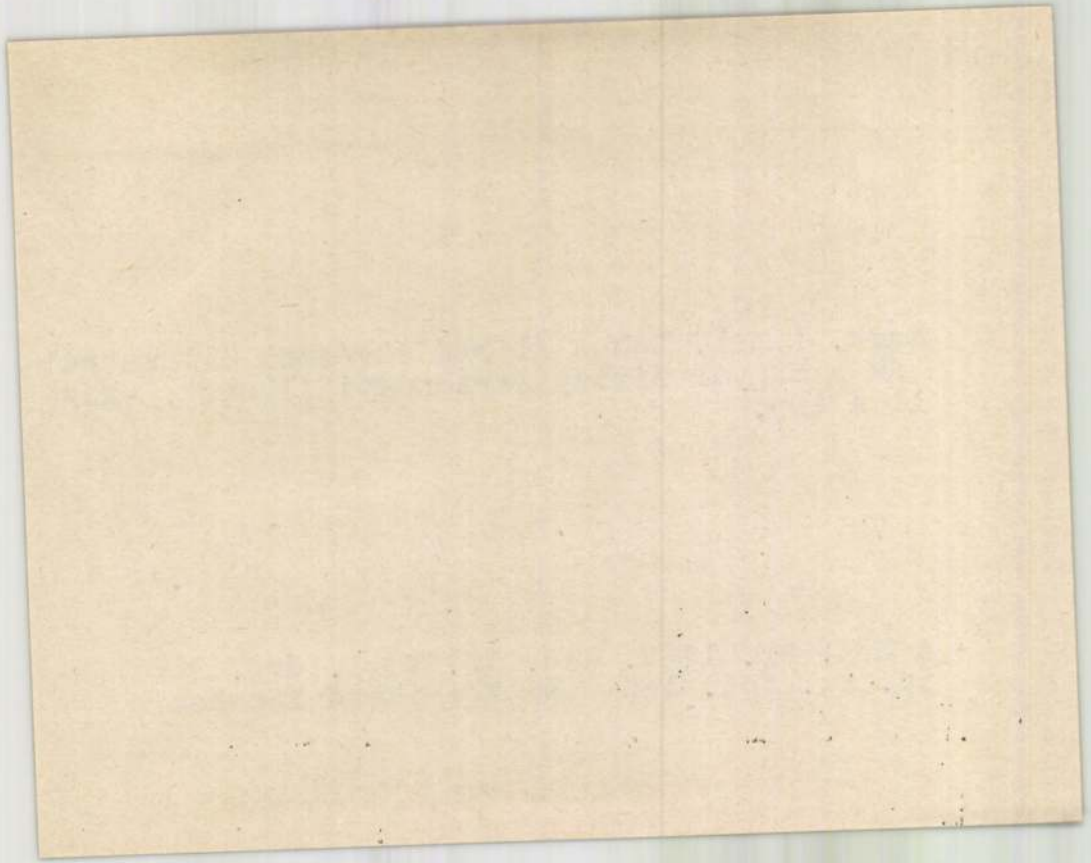

MDK

Bród Ernő,

a magyar Figaró naptára.1908. 4 lap.

Dr.Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója.Bp.1936.
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5.rk. sz. melléklete, 63.l.

olasz hadi épi-

BRODALIA, Floriano, de. ~~Némely okmány-~~

tész ~~ban BRUGALIA, BROGALIA és GRYZO DA~~

~~BRAGALIA. 1581-ben Egerben dolgozott~~

~~és~~ azonos ~~kell, hogy legyen a korábban~~

~~emlitett~~ BORGODALE-val. L. O.

Maggiorotti 431.

Csak a pirossal
aláhuzott szöveg
kell.

O Brodebeck

épitett

1873

l.

Birógerinyeszegi

118-l

özlönye:

119°
30'
120°
TAI-CSOU
JANG-CSOU-FU
Ji-csöng h.
Jang-cze-kiang
Lung-tan
Kao-cz'
CSUNN-KIANG-FU
Tai-hszing
Hszin-fong
Csang-knan
Ku-jung h.
Tan-jang h.
Csing ki
Lang-li
Kiangjin
Mu-ling
Li-sui h.
Nagy-csatorna
CSANG-CSOU-FU
Kin-tan h.
Kao-hu
Csang-tang-hu
Sai-hszien
Nu-du
Li-jang h.
Mao-san
Kao-sun h.
Tsing h.
Tung-pu
Ting-pu
Hu-csu-san
Tai-hu

Bródi Sándor, színész

Meghalt 77 éves korában.

1973. jan. 15.

A Farkasréti temetőben temetik el.

— : Halálozás

11.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 19.

MDK

Brodmann Kálmán

Férfi fej I.,plakett

Férfi fej II.,plakett

Gyermekarc, domb.

Női arc, domb.

Szab.Képzőm. Rajz és Festőisk. kiáll. 1924.ápr.

8.1.

7. Vizitáció . .
8. Angyali üdvözle
9. Szt. László

PANNON ŐSZ 1995.

A
Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár
tisztelettel meghívja

PATONA TERÉZ
és
BRODSZKY FERENC
fazekasok

kiállításának megnyitójára
1995. szeptember 5-én 5 órára a könyvtár előadótermébe

Megnyitó beszédet mond:
Zsámboki Árpád

Közreműködik:
Tanai Erzsébet és Németh Tamás

Brodszky Ferenc

Többi lásd Patona Teréznél

MDK

Brodnyánszky J. resicai mester

hálószobakészlet

Gaul K: Butorip. diszitőip. az ezr.éves o.kiáll.on.
MMEKözl 1897, 6.füz. 263-276 l. képek

MDK

Brodschelm Fülöp kőmives legény

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám.298.l.

Brodschelm Tilöp M.D.U.

könnveslegény

+ 1729

emlitve:

Schoen A: Hölbling épitőmester Budán.
hiwtört. Ért. 1958 (VII) 2-3 sz. 144

Brodszky Ásgádné

Népi Limrésekkel - melyekre

Szerépel az alábbi táslatou Merőtúron

– egri –: Festmények, szobrok, népi
Kerámiák

Szolnok Megyei Néplap 1969 VII. 17

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Brodszky Erzsébet

illusztrálta Solem Áléchem:
A kisemberek városa c. kötetét.

Vásárnapi Könyvszemle
Magyar Nemzet, 1967. VIII. 6. 13. o.

Brodszky Terenc, tazekas

L.: Tillai Erzsi

Kónya József: Minden este táblás ház 6.

Népszabadság Bp. 1981 febr. 21.

Brodszky Ferenc

Szólnunk illik még a művészekről: Brodszky Ferencről, Tibor Istvánról, akik most születtek művészjelöltté a Vas megyei munkásörökben.

Losonci Miklós: A vasi műhely. Vasi Szemle, 1976. 4. 448. o.

Bródy Ferenc

Nagykátán a Gábor Andor Művelődési központban július 3-án nyílt meg a művész kiállítása.

-----: Kiállítási naptár.
Művészet, 1976. július - 48. oldal.

Brodszky Ferenc, kerámikus

Kézlet. Repr.

Brodszky Ferenc: munkája Mümelléklet. IV.

TISZATÁJ, Szeged. 1973. augusztus XXVII 8.

Brodszky Gerene, Kerámikus

A Népművészet ifjú mestere.

— : Népművelők, népművészek kitüntetése

12.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 17.

Borsodnéky Ferenc, keramikus

A Népművészet ifjú mestere lett.

– : Kiváló népművelők kitüntetése 7.

Népszabadság, Bp. 1973. aug. 18.

Ø Brod Ernő

a Magyar Figaró
c. lap rajzolója
a XX. sz. elején

Gerevich Tibor
Közlése
1949. febr. 3.

Utána nézni!

27901-1912. szám.

Az 1899:XV. tcz. l
választási jogosultsággal
hivatalból való kiigazitás
kálatokat az összeiró küld
központi választmányának h
a folyó évi március hó el

Felkérem ennélfo
lékek Országos Bizottságá
selővválasztói jogga l biró,
jegyzékét szigoru betüren
kerület külön-külön lapon:

Bród Ernő

rajzoló

L. Kendrey-Kentiványi

261. l.

Bród Ernő, rajzoló. Tanulmányait Budapesten és Párisban végezte. Már hosszabb ideje Párisban él, de azért állandóan dolgozik magyar képes lapok számára is.

Brodnik Mátyás, festő; szül. 1814-ben Krajnában, megh. 1845 márcz. 31-én Zágrábban. Főleg freskókat és oltárképeket festett templomok számára, de arczképfestéssel is foglalkozott. Nehány évig Károlyvárosban élt, majd Zágrábban telepedett le s ott is húnyt el. Következő képeit ismerjük:

1. Szent Péter átveszi Jézustól a mennyország kulcsait.
2. Mária, oltárkép a brebiri káptalani templomban.
3. Az utolsó vacsora, Leonardo da Vinci után. A XIX. század közepén Pogledić István zágrábi apát birtokában volt.
4. Haller bán beiktatása, vázlat.
5. A remetefalvi templom egyik oltárképe.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 43. l.

Brodnik Mátyás
festő

L. Kendrey - Lentiványa

268. l.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 JUN 2 3
Vas Népe

Brodszky Ferenc

1021

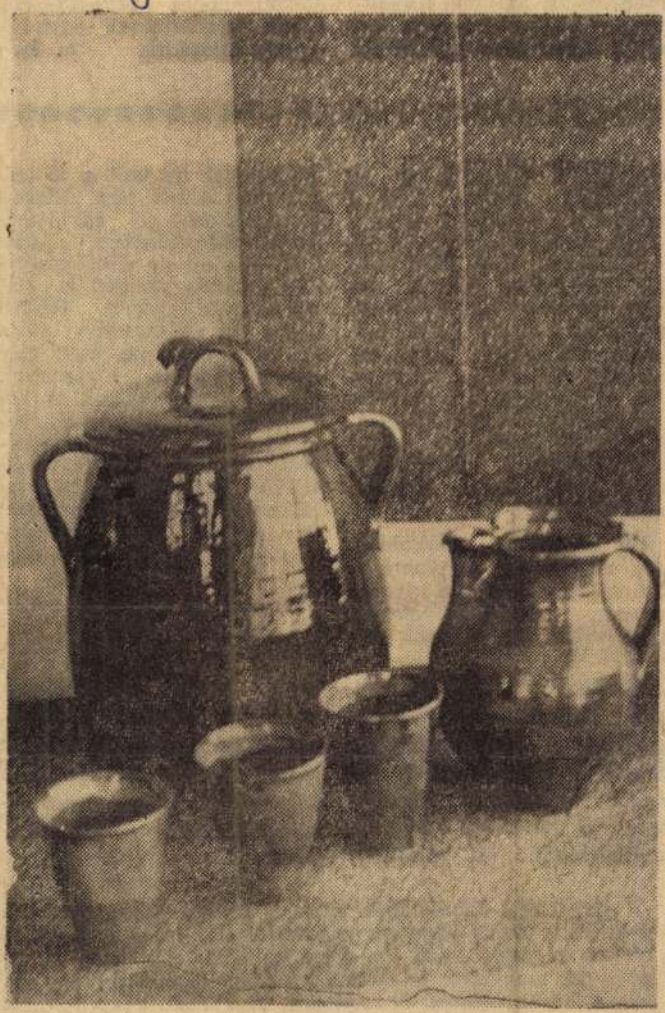

Brodszky Ferenc: Készlet

általános és szakmai műveltségének fejlesztését, azaz egy olyan szervezetet, amelynek

szolgálatot építettek ki; a fővárosban gomba módra nőnek ki a földből a tízemeletes, modern lakóépületek; a színházak és a mozik körül éjjel-nappal pezseg az élet; egymást érik a lovas-, a birkózó- és az íjászversenyek; nemzetközi sportesemények zajlanak... Egyszóval, a szocializmus építésének medrében folyik az élet. A mongol pásztorok most szerveződnek munkássá. Most alakul ki a mongol munkásosztály.

Ha az ember külföldön jár, mindenhol benyomásokat szerez. Élményei szaporodnak, véleményt alakít, ismerkedik. Így voltunk ezzel mi is.

Hivatalos tárgyalásaink során és azon kívül is, megismertük testvérszervezetünket, a Mongol Béke és Baráti Társaságok Szövetségét, annak belső életét és munkásságát. Itt tartózkodja, hogy a két nép közötti kapcsolatokat új együttműködési szerződésben rögzítsük, miután az előző szerződés minden pontját a két fél maradéktalanul teljesítette. Az egyezmény célja az volt, hogy ne csak gazdasági, hanem társadalmi, emberi kapcsolataink is bővüljenek és erősödjenek. Kiállításokkal, dokumentációcserével, kölcsönös látogatásokkal, filmekkel, baráti találkozókkal, egymás nemzeti ünnepeinek közös megünneplésével fűzzük szorosabbra a két nép barátságát.

A mongol párt és a mongol nép, túl a gazdasági kapcsolatokon, nagy érdeklődéssel és szeretettel fordul felénk. Mint tapasztaltabb testvértől, tanulni akarnak, segítséget várnak és kérnek tőlünk. Ennek az igénynek mindjobban eleget tenni internacionalista kötelességünk.

A mongol tavasz más, mint a miénk. Több mint tízezer kilométerre vagyunk egymástól. De mind a két nép azonos célokért küzd és dolgozik. S jóleső érzés tudni, hogy mi, magyarok jelentős mértékben hozzájárultunk ehhez a közös célhoz. Bizonyítéka ez annak, hogy mit jelent, a gyakorlatban, a szocializmus országhatárokon, földrészeken túlsugárzó nagy eszméje.

Antalfia Jenő
a Hazafias Népfront osztályvezetője

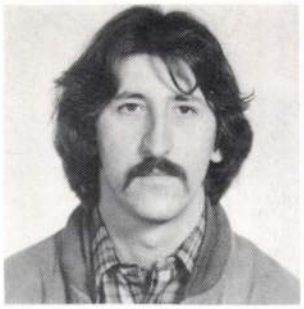

BRODSZKY Ferenc

Sárváron született.	**1948**	Born in Sárvár.
Magyarszombatfán fazekas mesterséget tanult, majd Geszler Máriától kerámiát.	**1968--1669**	Studied pottery in Magyarszombatfa and ceramics from Mária Geszler.
Ifjú Népművész címet kapott.	**1973**	Awarded the Young People's Artist Prize.

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK

SOLO EXHIBITIONS

Sárvár, Nádasdy-vár	**1980**	Sárvár, Nádasdy Castle
Őriszentpéter. Művelődési Ház	**1981**	Őriszentpéter, Community Center
Nádasd, Művelődési Ház	**1982**	Nádasd, Community House
Csepreg, Művelődési Ház	**1984**	Csepreg, Community House
Körmend, Színházgaléria	**1987**	Körmend, Theatre Gallery
Sárvár, Nádasdy-vár	**1992**	Sárvár, Nádasdy Castle

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK

COLLECTIVE EXHIBITIONS

Csepel	**1974**	Csepel
Nagyatád	**1976**	Nagyatád
Pécs	**1976**	Pécs
Nyíregyháza	**1987**	Nyíregyháza
Nyíregyháza	**1992**	Nyíregyháza

PATONA Teréz

Nádasdon született.	**1950**	Born in Nádasd.
Magyarszombatfán fazekas mesterséget, majd Geszler Máriától kerámiát tanult.	**1968-1969**	Studied pottery in Magyarszombatfa, then ceramics from Mária Geszler.
Ifjú Népművész címet kapott.	**1971**	Was awarded the title of Young Folkartist.

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK

SOLO EXHIBITIONS

Sárvár, Nádasdy-vár	**1980**	Sárvár, Nádasdy Castle
Őriszentpéter, Művelődési Ház	**1981**	Őriszentpéter, Community Center
Nádasd, Művelődési Ház	**1982**	Nádasd, Community Center
Csepreg, Művelődési Ház	**1984**	Csepreg, Community Center
Körmend, Színházgaléria	**1987**	Körmend, Theater Gallery
Sárvár, Nádasdy-vár	**1992**	Sárvár, Nádasdy Castle

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK

COLLECTIVE EXHIBITIONS

Pesterzsébet	**1974**	Pesterzsébet
Nagyatád	**1976**	Nagyatád
Pécs	**1976**	Pécs
Nyíregyháza	**1987**	Nyíregyháza

KERÁMIÁK
BRODSZKY FERENC

POTTERY
FERENC BRODSZKY

KERAMIKEN
FERENC BRODSZKY

CERAMICHE
BRODSZKY FERENC

KERÁMIÁK
PATONA TERÉZ

POTTERY
TERÉZ PATONA

KERAMIKEN
TERÉZ PATONA

CERAMICHE
PATONA TERÉZ

KERÁMIÁK
BRODSZKY FERENC

POTTERY
FERENC BRODSZKY

KERAMIKEN
FERENC BRODSZKY

CERAMICHE
BRODSZKY FERENC

Brodnky Ferenc

Teramitus mürén

muntái a 17 éves Vasi Műhelyben

Vas Nége

1984 nov. 17

Brodszky Ferenc fazekas

A Csepel Művek Munkásatthon előterében kamarakiállítás mjelt, ahol három iparművész közös kiállítását láthatjuk.

Mátyás István: A munkásatthonban nincs szünnap.

Népszava, 1973. febr. 16.

BRODSKÝ KÁROLY

ZMETÁKOVÁ, DANIELA: NEPUBLIKOVANÝ OBRAZ KAROLA BRODSKÉHO

ARS 4. 1970, 1-2. 92., 253-254

PETROVÁ-PLESKOTOVÁ, ANNA:
BRATISLAVSKÍ VÝTVARNÍ UMELCI
A UMELECKÍ REMESELNÍCI 18.
STOROČIA
ABS 4. 1970, 1-2. str.

Brodszky Károly, festő

L. Csók. 7.

–: Képzeremekek árverésen 12.

Esti Hirlap, Bp. 1979 dec. 11

Brodszky Károly
festő

A művén alkotása szerepel a
Petro gyűjteményében.

Végvári Lajos: Magán gyűjtemények . . .
Művészet, 1975. március - 9 oldal.

BRODSZKY KÁROLY

Műgyüjtők Galériájának 4. aukciója a Jókai Klubban. Belvedere. I. /1989/1. 1.n.

Az aukción Tiroli táj cimü festménye szerepelt.

Brodszky Miklós
festő

M.D.K.

Balaton képeiről.

Farkas Zoltán: Csók István búcsúztatója
Művészet, 1961. április – 4 lap.

MDK

Brodszky Sándor

Kilátás a Balatonra, repr.

Kállai E: 4 balatoni tájkép. Uj Idők, 1936. 29.sz. 41-44. l. képekkel

3172

9. Brodszky Sándor.

(Sz. Tó-Almáson 1819. julius 20-án.)

Kilátás a Balatonra.

Az előtért a meszesgyörki halmok foglalják el, hol a jobbra lévő úton férfi és nő közeledik. Az előbbinek pörge kalap, és sötét; az utóbbi fejét piros kendővel kötötte be, inge bal válláról lecsuszott, kurta szoknyája kék. Kissé hátrább egy másik férfi alakja tünik fel. A halmokról gyönyörü kilátás nyilik a hullámzó Balatonra, melyen két vitorlás siklik tova. A háttérben, hová balról út kanyarodik, hegyek emelkednek, tetejökön Csobáncz és Rezi romjaival s a völgyben községgel, hol a fehérre meszelt házak közül templomtorony emelkedik ki. Az égbolt felhőzött; a jobbról elterülő vidék felett zivatar tört ki s a fekete felhők között villám czikázik. Jelzése alól balra, a kidőlt fa közelében: »*Brodszky S.*«

Vászon, méretei 108 : 153 cm. — Magy. Képt. 399.

~~Ltsza 597~~

~~c) A Kisfaludy Társaságnál.~~

354

nak perkj, ki szürs visel

Uj lelt. sz. 597. — 1905. átv. jegyz. 644. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2232, és a leltárban 3172. — Vétetett 1881 augusz 1878-ban 400 frton (800 K). — 1881. augusztus havában letétképen a kassai muzeumnak adatott ki.

M. K. 399.
Ujl. 597.

Vét. 1878.
Felső Magyarom. Muzeumban.

612

Brodszky Sándor

Balaton Tihanynál
c. képe repr.
KMTárs. 1927. táj és
életk kicill. kat.

35. *Brodszky Sándor:* A Balaton Szigligetnél.

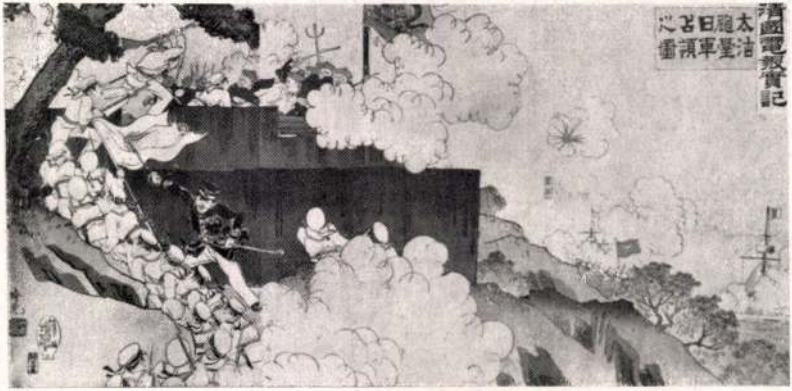

735.

40. *Brodszky Sándor:* Badacsony.

338. *Millitz, Johann Michael:* Mária Terézia.

9. *Brodszky Sándor:* Tájkép.

47. *Hollósy Simon:* Kolostorkert.

Brodszky Sándor

Vas. Ujs az Uj Magyarszó
képes mell. 1939 febr. 5.

Brodszky Sándor:
Erdőrészlet

a tanároknak, — sőt a jobb tanul
megismerhesse és így hozzájuk f
senek meg másokat, kiknek sem e
rendelkezésre nem áll.

Végezetül nem feledkezhetünk

′AR
′ÉSZET.

HÓ. 1. SZÁM.

ET“ PROGRAMMJA.

ban, a vallás- és közoktatásügyi
őre hatszor megjelenő folyóiratunk
vészi Ipar“-nak és mint ilyen köz-
eum- és iskolának és az iparművé-

ársulat b. e. megalapítója, Trefort
rében a jó ízlést érvényre juttatni

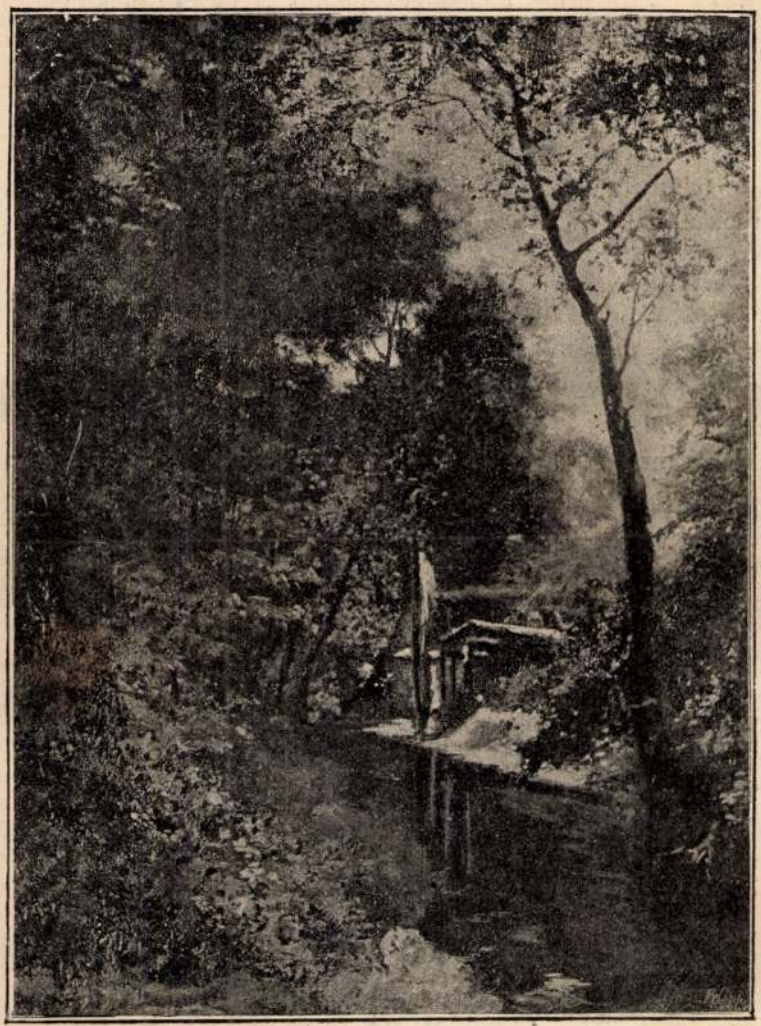

Brodszky Sándor: *Reggel az er mellett.*

Brodszky Sándor
Nas. Uró. 1891. 49.2

zazatos akademiai
t ünnepélyért? . . .
i, s halljuk, a mint
s kiemeli, hogy ha
le szemeit, hogy a
iiban, a melyekben
aga után. «Ha —
nyiságomat valami
natnám, hogy mint
utánam sokkal ha-
zni.»
ellemző szerénység
zése volt egész gon-
t küzdő lényének s
F nyilatkozattal vált

cserje vet kevés árnyékot. Alatta pásztorfiú heverész, fejét kezére támasztva; szemeivel pedig álmodozva pillant a messze pusztába. A körülbelül tizenhét éves ifjúnak nemes vonásai szépségre mutattak, s élénk szemében a búskomorság és fiatalos elbizakodottság vegyüléke csillámlott. Magas, nyilt homlokára alácsüngött néhány sötét, dús hajfürt.

A pásztorfiú nagy csordát őrzött, mely tarka tehenekből és juhokból állott. Lábai előtt legelésztek, s olykor-olykor a kolompos megrázta nyakát, ha alkalmatlan legyek háborgatták. A fiú azonban nem látszott észrevenni a legelésző állatokat, mert tekintete a távol vadonban

Ernst Museum Budapest
XXXIX

70

Brodszky Sándor

festő

Egy csöndes öreg festőnek művészi hagyatékából rendezett kiállítást a Képzőművészeti Társulat. Brodszky Sándor kétszáz kisebb-nagyobb munkája került a közönség elé, nagyobbára nagy szorgalommal áttanulmányozott vázlatok, amelyeknek motivumai azután visszatértek a művész képein. Körülbelül egy hónappal ezelőtt halt meg e sok szorgalmas munka szerzője, neve közkeletű volt, nem csoda, hisz körülbelül félszázadon át rendes kiállítója volt a különböző művészegyesületeknek. Rendkivül munkabíró, vasszorgalmu, csöndes, szerény művész volt, rég letűnt művészi korszakok képviselője, jellemző képviselője a hatvanas-hetvenes évek művészi stílusának. Tehetségét nem lehet Ligeti vagy Telepyével összemérni, de mégis rokonszenves, szeretetreméltó művész, akinek nálunk bizonyos műtörténeti szerep is jutott a művészeti mozgalmak élesztgetése körül.

A Képzőművészeti Társulat kegyeletes dolgot művelt, midőn a magyar festők e nemrég elhalt Nesztorának emlékét e kiállítással fölelevenítette.

csolt lelkesedéssel tekint föl."

Ha csak egy irodalmi ítélet megfellebbezése maradna a cikk, több tekintetben egyet lehetne vele érteni. Az elvesztett alkotmánynyal valóban mostohán bánt eddig az irodalomtörténet. Való lényegét, legmélyebb eszmetartalmát még senki sem tárta fel, holott Arany írói fejlődése szempontjából aligha hagyható figyelmen kívül pályájának ez első, jelentős állomása. Az irodalmi perújítás ez ügyben legalább olyan jogosult, mint Petőfit kivéve egész negyvennyolc előtti, reformkori irodalmunkkal szemben. Az is igaz, hogy a munkát bizonyos homály takarja, egyebek közt már csak azért is, mert Arany valamennyi nagyobb műve közül a közönség szélesebb rétegei számára a legkevésbbé hozzáférhető. A felújított perben azonban Móricz Zsigmondnak sem sikerül végleges, kielégítő ítéletet hoznia. Az összes meggondolni-valókat ő sem gondolja végig, s a félig átvizsgált anyagból olyan következtetéseket von le, amelyek a mű át nem vizsgált másik felével szöges ellentétben állanak.

Az elveszett alkotmány-nak egyrészt stílrealizmusában, másrészt megdöbbentően bátor, támadó, szinte lázító hangjában Móricz az író politikai bátorságának bizonyítékát találja. Szerinte Arany mindkét tekintetben egyedül, úttörőként áll korában, holott kissé körültekintőbb vizsgálódással könnyen kideríthetni, hogy a negyvenes években a magyar író e téren már kitaposott nyomokon járhat. A stíl-

Brodszky Sándor

Egészen más genreban fest Brodszky Sándor, kinek néhány balatonmelléki tájképe látható a tárlaton. »Kilátás Szigligetre,« »A Balaton viharban« csinos művek, de nem ütik meg a kellő mértéket. A viharos Balaton felette szelidnek van feltűntetve s majdnem ugyanazt a hangulatot képviseli, mint a »Kilátás Szigligetre« cimű kép, e csöndes részlet ama költői vidékekről. Brodszky nem is tett egyebet, mint a szigligeti részletet kissé feketére festette: ez a viharos Balaton. Pedig az a viz arról nevezetes, hogy vihar jöttén nem sötét, de világos szineket játszik — epés zöld, fehér, sárgás szinnel vegyűl; az ég árnyát fénynyé töri.

Fővárosi Lapok

1875 424. l. (A kép-tárlaton.)

I feler

Brodszky Sándor

l.

Ciuczamok

1901. 114. l

Brodszky Sándor

~~1819–1901~~

~~Életrajz~~

l.

Lexikonok

1901. 96, 97. l.

(B. L.)

M.D.K.

Brodszky

"Balatoni tájkép" c. müvet készitette a Muzeum képtára számára a kormány megrendelésére, mint a lap "Ujdonság" c. rovata közli.

Egyetértés, Bp. 1874. ápr. lo. I. évf. 8. sz. 36. lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Brodszky Sándor

1.

Szépmüvészet

1941. 164. l.

~~168. l.~~

Marian G.:

A Balaton vidalmünk és művészetünk tükrében

oktatásügyi minisztertől.

[illegible]

[illegible]ottságg fek Elnökségének

Budapest

Rákos ú. 10.

Brodszky Sándor

l.

Miniaturok

1901. 180. l.

Brodszky Sándor

l.

Műesanok

1901. 160, 161 l –

162. l.

Brodszky Sándor MDK

A február 26-án megnyilt Brodszky kiállitás vásárlásai között megemlitve:
A gasteini vizesés alulról. Vevője: Schickedanz Albert.
A lendi vizesés. Vevője: Stein Félix
Előtértanulmány Vevője: Rupp Zsigmond
A Dachstein. Vevője: Kubik Gyula.

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok. 19ol. 11. sz. 171. l.

Brodszky Sándor MDK

A február 26-án megnyilt Brodszky kiállitás vásárlásai közöt megemlitve:

Az Alpesekből.Vevője:Neuschloss Ödön.
A Margitzárda romjai.Vevője:Laky Rudolf.
Zách Klára keresztje Visegrádon.Vevője: Laky Adolf.
Alkonyat.Vevője:Stein Félix.

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok.19o1.11.sz.171.1.

Brodszky Sándor MDK

A február 26-án megnyilt Brodszky kiállitás vásárlásai között megemlitve:

Napnyugta. Vevője: Rupp Zsigmond.
Előtértanulmány. Vevője: Schickedanz Albert.
Erdőtanulmámy. Vevője: Wampetics F.
Sashegyi vázlat. Vevője: Kemény Ferenc.
Dunai táj. Vevője: Ambrozovics Béla.

Vásárlások a Brodszky kiállitáson.
Mücsarnok. 1901.11.sz. 171.old.

Brodszky Sándor MDK

A február 26-án egnyilt Brodszky kiállitás vásárlásai között megemlitve:

A bajor fenföldről.Vevője:Deutsch Viktor dr.
Virágzófák/a Sasheggyel/. Vevője:Laky Adolf.
Árvaváralja.Vevője:Laky Rudolf.
Felvidéki részlet.Vevője:Kármán Aladár

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok.19ol.11.sz.171.l.

Brodszky Sándor MDK

A február 26-ánmegnyilt Brodszky-kiállitás vásárlásai között megemlitve:

A gmundeni tó. Vevője: Pintetics Mihály.
Ó-Buda mellől. Vevője: Pietsch Ede.
Malom. Vevője: Kemény Ferenc.
Erdőben. Vevője: Lisznyay Tóhamér.
Ujpesti part. Vevője: Darvay Károly.

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok.19ol.11.171.old.

Brodszky Sándor

1882. őszi kiáll. I. és II. sor.: A Badacsony sziklái, olajf., 300 frt. – A Balaton Csobáncz, Szigliget és Badacsony környékén, olajf., 700 frt. – Rákospataki híd, olajf., 400 frt.

1883. alkalmi kiáll.: Tanulmány a Gellérthegyről, olajf., 350 frt. – Erdőrészlet, olajf., 250 frt. – Malompatak, olajf., 220 frt. – Halastó a Kárpátokban, olajf., 180 frt. – Felső-tó Berchtesgaden mellett, olajf., 600 frt.

1883. őszi kiáll. I. és II. sor.: Alkonyat, olajf., 160 frt. – Füzesoport, olajf., 160 frt. – Wolfgang-tó, olajf., 500 frt. – Erdei malom, olajf., 280 frt.

1884. tavaszi kiáll.: Füzesoport a Rákos mentén, olajf., 100 frt. – Alkonyat előtt, olajf., 700 frt. – Sziklacsoport Berchtesgaden mellett, olajf., 280 frt. – A ligetből, olajf., 80 frt. – Részlet a vizafogónál, olajf., 120 frt.

1884. őszi kiáll.: Alkonyat előtt, olajf., 600 frt. – Balatonfüred és Tihany környéke, olajf., 300 frt. – A gmundeni tó, olajf., 500 frt. – A Rákos mentén, olajf., 200 frt.

1885. januári kiáll.: Novemberi alkony, olajf., 200 frt. – ~~Sziklacsoport Berchtesgaden mellett~~, olajf., 200 frt. – Malom, olajf., 150 frt.

Brodszky Sándor

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő művével szerepelt:

1876. évi kiáll.: Bérczi táj, 160 ft.

1877. nov. (és decz.) kiáll.: Alkonyat, 100 ft. — Tájtanulmány a Gellérthegyről.

1877. decz. kiáll.: Tavaszi táj, 85 ft. — Nagyszálnok s a Lommicri csúcs, 85 ft. — Ramsau Berchtesgaden mellett, 35 ft. — Alkonyat, 100 ft. — Tájtanulmány Óbuda környékéről, 95 ft.

1878. júl. kiáll.: Balatoni táj, 450 ft. — Tájkép; A sztrecsényi várromok a Vág mentében, olajf., 200 frt. — Tájkép - tanulmány. — Tájkép Óbuda környékéről, olajf.

1878. okt. (és nov.) kiáll.: Óbudai malom, olajf., 280 ft.

1879. márcz. (és ápr.) kiáll.: Est a Duna partján, olajf., 285 ft. — Részlet a Városligetből, olajf., 245 ft.

1879. nov. (és decz.) kiáll.: Tájrészlet a Rákos mentén (Alkonyat.), olajf., 300 ft. — Obersee Berchtesgaden mellett, olajf., 400 ft.

1880. tavaszi kiáll.: Erdőrészlet a Svábhegyről, olajf., 280 ft.

1880. tavaszi kiáll. II. sor.: Őszi hangulat, olajf., 60 ft. — Óbuda környékéből, olajf., 280 ft.

1880. ~~tavaszi~~ őszi kiáll.: Alkonyat után, olajf., 280 ft.

1880. őszi kiáll. II. sor.: A zell-i tó Salzburg hercegségben, olajf., 400 ft.

1881. tavaszi kiáll.: Tavasz, olajf., 280 ft.

1881. őszi kiáll.: I. és II. sor.: Óbuda környéke, olajf., 250 ft. — A nagy Tarvölgy ruhatagjai (Tátrafüred környéke), olajf., 350 ft.

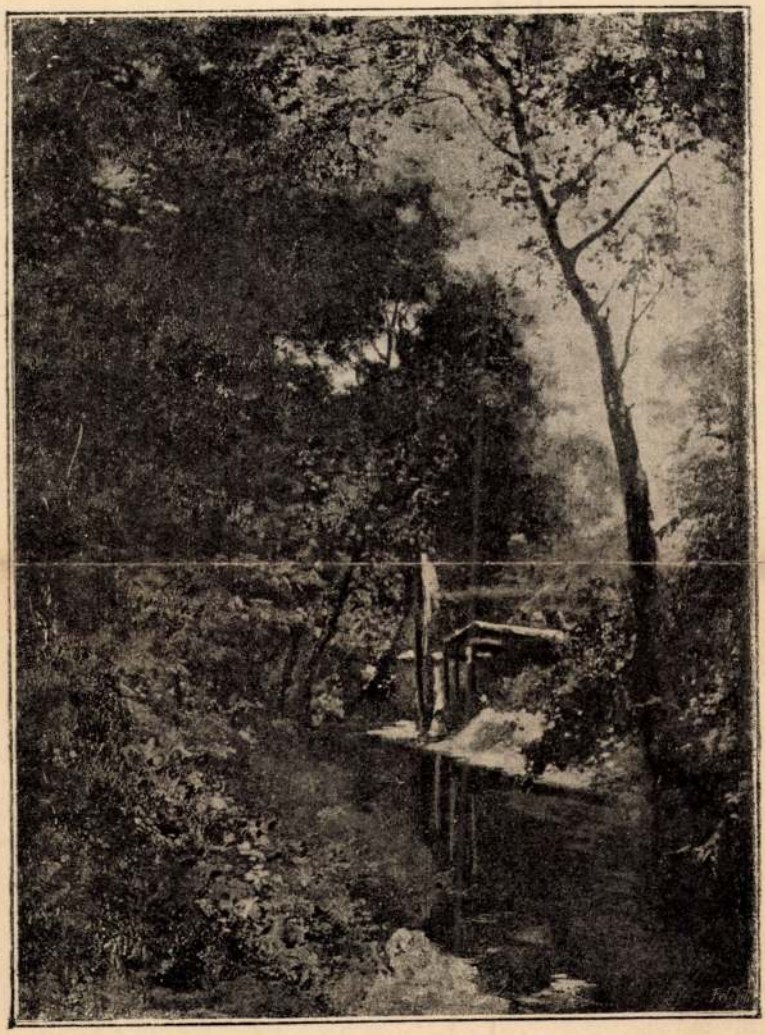

BRODSZKY SÁNDOR. REGGEL AZ ÉR MELLETT.

Műcsarnok 1891/92 téli k.

Brodsky Sándor

BRODSZKY SÁNDOR. A MARGITSZIGETRŐL.

Brodszky Sándor:
Esztergomi táj

A Postatakarékpénztár Árverési csarnoka karácsonyi aukciójának kiállításából

Vasárnapi Ujság a Budapesti Hirlap Képes melléklete
1935. dec. 1.

Kriehuber József (1801—1876):
Liszt Ferenc a zongoránál
Színezett kőrajz

Baroccio Federigo (1528—1612):
Krisztus levétele a keresztfáról

Pablo Casals szombaton hangversenyezett a Filharmóniai Zenekar-ral (Alban-foto)

Egy hét HANGVERSENYEI

Alfréd [illegible] Ernő társaságában rádión hallgatja saját mikrofon-interjuját

Linz Márta, a kitünő hegedümüvésznő mint karmester mutatkozott be

Linz Márta hangversenyének közönsége

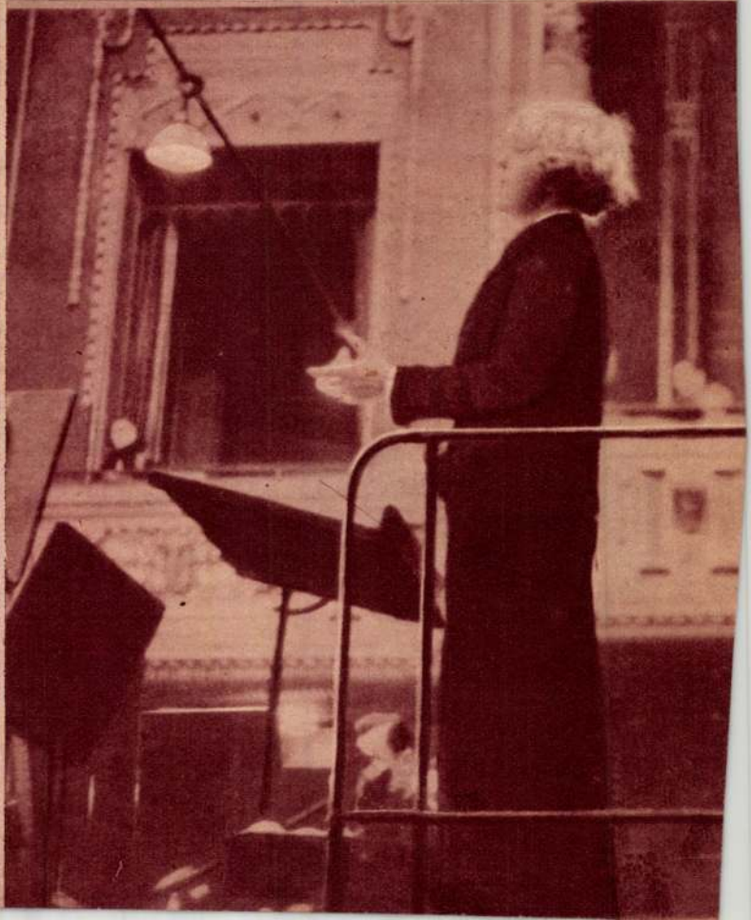

THAN MÓR: UJONCOZÁS 1848 ELŐTT

BRODSZKY SÁNDOR: BALATON TIHANYNÁL

Brodszky Sándor

KMTáv. 1927. táj- és élek. kiáll.

52.

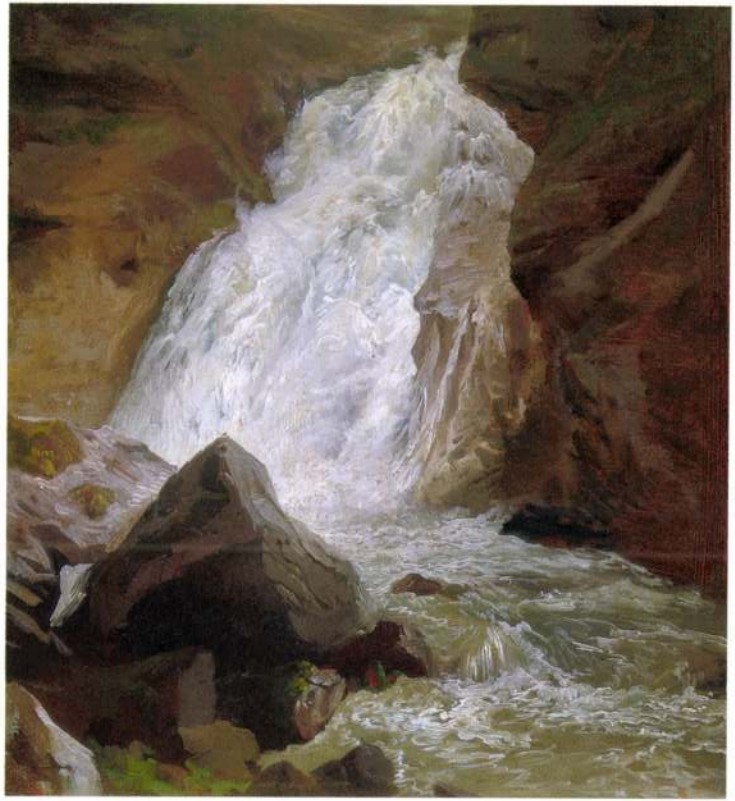

52. ◄
Brodszky Sándor (1819-1901)

Vízesés 2002. őszi

Olaj, karton, 28x25,5 cm
Jelzés nélkül
Hátoldalon hagyatéki pecsét:
„Brodszky Sándor hagyatéka" 7298.
Kikiáltási ár: 350 000 Ft

Tőparti város az Alpokban

Olaj, karton, 33x57 cm
Jelezve jobbra lent: Molnár J.
Kikiáltási ár: 1 100 000 Ft

49. ◄
Telepy Károly (1828-1906)

Vitorlás a tengeren, 1901.

Olaj, vászon, kartonon, 14,5x25 cm
Jelezve balra lent: Telepy K. 1901.
Kiállítva:
• Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Budapest
Kikiáltási ár: 380 000 Ft

2267. Brodszky Sándor.

Sz. Tó-Almáson 1819 július 20-án. † Budapesten 1901 január 23-án.

Tájkép.

A Boglár tájékán lévő előtért, a hol balra kanyarodó út vezet, a Balaton foglalja el, mely fölött zivataros felhők tornyosulnak, a melybe jobbról a czikázó villám csap le és a melyen vitorlás közeledik. A háttérben emelkedő hegyek egyikén Szigliget romjai látszanak, jobbról Badacsony és a kissé odább fekvő Szent György-hegy közt, Csobáncz fehérlik, míg balról, a Rézikén innen, a Keszthely felé eső hegység huzódik.

Papiros, méretei 31·1 : 43·3 cm. — Lelt. sz. 2267. — Értéke 140 K. — Adler Mór hagyománya 1902 július 4-én (821–902). — Átvétetett 1902 deczember 29-én (890–902). — Az átadást a budapesti IV. ker. kir. Járásbíróság 1903 február 10-én Ö 65–7 ex 902 sz. a. vette tudomásul (178–903).

Jegyzet. Az 1907 augusztus 26-iki utasítás, illetőleg az 1907 augusztus 28-iki 95964 sz. leirat (1368–907) alapján 1907 szeptember 4-én a vallás- és közoktatásügyi miniszterium államtitkári helyiségeiben nyert elhelyezést (1328–907).

IV. 321

Közoktatásügyi ministerium, államtitkár.

Brodszky Sándor MDK

A február 26-án megnyílt Brodszky kiállitás vásárlásai között megemlitve:

Virradás. Vevője: Ambrozovics Béla.
A Balaton mellől. Vevője: Kemény Ferenc.
Visegrádi vázlat. Vevője: Darvay Károly.
Gödöllő. Vevője: Benke György.
Tájtanulmány. Vevője: Nékám L. dr.

Vásárlások a Brodszky kiállitáson.
Mücsarnok. 1901.11.sz. 171.old.

Brodszky Sándor MDK

Az 1901.február 26-án megnyilt Brodszky-kiállitás vásárlásai között megemlitve:

A rákospalotai hid.Vevője:Zlinzky Elek.
Tihany.Vevője:Nékám L.dr.
Zugliget.Vevője:Nékám L.dr.
A gmundeni tó.Vevője:Diescher Ferenc.
A palotai rét.Vevője:Stein Félix.

Vásárlások a Brodszky kiállitáson.
Mücsarnok.1901.11.sz.171.l.

Brodszky Sándor MDK

A február 26-án megnyilt Brodszky kiállitás vásárlásai között megemlitve:

Chiemsee mellől. Vevője: Glück E.

Alkony. Vevője: Schickedanz Albert.

Őszi reggel. Vevője: Pietsch Ede.

Budapest környéről. Vevője: Ambrozovics Béla.

Felhővázlat. Vevője: Ambrozovics Béla.

Vásárlások a Brodszky kiállitáson.
Mücsarnok. 1901.11.sz. 171.old.

Brodszky Sándor MDK

Az 19ol.febr.26-án megnyilt Brodszky-kiállitás vásárlásai között megemlitve:

Vázlat.Vevője:Kemény Ferenc.
Nádkévék.Vevője:Pinterics Károly.
Erdő belseje.Vevője:Kemény Ferenc.
Fatanulmány.Vevője:Stein Félix.
Hegyes vidék.Vevője:Pásztolyi Jenő dr.

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok.19ol.11.171.1.

Brodszky Sándor MDK

A z 19o1.február 26-án megnyilt Brodszky kiállitás vásárlásai között megemlitve:

Buzaföld.Vevője:Bálint Holtán.
Előtértanulmány.Vevője:Rupp Zsigmond.
Előtértanulmány.Vevője Nékám L.dr.
Fatanulmány.Vevője:Gábor ignác
Rákos mentén.Vevője.Zlinzky Elek.

Vásárlások a Drodszky-kiállitáson.
Mücsarnok.19o1.11.sz.171.l.

Brodszky Sándor MDK

Az 19o1.febr.26-án megnyilt Brodszky-kiállitás vásárlásai között megemlitve:

Felhő tanulmány.Vevője:Ecker A.
Délután.Vevője:Kubik Gyula.
Borult idő.Vevője: Pásztolyi Jenő dr.
Előtértanulmány.Vevője:Kubik Gyula.
Tájkép.Vevője:Glück E.

Vásárlások a Bordszky-kiállitáson.19o1.11.sz.171.1.

Műcsarnok.19o1.11.sz.171.1.

Brodszky Sándor MDK

Az 19ol. febr.26.án megnyilt Brodszky-kiállitás vásárlásai között megemlitve:

A Kecskehegy.Vevője:Németh Lajos.
Dombos vidék.Vevője:Paksy Béla.
Ujpesti part.Vevője:Glück E.
A Kecskehegy.Vevője:Glück E.
Előtér tanulmány.Vevője: Takáts L.

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok.19ol.11.sz.171.l.

Brodszky Sándor MDK

Az 19o1.febr.26-án megnyilt Brodszky-kiállitás vásárlásai között megemlitve:

Kilátás a müvész ablakából.Vevője:Rupp Zigmond
Faluvége.Vevője:Ambrozovics Béla.
Előtér tanulmány.Vevője:Schikedanz Albert.
A Balaton Szigligettel.Vevője:Glück E.
Viztanulmány.Vevője:Rupp Zsigmond.

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok.19o1.11.sz.171.1.

Brodszky Sándor MDK

Az 19ol febr.26-án megnyilt Brodszky-kiállitiás vásárlásai között megemlitve:

37.sz.rajz.Vevője: Kerner Justin

41. " " " Elischer dr.

42.sz.rajz.Vevjője:Nemzeti Muzeum

43." " " Hekler Antal

45." " " Fechtig N.

46." " " Nemzeti Muzeum.

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok.19ol.11.sz.171.l.

Brodszky Sándor MDK

Az 19o1 febr.26-án megnyilt Brodszky-kiállitás vásárlásai között megemlitve:

Tájkép.Vevője:Takáts L.
Vizesés.Vevője:Delej Lajos.
Budapest Környékéről.Vevője:Tiescher Ferenc dr.
Az Isar mellől.Vevője:Cebrián Mária grófnő.
A bajor felvidékről.Vevője:Glück E.

Brodszky Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok.19o1.11.sz.171.l.

Brodszky Sándor MDK

Az 19o1.febr.26-án megnyilt Brodszky-kiállitás vásárlásai között megemlitve:

Tó mellett.Vevője:Kemény Ferenc.
A Duna Megyernél.Vevője:Tóth István dr.
Ujpesti part.Vevője:Diescher Ferenc dr.
Felhővázlat.Vevője:Nékám L.dr.
Napnyugta.Vevője:Diescher Ferenc dr.

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok.19o1.11.sz.171.l.

Brodszky Sándor MDK

Az 19ol febr.26-án megnyilt Brodszky-kiállitás
vásárlásai között megemlitve:
A Margitszigetről Vevője: Glück E.
Bolgár öntöző-kut. Vevője: Paksy Béla.
Az akarattyai partok. Vevője: Tóth István dr.
Erdő: Vevője: Steer Ferenc.
A budai hegyek. Vevője: Fechtig N.

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok.19ol.11.sz.171.l.

Brodszky Sándor MDK

Az 1901 febr.26-án megnyilt Brodszky-kiállitás vásárlásai között megemlitve:

Kiálitás az ujpesti partról.Vevője:Diescher Ferenc dr.
A Balaton Tihanynál.Vevője:Fechtig N.
Gozan völgyéből.Vevője:Vastagh Gyula.
Zugliget/János hegy/.Vevője:Baronyi Arthur.
A gmundeni-tó. Vevője:Tóth István dr.

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok.1901.11.sz.171.l.

Brodszky Sándor MDK

Az 1901 febr.26-án megnyilt Brodszky-kiállitás vásárlásai között megemlitve:

Budapesti vázlat.Vevője:Tóth István dr.
Tájképvázlat.Vevője Bulovszky G.-né
Esti hangulat.Vevője:Arvay v.L.
~~Tanulmány~~
~~Tájk~~ Tanulmány.Vevője:Bulovszky G-né.

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok1901.11.sz.171.l.

Brodszky Sándor MDK

Az 1901 febr.26-án megnyilt Brodszky-kiállitás vásárlásai között megemlitve:

Hegyi tájék.Vevője:Diescher Ferenc dr.
2.sz.rajz.Vevője.Elischer dr.
4." " " Kerner Justin
12. " " Gábor Ignác
16." " " Elischer dr.

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson
Mücsarnok.1901.11.sz.171.l.

Brodszky Sándor MDK

Az 19o1 febr.26-án megnyilt Brodszky-Kiállitás vásárlásai között megemlitve:

17.sz.rajz.	Vevője:	Telepy Károly
19."	"	Benke György
22."	"	Neuschloss Ödön
23."	"	Gerecze Páter
3o.sz.	"	Kubik Gyula

Vásárlások a Brodszky-kiállitáson.
Mücsarnok.19o1.11.171.1.

Brodszky Sandor MDK

Az 1901 febr.26-an megnyilt Brodszky-Kiállitas vásárlásai között megemlitve:

17.sz.rajz.Vevője: Telepy Károly
19." " " Benke György
22." " " Neuschloss Ödön
23." " " Gerecze Pater
30.sz. " " Kubik Gyula

Vásárlások a Brodszky-kiállitason.
Műcsarnok.1901.11.171.1.

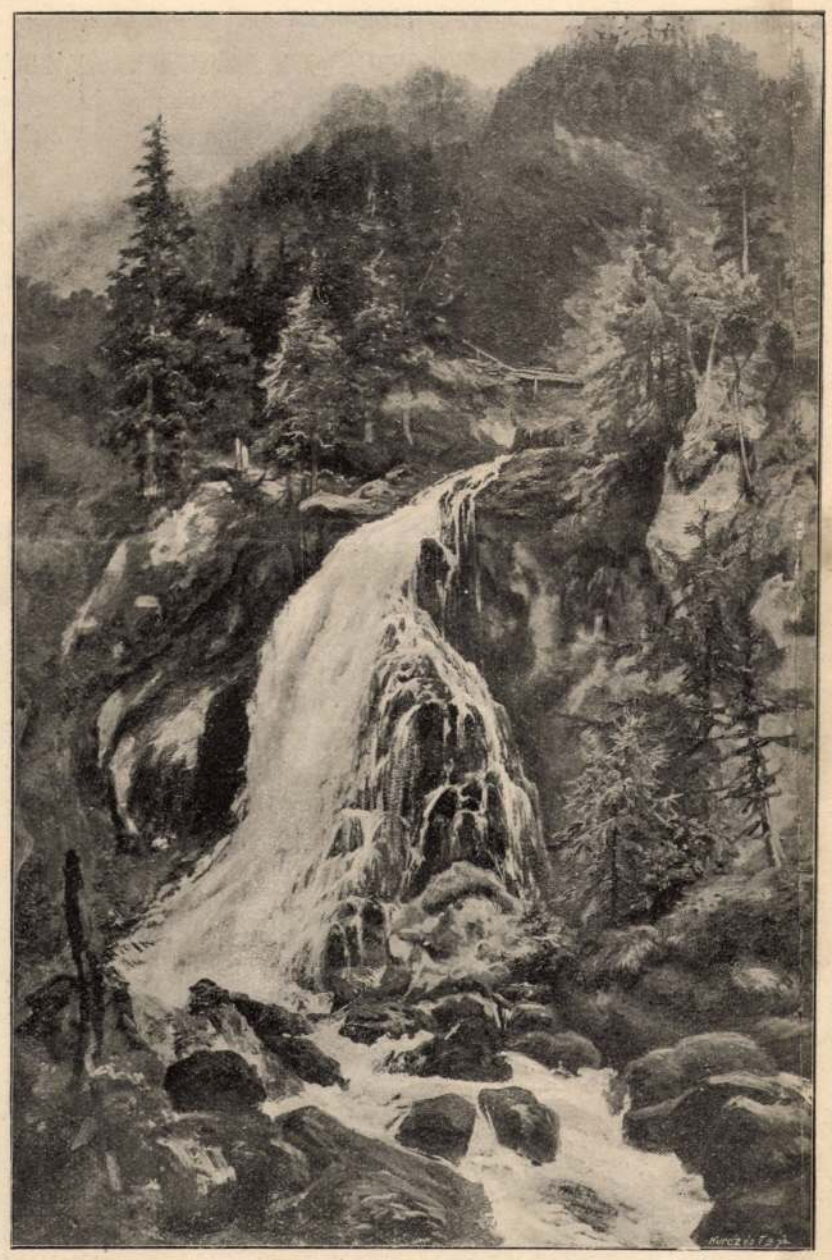

VIZESÉS A KÁRPÁTOKBAN. — Brodszky Sándor festménye.

Lászlónak, ki ekkor, mint jogász, szülőinél Pesten lakott. Arany László nem sok idő múlva válaszolt is, elmondva, hogy atyja nagyon jól emlékszik egykori praeceptorára, s hogy óhajtása folytán küldött is neki nehány darab könyvet, a melyekről gondolta, hogy az öreg rektor hasznát veheti. Igy került a vers a «Hátrahagyott iratok», e nagy fiúi kegyelettel és mintaszerű gonddal szerkesztett gyűjtemény jegyzetei közé, a hol Arany László felveti azt a kérdést is, hogy vajjon a gyermek maga irta-e a verset, vagy gyermekek szokásaként, valami közkézen forgó verset másolt le; s benső bizonyitékok alapján azon véleményének ád kifejezést, hogy azt atyja maga irta.

Az eredeti kézirat jó helyen lesz az Arany múzeumban; de nemzetünk műveltsége érdekében nagyon kivánatos, hogy Arany művei ne legyenek múzeumi ritkaságok, hanem ott feküdjenek minden valamennyire művelt magyar család asztalán, az emlitett kiegészitő négy kötettel együtt, a melyet oly rendkivül érdekessé és becsessé tesz a nagy költőnek kora legjobbjaival, Petőfivel, Tompával, Eötvössel, Toldy Ferenczczel, Csengeryvel, Gyulaival, stb. folytatott levelezése. Nem csak az akkori magyar irodalom, de a magyar mivelődés történetének legfőbb mozzanatai vannak ott megörökitve, a vezető szellemek közvetlen megnyilatkozásában, igen sok szépséggel és igen sok tanúlsággal! Bizony nem volna szabad felnőnie egy iskolázott magyar ifjúnak is, hogy azokat ne ismerje. *Baráth Ferencz.*

BRODSZKY SÁNDOR.

1819—1901.

A Képzőművészeti Társulatnak megvan az a kegyeletes szép szokása, hogy az elhalt művészek hátrahagyott munkáit összegyűjti s termeiben kiállitja. Ekképen a közönség nemcsak a művész egyéniségével köthet közelebbi ismeretséget, hanem egyúttal alkalma nyilik arra is, hogy a hagyatékból egyet-mást olcsó árakon megszerezhessen. Az utóbbi évek alatt ilyen módon Mészöly Géza, Ligeti Antal, Liezen-Mayer Sándor, Barabás, Györök Leo és Molnár József hátrahagyott munkáiból nem egy értékes és érdekes darab került a magyar műbarátok tulajdonába.

A Műcsarnok három termében jelenleg a veterán tájképfestő, a nem rég elhunyt *Brodszky* Sándor nehány kész képét s több tanulmányát és vázlatát láthatjuk, számos ónrajz kiséretében. Brodszky nem tartozik a magyar képzőművészet elsőrangu nagyságai közé; fiatal korában Markó Károly világra szóló diadalai homályosították el a hírnevét, később pedig olyan művészeti áramlatokkal állott szemben, a melyekkel még akkor sem tudott megbarátkozni, a mikor már azt kellett éreznie, hogy ezek az áramlatok mind nagyobb és nagyobb hódításokat tesznek a közönség rokonszenvében. Brodszky mindvégig hive maradt annak a mindent ideálizálni szerető német festő-iskolának, mely örökké ünnepi diszben mutatja a természetet. Kereste, kutatta a legszebb részleteket s igy igyekezett összeállitani a harmonikus egészet. Ezért tájképei mindenkor a szemet gyönyörködtető, kellemes hatásu alkotások voltak. Legörömestebb a szelid ábrándozásra indító berkeket festette, a nap aranyos fényében fürdő dúslombozatú fákkal, csevegő patakokkal s a romantikus ábrázolási mód más hasonló járulékaival. Majd a hegyi zuhatagokat kereste föl, vagy a tavak kristálytiszta tükre felett ábrándozott, a mint azt lapunkban két érdekes képén láthatjuk; de szereti a rozoga vizimalmokat is, melyeknek egyhangú zakatolása nem egyszer indította őt hosszas álmodozásra. Ezek a művei, bár nem mutatják Markó Károly bámulatos finomságait, tetszésre találtak a közönségnél, mert Brodszky mindig a javát kivánta adni annak, a mire tehetségénél fogva képes volt. Hogy képeiben a természet nem mindig nyilatkozott meg a naturalisztikus ábrázolás hűségével, erejével és közvetlenségével, nem annyira a Brodszky fogyatkozása volt, mint inkább a mindent eszményiteni kivánó festőiskoláé, melyben első kiképeztetését nyerte, s melyhez élete végéig hű maradt. Pedig hogy jól látta a természetet s annak tüneményeit képes lett volna több igazsággal is áttenni a vásznaira: azt a mostani kiállitásban nem egy megkezdett képe és az első benyomás hatása alatt készitett tanulmánya mutatja.

Brodszky már elvégezte Pesten a négyéves orvosi tanfolyamot, midőn a művészet szeretete felülkerekedett benne s beiratta magát a bécsi festő-akadémia növendékei közé, hogy tájfestőnek képezze magát. Az osztrák fővárosból

KÖNIGSSEE. Brodszky Sándor festménye.

Sz. T.
VU
1901. 134-136. l. képekkel és arcképpel

később Münchenbe ment, hol az I. Lajos király albumába festett lappal csakhamar feltűnést keltett. Képeit örömest vásárolták a műkereskedők s a bajor földön szépen megélhetett volna; de a honvágy visszaédesgette s az ötvenes évek közepén hazajött, hogy a magyar föld szépségeinek legyen festő-tolmácsa. Itthon első tájképeinek egyikét: a margitszigeti részletet a király megrendelésére festette s ez a műve nem kis népszerűséget szerzett neki. A hetvenes években, a kormány megbízásából a Nemzeti Múzeum számára is készített két nagyobb képet: a «*Háborgó Balaton*» és «*Esztergom környéke*» cziműeket. Sokat dolgozott s a magyar fővárosban, sőt még a vidéken is az utóbbi évtizedek alatt nem volt műkiállítás, melyben egy-két, néha több művével is ne szerepelt volna.

Brodszky félszázadnál több időt töltött a magyar művészet szolgálatában, s egész képtárt festett össze a Magyarország s a külföld szebb vidékeit ábrázoló tájképekből. Mostani kiállításában közel kétszáz tanúlmány, olajvázlat és ónrajz közül válogathatnak a műbarátok, s ebben a gyűjteményben megtalálják utolsó munkáját is, a tenyérnyi nagyságú miniatürt, melyet kevéssel halála előtt festett reszkető kézzel, de művészetének folyvást egyenlő szeretetével. A gyűjtemény a különböző korokból eredő kész képekkel, vázlatokkal, tanúlmányokkal érdekes tükre egy nagyobb forrongást nem ismerő, csöndes, de nemes ambiczió által sarkalt művész-pályának, melyet tisztelnünk kell komolyságáért s a mindenkor megőrzött lelkesedésért.

Brodszky azok közé a magyar képirók közé tartozik, kik művészetüknek állandó szeretetében szép példát hagynak maguk után a következő nemzedékeknek. *Sz. T.*

RÉGI ERDÉLYI LAKADALOM.

A kolozsvári Nemzeti Szinházban egy tündérképet varázsolt vissza Erdély dicsőséges múltjából az *EMKE* jelmezes magyar báljának megnyitója február 18-án, bemutatván műkedvelőkkel egy régi erdélyi főúri lakadalom korhű életképét.

Az *EMKE* hagyományos múltjához és rendeltetéséhez méltó bált akarván rendezni, összekötötte a mulatságot a tanulsággal s Erdély kulturtörténetének egyik legérdekesebb mozzanatát keltette életre.

Az előkészületek a kitűzött czél megvalósítására lázas érdeklődésre keltették már másfél hónappal azelőtt nemcsak Kolozsvár, hanem a régi Erdély társadalmának szinét-javát.

Báró *Bánffy* Zoltánné Teleki Erzsébet grófné az EMKE kolozsvári női választmányának buzgó elnöke, *Pisztóry* Mórné alelnöknével együtt lelkesedéssel toborzotta a szereplőket, *Sándor* József és *Deáky* Albert alelnökök végezték az előkészületek serény munkáját, *Szádeczky* Lajos írta és összeállította a bemutatandó lakadalom három felvonásos szindarabját, a női rendezők és szereplők csináltatták a costume-öket, tanították és tanulták a palotást. A bál fővédnöke gróf Kuun Géza dr. volt, bálanyák: Barcsay Domokosné, báró Bánffy Ernőné, dr. Purjesz Zsigmondné, báró Wesselényi Béláné. Kolozsvár néhány hétre visszaszállt a 200 év előtti múltba, hogy kegyelettel áldozzon az ősök dicső emlékezetének.

A kiadott meghivó már külsőleg is jelezte, hogy az EMKE modern jelmezbál keretében az 1702-ben tartott híres gyalui lakadalmat fogja bemutatni: gróf Bánffy György leányának lakadalmát gróf Székely Ádámmal.

A modern meghivóhoz ódon papiroson egy régi «*Lakadalomra invitáló levél*» volt mellékelve a következő tartalommal:

Lakadalomra invitáló levél.

Nagyságtoknak, kegyelmeteknek, mint nekem becsülettel való jóakaró uraimnak, asszonyimnak Istentől kivánsági szerint való jókat, jó egésséges hosszú életet kivánok megadatni kedvesivel egyetemben.

Istennek ő szent felségének bölcs tetczése, a keresztyén anyaszentegyháznak jó rendtartása szörzé az házasságbéli szent szövetséget. Az én kedves fiam is borosjenei ***gróff Székely Ádám*** *jedzette volt el az elmult napokban jövendőbeli szent házasságnak rendire, a keresztyéneknek dicséretes szokások szerint, tekéntetes és nagyságos losonczi* ***gróff Bánffy György*** *gubernator uram és* ***gróff Bethlen Klárá*** *asszonyom szerelmetes leányát,* ***gróff Bánffy Anna*** *kisasszonyt. Kiknek lakadalmaknak ideje s helye rendeltete ez jelen való esztendőben február 18 napjára az gyalui várban. Melyre nézve Nagyságtokat, kegyelmeteket, mint jóakaró uraimat, asszonyaimat kérem szeretettel, fáradságát ne szánja s a megirt napra és helyre eljőni ne nehezteljen, hogy a Nagtok, kegtek böcsületes tekinteteivel és jelenlétével fiamnak és jóakaró uraimnak, atyámfiainak egybegyülekezete népesüljön. Mely Nagtok, kegtek jóakaratját engedje Isten minden örvendetes alkalmatossággal megszolgálnunk. Tartsa meg Isten és éltesse Nagtokat, kegteket sokáig jó egésségben.*

Kelt Kolozsvárott die 12. Januarii A. D. 1702.
Nagtoknak, kegteknek

becsülettel szolgál, míg él
Gróff Székely Ádám.

Az ódon meghivó belső két oldalán olvasható volt egy rövid leirás «Az régi erdélyiek lakadalmiról» (Báró Apor Péter Metamorphosisából összeállította *Sz. L.*). A 4-ik oldalon meg volt irva «A gyalui lakadalom násznépének seriese 1702-ben.»

Mindezek fokozták az érdeklődést, nyilvánvaló lévén, hogy nem szokásos élettelen «élőkép»-ről, hanem a valódi történelem megjelenítéséről van szó.

Midőn egy héttel az előadás előtt a próbákat a szinházban megkezdették, a közönség ellepte a páholyokat és ülőhelyeket úgyannyira, hogy bár a főpróbára már a rendes (szokott árú) belépti jegyekkel bocsátották be a közönséget s ez hirdetve sehol nem volt, — egy fél nap alatt a jegyeket mind elkapkodták. Még nehezebb volt páholyokhoz és ülőhelyekhez jutni az előadásra. A helyek, a négyszeresen fölemelt helyárak mellett is (egy páholy 50 korona), tizszeresen túljegyeztettek s olyan zsúfoltságra a kolozsvári ódon szinházban senki sem emlékezik, a milyen e bálon volt. Még Budapestről is lerándúltak többen: képviselők, festők, újságirók, köztük *Szalay* Imre a nemzeti múzeum, *Radisics* Jenő az iparművészeti múzeum igazgatója, dr. *Szabó* Sándor miniszteri osztálytanácsos, stb. És a kik nagy áldozattal juthattak is hozzá az előadáshoz, nem bánták meg, sőt egyhangúlag elismerték, hogy ilyen tündéri látványban még nem gyönyörködtek, mint a minőt a kolozsvári színpad ezen az estén mutatott.

Nem csoda. Erdély legszebb asszonyai és leányai, a hazafiságukról híres erdélyi főurak és a közélet előkelőségei voltak a szereplők, a kik egy letűnt régi jó világot varázsoltak vissza a «történeti korrajz» három felvonásában. S a mi családi kincs, «arany- és ezüstmarha»,

AZ ERDÉLYI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET JELMEZES B

Voltak szkeptikus emberek, akik attól tartottak, hogy Társulatunk igazgatóságának az az intézkedése, hogy ezúttal kizárólag a művészeket részesítette külön meghívásban, nem fog beválni, és az ünnepélyes megnyitás az eddigiekhez képest csekélyszámu közönség jelenlétében fog lefolyni. Ezek az aggodalmak azonban szerencsére nem váltak valóra s a Téli Tárlat megnyitása fényesen igazolta, hogy székesfővárosunk közönségének a magyar művészet iránt való érdeklődése immár sokkal intenzivebb, semhogy az ezúttal megszabott két korona belépődíjtól visszariadna.

Mikor *Wlassics* Gyula dr. vallás- és közoktatási miniszter, kevéssel négy óra után megérkezett, már százakra menő elegáns közönség hullámzott a termekben s nem győzte csodálni a kiállítási helyiségek választékos előkelőségét s a tárlat anyagának magas művészi színvonalát.

A minisztert az első nagy terem bejáratánál *Andrássy* Tivadar gróf Társulatunk elnöke, *Berzeviczy* Albert Társulatunk alelnöke, *Karlovszky* Bertalan a festészeti- s *Zala* György a szobrászati szakbizottság előadója, továbbá *Telepy* Károly műtáros, *Paur* Géza ügyvivő és *Ambrozovics* Dezső titkár, valamint a választmány tagjai és a kiállító művészek csaknem teljes számmal fogadták. *Benkő* Kálmán, a Társulat igazgatója betegsége miatt volt kénytelen a megnyitástól távolmaradni.

Wlassics Gyula dr. miniszter társaságában ott voltak még: *Zsilinszky* Mihály államtitkár és K. *Lippich* Elek miniszteri osztálytanácsos, a művészeti ügyek szakelőadója, akiket a festmények közt *Karlovszky* Bertalan, a szobrok között *Zala* György, a műépítészeti osztályban pedig *Bálint* Zoltán kalauzolt.

Örömmel jegyezzük föl, hogy a kiállítási termek külső megjelenése valósággal a meglepetés erejével hatott a közönségre. A miniszter és szűkebb társasága nem győzték magasztalni a termek díszítésében megnyilatkozó előkelő és finom izlést, mely a legegyszerübb eszközökkel is el tudta érni a legművészibb harmónia hatását. Általános volt a vélemény a közönség körében is, hogy ezeknél szebb, diszkrétebb és izlésesebb kiállítási termek ma még a legkiválóbb művészi központokban sincsenek.

Nem csekélyebb elragadtatást keltett a pompásan elrendezett kiállítás gazdag anyagának üde frissesége és meglepően magas művészi színvonala is, mely büszkeséggel töltheti el magyar művészeinket, akik ezzel a kiállítással fényes tanubizonyságát szolgáltatták annak, hogy a közönség lehangoló részvétlensége és a mostoha viszonyok dacára is tántoríthatatlanul megmaradnak *komoly művészi törekvéseik* mellett, ami egyébiránt egyike azoknak az eléggé meg nem becsülhető tulajdonságoknak, melyek a magyar művészeket mindenkor dicséretesen megkülönböztették a külföld és különösen Németország művészeinek a zömétől.

A miniszter több mint két óra hosszat eltartott körsétája alatt — miközben a jelen volt művészeket is bemutatták neki — ismételten a legőszintébb dicsérettel nyilatkozott a kiállításról s különösen kellemesen érintette a minisztert egyes művészeknek szinte meglepő haladása és az egész tárlatnak ifju erőtől duzzadó frissesége és elevensége, mely a legszebb reményekre jogosít.

A Téli Kiállítás nagy erkölcsi sikere tehát immár kétségtelen, most csak az van hátra, hogy a közönség is átérezze végre azokat a kötelességeket, amelyek a művészet ily nagyarányu és szép fejlődéséből reáhárulnak, és úgy a kiállítás látogatásával, mint főképpen a vásárlással megadja derék művészeinknek az *anyagi sikert is*, mely a művészet ujabb föllendülésének egyik legbecsesebb záloga volna!

Műkiállítás Debrecenben.

Debrecen, november 28.

A debreceni műkiállítást, amelynek előkészületeiről a „Műcsarnok“ már többizben megemlékezett, november hó 12-én nyitotta meg *Degenfeld* József gróf főispán, nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében.

A kiállítás iránt már a megnyitás előtt városszerte nagy érdeklődés mutatkozott, mely azonban mintha egyszeriben elmult volna, annyira leapadt a tárlat első napjaiban a látogatók száma. A kiállítás rendezője, *Németh* Lajos festőművész már-már a bukástól tartott, mikor a közönség egyszerre megint fölmelegedett és azóta napról-napra növekszik a látogatók száma. Ez egyébiránt csak azt mutatja, hogy a debreceni közönség kissé konzervativ természetü, nehezen barátkozik, de azután a barátsága állandó. Ebből kiindulva bizvást remélhetjük, hogy a művészet iránt való érdeklődése a jövőben nemcsak hogy nem szűnik meg, de sőt fokozódni fog. Ebbeli reményünket jogosulttá teszi az a körülmény is, hogy a kiállítás hatása alatt már a debreceni Képzőművészeti Egyesület is alakulóban van. A város művészetet szerető közönsége már tartott is egy értekezletet, amelynek célja volt az egyesület alapszabályainak és a megalakulás módozatainak az előkészítése.

Ebben az örvendetes mozgalomban részt vesz a társadalomnak minden rétege, amit

bizonyít az előkészítő bizottságtagjainak a névsora is: *Csikos* Sándor dr. orvos, *Dobieczky* Sándor m. á. v. üzletvezető, *Kenézy* Gyula dr. orvos, *Lestyán* Adorján kir. közjegyző, *Komlóssy* Arthur városi főjegyző, *Gércsi* Kálmán főigazgató, *Popper* Alajos dr. orvos, *Tüdős* Kálmán dr. orvos, *Tüdős* János dr. ügyvéd, *Kemény* Mór dr. ügyvéd, *Kövy* Lajos bankigazgató, *Simonffy* Emil, a zenede igazgatója, *Sesztina* Jenő nagykereskedő, *Vecsey* Imre városi tanácsnok, *Roncsik* Lajos városi tanácsnok, *Komlóssy* Dezső, stb. stb. Ezeken kivül a helyben lakó művészek is részt vesznek az egyesület létrehozásában és a munkában. Köztük ~~*Bosznay* István, *Bakos* Tibor~~ stb.

De visszatérve a kiállításra, fölemlítjük, hogy a rendezőség a művásárlás előmozdítására művásárlási sorsjátékot is rendez, mely az eddigi jelek után ítélve szintén nagyon fényes eredménynyel fog járni. Már eddig ezer darab sorsjegy kelt el, melyeknek elárusítását a jótékony nőegylet vállalta magára, élén *Veressné Szathmáry* Teréz úrnővel, ki fáradhatlan buzgósággal dolgozik az egész választmánynyal együtt a siker érdekében.

Mindennél örvendetesebb azonban az, hogy a közönség sem marad hátra s már eddig is dicséretreméltó buzgósággal nekilátott a vásárlásnak és úgy, hogy a lapokban megjelent tréfás közlemény egy cseppet sem rontotta a debreceniek kedvét, pedig méltán lehetett tőle tartani, hogy a kiállítás sikerére visszahatással lesz.

A művek eladásánál s a rendezésnél *Németh* Lajos főstőművésznek nagy érdemei vannak, ki időt és fáradságot nem kimélve, mindent elkövetett, hogy a kiállítás mentől inpozánsabb legyen. Pedig a városháza nagyterme bizony nem kiállítások számára rendelt helyiség. Ügyesen beállított oldalfalakkal azonban sikerült az összes képeket tűrhetően elhelyezni.

A kiállítás este Auer-fény mellett szintén látható s ilyenkor az előkelő közönség találkozási helye, mely szívesen időzik a csinosan díszített két teremben.

Hogy *Németh* Lajos szívén viseli művésztársainak érdekeit, mutatja az, hogy már eddig számos kép talált vevőre s fog még találni több is, mint várható.

Eddig a következő vásárlások történtek:

1. ~~Bosznay István~~: „Ujszászi park“. Vevője: A *Kaszinó.*
2. Nadler Róbert: „Balaton partján“. Megvétetett sorsolásra.
3. Pálfi József: „Hazafelé“. Vevője: *Sesztina* Jenő.
4. Németh Lajos: „Ivó tehenek“. Vevője: *Csanak* József.
5. Ujváry Ignác: „Alkony a Dunán“. Vevője: *Tüdős* János dr.
6. Németh Lajos: „Baromfiudvar“. Vevője: *Szoboszlay* Sándor.
7. Ringeisen József: „Kis szorgalmas“. Vevője: *Komlóssy* Arthur.
8. Tahi Antal: „Dunai részlet“. Vevője: *Kaszanyiczky* Endre.
9. Németh Lajos: „Bácskai táj“. Vevője: *Kardos* László
10. ~~Bosznay István~~: „Tisza mellett“. Vevője: *Dalmy* Kálmán.
11. ~~Bakos Tibor~~: „Őszi szántás“. Megvétetett sorsolásra.
12. Petrányi Miklós; „Zámolyi részlet“. Vevője: *Lestyán* Adorján.
13. Tull Ödön: „Ólas“. Megvétetett sorsolásra.
14. Rajzó Miklós: „Az én időmből“. Vevője: *Komlóssy* Arthur.
15. Edvi Illés Aladár: „Kertajtó“. Megvétetett sorsolásra.
16. Pálfi József: „Patak partján“. Vevője: A *Kaszinó.*
17. K. Kovács László: „Hajnalcsillag“. Vevője: *Magoss* György dr.
18. Németh Lajos: „Halász“. Vevője: *Pünkösty* Ferenc.
19. ~~Aggházy Gyula~~: „Esthangulat“. Megvétetett sorsolásra.
20. Neogrády Antal: „Ozikék“. Vevője: *Kaszanyiczky* Endre.
21. ~~Bosznay István~~: „Ujszászi viselet“. Vevője: *Csikos* Sándor dr.
22. Telepy Károly „Napnyugta“. Vevője: *Gesztina* Lajos.
23. Bruck Lajos: „Munka után“. Vevője: *Kaszanyiczky* Endre.
24. Egerváry P. Ágost: „Csendélet“. Megvétetett sorsolásra.
25. Brodszky Sándor: „Reggel a Rákoson“. Vevője: *Sesztina* Lajos.
26. Stróbl Zsófia: „Csendélet“. Megvétetett sorsolásra.

Ezeken kívül tervben van a város vásárlása, mely egy nagy képet fog a város birtokába juttatni. Vásárolnak ezenkivül még a Csokonai-kör két képet s a Kereskedelmi Csarnok is; ezekről a vásárlások megtörténte után fogunk beszámolni. A vásárlás összege *6050 koronára* rúg, mely azonban az előbb említett nagyobb vételek megtörténte után még minden valószínűség szerint jóval emelkedni fog.

Ha a művészeti egyesület megalakul, a magyar művészet újra egy várost hódított meg magának s újra egy erős gyökeret eresztett, mely őt a magyar földhöz köti. Óhajtandó lenne, hogy művészeink a következő évben még nagyobb számmal jelenjenek meg a debreceni közönség előtt, mely őket oly szivesen fogadta.

B—y.

III. évf. Budapest, 1900 december 2. 29. sz.

Műcsarnok

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat lapja

Megjelenik minden hó elsején, a Műcsarnokban rendezett kiállítások ideje alatt minden héten.

Szerkeszti
Ambrozovics Dezső
titkár.

A Társulat tagjai ezt a lapot ingyen kapják. Nem tagoknak előfizetési ára egy évre négy korona.

Ezertizenegy.

Illik tudni, hogy ennyi kép meg szobor került a Téli Tárlat juryje elé. Egyezer meg tizenegy darab műtárgy akart a Műcsarnok falaira kerülni. Ez mindenesetre, nagy numerus s valaki érdekes számot kapna még, ha megmérné e képek és szobrok súlyát. Nem vagyunk szokva ahhoz, hogy a Téli Tárlatra bejelentett munkák ekkora numerust tegyenek ki s úgy első hallomásra, nincs csodálni való rajta, ha megijedünk. Hogyan, csak nem kell végignéznünk 1011 darab festett képet meg faragott szobrot? Nem. A jury 358 munkát visszautasított. S azok az urak, kik nem kerültek be, kemény panasszal illetik a jury munkálkodását. Lehet, hogy a befogadottak közt van nem egy olyan kép vagy szobor, minek nem kéne ott lenni, s viszont a visszautasított dolgok közt is akad egy-két dolog, melynek érvényes lehet az útlevele a Műcsarnokban.

De meg kell egy kissé gondolnunk még valamit. T. i. mikor a juryről beszélünk, akkor emberi intézményről van szó. S mint ilyen, nem tehet róla, ha téved. Minthogy a tévedés gyarló emberi szokás. S három napon keresztül 1011 darab munkát megnézni s eldönteni, hogy e sok közül melyek számára nyíljék szabad út a Műcsarnokba, — ez sem gyerekdolog. Sőt még betegséget is lehet kapni tőle. Ezt pedig úgy hívják, hogy: csömör. A szem elfárad, mikor a sok egyhangúságot látja, az emberben valami elűzhetlen unalom, valami kellemetlen zsibbadtság kap stációt.

De térjünk csak vissza ahhoz a számhoz, mit címül írtunk. 1011! Vajjon micsoda auspiciumot vonhatunk ebből? Tán a magyar művészet nem is sejtett fényes jövőjét? Vajjon miféle előjel ez, melylyel bevonulunk a huszadik század magyar művészetének történetébe? Jó-e, vagy rossz? Tán a magyar művészek olyan csodálatos termékenységűek, hogy csak úgy ontják magukból a sok remekművet? Nálunk van tán a művészet Eldorádója? Valami ismeretlen ok működik-e közre, melynek hatása alatt megváltozik a publikum s jó kedvében tucatszámra akar vásárolni képet? Honnét kerül elő ez a sok mecenás? A mesék országa talán Magyarország, hol minden ember műpártoló vagy művész? Vagy nekünk nincs igazunk, mikor azt mondjuk, hogy a művásár pang, hogy a műpártolást mindenképpen emelni kell, hogy a művészetet terjeszteni, népszerüsíteni kell, mert — szükség van rá!

Pedig mégis nekünk van igazunk. Szeretnők, ha másképp lenne. Szeretnők, ha a közönség meg a művészek karöltve ránk cáfolnának, hogy igenis: van nálunk a művészetért rajongó nagyközönség s van igazi, eredeti művészet, mely nem szorul — kegyelemkenyérre.

Különösen ez utóbbi. Mert azt látjuk: hogy van magyar művészet s vannak igazi művészeink, de menten szemünkbe tolakodik az is, — hogy egy-egy valódi, isten kegyelméből való művészre átlag esik, (bizony nem tudjuk hirtelenében kiszámítani), de annyi tény: hogy sok félművész, beképzelt tehetség, művészetbe tévedt bourgeois-lélek. Ezek ostromolják minduntalan, mikor itt a tárlatok ideje, a múzsák csarnokait. S nincs az a földi halandó, ki akkora potentátummal birna, hogy ezekkel az urakkal elhitethetné, hogy nem művészek, hogy legfeljebb — féltehetségek.

Ha egy tárlaton nem fogadják be őket, megjelennek újra, csodálatos kitartással. A juryt elmondják mindennek s a kritikus is, ha úgy intim megmondja a véleményét, szerintük nem ért hozzá. Nem riasztja őket vissza semmi s magukban mindig elmondogatják a nagy művészgeniek históriáját, kiket lehet, hogy eleinte elismertek, félrelöktek, vagy tudatlanságból vagy rosszakaratból, de azután csak eljön rájuk a dicsőség napja.

Nálunk a mi nagymesterünk, Munkácsy példája lelkesít. Aki egy kis ügyességgel forgatja ceruzáját, mindjárt útnak eresztik ezzel a mondással: menj művésznek! Beiratkozik a művész iskolába. S eleinte minden oda hat, hogy ő minél inkább megerősödjék abban a hitében, hogy ő művésznek született. Jó diák, szorgalmas s lehet, hogy értelmes is. Szeretettel csüng professzorain s pontosan szavuk szerint cselekszik. Sőt még stipendiumot is kaphat. El

is megy külföldre. S mikor haza jön, szaporítja a proletárok számát. Sok oka van ennek. Egyik az, hogy mióta a művészetről nálunk többet beszélnek, mintha valami láz fogná el az egy kis rajzolási ügyességgel biró fiatalembereket, mindnyája piktor akar lenni. S a rajztanárképző és mintarajziskolában, mely nálunk a művészember előkészítő iskolája, nagyon gyönge a tehetség ellenőrzése. Akárkit fölvesznek oda, csak egy kis intelligenciája, meg mákszemnyi kézügyessége legyen. Ez a kis kézügyesség, bár hosszu évek árán, de valamit csak megnövekszik. Sokra azonban nem. Emellet még az ifju ember sokat hall a művészetről. Emitt is, amott is hall nagy mondásokat. S beképzel magába olyan tulajdonságokat, ami nincs meg benne. De azért, nosza odaáll a festőállvány elé, s fest, mindig fest. Hébe-hóba kap kisebb megrendeléseket, de ez nem elég az üdvösségre. S megkezdődik a proletár-élet szomoru, fuldokló kapkodása.

Régebben ilyesfajta exisztenciák meglehettek valahogy. Nem ismeretlen a vándorpiktor alakja.

Mióta az állam gondos pártfogásába vette a művészetet, azóta rohamosan növekszik a számuk. Minden év hoz újabb és újabb dilettáns művészt, féltehetséget.

Még mások is ostromolják a tárlatokat. Azok az u. n. műkedvelők, kiknek egyébként tisztes polgári foglalkozásuk van. Mindenesetre szép dolog műkedvelőnek lenni, s úgy privát passzióból festegetni. Utóbbi időben a nők körében, csak dicséretes tény az, hogy mind többen tanulnak rajzolni meg festeni. Örülünk rajta. De vajjon kit jogosít föl a dilettánskodás arra, hogy művészszámba vegyék? Sokan csak azért tanulnak festení, hogy kiállíthassanak, s a tárlatokba bejuthassanak. Hiú ábránd.

Az 1011-es szám pedig nem megy ki a fejünkből. Pláne akkor, ha ehhez hozzáadjuk azt, hogy a Nemzeti Szalonban hatszáz mű fölött mondott ítéletet a jury. Az idén azonban szokottnál keményebb elbírálásban részesültek a képek, mert csak százötven kapott helyet.

Hogy a jury intézménye helyes-e vagy nem, azt most nem firtatjuk. Hogy a visszautasított képek között van-e olyan, mely több joggal foglalhatna helyet, mint nem egy benlévő, erről szintén nem vitatkozunk. Annyi tény: a Nemzeti Szalonban már régóta szükség volt szigoru ítéletre. Mert tárlatai, a fővárosban épp úgy, mint vidéken, nélkülözték a komoly, igazán művészi nívót.

Nem tennők ezt szóvá, ha a mai viszás állapotoknak, a félművészkedés káros divatjának előidézésében nem illetné nagy rész a Nemzeti Szalont. Nem tagadjuk, produkált ez is *valamikor* szép kiállításokat. De mikor *Hock* János föllépett azzal az intencióval, hogy ő magyar Ruskin s a Nemzeti Szalon lett az a terrénum, melyben szabadon működhetett, azóta váddal illethetjük a Szalont. Mert elfogulatlanul, nyiltan, anélkül, hogy részrehajlók lennénk, vagy a Képzőművészeti Társulat pártjára állnák, vagyis mint Hock mondaná: „klikkember“ lennék, konstatálhatom sok más hozzáértővel együtt, hogy a *Nemzeti Szalon az, mely a legutóbbi években a művész-proletárok számát ennyire megnövesztette.*

Dilletánsok, féltehetségek, egészen kezdő emberek otthona lett a Szalon. Ezeket úgy mutatta be a közönségnek, mint a magyar művészet most még nem ismert, de jövendő titánait.

Kóros baja művészetünknek: a proletárság. Jajjuk fölhallik oda is, ahhoz a fórumhoz, mely állandó ápolója művészetünknek, az államhoz. Ez segíthet egyes adományokkal, de csak ideigóráig. Gyökeres orvoslás kell ide. Mert az igazi művészet már is sinyli ennek a kórtünetnek a betegségeit.

Az idén 1011 mű került a jury elé. De ha így haladunk, jövőre lehet 1500! S ugyan hová jutunk ekkor? Nem lehet úgy hirtelenében ezt a bajt orvosolni. De késlekedni sincs idő. Komolyan, tervszerűen hozzá kell fogni gyógyításához.

Hasson mindenki a maga körében tőle telhetőleg oda, hogy művészetünk e kóros sebe behegedjen. Ha bogáncsot találunk a magyar művészet hímes mezején, tépjük ki.

Árnyékot látunk a szépen nekilendült magyar művészet lába nyoma után kélni. S az árnyék nem hogy kicsinyednék, hanem megnövekszik. Az árnyék pedig a fénynek ellensége. Vigyázzunk uraim s kettőzött éberséggel őrködjünk a magyar művészet ügye fölött. Legyünk ébren, nehogy az árnyék annyira megnőjjön, hogy eltakarja a — napot.

Dömötör István.

Levél a Szerkesztőhöz.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

Midőn kezdetben a festők legújabb mozgalmáról sokan pro és contra beszéltek, illetőleg írtak, elhatároztam, hogy minden levelet a lehető legnagyobb figyelemmel olvasok végig. Jól esett most is látnom, hogy az érdeklődés még nem szünt meg, hanem mindig újabb s újabb levelek látnak a „Műcsarnok“-ban napvilágot. Olvastam azt is, hogy már a rajztanárok is tiltakoznak az ellen, hogy őket csak a geometria napszámosainak tekintsék; s maguk is kijelentik, hogy szí-

vükön hordozzák az ifjuság esztétikai izlésének magasabb kiképezését.

S amilyen jól esett nekem H. dr. levelét olvasnom, oly rosszul érintett s talán velem együtt az egész tanári kart, az a kijelentés, hogy szükség volna alkalmas, kicsiszolt lelkü tanárokra. Előre bocsátom, hogy nem polemizálni akarok, hanem H. doktort s vele a társadalomban talán számos hasonló gondolkozásut fölvilágositani; remélve, hogy ezért H. dr. nem neheztel rám s megmarad a tanárok iránt levelében tanusított jóindulatában továbbra is.

Mi tanárok az ifjuság esztétikai nevelését szívünkön hordjuk s hordtuk a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete óta mindig. Hogy a kellő esztétikai nevelésben részesültünk-e, arra azt felelem, hogy a legtöbben igen. Úgy vagyunk, mi ezzel a tudománynyal, mint mindazokkal, melyekkel az ifjuság kedélyére jótékony hatást gyakorolni akarunk, hogy akkor foglalkozunk vele, amikor csak tehetjük. A tanárjelöltek a legtöbben — kivéve a reális tárgygyal foglalkozókat, de azok sem mind — hallgatják, sőt kell is, hogy hallgassák Beöthy Zsolt egyetemi tanár szép, tanulságos esztétikai előadását, s vannak számosan, kik még ezenkivül más tanárnál is hallgatnak művészettörténeti órákat. A legtöbb tanárjelölt — kivétel mindenütt van — fölismerve jövendő hivatásának nagy fontosságát, arra törekszik, hogy magát minden áron kiképezze. Tehát nem itt van a hiba; hanem, mint H. dr. helyesen eltalálta, a rendszerben s hozzá teszem még azt is, hogy a szemléltető eszközök gyakran primitiv voltában, amelyekre pedig vidéken utalva vagyunk.

Jól esik nekünk, ha nem-tanár is törődik a neveléssel, belátja helyzetünk nehézségét s nem okolja a tanárokat azért, hogy az ifjuságot hiányos, vagy egyáltalán semmiféle esztétikai izléssel ellátva bocsátjuk ki az életbe. Tényleg nem mi vagyunk annak okai, még kevésbbé a rajztanárok, hanem igenis az a körülmény, hogy a tantárgyak tulságos volta mellett alig marad egy-egy negyedóra, évenkint alig egy pár óra, melyet tisztán az ifjuság esztétikai nevelésére fordíthatnánk. Elégséges volna ez is, ha rendelkeznénk oly szemléltető eszközökkel, melyekkel az esztétikai izlést fokoztatnánk, nevelhetnénk. — Tudjuk, hogy maga a puszta szemlélés is jótékony hatással van az ifjuságra, megszokik az a nézésre, látásra, apránkint még segitség vagy útbaigazítás nélkül is meglátja, hogy mi szép van a képben s miért is tetszik az neki. Itt van, szerény véleményem szerint, a magyar művészet jövőjének a megoldása, ha ezt a festő urak annyira szívükön hordják, miért nem vállalkoznak az iskolában használható és szükséges szemléltető képek megfestésére, azt hiszem, hogy ez nem volna hírnevük rovására. De igenis hozzászoknék az ifju már gyermekkorában a magyar festő képeihez, megismerni tanulná apránként azok nevét s előszeretettel viselkednék bizonyos festők s azok munkássága iránt.

S mi tanárok mennyivel szivesebben vinnénk be a *magyar* művész reprodukcióit, mily örömmel, tűzzel magyaráznánk meg a képet, mely nem hitvány német reprodukció, hanem hazánk fiának, magyar festőnek munkája után készült.

Most ezt nem tehetjük, legtöbb szemléltető képeink szerzője német és sovinizmusunk, mely kell, hogy minden tanárnak nagy mértékben legyen, ezt tenni nem engedi.

Mint a kis gyerek édesatyjának rajzait (ha mindjárt primitivek is), legjobban szereti nézni s utánozni, s helyesen cselekszik az atya, ha gyermekének e kivánságát teljesíti s így kezdi apránkint fogékony lelkébe csepegtetni a művészet iránt való szeretetet; éppen úgy szívesen vennénk, ha festőink ily atyai szerepre vállalkoznának, mert ez szerintem nagyobb haszonnal fog járni, mint az inspektorok, kikben az ifjuság csak felülbirálót, *mondjuk olyasféle kis főigazgatót látna.*

Még egyszer kijelentem, hogy mi mindnyájan lelkesedünk, rajongunk az eszméért, hogy az ifjuság esztétikailag is neveltessék és ne tessék minket okozni, ha ez nem sikerül; mi minden tőlünk telhetőt megtettünk eddig és teszünk a jövőben, elvárjuk azonban, hogy a festőurak errevaló tekintettel más megoldást keressenek, mint az inspektorok kiküldését, *mert nagy kérdés, vajjon a nagy művész jó pedagógus-e egyszersmind?*

Tisztelettel:

Bohdaneczky.

A Téli Kiállítás megnyitása.

Az 1900/1901. évi Téli Kiállításnak pénteken, november hó 30-ikán történt ünnepélyes megnyitása korszakot alkot az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat kiállításainak a történetében. Korszakot alkot pedig azért, mert ezen a napon mutatta be elsőizben a Társulat a magyar közönségnek a városligeti Műcsarnok teljesen újjáalakított termeit, amelyek mostani, a modern izlés követelményeinek minden tekintetben megfelelő külső megjelenésükkel bátran kiállhatják a versenyt München, Berlin, Bécs és más kiváló művészi központok legpompásabb

kiállítási helyiségével. Sőt, csak a megnyitási ünnepségen jelen volt előkelő és nagyszámu közönség osztatlan véleményének és a világlátott művészek egyhangu fölfogásának adunk kifejezést, amikor azt mondjuk, hogy ezek a termek a fölszerelésükben és berendezésükben nyilvánuló előkelő és finom ízlés, jóleső művészi összhang és zavartalanul artisztikus hatás tekintetében tán páratlanul állanak az egész kontinensen.

Mindenik terem külön-külön egy-egy intim és lakályos interieur, mely nemesen egyszerü és zavartalan harmóniába olvad össze a falaira függesztett képekkel. Sehol semmi bántó hivalkodás, semmi ultramodern izléstelenség vagy túlhalomzottság, semmi fölösleges, ellenben kezdve a velumoktól a termek padozatán szertefutó kókuszszőnyegekig, mindenütt a legdiszkrétebb ízlés, szerencsés intuicióval kiszámított, átérzett művészi hatás, előkelőség és választékosság, mely a belépés első pillanatában már a művészet szeretettel és izléssel berendezett otthonának az esztétikai hangulatát kelti föl bennünk.

Nem akarunk az egyes termek részletes leírásába bocsátkozni, mert reméljük, hogy intelligens és a művészet iránt érdeklődő közönségünk nem fogja elmulasztani ennek az érdekes és tanulságos művészi látványosságnak a megtekintését, annyival is inkább, mert maga a kiállítás is — és itt megint csak a megnyitási ünnepségen jelen volt közönség hangulatát tolmácsoljuk, — úgy minőség, mint mennyiség tekintetében egyike az utóbbi évek legértékesebb kiállításainak, mely a magyar művészetnek a mostani viszonyok mellett is örvendetes és komoly haladásáról, szemmelláthatő izmosodásáról tesz fényes tanubizonyságot.

Röviden és egész általánosságban csak annyit, hogy minden egyes teremben más és más színü, egyenletes és nyugodt tónusu falak szolgáltatják a háttért a művészek alkotásainak, melyek a falak színének megfelelően pácolt és mesterileg mázolt faburkolatu cimaisen pihennek. A falak felső részét ugyancsak a terem alaptónusával összhangzó és művészileg megoldott dekorativ friesek határolják, melyek fölött könnyü fátyolszövetből készült és vízszintesen kifeszített velumok szabnak határt a térnek, és tompítják a felülről világított ablakokon át beáradó fény élességét és nyerseségét. A padozaton a termek színéhez hangolt kókuszszőnyegek nyelik el a lépések zaját, a termek közepén a környezetbe beleilleszkedő milieuk szolgálnak pihenőül a közönségnek, az ajtókon pedig külön erre a célra készített és művészi mintákkal ékesített ajtófüggönyök takarják el az ajtófélfák szögletes és merev körvonalait.

Szóval a termek egy előkelő izléssel berendezett úrilakás kellemes és nyugodt impresszióját keltik, melynek artisztikus keretében a falakon függő képek a lehető legkedvezőbben érvényesülnek és művészileg beállított képét adják annak a hatásnak, melyet az egyes műtárgyak egy-egy ilyen lakás milieujében keltenének.

Nem hallgathatjuk el, hogy ez az őszinte és elfogulatlan dicséret, mely egyébiránt csak a művészek és a közönség egyhangu véleményének a visszhangja, elsősorban egy kiváló művészünket dicséri, aki finom izléssel és kifogyhatatlan leleményességgel, valamint igaz szeretettel és lelkesedéssel iparkodott szép föladatát megoldani s csodálatos kitartással és lankadatlan munkabirással végezte a magyar művészet otthonának méltó fölékesítését.

Bár meg vagyunk róla győződve, hogy ösmert szerénységében a legerélyesebben tiltakozni fog ellene, mégis kedves kötelességünknek ismerjük a közönség előtt is leleplezni ennek a nagy munkának az értelmi szerzőjét *Karlovszky* Bertalan festőművész személyében, aki az összes munkálatok intézésének és vezetésének s a széleskörü föladat minden tekintetben való dispoziciójának és megoldásának az óriási munkáját volt szíves magára vállalni. Nem hallgathatjuk el — bár ő is bizonyára ismeretlen szeretne maradni — *Kaun* Gyula festőművész és műépitész nevét sem, aki a termek dekorativ frieseinek, továbbá az ajtófüggönyöket díszítő rajzoknak a tervezésével járult hozzá a munka sikeréhez.

Mindaketten busásan rászolgáltak úgy első sorban Társulatunknak és művésztársaiknak, mint a magyar közönségnek hálás elismerésére és köszönetére.

A két tervező művésznek szakavatott munkatársi voltak azok a derék iparosok, akik a munkálatokat vezető művésznek, *Karlovszky* Bertalannak az intencióit teljesen átérezve, ezek megvalósításában közreműködtek: *Sommer* Lajos szoba- és díszletfestő, aki az összes festőmunkákat, *Prenner* János, aki az összes kárpitosmunkákat és *Ehrlich* Miklós, aki az összes mázolómunkákat végezte.

És ezzel a magyar művészet új és fényes köntösbe öltöztetett otthonát átadjuk a magyar művészeknek és a magyar közönségnek, és kérjük, fogadják olyan szeretettel, olyan pietással, aminővel azok, akik megalkották, dolgoztak rajta!...

*

A kiállítás megnyitása pénteken, november 30-án délután a szokott egyszerü, de impozáns módon folyt le a városligeti Műcsarnok pompásan újjáalakított termeiben.

— Nem tudom — dadogta az ijedten.

A tekintete egy lezárt bőröndre esett. Hála, Isten! Még nem ment el. Még vissza fog jönni.

Sebes léptekkel mérte végig a szobát.

... Nem fogja elengedni. Szembe akar nézni azzal a férfival — megöli — aki el akarja tőle venni az asszonyát ... az ő asszonyát ... A gyermekének az anyját. Vissza fogja hódítani Annát.

Istenem, már félhét.

Még nem jön.

Oda állt az ablak elé és leste, várta, hogy felbukkanjon a jólismert alak a villa bokrai között. Nem jött.

Lent, a kertben nevető gyerekhang csendült fel. A fia. Ott játszik a kisasszonnyal.

Az ujjai türelmetlen ritmust vertek az ablak üvegén. Anna még mindig nincs itthon ... és neki már a kórházban kellene lennie. Súlyos, nehéz eset.

A szobalány jött.

— Tanár úr, kérem, a kórházból telefonáltak. Várják a tanár urat.

... Igen. Tudja, hogy várják, de mit csináljon, ha Anna még mindig nem jön. A kertből felhallatszik a gyerek boldog kacaása. Menni kell.

— Tanár úr, kérem, telefon [illegible]rházból.

— Megyek — szólt oda összeszorított foggal. Elsietett. Most félhét. Anna vonata tizenegykor indul. Ő kilencre kész lesz, akkor még itthon fogja találni ... igen, akkora biztosan visszatér.

*

Sietve mosdott be. Már türelmetlenül várták. A beteg a műtőasztalon. Fiatal asszony. Szép, bájos teremtés. Az arca a kloroformtól erősen sápadt, de így is szép.

Súlyos eset. Egy rosszindulatú daganat.

Az órára tekintett: hét óra — kilencre kész lesz.

Aztán mindenről elfelejtkezve, a beteg fölé hajolt. Nem tudott semmiről, nem látott és nem hallott — csak egy szegény beteg embert, egy fiatal teremtést látott maga előtt feküdni; akit el akar ragadni a halál csúf, fekete karjaiból. Meg akarja menteni az életnek, hogy szerethessen és örülhessen.

A beteg felsóhajtott.

— Kiss doktor, kérem, a pulzushoz.

Az asszisztens már ott is van. Ő továbbra is feszült figyelemmel hajol a műtőasztal fölé. Minden gondolatát ide akarja koncentrálni, de az agyába furcsa, idegen érzések lopják be magukat és elterelik a figyelmét.

... Anna elmegy ... Istenem, már féltíz lesz. Sietni kellene. Nem lehet. Egy élet van a kezében.

A homlokán ráncok futnak össze. Valami nincs rendben. Igen ... Tizenegykor ... tompán hall egy hangot:

— Tanár úr! A szív kihagy.

... Hát ma semmi se sikerül neki? ... Anna elmegy ... Borzasztó! Gyenge ennek a szegény teremtésnek a szíve.

— Tanár úr! A szív kihagy ...

Tíz óra.

Még most otthon találná. Haza kellene menni és megmondani Annának, beszélni vele: mit teszel velem és a gyermekünkkel? ... Igen menni kellene, de akkor itt ez a szerencsétlen teremtés el fog pusztulni ... Eh! Ezen itt úgyse lehet már segíteni. A szívvel van baj ... de talán mégis ... Egy kissé vakmerő dolog, de a multkor is sikerült ...

Idegesen figyeli a beteget.

Brodszky K.: Esztergom

A tekintete a beteg halvány arcáról az órára téved.

Féltizenegy ... és Anna el fog menni. Elmegy és soha többet nem jön vissza.

— Uram Isten! Hát mit tegyek — tépelődik. Vergődik. Kezében van egy élet, egy fiatal élet ... Meg kellene próbálni a lehetetlent is. De nincs idő.

— Nincs idő ...

Az asszisztens csodálkozva néz rá — nem érti.

A verejték hidegen fut végig a homlokán és a hangja rekedt, amikor megszólal:

— Az oxigénpalackot!

Háromnegyed tizenegy ... most még hazaérne. Nem lehet. Összeszorított fogakkal hajol újra a a műtőasztalra.

... Nem, nem engedi, hogy a halál győzzön ma itt. Itt neki kell az erősebbnek lennie. És minden idegszálát megfeszítve, vad, kegyetlen harcot kezd egy sötét hatalommal. Győzni akar — és győzni fog.

— Coffeint! — a hangja idegenül cseng a műtőszobában.

Élet 1935 febr. 3 (5. n.) kép

Anna elmegy és Gyurika árva marad.

— Coffeint!

Halk sóhaj. Verejték a sápadt homlokon. Magáról elfeledkezve markolja az asztal peremét. Hallja az asszisztens ujjongó hangját.

— Tanár úr! A szívműködés visszatér . . .

Öt perc mulva tizenegy.

Most már mindennek vége. És csodálatos megnyugvás fogja el. Nem lát maga előtt a betegen kívül semmit. Lassan halvány pír kezd visszatérni a sovány arcba. Az élet színe.

— Tanár úr! A szívműködés normális.

Felsóhajtva egyenesedik fel. Tizenegy óra . . . Győzött, de Anna elment. Legyőzte a betegséget. A halált. Csendesen nézi a halvány arcot. És megelégedettnek érzi magát. Most már nem kell sietni ... Szép. Gyenge, de szép teremtés . . . Talán ez is anya. Most már túl van a veszélyen. Élni fog. Szeretni fog és boldog lesz.

. . . De, mit mondhat majd a fiának, egyszer majd, ha kérdi? Mit mondhat? Semmi mást, csak azt, hogy:

— Fiam, az apád orvos.

És az ő fia megfogja érteni. Meg kell, hogy értse. Az ő fia.

Az asszisztensek bámuló csodálata mellett megy ki. Úgy néznek utána, mint egy nagy várazslóra, aki a halálból hívja vissza az embert . . . és életet ad . . . új életet . . . és most a nagy varázsló úgy érzi, hogy jó volna meghalni. Hogy nem érdemes tovább küzdeni, szenvedni . . .

Tétova lépésekkel lép ki a műtő ajtaján.

Egy férfi ugrik eléje.

Dadogó szavakkal beszél hozzá . . . nem érti . . . a kezét szorongatja . . . Mit akar ez? . . . Igen. Az asszony, a beteg férje. Köszöni, hogy megmentette, az asszonyát, a gyermeke anyját.

— Tanár úr, köszönöm — mondja és szavai elcsukló zokogásba fulnak.

— Igen, igen — motyogja. Aztán elfordul és már nem bír uralkodni magán. Zokogva dűl neki az ajtónak.

— Tanár úr! — állt meg az ügyeletes ápolónő és habozva nézett rá.

Csodálkozva bámult az előtte álló fehérruhás alakra.

. . . Nem érti, mit akarnak még tőle? . . . Semmit se tud most érteni. Mindent átölel és eltemet az a nagy, mélyről felszakadó fájdalom, ami benne viaskodik. Benne birokra kelt a magaskultúrájú huszadik század embere az ősemberrel; a párját elvesztett barlanglakó hím ösztöne őserővel akart kirobbanni az elfojtott indulatok tömegéből.

— Tanár úr — folytatja az ápolónő — a nagyságos asszony telefonált.

— A feleségem?

— Igen, háromszor is kereste a tanár urat. Haragudott — és itt egy kis bizalmaskodó mosoly jelent meg a nő arcán — a tanár úr nem emlékszik, hogy színházba akartak menni?

— Persze . . . igen . . . de ezt nem értem.

Zúg a feje. Itt vala nincsen rendben.

— A nagyságos ass meghagyta, hogy mon meg a tanár úrnak, tessek utána menni a színházba mert . . .

A többit már nem hallotta, mert három fokot ugorva egyszerre, futott le a lépcsőkön.

Az ápolónő fejcsóválva nézett utána — nem értette . . . Nem értette, mi történhetett a mindig szigoró és kimért mozdulatú tanár úrral.

*

De nem értette a Nagy Színház portása se azt az urat, aki pár perccel az előadás vége előtt érkezett és jókora borravalót nyomva a markába, szó nélkül felfelfutott a lépcsőkön.

Nem értette, egyáltalán nem tudta elgondolni, felfogni, hogy miért rohan valaki olyan boldog türelmetlenséggel, hiszen legfeljebb azt látja, hogy engedik le a szindarab végén a vasfüggönyt.

Kéregető

Néha ismerős arcú
rongyos —
foltos,
szennyes, —
rémes
koldus kerül elénk.
Szava nincs, csak ránk mered
kér,
igér
és szenvedőn —
vakmerőn
a karjait nyujtja felénk.

Valakire hasonlít,
valahol már láttuk,
néha már vártuk,
hogy elkerülhessük —
az elhanyagoltat,
az elhagyottat, —
de nem tágít tapodtat
és csak néz, hogy felismerhessük.

Oly vigasztalan,
hogy megdöbbenünk —
és isszonyú
ha ráismerünk:
ez a menedéktelen
meg nem ajándékozott,
ez az alamizsnátlan,
akit mindig elkerültünk,
nem szeretünk, éheztetünk, —
ez az árnyék: a mi lelkünk.

Wenzel István

kisorsolás czéljából 45 frtért megvette a műegylet.

1851. évi kiáll.: Zivataros Balaton, olajf., kisorsolás czéljából 200 frtért megvette a műegylet.

1852. évi kiáll.: Visegrád romjai, olajf.

1854. évi aug.—szept. kiáll.: A Gosau tó, olajf., 330 frt. — (Decz.—jan. k.) Nyári tájkép, olajf., 160 frt.

1855. évi febr.—márcz. kiáll.: A magas Göll Berchtesgaden mellett, olajf., 240 frt. — (Nov.—decz. k.) Reggel a havasokon, olajf., 150 frt. Kisorsolás czéljából megvette a műegylet; megnyerte Seyring Henrik Sopronban. — Erdei részlet, olajf., 150 frt.

1856. évi jún.—júl. kiáll.: Königsee Berchtesgaden mellett, olajf., 280 frt.

1857. évi febr.—márcz. kiáll.: Nyitra és környéke, olajf., 270 frt. — (Máj.—jún. k.) Bükk erdő, olajf., 280 frt. Kisorsolás czéljából megvette a műegylet; megnyerte Andrássy Manó gróf Pesten. — (Nov.—decz. k.) Saskővár a Garam völgyében, olajf., 180 frt.

1858. évi jan.—febr. kiáll.: A Lomniczi csúcs és Mittelgrad, Nagyszálnoktól nézve, olajf., 240 frt. Kisorsolás czéljából megvette a műegylet; megnyerte Klezsó József Pesten. — (Decz.—jan. k.) Tájrész a Vág völgyéből, olajf., 400 frt.

1859. évi máj.—jún. kiáll.: Beczkó vára, olajf., 400 frt. Kisorsolás czéljából megvette a műegylet; megnyerte Friedl Salamon, Szigetvárott.

1860. évi jan.—febr. kiáll.: Esztergom környéke a tokodi dombokról nézve, olajf., 580 frt. Kisorsolás czéljából megvette a műegylet 450 frtért; megnyerte Burger Zsigmond, Szegeden. — (Máj.—jún. k.) Árva vára, olajf., 500 frt. Megvette a műegylet 450 frtért; megnyerte Szaplonczay József, Máramarosszigeten.

1861. évi jan.—febr. kiáll.: Balaton-Füred és Tihany környéke, olajf., 480 frt. Megvette a műegylet 400 frtért; megnyerte Heiszler Ferencz, Zentán.

1862. évi máj.—jún. kiáll.: Erdőrészlet, olajf., 150 frt. Kisorsolás czéljából megvette a műegylet; megnyerte Andrássy Manó gróf Pesten. — A halastó a Kárpátokban, olajf., Heckenast Gusztáv tulajdona.

A Képzőművészeti Társulat kiállításain 1861-től állandóan szerepelt, kiállítási tárgymutatók hiányában műveinek sorozata azonban csak 1877-től állítható össze pontosan.

1877. téli kiáll.: Alkonyat, 1100 frt. — Tanulmány a Gellért-hegyről, olajf.

1879. nemzetk. nagy kiáll.: Obersee Berchtesgaden mellett, olajf., 400 frt. — Tájrész a Rákos mentén, olajf., 300 frt.

1881. őszi kiáll. I. és II. sor.: Ó-Buda környéke, olajf., 250 frt. — A nagy Tarvölgy zuhatagjai (Tátra-Füred környéke), olajf., 350 frt.

1882. őszi kiáll. I. és II. sor.: A Badacsony sziklái, olajf., 300 frt. — A Balaton Csobáncz, Szigliget és Badacsony környékén, olajf., 700 frt. — Rákospataki híd, olajf., 400 frt.

1883. őszi kiáll. I. és II. sor.: Alkonyat, olajf., 160 frt. — Fűzcsoport, olajf., 160 frt. — Wolfgang-tó, olajf., 500 frt. — Erdei malom, olajf., 280 frt.

1884. tavaszi kiáll.: Fűzcsoport a Rákos mentén, olajf., 100 frt. — Alkonyat előtt, olajf., 700 frt. — Sziklacsoport Berchtesgaden mellett, olajf., 280 frt. — A ligetből, olajf., 80 frt. — Részlet a vizafogónál, olajf., 120 frt.

1884. őszi kiáll.: Alkonyat előtt, olajf., 600 frt. — Balaton-Füred és Tihany környéke, olajf., 300 frt. — A gmundeni tó, olajf., 500 frt. — A Rákos mentén, olajf., 200 frt.

1885. orsz. ált. kiáll.: A csendes Balaton, olajf., 1000 frt. — Csobáncz Badacsonyról, olajf., 1200 frt.

1885. őszi kiáll.: Tavasz, olajf. — Dél az erdőben, olajf., 500 frt. — Elhagyott malom, olajf., 300 frt.

1886. őszi kiáll. I. és II. sor.: Traunstein hegye és a gmundeni tó délnyugatról, olajf., 600 frt. — Traunkirchen, olajf., 600 frt.

1887. őszi kiáll. II. sor.: A Rákos mentén, olajf., 180 frt. — Részlet a Gmunden taván, olajf., 600 frt. — A normafa, olajf., 600 frt. — April havában, olajf., 800 frt.

1888. őszi kiáll. I. és II. sor.: A Csillagvölgyből, olajf., 450 frt. — Nyári alkony, olajf., 85 frt. — Svábhegyi részlet, olajf., 280 frt. — Erdő vége, olajf., 500 frt. — A Balaton zalamegyei partján, olajf., 480 frt.

1889—90. téli kiáll.: Erdőrészlet, olajf., 160 frt. — Jegenye csoport, olajf., 180 frt. — Balaton és a szigligeti hegycsoport a fonyódi dombokról, olajf., 480 frt. — Nyár közepén, olajf., 180 frt. — Erdei malom, olajf., 200 frt.

1890—91. téli kiáll.: A Margitszigetről, olajf., 280 frt. — Nyári est, olajf., 120 frt. — Malom, olajf., 170 frt. — Rákos torkolatán, olajf., 160 frt. — Patak mentén, olajf., 160 frt.

1891—92. téli kiáll.: Reggel az ér mellett, olajf., 180 frt. — Csobáncz, olajf., 350 frt. — Budakeszi részlet, olajf., 150 frt. — A Margitszigetről, olajf., 200 frt. — Lombok között, olajf., 120 frt.

1892—93. téli kiáll.: A Margitszigetről, olajf., 150 frt. — Tavaszi est, olajf. — A Balaton és az aligai szakadások, olajf., 400 frt.

1893—94. téli kiáll.: Zivatar után, olajf., 350 frt. — Reggel a Duna partján, olajf., 180 frt. — Kitörő zivatar a Traun taván, olajf., 450 frt.

1894. tavaszi kiáll.: A Traun taván, olajf., 450 frt. — Kenese — a Balaton északkeleti partján, olajf., 450 frt. — Erdőben, olajf., 180 frt. — Az Alsó-Margitszigetről, olajf., 150 frt. — Felső-Margitszigetről, olajf., 150 frt.

1894—95. téli kiáll.: Jegenyék, olajf., 150 frt. — A Margitszigetről, olajf., 400 frt.

1867. jul.: Tájkép, Traeden vára, Königssee, of.

1876. Bécsi táj, of. —

1895. tavaszi kiáll.: Jegenyék, olajf., 150 frt. — Májusi lombok, olajf., 150 frt. — Áprilisi reggeli hangulat, olajf., 150 frt.

1895—96. téli kiáll.: A Duna mentén, olajf., 150 frt. — A Margitszigetről, olajf., 400 frt. — Reggel a Balaton partján (Keszthelyi kikötő), olajf., 450 frt.

1896. évi mill. kiáll.: Májusi lombok, (A Margitszigetről), olajf., 180 frt. — Őszi lombok, olajf., 180 frt. — Elhagyott malom, olajf., 1500 frt. — Erdőrészlet, olajf., 150 frt. — Reggel a Rákospatak mentén, olajf., 150 frt. — A Balaton délkeletről az aligai szakadásokkal, olajf., 500 frt. — Áprilisi fellegek, olajf., 600 frt.

1897. tavaszi nemzetk. kiáll.: A Margitszigetről, olajf., 400 frt. — Árva vára, olajf., 1200 frt. — Erdőrészlet, olajf., 180 frt.

1897—98. téli kiáll.: Rákos patak mentén, olajf., 85 frt. — A Balaton éjszaki partján, olajf., 250 frt. — München, olajf., 150 frt. — Szliács, olajf., 300 frt. — Nyári alkony a Margitszigeten, olajf., 200 frt. — Tavasz elején, olajf., 85 frt.

1898. tavaszi nemzetk. kiáll.: Zách Klára keresztje Visegrád romjain, olajf., 650 frt.

1898—99. téli kiáll.: Nyári est, olajf., 700 frt. — Reggel a Duna partján, olajf., 200 frt. — Részlet a Margitszigetről, olajf., 200 frt.

1899. tavaszi nemzetk. kiáll.: Nyárfacsoport a Duna mentén, olajf., 500 frt.

1899—1900. téli kiáll.: Apáczák szigete Chiem taván, Bajorországban, olajf., 600 frt. — Zivatar előtt, olajf., 250 frt. — Margitszigeti részlet, olajf., 200 frt. — Szt. Margit zárdájának romjaiból, olajf., 200 frt. — Arany János tölgyei, olajf., 200 frt.

1900. tavaszi kiáll.: Alkonyat után, olajf., 2000 K. — Tavasz a budai hegyekben, olajf., 800 K.

1900—1901. téli kiáll.: Walchensee Bajorhonban, olajf., 900 K. — Nyárfa csoport a Margitszigeten, olajf., 400 K. — Júliusi lombok, olajf., 350 K. — A Duna partján, olajf., 360 K.

A művész hátrahagyott képeiből és vázlataiból a Képzőművészeti Társulat 1901 február végén kollektív kiállítást rendezett. Néhány kép kivételével e kiállítás minden darabját megvették s az eladott 315 drb. olajfestmény és vázlat, valamint 26 drb. rajzért 15.978 K folyt be, mely az örökösök javára esett. A kiállítás műtárgyai s azok vevői a következők:

A Donnerkegel, megvette: Raditz Róbert. — Gosau völgyéből, megv.: Pethő Gyula. — Az Isar mentén München mellett, megv.: Stein Manó. — A Königsee kifolyása, megv.: H. M. E. — Visegrád, megv.: Holitscher Zsigmond. — Fatanulmány, megv.: Ádler Mór. — Tutzing, megv.: Wampetics Ferencz. — A müncheni angolkertből, megv.: Vécsey József báró. — A müncheni angolkertből, megv.: Ney Ferencz. — Előtértanulmány, megv.: Horánszky Dezső. — Zivataros felhő, megv.: Petrovics Arzén. — Bükkfatanulmány, megv.: Stein Manó. — Tájkép, megv.: a család. — Unterberg, megv.: Mészáros Ferencz. — Hangulat tanulmány, megv.: Ádler Mór. — Víztanulmány (Königsee), megv.: Raditz Róbert. — A Königsee lefolyása, megv.: Wampetics F. — Napnyugta az erdőben, megv.: Mészáros Ferencz. — Felhőtanulmány, megv.: Tolnay Ákos. — Alkony a Duna partján, megv.: a család. — A Königsee bejárata, megv.: H. M. E. — A müncheni angolkertből, megv.: H. M. E. — Felhőtanulmány, megv.: Kommer József. — Levegőtanulmány, megv.: P. G. — Perlach az Isar mellett, megv.: Ádler Mór. — Esztergom vidéke, megv.: Rákosi Jenő. — Esztergom vidéke, megv.: Augenfeld Lajos. — Előtértanulmány, megv.: Tolnay Ákos. — Gasteini vízesés felülről nézve, megv.: Kállay B.-né. — Tölgyfák, megv.: Katona Béla dr. — A Königsee St. Bartolomeoval a háttérben, megv.: Schikedanz Albert. — A gosaui tó vidékéről, megv.: Holitscher Zsigmond. — A zuhogó víz (tanulmány), az állam tulajdona. — Fenyves erdő (borult időben), megv.: Zala György. — A Hohe Göll friss hóval, megv.: Nékám dr. — A Vág völgyéből, megv.: Ullmann Gyula. — Előtéri víz, tanulmány a gosaui tó mellől, megv.: Herzog Fülöp. — Herrlakingból, megv.: Kállayné. — Előtértanulmány, megv.: Lisznyay Tihamér. — Részlet a kis Gellérthegyről, megv.: Jalsoviczky Sándor. — A budai hegyek, megv.: Gerő Ödön. — Fatanulmány, megv.: Lisznyay Tihamér. — Vázlat Szliács környékéről, megv.: Katona Béla dr. — Zugligeti részlet, megv.: Bruck Miksa. — Est a Rákos mellett, megv.: Malonyay Dezső. — Vázlat, megv.: Weiszberger J. dr. — Előtértanulmány a tó partjáról, megv.: T. B. — Vázlat, megv.: ifj. Bessenyei Ferencz. — Lipótmező, megv.: P. G. — Alkonyat, megv.: Wampetics F. — Előtértanulmány, megv.: T. B. — Földomlás, megv.: Takács László. — Felhőtanulmány, megv.: T. B. — Előtértanulmány, megv.: Schikedanz A. — Budai hegyek, megv.: Horánszky Lajos. — Vázlat, megv.: Fejérváry Celestine. — Rákos mentén, megv.: A. D. — Fatanulmány, megv.: T. B. — Alkonyat, megv.: Rákosi Jenő. — Fatanulmány, megv.: Lisznyay T. — A Dachstein, megv.: A. D. — Borús idő, megv.: A. D. — Kilátás Tihany felé, megv.: Halavács Gyula. — Háborgó Balaton, megv.: Ádler Mór. — Favágók kunyhója, megv.: Nékám dr. — A Dachstein, megv.: Grosz Béla. — Levegőtanulmány, megv.: Malonyay Dezső. — Árvaváralja, megv.: Fejérváry Celestine. — Fatanulmány, megv.: Ádler Mór. — Visegrádi részlet (Zách Klára keresztje), megv.: Mészáros Ferencz. — A Hohe Göll alatt, megv.: Csillag Géza. —

Brodszky Sándor

festő

[illegible]

Kert. Ung. 125. 1

Kertbeny:

Ungarns Männer der Zeit.

Leipzig, 1862

Rue de Rivoli Pavillon N. 47

< Brodszky Sándor >

wód

z

Lyka Károly: < >

Budapesti Napló-

1901. jan. 24.

Brodszky Sándor

l.

LykaMagymű1800-50

~~204~~, 255-57,

528. l.

Brodszky Sándor

l.

Lykanemzromantika

~~44~~, 43, ~~76~~, ~~89~~,

~~143~~, ~~206~~ ~~207~~,

209, 215; l.

289. lásd

Fellow

KERÉKES
UJSÁGBIZOMÁNYOS
JÁSZALSÓSZENTGYÖRGY

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Brodszky Sándor

wod
z
Lázár Wolfner gyűjt

99. l.

Lázár B.:

Egy m. oszt. Temény

Bp. 1922

Ötös csoportkép.

E lapon középütt Förster Ná
Emich Gusztáv, alól pedig Rötzer
képeit látjuk tojásdad medaillonb
visel. Jelzése alól
balra: WOTTITZ M. ph.

Czinkogr., m

Szn. 2
703-9

Brodszky Sándor

Balatoni táj
c. képe
(Orn. Szépm. Mus.)
repr. –

Keresztury D.:

Balaton. 54 l.
Bp. 1940. képpel

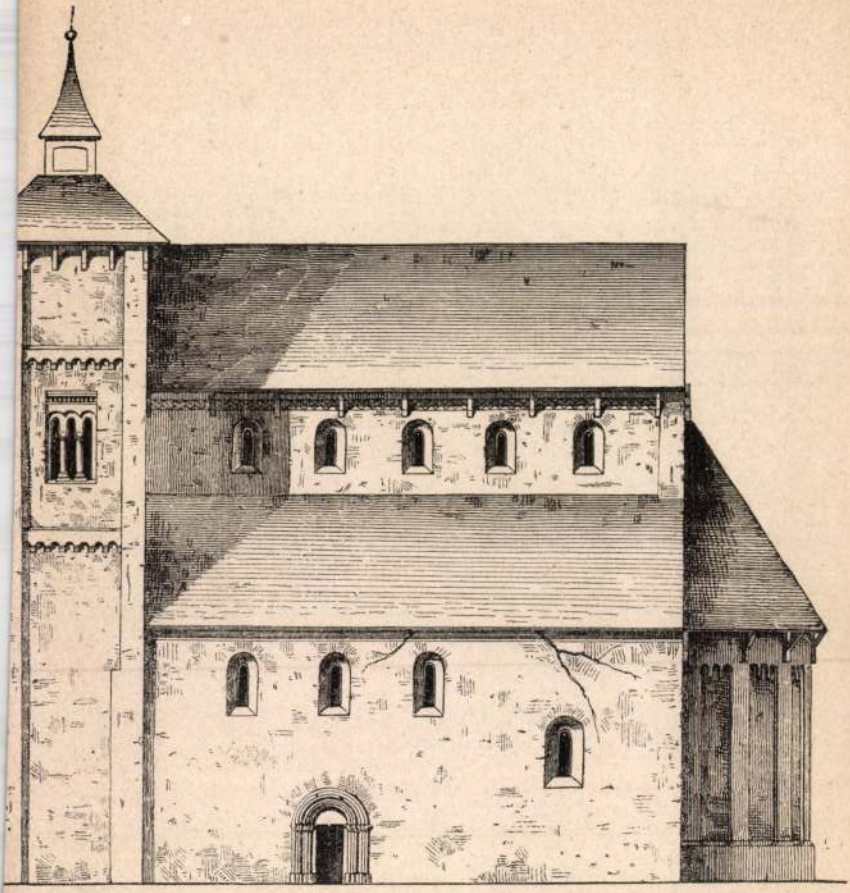

4.

Brodsky Sándor

l.

Kelp A: ~~25 l.~~

A 19. sz-i m. festéret
visszonya a francia
festéret hez.

Dp. 1928

25. l.

Mohaics VIII:161.

Brodszky Sándor

írod

Kremmer Dezső:

A Ferenczi Múzeum.

Magyar Művészet.

1925. 195. l.

Három cilicium, vráges öv

Brodszky Sándor

vrid

Ráth K.: B. S.

VU. 1864. 553. l.

(Arcképpel)

B r o d s z k i S á n d o r

festő

Fővárosi Lapok.1869.jan.8. /Fővárosi hirek./

B r o d s z k y

festő

Fővárosi Lapok.1867.dec.21. /Fővárosi hirek./

Brodszky Sándor

Kállai E: 26-27

Kj m. piktura
1900-1925

Dp 1925

Brodszky Sándor

l.

AMMMK. évk 1951.

Bp. 1952. 161. l.

Kapossy J.:

Düsseldorfi levelek
Munkácsy tól –
Munkácsy ról.

Pénztári fő. 320/1916-917
XLVII - 1.

Feljegyeztetett:
Pénztári lajstrom V - 8 tétel szám

Hermes bank nyugta az
ügyirat mellől külön
kezeltetik

B r o d s z k y S á n d o r
festő

Keleti Gusztáv: Az első vegyes kiállitás. Fővárosi Lapok.1869.jan. 14.

B r o d s z k y Sándor
festő

Keleti Gusztáv: A nemzetközi mükiállitás Münchenben. Fővárosi Lapok. 1869.nov.6.

Brodszky Sándor
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 27., 1337. old.
(- Szana Tamás: Tavaszi kiállítás.)

Kelmán

Brodsky Sándor

l.

Rapaics Ligeti

6. l – 25. l.

48. l.

Rapaics J.

Ligeti Antal.

Dp. 1938

Brodszky Sándor

l.

Szana 1890

87 l.

Szana T.

A m. mův. századunk-
ban. Dp. 1890

Am.kir.postatakarékpénztártól

16136

25

27.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest

IX. Högyes Endre u. 10.

Hivatalbó
Díj átalányozva

1.000 — D
1 — p. j
1.380 — Gerev
15.20 Sokít
1.40 p. ja

Szana Tamás
Két jubileum

Fővárosi Lapok 1895. febr. 1., 360. old.
(~~Szana Tamás: Két jubileum.~~)

Szana Tamás

Két jubileum.

Fővárosi Lapok

1895. febr. 1.

Kosáry

Brodszky Sándor

HALÁLOZÁSOK.

Brodszky Sándor, a magyar festőművészet érdemes úttörője, meghalt Budapesten e hó 24-ikén 82 éves korában. Orvosi pályára készült, de később festő lett. Bécsben, Münchenben tanult s 1856-ban jött haza, mint jónevű tájképfestő. A szerény ember sokat dolgozott, visszavonúltan élt, családot nem alapított. Két nagyobb tájképe (a Balaton és Esztergom környéke) a Nemzeti Múzeum képtárában van. A veterán művész temetéséről a képzőművészeti társulat gondoskodott.

Vas. Ujs 1901.
62. l.

FELELŐS SZERKESZTŐ

NAGY MIKLÓS

H Á Z.

sűrű légyen, rakd belé az tisztitott rákot, tégy belé tarkónt, főzd együtt erősen. Borsot, sáfránt, gyömbért tégy bele, az sava az eczetet felül ne haladja, mert nem jó lészen, hanem egyaránt legyen mint bors, eczet, só, ha fel akarod adni, szelj kenyeret alája.

36) *Töltött rákot igy csinálj :* Az rákot is megfőzd, de gyengén sózd meg, a felső héját tartsd meg az ráknak, az husát tengeri szőlővel vagdald összve apróra, borsot, sáfránt, gyömbért keveset tégy bele, rántsd vajban vagy faolajban egy kevéssé, és ugy töltsd meg az héját vele. Süsd meg pennatában, vagy serpenyőben. Add fel.

37) *Szilvát mandolával és fügével.* Az szilvát tiszta vizben szépen mosd meg, rakd egy tiszta fázékba, az fazokat töltsd teli borral, erősen főzd meg. Az szilvával együtt tégy fel mandolát, malosaszőlőt, figét, tégy mézet bele, borsold meg, bors, sáfrán, szekfü, fahéj kell bele, hogy megfő, tedd ki, hadd hüljön meg. Hogy feladod, fölül vakarj nádmézet.

38) *Körtvélt föve.* Az körtvélt igen szépen hámozd meg, tedd fel tiszta borban, tégy bele vajat, mézet, köménymagot, és együtt főzd vasfazékban sebes szénnél, de jól reá vigyázz hogy meg ne égjen, és szépen piros legyen, hogy feladod, fölül vakarj nádmézet.

39) *Meggy-főzés.* Az megválogatott meggyet szedd meg a szárától, mosd meg tiszta vizben, czipót ránts meg koczka módon vajban neki, hogy kemény legyen, azután abban a vajban tégy meggyet, rántsd meg benne, tölts bort reá, főzd keményen, tégy mézet bele, jól borsold meg kicsiny sáfránt, de szekfüvet jó módon vess bele. Hogy fel akarod adni, ugy tedd bele az rántott kenyeret. Hogy feladod, szelj kenyeret alája, és fölül trágyázd meg gyömbéres trágyával.

40) *Hideg tejes étek.* Az tejbe vakarj bővön nádmézet, verj egy nehány tikmonyát bele, ha bővön vagyon, vagy 25-nek az fehérit, ha kevés nagyon, mind székestől vagy 14, az mi elég egy tálra, csak annyi sót vess bele, mennyi a tikmonyakat megsózza, feljebben ne érezzék a sója, az szénnél szépen habarton habard, hogy meg ne sugoroljék, ha jó sűrű leszen, rakd ki vas kalánnal az tálba, de még is habarton habard, mert megsugoroszik. Hogy immár megaluszik, hintsd meg felül tengeri szőlővel, add fel.

41) *Boros szerdék.* Czipót ránts meg vajban egészen; de fölül koczka módon metélt legyen, végy vagy másfel itcze tejfelt, tölts bele vagy egy meszely bort egy keves eczettel; mézet is tölts bele, hogy jó édes legyen, verj vagy 15 tikmonyat is belé, igen gyengén sózd meg, tedd az tüzhöz, és mind untalan habarjad, mig meg nem érik. Hogy már megérik, lásd meg a szerszámát, ha elég-e bele az só, bor és méz, ha nem elég, megjobbitsad, hogy csipős legyen. Hogy fel akarod adni, az megrántott egész czipót tedd az tálban, és fölül töltsd rá az szerdéket.

42) *Metélt tejes étek.* Az tejet forrázd meg, hogy meg ne sugorodjék, vagy 6 tikmonyat verj lisztben, kemény tésztát csinálj belőle, jól meggyurjad, lapitsd meg igen vékonyan, összetakarván azt, metéld igen aprón, az melyet megmetéltél, habard az tejben, tégy vajat bele, savát jól meglásd, hogy feladod, felül is megvajazd.

(Vége következik.)

Irodalom és művészet.

⊙ (*Kisorsolásra megvásárolt képek.*) A pesti müegylet választmánya a jelen havi kiállitásból a következő képeket vásárolta meg kisorsolás végett : 1) Ligeti tájkép, *Lariss* Herminától Bécsben ; 2) Éjjeli tájkép, *Heilmayertől* Münchenben; 3) Dessaui tájkép, *Pape* E-től Berlinben ; 4) Erdőrészlet, *Brodszky* Sándortól Pesten ; 5) Tájrész Mönchsbergből Salzburg mellett, *Haunold* Károlytól Bécsben. Tehát öt kép közől csupán egy vásároltatott hazai festésztől.

\+ (*Voggenhuber Vilma*) a berlini operához hirszerint akként lőn szerződtetve, hogy az első évben 7,000, a másodikban 9,000, a harmadikban 11,000 ftot kap. Sajnáljuk, hogy a kisasszony is akkor hagyja el szinházunkat, midőn már nálunk kivivta az egri nevet.

\+ (*A „Népszinházi Évkönyv“*) szerkesztői *Bolnai* és *Kempelen* Győző fölkérik azon honleányokat s honfiakat, kik a „Népszinházi Évkönyv-re előfizetőket gyüjtöttek, hogy iveiket a begyült pénzzel együtt e hó közepeig annál bizonyosabban beküldjék, mert azontul az 1 ftnál magasb bolti ár álland be. A könyv jövedelme mint tudva van, a budai népszinház gyámolitására van felajánlva.

\+ (*Egy becses arczkép.*) A pozsonyi ujság boldogult József főherczeg nádor arczképéről emlékezik meg, mely arról nevezetes, hogy az egész arczkép tollal van irva, és pedig költemények idézeteiből, miket csak nagyitóüvegen át lehet elolvasni. Az árny és fény mind az arczban, mind a ruházatban arányosan van beosztva, s évek voltak szükségesek elkészitésére. Szerzője ismeretlen. Jelenlegi tulajdonosa, kész e remekmüvet a Muzeum számára jutányos áron átengedni.

△ (*A „Sárospataki Füzetek“*) czimü prot. tudományos folyóiratból megjelent az idei folyam 6-ik füzete. Tartalma következő : „Rövid átnézete az összes irodalom hatásának a politikai államélet átalakulására a XVIII. század utófelében,“ *Pálkövi* Antaltól ; „Elvek harcza a keresztyén egyház terén,“ *Nagy* Józseftől ; „Macaulay beszéde,“ angolból *Bihari* Imrétől ; Halotti ének. *Átányi* Titusztól, s végül a Tárcza, több érdekes közleménynyel.

Vas. Ujs. 1862 369. l.

+ (*Uj szépirodalmi lap.*) B. *Jósika Kálmán* engedélyt nyert egy szépirodalmi, müvészeti s mükritikai lapra.

△ (*Szokoly Viktor*) vállalta el a „Bolond Miska“ felelős szerkesztőségét, a legutóbbi szám már az ő neve alatt jelent meg.

△ (*Alkalmi versek.*) *Solymosy* Sámuel, mint szerző és Rácz Ádám mint kiadó, „Alkalmi versek“ czimü könyvre nyitnak előfizetést 1 ftjával. A megrendelések Rácz Ádámhoz Miskolczra küldendők.

△ (*„Szerelem és eskü.“*) Ez czime egy kis, 132 lapra terjedő regénynek, mely *Mészáros* Istvántól e napokban jelent meg.

⊙ (*„Értekezés a fürdésről.“*) Ily czim alatt jelent meg legközelebb önálló füzetben azon jeles értekezés, melyet *Pete Zsigmond* a kir. budapesti orvosegylet 1862. május 17-ik és 31-én tartott ülésében felolvasott, s mely először a P. Napló“-ban látott napvilágot. A ki ez 56 lapra terjedő kis munkát figyelemmel átolvassa, azon meggyőződésre jut, hogy az egyetemünknél épen most tervezett fürdészeti tanszékre, s annak czélszerü betöltésére a szenvedő emberiség nevében, valóban nagy szükség van.

+ (*Hartleben „Olvasó-tár“-ából*) legközelebb a 93. és 94-ik füzet küldetett szét, mely a „Napoleon fénykora és hanyatlása“ czimü regénynek huszadik kötetét képezvén, azzal a jeles mű befejeztetik. Ára a 20 kötetes regénynek 10 ft.

(*Röpirat.*) Egy 15 lapra terjedő kis röpirat jelent meg legközelebb ily czim alatt: „Tájékozás az arad-szebeni vasut ügyében.“

+ (*Jogi munka.*) *Rényi Rezsőtől* ily czimü munka jelent meg: *„A telekkönyvi törvények magyarázata,* gyakorlati példákkal, felvilágositó jegyzetekkel és mintázatokkal.“ Kiadta Nagy Miklós, ki a jelen mű más nyelvrei átforditásának jogát magának fenntartja.

Egyház és iskola.

△ (*Az egyetemi rektorválasztás*) mult szerdán ment véghez, melynek folytán dr. *Sauer Ignácz* az orvosi karból választatott meg egyetemünk igazgatójaul.

△ (*A protest. egyházi és iskolai ügyek előadójává*) a m. k. helytartótanácsnál *Torkos Kálmán*, helytartótanácsos lőn.

+ (*Az evangelikusoknak Jolsván tartott egyházkerületi gyülésén*) egyik főtárgy a gömöri esperesség folyamodványa volt, melyben Rőczén tót gymnasium felállitása kéretik. E kérelmet a ker. egyházgyülés magáévá tette, az érkezendő gyüjtőiveket ajánlani fogja, s a létesitendő gymnasiumot a segélyzendő tanodák közé sorozza. Az alapitást *Zsedényi* Eduárd 2000 fttal kezdte meg. Igló városa teljes gymnasiumot állit föl saját költségén, melyhez a Trangusz testvérek 135,000 fttal járultak, ezzel együtt a gymnasium alapja mintegy 200,000 ftból álland.

△ (*Nemesszivü házaspár.*) Részint egy nemes tény méltánylásaul, részint mások buzditására, közöljük a „Kol. Közlöny“ uzoni tudósitója után: hogy *Tatrangi* Sándor és neje *Benke* Juliánna mily nevezetes áldozatot hoztak a népnevelés oltárára. Öt év előtt kelt végrendeletükben ugyanis: egy tanitó fizetésének fedezésére *12 ezer darab ezüst huszast* alapitványképtevének be azon szerény óhajtással, hogy bár végrendeletük értelme szerint ezen nemes intézvényük mindkettőjük elhaltával lépend életbe, mégis, ha a nemes megye egy czélszerü iskolaházat épit s abba egy képzett jó tanitót hoz, készek a hagyományozott 12 ezer m. forintnak 6 százalékos kamatját azonnal még életükben évenkint a tanitónak fizetni. Miután azonban az iskola mai napig sem létesült, — az idén keletkezet pót-végrendeletükben ugyan a fentemlitett czélra Uzonban a legszebb utczában és helyiségen fekvő, diszes épületekkel ellátott s terjedelmes veteményes kerttel környezett benső laktelküket, ahhoz tartozó 58 köblös első osztályu jó szántóföldekkel, mindkettőjüknek haláluk utánra hagyományozták. S ily nemesszivü házastársak kik szegény sorsból munka, szorgalom és takarékosság által kiemelkedve ily kitünő állást foglalhattak el, s csaknem minden világi szerzeményüket ily nemes czélra feláldozni készek voltak, bizony megérdemlik, hogy emlékük az utókorra is követendő például fennhagyassék. Isten áldása legyen továbbra is hasznos életükön!

Ipar, gazdaság, kereskedés.

+ (*Engedély országos vásárok tarthatására.*) Maros-Ludas erdélyi helységnek a kir. főkormányszék megengedte, hogy évenkint kétszer, u. m. máj. 4-én s okt. 4-én országos vásárt tarthasson.

+ (*A debreczeni István-gőzmalom*) Petrzywalski londoni vendéglőstől megbizást nyert, kisérletkép 100 mázsa lisztet küldeni. Ez sem történt volna, ha a nevezett gőzmalom lisztjével föl nem lép a londoni kiállitáson.

△ (*A csongrádmegyei gazdasági egyesület*) sept. 24-én ipar-műtárlatot rendezend.

+ (*A ggörvidéki gazdasági egylet*) már elhatározta, hogy egy Mac Cormik-féle gépet veend aláirás utján, Trefort Ágoston terve szerint. Aláirások gyüjtésével Badicz Imre Szil-Sárkányban, Németh Péter tiszttartó Kónyban és Krisztinkovich Antal Győrött bizattak meg.

⊙ (*A földhitelbank ügyéről*) irják Bécsből egy pesti lapnak, hogy a pénzügyminiszterium és az udv. kanczellária közt fennforgó ellenkezések már tökéletesen ki vannak egyenlitve, s az udv. kanczellária által kidolgozott tervezet m. hó 23. vagy 24-én volt átnyujtandó Ő Felségének. Az okmány a sok melléklettel oly terjedelmes, hogy több napon át 9 irnok foglalkozott a leirással. — Bizony lassan készül ez a dolog, mint a Lucza széke, de azzal vigasztaljuk magunkat, hogy Budavára sem egy nap épült.

mesztése hallatlan kiterjedésben gyarapul, mire legtöbb befolyással van a m. kormány azon törekvése, hogy azt előlegezések és méltányos beváltási ár által minél nyerességesebbé törekszik tenni. 1850-ben az egész ausztriai birodalomban (Tirolt és a velenczei községeket ide nem értve) 343 ezer 993 mázsa dohány termett, melly mennyiség 1854-ben már 609 ezer 171 mázsára emelkedett.

A kolozsvári 4-ik terménykiállitás.

A terménykiállitás, melly ezelőtt 4 évvel keletkezett nálunk, mindenesetre szép és sok előnynyel jár. Hogy mivel? — azt már sok szakavatott egyén bőven felfejté, én csak röviden az eredményekre szoritkozom.

Jó érzéssel léptem be a terembe, mellyben a két hon terményei — bár hiányosan — szemlélhetők.

Ez évi kiállitásról annyit előre is mondhatok, hogy *dusabb* a mult évinél. De hogy hosszasok ne legyünk, édes olvasó nyujtsd karodat, sétáljunk egyet a teremben.

Négy hosszu asztal áll a teremben elhalmozva a számozott terménynemekkel: Mindent összevéve mintegy *ötszáz* hazai termény van kiállitva. Tekintve a körülményeket, e szám kielégitő.

Vegyük a gyümölcsfajokat. Legtöbb almanemet találunk; kitünőbb fajuak: *Donath, Dr. Entz, Gr. Degenfeld Pál, Bethlen Jánosné* és a *Gazdasági egyesület* termesztményei. Figyelemre méltók még *Schütz János* igen jófaju almái; az almák legszebb példányának a gazd. egylet kertjében termett pónyikot mondhatni. — A körtvefajok közt első helyen állanak *Mike Sándor* argenson-jai, és Dr. Entz küldeményei. A körtvefajok gyengén képviselvék. — Most menjünk által a mezei termékekre. Első helyen említendő méltsgos *Tisza László* ur, ki ez osztályt legtöbb buzgalommal állitá ki saját termesztményeivel. — Tiszta buza van — bodoki, dobokai, maros-ujvári, magyarcsányi (Tisza L.-tól). — Van még igen szép árpa, rozs, borsó, lencse, paszuj, stb. többnyire mind Tisza ur m. csányi jószágából kiállitva. — Jeles termesztmények: angol krumpli (Mezei Istvántól); óriás kártifiol, — igen szép példány; — továbbá téli dinnye, görög (veresbelü), sárga dinnyék, — ismét Tisza L. urtól.

Figyelemre méltó még a döbleczfaj. Tisza ur egyedül 15 fajt állitott ki, mellyeket ő keritésnek (?) használ. Szép példányok e nemben: a kilenczven fontos döle (Török Antaltól);' továbbá a guggoló, *Lehelkürt* nevü fajok.

Emlitendő még az óriás káposzta, *Thordáról* (Mezei Istv.-tól); igen szép gesztenye — *Brassóból;* továbbá len, kender stb.

Megérdemlik a megtekintést még a *gr. Teleki Domokostól Gernyeszegen* termelt selyemtekercsek. Mikor leend már egyszer iparunk e fontos ága is kellőleg mivelve. A kifolyó, közvetlen haszon olly nagy, hogy bizony háromszorosan kifizeti a munkát!

Most jövünk a borokra, melly osztály igen gyengén van képviselve. Nagy részt *gr. Mikó Imre* szőlőhegyei u. m. lapádi, herepei, tasnádi (1848-beli) stb. Ezenkivül még 2 palaczk ozdi.

Megemlitendő még Mike Sándor 6 féle szőlői; a t. termesztő urnak szőlőhegyében mint halljuk 102 féle szőlője van! Ezenkivül még — hazai rizs-, gyöngy- és egyéb kása.

A terménykiállitással — kicsiben — gép kiállitás is van összekötve. Mintegy 20—24 gép van itt kiállitva *Rajka* erőmüvész urtól, *Keményfi* és *Tisza L.* uraktól. A két utóbbi gépjei *Vidacs* és *Farkas* készitményei. Figyelemreméltók Rajka ur — szecskavágó, és kukoriczafejtő saját készitményü gépei.

E gépek mind eladatnak, ha találkozik — vevőjök.

Végül köszőnetet és méltánylásunkat kell nyilvánitanunk a gazd. egylet titoknoka és e kiállitás rendezője *Nagy Ferencz* urnak, ki fáradhatlanul munkált, s ritka kitartással.

Adja Isten, hogy e czélszerü kiállitás, minden évben megujuljon gyarapodva és javulva.

A városi tánczteremben lévő terménykiállitás dec. 2-tól egészen dec. 8-ig nyitva állott.

Hamvay.

Iskolai és egyházi ügyek.

i.— Pozsonban nov. 30-án tették le illő szertartások közt az evang. reform. uj iskola alapját.

□ A „Vas. Ujságban" az iskolákról csupa jót olvasni annyira megszoktuk már, hogy tünődtem: elküldjem-e közlésemet, melly olly leverő. De gondolám, ha azok buzditón hatnak, szolgáljon ez visszariasztó például. Nem is emlitve a szégyent, hogy városunk elemi tanodája csak két osztályból áll, sir lelkünk, ha látjuk, hogy az egyik tanitó 250 pftjából apriltól mitsem kapott, azt mondják, hogy kimerült adósággal terhelt városunk pénztára. Midőn könyörög a tanitók ezen legjobbika, hogy tekintsék, mert élnie kell, azt felelte neki valaki, hogy csukja be az iskolát! No uram ha ön előbbre teszi a tanitónak a csordást, kinek bizonyosan nem mondja, hogy hagyja otthon marháit: akkor valószinüleg hiába apostrophálom, mert ezeket alig olvasandja.

Vasárn. iskolánkról egyszer azt jegyezte meg szerkesztő ur, hogy mestereink nem lehetnek annyira lelketlenek, miszerint nem adnának tanonczaiknak egy pár garast könyvre. Illy reménynyel föl is kérte a tanitók egyike — kik természetesen dijtalanul működnek — esdekelnének 20 pkr. mestereiktől, hogy legalább az abc-t s más egyéb hasznos dolgot magában foglaló Gryneus tankönyvet megszerezhessék. Ötöt kivéve a többi mind savanyu képpel, gorombasággal utasitatott vissza. Tehát minden van hagyva az elröppenő szóra, mellyből igen kevés találkozik a hallgatáshoz nem szokott vadonczok figyelmével. Csak küldenék az iskolába illy körülmények között is; ámde ép vasárnap vitetnek vélök falura holmit. — Nincs más hátra mint mindig előlről kezdeni.

Casinónk megnyilt. Az ott majd előhozakodó eszmecsere reménylem áldásthozó befolyással lesz városunk némelly ügyeire.

Mult héten Szügyben tüz volt. Az elégett jószág biztositva volt.

B.-Gyarmat 1855. nov. 29-én. =.

Nemzeti szinház.

DECEMBER. IV. *Jókainé* jutalomjátéka „*Könyves király*" *Jókaitól* jövő kedden fog végbe menni. Emlitésre méltónak tartjuk ez alkalommal is a közreműködő müvészek azon szép kegyeletét, minélfogva az egész jambusokban irt münek fő szerepeit *sugó nélkül* adandják elő, mint ez szerző elébbi darabjánál (Manlius Sinister) szinte hasonlóul történt.

V. László jutalomjátékául kitüzött „Hűség hűtlenségből" László betegsége miatt későbbre halasztatott.

VI. A drámabiráló választmány ismét uj eredeti népszinmüvet fogadott el, czime „Dalos Pista" irta Szigligeti.

Irodalmi ügyek.

Magyar ajku népesebb városainkban — mint örömmel halljuk — nagyban foly a „Vasárnapi Könyvtár"-ra az előfizetés. — A kecskemétiek olly tevékenyen gyüjtenek, miszerint a lelkesen buzgolkodó kiadót egyszerre ezer előfizetéssel készülnek meglepni. — Miután Debreczen, Szeged, H. M. Vásárhely, Czegléd, Miskolcz s több nagyobb városaink hasonló melegséggel karolják fel e népies vállalatot, bizton lehet reménylenünk, hogy az előfizetők száma a „Vasárnapi Könyvtár"-ra rövid idő alatt megközelitendi a husz ezret! — Olly élénk részvét, minőt irodalmunk eddigelé nem mutathat fel.

;— Helfi Ignácz hazánkfia Olaszországban, Mantuában tanár, e város egy lapjában közölt czikkei által ismerteti honunkat különösen pedig annak müvészi állapotát az olaszokkal; ugyanazon lapban az ő fordítása után már több időtől megkezdve folyik Eötvös József regénye „A falu jegyzője."

Vidéki hirek.

Somogyvár november 30-án 1855. Lengyeltóti helységben müködvelő társaság alakult, a helybeli és vidéki fiatalságból, czélja, a tél folytán néhány szini-előadást tartani, melly után beszivárgó tisztajövedelem felét a nemzeti szinház nyugdijintézet alaptőkéjének szaporitására, másik felét pedig a tóti népiskola nagyobbitására fordítják. Magasztos és dicséretet érdemlő vállalat.

Nyiregyháza dec. 1-én. Uj lelkészünk t. Elefánt Mihály ur igen kellemesen lepett meg, midőn a nov. 25-kén tartott templomi magyar szónoklat után, körül belül igy nyilatkozott: Vörösmarty Mihály ugy tünt fel e század elején hazánk egén, mint mennyei hirnöke nemzeti diccsőségünknek! mint nap, melly sugárözönével a századok sötétségét eloszlatá s jövőnket felderité. — Azt irják felőle, hogy 19-én meghalt s 22-én eltemették; mi ezen véleményben nem osztozunk; sőt azt valjuk, hogy ő most a porlepel lehultával kezdi diadalmenetét az emberlakta világ felett! most ünnepli felmagasztaltatásának ünnepét az egekben.

Müvei kezeink között forognak, ismeretesek! büszkében állanak s dicsőbben ragyognak sirja felett veszendő érczoszlopoknál. — El lehet felőle saját szavaival mondani:

Ah megszakadt az áldás fonala
Mellyel hazánk az éghez kötve volt.
Illy nagy halálnak nem leszünk tanui
Ha ujra mind gyermekké válunk is.
Ne sirjatok! könyekből nem elég
Mit ember sirhat illy nemes halottért,
Ne sirjatok, ha tenger volna is
Könyhullatástok. Öt Isten vevé át
S gondoskodása biztosb mint mienk.
Ő tette illy dicsővé életét
S midőn elég volt, ő is vette el. —
Oh hol van ember a ki illy dicsőn élt,
S hol a ki illy dicsőn halt volna meg?
Elég, elég volt egynek ennyi nagyság!
Dicső vezér tündöklő lelkedet
Látom ragyogni a hantok felett;
Látom kinyilni a gyászos koporsót
S méhében a jövendő képeit. —
Neved napként jövend felhők megől
Szétszaggatandó a gyász kebelét;
Vörösmarty Mihály s hon egy leszen
És élni fog dicsőn míg ember él.
Kicsin lesz a hon tündöklő nevének
A félvilág fog róla zengeni.

VU 1855.

O vedd magadhoz kegynek Istene
Elvégezé az élet dolgait.

Igen is adjuk át Istenünkhez, ekképen imádkozván:

Édes Atyánk! kegyelmes Istenünk! ki utóérhetlen tanácsod szerint elviszed szemefényünket, hazánk dicsőségét, irodalmunk atyját; hallgass- és vigasztalj meg minket! Mindnyájunké volt ő! mindnyájan érezzük, fájlaljuk, siratjuk elmenetelét: kérünk vigasztalj meg minket! — Magasztos, tökélletességében hozzád hasonló szelleme ne költözzék el körünkből halandó tetemeivel! uralkodjék éltető napként miatta hazánk felett. Ne legyen ezen egyetlenegyünk kiben olly csudásan nyilatkozál eltemetve! éljen halhatlan müveiben s minél számosb és szerencsésebb utánzóiban! Légy vele s velünk midőn esteledik s napunk leáldozni készül, hogy árvaságunkban megállhassunk s virulhassunk mind örökön örökké. Ámen.

Nyíregyházi.

Tárogató.

*** Lapjaink és más lapok is emlegeték az asfodilt, melly növény gyökerei szeszfőzésre alkalmasok, hanem azt elfeledtük közakarattal megmondani, hogy mi hát az az asfodil? Magyar neve e növénynek *magzating*. népiesen ismeretes: *ásfodéla, királydárda, ökörfarkfü, lépkissebbitő fü* név alatt. Ez azonban az „ágas magzating," minőt a Bakonyban magunk is találtunk eleget; hanem a szeszégetésre való „fehér magzatingot" soha sem, s ezt Diószegi sem jegyzi a hazai növények közé; meglehet azonban, hogy mások jobban tudják.

*** Egy tiszteletre méltó óhitü lelkésztől kaptunk e napokban levelet, ki bizalmasan panaszkodik, hogy őt, e városban ismeretlen létére fényes nappal az utczán három fiatal ember hangos káromlással kigunyolta. Mi nem késünk ez illetlen durvaságot méltólag megróni, s mig az illetőket sajnálattal kérjük, hogy oktalan dölyf és nemzeti idegenkedéssel ne iparkodjanak más fajok ellenszenvét reánk gerjeszteni, addig bizton hiszszük, hogy a tisztelt lelkész ur e kellemetlen ifjonczi pajkosságból nem von emlékezetes következtetést a jó szivü magyar köznép és ifjuság általános jellemére.

*** Ismét egy szép adat korunk felvilágosultságához! Ez utóbbi napokban, daczára a csikorgó hidegnek, minden este lehet egész csoportozatokat látni a kerepesi uton, a fehér ló vendéglő előtt; ifjak, vének, kaputos és szürös emberek, szolgálók és uri asszonyok jönnek, tolakodnak, suttognak és szörnyüködnek, hat órakor már ott állnak s hét óra felé már mondogatják: ott van, ott van! — Mi van ott? — Az átelleni kétemeletes házban a kisértet. A padlás ablakban megjelen egy lámpavilág; az utczáról jól látni *bizonyos pontról*, hogy ott van, de a ki máshonnan nézi, az nem látja. Nagy vizsgálat volt már e miatt, felkutatták az egész padlást, senkit sem találtak ott, pedig a lámpa most is ott ég. Mi lehet az? Ugyan tapasztalatlan ember volna, a ki el nem találná, hogy az a meghalt házi ur lelke, a ki megtudta, hogy egy padlásszoba üresen maradt, s most azt kivette magának. Az ollyan embert, a ki azt merné mondani, hogy az a világosság nem egyéb, mint az ősz-utczában égő lámpának visszatükrözött fénye, legalább is kinevetnék. A ki nem resteli a fáradságot, éjféli tizenkét óráig minden perczben találhat egy csoport igazhivő közönséget ott a fehér ló előtt. Kelt 1855-ben. Azért irtuk ide a datumot, nehogy valaki azt higyje, miszerint ez a jelenet a rézorru bagyok századában történt.

*** A czukor hirteleni megdrágulása egy itteni füszeressel igen kellemes tragödiát játszott. Ezen ur trieszti bizományosánál 180 mázsa czukrot rendelt meg: tévedésből azonban valahogy a kitett számot egy 0-al meg találta toldani. Csak akkor hüledezett azután, mikor egy napon megkapja az 1800 mázsa czukrot. De bezzeg nem hüledezett akkor mikor a czukor ára rögtön felszökkent 20 forinttal mázsa számra, s ő nyert egy tollhiba miatt 30,000 pengő forintot. Illyen tollhibák a mi mesterségünkben nem fordulnak elő.

y.— Midőn az ember a nov.-decemberi képtárlatba lépett szintén fázni kezde, a már annyiszor és olly sok variatiókban látott hollandiai téli és nem téli tájképektől. — E havi tárlat képének alig fele ollyan, mellyeket már ne láttunk volna. Az ujak közül kitünnek: a Mátyás királyt, gróf Nádasdi Tamás Nádort, gróf Zrínyi Miklóst (a költőt), gróf Frangepán Györgyöt, báró Keglevich Pétert és gr. Wesselényi Ferencz nádort ábrázoló gyönyörü kőmetszetek; Marathon csatatere, galvanographia, Schőninger Leotól; Madonna, kőrajz, Correustől; tájkép, reggel a havasokon, olajf. Brodszky Sándortól és ugyanattól a 23-dik számu erdei részlet; tájkép, Morvaországból, Vöschertől; kolostorcsarnok télen Hassenpflugtól. — Mindent összeszámitva e tárlaton 85 kép van kiállitva és ebből 40 csupa táj- és látkép, legnagyobb részt német festőktől; 25 kép van ollyan, melly részint magyar tárgyu, részint magyar festőtől keriült, — nevezetesen ez utóbbiak száma 22, mi még nagyon gyenge képviselete a magyar festészetnek. Az egylet sorsolás végett idáig 36 képet vett, ezek közt magyar festőtől van csak 10 darab.

y.— A jelen ősz ugy látszik nem valami nagy műbarát, végzettelenek mutatkozott az a müvészekre nézve. Mintegy hónapja a német szinházban próba alatt egy vendégmüvész, elszakadván a sülyesztő kötele, leesett és fején erősen megütötte magát; Pilmouthban egy gyönyörü tánczosné ruhája meggyult, az őrjöngésbe jött müvésznővel az egész szinház személyzet nem tudott boldogulni, mignem egy szinházi szolga vizes ponyvát hozván, sikerült avval őt beteritni, földhez nyomni és igy ruhái lángjait eloltani; Párisban egy hangverseny, mellyen a piemonti király is jelen volt, teljesen megbukott; Pesten pedig Aranyvári k. a. tánczművésznő lába csuklott el, bokája megsérült, de már tul van a bajon s nemsokára ujra fel fog lépni.

y.— A lipcsei képes ujság legközelebbi száma, elhunyt koszorus költőnk, *Vörösmarty* meglehetősen eltalált arczképét hozza. — A képet jól értesült tolból folyó rövid életirás kiséri, melly a nemes férfiuról azon méltánylat- és elismeréssel szól, millyen egy nemzet legelső költőjét megilleti. Ez ujság Garay arczképét és életirását is közölte. Ez világos jele, hogy nevezetes férfiaink nemcsak a mi szemeinkben nagyok, de a külföld is azokul ismeri el őket.

Szerkesztői mondanivalók.

128. *Kohány.* A közlemény végéhez csatolt cselédbérről tudósitást több adatokkal összeállitva kivánjuk használni, azért maradt most el.

129. *Aradi kéményseprők ujévi üdvözletére.* Köszönjük. Adjon Isten ezer annyit.

130. *R. K. Eszterházy János levelét* iparkodunk valahogy felhasználni.

131. *Th. K. Pápán. Juranich* közöltetni fog. A müalakzat tökélye végett pár verset kihagytunk. Szerző ugy hisszük jóvá fogja hagyni.

132. *Látogatás otthon.* Épen nem rosz vers, hanem mint szerző maga is megjegyzé, e tárgyról nagyon sokan irtak már s némellyik testvéréhez e mü nagyon is atyafiságosan hasonlit.

133. *Agyagfalvi gyülés. stb.* — Jaj!

134. *Séták a természetben.* Kaptuk; a mi annyit tesz, hogy „adjuk."

135. *N. K. Szentes.* Levelében említést tesz ön valami nemteljesitett megbizásról. Alkalmat veszünk ez uttal megjegyezni, s másoknak is figyelmébe ajánlani, hogy ha magán megbizásaik vannak, azzal a szerkesztőséghez egyenesen soha se forduljanak, mert ez csak a lapot érdeklő ügyekkel foglalkozik s a kiadó-hivataltól általában csak azon leveleket veszi által, mellyek a lapot érdeklik s egyebekre nem reflektál, s bár mennyire megtisztelve érezze is magát magányügyekkeli megbizatások által, azoknak végrehajtására nincs ideje.

136. *András.* Gyönge mű.

137. *A tubákos pixisről.* Nem szippantunk belőle.

138. *B. F. Szellemi élődiség.* Igen helyes eszme. Közölni fogjuk.

139. *A. J.-nak. Nagy-Kőrös.* A küldemények nagyon megörvendeztettek bennünket. Már most helyreáll a béke,—nem Anglia és Moszkau, — hanem a „Vasárnapi Ujság" és Nagy-Kőrös között.

140. *Versekbe foglalt abécze kisdedek számára.* Jó kisdedeknek, de a mi olvasóink már ehez egy kissé *nagydadok*.

141. G. Dobsinán. Nem lehet. Sehogy sem lehet. A szemünk égne ki, ha tulajdon lapjainkban szerkesztőségünk tagjainak arczképeit adnók ki.

A

Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok

egymást kiegészitő néplap.

1856-ik évi január—juniusi, azaz: **6** havi előfizetési díja

3 forint pengő.

Tiz előfizetett példányra egy ingyen-példány adatik. — A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok
kiadó-hivatala (egyetem-utcza 4. sz. a.)

Felelős szerkesztő: **Pákh Albert.**

Nyilt posta
a „Vasárnapi könyvtár" ügyében.

Azon tisztelt férfiaknak, kik hazafiui buzgalommal a „Vasárnapi könyvtár" ügyét előmozditani és a nép közt terjeszteni szivesek valának, forró köszönetünket nyilvánitván; a hozzánk több részről érkezett tudakozódásra: *vajjon meddig tart még a „Vasárnapi könyvtárra" nézve az előfizetés határideje?* — van szerencsénk ezennel t. jelenteni: hogy *az előfizetés a „Vasárnapi könyvtárra" folyvást nyitva marad és egyátalán nem záratik be.* — Mi ugyanis nem akarunk jelenleg, midőn vállalatunk iránt olly átalános részvét mutatkozik az előfizetésnek határidőt szabni, és azontul a könyvtár árának feljebb emelése által önhasznunkat a közérdek fölé emelni; sőt ellenkezőleg hazafiui kötelességünk érzetében intézkedtünk, hogy az előfizetési ár megtartása mellett, példányok a szükséglethez képest a t. közönség számára mindig készen legyenek, és igy népies vállalatunk minél nagyobb elterjedést nyerhessen. — A „Vasárnapi könyvtár" *első kötete* — mint már hirdetett — sajtó alatt levén, rövid idő alatt közrebocsátatni és még e hó folytán a t. előfizetőknek szétküldöztetni fog. — A *második kötet*, melly hires történetirónk *Szalay László* urnak „Tatár járás" czimü érdekes történeti rajzát közlendi, már nyomatás alá adatott.

Pest, december 12. 1855.

Hajnik K. szerkesztő. **Heckenast G.** kiadó.

Nyomatja és kiadja **Landerer** és **Heckenast**, egyetem-utcza 4-dik szám alatt Pesten.

Brodszky Sándor

Budai hegyvidék
Szépin. Muz.
Repr.

fordít

Zádor Annadr

Az erdőábrázolás a
magyar festészetben.

MAGYAR MUVESZET

1928.612.

Markó szellemében fiain kívül több neves festőnk működött, így *Vietorisz Antal, Libay Károly Lajos, Barabás Miklós, Molnár József, Ligeti Antal, Brodszky Sándor, Telepy Károly.* Erdőábrázolással főleg Telepy és Brodszky művészetében találkozunk. Az előbbi a Kárpátok hatalmas bérceit örökíti meg ecsetjével, Brodszky pedig nagy szeretettel festi a budai hegyvidéket. Egyike a legelsőknek, akik hazai témát festenek. Többnyire kisméretű képein derűs, idillikus hangulat uralkodik, közvetlenebb, fesztelenebb, mint Markó, kinek művészi kvalitásáig nem ér föl.

Brodszky Sándor

Balatoni táj, olaff.
(képm. Mur.)
repr
Szépmüvészet
1941. 7. sz. kép

Nagyságos

Dr. G e n t h o n I s t v á n urnak

egyetemi m. tanár,
a Müemlékek Országos bizottsága előadója

IX. Rákos ucca 10.

B u d a p e s t

Brodszky Sándor

Szül. 1819. Tóalmás

Brodszky Sándor, festő, szül. 1819-ben Tóalmáson (Pest m.), 1841 ápr.-tól 1844 nov.-ig a tájképfestészeti szakosztályon Jos. Mössmer, majd annak halála után Fr. Steinfeld tanítványa. Egyidejűleg a Seb. Wegmayer vezetése alatt álló virág- és gyümölcsfestészeti szakosztálynak is hallgatója volt.

Vása

Fleischer Béla 34. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Brodszky Sándor

Életrajza:

Ligeti Antal: A Nemzeti Múzeum Képcsarnokának ismertető lajstroma. Buda. 1870. 43. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

BRODSZKY *Sándor*, festő, * Tolmács 1819 jún. 20. † Budapest 1901 jan. 23. Bécsben tanult s Münchenben működött 1856-ig, midőn Pestre telepedett. Rendkívüli szorgalommal festegette itt fél Magyarország érdekesebb vidékeit, részben vázlatszerűen, részben apróbb, gondosan kidolgozott részleteikben. Egyike volt a Mucsarnok legszorgalmasabb kiállítóinak. Stílusa a romantikus tájfestőké, művei a roppant termelés miatt egyenlőtlen értékűek. Néhány jellemző tájképe a budapesti Szépm. Múzeumban.

E. G. † 1731

673.

I

307.

673. Nicolas Largillière követője.

A mester sz. Párisban 1656-ban. † ugyanott 1746-ban.

Louis de Bourbon Condé képe.

Csaknem térdig látható, balra fordultan áll és szembe néz. Bal kezével a háttér felé mutat. Göndör parókájának fürtjei vállaira omlanak, szemöldöke s szeme barna, arcza beretvált. Vértbe öltözött, csipke-nyakkendőt visel és kesztyűje aranyrojttal szegélyezett. A háttér hegyes vidék, a hol jobbról várfalak tünnek föl.

Vászon, méretei 93 : 75 cm. — Mündler: II. 17.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812 : IV. 19. *N. Largillière:* Das Bildniss des Prinzen Ludwig von Bourbon Condé, der grosse Condé genannt. — 1815 : I. 32. *N. Largillière:* Das Bildniss des Prinzen Ludwig von Bourbon Condé stb. — 1835 : V. 15. *N. Largillière:* Porträt des Prinzen von Ludwig Bourbon Condé. — 1844 : V. 14. *N. Largillière:* Porträt des Prinzen von Ludwig Bourbon Condé. — 1865, 1866, 1867, 1869 : II. 17. *N. Largillière:* Bourbon Condé Lajos herczeg.

Brodszky Sándor

Visegrád c.
képe repr.

Magyar Géniusz
1899 márc. 12
képekkel

Vác c. képe
(Nyitra?)
repr.

M. o

588

1910.

I. században. Eltemettetett Finchleyben
11-én.

en vannak ábrázolva, a hol
tószerű viz van, a me-
éle vizi madarakkal együtt
rman a vizben, hárman pedig a par-
n lévőkből kettő épen lebukik,
al csapkod és kettő áll, mig a
és egy jobbról látható. Az előbbiek közt
ólya is van; az utóbbiakból kettő
y madár röpül. A közeli fák
mb ül. A középterben jobbról a
bontakoznak ki az őket uraló to-
, melynek égboltja felhőzött és
hét kacsa röpül. Jelzése alól

:149.5 cm.

iéka 1910 április 12-én (642-910).
május 4-én (770-910).

Brodszky Sándor

BRODSZKY SÁNDOR tájfestő kőrajzokat is készített, eddig azonban csak kettőt sikerült megismernünk, amelyek a SzM. Graf. gyüjteményében vannak: 1. Halas tó a Kárpátokban, 2. Kis falu, háttérben hegyekkel. Az előbbi hátlapján kézi pecsétes betükkel „Az Országos Magyar Képzőmüvészeti Társulat Műelárusító Hivatala", kézírással „Brodszky Sándor hagyatéka, kézi és kőrajz gyüjtemény. 46. sz." szöveg olvasható. De ennek a jegyzéknek eddig nem sikerült nyomára akadnunk. — Bibl.: Sz-Szi. Lex. —

A grafikát sokan nem tartják igazi művészetnek, — mint mondják — nem lehet eredeti, hiszen több példányban s technikai úton keletkezik. Azonban minden művészi forma megalkotásához szükség van technikai eszközökre, akár építészetre, szobrászatra, vagy festészetre gondolunk. S az „eredeti" grafika nyomólemezét maga a művész készíti, amiről a művész eredeti rajzának legapróbb részletekig egyező, pontos mását lehet lehúzni. Más a reproduktív grafika jellege, amely nem igényelheti a művészet jelzőjét. A nyomtató forma éppen olyan kifejezési eszköz a grafikus részére, mint pl. a szobrásznak a bronzöntő darabforma. (L. pl. Rhodin „L'Age d'Airain" egyik „eredeti" példányát Szépművészeti Múzeumunkban.) A több példányban való megjelenés semmit sem von le a kvalitásból, ha ez egyébként megvan, viszont lehetővé teszi azt, hogy olyanok is hozzájuthatnak művészi alkotásokhoz, akik a csak egy példányban készült festményt, vagy szobrot nem tudnák megszerezni.

Mégis van valami igazság a „nagy művészetek" és a „grafikai művészetek" elkülönítésében. Az előbbiek bizonyos előkelőséget képviselnek az utóbbiakkal szemben. A grafika viszont a szó legnemesebb értelmében vett szociális művészet, az alkotó és élvező szempontjából egyaránt. Épen sajátságainál fogva, melyek miatt egyesek a művészi értéket akarják tőle megtagadni, a grafika van hivatva arra, hogy az életnek esztétikus kultúrával való telítését előmozdítsa."

Brodszky Sándor
Jottö

Ewing Ujpesten
lakott. Nikor
nem mondja

Ugro 762.l

Ugró M

Ujpest. 1831-1930.

MVM XI.

Bp 1932

zárakhoz viszonyítva a helyi-
nek.
tt vállalkozóval a következő.

...molás

- - - - - - - - - - - 3500 k.—
...szersmind
...tet képezi - - - - 3443 k. 31.
- - - - - - - - - - 2500 K.
...udóság - - - - - 943 k. 31 fill.
...enhárom kor. 31 fill. mely
... vállalkozó ezen ügylet után
...égítettnek nyilvánítja s
...al igazolja.
...f.

Kelet Wrkeré
Mir. Jöneszi

Brodszky Sándor

"Kitörő vihar" és "Duna-parti részlet" c. képei a legkitünőbbek közé számit" -irja Romhányi Sándor: "Mükiállitások" cimmel a Szalonban rendezett tárlatról.

Képes Családi Lapok, Bp. 1893. dec. 17. XV. évf. 51. sz. 811-813. lap

Brodszky Sándor

M.: "A Mücsarnok téli kiállitása" cimmel ir a tárlatról, s kiemeli a müvész alkotásait, amelyeket a kiállitás értékei közé sorol.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap

Brodszky Sándor

Müveivel szerepel azon a tárlaton, amelyről Lányi M.: "A tavaszi képkiállitás" cimmel ir. Képeit külön nem sorolja fel.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. ápr. 24.
XIV. évf. 17. sz. 267. lap.

M.D.K.

Brodszky Sándor

A müvész tájképeivel szerepel a Mücsarnok most megnyilt karácsonyi kiállitásán, -adja hirül a Képzőművészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1885. dec. 27. VIII. évf. 14. sz. 223. lap

Brodzsky Sándor

ert a vidéket festette a

XIX u. mestere

Koppány-Sági: Csobánc
Pannónia Bp. 1965 5. old

Brodszky Sándor, festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét. A 19.-20.sz. magy képzőművészetének keresztmetszete. 388 mü, 180 művé
Brodszky két művel szerepel. 227.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Brodszky Sándor

Rövid méllatás

A.T. A Balaton művészete

Dunántúli Napló 1970. aug. 16., 7. l.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 MAY 2

Brodszky Károly

MAGYAR HÍREK
Budapest

1021

ANZIKSZ LONDONBÓL

A Magyar Népköztársaságnak ajándékozta Brodszky Károly Egy leányka portréja című színes pasztellképét Világ Miklós, évtizedek óta Londonban élő idős magyar író és újságíró, a londoni Fine Art Gallery tulajdonosa, felszabadulásunk 25. évfordulója tiszteletére. A múlt század derekán készült, gyönyörű képért Halász András, londoni nagykövetségünk attaséja mondott köszönetet.

Nekünk is küldött egy képes anzikszot Világ Miklós, az egyik nagy londoni étterem — a Peter and Odins — menükártyáját, rajta egy pudinggal, amely tiszteletére — Apricot Világ — a nevét viseli.

Fresh Fruit Salad 3/6
Jam Omelette, For Two, soufflé-type, with strawberry jam and Drambuie 14/6
Apricots Vilag, soaked in cherry for eight weeks, served with ground almonds and whipped cream 3/6

Coffee with Cream, per person 2/6

Cover Charge 3/-

csupa öröm. Nagy a siker. „Mesejáték a
dár — írta róla ekkortájt Kolozsvári Grandpi
tehát a valóság és csoda békésen összekeveredi
annyira, hogy a valóság is költészetté válik, s a
az mindmegannyi valóság. Ahány szó elhangzik
annyi visszhang verődik a lélekben, annyi szín
met, annyi íz bizsergeti a szájat." Akik ott vol
jusi napon Cseszteregen, bizonyíthatják, pontosa

Közönség és kapcsolat? Nagy téma. „A mi előadásainkon a közönség egy-két méterre ül a színpadtól, és ez egyszerű és közvetlen játékmodort követel meg. A játéknak ez a stílusa szinte azonnal áthidalja a szakadékot, amely a nagy színházakban a színpad és a közönség között megvan" — vallják a Déryné művészei, és hozzáteszik: „Nálunk a színész különö-

hog
zh
ge
t
ne
áju
llá
bb
jövő reménysége, hogy így lesz. M
ményei is javulóban, a színvonal
központok alakulnak, autóbusz szá
népét. Kevesebb lesz az előadás, de
Városi rangú. Mert a falu, ma már,

Brodszky Sándor, festő (1819–1901).

Budapesti Hírlap. 1901 február 26. (Brodszky képei a Műcsarnokban.)

Brodszky Sándor

Pest

1840 pesti kiáll.

Tengeri tájrajz, olajf.

Tengeri vidék, olajf.

Tájrajz, olajf.

L 1840.

~~Roma h. n. IV. 16.~~

BRODSZKY SÁNDOR / 1819 - 1901 / :

19. Vizimalom. - Olajf., lem.p. méret 15 x 18.5 cm. Jelz. nélk.

Kapp 1939/40 szerem I.

Brodszky Sándor

V

55.

BRODSZKY SÁNDOR (1819—1901).

78. *Hegyi vidék.* Jelezve: Inv. del. A. Brodszky 1856/7. — Ceruzarajz. — Bedő Rudolf úr ajándéka.

Szépm. Múz. graf. o. 61. kiáll.
(1931) Új szerzemények -

Brodszky Sándor V

1885 jan.

25, 28, 41,

Germania VI. 211.

Brodszky Sandw. V

1884. Sav. Eiall

33, 54, 65, 88,

Gaál Mózes VI. 311

Brodszky Sándor

Magyar életrajz
1925. 195, 361, 509
– 1926. 5
– 1927. 166
– 1928. 610, 612

Gombosi ásatás VII. 166

Brodszky Sándor

MAGYAR MŰVESZET

1925. ~~495~~, ~~561~~, ~~509~~

~~1926. 57.~~

~~1927. 166~~

1928. 610, 612 lép

(Zádor)

3333.

269

Ismeretlen mester.
A III századból.

~~42.~~ *Nero.*

Mellig és szembe nézve van ábrázolva. Rövid haja göndör, bajusza és szakálla leberetvált. Válla és melle meztelen. ~~A~~ kerek talapzat felett tábla van ~~a~~ felirat ~~számára~~

Fehér márvány, magassága 54·5 cm. — István főherczeg nádor ajándéka. — Ltsza régi 16. és új 40. — A bejárati folyosón.

Brodszky Sándor

itt (M.)

is (J.)

(Erdőben

Tájkép of-ek

Csendélet

✓

Szeged 1917

. BUDAPEST, I., VÁR, PÁZMÁNY-UTCA 1.

Vallás és Közoktatásügy

ıdelet alapján kifizetendő dijazások.

Orv. Főiskola

Állatkerti út 1,

részére,

26 n letette,

n foglalta el, 1934. év január hó 26 nap-

a havi 80 P dijazásnak részösszege fejében Kilenc-

ő 35 f.-t és 1934. év május hó 1.-étől

cimén havi Nyolcvan (80) pengőt folyósitok.

ovábbá az öregségi járulék teljes összegében fent neve-

ınkaadó tartozik fizetni, ennélfogva a fent nevezett után

ús hó 26 napjától 1934. év április hó

ájus hó 1.-étől kezdve pedig havi 2 P

hó 16 n.

miniszteri tanácsos.

a névmutatóban, az utalványozási gyüjtőkimutatásban és

hó n.

Brodszky Sándor

Csíri Gerella 142
Cserépi Árpád 45, 57, 92, 178
Cserna károly 17

Nemzeti halom 40 évés

jub. kiáll. kat. 1935, jan. 5 —
febr. 6.

Csuri 8, 15
Csók 105, 131
Deák Elemér 84, 86
Csok XII
Czanczig II.
Czasy D. XIII
Deák Elemér X.
Donáty J. II. t

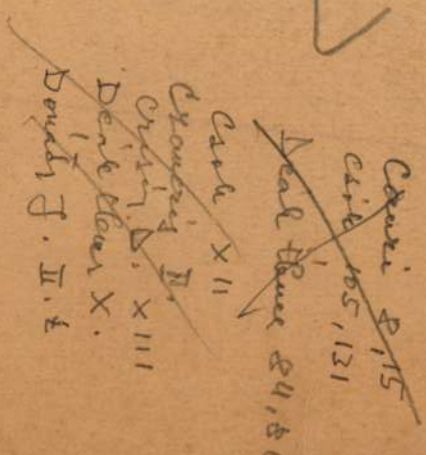

4

13

PIERREFONDS

1. CROCHET — 4, 12, 13. DÉTAILS DE SCULPTURE

Borszéky N. János. 164

Brandt Otto. 78

Brodszky. 37, 40, 90, 91, 128

Csók ~~6, 59~~

Cserefi A. ~~83~~

Bruck Ilo ~~36, 60, 120~~ 89
94

" H. ~~121~~

L. ~~125~~
96

Brodszky Sándor

A Balaton Györöknél, olajf. Szépmű-vészeti Múzeum tulajd.

Nemzeti Szalon

I. Balatoni kiáll.
1922. jan.–febr.

tokán egy évezred méltó tanújaként áll az ősi bencés-monostor. „Nyájas táj, hívogató", írja róla egy helyütt Márai Sándor. A „Gyönyörde", a fasor, melynek lombjai alatt Vörösmarty beszélyének hősei, a „füredi szívhalászok" sétáltak a választott hölgy után, a Kisfaludy-Színház romjai, Jókai és Blaháné léptének nyoma az erdőben: ez a legtisztább magyar biedermeier. De a táj is szelíd, mintha a betegek, akik a fák alatt, e forrásnál, világoskék égbolt alatt keresnek gyógyulást beteg szívüknek, megszelídítették volna a természetet."

Dr. KERESZTÚRY DEZSŐ

Brodsky Sándor V

26, 33, 34, 35, 43,

1883-ban

Rákóczi - emlékünnep II. 160, 161.

Brodszky Sándor

1819 – 1901

Lexikon I. 56

II. 63, 65, 66,
124–126

IV. 134, 149

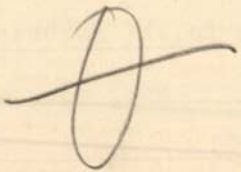

Anna

Mellig, balra, keretbe h
disze tollas, kerek gallérja rét
vállperecze magas. Alól korona,
Felirata két sorban a kép alatt:

Anna Maximiliani II
König Philippi II, in Sp

s e felett jobbra: „34."

Rm., mér. a rl. 28.8 : 17.

Szn. 58
332-9

Brodszky Sándor

festő

Lrd

Művészeti Lexikon 99.1

Kolcza-féle téglagyár, szemerjai

V. 186.

Brodszky Sándor (1819—1910) tájképfestészetének egy igen jellemző darabja az ujpesti kikötőt ábrázoló sötéttónusu képe, melyben a hangulat egysége szerencsés ihlettel van megfogva.

Brodszky Sándor

Lárár Wolfner gyüjt.
97. l.

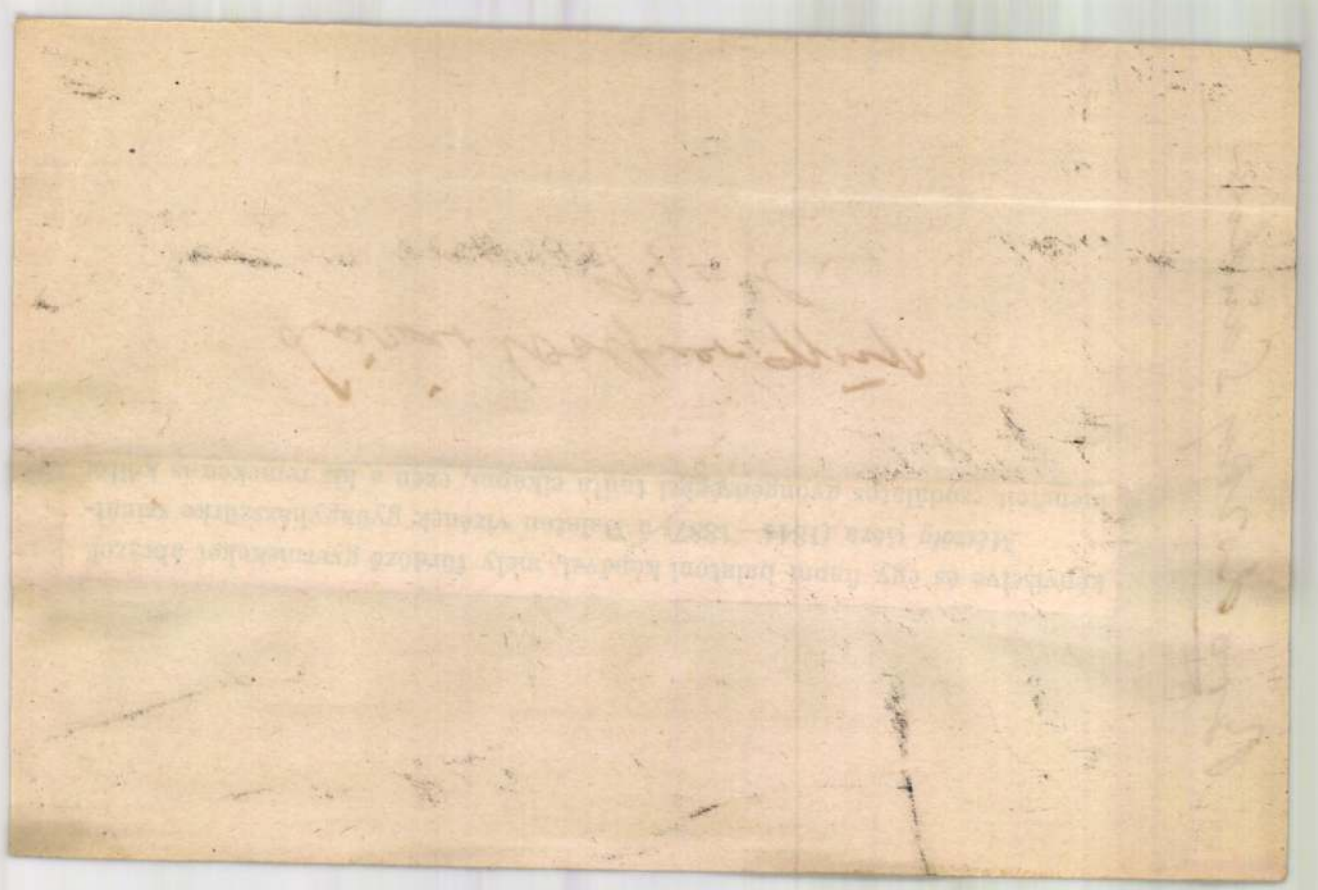

Brodszky Sándor

Szabad Művészet
1952. 5. sz. 233. l.

Ipolyi Arnold

Magyar mitörténelmi tanulmányai. Új kiadás.
Pest. 1889. Ráth Mór.
I. k. 8-r, 4 sztl. l. 511 l.
fűzve.

I. 1. p. h.

2.– P

Brodszky Sándor

Ernst Múzeum aukciói

XIII–XIV. (1920) 53.–55. sz.

V

Brodszky Sándor

l.

III. Postatakarekpaulc.
1921. jan.-febr.

70 l.

n a Magyar Földmívelésügyi Miniszter Címnek
negyében .....
..... tulajdonát képező
Bizottsága nyilvántartásában mint fenntartandó
szerencsém felhívni Címet az alábbiakra :
/1946. F. M. sz. rendelete (megjelent a Magyar
nak (2) bekezdése értelmében : „A juttatásban
egyéb vagyontárgyak műemlékszerű fenntartásáról
z 1929 : XI. törvénycikben foglalt rendelkezések

a műemlékvédelmi törvény, melynek utasítása

~~1437 N. 132~~

Brodszky Sándor

Árverési Csarnok aukció kat.

31. sz. 1926. febr.
32. sz. 1926. ápr.
33. sz. 1926. jún.
34. sz. 1926. okt.
37. sz. 1927 márc.
39. sz 1927. okt.
40–41. nem szerepel

227.

II. József:

Gunylap a szerzetes ren

Az előtérben
ben szekercze van, jobb
szél, mig baljával a könyv
~~jó~~ térdre borulva csóko
cza könyörög, kik mi
jobbra, a kereszt körül,
felirattal könyv lóg le,
kép eznek csoportot, kik
„EVANGELIVM." Mögött
tetején Szent Péter áll
ki neki pálmát nyuj
lángnyelv körött fényl
kastól őrzött kő, a bá
a kép alatt balra:

„Omnis arbo
Fructum bon
Matthaeu

jobbra: „Tout arbr
bon fruit, es

Brodszky Sándor

Tájkép, repr.

Arverési Közlöny

1935. 2. rk. sz.

L

I.

FESTMÉNYEK, RAJZOK, METSZETEK

Brodszky Sándor

Erdőrészlet, olaff.

Repr.

Árverési Közlöny

1930. okt.

4. rk. - 27.

JEGYZETEK

JEGYZETEK

Brodszky Sándor

lásd

Ernst-Muzeumaukcioja II

41 l.

Brodszky Sándor

Almásy-Teleki XIII. 1944

l. 40, 41, 42-ből.

BUDAPEST, 1934
ERNST-MÚZEUM KIADÁSA, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

Brodszky Sándor

l.
Arv. Közl.
1938.
85. sz.
32. l.

158.

Brodszky Sándor

l. Arv. Cram. 97 aukcio
Kat.
u. az. 104. aukc. Kat.
" " 105. " "

si sorrend.

Ezüstök, ékszerek	Porcellán- és üvegtárgyak	Textíliák	Vegyesek	Szőnyegek	Hangszerek, lőfegyverek	Bútorok
119–1150	1422–1460	1890–1910	2596–2620	—	—	2291–2350
151–1180	1461–1500	1911–1930	2621–2640	—	—	2351–2410
181–1210	1501–1540	1931–1950	2641–2660	—	—	2411–2470
211–1240	1541–1580	1951–1970	2661–2680	—	—	2471–2530
241–1270	1581–1620	1971–1990	2681–2700	—	—	2531–2595
271–1300	1621–1660	1991–2020	2701–2730	2059–2100	—	—
301–1330	1661–1700	2021–2040	2731–2750	2101–2140	—	—
331–1360	1701–1740	2041–2058	2751–2780	2141–2176	—	—
361–1390	1741–1780	—	2781–2808	—	2177–2284	—
391–1421	1781–1830	—	—	—	—	—
—	1831–1889	—	—	—	—	—

régiség- és
mükereskedő

Budapest, IV.,
Váci-utca 27-29
Piarista-palota
Telefon: 1-862-28

Brodszky Sándor (1819—1901).
83. TÁJ MYTHOLÓGIAI JELENETTEL.
Vászon. 19×26 cm.

100.—

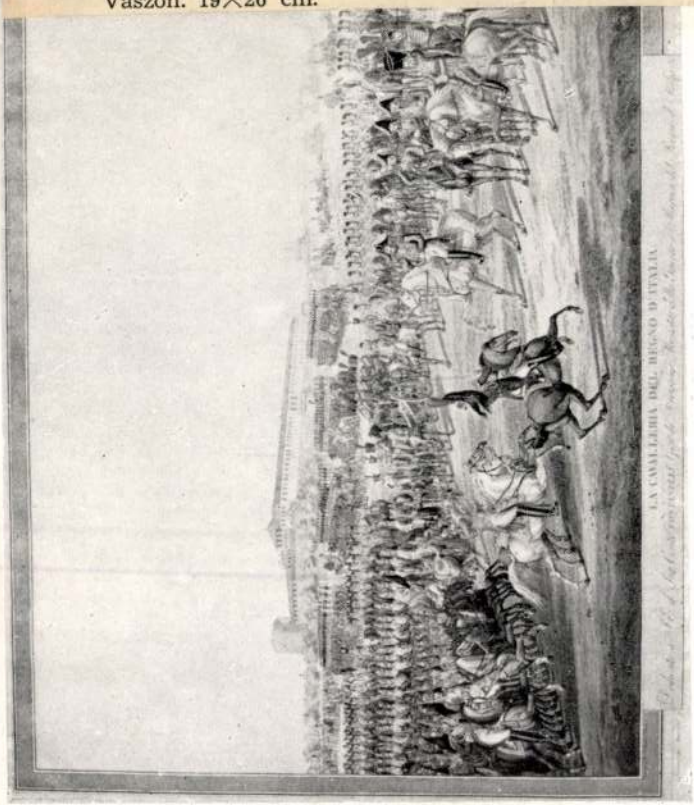

Almásy-Teleki II - 1939

613. Zichy.

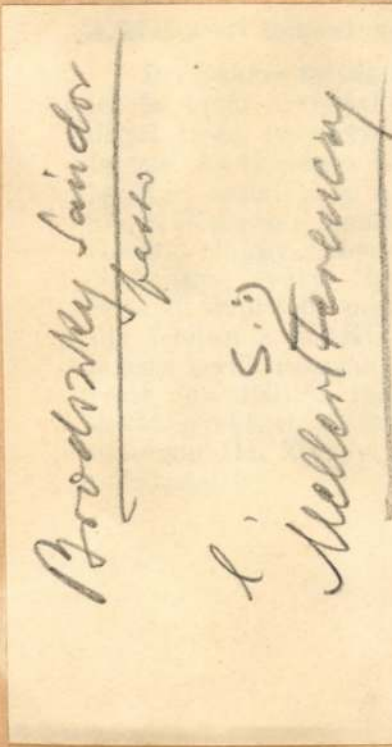

sészettudományi karáról:

Budapest, róm. kath.), okl. közép-
prof. Mályusz), 400 pengő ösztön-
énetére vonatkozó kutatásait be-
letve a Magyar Nemzeti Múzeum
saládi levéltárakat sikerült átnéz-
-, Berényi-, Esterházy-, Forgách-,
y-, Luka-, Madách-, Majthényi-,
Tihanyi-családok levéltárát tekin-
ulus terjedelemben. A tanév máso-
sági Múzeum könyvtára által ki-
gi bibliográfia szerkesztésében vett
ben folytatott levéltári kutatásai
elent: „A sómonopólium Magyar-
ű értekezése a Századok 1933. évi

pedig Lecomte du Nony (felületi feszültség, stb.) és Macheboef (tb. bacterium chemiája) munkásságával ismerkedett meg. Külön tanulmány tárgyává tette ezenkívül az egész főiskolai oktatási rendszert, főleg a technikait, továbbá két évvel ezelőtti berlini tanulmányainak kiegészítéseképen az iparostanoncoktatást is.

Dr. Szép Jenő (1903, Debrecen, ref.) bőr- és nemibetegklinikai tanársegéd (prof. Neuber), 400 pengő belföldi ösztöndíjjal folytatta kutatásait. A máj fehérjeanyagcserét szabályozó működésének tanulmányozására a Mancke- és Rohr-féle gelatina vízterhelőpróbát 38 betegen végezte el és 14 esetben kapott pozitív eredményt. Tizenhárom olyan betegnél, akiknél a Manche- és Rohr-féle próba pozitív eredményt adott, elvégezte az Althausen- és Mancke-féle próbát is és 8 esetben kapott mindkét eljárással pozitív eredményt. A máj működésének zavarát ezekkel az eljárásokkal eczema, salvarsan-dermatitis, jododerma, syphilis II., III. és latens, psoriasis, sclerodermia, actinomycosis, psoropermosis follic. veg. eseteiben tudta megállapítani.

Bradszky Sándor

pród

Petérmagyarnów
Verecke V. 82. l.

Pete

0

Brodszky Sándor

wód

Tomau 56. l.

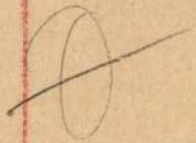

VASÁRNAP

8

Kat. Szentháromság
Prot. Szenthár. vas.
Ó-g. 26. Pünk. vas.

N. k. 4 ó. 3 p. N. ny. 19 ó. 54 p.

HÉTFŐ

9

Kat. Primusz, Fel.
Prot. Félix
Ó-g. 27. Pünkösd h.

KEDD

10

Kat. Margit kir.-né
Prot. Margit
Ó-g. 28. Nicét

SZERDA

11

3 1/2

Brodsky [Sándor ?]
testő

Der Ungar 1843 - júl. 25.
(Sz.: Perther Salon 1843.)

Kalmán

Brodsky

Kremmer D.:

A Fővárosi

Muzeum.

MM. 1925

195. l.

Brodszky Sándor

Életrajz arcképpel

Vas. Ujs 1864.

553. l.

a cikket írta Ráth

Károly

Brodszky Sándor

Karrikatura archeje, olajf.
Roskovics Ignáctól, repr.
Árverési Csarnok kat.
31. 7. 1926. febr.

Viselet.

A vigyázó állásban ábrá
kint, a háttérben pedig kasté

Szines rm., mér.

140-91-8.

(Ungarischer Grenadier G

Brodszky Sándor

Tájképe repr.

Áverési Csanak aukció

Kat. 33. sz. 1926. jún.

V

est

Év hó nap		Lap	Pengő	f
1931				
ır 31	Egyenlegért		265	—

yiképviselete Budapest,

1931				
ır 26	Áruért		740	—

Brodszky Sándor

Zuhogó víz

Cirpe Cat

~~Korn Miksa szinész gipszreliefje~~

VIII. 163.

Brodszky Sándor

68. Patak partjan
(Balatoni táj)
Karton, 30 x 26

Ernst Muzeum aukcioi

41. 7.

oyka

Brodszky Sándor

c.

Ernst Múzeum aukcioi
XXXII. 56-4

Natural History Museum

Brodszky Sándor

l.

Ernst Múzeum aukcióik

XV

78, 79, 80, 81 n

V

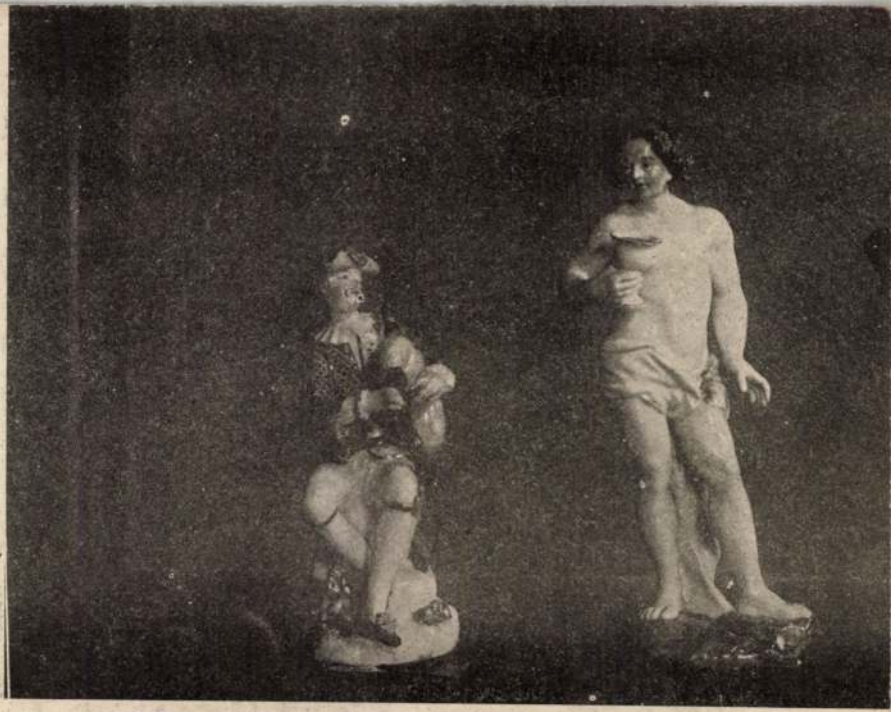

667
826

—
905

Brodszky Sándor

l.

Almásy-Telki V. 1941

61. 4.

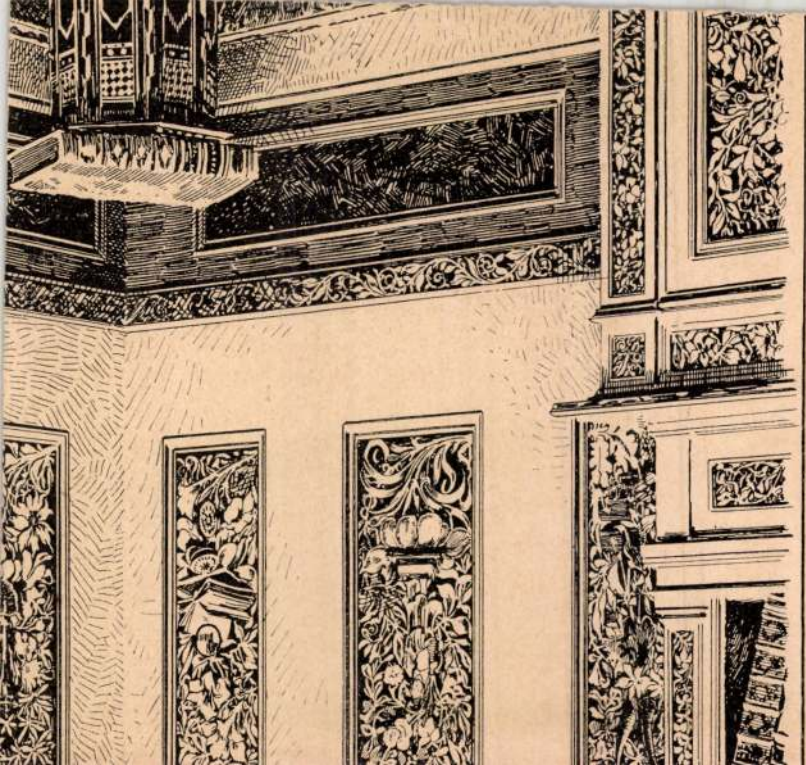

Brodszky Sándor

1819 - 1901.

50. Fák, olaj. 32x40

Almásy-Teleki XII. 1943

humor friss

y hősnője,
n illuziótól
ám teremtés.
ó világváros
neg tud ál-
kipróbálja a
oglalkozáso-
egkeresi ke-
otthont is
féle bohém-
furcsa szo-
mégis min-
agát benne.
Dolgozó nő,
tagja, min-
szrint csinál,
úgy oldja
ki megrökö-
án belátják,
volt igaza.

kor amerikai koncertjén, a mámorosan éljenző közönség előtt kihullott kezéből a vonó.

A tartalomból:

Görgey tábori hegedűse
Solo Violinist to Her Majesty the Queen
Rákóczi induló
Repülj fecském
Ezt a barna kis lányt várom én
Géniuszok előtt le kell borulni
A Wagner barátság
A Liszt barátság
Kezében hegedű, szívében bánat
Egy hegedű zeng a piramis csúcsán
A rejtélyes tizenkét esztendő
Családi kör
Egész utam Magyarországba egy álom
Elpattan a húr.

A „REPÜLJ FECSKÉM..." megjelenése kiemelkedő eseménye a regényes életrajz-irodalomnak. A díszes kiállítású kötetet érdekes korabeli műmelléklet gazdagítja.

E kiadványból készült nemes offsetpapírone pergamin kötésben, a szerző aláírásával 100 számozott példány.

Brodszky Sándor

1819 – 1901

45. Alpesi táj.
olaj. 24 × 30

46. Vidéktanulmány
25 × 30

Almásy – Teleki IV. 1940

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA
MŰVÉSZETI INTÉZETE

1.

I. MŰVÉSZETI AUKCIÓ

1.
EGY ELŐKELŐ GYŰJTŐ
KLASSZIKUS MAGYAR FESTMÉNYEI
A XIX. SZÁZADBÓL

2.
MAGÁNBIRTOKBÓL SZÁRMAZÓ
FESTMÉNYEK, SZŐNYEGEK, BUTOROK
ÉS EGYÉB MŰTÁRGYAK

Brodszky Sándor München

1847-ben Gyümölcsös c. képét 45 ftért megvette a Műegylet.
PMÉvk. 1853-ra. 40. l.

1851-ben Balaton-partnál c. képét 200 ftért megvette a Műegylet.
u.o. 44. l.

1855/56-ban Reggel a havasokon c. olajfestményét 150 ftért megvette a Műegylet.
PMÉvk. 1855-re. 20. l.

1857-ben Nyitra és Környéke c. képét 160 ftért megvette a Műegylet.
u.o. 1856-ra. 18. l.

1857-58-ban a Műegylet megvette Bükk-erdő és A lomnici csúcs és Mittelgrad Nagyszálnoktól nézve, olajf., 250 ft.
PMÉvk 1857re 18. l.

1858-59-ben Tájrészlet a Vágvölgyéből c. olajf. 315 ftért megvette a Műegylet.
PMÉvk 1858-ra. 18. l.

története

Esterházy - Képtár / VII. 202.

Brodszky Sándor (6)

az alábbi muzeum-
ban az elhagyott
malom c. képe.

Rell Lajos dr.

A Békéscsabai Muzeum.
Békéscsaba, 1914.

78. l.

Brodszky Sándor

erőd
2

E: Az

Y Elfutolsó

félszárad 45. l.
Művészete.

Bp. 1926

M E G H

az Istitutó di Ştudi Romani M
Országos Bizoţtsága / IX.Hőgyes Endre
f.év junius 26.napján d.u.
a l a k u l ó k ö
Tárgysorozat:
1, Az előkészitő bizotts
2, A tisztikar és a vála
3. Esetleges inditványo

BRODSZKY SÁNDOR

ZMETÁKOVÁ, DANICA: NEZNÁMY OBRAZ ALEXANDRA BRODSKÉHO

ARS 6-8. 1972-74, 304-307

PETROVÁ-PLESKOTOVÁ, ANNA:
BRATISLAVSKÍ VÝTVARNÍ UMELCI
A UMELECKÍ REMESELNÍCI 18.
STOROČIA
ARS 4. 1970, 1-2. 52

Bródnky

Művével nemzet a
Műcsarnok 75 éves juki-
leumi kiállításán.

V. U. 936. V. 3.

3197—3198. Brodszky Sándor.

Sz. Tóalmáson 1819 július 20-án. † Budapesten 1901 január 23-án.

3197. *Fülek vára.*

Az előtérbeli meredek hegy tetejét foglalja el. A váron innen a balrafutó rókát kutyától követett földmíves készül czélba venni, míg jobbról a vidék lejtős oldalán négy szarvasmarha tünik szemünkbe. Ez utóbbiak közül egy legel és három leheveredett. A vadat üldözőnek öltözete: kalpag, vállra vetett szűr, piros mellény, ing bő ujjakkal, rojtos gatya, magas szárú csizma. Balról a völgyben község látszik, melynek épületeit a templom tornya uralja. A hátteret a környékbeli hegyek foglalják el. Az égbolt felhős.

Vászon, méretei 95·8 : 136 cm. — Lelt. sz. 3197. — Értéke 1200 K. — Gillming Hermina ajándéka 1905 május 18-án (426–905). — Az adományt elfogadta az 1906 május 22-iki 101406–905 sz. leirat (755–906). — Bejelentetett 1906 február 6-án (30–906).

III. 417 (3197) 65 (93).

III. 417

Aj. Gillming H. 1905

Közokt. min.

ajándék

~~Antik sip VIII. 243.~~

Brodszky Sándor

1916. Szent György Céh 32-ik aukciójan 44 db rajzta-nulmánya -

A Gyűjtő. 1916. 154. l.

Brodszky Sándor

l.

Szent György Cél

XII. ankl. 7-8. sz

9-12. sz

ben.

Gyarapodás.

van ülve) ve van ábrázolva.)

ul, de szembe néz. Jobbkezét térdén nyug-
akasztotta, lábait keresztbe rakta. Pá-
; haja, bajusza és szakálla ősz; szemöl-
te keskeny nyakkendőjét csokorra kötötte,
alója szürke, ingének gallérja lehajtott,
k ujján karikagyűrűket visel ékkövekkel.
kötetek alatt papiros van és a melynek
ról pedig az asztalkán innen, egymásra hal-
fölül balra két sorban: L. Horovitz 1894.

m.
ajándéka.
(394/97).
kiadott 302 számát.

781

Brodszky Sándor

XXI. aukció
A Gyűjtő. 1915. 56 l

92—177. BRODSZKY SÁNDOR ⟨1819—1910⟩: Nyolcvanhat darab egy- és többszinü rajztanulmánya, darabja 20

E gyüjtemény árverése az aukció harmadik napján, március 1-én, hétfőn délután 5 órakor lesz.

XXIV. aukció
u. o. 1915. 171 l.
B. rajzai á 20.—

XXVI. aukció
u. o. 1916. 30. l.
Ceruzavázlatok,
darabja 10.—

Tápiógyörgye, Maria

141

Brodszky Sándor

Tóalmás, ceruzarajz

Várlat, ceruzarajz 25.—
25×33 25.—
A Gyűjtő 1914. 5–6. sz.
XIX. aukció.

Brodszky Sándor, festő
sz. 1819 jun. 20 Tóalmáson
(Pest m.), mh. 1901 jan. 23.
Bpesten. Orvosnak készült
s 1836-40. a pesti egyetemen
tanult. Ekkor az orvosi pá-
lyát otthagyva 1841-[illegible]. a
becsi képzőművészeti aka-
démiába a tájképfestészeti
osztályon J. Mössmer, majd
F. Steinfeld, a virág- és
gyümölcsfestészeti osztá-
lyon S. Wegmayer tanit-
ránya volt. Ezután Mün-
chenben S. Zimmermann
és F. J. Voltz mellett fejez-
te be tanulmányait.
Az ott tanuló ma-
gyarok közül ekkor
került szoros baráti
viszonyba Ligeti Antal-
lal és Molnár József-

F minthogy már evéken át
szinesebben foglalko-
zott a festészéttel

Zratkozott
1844-49 a

1846. Tirolban és Svájcban járt, majd a bajor havasok közt készített számos vázlatot és tanulmányt. 1849-től szerepelt a münchenî, becsi, lipcsei, hamburgi stb. műegyletek kiállításain. Kaposak lettek a Königssee környékéről festett képei, melyeket többszór megismételt. 1856. Budára, majd Pestre költözött, de az évek során sokat dolgozott vidéken, s a Felvidék és a Dunántúl festői tájairól sok romantikus ~~tá~~ képet festett. Állandóan részt vett a Pesti Műegylet tárlatain, s itt számos képét maga az ~~mű~~egylet vette meg.

A, sulyos gazdasági viszonyok következtében ⊥ a fényképészetre adta magát, s Molnár József festő barátjával Győrben nyitott műtermet. Két évvel utóbb azonban ezt a vállalkozását megszüntette s visszasért a fővárosba. 1870. Londonban elismerő oklevelet ⊤ az 1885. ik orsz. kiállitáson is ~~kiállitott festményeire aranyérmet~~, az 1896. ezredéves kiállitáson nagy érmet kapott. Saskő vár a Garam völgyében, Balaton a mészes-györöki dombokról, ~~a~~ Esztergom a tokodi dombok felől ⊥ c. képei a Szépmüvészeti Muzeumban. ⊥

⊥ 1862.

⊤ a székesfehérvári és zágrabi kiállitáson érmeket.

⊥ Halastó a Kárpátokban, Kisfalu, hatterben hegyekkel, a hegyi Muz. graf. gyűjteményében

---

⊥ Fülek vára, Tájkép Boglár tájékáról, Az elhagyott walom, Salzkammerguti részlet, Königssee.

Ezüstpohár, pénzes, a liszkai ref. egyház tulajd. V. 10.

Brodszky Sándor

gyakran festette a Balatont

Artner Tivadar: A Balaton
művészete

Somogyi Néplap 1970 VIII. 9

Brodszky Sándor

Említve

Artner Tivadar: A Balaton művészete

Békés megyei Népújság, 1970. aug. 16.

Brodszky Sándor

Gyakran festette a Balatont

Arkusz Tivadar: A Balaton

Nógrád 1970 VIII. 9

Brodszky Sándor

Saskő várának
romjai c.
képe repr.

Lykanemzromantika

289 l.

Lepsi szentgyörgyi múzeum épitk.
segélyei IX. 189

Brodszky Sándor

l.

Mysk Ernő

.75 l –

0

66193 / 16742 sz.

éltóságú
gos
gos

Dr. Szentiványi Gyula urnak

Bp.

Lágymányosi u. 16.

ENTES
sz. rendelettel
élyes illeték-
olytán.)

JELEN LEMBE	EGYSÉG-ÁR P	f.	ÖSSZES ÁR P	f.	ÖSSZES ÁR P	f.
			7.	80	7.	02

41.827. — K. M. E. Ny.

Brodszky Sándor

röd

M. Erdély 37 l.

0

Brodszky Sándor

festő

l.

Mátrai 1862

53. l

D

tag fertoszedeskuti

-re érvényesitve, tisztelettel vissza-

Budapest, 1908. december hó 24-én.

Schwartz Róbert
szám. igazgató.

BRODSZKY SÁNDOR
festőművész

Mosonmagyaróvár
Csellny-ház
TKM403

7.dd.

Brodszky Sándor

Szabó Júlia: A XIX. n. festeszete Mon.
Bp. 1 1985

22, 38, 239 (215-ös kép)

MDK

Brodszky Sándor festő

Lyka K. Téli tárlat 1900-1901. Bpest 1901

39 l.

a fasizmus alatt emigrá
/Pór Bertalan; Ék Sándo
Iparművészet. A délor
magyarság a bőrtarsolyo
pok, szablyák markolatá
kesitő korongok

Brodszky Sándor festő MDk

Entergom c. olajképe 12200 Ft-ért
kelt el az aukción.

– : A többi nem kelt el 6.

ESTI HIRLAP 1964. dec. 16.

MDK

Brodszky Sándor festő

Lyka Téli tárlat 1900-1. 39 l.

Brodszky Sándor

Neve említve

Magyar Nemzet 1966. jún. 29.

Brodszky Sándor, festő MDK

Levelezőlapon reprodukálják

balatoni képeit.

– : Hír 8

NÉPSZABADSÁG Gy. 1966. jún. 29.

98

Bródy Sándor

A magyar tenger festői
(Fotós Zoltán)

NV. 4942. X. 3.

. . . . . .

. . . . . .

Ezekről megjelent kritikák, méltatás

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott. . . . .

. . . . . .

Szerepelt-e külföldi kiállításon, mel

. . . . . .

. . . . . .

Vol-e 1954 után külföldi tanulmányut

. . . . . .

. . . . . .

Brodszky Sándor, 1819-1901.

MDK

Erdő belseje, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz. 16 l.

MDK

Brodszky Sándor

Zivatar előtt, of.

Képzőmüv. Társ. kiáll. Arad, 1889. 4 l.

MDK

Brodszky Sándor

Tavaszi alkony, of.

Képzőműv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

1D 1.

MDK

Brodszky Sándor

Esthangulat, of.

Képzőműv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

11 l.

MDK

Brodszky Sándor

Erdő vége, of.

Képzőműv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

9 9 1.

MDK

Brodszky Sándor

Zugligeti részlet, of.

Képzőműv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

11 l.

Brodszky Sándor MDK

A müvészeti hirek között a Mücsarnok közli, hogy vmár valószinüleg a következő héten megnyilik a nemrégen elhunyt Brodszky [illegible] müveinek a kiállitása, amellyel a Társulat a müvész végső akaratának tesz eleget. A kiállitást 18o-2oo müre tervezték. [illegible]

Brodszky kiállitás a Mücsarnokban. Mücsarnok.19o1.8.sz. [illegible]14o.l.

Brodszky Sándor MDK

A Müvészeti hirek között a folyóirat beszámol arról,hogy a Brodszky-kiállitásmárcius hó 2o-ig tart nyitva.A kiállitáson az elhunyt müvész nek több mint háromszáz müvét vásárolta meg a közönség.

Müvészeti hirek.
Mücsarnok.19o1.11.sz.173.1.

MDK

Broduly Sándor festő
(1819 - 1901)

Mashó K. hovetője.

Bécsi és münchenni tanulmányát után itthon tájképeket fest.

Déri Museum Képtára, Debrecen, 1954. 23. lap

MDK

Brodszky Sándor, 1819-19ol.

Balatoni táj, olaj
Erdőrészlet, olaj
Ördögmalom, olaj

Szfvárosi Képtár uj szerzeményei. N.Szal. kiáll. 1939. jan. 4 **1.**

M. D. K.

BRODSZKY Sándor festő

A csendes Balaton

Csobánc Badacsonyról. Repr.

Boók. Tárgymut. Bp. 1885. 47., 126 l.

Brodszky Sándor festi

A magyar tájkép festészet.

Szabad Nép 1948 szept. 8.–4.–

MDK

Brodszky Sándor

Hegyipatak, festm.

Bíró J: A marosvásárhelyi képtár. Magy.Művészet, 1937. 177-78 l.

MDK.

Brodszky Sándor fuvó

1861. Kritikát ír - Orlay Samuvel - Marko Károlynak a Nauz. Museumban levő tájképeiről.

MDK-A-I.-1/24.

MDK.

Brodszky Sándor

1862. londoni kiállításra mint „Balatonvidéki tájkép"
c képét a KT bírálói több tag aláírásával.

MDK-A-I.-1/28.

MDK.

Brodszky Sándor

1863 „Balatonvidéki tájkép" - ét a KF megvenni.

MDK. - A - I. - 1/88.

MDK.

Brodszky Sándor

1863. „Balatonmelléki tájrém" c képét a KT kiállítására küldi.

MDK. – A - I. - 1/129.

MDK.

Brodszky Sándor

1861. „Halastó a Kárpátokban" c képét sokszorosítás céljából bírálja a KT zsűri.

MDK-A-I.-1/131.

MDK.

Brodszky Sándor

~~1863.~~ Orlay Somával sénletes írásbeli bírálatot ad

Madarán V.: Zrínyi Ilona

Székely B.: II. Lajos holbertének feltalálása

Markó K.: több tájképe

c képekről

valamint „német művelkről"

MDK-A-I.-1/132.

(1861/62. KT Évkönyv

MDK.

Brodszky Sándor

„Balatonvidéki Sájhép"-ét a londoni kiállításra bírálja

Barabás, Pelegy, stb. (KT. Évkönyv, 1861/62.)

MDK-A-I.-1/133.

MDK.

Brodszky Sándor

1863. „Balatonvidéki táj" c hipát a KT nünyi megvételre ajánlja.

MDK-A-I.-1/137.

MDK.

Brodszky Sándor

1863. jun. 21. „Balatoni táj" - c. képét a KT vrűri megvételre ajánlja.

MDK - A - I. - 1/156.

MDK.

Brodszky Sándor

1864. „Gossaû tó és Dachstein"
„A magos Göll" } c hépeit a KT megvenni.

MDK-A-I.-1/182.

MDK

Brodszky Sándor

Brodszky Sándor, Mészöly Géza, Csók István és Egry József B a l a t o n - festészetének összehasonlitása.

14.o.

Farkas Zoltán: Egry József, Bp. 1959

M.D.K.

Brodszky Sándor
festő

49) Balatoni táj
(Győri Városi Múzeum)

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

h.l.

M.D.K.

Brodszky Sándor
festő

1851-ben állította ki a „Tivatar a Balatonon"
című képét.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek
Bp. 1957. 113 l.

Bródszky Sándor

Zivatar a Balatonon /Budapest/

Orsz.Magyar Képzőművészeti Társulat által
Szegeden rendezett kiállitás 1876. katalogusa

Brodszky Sándor festő

MDK

1882

„Balaton"

„A Nagytarvölgy zuhatagja" c. képeit K.T-től átvette

„Rákos mentén alkonyat"

„Alkonyat" c. képeit szintén átvette.

MDK-A-I-1/995

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901

Badacsony, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.

16 l.

MDK

Visszatért területek képzőművv. főisk. ifjusága
kifil. 1942. dec.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Köves part, festm.
A kráter, "

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.
5 l.

MDK

Brodszky Sándor festő, Pest

Reggel a havason, 1855
Nyitra és környéke, 1856
Bükk erdő, 1857
A lomhiczi csucs, 1857
Tájrész a Vég völgyéből, 1858
Beczkó vára, 1859

Szatmári Gy: Adatok 61 művész 280 művéről. Pesti Műegylet vásárlásai. 1853-63. Kézirat.

MDK

Brodszky Sándor festő, Pest

Esztergom környéke, 1859
Árva vára, 1860
Balaton Füred és Tihany, 1861
Erdő részlet, 1862
Saskő vár a Garam völgyében, 1857
Tájrész a Margit szigetről, kilátással, Budapestre, 1858

Szatmári Gy: Adatok 61 művész 280 művéről. Pesti Műegylet vásárlásai. 1853-63. Kézirat.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Erdei ház
Alpesi táj

Ernst Muz. 19. auk. 1922. máj.
1.
12

MDK

Brodszky Sándor, 1819-19ol.

Északi tengerpart
Alkonyati táj
Havas táj
Domboldal, olaj
Sziklás tengerpart, olaj
Őszi táj

Almássy Teleki VIII. 1942.

5-6 **l.**

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Tájkép, vizf.
Patak mentén, cer.

Ernst Muz. 18. auk. 1921. dec.
51 l.

Bródszky Sándor

Bérczi tájkép

Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat által Szegeden rendezett kiállitás, 1876. katalogusa

MDK

Brodszky Sándor, 1819-19ol.

Romantikus táj, cer.

Táj romokkal

Balatonpart

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 7 1.

M. D. K.

BRODSZKY Sándor

Városképe a Budapesti Történeti Muzeum festménygyüjteményében

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 394.l.

Brodszky Sándor MDK

képei vannak az 1958 jun 29-én
megnyilt Egri Képtár-ban/Dobo István Vármuzeum/.

--: Az egri képtár.
Népujság, Eger , 1958 jun. 29.

Brodszky Sándor · MDK

"Kilátást a Balatonra"
"Balaton Szigliget Várromjaival" 1870.

F.T.: Festőművészekről és a Balatonról.
KÖZÉPDUNANTULI NAPLO, 1958. jul. 6.

mdk

Brodszky Sándor festőművész

Esztergom és vidéke c. festménye
„Az iskolába kiváncsik" mint diszitő. oktató.
kép

Lukács Gyula: Az iskola szépsége
Népnivelés, 1907. év 2. kötet 542. l.

Brodszky Sándor

MDK

Balaton. olf.

Magy. Nemz. Reneszánsz Társ.IV.aukciója.
Bp.1923. 9-1o.o.

MDK

Brodszky Sándor: Napnyugta
Kerti ház

Nagy Magángyüjtemény Aukciója. 1921. Rákóczi ut 3o. I.e. 7.

Brodszky Sándor

MDK

Nyárfacsoport a Duna mentén, of.

Vásárlások a tav. nemzetk. kiállitáson.
Mücsarnok, 1899. 14. sz. 2o8 l.

MDK

Brodszky Sándor

Hazai Művásárlók Egyesülete. Műcsarnok, 1898, nov. 20. 16. sz. 141-143. l.

MDK

Brodszky Sándor

Rákospataki hid, ~~offx~~ of.

Képkiállitási Kalauz. Kolozsvár, 1883.

7. l.

MDK

Brodszky Sándor

Tájkép, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár. 1883.

12 l.

MDK

· Brodszky Sándor ·

Est a Duna partján, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883. 15. l.

MDK

Brodszky Sándor

Naplemente, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1885. 3 l.

Brodszky Sándor

MDK

Séta a kiállitáson.
Nemzeti Ujság 1939. jul.9.

MDK

Brodszky Sándor

Képzőmüv. Társ. Képzőművészeti Szemle, 1880. 2.évf. 16.l.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Tájkép

Főv.Népmüv.Közp. 17.kiáll. M.Tájképfestészet.

1948. szept.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Tájkép, of.

Erdőrészéet, of.

Árv.Közl. 1929.jun. 4.rk.sz. 16 l.

Brodszky Sándor

Nyári est, olf.

Reggel a Duna partján, olf.

Részlet a Margitszigetről, olf.

Miccarnok 1898/99. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Walchensee Bajorhonban, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Nyárfacsoport a Margitszigeten, olf.

Juliusi lombok, olf.

Műcsarnok 1900/[illegible]ol. téli kiáll.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Erdei patak. of.

Árv.Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96. sukc.

19 1.

MDK

Brodsky Sándor festő
„Obersee Berchtesgaden mellett" c. képét
Kárász Imre vette meg. 1883.

MDK-A-I-1/1143.

M.D.K.

Brodszky Sándor festő

egy ideig fényképészettel foglalkozott

Gerosi, A magy. körajz. 1960 84

MEK

Brodszky Sándor

"Balaton a Badacsonnyal"
o.v.
40.o.

/Uzsoki-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1900.

Brodszky Sándor MDK

Szül. Tóalmás /Pestmegye/ 1819 jul. 20.
Megh. Bp. 1901 jan 23.
Orvosnak készült 1841-ben lépett a festészet területére. Bécsben Münchenben tanult. Pesten telepedett le.

"Margitszigeti részlet"

o.v.

39.o.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

Brodszky Sándor

Margitszigeti részlete

16.o.

"Balaton a Badacsonnyal"

u.o.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

Brodszky Sándor festő M.D.K.

1819 - 1901

Beethoven München tanult.

Kampis, hag. mův. Bp. 1960 497, 512

MD K

Brodszky Sándor ,festö.
/1819-19o1/.

Erdei táj. /Hagyat.bélyegzö:Brodszky S. /

Karton.

Illusztr. XVIII. táblán.

Ernst Museum aukciói, 52.sz. - II. rész.
1935. nov. - Képek. 5.1. Kat.

MDK

Bródiky Sándor festő

„Balaton környékéből" c képét K.T.-nek

eladja. 1887.

MDK A-1-1/2103

MDK.

Bródschy Sándor festő

„Rézlet Gmundentavon" c. képe

KT-tárlaton 1887.

MDK-A-1-1/2064.

MDK

Brodszky Sándor Jutó

„Nyári alkony" c kéjes KT-karácsonyi

tiltatás. 1887

MDK-A-1-1/2050.

MDK.

Boodsky Sándor fotó

„Vizsfogó" c. képét KT-sorrolázon (1887)

Gromon Dezső ugeri.

MDK-A-1-1/2122.

MDK.

Brodszky Sándor Jestő

„Rákos mentén": hajnét KT rovolárom 1887.

gr Keglevich István ugyeni.

MDK A-1 1/2133.

400.

Brodszky Sándor fcetá

„Nyári alkony" c képe kémül. 1888.

„Traunkirchen",
„Apríl havában" } c képeit küldi a bécsi
„Normafa" } kiállításra

MDK-A-t-1/2167

Brodszky Sándor, festö.
/1819-1901/

Havasi táj. Jelezve:Brodszky Sándor. Vászon.

Alpesi táj. Jelezve. Karton.

gr. Almásy -Teleki Ilva müv. int. /v. Ernst Mus./
IX.Müvészeti aukció. 1942. máj.1e-töl kiáll.
máj.18.aukció. Katal. 4.l.

Festészet.

„Alkonyat után" c. kép.

(Brodszky Sándor-tól).

K. V. 731/1899.

K. n.

1899. apr. 27.

M.D.K.

Brodszky Sándor,festő

Mint romantikus kiválasztotta a számára leghatásosabb részleteket. Szintúgy mint Telepy, Libay, Ligeti, Keleti, Molnár. A heroikus festő maga teremti egy w eszm ényi tájat. 58[illegible],o,

Telepy Katalin: Telepy Károly, a magyar táj romantikus festője. 545.o.
Debreceni Déri Muzeum Évkönyve. 1966-67. Debrecen, 1968. Alföldi Nyomda, Debrecen.

Festészet.

„Részlet a Margitszigetről" c. kép.

(Brodszky Sándor-tól).

Kr. F. 323/1899.

1899. ápr. 24.

Festészet.

„Alkonyat után" c. kép.

(Brodszky Sándor-tól).

V. V. 731/1899.

K. n.

Brodszky Sándor
Jestő.

Kr. V. 323/1899.
1899. ápr. 24.

Brodsky Sándor jegyző,

V. T. 731/1899.

K. n.

Brodszky Sándor
Pestő.

K. T. 769/1897.
1897. máj. 9.

M.D.K.

Brodszky Sándor,festő

1861-ben többekkel új művészegyletet akarnak létrehozni,a már nem jól működő Műegylet helyett. 565.o.
Vas.Ujs.VIII.1861.VI.% 30.308. 91.jegyz.

Telepy Katalin: Telepy Károly, a magyar táj romantikus festője. 545.o.
Debreceni Déri Muzeum Évkönyve. 1966-67.
Debrecen. 1968. Alföldi Nyomda, Debrecen.

M.D.K.

Brodszky Sándor, festő

"Kilátása Balatonra" c. képe szineiben erőteljesebb, mint Telepy hasonló művei, a viharfelhőkkel mozgalmasabb. 583.o.O.v.143+206 cm. MNG. Ltsz. 214. 145. jegyz.

Telepy Katalin: Telepy Károly, a magyar táj romantikus festője. 545.o.
Debreceni Déri Muzeum Évkönyve. 1966-67. Debrecen 1968. Alföldi Nyomda, Debrecen.

M.D.K.

Brodszky Sándor, festő

1859-ben Kakas Márton/Jókai/ a Műtárlaton csupa tájképet sorolt fel. Köztük az övét is. Vas.Ujs.1858.V.23.250.X.3.477.1859.V.29.260.és 1960.VI.17.300.~~565~~ 565.o.85.jegyz.

Telepy Katalin: Telepy Károly, a magyar táj romantikus festője. 545.o.
Debreceni Déri Muzeum É könyve. IX. 1966-67.
Debrecen, 1968. Alföldi Nyomda, ~~Debrecen~~ Debrecen.

M.D.K.

Brodszky Sándor, festő

A múlt század ötvenes éveiben Münchenben tanult. Telepyvel Ligetivel Molnárral, Libayval, stb. együtt. 551.o.

Telepy Katalin: Telepy Károly, a magyar táj romantikus festője. 545.o.
Debreceni Déri Muzeum Évkönyve. IX. 1966-67.
Debrecen, 1968. Alföldi Nyomda, Debrecen.

Brodszky Sándor festő M.D.K.

Szliács – litográfia (67. kép)
Tájkép " (66. kép)

Gerszi, A magy. Zörajz. 1960 98

Brodszky Sándor festő M.D.K.

1819-1901

litográfiái:

1. Halastó a Kárpátokban
2. Szliács - 1862
3. Hegyes vidék látképe

Gerszi:A magy.kőrajz.1960 131

MDK

Brodszky Sándor festőmüv.

kiállitási nagy éremmel kitüntetve.

A képzőm. kiáll. kitüntetései. Vasárnapi Ujság, 1885. 32.sz. 520 l.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz.

32 l.

MDK

Brodszky Sándor

Elek A: A magy.táj- és genrefestés loo eszt. Nyugat, 1927, febr.1. 285-9 l.

Brodszky

Kezepel a BÁV aukcióján

Dr. Szalai István: Szverés

Dunántúli Napló 1970 XII. 19

Brodszky Sándor festő

150 éve született

Nagyvárad 1969 január 20
4. old.

Brodszky Sándor

Hajfestménye: of Normafa, a János hegy és a Zugliget 1887-ben. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

357

Brodszky Sándor

hedvelt témája a tájhép, hegyvidéki és Zugliget

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

381 f.

Brodszky Sándor
festő

1819 - 1901.

A magyarországi műv. tört. I. 371
Corvina 1970.

Brodszky Sándor
festő

1819 - 1901. Balatoni és a budai hegyidéket ábrázoló művei.

A magyarországi műv. tört. I. 390.
Corvina 1970.

Brodszky Sándor
festő

v ról: Lyka Károly
Farkas Zoltán } alkalmi megemlékezések.

A magyarországi műv. tört. I. 439.
Corvina 1970.

Brodszky Sándor
festő

Kilátás a Balatonra. o.v. 143x206 cm
Budapest MNG.
Repr.

cf. magyarnági mv. tört. II Képsz. 590
Corvina 1970

MDK

Borsodszky Sándor festő

„Tavaszi hangulat" c képét KT kisorsolja

1892.

MDK-A I - 1/3039.

WDK

MDK

Brodszky Sándor festő

„Malom" c. képét eladja. 1889.

MDK-A-1-1/2471.

Brodszky Sándor festő

MDK

„Budai hegyekből"
„Nyári alkony"
„A villapvölgyből
„Tavaszi alkony
„Malom"
„A Zugligetből"
„Erdő végén" c képei KT-Sárlaton 1888

MDK-A-1-1/2427.

MDK

Brodszky Sándor fecto

„Bérces tój" c képét KT harmonyi forlatán

eladja. 1888.

MDK-A-1-1/2387.

MDK

Brodszky Sándor festő

Több képet küld a pécsi tárlatra. 1888.

MDK-A-1-1/2290.

MDK

Brodsky Sándor fertő

„Traunkirchen Gmunden taván"
„A Balaton zalamegyei putján"
„A budai hegyekből"
„Dél az erdőben"
„A baglári kikötő"
„Májusban"
„Nyári alkony" c képei pécsi táslaton, 1882.

MDK A-I-1/2250

MDK

Brodszky Sándor fato

„Waldausgang" c. képét ~~[illegible]~~ tárlatra jelenti be

München be. 1888.

MDK-A-I-1/2201.

MDK

Brodszky Sándor festő

„A Rákos patak mentén" c. képét Thurn Taxis herceg
vette meg. 1890.

MDK-A-1-1/2761.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Tegnyeccroport" és „Tivatar előtt" c képei a KT-nál. 1890.

MDK A I - 1/2757

MDK

Brodsky Sándor festő

„Jegenyecsoport"

„Zugligetből"

„A Rába mentén" (képei KT-nál. 1890.

MDK-A-I-1/2699.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Nyár hőségén" és

„Erdőrészlet" c képét Klotild főhercegnő vette meg.

1890.

MDK-A-I-1/2684.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Balaton környékéről" c. képét KT-sorsoláson

Perlaky Kálmán nyerte. 1889.

MDK-A-I-1/2671.

MDK

Brodszky Sándor festő

„A Balaton környéke"
„Wolfgang tava"
„Víz partján" c képei (Hupf hagyatékból)
eladva. 1889.

MDK-A-1-1/2522.

MDK

Brodszky Sándor

Magyar kiállitó művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Brodszky Sándor

Erdei táj

Magy.remekmüvek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921.máj.

22 l.

Brodszky Sándor futó MDK

„A Duna mentén"
„A Balaton környékéből"
„Rákos mentén" c képei KT
harácsanyi Balaton 1887.

MDK - A - I. r 1/2034.

MDK

Brodsky Sándor festő

„Szikláscsoport Berchtesgaden mellett"
„Novemberi alkony" c képei bpi kiállitáson
1885.

MDK-A-1-1/1456.

MDK

Brodschy Sándor fertő

„Malom" c. képét a KT-kiállítáron Klotild

főhgnő vezi meg 1885

MDK-A-L-1/1437.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Állomást előtt" c. képét átvette a KT-tól.

1884.

MDK-A-1-1/1405

MDK

Brodszky Sándor fertő

„Rákos mentén" a képét KT-nek ~~[illegible]~~.

felkinálja. 1884.

MDK-A-I-1/1375

MDK

Brodsky Sándor fertő

1884. Karácsonyi KT-tárlatra küldi:

„Fürfacsoport"
„Nyári elyén"
„Allszenyst"
„A lépetből"
„A harasokból" e képeit.

MDK-A-1-1/1378.

MDK

Brodsky Sándor festő

„November"
„Szihlacroport Berchtesgaden Sájón
„Malom" c hejzét küldi KT-kiállitásra 1884.
(1885. január!)

MDK-A-I-1/1376.

MDK

Brodszky Sándor fecitó
„Gmundeni tó" c képét eladta. 1884.
(Kłnek?)

MDK-A-I-1/1347.

MDK

Brodszky Sándor fertő

„Rémlet a vizsgagéról" c. kézét a KT rovsolása megvenné. 1884.

MDK -A -1 - 1/1284.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Erdőrészlet"
„Tanulmány a Gellértheggről"
„Malszupatok" c képeit a KT átveni 1884.

MDK-A-1-1/1260.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Alkonyat előtt"
„Tavasz" c képeit a KT átvette. 1884.

MDK-A-1-2/1258.

MDK

Brodszky Sándor festő

Temesvárra kerül kisorsolt

„A Duna partján" c képe

MDK-A-I-1/1247.

MDK

Brodszky Sándor festő

1883. „Wolfgangtó" c képét őni KT-kiállításra küldi.

MDK-A-1-1/1153.

MDK

Brodschy Sándor festő

„Tavak" c képét Stern Lajos nyerte a KT-sorsoláson. 1883.

MDK-A-I-1/1213.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Alkonyat" és „Tűzcsapat" c. képeit

a KT-nek nyerte.

MDK-A-1-1/1174.

MDK

Brodszky Sándor festő
„Wolfgang tó" és „Halas tó" c. képeit
átvette a KT-tól

MDK-A-1-1/1149.

MDK

Brodszky Sándor festő

1879-ben a kékesfehérvári kiállításon ezüst-
érmet kapott.

1870-es londoni világkiállításon oklevelet
kapott.

MDK-A -I - 1/1131.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Felső tó Berchtesgaden mellett"

„Erdőrészlet"

„Tanulmány a Gellértheggyről"

c. képeit jelenti be a műcsarnoki nemzetközi kiállításra. 1883.

MDK-A-I-1/1107.

Brodsky Sándor fertő

„Badacsony nihlái" c. kézét Fenchs Gustáv

nyerte. 1883.

MDK

MDK-A-L-1/1098.

Frau Hedwig Schneider Berlin

„Brandenburg mit Blick über Havel und Plauer See"

Aquarell. 1883.

- - 1/1078.

MDK

Brodszky Sándor festő
„Holdhelte" a Répát Telepy Károly nyerte 1883.

MDK-A-I-1/1100.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Fürfacsoport", és „Alkonyat előtt" c képei kiadatárát,

„Duna partján" c képének Debrecenbe küldérét kéri a KT-től. 1883.

MDK-A-I-1/1079.

MDK

Brodszky Sándor futó

„Tájképrénlet a havasokból"

„Rénlet a ligetből" c képeit a stryji tűzkárosultak javára ajánlja fel. (1886.)

MDK-A-I-1/1616.

MDK

Brodszky Sándor Jutó

„A vizafogóról" c. képéta pozsonyi Képzőmű. Egylet táslatán megvenik. 1886.

MDK-A-1-1/1596.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Tájrész a vizafogóról"
„Nyári ezt"
„A ligetből" c képei a KT harmonyi kiállítás
1885.

MDK-A-I-1/1560

MDK

Brodsky Sándor festő

„Elhagyott malom" c képét eladásra kínálja a KT nek.

MDK-A-L-1/1486.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Gmunden és a traumsteini nikla", kezét

KT öni tárlatán (1886) Dr Schweiger Zsigmond

vette meg

MDK-A-I-1/1721.

MDK

Brodszky Sándor Jutó

„Normafa" c képét KT rovvolásra megvení.

1897.

MDK-A-I-1/2012

MDK

Brodsky Sándor fotó

„Balaton és Pihany" esképét gr Esterházy Móricz vette meg a vezprémi Sáltaton, 1887.

MDK-A-I-1/1931.

INDEX

MDK.

Brodszky Sándor festő

„A budai hegyekből"
„Májusban"
„Tájrész Vizafogóról"
„Balaton somogyi partján" c képei KT-tárlatom
1886.

MDK-A-I-1/1865.

MDK A 1

MDK

Brodszky Sándor festő

„Traunkirchen" c. képe KT-tulajdon 1986.

MDK-A-I-1/1864.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Erdőben" c képét a bécsi Künstlerhaus

megvette. 1888.

MDK A I - 1/2185

MDK.

Brodszky Sándor Jató

„Inn völgyéből" c képe (Gillming Ferenc tulajdona) KT-nél. (Sérült)

1888

MDK A I - 1/2181.

MDK

Brodszky Sándor, Tóalmás 1819-1901.

Salzkammerguti részlet, olaj

MDK

Brodszky Sándor

Halászok, festm.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria.1948

MDK

Brodszky Sándor

Balatoni tájkép, festm.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria. 1948.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. 1.

Brodszky Sándor

Őszi lombok

Margitszigeti részlet

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.

84 l.

Brodszky Sándor, sz. 1819 Tó-Almás.

Rövid életrajz.

Elhagyott malom, festm.

Csobáncz, "

Csendes Balaton, "

Tarkóvár a Garam völgyében, festm.

Balaton a meszes-györöki dombokról, festm.

Téjrészlet a Margitszigetről, festm.

A Balaton zalamegyei partján, festm.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.

49-50 l.

Brodszky Sándor, 1819-1901.
Balaton, olaj

Magy. Nemz. Renaissance Társ. IV. kiáll. 1923. 8 l.

Brodszky Sándor 1819-1901

Hegyvidék, olaj
Hegyi táj, olaj
Tájkép, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.renk.sz.
31 1.

Brodszky Sándor 1819-1901

Margitszigeti Dunapart, olaj

Mű- és Régiségkereskedelmi Váll. IX.Művészeti aukció. Bp. 1948. 8 l.

Brodszky Sándor

A Balaton Györöknél, olaj

I. Balatoni kiáll. N.Szal. 1922. jun. 18 l.

Brodszky Sándor, sz. 1818 Tóalmás, +1910 Bp.

Tájkép

Egri Kaszinó kiáll. Eger, 1924. 6 l.

Brodszky Sándor
Vázlat
Pöstyén, ceruza

Szent-György-Czéh XLVI. művészeti aukciója. A Gyüjtő. X. évf. 2.sz. 3 1.

Visitatio szerint a templo
hajója nincs fedve. Histor
ség első temploma Krisztus
és gotikus müvü volt.

A jelenlegi templom
Jellege: Későbarokk, épült
Külseje: A templomtestbe v
kokkal, vizszintesen záród
ablak, kétoldalt hasonló,
a tornyon félkörös nyiláso
oldalán és az egyeneszáród
zat, enyhe ereszpárkány, p
négyoldalu gulaalaku sisak

MK

Brodszky
Badacsonyi tájkép

V-r: A kiállitás vásárlói. VU 1885. XXII. évf. 678 l.

MDK

Brodszky

V-r: A kiállitás vásárlói. VU 1885. XXXII. évf. 678 l

Brodszky Sándor
Tavaszi est, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 3 l.

rónosztikon a templom ujrafestésekor
, nem oldható fel.
előcsarnok felöl a bejárat felett:
tuum memoriam posit... Samuel Kellisch
ensis Ecclesiae hujus antistes Anno
17 il /?/ sept.
: Borovszky 16 l. /szerinte 1783-ban
- Kemény Lajos - Gyimesy Károly: Evan-
templomok. Bp. 1944, 91 l. /képe 577,
- Gerecze looo4 l. /szerinte r.k. temp-
an a községben, ami tévedés./- Chobot
a temető melletti régi templom rom-
iti, ma nem tudunk róla./

Brodszky Sándor
Rákos mentén, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 3 l.

aranyainé/ 2

mai templom, a felirat és a Canonica
o szerint 18o9-1822 közt épült. Restau-
891, 1912, 1947-ben, utoljára csak

.

Épült 18o9-ben.
Egyhajós épület a homlokzatból kinö-
oronnyal, egyenes lezárással, lekere-
arkokkal. A homlokzaton a középső fal-
sé kiugrik. Ennek közepén barokkeretes
Felette felirás:

18
09

egyszerü ablak, kosárives lezárással.
y felett egyszerü háromszögü oromzat,
középen a kis egyemeletes, négy ablakos
ő k[illegible]. A hajó egyszerü falsikjait két-
k tagolja. A szentély déli oldalán
k. [illegible]eskeny koszorupárkány az egész

Bradszky Sándor
festő

M.D.K.

Salzkammerguti részlet
olaj.

Oradjegyz I. terem 5 cz. 4 l.

Brodszky Sándor, 1807-1855.
Várkastély a tóparton, akv.

N. Szal. III. aukc. 1924. 3 l.

M. D. K.

BRODSZKY Sándor fertő

Zách Klára keresztje Visegrád

vonjain

A vadi Tőrtfest. 293. l.

Brodszky Sándor
festő

MDK

Kapossy János: Düsseldorfi levelek munkáscsytól
— munkácsyról.

MMM Évkönyve 1951, 161 l.

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Balaton, olaj

Magy. Nemzeti Renaissance Társ. IV. aukciója,
Bp. 1923. 9 l.

Brodszky Sándor, festö

Rákos mentén. Olf.
Tavaszi est. "

MK.Seg.Biz.Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat.3.1.
Szépm.Muz.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Alkonyati táj

Tóparton

Almásy-Teleki 7. aukc. 1941. okt.

30 l.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Havas táj

Tájkép

Erdei ut

Almásy-Teleki 7. aukc. 1941. okt.

30 l.

MDK

MDK

Brodszky Sándor, festö

1819-1910

A Balaton.

Tavaszi Tárlat. 1923 ápr.-máj. A nagy uttörö mesterek gyüjt. kiáll. OMKT-Mücsarnok. Kat. 7.1.

Bródy Sándor
festő

M.D.K.

Balatont ábrázoló képeiről.

Farkas Loltán: Kerényi Jenő: Balaton – 46 kép
Művészet, 1960. november.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Káposztásmegyeri hajóállomás

Kilátást az ujpesti partról

Tájkép

Margitszigeti részlet

Ernst Muz. lo. sukc. 1920. jan. 7 l.

Brodszky Sándor, MDK
/Tóalmás 1819 - Bp. 1910.

Tájkép

Az Egri Kaszinó kiáll. kat. Eger, 1924.aug.

6. l.

MDK

MAPE 13. Kiáll. N.Szal. 1927. máj.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Hallstatt, of.

Erdőrészlet, "

~~xxxx

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

A Traun tó, Gmundennel, of.

Herkulesfürdő, of.

~~Ernst kk. aukc. 1929. ápr.~~

M. Studio 2. aukc. 1921. 7 l.

MDK

Brodszky Sándor, téjképfestö

a müncheni nemzetközi kiállitásra két festményt küld. Az egyik:"Részlet a városligetböl" már kész s a müvész legszebb képei közé tartozik.

Képzömüvészeti Szemle. Vegyes közlemények. 1879. 1. sz. 13-16. 1.

Hirek a műtermekből

MDK

Brodszky Sándor,,1819-19ol.

Budai hegyvidék

Uj szerzemények kiáll. Szépm.Muz. 1918.

7 l.

MDK

Brodszky Sándor

Elhagyott malom

100 év festészete, Szalmássy Gal. 1948. jan. kiáll.

MDK

Brodszky Sándor

Balatoni tájkép

100 év festészete. Szalmássy Gal. kiáll.

1948. jan.

MDK

Brodszky Sándor

Halászok

loo év festészete. Szalmássy Gal. kiáll.

1948. jan.

Brodszky Sándor

A Balaton-vidék tájairól, Füredről jellegzetes képeket festett.

Artner Tivadar: A Balaton művésze; Művészet, 1911. 2. sz. 2. l.

Brodszky Sándor

"Gyümölcs" c. müvéről irja a kritika, hogy "a szöllőlevél a legjobb az egészben..." Vahot Imre: "A Pesti Mükiállitás 1847-ben" cimmel felsorolja és ismerteti a tárlaton szereplő müveket.

Pesti Divazlap, Bp. 1847. juli. 1.
27. sz. 923-927. lap

Brodszky Sándor

"Elhunyt hazánkfia "Erdei részlete" sok bájjal készült"-irja Bulyovszky Gyula: November-december havi mütárlat" c. kritikájában a Müvészet c. rovatban.

Családi Lapok, Pest. 1855. II. félév.
lo. sz. 484-485. lap.

Brodszky Sán_dor

Nyári tájképét a kritika elismeréssel említi, csupán azt kifogásolja, hogy mivel "a fénylő napot festékkel kihozni merő képtelenség", inkább a felhők közé kellett volna szoritani.
A Müvészet c. rovatban közli a "December-januári mütárlat" c. beszámoló.

Családi Lapok, Pest. 1855. I. félév.
2. sz. 84-86. lp.

Brodszky Sán.dor

"Gosauto c. merész és nagyszerü szabásokban odaömlesztett mü." Kiemeli, hogy "szembájoló változatosság nélkül is lehet vidéket meghatóan érdekessé tenni," -mint a kritika beszámol a Müvészet c. rovatban: "Augusztus-szeptemberi mütárlat" cimmel.

Családi Lapok, Pest. 1854. II. félév.
4. sz. 187-188. lap.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Hazafelé a csónakon

Balatoni részlet

Ernst aukc. 11. 1920. ápr.

4 l.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901

Sziklás tengerpart, of.

Őszi táj, festm.

Almásy-Tel. Int. 8. aukc. 1942. febr.
5-6 l.
5 l.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901

Havas táj, festm.

Domboldal, of.

Almásy-Tel. Int. 8. sukc. 1942. febr.
5-6 l.

51.

la. D. K.

BROCKY Károly festő
(1807 – 1855)

Londonban dolgozott
temesvári (Temesvár) születésű
a bécsi akadémián nyomorúságos
körülmények között folytatott ta-
nulmányok után Olaszországban
majd Párizsban jött tanulmányaival

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
p. 1958. 93, 105-107, 127.l.

-2- M. D. K.

BROCKY Károly festő

Londonban kapcsolatba kerül a magyar emigransokkal, meg-testi: Kmetty Károly tábornok és Mészáros Lázár hadügyminisz-ter arcképét

Arcképek

./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945
Bp. 1958. 105, e.

-3- M.D.K.

BROCKY Károly festő

mitológiai tárgyú és többalakos

kések

önarckép (repr.),

„Pihenő Pszyché" repr.

„Ablaknál álló nő" repr.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
Bp. 1958. 105, 106, 107.e.

M. D. K.

BRODSZKY Sándor festő
(1819 – 1901)

Münchenből települt haza.
„Kilátás a Balatonra" rezt.
Budai tegyvidéket ábrázoló tájketék.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-1945
p. 1958. 118, 145, 146, 147, 148.l.

Brodszky Sándor MDK

Jegenyék, olf.

Mücsarnok 1894/95.téli kiáll.

Brodszky Sándor

MDK

A Margitszigetről, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Brodszky Sándor

MDK

A Duna mentén, olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

A Margitszigetről, olf.

Reggel a Balaton partján,Keszthelyi kikötő olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Szliács, olf.

Nyári alkony a Margitszigeten, olf.

Tavasz elején, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Brodszky Sándor

MDK

Rákospatak mentén, olf.

A Balaton éjszaki partján, olf.

München, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

A Margitszigetről, olf.

Műcsarnok 1897. ~~kiáll~~
tavaszi nemzetk. kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Erdőrészlet, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

MDK

Brodszky Sándor

Árva vára, olf.

Műcsarnok 1897. ~~tttttttt~~
tavaszi nemzetk. kiáll.

MDK

Brodszky Sándor, festöm.

B. Füred és Tihany környéke. Olf. ?

A pesti müegylet. f. havi /?/ kiállitása.
Vas. Ujs. 1861.

M.D.K.

Brodszky Sándor festőművész

"Malom" c. festménye a Műcsarnok 1885.-i kiall.

Vasárnapi Ujság, 1885.32.évf. 5.sz. 79.l.

MDK

Brodszky Sándor,

Orlay köré gyült müvészek egyike, kik elindították MKT. -t utján, mely most ünnepli 70. éves fennállását.

csarnok 1930/31. jul. kiáll. Kat.

Brodszky Sándor festőművész

Kilátás a Gellérthegyről Csepelszigetre.

Tájkép

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

Brodszky Sándor MDK.

Az Orsz.Magy.Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésen vett részt.

Műcsarnok, 1899.215 l.

MDK.

Brodszky Sándor: "A lomniczi csucs"

Vas.Ujs. 1858. 200. 1.

MDK

Brodszky Sándor, festőm.

a szorgalmas tájfestész.

1859-ben összejöttek Orlai Petrich Sománál /Halté 4.sz./ h, német nyelvü kérésükre kapott tanácskozási engedély birtokában, egy harmadik társulat alakitásáért folyamodnak a magyar müvészet kifejlesztése érdekében. Igy alakult meg az Orsz.Magy.Képzőművészeti Társulat. /Létezett már a pesti müegylet és a nemzeti képcsarnokot alakitó egyesület.

Pipics Zoltán: Nyolc festész összefog.
Az Uj Magyarság képes melléklete. 1939.V.21. 3.l.

MDK

Bródy Sándor

Repr: B.S. rajza Károlyi Lajosról.

Szelesi Zoltán: Károlyi Lajos.
Különnyomat a Móra Ferenc Muzeum Évkönyve
1958-59 évi kötetéből. /143-189. lap./

157.1.

Brodszky Sándor MDK

Tavaszi est, olf.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

A Balaton és az aligai szakadások, olf.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Zivatar után, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Brodszky Sándor

Reggel a Duna partján, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Brodszky Sándor

MDK

Kitörő zivatar a Traun taván, olf.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

Brodszky Sándor

MDK

Tájtanulmány a Geelérthegyről

Miscarnok 1877.nov.8.

Brodszky Sándor MDK

Tájrészlet a Rákos mentén /Alkonyat/, olf.

Műcsarnok 1879. nov. 20.

Brodszky Sándor MDK

Részlet a Városligetből, olf.

Műcsarnok 1879. ápr. 25.

Brodszky Sándor MDK

Obersee Berchtesgaden mellett, olf.

Mücsarnok 1879. nov. 2o.

Brodszky Sándor MDK

Tájrész a Rákos mentén, olf.

Mücsarnok 1879. dec. 14.

Brodszky Sándor

Obersee Berchtesgaden mellett, olf.

Miscarnok 1879. dec. 14.

Brodszky Sándor

MDK

Óbuda környékéről, olf.

Műcsarnok 1880. máj.1.

Brodszky Sándor

MDK

Őszi hangulat, olf.

Műcsarnok 188o. máj.1.

Brodszky Sándor MDK

Alkonyat után, olf.

Mücsarnok 188o. okt. 5.
Őszi kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Margitszigeti részlet, olf.

Dobó István Muzeum, Eger 1964

Brodszky Sándor

MDK

Balaton a Badacsonnyal, olf.

Dobó István Muzeum, Eger 1964

MDK

Brodszky Sándor

Balatoni táj, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

Brodszky Sándor

Festménye bemutatásra került a Borsod-Miskolci Muzeumban 1950. aug. 20-án megnyilt kiállitáson.

Északmagyarország 1950. aug. 23.

Brodszky Sándor MDK

Patak az erdőben.o.v.3ox4o cm.

Veszprém,1965.Toma Kálmán képzőm.gyüjteménye kiáll.

Brodszky Sándor

Balaton - képeiből és a Budai hegyvidék c. képe a modern magyar festészet 1920-ban átrendezett kiállitásán szerepelt.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965

27.e.

Brodszky Sándor MDK

Alkonyat után, olf.
A zelli tó Salzburg hercegségben, olf.

Mücsarnok 188o. nov.7.

Brodszky Sándor MDK

Reggel a Rákospatak mentén, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Áprilisi fellegek, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

EDK

Brodszky Sándor, festöm.
1819-1901

Eriörészlet. Olf. -

Eriei lak. " -

Árv.Közl.1931. 3.rk.sz. 407.1.

Brodszky

Mürei aukción

PH. 1942. II. 26.

›zpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
pzőművészeti Élete"
ımely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
tkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

iadványai közül kapható
k 1954-55."
zpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

k 1956-58."

k a Müvészettörténeti Dokumentációs

Brodszky Sándor MDK

A Balaton zalamegyei partján, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Brodszky Sándor festő M.N.K.

Romantikus veduták a Balatonról.

Farkas Zoltán: Egry József /1883-1951/ Bp. 1959.

14.1.

MDK

Brodszky Sándor, festöm.
1819-1901

Hegyvidék.	Olf.	Jelz.
Hegyi táj.	"	"
Tájkép.	"	-

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 31.l.

mdk

Brodszky Sándor, molnár József. Telepy K.
Lugosi Antal

városképei Budapestről 19 második felából
1900-ig

Bertalan Vilmos. A Kiscelli Múzeum 1962 Bp.

8.L

Brodszky Sándor MDK

Zách Klára keresztje Visegrád romjain, olf.

Miesarnok 1897. tavaszi kiáll.

Brodszky Sándor MDK

A Balaton délkeletről az aligai szakadásokkel, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Májusi lombok, olf.

Őszi lombok, olf.

Elhagyott malom, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Erdőrészlet, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Brodszky

Kéokiállitások megnyitása. Vas. Ujs. 1898. 51.sz. 897. l.

MDK

Brodszky Sándor

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

MDK

Brodszky

A mücsarnok kiállitása. Vas. Ujs. 1882. 688.l.

MDK

Brodczky

"Ámor és Psyche"

Orlai: A magyar képzőművészeti társulat és két legujabb mülapja. Vas. Ujs. 1863. 45.l.

[illegible]

Brodszky

A Pesti Mégyiet 1841-ben a redoute-épületében rendezett kiállitásán szerepelt.

Ujházy Ferenc: Tőv.művészeti állapotai a
malt/század közepén.

Nyugat, 1922.márc.16. 377.l.

MDK

Brodszky, festő

Képzőművészeti Szemle, 1879. 11.sz. 138 l.

Magyar Néprajzi Múzeum – 6000 db – 64.85783

MDK

Brodszky festő

Képzőművészeti Szemle 1880. 1. 31 l.

EA ..... ltsz. Gyűjtés he

MDK

Brodszky Sándor festő

Képzőművészeti Szemle 1880. 1o. 149 l.

Magyar Néprajzi Múzeum — 6000 db — 64.85783 Kö

MDK

Brodszky Sándor

A normafa c. munkáját a képzőm. társ. megvásárolta

A müvész-dijak a mücsarnokban. Vas. Ujs. 1887. 839.1.

MDK

Brodszky Sándor festő

Képzőművészeti Szemle 1879. 1. sz. 14 l.

EA..... ltsz. Gyűjtés he

MDK

Brodszky Sándor

Kilátás a Balatonra

Csánky Dénes: A festői Balaton. Bp. 1942.
56,62.l.

Brodszky Sándor MDK

A Balaton Tihannyal, olf.

Mücsarnok 1927 Magyar táj- és életképkiáll.

Brodszky Sándor MDK

Traunstein hegye és a gmundeni tó délnyugatról, olf.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll.II. sorozat

Brodszky Sándor

MDK

Traunkirchen, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. II. sorozat

Brodszky Sándor MDK

April havában, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Brodszky Sándor MDK

Részlet Gmunden taván, olf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Brodszky Sándor

MDK

A Rákos mentén, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat.

Brodszky Sándor MDK

A normafa, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat.

Brodszky Sándor MDK

April havában, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Brodszky Sándor MDK

Erdőrészlet, olf.

Jegenye csoport, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Balaton és a Szigligeti hegycsoport a fonyédi dombokról, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Brodszky Sándor

MDK

Nyár közepén, olf.

Műcsarnok 1889/90 téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Erdei malom, olf.

Műcsarnok 1889/90 téli kiáll.

Brodszky Sándor

MDK

Sztrecsényi várromok a Vág mentében, olf.

Műcs arnok 1878. ápr.14.

Brodszky Sándor MDK

Balatoni táj, olf.

Műcsarnok 1878. ápr. 14.

Brodszky Sándor MDK

Óbudai malom, olf.

Műcsarnok 1878. okt. 16.

Brodszky Sándor

MDK

Dunai tájkép, olf.

Műcsarnok 1878. ápr. 14.

Brodszky Sándor MDK

Óbudai malom, olf.

Mücsarnok 1878. nov. 3.

Brodszky Sándor

MDK

Részlet a városligetből, olf.

Műcsarnok 1879.márc.15.

Brodszky Sándor MDK

Est a Duna partján, olf.

Mücsarnok 1879.márc. 15.

Brodszky Sándor

MDK

Nyári alkony, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.
I. sorozat

Brodszky Sándor MDK

Erdővége, olf.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.
I. sorozat

Brodszky Sándor

MDK

Svábhegyi részlet, olf.

Műcsarnok 1888. Őszi kiáll.
I. sorozat

Brodszky Sándor MDK

A csillagvölgyből, olf.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.
II. sorozat

Brodszky Sándor,festöm.
1819-1901

62. Erdörészlet. Olf. 68x48 Hagyatéki bélyegzö a hátlapján.
63. Erdei lak. Olf. 17x21. Hagyatéki bélyegzö a hátlapján.
64. Tájkép. Olf. 12x16 J.l.j.
65. Tájkép. " 12x16

Árv.Közl.1932.I.rk.sz. 61.sz. 15.l.

Brodszky Sándor MDK

Nyári alkony, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Brodszky Sándor MDK

Svábhegyi részlet, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Brodszky Sándor MDK

Erdő vége, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Brodszky Sándor

MDK

Alkonyat

Miecsarnok 1877.nov.8.

Bródszky Sándor

MDK

Tanulmány a Szt. Gellérthegyről

Műcsarnok 1877. dec. 16.

Brodszky Sándor

MDK

Jegenyék, olf.

Májusi lombok, olf.

Áprilisi reggeli hangulat, olf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

MDK

Brodszky Sándor

Árverési Közlöny 1935. 2. rk. sz. 8.1.

Brodszky Sándor MDK

Tavasz, olf.

Műcsarnok 1881. ápr.1.

Brodszky Sándor MDK

Tavasz, olf.

Műcsarnok 1881. tavaszi kiáll.
második sorozat.

Brodszky Sándor MDK

Óbuda környéke, olf.

Mücsarnok 1881. őszi kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Óbuda környékén, olf.
A nagy Tarvölgy zuhatagjai, olf.

Mücsarnok 1881. őszi kiáll.
második sorozat

Brodszky Sándor MDK

A nagy Tarvölgy zuhatagja, repr.

Műcsarnok 1881. őszi kiáll.
második sorozat

Brodszky Sándor

MDK

Csobáncz, olf.

Műcsarnok 1890/91. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Budakeszi részlet, olf.

A Margitszigetről, olf.

Mücsarnok 1891/92. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Lombok között, olf.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

A Margitszigetről, repr.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Brodszky Sándor

MDK

Reggel az ér mellett, repr.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

A Margitszigetről, olf.

Mücsarnok 1892/93 téli kiáll.

MDK

Brodszky Sándor
műve:

Erdei táj. A Fővárosi Képtár tulajdona.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiall.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 29.1.

MDK

Brodszky Sándor
műve:

Kilátás a Gellért-hegyről a Csepelszigetre.
A Fővárosi Képtár tulajdona.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 28.1.

Brodszky Sándor

Novemberi alkony, of.

Műeo. kiáll. 1885. jan.

MDK

Brodszky Sándor

Sziklacsoport Berchtesgarden mellett, of.

Mücs. kiáll. 1885. jan.

MDK

Brodszky Sándor, festöm.
1819-19cl

67. Tájkép. Olf. 36x27
68. Tájkép. " 24x24

Festmények. rajzok, metszetek. -97.aukció.
Árv. Közl. 1941.márc. 2.rk.sz.- Kat. 19.1.

Brodszky

Műcsarnok őszi tárlatán a Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán szerepelt.

MH.929.X.6.

Brodszky Károly
festő

MDK

Méltatás.

Bényi Lóránt: Jegyzetek a Szépművészeti Múzeum...
Művészet 1967. június – 34 lap.

BRODSZKY SÁNDOR

Margitszigeti romok, olajfestmény, 32x42 cm. - 700 Ft-ért kelt el.

Szilárd Vilmos: Az aukciós házak hirei (Bp.) - Árverési eredmények. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 43. l.

odszky Sándor festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Brodszky Sándor MDK

Wolfgang tó, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. I.

Brodszky Sándor

MDK

Erdei malom, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Brodszky Sándor

MDK

A Rákos mentén, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Brodszky Sándor

Balatonfüred és Tihany környéke. repr.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Brodszky Sándor

Novemberi alkony, olf.

Műcsarnok 1885. jan.11.

Brodszky Sándor MDK

Sziklacsoport Berchtesgaden mellett, olf.

Mücsarnok 1885. jan.11.

Brodszky Sándor MDK

Tavasz, olf.

Mücsarnok 1885. őszi kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Traunstein hegye és a gmundeni tó délnyugatról.
olf.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll. I. sorozat

Brodszky Sándor MDK

A csendes Balaton, olf.
Csobáncz Badacsonyról, olf.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Dél az erdőben, olf.

Mücsarnok 1885. őszi kiáll.

Brodszky Sándor

MDK

Malom, olf.

Miccsarnok 1885. jan.11.

Brodszky Sándor

MDK

Elhagyott malom, olf.

Műcsarnok 1885. őszi kiáll.

Brodszky Sándor

MDK

Alkonyat előtt, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Balatonfüred és Tihany környéke, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Brodszky Sándor

MDK

A gmundeni tó, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Csobáncz Badacsonyról, repr.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Brodszky Sándor MDK

A Balaton Csobánc Szigliget és Badacsony környékén, olf.

Műcsarnok 1982. Őszi kiáll.

Brodszky Sándor MDK

A Badacsony sziklái, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.

MDK.

Bradszky Sándor: " Bükkerdője"

Vas.Ujs. 1858. 200.l.

Brodszky Sándor

Nemzetközi Aukció Kiállitás nyilt meg az Ernst Muzeumban. A nemzetközi tárlaton a külföldi neves müvészek mellett a hazai régebbi és az uj magyar müvészet is bemutatásra kerül.
Munkácsy, Lotz Károly, Mészöly Géza, Brodszky, Markó András, Telepy Károly, Szemlér Mihály, Kelety Gusztáy, Than Mór, Barabás Miklós, Deák-Ébner, Körösfői-Kriesch, Iványi Grünwald, Rippl-Rónai, Ferenczy Károly, Csók István, azok, akik szerepelnek a müvészek közül.

A HÉT, Bp. 1921. május 1.
XXXII. évf. 12. sz. 2o6. lap.

Brodszky Sándor (1819-1901)

„Traunstein hegye és a Traun tava dél-nyugatról"

o. v. 86x130

J. l. b. Brodszky (Restaurált) Vételi

kiállítási ár: 25000 Ft.

BÁV 47. Képaukció Bp. 1978. december

Brodszky Sándor (1819-1901)

„Tájkép" o. karton 19x23 cm

Kikiáltási ár: 6000 Ft

BÁV 45.Képaukció Budapest,1978.május

Brodsky Sándor (1819-1901)

„Gizlás Lapyak" Vízfestmény

19,5 x 27,5 cm S. l. b. : Brodsky

r. ás : 3000 ft.

BÁV 41.Képaukció Budapest 1976.december

Brodcky/Brodszky/ Sandor, festő

Nem ismerheti a magyar festészetet igazan az,aki csak modern festészetünket ismeri,de nem ismeri Barabás,Bo sos, Markó,Brodszky,Székely,Lotz,Mészöly,Zichy,Mednyá tól,Kippl-Rónaitól kezdve ismeri a magyar festészetet 323.old.

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mo gás festője 328. old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp.

Brodszky Sándor

a karácsonyi képaukció megnyílt ma a MOM-ban. – Itt látható a művész műve is.

Déli Krónika

1977. dec. 3. Kossuth 12.00 M.

Brodszky Sándor
(1819-1901)

22. Gmunden 1845
cer. 132 x 229 mm Ltsz. 1944-3799

XIX. sz. vásoslejet és útirajzol MNG 1976

Brodsky Sándor (1819-1901)

Balaton Badacsonnyal és Szigligettel

o.v. 50 x 70,5 J. l. j.: Brodsky S. Védett.

Kiáltási ár: 20000 ft.

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Brodsky Sándor

„Esztagom látképe" o.v. 32x54

S. l. j.: Brodsky Védett

Ziziáltási ár: 18000 ft

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Brodszky Sándor

„Erdei patak" o. karton 47 x 67 cm

A kép hátán hegyatéki tényegyével

Kikiáltási ár: 8000 ft

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Brósz Irma

„Őszi erdő" pasztell é.n.

S. y. vines kép

Murádin Jenő: A Barabás Miklós Céh, Bukarest, Kriterion, 1978.

Brodszky Sándor

„A Nemzeti Studió Aukció Kiállitása" cimmel a Művészet c. rovat közöl tájékoztatást a kiállitás anyagáról, a régebbi és a modern festők müveiről.
Borsos József, Brodszky Sándor, Donáth, Szemlér Mihály, Telepy Károly, Than Mór, Lotz Károly, Székely Bertalan, Thorma János, az idősebb művészek között szerepel a tárlaton.

A HÉT, Bp. 1921. május 15.
XXXII. évf. 13. sz. 222. lap.

Brodyky Sándor (1819-1901)

„Tájkép" Olaj, karton 40 x 62

A hátlapján hapyatéki bélyegző (Restaurált)

Kikiáltási ár: 8000 ft

BÁV 37. Müvészeti Képaukció 1975 szeptember

Brodszky Sándor

„A magyar müerők is megjelentek a versenypályán... s disszel megállák helyüket a külföld művészei között."
Arról nem tesz említést, hogy a kiállitást hol rendezték meg, milyen helyiségben.
A résztvevők: ids. Markó Károly, ifj. Markó Károly, Markó Ferenc, Kovács Mihály, Borsos József, Molnár József, Barabás Miklós, Brodszky Sándor, Schaeffer Béla művészeket sorolja fel / rovat.
a Művészet c./

Uj Magyar Muzeum, Bp. 1851. julius 1.
X. füzet 588. lap.

Brodszky Sándor

Brodszky Sándor, Kelety Gusztáv, Bihari Sándor és Molnár József művészeknek a képei a Képzőművészeti Társulat birtokában sok éven keresztül állt elraktározva. Most elő kerültek és bemutatták őket a Szépművészeti Muzeumban rendezett "Jótékonycélu Kiállitás" cimmel a hadbavonult szaktársak megsegitésére.

A HÉT, Bp. 1914. nov. 13.
XXV. évf. 46. sz. 682. lap.

BROPSCKY SÁNDOR

Falu a hegyek között
O. fa 20 x 26

Gyümölcscsendélet
O. fa 21 x 26,5

30. Művészeti Kiállítás
1973.

BRODSZKY SÁNDOR

Szőlőcsendélet

O. fa 21×26,5

30. Művészeti Kiszonkció
1923.

Brodszky Sándor

Falu a hegyek között, olaj 20x26, 2500 Ft
Gyümölcsasendélet, -"-, 21x26,5, 1500 Ft

30. Művészeti Képankció, 1973.

Bradsky Sándor

Szőlőcsendélet, olaj, 21×26,5

1500 Ft

30. Művészeti Vásár

Grodszky Sándor

1851-ben állítja ki „Zivar a Balatonon" c. mű festményét. Markó Károly hatását lehet érzelni e művön.

Szalai Zoltán: Balatoni képes krónika, Budapest, 1969.

241

Brodszky Sándor

(1819-1901) „Zivatar a Balatonon", c. olajfestménye. 1851, 93. sz. reprodukció.

Szalai Zoltán: Balatoni képes krónika. Budapest, 1969.

Brodszky Sándor

A "Müvészet" c. rovatban Lyka Károly ir a müncheni Salon kiállitásán a magyar müvészekről.
A müvész képeit régies emlékként, régi időkre emlékeztető müvekként emliti meg.

A HÉT, Bp. 1892. juli. 3.
III. évf. 27. sz. 433-435. lap.

Brodszky Sándor

Nyitray József: "Mübarátok" cimmel ir a Műcsarnokban rendezett kiállitáson szereplő müvekről: "a jó öreg művész képei husz lépésről megismerhetők, annyira magukon viselik festőjük ismeretes tulajdonságait rajzban és szinben egyaránt."

A HÉT, Bp. 1891. dec. 2o.
II. évf. 51. sz. 827-829. lap.

Brodszky Sándor

(1819-1901) „Margitszigeti részlete" és a „Balaton Badacsonnyal" című művei az egri Képtárban.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II. köt.

Magyarország műemléki topográfiája, VIII. köt.

Budapest, 1972.

1751

Brodszky Sándor

a BÁV 31. képaukciójának anyagát a MOM Művelődési Házban tegnap mutatta be a sajtó képviselőinek. A múlt századi tájképfestészetet képviseli a művész több alkotása.

Magyar Hírlap, 1973. szept. 16.

Brodszky Sándor, Jelő

Megemlítve.

Keresztury Dezső: Egy Egry-arckép vázlatai tól
121 – 134.

JELENKOR, Pécs, 1973. február XVI/2.

Brodszky Sándor

festő, számos tájkép alkotója.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 1335 l

1261

Brodszky Sándor

„Tavasz domboldal"

olaj, vászon 22,5 x 35

1887

Kikiáltási ár: 4000 Ft

BÁV 33. Művészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Brodyky Sándor
(1819-1901)

„Fatanulmány"
olaj, karton 16 x 14

Kiáltási ár: 2500 ft.

BÁV 33. Művészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Brodszky Sándor

Várrom, akvarell, 33 x 39 cm (védett)

A szeptemberi aukció anyagából; Mügyűjtő, 1973/3. sz. 59. l.

Brodszky Sándor

Neve a Balaton tájképfestőjeként megemlítve.

Egy breviárium – Veszprém 1973. 64 p.

Brodszky Sándor

Neve megemlítve.

Telepy Katalin: Tájképek a Magyar Nemzeti Galériában. 7 p.
Bp. 1973.

Brodszky Sándor

A. kvarettje magasabb eladási árat érdemelt volna.

Engel Károly: Aukciókritika; Műgyűjtő, 1973/4. sz. 56. l.

Brodszky Sándor (1819-1901)

„Tátravidék" Olaj, Zarton, 43x53

Jelenc lent jobbra: ~~Brodszky S~~ B. 870.
(Sérült) Védett

Ziziáltási ár: 4000 ft

BÁV 36, Képaukció Budapest 1975 december

Brodszky Sándor

„Várhegy" o. karton 33x46

J. l. b. Brodszky S. 870.

Vételár: 10000 Ft

42. BÁV Képaukció Budapest, 1977. május

Brodyky Sándor
(1819-1901)

„Gyümölcsvendelet" o.v. 48x53 cm
s.l. j. Brodyky S. 1876. Védett.
Ziziáltási ár: 12000 ft

42.BÁV Képaukció Budapest,1977.május

Brodszky Sándor
(Tóalmás, 1819 - Bp. 1901)

„Vízparti táj" o.v. 60×78 cm J.l.b.: Brodszky S. 85.
München Védett. Kikiáltási ár: 25 000 Ft.

—

„Alföldi táj templommal" o. karton 13×27,5 cm
Hátoldalán kapcsolati bélyegző
Kikiáltási ár: 8000 Ft.

BÁV 57.Képaukció Bp.1982.május

Brodszky Sándor

(Tóalmás, 1819 - Bp. 1901)

„Erdőjáró nádas" o. v. 20×42 cm

Hátoldalán kapcsolati bélyegző, kikiáltási ár: 8000 Ft.

„Esztergom látképe" o. karton 45×74 cm

Hátoldalán kapcsolati bélyegző (sérült)

kikiáltási ár: 8000 Ft.

BÁV 55. Képaukció Budapest, 1981. szeptember

Brodszky Sándor
(Tóalmás, 1819 – Bp. 1901)

„Horgásztanya" o. karton 23x30 cm

A kép hátoldalán hagyatéki bélyegző

kikiáltási ár: 12000 ft.

BÁV 58. Képaukció Bp. 1982. szeptember

Brodszky Sándor (1819-1901)

„Vizparti táj" o.v. 22x27 cm

s.l.j. Brodszky S. Uzialtási ár: 6000 ft

BÁV 53.Képaukció Bp.1980.december

BRODSZKY Sándor

Balaton környéke
Liget
Vizesés a Kárpátokban

BODNÁR Éva: Magyar művészek a bécsi Világkiállitáson 1873-ban. = Herman Ottó Muzeum Évkönyve. XXVII. 1989 26.p.

So. und 2½ M. v. Solnok W. in einer weitläuftigen Ebene. Ist Balogisch und Uirménysch. ✝ ☽

Abosch, Obussowce, ein schl. Dorf im Schároſch. Kom. l. am Hernat. 1¼ M. von Kaschau N.

Abraham, Sent Abraham, ein schlowakiſ. Dorf im Preßburg. Kom. am Dudwág. 1 M. von Pußtaſódimesch O. No. iſt Graf Franz Eſterházisch.

Abrahámfalwa, ein schlowak. Ort Abranowa genannt im Thurz. Kom. ½ M. v. Ivaneschina Nw. an der Landſtraſſe v. Tóth-Próna nach Sz. Marton. Allhier trift man einen guten Krautboden an. Gehört der Madocschánischen Familie.

Abrahamfalu, Abrahamowce, ein schlow. Dorf im Schároſcher Kom. 1¼ M. v. Hanuschfalwa S. Sw.

Abrahamsdorf, Abrahamfalwa, Abrahamowcze, iſt ei-

Kom. im Erlauer Bezirk.

Abrany, liegt 2¾ M. von S. Sw. ✝ gehört dem Erla pitel. In Felschó iſt die Kirch Ort gehört dem Grafen Di ſtein.

Abrany, 2 Ortſchaften i harer Kom. welche im Erm Bezirk anzutreffen ſind. In F alwo mehr Grundherren, unter auch Prämonſtratenſ ren Theil hatten, ſind die wohner Ungarn und haben Kirchen. In Wedreſch-A wohnen Wallachen. ☽ + Es ein Dietrichſteiniſches Gut, iſt itzt in der Theilung.

Acſch, ein wohlgebauter riſcher Ort im Komorner 2 M. von Gönyó O. So. w von verſchiedenen Edelleute wohnt wird. Die Einwohner ren ſich meiſtens vom leichten weſen, und fördern mit den

Brodszky Sándor

(Tóalmás, 1819 - Bp. 1901)

„Vízparti Sáj" o.v. 60x78 cm

J. l. b. Brodszky S. 85. München Vidett.

kiállítási ár: 25000 ft.

—

BÁV 57.Képaukció Bp.1982.május

Brodszky Sándor

„Tájkép gőlyával" o. fa 14,5 x 19,5 cm

Kikiáltási ár: 8000 ft

BÁV 54. Képaukció Dr. 1951. május

Brodszky Sándor (1819-1901)

„Kosna völgye" o. karton 28,5 x 25,5 cm

S. l. b. Brodszky S. (Sérült) kikiáltási ár: 8000 ft

„Tájkép" o. karton 20,5 x 31 cm

Hátoldalán hagyatéki bélyegző (Restaurált)

kikiáltási ár: 8000 ft.

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

Brodyky Sándor (1819-1901)

„Virágzó fál a domboldalon" o. karton

21,5 x 28,5 cm (sérült)

A képhátán hagyatéki bélyegzővel Védett.

kiriáltási ár: 8000 ft.

BÁV 5o.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Brodszky Sándor

„Tópart részlet" o.v. 33x45 cm

J. l. j.: Brodszky 1861. Védett.

Kikiáltási ár: 15000 ft.

„Alkonyat" o.v. 20 x 25,5 cm J. l. j.: Brodszky S.

Kikiáltási ár: 8000 ft

BÁV 50. Képaukció katalógus, Budapest, 1979. december

Brodszky Sándor (1819-1901)

„Háborgó Balaton Szigligetnél"

o. karton 28 x 40,5 J. l. j.: Brodszky S.

(A kép hátoldalán hagyatéki bélyegző) Védett.

kiviáltási ár: 25 000 ft.

BÁV 5o.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Brodszky Sándor
(Tóalmás 1813- Bp. 1901)

„Erdőrészlet" o. karton 27x32 cm
Kikiáltási ár: 6000 Ft.

BÁV 56.Képaukció Bp.1981.december

Brodszky Sándor

„Alkonyat" Olaj, vászon

19,5 x 25,5 Jelzése lent jobbra: Brodszky S.

(Sérült)

Vételár: 4000 Ft.

BÁV 36, Képaukció Budapest 1975 december

Brodszky Sándor

A külföldiek között is dicséretes kivételt képez hazánkfia, aki két igen szép tájképet küldött München ből. "Erdei részlet" c. festménye kiváló, mint "levegő távnézet."
A Nemzetközi Kiállitást D.M.I.: "Állandó Mütárlat" cimmel ismerteti.

DÉLIBÁB, Bp. 1855. dec. 9.
26. sz. 311. lap.

BRODSZKY SÁNDOR, festő

A fényképezésnél használt lencsék nagysága az ő problémája volt, mivel ő fényképeket használt segédeszközül munkához. Feltehetően Simonyi Antaltól tanúlt meg fényképezni. Simonyi vette fel a kis lencsék használatát a táj fényképezésnél. 254.old

SZAKÁCS MARGIT: Simonyi Antal a hazai fényképezés egyik úttörő egyénisége 249.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

Brodszky Sándor, festő

L.: Ligeti Antal

— : Megnyílt ..... 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. dec. 7.

Brodszky Sándor (Tóalmás 1819, - Bp. 1901)

„Vizparti táj" o. karton 22x32 cm

A kép hátoldalán nagyatéki bélyegző.

kikiáltási ár: 4000 ft

BÁV 59.Képaukció Bp.1982.december

Brodszky Sándor (Tóalmás, 1819- Bp. 1901)

„Erdei tisztás" o. karton 32x23 cm

(Sérült) A kép hátoldalán hagyatéki bélyegző.

kikiáltási ár: 12000 ft.

BÁV 60.Képaukció Bp.1983.május

Brodszky Sándor

O balatoni panoráma rajadta meg.

Van-e ugyanban balatoni festészet.
(Kerekantal-benélyetés.)
Somogy, 1987. 4. sz. 73. l.

BRODSZKY Sándor festő

Erdei 1991 85.

BRODSZKY Sándor

91 11. 72

Új Művészet

BRODSZKY Sándor festő

180. márc. 19. 1874	„Szigliget vidéke" tájkép Brodszky Sándortól államköltségen. Szerz.	100.
131. febr. 17. 1876	Brodszky Sándor képe „Esztergom a tokodi halmokról" megvétetett. Szerz.	102.
1878 Brodszky Sándortól balatoni tájkép 400 fton.	550. nov. 23.	103.

M. Ért. 1991. 1–2.

Bró/ Brodszky Sándor

festő

MDK

Repr.:

"Kilátás a Balatonra"

A védőboritón

KERESZTURY DEZSÖ: Balaton. Bp. 1960.
Képszerkesztöö Dr. Bodnár Éva.
vö. 162.o.

Brodszky Sándor

festő

~ : „Kilátás a Balatonra" o.v.

143 X 206 cm. Bp. MNG.

A magyarországi műv. tört. II. 590.

Corvina 1971.

Brodszky Sándor

"Egy sereg balatoni képpel" szerepel a müvész a Nemzeti Szalon kiállitásán, melyről a Képző-müvészet c. rovat számol be.

Otthon, Bp. 1895. október hó. 1. sz.
9o. lap.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Balaton Szigligetnél, of.

Árv. Kösl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.

16 l.

MDK

Bradsky Sándor Jertő

„A Balaton" c képét KT öni tárlatán

a király veni mep. 1888

MDK-A-I-1/2369

Ernst anke (1) Brodsky S

1920 febr. X. (káposztásmegeri hajóállomás kilátás az ujpesti rakpartról of

1920 dec. 13-14. Táj lejelő nyájjal

1921 ápr 16. Táj házakkal
Naplemyújte
Naplemente
Erdő víreséssel
Sziklás táj

1921 nov 17 Patak

1922 máj 19 Erdei ház
Alpesi táj

1923 febr 22 Tarpataki völgy of
Táj kastéllyal virf
Fatarulmány, nőjomat

1922 nov. 21. Esti hangulat

Ernst (2)

1924 márc 27.	Vadász kutya Táj parasztnővel Táj folyóval A szénebogyhe
1925 ápr. 29.	Vár
1926 dec. 33	Tóparti tájkép Romantikus táj
1927 nov. 37	Csobánc romjai
1928 nov 39	Kis virimalom Erdei táj Önarckép Alkonyati táj
1929 máj 42	Holdtükrözödés Hegyes táj Dombos part Dombos vidék

Trust

(3)

1930. ápr 44	Glag táj
1935 márc 51	Nyves part a kráter
1937 55	Romok a havasoll hört Rom a Tenger parton

Munkái a többi fővárosi aukciókon is sűrin szerepelnek.

Brodszky Sándor

kiállitott tájképeit
nagyon dicséri

l.

~~B. A.~~ Nefelejts 1868

201. l. (B. A.:
A képzőművészeti
tárlatról.)

31.-ig meghosszabbitott befejezési ha-

ó 30-ig meghosszabbitottam.

hogy erről az érdekelt vállalkozót meg-

1941. junius hó 3-án.

dr. vitéz Karátson s.k. miniszteri tanácsos.

A másolat hiteléül :

irodavezető.

Brodszky Sándor

1867. júl. kiáll.
Tájkép
Trencsén vára
Königssee, Laky
Adolf tulajd.

beírtam

Nefelejts.

~~Nefel~~ 1867. 328. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Brodszky Sándor

1866. nov.
képrom. társ.
Badacsony szíklái
Dachstein

Nefelejts 1866. 540. l.
(-k-r: Műtárlati
szemle.)

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Brodszky Sándor

Szekszárd a Leszthelyi Balatoni
múzeum kiállításán
„Kiálátás a Balatonka" (~~említve~~ repró)

Felenkor 1966 VIII. n. 741 old.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901

Északi tengerpart, festm.
Alkonyati táj, "

Almásy-Tel.Int. 8. aukc. 1942. febr.
5-6 l.

M.D.K.

Brodszky Sándor, festő

A Képcsarnok Alapitó Egyesület a képtár 1865.évi átrendezésekor volt tőle müve. 289.o.

Fejős Imre:
A Magyar Nemzeti Múzeum története 1848-1944. 285.o.

Folia Archaeologica. XVII. 1965. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Falu széle, of.

Sziklatanulmány, of.

xcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxc
~~Minet II. aukc. 1920. apr.~~
M.Studio 2. aukc. 1921. 7 l.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Patak medre, of.

Parkrészlet, of.

xcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxc
~~Ernst 11. sukc. 1920. ápr.~~
M.Studio 2. sukc. 1921. 7 l.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Patak partja, of.

Növények a szikla alatt, of.

xcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxc
~~Ernst 11. aukc. 1920. ápr.~~
M. Studio 2. aukc. 1921. 7 l.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Háborgó Balaton

Ernst Muz. 18. aukc. 1920. jan. xcxcxcxcxc 1921. dec.

6 l.

M.D.K.

Brodszky Sándor

Képeit kiemeli "A hét tükre" c. rovat kritikája, melyet a Mücsarnok kiállitásáról ir.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. dec. 29.
17. évf. 53. sz. 847. lap

M.D.K.

Brodszky Sándor

A Képzőmüvészeti Társulat őszi kiállitásán szerepel müveivel a Mücsarnokban, s részt vesz a tárlat első sorozatán.
"Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. juli. 23.
4. évf. 43. sz. 685. lap

BRODSZKY Sándor / 1819–1901

1. Erdő alja. (Virágtanulmány).
olaj, vászon, 24×29 cm.
Ny. n. MNG. ltsz.: 55 31(61)
2. Erdőrészlet. Olaj, vászon, 40×30.5 cm
Ny. j. l.: „Brodszky S."
MNG. ltsz.: 4181 (63)

8. l.

Erdő a magyar festészetben. Sopron 1958. Kiállitás
Katalógust irta: Bodhár Éva

M.D.K.

Brodszky Sándor

"Malom" c. tájképét kiállitották a Mücsarnok tárlatán, -közli a Képzőmüvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1885. febr. 8.
20. sz. 319. lap

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901

Erdő mélyén

Erdőben

Ernst Muz. 5o. aukc. 1934. dec. 5. 1.

MDK

Brodszky Sándor

Alpesi táj, festm. repr.

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942. máj.

II. tábla.

MDK

Brodszky Sándor , 1819-19o1.

Tájkép, of.

Erdei patak,"

Árv.Közl.xxxx

Brodszky Sándor

"Balatonfüred és Tihany környéke" c. festményét kisorsolás céljából megvette a Budapesti Müegylet, -közli a Főváros és Vidék c. rovat.

Divatcsarnok, Bp. 1861. juli. 3o.
31. sz. 247. lap.

Brodszky Sándor

A Balaton festői között elismert kiváló művész.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek szabadszakszervezetének képzőművészeti kiállítása, Bp. 1945. VIII.

Brodszky Sándor

"Vágvölgy" c. képét a Mütárlaton a Müegylet megvásárolta, -közli a Budapesti társasélet c. rovat.

Divatcsarnok, Bp. 1859. január 18.
65-69. lap

Brodszky Sándor

Közölt reprodukció:

48. sz. „Vizimalom," olaj, karton, 18 x 15 cm.

Fülep Lajos: Magyar művészet, Budapest, 1971

Brodsky Sándor

hagyományai előkelőek és nagymúltuak, műoépete is előkelő és választékos.

Fülep Lajos: Magyar műoépet, Budapest, 1971

801

Szvodszky Sándor

a romantikus magyar képzőművészet megteremtője.

Fülep Lajos: Magyar művészet, Budapest, 1971.

791

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Alpesi táj, of.

Árv. Csarn. 104.aukc. 1942.máj. 6. 1.

Brodszky Sándor MDK

Alkonyat után, olf.

Tavasz a budai hegyekben, olf.

Mücsarnok 19oo. tavaszi kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Szt. Margit zárdájának romjaiból, olf.

Arany János tölgyei, olf.

Műcsarnok 1899/1900.téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Apácák szigete Chiem taván, B$_a$jorhonban, olf.

Zivatar előtt, olf.

Margitszigeti részlet, olf.

Műcsarnok 1899/1900.téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

A Duna partján, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

A Rákos torkolatán, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Patak mentén, olf.

Műcsarnok 189o, téli kiáll.

MDK

Brodszky Sándor, festöm.
1819-1901

Tájkép. Olf. -
Hegyi táj. " Jelz.

Árv. Közl. 1937.4.fr.sz. 19.1.

MDK

Brodszky Sándor

Művészet 1917. 61.l.

MDK

Brodszky Sándor, festöm.
1819-1901

Erdörészlet. Olf. 68x48
Illusztr. a VIII.sz.tábl
Tájkép romokkal. Olf. 76x58. J.l.b.
Erdörészlet. Olf. 40x30. J.l.b.
Illusztr. a XI.sz.tábl.
Balatoni táj. Olf. 32x26.

Árv. Közl. 1930. 4.rk.sz.55.szám. 16.l.

M.D.K.

Brodszky Sándor
festő

Miltatás.

Berzeviczy Albert: A tájképfestés a XVII. században 178 l
Bp. 1910

M.D.K.

Brodszky Sándor

festő

Vedutafestő.

Bezzericzy Albert: A tájképfestés a XVII. században 205 l
Bp. 1910

Brodszky Sándor

MDK

festő

romantikus tájképfestészetünket

reprezentálja

a soproni Festőteremben az "Erdő a magyar festészetben c. kiállitáson.

Bodnár Éva: Erdő a magyar festészetben.
Müterem 1958 I. évf. 12. sz. 39-40.o.

MDK

Brodszky Sándor festő
Sziklás tájkép

Művészi Interieurök rt. I. auk. 1917, márc.
4 l.

MDK

Brodszki Sándor

Erdős táj, festm.

Müvészi Interieurök rt. I. auk. 1917, márc.

3 1.

MDK

Brodszky Sándor, festöm.

Erdei malom. Olf.

QMKT állt.rend. Kolozsvári Képkiáll. 1899.ápr.
Kat. 18.1.

Brodszky Sándor, festőm. MDK

Balaton és a Szigligeti Hegycsoport a fonyódi dombokról. -

Tavaszi alkony. Olf. 8.1.

Jegenye -csoport. " 14.1.

Rákos patak mentén. " 14.1.

OMKT ált.rend. Kolozsvári Képkiáll. 1890. ápr. Kat. 7.1.
és 8. 14.1.

MDK

Brodszky Sándor, festőm.

Balaton és a Szigligeti Hegycsoport, a fonyódi dombokról. -

OMKT ált.rend. Brassói Képkiáll. 1890.máj. Kat. 25. old.

MDK

Brodszky Sándor, festőm.

Rákos Patak mentén. Olf.

,OMKT ált.rend. Brassói Képkiáll. 1890.máj. Kat.

MDK

Brodszky Sándor, festöm.

Erdei malom. Olf.

Jegenye csoport. " 16.1.

OMKT ált. rend. Brassói Képkiáll. 1899.máj. Kat. 15, 16.1.

Brodszky Sándor, festöm. MDK

Tavaszi alkony. Olf.

OMKT ált.rend. Brassói Képkiáll. 1890.máj. Kat. 8.1.

Brodszky Sándor MDK

Reggel az ér mellett, olf.

Mücsarnok 1890/91. téli kiáll.

Brodszky Sándor

MDK

Margitszigetről, olf.

Műcsarnok 1890. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Nyári est, olf.

Mücsarnok 189o. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Malom, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

Brodszky Sándor MDK

Neve megemlitve a XIX. sz. tájképfestői közt.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906. 75.l.

BRODSZKY SÁNDOR

446. Apáczák szigete Chiem taván. Olajf.
448. Zivatar előtt. Olajf.
449. Margitszigeti részlet. Olajf.
45o. Szt.Margit zárdájának romjaiból. Olajf.

Képzőműv.társ.1899-19oo.téli kiáll.kat. 42.oldal

-1- M. D. K.

BROCKY Károly festő

(1807 - 1855)

Született Temesvárt (Timiqoara)

A bécsi akadémián nyomorú-
ságos körülmények közöt tanul.
Olaszországban majd Párizsban
sár tanulmányuton ./.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1962. 91, 104, 105, 106, 124.

M.N.K.

BROCKY Károly festő

Londonba kerül, ahol egész életét
tölti

Kapcsolatba kerül a londoni
magyar emigránsokkal

/.

Genthon -Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-19
Bp. 1962. 104.

— 3 —

M. D. K

BROCKY Károly festő

Kmetty Károly Fáborozarckése

Mészáros Lázár hadügymin. "

Önarckép (repr.)

„Pihenő Psyche" (repr.)

„Ablaknál álló nő" (repr.)

Genthon -Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-19

Bp. 1962. 104. 105, 106.

M. D. K.

BRODSZKY Sándor festő

(1819-1901)

1856-ban települt haza Münchenből

„Kilátás a Balatonra" (repr.)

Balatoni és a budai hegyvidéket ábrázoló tájképek

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1962. 118, 143, 144-146.

6

1976 -1977 Brodszky Sándor:
Sz. Tóalmáson 1819 július 20-án. Budapesten 1901 január 23-án.
1976. Zuhogó víz.

E kép hegyes vidék és ábrázol előterében, balra rohanó széles patak mely ~~rohan bal felé~~ esést képez. A habzó vizből különféle nagyságú szikladarabok állnak ki, a melyek ~~a kép balfelén~~ kissé összetorlodtak. A háttérben lombos fák látszanak.

Papiros, méretei 43.8: 64.3 cm.
Vétetett 1901: IV. 4-én a Brodszky kiállitáson 140 koronán (156/901)

Elszámoltatott 1902: XI. 14-én. (791-902).
Az elszámolást elfogadta 1903: I. 6-án a 23057 ex 902 (10-903) és az 1903: III. 21-én az 1047 (255-903) szvsz. leirat.

Marosvásárhelyi
~~[illegible]~~
Képtárban

904: IV. 30.

Vétel: Brodszky kiáll

412 – Brodszky Sándor 5

412. Brodszky Sándor (magyar festő, 1819–1901): Parkrészlet. Karton, olaj, 28×23 cm

Esztergomi képtár

4989.

Brodszky Sándor:

Budai hegyvidék.
Lemezpapir, méretei 30.6:42.3 cm.

Értéke 400 K.
Vétel 1916.

Száma:
a leltnban 19603,
a szakleltban 60-916.

Mrd 60-916

B R O D S Z K Y S Á N D O R

1819-1901. ~~1841-ben Bécsben a Sz. Anna Akad. iratk. Először 1840-ben állitott ki a pesti müegyletben.~~

~~Kőrajzai:~~
~~A SzM-ban lévő "Halas-tó a Kárpátokban" c. litográfiájának hátlapján pecsételt betükkel: "Az Országos Magyar Képzőmüvészeti Társulat Müelárusitó Hivatala", kézirással: "Brodszky Sándor hagyatéka, kézi és kőrajz gyüjtemény. 46. sz." V. ö. ezzel: Divald Kornél: Brodszky Sándor hagyatéka. Magyar Szemle 1901. 10. sz.~~

tájfestő kőrajzokat is kénitett, ~~többnyiret~~ eddig azonban csak kettőről sikerült tudomást szeresnünk, amelyek a szépm. Múzeum grafikai gyüjteményében vannak: 1, Halas-tó a Kárpátokban, 2. Kisfalu, háttérben hegyekkel. Az előbbi hátlapja kézi pecsétes betükkel: „Az Országos ✱ Ennek a jegyzéknek azonban nem sikerült nyomára akadni. —

~~Csak kritika.~~

Kisfalu. (Háttérben hegyek.) SzM. Graf. Gyüjt.
A Halas-tó a Kárpátokban. — " —

Bibl: Sz-Szi Lex.

Brodszky Sándor

234

1905.

3198. Brodszky Sándor.
Sz. Toalmáson 1819 julius 20-án. † Budapesten, 1901 jan. 23-án.

Königssee.

Az ~~előtérbeli Königssee~~ tó túlsó partján a vízben is visszatükröződő város látható, mig az innenső ~~[illegible]~~ parton balról mezei munkás ok közelednek a fahid felé, kiknek egyike gereblyét visz a vállán, mig jobbról a tisztáson két szarvasmarha van. ~~Mélyeknek~~ Ez utóbb akból egy ~~ke~~ leheveredett és ~~[illegible]~~ legel. A vizet ~~[illegible]~~ két vitorlás élénkiti. A háttérben a hótól boritott Watzmann emelkedik. és a felhőzött égboltú vidékre köd ereszkedik. Jelzése alól jobbra: Brodszky S.

Vászon, mérete 83.2:110 cm.

Gillming Hermina úrnő ajándéka 1905 május 18-án (426 ex 905)

Sz. n. 2339-905.

1580. Brodszky Sándor.

Sz. Toalmáson 1819 julius 20-án. † Budapesten 1901 január 23-án.

Az elhagyott malom.

A dombos vidék kanyargó patakja tulsó partján egy romlásnak indult malom van, melynek kerekét a falhoz támasztották. Mögötte dús lombozatu facsoport diszlik és ezen innen kiszáradt meg kivágott fatörzs köti le figyelmünket. Jobbról, a háttérben kéklő hegy tövében, a városi épületei közül a templom fehér tornya uralja. Az égbolt felhős. Balról balra: Brodszky S.

Vászonra, méretei 120: 159. cm. 800 frtért.

Vétetett 1897: I. 7-én a 69859 sz. rendelet alapján. (12/97.)

Az 1900: VIII. 18-diki 57012 sz. leirattal kiadatott a békés csabai Muzeumnak. (428/900.), mit a közoktatási minister 1900: X. 23-án 74196 sz. alatt vett tudomásul. (536/900.)

IX.

L. a Békésmegyei Közlöny 1900: 20-án kiadott 70 számának napi ujdonságaiban „A békéscsabai muzum" cz. közleményt.

A Képzőművészeti Társulattól átvétetett 1897: II. 5-én, mit a vall. és közokt. minister 1897: VI. 24-én 26876 sz.a. vett tudomásul. (361-97).

214

2667. S. Brodszky. 1905.

Sz. Tó-Almáson 1819 julius 20-án. † Budapesten 1901 január 23-án.

Salzkammerguti részlet.

Magas hegyek közti völgyben (tó és város tünik szemünkbe, mig az előtérben jobbról, a mohos sziklák és a kissé hátrább levő fenyőfák között, elvezető uton, egy szarvastehén fut lefelé. A hegyeken, a melyeknek egy részét felszálló köd takarja, itt-ott hó fehérlik; a község ~~fehérlő~~ meszelt épületei közül pedig a templom válik ki magas tornyával. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »Brodszky S.«.

Vászon, mér. 58.2:95.5 cm.

Gillming Hermina ajándéka 1905: V. 18-án. (426-905)

Ag 1905. Gillming H. ✓

Sz. n. 1628-905.

NÉVMUTATÓ

Aba Novák Vilmos 168, 169
Adam, Leonhard 89, 90
Ady Endre 128–129, 146, 176–177
Appia, Adolphe 91
Archipenko, Alexander 11, 14, 22

Bajkay Éva 235
Barta Sándor 44, 167, 198
Bartók Béla 198
Baumeister, Willi 81
Beckmann, Max 93, 94, 95
Behrens, Peter 48
Belling, Rudolf 14, 237
Benczúr Gyula 136, 137, 163
Benedek Péter 125, 161–162, 174, 216
Berény Róbert 98, 153–154, 163, 181–182
Bernáth Aurél 134, 139, 191–199, 200, 207
Boccioni, Umberto 151
Boerschmann, Ernst 90
Bohacsek Ede 182, 190, 216
Bonnard, Pierre 146
Bornemisza Géza 147, 161
Bortnyik Sándor 28, 167, 203, 214–215
Botár, Olivér 236
Boucher, Francois 220
Böcklin, Arnold 141, 168, 183
Braque, Georges 14, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 151, 201, 203, 205
Brass, Hans 14
Brodszky Sándor 136

Callot, Jacques 118
Campendonk, Heinrich 8
Carra, Carlo 10, 13
Carriere, Eugene 146
Cézanne, Paul 45, 50, 82, 89, 95, 98, 99, 121, 122, 124, 152, 153, 155, 158, 159, 160, 162, 163, 166, 172, 174, 200, 203–205
Chagall, Marc 7, 124, 151
Chirico, Giorgio 13
Corinth, Lovis 80, 89
Courbet, Gustave 120, 138

Craig, Gordon Edward 91
Czigány Dezső 98, 165
Czillich Anna 183, 190
Czóbel Béla 80, 85–88, 134, 147, 178–181, 182

Csók István 141, 142
Csontváry Kosztka Tivadar 184–188, 189

Daumier, Honoré 106, 118, 172
Degas, Edgar 120, 121, 140, 146
Delacroix, Eugene 133, 172
Delaunay, Robert 7, 9, 151
Deli Antal 168
Dénes Valéria 189–190
Denis, Maurice 146
Derain, André 82
Derkovits Gyula 158, 162, 163
Dix, Otto 13, 14, 81, 94, 118
Doesburg, Theo van 49, 50, 201

Ebert, Friedrich 45
Eggeling, Viking 211
Egry József 118, 134, 174–178, 190
Einstein, Carl 89, 90
Ensor, James 114
Eulenberg, Herbert 89

Feininger, Lyonel 81, 93, 118
Fels, Florent 89, 90
Ferenczy károly 134, 141, 142
Fényes Adolf 141, 142
Fischel, E.L. 88
Fischel, Oskar 91
Forain, Jean Louis 146
Forbát Alfréd 203, 213
Forgács Éva 236
Fouquet, Jean 90
Frank, Tanja 236
Friedrich, Caspar David 118
Fülep Lajos 138

Gabo, Naum 46, 51
Galimberti Sándor 188–191, 200, 241
Gauguin, Paul 124

Brodszky Sándor

Badacsony és Szigliget c. képe kiállítva a Képrömtársulat műcsarnokában 1866. nov.

Nefelejts. 1866.
528. l. (Műtárlati szemle)

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Brodszky Sándor

wod
a

Nefelejts. 1866. 155. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Brodszky

Patai Edith = Brod-
szky. Mult és Jövő
1918. 1. 27.

Brodszky Sándor

wod
2

Péter II

97. l.

Péter A

A m. mův. tört. II. k.

Bp. 1930

Brodszky Sándor

ind.

Pipics Zoltán dr.

Adalékok a társulat
történetéhez.

~~Évk. KMT.~~ (1928. 10/1.

Orn. Magy. Képzőmuv. Társ.)

Évk.

R.-T. MÉLYNYOMÓGÉPEIN, BUDAPESTEN
MACHINES DE ROTOGRAVURE
UM SOC. AN. BUDAPEST
BY THE ATHENAEUM LTD. BUDAPEST
THENAEUM A.-G. BUDAPEST

megvan

Brodszky Sándor

Szabad Művészet

1952. 5 sz. 231 l.
233

Bémi L.

A Duna a
festészetben

Knapp, Fritz

Perugino.

Künstler-Monographien. 4 XXX VII.

Bielefeld u. Leipzig, 1907. Velhagen u. Klasing.

8-r, 4; 134 l, 110 képpel.

Eredeti egész vászonkk.

I. 2. p. e.

2.50 P

Brodszky Sándor

cvod
a

Berztájkép

178. l.

Berzeviczy A:

a tájképfestés a
17. sz.-ban
Dp 1910

a. Bal kezével, melyre pajzsa van
rát s jobbjában lándzsáját fogja. Öltö-
gy gombokkal s bokáig érő brokát-
gy s derekát kendőöv szorítja. Lova
rben égő várrsokat látunk s az uton
állítanak. Feliratai a kép alatt:
n"
der ungemenschten Tartarn
en weg, erwürgen, quälen, martern
t nur in der Welt komt an
wütet, das niemand sagē kan"
Koppm."
alkeretet véve 31.2 : 26.3 c/m.
r: Delineatio Provinciarum Pannoniae
Augspurg. Gedr. u. verl. durch Jac. Kopp-

Berrevicry A.

Az 50-es évek
képzőművészete.
MM. 1925.
509. l.

Brodszky Sándor

Hegyi patak

wód

Biró József

A marosvásárhelyi képtár

MAGYAR MUVESZET

1937. 177. l.

wód

Ciupe 1934.

Brodszky Sándor

által

Csatkai Endre dr

magyar művészek
leveleiből.

MAGYAR MŰVÉSZET
1937. 286 l.

RD SULLA POLITICA ESTERA DELLA FRANCIA

Sala Wagram il 13 novembre la grande
dal Partito Francista e organizzata
lla regione di Parigi. Dinanzi ad una
e di simpatizzanti appartenenti a tut
arcel Bucard ha pronunciato una vibran
ica di tutti quei Governi che si osti=
soffocare l'Italia Fascista e additan
andrebbe incontro l'intera Europa se
liati trovassero, nella adesione degli
ere ai risultati dettati e desiderati
uest'ultimo sarebbe il premio a tutta
almente la vita dei popoli.-
del Francismo ha pronunciato un impor
a visita da lui fatta a quella sezio=
grandi sforzi che il Partito da lui
er ristabilire l'ordine e l'equili=
turbati da una campagna demagogica,
lta la necessità assoluta di combatte
lare che, manovrate dal bolscevismo e
, si adoperano per abbattere il Fa=
a estera. Altre riunioni saranno te=
rgo nei giorni prossimi e per esse è
rancisti.-

Brodsky
festő

Wien

-25

Der Ungar 1843. júl. 24.
(Sz.: Prother Salon 1843.)

Kalmár

Brodszky Sándor

rvéd

Divald 1927

178. l.

Divald K.

M. mův. tört.

~~Sz. István kiszek~~

~~47. l.~~

Bp 1927

T. Ferencz:

Mellig, kissé balra
szakálla leberetvált. Nyá
hord, álló gallérú kabá
felé haladnak. Felirata a

„FRANCESCO
Imperator l'Aus

Feketemodor, méretei a

Bródszky Sándor
[illegible]

Fővárosi Lapok 1896. aug. 17., 7. old.
(Miniszter.)

Kalmár

Brodszky Sándor
festő

Fővárosi Lapok 1896. jul. 10., 5. old.
(V.: Nemzeti Szalon.)

Kalmár

Brodszky Sándor
festő

Fővárosi Lapok 1896. jan. 18., 8. old.
(Művészeti. A Nemzeti Szalon kiállítása.)

Kahno!

Brodszky Sándor
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 6., 1091. old.
(Művészetek.)

Kalmán

Brodszky Sándor
festő

Fővárosi Lapok 1895. febr. 1., 364. old.
(Művészetek. Kettős jubileum.)

Kalmár

Brodszky Sándor
festő

Fővárosi Lapok ~~1895~~ 1895. jan. 22, 1870.
(Művészetek.)

Kalmán

Brodszky Sándor.

Jestő

erőd

z

Krück. I. 149. l.

Brodsky Sándor

festő

2.

Lendrey-kentiványi

268. f. 273.

Brodszky Sándor

źród

z

Thieme-Becker

V. 43. l.

(Lyka)

+ K

Kat. Lig. Alf.
Prot. Lehel

20 Illés pr.

CSÜTÖRTÖK

3

Kat. István er
Prot. Hermina

21 Simeon. r.

PÉNTEK

4

Kat. Domonkos
Prot. Domonkos

22. M. Magd.

SZOMBAT

5

Kat. Havas B. A.
Prot. Oszvald

32. hét 1944 AUGUSZTUS 31 nap 23 Ezekiel

szotalansagat.

Brodszky Sándor

Perállag III.

1381. f.

Per S. M.

ztói névjegyzékbe törvény ellenére vétettek
nem lehet.
névjegyzék jogerőre emelkedése után vita
á s így bírói eljárás anyagává tenni csak
ehet így mondanom : — a választhatósági
ehet. Ilyen esetekre vonatkozik a VI. tc.
iak ez a rendelkezése : „Közigazgatási bírói
alá tartoznak : 1. A lelkész, stb. választása
adott panaszok ; ezek körében a *választói*
ság tárgyában az I. tc. 30. §-a értelmében
határozatok felülvizsgálása."
ből az következik, hogy sem a lelkész, sem
nok, vagy presbiter-választást nem lehet
iadni azon az alapon, hogy a választók név-
ébe olyanok is felvétettek, akik a törvény
ben választói joggal nem bírhattak, vagy bír-
Az I. tc. 30. §-a értelmében hozott határoza-
ósági felülvizsgálatának csak ott van helye,
megválasztott tisztviselő megválasztásá-
yik legfontosabb előfeltétele a választói
sága. Egy presbiter-választást nem lehet
iadni azon a címen, hogy a már jogerős
i névjegyzékben szabálytalanul felvettek is
, de egy egyháztagnak presbiterré történt
isztását eredményesen lehet megtámadni azon
on, hogy a névjegyzékbe mint választó és
iató törvény ellenére vétetett fel s így az
5. §-ában foglalt, a tisztség elnyeréséhez fel-
megkövetelt feltételek hiányoznak. Más
özségben lakó földbirtokost választanak meg
ioknak abban a tudatban, hogy távolabbi
yén választó és választhatósági joga van ;
nfél kinyomozza, hogy se ott, se másutt

Brodszky

festőművész

Jubiláris kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Est.
1935.I.6.

Brodszky Károly

festőművész

Jubiláris kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.I.6.

Brodszky Károly

festőművész

Nemzeti Szalon jubiláris kiállitása - képével szerepel.

U j s á g
1935.I.15.

Brodszky Károly

festőművész

Nemzeti Szalon jubiláris kiállitása - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1935.I.6.

MDK

Brodszky S. festő

Ligetben. Of.-

Nemz. Szal. - Karácsi Kiáll. 1898-99 dec. 16-jan. 20. - Tm.

M. D. K

BRODSZKY S.

Fácán vendéglő és környéke

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 131. l.

MDK

Brodszky

Művével szerepelt a Nemzeti Szalon 1897.nov. 8-iki kiállitásán.

Cikk: A Nemzeti Szalon új kiállitása.

Vasárnapi Ujság, 1897. 44.évf. 50.sz. 851.l.

Brodszky M.D.K.

Adakozik a Nagypénteki Ref. Társ. gyermekotthon számára

Berkovits Ilona : Zichy Mihály ... Bp. 1964. 26

264. l.

.D.A.

MDK

Brodszky

Mücs. őszi kiáll. Vas. Ujs. 1884. 46.sz.
741 l.

ntes, négynyíláses, jobboldalt érde-
szicizáló. ata, 1820 körül.

M.O.K.

BRODSZKY

egy tájkepe a pesti müegylet sorsolása révén Sopronba került.

CSATKAI ENDRE, a soproni műgyűjtés tőstérnete. Budapest, 1958. 15. o.

MDK

Brodszky

neve emlitve

Pérely: Magyar rajzolók külföldön 149.l.

MDK

Brodszky

Egy művel képviselte magát a képzőművészeti társulat műsorsolásán.

Vas.Ujs.1874. 411.l.

MDK

Brodszki

Balaton-Füred és Tihany, festm.

Fővárosi Lapok, 1875. I. 637. o. A műtárlaton.

MDK

Brodszky

Csobánc

Fővárosi Lapok, 1875. I. 637. o. A műtárlaton.

Brodszky Sándor

Alkotása, a főváros képzőművészeti gyüjteményének kiállitásán a Műcsarnokban.

P.H.932.VI.16.

Brodsky Sandor

MDK

Brodszky ~~József~~ Sándor, 1819-1901.

Táj mythologiai jelenettel

Almásy-Tel. 2. auk. 1939. nov. 10 l.

Brodszky Sándor festő

Emlitett mü és repr.:
„Kilátás a Balatonra"

Bodnár Éva:
„A Balaton a képző-
mürészetben"

Jelenkor, 1966-8

MDK

Brodszky Sándor

A Balaton Tihannyal, of.

M. táj- és életképkiáll. Műcs. 19-20.sz.
1927. jan.

MDK

Brodszky Sándor

Margitszigeti részlet, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.

1927. jan.

MDK

Brodszky Sándor festő

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz.
Mücs. 1927. jan.

MDK

Brodszky Sándor

Malom

M.festészet haladó hagyományai. Főv.Képtár,1951.

nek a lányát elrabolták... a köz-
a, vagy meg vót...
y a hercegkisasszony is a pincébe
on lesett ki. Nagy tölgyfák vótak.
yelőn, hogy ott egy kaldus a figye-
hogy a szülei lakásához is bejárt
kapust magához és kérdezte, hogy

ndja - a hercegkisasszony Patakról.
n haza Patakra a szüleihez és je-
ok.
litólag katonaságot tartott, amit
ott. És akkor történt ez a kolos-

Brodzky Sándor.

festőművészek.

A Pástatakarékpénztár aukcióján két olajfestésű tájképe szerepel, melyeknek ezer-ezer pengő a kikiáltási ára. (említve.)

Magyarság, 1928. Jún. 7.

Brodszky.

— **Aukció.** A Postatakarékpénztár aukciói sorában a legujabb is méltán foglal helyet anyagának gazdagságát és pompázatos változatosságát tekintve. Értékes festmények: *Brodszky*, *Molnár* J., *Szemlér* Mihály müvei. — *Spányi*, a mai nagyok közül *Rudnay*, *Rippl Rónai*, *Fényes* Adolf, *Katona* Nándor, *László* Fülöp, *Koszta* József, *Tornai* Gyula, *Wagner* Géza, *Glatz* Oszkár szerepelnek. *Lotz* és *Székely* Bertalan müvészetét is értékes alkotás reprezentálja. A japáni anyaga az aukciónak pittoreszkségével és finom dekorációjával artisztikus. Pár csiszolt ezüst holmi, finommüvü ötvösékszerek és egy Louis XVI. korabeli interiör jelezik még az aukció gazdagságát. A rendezés nagyon észszerü és hatásosan emeli ki a kiállitás értékeit.

Esti Kurir, 1928. június 4.

15

Brodszky

Az 50. képaukción szerepelt.

viharos Balatont bemutató mü vel

Magyar Hirlap 1979/282/13

MDK

Brodszky Sándor

A Balaton zalamegyei partján, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50 - 133.1.

Brodszky

Tájképe, a főváros művészeti szerzeményeinek kiáll.-án a Műcsarnokban.

M.932.VI.16.

Vlasborg

Brodszky

— **Aukció-kiállítás az Árverési Csarnokban.** Közel négyezer darabból áll az Árverési Csarnok pénteken megnyíló aukció-kiállításának anyaga. A képzőművészet régi és uj alkotásaitól, iparművészeti tárgyakon át egészen a mindennapi használatra való cikkekig, mindent megtalál itt a vásárló. A kiállítás látogatóját azonban a műtárgyak érdekelhetik elsősorban, amelyek között sok nagyértékü és műbecsü is akad. Egy velencei eredetü, XVII. századbeli „Veronika kendője"-festmény, egy jellegzetes *Magnasco* kép az olasz anyag kiemelkedő darabjai, a németalföldi művészetet egy tökéletes Rubens-másolat és *H. V. D. Burgh* egyik festménye képviseli, a régebbi magyar művészetet *Brodszky*, *Székely Bertalan*, *Wagner Sándor*, *Böhm Pál*-festmények, ujabb festőművészetünket pedig *Rippl-Rónai*, *Pállik*, *Mednyánszky*, *Csók* munkái. Az ötvösművészeti tárgyak között is nagyszámu a régi magyar munka, de gazdag anyag áll rendelkezésére a gyüjtőnek bécsi ezüstholmiban is. Igen érdekes és értékes egy százesztendős orosz teáskészlet és egy, ugyancsak orosz, de több mint háromszázesztendős disztál, a cár udvari ötvösének műhelyéből. A gazdag óragyüjtemény, porcellán, üveg, butor, szőnyeganyag mellett a közhasználati cikkek dús vására áll a vásárló rendelkezésére. Az aukciós anyag május 19-től junius 4-ig kerül kalapács alá. Az Árverési Csarnok gazdagon illusztrált és szép kiállitásu katalógust bocsátott ki, mely hasznos utbaigazitásokkal szolgál a kiállitás és aukció látogatóinak.

PH. 932. V. 13

PH.932.V.13.

Brodszky Sándor

„A Balaton Tihanynál" c. festménye szerepel a „hogar genre és tájkép festéret" c. ~~festménye~~ kiállításon a műcsarnokban

Pesti Hirlap 1927 I. 13

M.D.K.

Brodszky Sándor, festő (1819-1901

romantikus hangulatu tájképei-
ben harró Károly stílus elemei fedezhetők
fel. Bécsben és München ben tanult. Képei
szembeötlő a részletek gondos, szeretetre mél-
tó kezelése. Színei az akadémizmus hatá-
rai között mozognak, némely lendületesebb
műveben aronban meglepnek friss, eleven
koloritjukkal.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina,

263. old.

Brodszky Sándor

festőművész

Az Írvorási Csarnok tavaszi kiállitása - Postatakarékpénztár termeiben - képével szerepel.

Romantikus táj.

Nemzeti Ujság
1933.V.9.

Bródszky Sándor
festő -

M.D.Y.

Méltatás.

Telepy Katalin: Telepy Károly romantikus ...
Művészet, 1967. április - 35 lap

M.D.K.

Brodszky Sándor,festő .1819-1901.

Bécz-Münchenben tanult.Néha aprólékos,máskor szélesebbecsetkezelésü.Szinezése is ennek megfelelően, hol akademikus.holüdébb,természetesebb.496-97.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a szinház és a film.Bpest.Minerva.1960

MDK.

Brodszky Sándor

Csap E.cikkében emlitve

Budapest 1967 febr.

Brodnky Sándor

Műve szerepel a pósta-
takarékpénztár jubilárisi
auctiójáu.

D. H. 936. II. 11

Brodszky Sándor festő M.D.K.

Kép a N ormafáról

Gárday Ernő: A Norma fa hiteles története

Magyar Nemzet 1966. julius 15. 5.1.

.

Brodszky

festőművész

Nosztalgiaképpel műtárgy-aukciója - képével szerepel.

Esti Kurir
1989.VI.11.

MDK

Brodszky, festő

Balatoni nyári tárlat 1964.
Keszthely, Tihany, Veszprém

MDK

Brodszky Sándor

Tájkép, o.

Tájkép, vf.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

Brodszky Sándor

MDK

Kilátás a Jánoshegyre, o.

A pesti Dunapartnak a Csepel szigettel szemben levő része. o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952

Brodszky Sándor MDK

Tájkép, o.

Tájkép, o.

Főv. Építőip háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952

gó gyüjtések /folytatás/

rmekjátékok

Brodszky Sándor (1819-1901)

Kilátás a Jánoshegyre.
Oljf.32x44 karton.Ltsz:262.

A pesti Dunapartnak a Csepel szigettel szemben lévő része.
Oljf.31x43 vászon.Ltsz:480.

Tájkép.
Oljf.40x31.5 karton.Ltsz:1182.Sign.

Tájkép.
Oljf.25x29.7 karton.Ltsz:1885.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke Budapest 1952.

Brodszky Sándor

Szerepel a „magyar táj és élet kép"
kiállításon a hűs oznokban

Nemzeti Ujság, 1927 I. 14

Brotzky.

Az Ernst Museum 37-ik aukciós kiállításán két műre szerepel.

Pesti Hirlap, 1927. nov. 13.

MDK

Brodszky Sándor

1869. Müncheni nemzetközi kiállításra bejelenti

„Der Zeller See mit dem Weissbachhorn in Pinzgau" c. olajfestményét

MDK-A I-1/506.

MDK

Brodszky Sándor festő

1867-i párisi világkiállítása 2 tájképet jelent be

MDK-A-I-1/323.

MDK

Brodszky Sándor Jutó

1866. „Badacsony kiklói" c képét a KT-nek eladja

MDK-A-I-1/343.

MDK

Brodszky Sándor festő

1870. „Balatoni tj" c képét a KT rendelkezésére megvette.

MDK-A-1-1/547.

MDK

Brodsky Sándor festő

„Zakatag a Lomnicze csúcs tövén": képét KT-nek kiállításra küldi. 1871.

MDK-A-I-1/601

MDK

Brodsky "Sándor Gerto"

„Balaton" c képét a KT-ból kéri, hogy a fehérvári „fiókkiállításra" küldhesse. 1871.

MDK-A-I-1/616.

MDK

Brodszky Sándor festő

1873. „Tájrész a nagy Kalbach völgyéből a Kárpátokban"
és „Zuhatag a Lomnici csúcs tövén" c képeit
ahreja küldeni a bécsi világkiállításra

MDK- A-I-9/654.

MDK

Brodszky Sándor Gertő

1875. „Tájképét Hannover-Mórik (?) - Bécsből-
nerti kiállításra ajánlja.

MDK-A-1-1/704.

MDK

Brodszky Sándor fető

„Est" c képét átjavítása kihúzi a KT-ből

1875.

MDK-A-1-1/709.

MDK

Produkty Sándor festő

„Balatoni tájkép"-ét a KT értekezteni

kivánja. (Vevő: Milkovics Zsigmondné) 1875.

MDK-A-I-1/713.

MDK

Brodszky Sándor Gertő

1867. - „Stahrenbergi tó Bajorországban"
és „Trencsén" c képét a KT-megvesé

MDK-A-I-1/428.

MDK

Brodszky Sándor festő
1879. „Balaton" c. kép Bécsben a „Genossenschaft der Bildenden Künstler"-nél van.

MDK-A-1-1/861.

MDK

Brodszky Sándor festő
„Tavasz" c képét a Kinek eladja. 1881.

MDK-A-I-1/915.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Balaton" c. képét Brand Márton vési meg. 1882.

MDK-A-I-1/1030.

Brodszky Sándor festő MDK

1882 „Badacsonyi sziklái" c. képét
a K.T. megvette

MDK-A-I-1/1054

MDK

Brodszky Sándor, festő

Az Englischer Garten Münchenben 1895.

ceruza.

OMSz kiáll. 1918 márc. - 19.-20. n. - rajz.
II. csoz. - Jegyz.

MDK

Brodszky Sándor festő

„Bécsi bíjhápé 1876. KT kiállításon szerepel. Innen Szegedre küldeti.

MDK-A-I-1/743.

Bridszky Sándor

Reggel a havasokban c képét a Müegyleti akció révén Seyring Henrik soproni polgár nyerte el.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 12.1.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Borongós táj

Erdei patak

Almásy-Tel. 3.auk. 1940. ápr. 12 l.

MDK

Brodszky Sándor festő

1876. „Öni tájkép"-t küldi a KT-nek megvételre.

MDK-A-I-1/744.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Hegyi táj, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.
19 l.

MDK

Brodszky Sándor, festő.

Tyroli táj. Of. –

Nyár. "

Neuz. Szal. - Karács. Kiáll. 1898-99. dec. 16 - jan. 20. - Tm.

MOK

Brodszky Sándor, festő (1819-1901)

Parkrészlet. (Kart. olaj)

Magyar Képek XIX-XX. sz. - 42. l.

MDK

Bródszky Sándor, festő. /1819- 1901/

Erdőrészlet. Of.-

Árv. Közl. 1930, 54.- 16.l.
1930 jun. 3. rk. sz.

Brodszky Sándor festő M.O.K.

Tarpataki völgy. vánon 14 x 12.5 cm
Táj patakkal. cerusa 31.5 x 39.5 cm
Táj kastéllyal aqu. 16 x 21.5 cm
Fatanulmány litogr. 30.5 x 20 "

Enyedy Lukács és neje hagyat. Az Ernst mny. aukciói. XII. Bp. 1923 6

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1935. 2.rk. 74.sz. 18 1.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-19ol.

Erdő belseje, of.

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88.aukc.

16 l.

Brodszky Sándor MDK

Csók István mintarajziskolai növendék korában a Műcsarnok kiállitásain Brodszky képeit is láthatta.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 7. l.

MDK

Brodszky Bándor, 1819-1901.

Romok a havasok közt, cer.

Erdei ut, festm.

Rom a tengerparton, festm.

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.
7 l.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Erdő belseje, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz. 14 l.

Brodasky Sándor, 1819-1901.

Első belépés, of.

Árverési Közl. 1938. 4.tr.sz. 85.sz. 14 l.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Tájkép, festm.

Holdtükröződés, festm.

Hegyes táj, festm.

Ernst Múz. 42. aukc. 1929. máj.
5-6 l.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Esti hangulat, festm.

Dombos part, "

Ernst Muz. 42. cuke. 1929. máj.

5-6 l.

MDK

Brodszky Sándor, 1819-1901.

Dombos vidék, festm.

Balaton, "

Ernst Muz. 42. aukc. 1929. máj.

5-6 l.

MDK

Brodszky Sándor

A mücsarnok őszi kiállitása. Képzőművészeti Szemle. 1879. 11.sz. 140.l.

Hirek a müternekből. Képzőmüv.Szle. 1879.11. sz.

MDK

Brodszky Sándor, festö
1819-1901.

Hegyvidék.	Jelzett.	Olf.
Tájkép.	-	"
Hegyi táj.	Jelzett.	"

Árverési Közlöny. Festm., rajzok. 1936 okt. 4. . . rk.sz
27.1.

MDK.

Brodszky Sándor festő / 1819-1901/ .

"Erdőrészlet"/olaj/

"Hegyi táj" "

Árverési Közlöny 4.sz. 1931. december.

27.1.

M.D.K.

Brodszky Sándor /1819-1901/

49. Balatoni táj. Olajf. 28x42

Elveszett. /Győr Városi Múzeum/

Háborus műtárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
4. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MEK

Brodszky Sándor

1819-1901.

A bécsi Akadémia elvégzése után Münchenben működött. 1856-ban telepedett le Pesten.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. F. 1960.

17.1.

M.D.K.

Brodszky Sándor /1819-1901/

68. Tájkép. Olajf. 66 x 45.5, papiros.
69. Tájkép. Vizf. 31.1 x 43.3, papir.

Háborus mütárgyvezsteség-jegyzékek. I.füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 8, 9. 1.

M.D.K.

Brodszky Sándor /1819-1901/

87. Kilátás a Jánoshegyre. Olajf. 32x44 karton.
88. A pesti Dunapartnak a Csepel szigettel szemben lévő része. Olajf. 31x43 vászon.
89. Tájkép. Olajf. 40x31.5 karton.
90. Tájkép. " 25x29.7 "

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 6., 7. l.

Brodszky Sándor festő.

Jegenyék. Olajf.
Májusi lombok. Olajf.
Áprilisi reggeli hangulat. Olajf.

OMKT.1895.tav.

Brodszky Sándor.

OMKT.1895.tav.

Brodszky Sándor MDK

Tájkép, olf.

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

MDK

Brodszky Sándor

Balatoni részlet

Thirring G.dr.: Szépműv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 100.l.

Brodsky Sándor

Balaton részlet

M.D.K.

Brodszky Sándor, festő, fényképész

1862-64-ben Győrött volt fényképműterme. 215.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora, 1855-1885. 209.o.

Folia Archaeologica. A. 1958. Bp. Képzőműv. Alap Kiadóváll. Bp. 1958

Brodszky Sándor (1817 - 1901)

Hegyvidéki táj. „Inv. et Del A. Brodszky 1856. 7."

cerura, 26·7 × 350 mm.

Ltn.: 1931 - 2240

Napsz rejz és akvarell a XIX. és a XX. háradban. Kat. bev. Oelmacher Anna.

25

MDK

Brodszky Sándor

Balaton a Badacsonnyal, o.

Az Egri Képtár vezetője. Dobó I.Városa. 1966.

MDK

Északdunántuli képzőművészek 3. kiáll. Szfvár
Ősök 1. képtár 1988.

MDK

Brodszky Sándor

Margitszigeti részlet, o.

Az Egri Képtár vezetője. Dobó I.Vármuz. 1966.

Brodsky Sándor, festő, 1819-1901.

a Trencsény megyei almásón születete a bécsi festő akadémiai és münchenbe végzi tanulmányait. Budapesten telepedik le. Lassan eleszti Felső magyarországi kapcsolatait, de korai képeinek tárgya főleg a mai Slovákia tájaiból, adódik. Sokszor festi meg a tátrai csúcsokat és tavakat.

Anna Petrova-Ploskova: Slovenské výtvarné umenie obdobia národného obrodenia.
Bratislava, 1966. 55.-56. és 76. old.

 m. D. K.

Brodsky Sándor, festő, 1819-1901.

megfeste nyitra láthépét Becko várát árva várát és Sliacs fürdőt. Korai képeinek szép gyűjteménye látható a pozsonyi nemzeti Galériában „Erdő mélye", 1860 körül, olaj. 66. Kép tábla, 174. old.

Anna Petrova-Plesková: Slovenské výtvarné umenie obdobia národného obrodenia.
Bratislava, 1966. 55.-56. és 76. old.

Brodszky Sándor (1819-1901)

4. Enteriőr a vidéki, o. v., 132 x 216 cm.
j. b. l.: Brodszky S. M. N. 6. Ltn.:
2780.— Reprodukálva.

A Dunakanyar festői - 1964. Kat. bev.
Bodnár Éva

13.

M.D.K.

Brodszky Sándor, festő
(1819-1901)

nevét a mult század közepe táján virágró szlovák tájképfestészet művelői körök emliti:

Anna Petrova Pleskotova: Probleme der Forschung und Erläuterung der Kunst des 19. J.h-s in der Slowakei

A R S , Kunsthistorische Revue der Slowakischen Akademie der Wissenschaften
Bratislava, 1967. 1.sz. 20. old.

Brodzky Sándor.

Az új átrendezés alatti egri képtárban
műnei szerepelnek.

Nemzeti Ujság, 1928. Jul. 29.

Brodszky Sándor MDK

Kilátás a Gellérthegyről a Csepelszigetre

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Brodszky Sándor MDK

Kilátás a Hellérthegyről Csepelszigetre

Tájkép

Műcsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

Brodszky Sándor

A székesfehérvári múzeum képkiállításán egy tápióbicskei malomról szóló képével szerepel.

Fejérmegyei Néplap, Székesfehérvár, 1952. dec. 4.

Brodszky

„A magyar festőművészet mesterei" c. kiállítás a győri Múzeumban megnyílt, ~~meg~~-melyen műrei szerepeltek.

Győr megyei Hírlap. 1951. Máj. 6.

Brodszky Sándor

tett, eddig azonban csak kettőt sike
gyüjteményében vannak: 1. Halas-tó a
gyekkel. Az előbbi hátlapján kézi pe
Képzőművészeti Társulat Müelárusitó
dor hagyatéka, kézi és kőrajz gyüjte
ennek a jegyzéknek eddig nem sikerü

1845 őszén állította fel [illegible]á

o r tájfestő kőrajzokat is készi-
rült megismernünk,amelyek a SzM.graf.
Kárpátokban,2.Kis falu,háttérben hegy
csétes bet kkel "Az Országos Magyar
Hivatala",kézirással "Brodszky San-
mény.46.sz." XX szöveg olvasható.De
lt nyomára akadnunk.- Bibl:Sz-Szi Lex.

jelen c./184X/ kiadványának előszav
ban Vörösmarty Zalán futására emlék
tető álomképben mondja el,hogy a ne
zeti mult dicsőítésének a vágya,s n
zeti kulturának a szolgálni akarása
vitte ara a gondolatra,hogy a mult
történeti és müvészeti emlékeit a
közönség elé tárja: "ha t.i.akarjuk
hogy a történettan,az emberiség e n
tanitója,s a müvészet,az emberi szel
lem e legfenségesebb virága,a hazai
téren és nemzeti utakon kifejlődjék
akkor Magyarhon történeti és müvész

2780 238

24 Brodszky Sándor:

(Sz. Tot – Almason 1899. julius 20-án.)

Esztergom és videke.

A Duna túlsó partján emelkedő sziklán látjuk a várat, a kupolás siékes egyházzal. A hegy tőrében és a völgyben Esztergom városának, a Vizi városnak, Szent Tamásnak és Szent Györgymezőnek épületei kötik le figyelmünket, melyek felett a templomok és zárdák uralkodnak leginkább. Az immenso parton, a Garam befolyásánál képződött sarkon van Párkány, hová hajóhid vezet, a melytől füstölgő gőzhajó kiéledik. A Garamon pedig de reglye ereszkedik a Duna ira. A háttért a Pilisi hegység foglalja el, melynek utólsó szorulata itt kezdődik; a köztérben a sikon pásztor tűz ég és füstje a domb irányában csapodik le, hol ofnesen tűz tehén legel s a cserjés előtérben a kikanyarodó uton asszony tűnik fel, ki batyat hoz a hátán és csak derékig látható. Feje piros kendővel van bekötve, ingválla rövid ujjú, ruhadereka kék. Az égbolt felhős s jobbra a hegyek felett a levegő kódos. Felvése alól balra: „Brodszky S."

Vászon, méretei 132 : 216 c/m.

Vét. 1876. II. Ára 1200 frt.

M. képt. 343.

Ugyan 238.

II : 24.

II : 122.

275.

2780

24. Brodszky Sándor.

(Sz. Tó-Almáson 1819. julius 20-án.)

Esztergom és vidéke.

A tokodi dombokról nézve a Duna tulsó partján emelkedő sziklán látjuk a várat a kupolás székesegyházzal. A hegy tövében és a völgyben Esztergom városának, a Vizivárosnak, Szent Tamásnak és Szent Györgymezőnek épületei kötik le figyelmünket, melyek felett a templomok és zárdák tornyai uralkodnak ~~leginkább~~. Az innenső parton, a Garam torkolatánál, van Párkány, hová hajóhid vezet, a melytől füstölgő gőzhajó közeledik; a Dunán pedig dereglye ereszkedik lefelé. A háttért a környékbeli hegység foglalja el; a középtérben a sikon pásztortűz ég és füstje a domb irányában csapódik le, hol összesen tiz tehén legel; a cserjés előtérben a kikanyarodó uton, asszony tünik fel, ki batyut hoz a hátán és csak derékig látható. ~~Feje piros fejkendővel van bekötve, ingválla rövid ujjú, ruhadereka kék.~~ Az égbolt felhős s jobbról a hegyek felett a levegő ködös. Jelzése alól balra: »*Brodszky S.*«

Vászon, méretei 132 : 216 cm.

1876: III. 52. — 1878: IV. 14. — 1880: IV. 14. — 1881: IV. 14. — 1883: III. 80. — 1884: III. 76. — 1885: III. 76. — 1886: III. 76. — 1887: III. 74. — 1888: III. 74. — 1889: III. 89. — 1890: III. 89. — 1891: II. 122. — 1892: II. 122. — 1893: II. 136. — 1894: II. 23. — 1895: II. 23. — 1896: II. 24. — 1897: II. 24. — 1898: II. 24.

~~Vétetett 1876-ban. — Magy. Képt. 343. — Uj. sz. 238.~~

— 1900: II. 24. — 1901: II. 24. — 1903: II. 24. — 1904: II. 24. — 1905: II. 24.

— Magy. Képtár 343. — Uj lelt. sz. 238. — 1905. átv. jegyz. 138. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 1788. és a leltárban 2780. — Vétetett 1876 február havában.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

223

Mk. 343
Uj. 238

Vét 1876

138.

2812

62

56. Brodszky Sándor:

Sz. Tor Almáson 1819. julius 20-án.)

Saskő vára.

A zólyommegyei erdős hegyek közt, a középtérben balra emelkedő ~~hegyek~~ szikláin ~~köza~~, látjuk a vár romlásnak indult falait. Lenn a völgyben a Garam folyik, melynek tulsó partjaúzehenek vannak. Az egyik legels a másik szembe fordulva áll. A folyón ⊥ csónakban ~~siklik tova, melyben~~ egy piros mellényt, bő újjú inget és gatyát viselő férfi ül és evez. A levegő ~~kódos~~ a hegyek kúts s a derült égbolt felhőzött. Teljes alól jobbra: „Brodszky S. 1857. e.

⊥ tova sikló

Vászon, meretei 52: 69 cm.
A képcsarnokegylet aj. 1857 XII. 18. Ára 180 frt.
M. képt. 95.
Ujszö. 62.
II: 56.

II: 91.

339.

518 1580.

12

Brodszky Sándor.

Az elhagyott malom.

A dombos vidék kanyargó patak jának tulsó pantján egy romlásnak indult malom van, melynek kerekét a falhoz támasztották. Mögötte dús lombozatú facsoport díszlik ~~melyen~~ és ezen innen egy kiszáradt meg kivágott fatörzs köti le figyelmünket. Jobbra, a háttérben kéklő hegy tövében, egy városka épületei közül a templom fehér tornya emelkedik ki. Az egbolt felhős. Alól balra a mester jelzése ez: „Brodszky S."

Olajfestés vászonra, méretei 120:159 cm.

Vetétetett 1897. I. 7-én ~~[illegible]~~ a 69859/96 sz. rend. alapján. (12/97)

Ára 800 frt.

Az 1900. VIII. 18-diki 57012 sz. leirattal kiadatott a békés csabai Muzeumnak (428/900), mit a Közoktatási minister 1900. X. 23-án 74196 sz. alatt vett tudomásul. (536/900).

Vid. Mu.

L. a Békésmegyei Közlöny 1900. évi szeptember 20-án kiadott 70. számának napi ujdonságaiban. „A békéscsabai muzeum" cz. közleményt.

2776

214

20. Brodszky Sándor:

(Sz. Tór-Almáson, 1819 július 20.)

Kilátás a Balatonra.

~~Zabb~~ ~~Balról~~ A hullámzó Balaton felett ~~[illegible]~~, melyen két vitorlást látunk, jobbról ~~[illegible]~~ zivatar vonul el mi közben hátul a villám csap le; balról pedig, a siksagon túl, az Ederics-közelében levő badacsonyi ~~[illegible]~~ hegy csoportot ~~[illegible]~~ (vetszük észre tetejökön várromokkal s törökben az egyes községek fehérlő házaival, melyek közül a tornyok emelkednek ki. Az előtérben fák vannak F s a középütt vezető siéle víton ~~egy~~ parafszt hárapár küeledik. A férfi ~~[illegible]~~ felhajtott karimájú kalapot hord s szürjének ujját bekötöste. A afszony ~~kinek~~ ruháját a siél elfujja, jobb karjaú kosarat visz s baljával piros kendőjét igazgatja. Zigének ujja, ruhadereka s köténye barna; szoknyája kik. Teliése alól balra: „Brodszky S."

F; Kötnik balra ~~egy~~ kidöles fatörzs fekszik

Vászon, méretei 143:206 c/m.

~~Vetel 1874. Ára 1200 frt.~~

~~M. képt. 311.~~

~~Vysza 214.~~

~~II: 20.~~

II: 126.

267

~~1977. Brodszky Sándor:~~

1977. Tájkép.

(átrázolt Hegyes vidék

A 2 II) előtérben ~~látható~~ széles patak balra fut, ~~és~~ melynek vize az útjában lévő szikladaraboknál fehéren habzik. ~~A~~ sa melynek, túlsó partján erdőség van. A háttérben pedig a Hohe Göll emelkedik, tetején friss hóval, ~~a melyet~~ a lnyugvó nap sugarai tól vöröses szinben ragyogó ~~átnak~~. Az égbolt felhőtlen.

Papiros, méretei 66: 45.5 cm.

Vétetett 1901: IV. 4-én a Brodszky kiállitáson ~~[illegible]~~ 200 koronán (156/901. ~~[illegible]~~)

Elszámoltatott 1902: XI. 14-én. (791-902)

Az elszámolást elfogadta 1903: I. 6-án a 23057 ex 902 (10-903) és az 1903: III. 21-én az 1047 (255-903) szvsz. leirat.

904: IV. 30.

Vétel: Brodszky kiáll

3172

597

9. Brodszky Sándor.

(Sz. Tó-Almáson 1819. július 20-án.)

Kilátás a Balatonra.

Az előtért a meszesgyörki halmok foglalják el, hol a jobbra lévő munkás uton férfi és nő közeledik. Az előbbinek fején pörge kalap van s szürje sötét; az utóbbi fejét piros kendővel kötötte be, inge bal válláról lecsuszott, kurta szoknyája kék. A Balatonra melyen két vitorlás siklik tova. A háttérben, hová balról út kanyarodik, hegyek emelkednek tetejokon (Csobanc és Rezi) romokkal s tovükben kőségekkel, hol a fehérre mennek házai körül templomtorony emelkedik ki. Az égbolt felhőzött, a jobbra elterülő ivdek felett zivatar tört ki s a fekete felhők között villám czikázik. Jelzése alól balra a kidőlt fa közelében: „Brodszky S."

Kissé hátrább egy másik férfi alakja tűnik fel.

A halmokról, gyönyörű kilátás nyílik a hullámzó

Vászon, méretei 108 : 153 cm. —

Magy. Képtár 399.

~~A felső magyarországi Muzeumban.~~

Ltsza 597

122

Brodszky Sándor

mill. nagy érem

[Közlezrkiáll

1266 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

2776

20. Brodszky Sándor.

(Sz. Tó-Almáson 1819. július 20-án.)

Kilátás a Balatonra.

A meszesgyörki magaslatokról felvett háborgó Balaton felett, melyen két vitorlást látunk, jobbról zivatar vonul el, mi közben hátul a villám csap le; balról pedig, a sikságon túl, az Ederics közelében levő szigligeti hegycsoportot veszszük észre, tetején Csobáncz és Szigliget romjaival, tövében Szigligetnek fehérlő házaival, melyek közül a tornyok emelkednek ki. Az előtérben fák vannak, közt balról kidőlt fatörzs fekszik s a középütt vezető széles úton paraszt házaspár közeledik. A férfi felhajtott karimájú kalapot hord s szürjének ujját bekötötte. Az asszony ruháját a szél elfujja, jobb karján kosarat visz s baljával piros kendőjét igazgatja. Ingének újja, ruhadereka s köténye barna, szoknyája kék. Jelzése alól balra: »*Brodszky S.*«

Vászon, méretei 143 : 206 cm.

1876: III. 50. — 1878: IV. 13. — 1880: IV. 13. — 1881: IV. 13. — 1883: III. 81. — 1884: III. 77. — 1885: III. 77. — 1886: III. 77. — 1887: III. 75. — 1888: III. 75. — 1889: III. 90. — 1890: III. 90. — 1891: II. 126. — 1892. II. 126. — 1893: II. 132. — 1894: II. 19. — 1895: II. 19. — 1896: II. 20. — 1897: II. 20. — 1898: II. 20. — 1900: II. 20. — 1901: II. 20. — 1903: II. 20. — 1904: II. 20. — 1905: II. 20.

~~Vétetett 1874-ben. — Magy. Képt. 311. — Lisza 214.~~

— Magy. Képtár 311. — Uj lelt. sz. 214. — 1905. átv. jegyz. 134. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 1784. és a leltárban 2776. — Vétetett 1874-ben 1200 írton (2400 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Vétet. 1874.

Nr 311 ny. lelt. 214.

137

15. *Brodszky Sándor. Olajfestmény.* Erdei malom.

1857, a Királynénak

Ka Erzs. Múzeum 24. l.

is ma már nem szokatlan hamisitásokat jelzik.

3. Vizsgálja a karbonizálás okozta veszteséget; és

4. Vizsgálja a gyapjuszövetek gyapottartalmát.

5. A fonalszámokat meghatározza.

6. A fonalakat megvizsgálja szilárdságuk és nyujthatóságuk tekintetében, a czérnákat pedig a fordulatok számára (sodrás) nézve.

7. Posztó-áruknál a hosszmérték meghatározását stb. teljesiti.

Néhány éve, hogy a berlini gazdasági főiskolán dr. *Lehmann* tanár vezetése alatt egy kondiczionáló intézetet állitottak föl, melynek kijelentett czélja tenyészjuhokról nyirt bundák értékét a gyapjuter-

1858 in Miskolcz, war, nach Absolvierung der juridischen Studien und Erwerbung des Doktordiplomes, 1885 Hauptmitarbeiter des *Neuen Pester Journal*, dann Chefredakteur dieses angesehenen Blattes, welches er stets in unabhängigem, wahrhaft freisinnigem Geiste leitet. Die Journalisten der Hauptstadt, deren Interessen er stets auf's wärmste förderte, ehrten ihn durch seine Wahl zum Präsidenten des Journalistenvereines und zum Präsidenten ihres Hilfsfondes. 1911 wurde er vom König durch Verleihung des Hofrat-Titels ausgezeichnet. B. schrieb zahlreiche rechtswissenschaftliche und politische Artikel.

Bródy, Max, Dichter und Schriftsteller, geb. 1875 in Nagyvárad, wandte sich frühzeitig der Journalistik zu und machte seinen Namen alsbald durch gelungene, gedankenreiche Gedichte und Novellen bekannt. Selbständige Werke: *Paraesthesia* (Gedichte, 1901), *Boszorkánytánc* (Hexentanz, Gedichte, 1902), *Clotho* (Novellen, 1913), *Mozi vászon nélkül* (Kino ohne Leinwand, Humoresken, 1913), *Kaleidoskop* (1913). Grossen Erfolg erzielte B. mit seiner, mit Victor Jakobi zusammen geschriebenen, wirkungsvollen Operette: *Mädchenmarkt* und auch mit seiner zweiten Operette *Sybill*.

Bródy, Siegmund, Journalist, geb. am 15. Nov. 1840 in Miskolcz, gest. 6. Jän. 1906, war 1860 Redakteur eines Pester Modejournales und gründete im selben Jahre eine deutsche Zeitschrift zur Verbreitung der ungarischen Literatur. Nach dem Ausgleiche (1867) kam der schon bestens bekannte B. als Leitartikler zum *Pesti Napló*, wo seine, scharfe Logik und einen weiten Gesichtskreis bekundenden Artikel Aufsehen erregten. 1873 erwarb er das *Neue Pester Journal*, das unter seiner Leitung zu einem der angesehensten, verbreitetsten Tageblätter Ungarns wurde. Anlässlich seines 50-jährigen Schriftsteller-Jubiläums machte er grössere Stiftungen für Journalisten und gründete das, den Namen seiner Frau verewigende, Adèle Bródy-Kinderhospital, das 1897 eröffnet wurde. Im Jahre 1896 wurde der hervorragende Publizist zum lebenslänglichen Oberhausmitgliede ernannt und auch im Oberhause blieb B. unentwegt ein überzeugter Verfechter des ungarischen Liberalismus.

Brózik, Karl, Geograph, geb. am 9. Jän. 1849 in Máramarossziget, gest. 12. Juli 1911, war seit 1873 Gymnasialprofessor in Budapest, veröffentlichte geographische Lehrbücher für Mittelschulen und übertrug französische, englische und deutsche Reisewerke ins Ungarische. Selbständige Werke: *Középkori ázsiai utazók* (Asienreisende des Mittelalters, 1881), *Kolumbus Kristóf* (1889).

Bruck, Hermine, Malerin, ist eine ständige Ausstellerin des National-Salon und der Künstlerhalle und besonders als Blumenmalerin geschätzt.

Bruck, Ludwig, Portrait- und Genremaler, geb. am 3. Nov. 1846 in Pápa, gest. 3. Dez. 1910, absolvierte die Wiener Akademie der bildenden Künste, unternahm eine Studienreise durch Italien, Deutschland, Holland, Belgien und liess sich 1874 in Paris nieder, wo er mit seinen Werken alsbald die Aufmerksamkeit der Kunstwelt auf sich lenkte. Später übersiedelte B. nach London, von wo er 1895 nach Budapest zurückkehrte. Er zählt zu den auch in Auslande anerkannten Potrait- und Genremalern. Be-

test. Landes-Waisenvereines und seines Waisenhauses, 1896), *Kochmeister Frigyes báró emlékezete* (Gedächtnis des Baron Friedrich Kochmeister, 1908), *A vegyesnemű árvaházak pädagogiai előnyei* (Die pädagogischen Vorteile der Waisenhäuser gemischter Geschlechter), *A protestáns országos árvaház félszázados munkája* (Die halbhundertjährige Tätigkeit des protestant. Landes-Waisenhauses, 1909).

Brodszky, Alexander, Maler, geb. am 20. Juni 1819 in Tó-Almás, gest. 23. Jän. 1901, begann 1841 seine Studien an der Wiener Akademie, begab sich von hier nach München, wo er über 11 Jahre verweilte u. während dieser Zeit fast alle deutschen Bilderausstellungen mit seinen Landschaftsgemälden beschickte. 1856 kehrte B. nach Budapest zurück, wo er sich dauernd niederliess. Seine Landschaften sind stimmungsvoll, dem Romantizismus zuneigend. Bekanntere Bilder: *Der Balaton im Sturm, Die Umgegend Esztergoms, etc.*

Bródy, Alexander, Romanschriftsteller und Dramatiker, geb. 1863 in Eger, begann seine schriftstellerische Wirksamkeit 1888 als Redakteur von Kolozsvárer Tageblättern, gelangte aber schon 1890 nach Budapest, wo er als Publizist sehr geschätzt ist. Bedeutender noch ist der Ruhm B.'s der als Begründer und geistiger Führer der modernen realistischen Belletristik gilt, als Romanschriftsteller und Novellist. Seine belletristischen Werke: *Nyomor* (Elend, 1884), *Faust orvos* (Doktor Faust, 1888), *Don Quixote kisasszony* (Fräulein Don Quixote, 1888), *Emberek* (Menschen, 1888), *Színészvér* (Schauspielerblut, 1891), *Regénytárgyak* (Romansujets, 1892), *A kétlelkű asszony* (Die Frau mit den zwei Seelen, 1893), *Az egri diákok* (Die Egerer Studenten, 1894), *Apró regények* (Kleine Romane, 1895), *Két szőke asszony* (Zwei Blondinen, 1895), *Éjszaka* (Die Nacht, 1895), *Rejtelmek* (Geheimnisse, 1895), *Az asszonyi szépség* (Frauenschönheit, 1897), *Tündér Ilona* (1898), *Az ezüst kecske* (Die Silberziege, 1898), *Egy férfi vallomásai* (Geständnisse eines Mannes, 1899), *Árva leányok* (Waisenmädchen, 1899), *Erzsébet dada és más cselédek* (Die Amme Elisabeth und andere Dienstmädchen, 1901), *A nap lovagja* (Der Sonnenritter, 1902), *Egy rossz asszony természetrajza* (Naturgeschichte einer schlechten Frau, 1905), *Királyfi és koldusleány* (Königssohn und Bettelmaid, 1907), *A hercegkisasszony* (Das Prinzesschen, 1908), *Regényalakok* (Romanfiguren, 1908), *A villamos* (Die Elektrische, 1909), *Rembrandt-fejek* (Rembrandtköpfe, 1910) gehören zu den besten Werken der ungarischen erzählenden Literatur und wurden vielfach auch ins Deutsche übersetzt. Im Auslande noch berühmter ist B. durch seine dramatischen Werke, die seit einigen Jahren auch die deutsche Bühne beherrschen. Bekannt sind: *Hófehérke* (Schneewittchen, 1901), *Király-idillek* (Königsidyllen, 1903), *A dada* (Die Amme, 1902), *A tanitónő* (Die Lehrerin, 1908), *A medikus* (Der Mediziner, 1911), *Rembrandt* (1913), *Timár Liza* (1914).

Bródy, Daniel, Publizist, geb. am 25. Dez. 1883 in Budapest, ist der reichbegabte Spross einer vornehmen Publizistendynastie, widmete sich nach Absolvierung der juridischen Studien ebenfalls der Journalistik und ist gegenwärtig Chefredakteur des sehr verbreiteten Tageblattes „*Politisches Volksblatt*" in Budapest.

Bródy, Ludwig, Publizist, geb

Brodszky Sándor
Vas. Ujs. 1869. 47 l.

— — — —

Miniaturen

325–334

rép 325, 327, 328, 332,

Szépen. Muz (1) 1914. nov-dec. (M. Képren. Leg. Biz.) Rákos mentén Jof Tavaszi est.

1918 máre, Graf. o. 27. kiáll

(2) Az Englischer Garten Münchenben (1895) c. r.

1918 uj herr. (1914-17)

(3) Budai hegyvidék

1931. Graf. o. 61. kiáll

(4) Hegyi vidék (1856-7) c. r.

Ludwigskorff báró V.52.

Brodszky Sándor

München

1851. pest. kiáll.

Balaton, Zivatarkor

olajf.

L 1851.

Brodszky Sándor

Ernst Múz. kiáll. 47 sz.

~~Magyar realisták~~

1921. május.

Erdei táj

vényesülnek, különösen a távlati rajzban, az éjjeli jelenetek festésében és a formák árnyékolásában. A M. különben nem tanusított ellenséges magatartást a bennszülött művészettel szemben. A nagy Akbar volt az különösen, ki festőinek figyelmét a hindu tárgyakra is felhivta. (L. *Indiai művészet, Radzsput festészet.)* — Irodalom: *Martin*, F. R., The miniature Painting and Painters of Persia, India and Turkey, 1912; *Schultz*, W. Ph., Die persisch-islamische Miniaturmalerei, 1914; *Havel*, Indian Sculpture and Painting, 1908; *u. a.*, A Handbook of Ind. Art, 1920; *Kühnel*, E., Miniaturmalerei im islamischen Orient, 1922.

Takács.

MOHAMEDÁN-KÉK *(Hui ts'ing)*. Kobaltkék festék, melyet a kínaiak Chengte császár korában (1506—1521) kezdtek Nyugat-Ázsiából szállítani és amely mélységével minden azelőtt használt kék színt felülmúlt. Leginkább porcellánkészítmények máz alatti díszítésére használták.

MOHAMEDÁN MŰVÉSZET, azoknak a művészeti gyakorlatoknak az összessége, amelyek a Kr. u. VII. évszázad közepe óta mindenütt felbukkantak, ahol Mohammed követőinek vallása, az iszlám, egyúttal politikai hódításokra is vezetett. Ez a művészet már példátlan földrajzi kiterjedésénél fogva is (Spanyolországtól a Földközi-tenger mentén, Elő- és Dél-Ázsián végig egészen Indiáig) és kereken 1200 esztendőt felölelő időbeli fejlődésénél fogva sem egységes, de vannak benne némely, főként a vallási szabványok által diktált olyan alapvonások, amelyek minden más művészeti terület produktumaitól döntően megkülönböztetik, úgyhogy ilyen, inkább tagadó értelemben szólhatunk közös M.-ről, mint az iszlám vallását követő népek közös művészeti nyelvéről.

Brodszky Sándor

Fův. képt

1932. Uj szerz. kiáll. : Tájkép

1939. jan-febr. (Uj szerz.) (N. Szal.)
Balatoni táj
Erdőrészlet
Erdőjmalom
of

1941. (Uj szerz.)
Vízimalom, of

1947. dec. 100 mester, 100 remekmű
Zúgligeti részlet a Fácán felé, of

1949. máj. M. Otthonok.
Malom Tápióbicskén, of

1951. A M. festészet haladó hagom.
Malom

Kovách Aladár VIII. 189.

Szalmássy Gal.

1948 jan. 100 év festészete

Halászok

Balatoni tájkép

[illegible] malom

Brodszky Sándor

Csobánc a Badacsonyról c. képe repr.

1885. orsz. kiáll. kat.

~~Brodszky Sándor~~

~~Tájkép,~~

Főv. Népműv. közp.

1948 tagi (Fejes A. Zenem)

A m. tájkép festészet

Tájkép

1932 főv új szerzem.kiáll Műcsarnok

Számosújvár sz. kir. megyei város Polgármesteret

354/1942 szám.

Müemlékek Országos Bizottság

Budapest

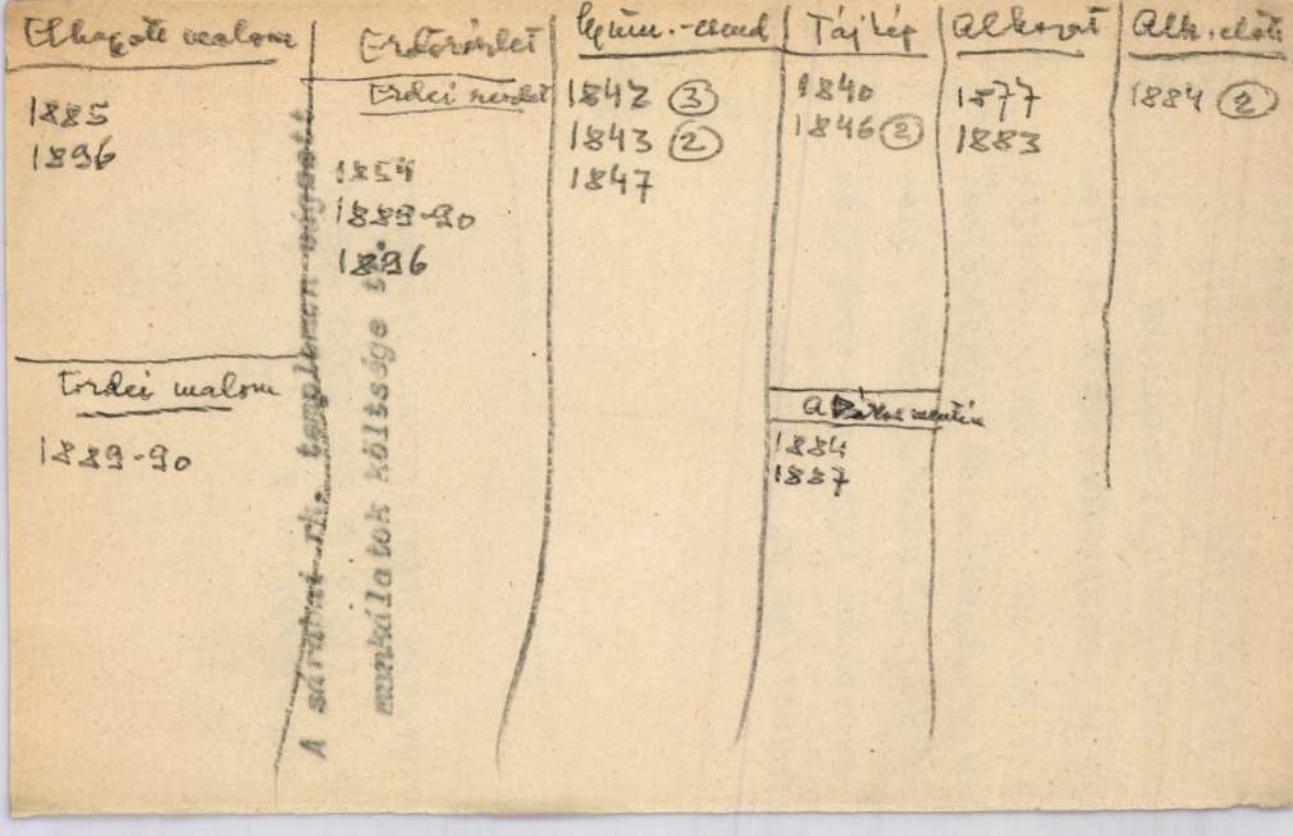

Elhagott malom	Erdőrészlet	Gyüm.-csend	Tájkép	Alkozat	Alk. előtt
1885 1896	Erdei rendet 1854 1889-90 1896	1842 (3) 1843 (2) 1847	1840 1846 (2)	1877 1883	1884 (2)
Erdei malom 1889-90			A Bárkos mentén 1884 1887		

A sárvári rk. templomon végzett munkálatok költsége t.

Jegyzés
1894-95
1895

A vallás és közo
10-én 87025/902 sz.a.kelt s a
intézett rendeletének másolata.

Mtégeti szépl
1894 NSz
1899-1900

Fiv előtt
1899-1900

Utasitom az adó hivatalt
zett helyreállitási munkákért
vett jegyzőkönyvben foglalt ja
kesfehérvári épitőmesternek ke
kilencz /:849/ kor. 60 fillért,
gelt és a székesfehérvári m.ki
által láttamozott nyugtatván
a forgalmi napló mellékletét k
moljon el.-

Fibatar utáz
1893-94

Živataros B.	Bf. és Tib. körny.		Mnigetről
1851	1861 1884		1890-91 1891-92 1892-93 1894-95 1895-96 1897

okt.m.kir.minister f, évi október
ker.állampénztárhoz intézett ren-

tságának Louis Gonse" L'art gottique
pan /:60:/ kor. engedélyezvén, uta
összeget a nevezett bizottság el
számadás kötelezettsége mellett

teléül:

Brodszky Sándor

[illegible]ród
2

Keleti G. cikke

Kel 1885

IV. k. 4. f. 750. l.

752. l.

[signature]

keleti k.

Hiv. jel. a
bgi 1885-i
orh. ált.
kiáll-ról

IV. k.
4. f. Bgi 1886

Brodszky Sándor

~~[illegible]~~

47, 116. l.

~~Benomi Gyula~~

116. l.

~~Bihari Sándor~~

130. l.

~~Böhm József~~

116. l.

~~Böhm Pál~~

116. l.

Brodszky Sándor

125. l.

lásd Lauser, Dr Wilhelm:
Die Kunst in Oesterreich-Ungarn. II. Jahrg. Wien, e. n.

Korább.

Brodszky Sándor

irod

Vas. Ujs. 1897. 339. l.

sar és Huppert Kulcs

rt Kulcsár és Hupper

Brodicky Sándor

ivód

Dalmübarátok

106-l.

Osztrák
szállodaprospektus

Dalmady S.

A mübarátok köre
25 éves tört. 1890-1914.
Bp. 1915

Az Osztrák Forgalmi Iroda
1935/36. évi téli prospektusa

Brodszky Sándor

1862-64. Grőrott
Molnár József
közösen fenszépészeti
mintermák volt.

Lyka NR. 43. l.

Évekig Ujpesten
lakott.

Eletrajz

Brodszky Sándor

arckeje Roskovics Ignáctól repr.

Arv Csarnok (1926. febr.) 31. aukció katalogusában

1158

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Egyházgelle Pozsony m.	a templom homlokzata

Brodszky Sándor

1859-60-ban a műegylet megvette Esztergom környéke a tokodi dombokról nézve c. olajf. 500 frtért. és Beczkó vára c. olajf. 300 frtért.

PMÉvk 1859-re. 18. l.

1860-61-ben Árva vára c. olajf. 450 frtért megvette a műegylet.

PMÉvk 1860-ra. 14. l.

1861-62. Balatonfüred és Tihany környéke c. olajf. 400 frt megvette a műegylet.

PMÉvk. 1861-re. 6. l.

1862-63. Erdőrészlet c. olajf. 120 frtért megvette a műegylet.

PMÉvk 1862. 8. l.

Ujszászy Bíró Ö. Ill. rovernők VIII 198

Dálnoki Nagy Pál, ö. XVIII.
Dániel, f. XV.
Dániel, f. 1550.
Dániel, f. és sz. 1600.
Dániel, ö. XVII.
Dániel, pecsétmetszö. 1629.
Dániel, szépiró XIX.
Dániel Constantin, f. XIX.
Dávid mester, ö. XVI.
Deadda Bernát, med. 1718.
Deák-Ébner Lajos, f. 1850.–.
Deák Geyza, r.
Deák István, ö. XVII.
Debreczeni András, ö. XVIII.
Debreczeni István, ö. 1715.
Debreczeni János, I. ö. 1603.

Brodszky Sándor

Tájkép, olaj.

Flor Szombathely 30. l.

Brodecky Landes

Tajlep, Hoff.

Thor Zemlenthaly 30.1.

Brodszky Sándor

Tájkép. olaff

TmBp 1932

Brodszky Sándor

A negligeti öböl
c. olajf. Jelezve
B. S. 1841.
Tóth Pál István tulajd.
Keszthely

9291

balról a rellobogózott Dubo-
a középtérben Károly város bon-
tt:

BEI CARLSTADT.

Triest.

méretei a vonalkeretnek 22.3:32.2 cm.

-911
-10
4489.

BRODSZKY SÁNDOR (1819—1901)
Parkrészlet
Karton, olaj, 28×23 cm.

Magyartopograf

(1201-től 1693-ig.)

Brodszky Sándor

l.

1882. becsi nemzeth.
mus. kiáll. Gat.
136. l.
138. l. keppel

sügyi miniszter 56390/1943.III.szám alatt
ézett rendeletének másolata.

Üemlékek Orsz.Bizottsága 1943.évi no-
a Bizottság 16.136 számu postatakarék-
kező összegeket utalja át.
u csekkszámla terhére: Tiszteletdijakra:
t.
mu csekkszámla terhére: Beszerzési költ-

56.390/1943.III.szám.

A Müemlékek Országos Bizottsága tek.
Elnökségének,
B u d a p e s t.

Tudomás és további eljárás vége
másolatban azzal közlöm, hogy a most ut
ványozott összegek elszámolása a szokás
módon terjesztendő fel.

Budapest, 1943.október 28.

A miniszter rendelet
dr.lovag Ybl Ervin s
miniszteri osztályfő

A kiadvány hiteléül:

Brodszky Sándor

Königsse.
103 × 132

Schidlof's Kunstauktionshaus. Nachlass Friedrich v. Amerling und anderer Besitz. Wien 1920. 90 n.

Brodsky Sándor

úvod
z

Lázár Béla

Tizenhárom magyar
festő, Bpest, 1912.

141. l.

Brodszky Sándor (4)

Fővképt

Virágtanulmány
Erdőrészlet
Zugligeti részlet a Fácán felé
Balatoni táj
Kilátás a Gellérthegről a
Csepel-Szigetre
Vízimalom
Tájkép I-II.
Részlet Mária-Remete
környékéről

of

of

e vonatkozó adatok beszolgáltatása érdeké-

et megkeresni. Amennyiben azonban eddig

atokat, immár sajtó alatt lévő Évkönyvünk

elettel megkeressük, hogy az ezen czélra

:ba bevezetni és ezen táblázatot lehetőleg

nti városháza, Károly-körút 28. I. emelet)

; statisztikai hivatala:

Dr. Thirring Gusztáv

aligazgató.

ív. házinyomda.

Tort kép

Szliács. T. 846.

A középtérben látjuk a fürdőbeli épületeket, a melyek felé ut vezet, a hol hárman sétálnak, a hegyes háttért pedig erdőség boritja. Felirata:

SZLIÁCS

alól balra: Term.ut. rajz. Brodsky S.
jobbra: Ny. Rohn és Grund Pest 1862.

Kny., alányomással, melynek mér. 23.5 : 36 cm.

Szliács. T. 845.

A középtérben látjuk a fürdőbeli épületeket, a melyek felé ut vezet, a hol hárman sétálnak, a hegyes háttért pedig erdőség boritja. Felirata:

SZLIÁCS

alól balra: Term. ut. rajz. Brodszky S.
jobbra: Ny. Rohn és Grund, Pest 1862.

Kny, mér. 23.5 : 36 cm.

2812

56. Brodszky Sándor.

(Sz. Tó-Almáson 1819. julius 20-án.)

Saskő vára.

A zólyommegyei erdős hegyek közt, a középtérben balról emelkedő sziklán látjuk ~~a vár~~ romlásnak indult falait. ~~Lenn~~ A völgyben a Garam folyik, ~~melynek~~ Túlsó partján tehenek vannak, a melyek körül az egyik legel s a másik szembe fordulva áll. A folyón tova sikló csónakban ~~egy~~ piros mellényt, bő újjú inget és gatyát viselő férfi ül és evez. A levegő a hegyek közt ködös, de a ~~derült~~ égbolt ~~felhőzött~~ derült. Jelzése jobbról: »*Brodszky S. 1857.*«

Vászon, méretei 52 : 69 cm.

1868: VI. 68. — 1870: III. 11. — 1871: III. 11. — 1873: III. 13. — 1876: III. 45. — 1878: IV. 16. — 1880: IV. 16. — 1881: IV. 16. — 1883: III. 72. — 1884: III. 80. — 1885: III. 80. — 1886: III. 80. — 1887: III. 78. — 1888: III. 78. — 1889: III. 93. — 1890: III. 93. — 1891: II. 91. — 1892: II. 91. — 1893: II. 167. — 1894: II. 54. — 1895: II. 54. — 1896: II. 56. — 1897: II. 56. — 1898: II. 56.

~~A Képcsarnokegylet ajándéka 1857. — Magy. Képt. 95. — Ltsza 62.~~

242

— 1900: II. 56. — 1901: II. 56. — 1903: II. 56. — 1904: II. 56. — 1905: II. 56.

— Magy. Képtár 95. — Uj lelt. sz. 62. — 1905. átv. jegyz. 170. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 1820 és a leltárban 2812. — A képcsarnok-egylet ajándéka 1857 deczember 18-án. — Ára 180 frt (360 K)

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Képcsarnokegylet aj. 1857.

Mk 95
Ugl 62

170

Brodszky Sándor

Nemzeti Szalon

1894

Brodszky Sándor.

1894. okt. Első kiállitás.

A Traun taván, II. oljf.
Részlet a Svábhegyről, olajf.
Májusban, olajf.
Erdőben, olajf.
Margitszigeti részlet, I. olajf.

1898-99, karád. kiáll
Ujetben of.
Tiroli táj
Nyár

I ső beszterczebányai kiállitás.

Tájkép, olajf.
tájkép, olajf.

1922. Balatoni kiállitás.

A Balaton Györöknél, olajf.

1935. jan. pib.

Falurészlet
Esztergom és vidére of

√ Brodszky Sándor 1
München

1854. aug.-szept. kiáll. Müegyllt.
A Gosau-see, olajf., 330 frt.

1854. dec. – 1855. jan. kiáll.: Nyári táj-
kép, olajf., 160 frt.

1855. febr.-márc. kiáll.: A magas
Göll, Berchtesgaden mellett, olajf.,
240 frt.

1855. nov.-dec. kiáll.: Reggel a ha-
vasokon, olajf., 150 frt. – Erdei rész-
let, olajf., 150 frt.

1855. dec. – 1856. jan. kiáll.: Erdei
részlet, ~~[illegible]~~ olajf., 150 frt.

1856. jun.-júl. kiáll.: A Königs-
See Berchtesgaden mellett, olajf., 280
frt.

1857. febr.-márc. kiáll.: Nyitra és Eör-
nyéke, olajf., 270 frt.

1857. máj.-jun. kiáll.: Bükk-erdő,
olajf., 280 frt.

1857. nov.-dec. kiáll.: Saskövár
a Garam völgyében, olajf., 180 frt.

1858. jan.-febr. kiáll.: A lomnici
csúcs és középorom Nagyszálnoktól
nézve, olajf., 240 frt.

Faenza b. n. III. 153.

1858. aug. – szept. kiáll.: Tájrészlet a Margitszigetről, kilátással Budapestre, olajf., I. Ferenc József király megrendelésére készült:
1858. dec. – 1859. jan. kiáll.: Tájrész a Vág-völgyéből, olajf., 400 ft.
1859. máj. – jun. kiáll.: Becskó vára, olajf., 400 ft.
1860. jan. – febr. kiáll.: Esztergom környéke a Tokodi dombokról nézve, olajf., 580 ft.
1860. máj. – jun. kiáll.: Árva vára, olajf., 500 ft.
1861. jan. – febr. kiáll.: Balatonfüred és Tihany környéke, olajf., 480 ft.
1862. máj. – jun. kiáll.: Erdőrészlet, olajf., 150 ft. – A Halastó a Kárpátokban, olajf., Fleckenast Gusztáv tulajd.

Vacrok h. n. III. 213

9. 1893. Pap Henrik. Üres bölcső. Olajf. . . . . 2,600.— K
10. 1893. Réti István. Bohémek karácsonya. Olajf. . . . . 2,400.— „
11. 1894. Jendrassik Jenő. Vége. Olajf. . . . . 2,000.— „
12. 1895. Fényes Adolf. Pletyka. Olajf. . . . . 2,000.— „
13. 1896. Aggházy Gyula. Őszi szántás. Olajf. . . . . .
14. 1896. Both Menyhért. A nő. Olajf. . . . . .
15. 1896. Brodszky Sándor. Elhagyott malom. Olajf. . . .
16. 1896. Bruck Miksa. Estebéd a Hortobágyon. Olajf. . . .
17. 1896. Demjén Zoltán. Nehéz feladat. Olajf. . . . . .
18. 1896. Edvi Illés Aladár. Tájkép Bodrogkeresztúrról. Olajf. . .
19. 1896. Eisenhut Ferenc. Ítélet előtt. Olajf. . . . . .
20. 1896. Knopp Imre. Szent Cäcilia. Olajf. . . . . 30,000.— „
21. Magyar-Mannheimer Gusztáv. Budapest külvárosi gyártelep. Olajf. . . . . .
22. Mesterházy Kálmán. Balatoni részlet. Olajf. . . . . .
23. 1896. Poll Hugó. Bretagneban. Olajf. . . . . .
24. 1896. Szlányi Lajos Gyümölcsfák alatt. Olajf. . . . . .
25. 1896. Tahy Antal. Karácsony est. Olajf. . . . . .
26. 1896. Vajda Zsigmond. Szilágyi Erzsébet. Olajf. . . . . .
27. 1896. Zemplényi Tivadar. Szegény asszony otthona. Olajf.

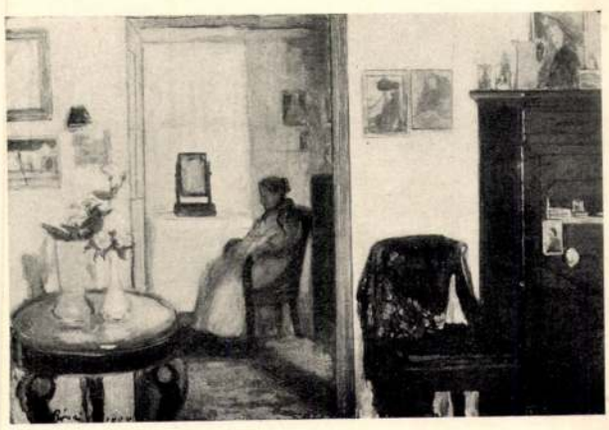

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF:
MIKOR AZ EMBER A VISSZAEMLÉKEZÉSBŐL ÉL
TÁRSULATI DÍJ 1906.

BORUTH ANDOR: JÉZUS SZÜLETÉSE
TÁRSULATI DÍJ 1905.

28. 1898. Olgyay Ferenc. Utolsó őszi nap. Olajf. . . . . 3,200.— K
29. 1899. Szlányi Lajos. Őszi eső. Olajf. . . . . 800.— „
30. 1899. Dudits Andor. Alkony. Olajf. . . . . 600.— „
31. 1900. Kárpáty Rezső. Reggeli hangulat. Olajf. . . . . 1,400.— „
32. 1900. Szenes Fülöp. Esti Ujság. Olajf. . . . . 2,000.— „
33. 1901. Stetka Gyula. Önarckép. Olajf. . . . . 1,000.— „
34. 1901. Háry Gyula. Parasztudvar Boczföldön. Olajf. . . 800.— „
35. 1902. Boruth Andor. Meditatio. Olajf. . . . . 2,200.— „
36. 1903. Ujváry Ignác. Tavasz. Olajf. . . . . 2,000.— „
37. 1904. Zombory Lajos. A szolnoki vásár. Olajf. . . 850.— „
38. 1907. Nyilassy Sándor. Vasárnap délután. Olajf. . . 4,500.— „
39. Boruth Andor. Férfi kutyával. Olajf. . . . . 2,650.— „
40. 1909. Pentelei Molnár János. Harminc ezüst pénz. Olajf. . 6,000.— „

103,615.— K

Jegyzet. A 13—27. számú festményeket az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat az ezredéves kiállításból 30,000 koronáért vásárolta s előzetes megegyezés szerint ezeket vidéki múzeumoknak ajándékozta s viszont a vallás- és közokt. miniszter az 1896-ra esedékes 2000 korona képcsarnok-egyleti tartozást ezzel törlesztettnek elismerte.

Szmrecsányi M. Szm KT 50 — 148, 149 l.
Visszapillantás az OMKT 50 éves múltjára. Műv. 1. 1911.
mnés céd.

MŰVÁSÁRLÁS A TÁRSULAT KIÁLLÍTÁSAIN A MŰCSARNOK MEGNYITÁSA ÓTA.

Évszám	A király legfelsőbb magánpénztárából	Királyi palota számára	Az állam	Magánosok	A Társulat		Összesen
					a múzeumnak	sorsolásra	
1877	—	—	12,900	6,760	—	6,600	26,260
1878	—	—	18,110	12,960	9,615	13,020	53,705
1879	—	—	7,420	30,852	—	3,166	41,438
1880	—	—	5,000	27,628	—	1,500	34,128
1881	—	—	8,023	48,427	2,000	9,980	68,430
1882	18,800	—	7,000	66,424	8,000	10,024	110,248
1883	4,800	—	7,158	60,420	2,000	13,052	87,430
1884	13,000	—	2,400	55,862	—	12,700	83,962
1885	—	—	10,500	34,397	5,000	17,200	67,097
1886	32,500	—	2,400	44,558	3,000	14,890	97,348
1887	10,200		18,780	41,170	—	13,468	83,618
1888	18,000	—	10,126	43,876	—	12,650	84,652
1889	19,600	—	14,480	80,006	—	13,800	127,886
1890	17,640	—	21,280	89,450	4,000	12,060	144,430
1891	14,200	—	25,350	65,976	—	14,640	120,166
1892	15,900	—	19,000	92,606	3,000	15,330	145,836
1893	15,000	—	19,954	108,056 (1,650)	5,000	13,800	163,460
1894	15,200	—	20,600	60,658 (2,280)	2,000	14,400	115,138
1895	15,200	—	20,556	60,164 (950)	2,000	15,160	114,030
1896	14,200	—	156,018	40,594 (1,300)	30,000	20,000	262,112
1897	14,600	—	64,800	69,394 (820)	—	15,400	165,014
1898	8,000	—	81,468	76,192 (1,784)	3,200	13,900	184,544
1899	16,000	—	106,060	76,924 (910)	1,400	16,370	217,664
1900	10,000	—	53,330	78,945 (8,630)	3,400	41,000	195,305
1901	10,000	—	78,700	104,295 (2,820)	1,800	21,780	219,395
1902	4,500	77,386	79,636	80,221 (2,120)	2,200	23,530	269,593
1903	8,900	23,500	128,961	123,104 (4,736)	2,000	33,330	324,531
1904	8,330	23,000	61,720	90,699 (6,420)	850	39,550	230,569
1905	8,850	—	99,534	81,330 (5,855)	—	40,000	235,569
1906	10,000	3,300	92,180	126,347 (6,490)	—	40,030	278,347
1907	10,000	—	12,340	64,410 (4,985)	7,150	48,080	146,965
1908	13,100	—	370,108	57,150 (11,254)	—	50,100	501,712
1909	9,800	—	51,510	105,088 (7,745)	6,000	49,250	229,393
1910	10,128	—	19,650	119,436 (14,380)	—	44,700	208,294
	366,448	127,186	1.707,052	2.409,508	103,615	724,460	5.438,269

Jegyzet. A társulat sorsolási vásárlásának a rovatában tisztán csak azok az összegek szerepelnek, melyeket a társulat fizetett ki a nyerő tagoknak. A nyerő tagok ráfizetései a magánvásárlások tételei alá jegyzett kisebb összegek.

A „Magánosok" rovatában a földmívelésügyi m. kir. minisztérium vásárlásai 1908-ra 15,900 koronával, 1909-re 9300 és 1910-re 2500 koronával vannak számbavéve.

Budapest székesfővárosnak az utóbbi évek számadásaiból kimutatható vásárlásai ugyanezen rovatban 1905-re 4000, 1906-ra 2980, 1907-re 300, 1908-ra 3404 és 1909-re 7700 koronával vannak számbavéve.

ságát. Szelleme magával ragadta tanítványait. Rajongása lelkesedést keltett. Az új királyt, I. Lajost teljesen meghódította, aki ellátta gazdag feladatokkal s minden törekvésében támogatta. Tanítványai, mint ő, a mester, ideális világban éltek, nagy gondolatok ábrázolására, filozófiai fogalmak elvont kifejezésére törve, természetesen a rajz, a vonal segélyével, magával a színnel alig törődve. Tulajdonképpen kartoniskola volt Cornelius akadémiája, ahol a képzeleti kép s nem a valószerű ábrázolás, az elképzelt, komponált forma és nem a természeti hűség volt az elérendő cél. Ez időben, amikor Münchent a német Athén nevével illették, amikor a templomok és paloták falainak freskókkal való díszítésén a festők egész serege dolgozott, Corneliussal élükön, beszélik, hogy az egész városban csak egy modell volt, az is éhen halt. Si non è vero, è ben trovato.

Ezidétt a hazai kezdetleges viszonyok következtében a magyar festők legnagyobb része külföldön élt s így számunkra elvesztek. Csak a negyvenes évek végén javultak a hazai viszonyok, amikor Molnár József, Brodszky, Ádler Mór Münchenben Cornelius akadémiáján képezték magukat, leginkább Schnorr von Carolsfeld és Schwanthaler mesteriskolájában. Egyik sem maradt a szigorú kartoniskola kizárólagos követője. A magyar ember kolorisztikus hajlandósága a színtelen és élettelen formavilágból sietett a színek közé menekülni.

Ez az átmenet Münchenben is érezhető lett — a romantikus iskola hatása alatt. A Delacroix-hatás alá került belga festészet, Gallait és de Bièfve anvers-i iskolája, főleg ez utóbbiak nagy, németországi sikerei után, a müncheni akadémiába is bevonult a szín kultusza. 1840-ben maga Lajos király mondotta Cornelius freskói előtt: „Der Maler muss malen können". Cornelius állása megrendült. Amikor 1841-ben a berlini akadémiára hívták, kapva kapott rajta. Utódja előbb Gärtner Frigyes építész lett, aki Schwind Móricot, a német intim festészet egyik megteremtőjét, hívta meg tanárnak, majd korai halála után Hess Henrik lett az új igazgató, hogy helyét 1849-ben Kaulbach Vilmosnak adja át. Kaulbach már kezdettől fogva elismerte a színt, amint azt történeti kompozicióin s nagyarányú freskóin látjuk. Később, a belga festők sikerének láttán, festőtanulmányokat is végzett, el-elzárkózván műtermébe, ahol nem átallott élőmodell festésre adni magát, — amint azt a Cornelius tanítványok szent borzongás közt emlegették. Amikor aztán Piloty került az akadémiára, a részletfestés egyenesen uralkodóvá vált. Ezek az évtizedek, Kaulbach igazgatása és Piloty tanárkodásának évei, tehát az ötvenes és hatvanas évek voltak a müncheni akadémia virágzásának esztendei, amikor egy erőteljes kompromisszum alakult ki és az akadémián jeles mesterek, jeles tanítványokat neveltek, többek közt művészeink nehány jelesét, Székely Bertalant, Benczurt, Wagner Sándort, Liezenmayert és Szinyei Merse Pált, akik mind Piloty tanítványai voltak.

Az 1873-iki bécsi nemzetközi kiállításon Piloty egész külön termet rendezett be a maga tanítványai számára, — itt voltak a magyar tanítványok is, akikre igen büszke volt. Wagner Sándort már 1867-ben tanárnak hivatta meg az akadémiára, később Benczurt s Liezenmayert, amikor (1874-ben) az akadémia igazgatója lett. Mi természetesebb, minthogy a magyar ifjak ez időtől kezdve seregestül siettek Münchenbe s míg azelőtt — főleg az ötvenes és hatvanas években — Bécs, most egyszerre München lett a magyar festők középpontja.

Már az emlékezetes 1869 iki nemzetközi müncheni tárlaton a Piloty-tanítványokon kívül Molnár, Orlay, Than, Brodszky is megjelentek, de egyszersmind a barbizoni mesterek és főleg Courbet, ami egyszerre nagy szakadást idézett elő a müncheni akadémián. Leibl s társai, köztük Szinyei, kiléptek és a textura-hatások, a merev részlethajsza helyett, nagy egységeket, finom tónusharmóniát, közvetlen színigazságot kerestek. A müncheni akadémia nem ragaszkodott mereven a tradiciókhoz s mint a franciák teszik, a falain kívül elért eredményeket lassan magába fogadta. A festői elem meghódításának elve behatolt ilykép az akadémia falai közé is s Dietz, Löfftz, Herterich tanítványai — köztük a magyar művészifjuk nagy tömege — szenvedéllyel folytattak színtanulmányokat a régi mesterek szellemében.

A hetvenes és nyolcvanas évek magyar művészetére ilykép München szinte a kelleténél túl rányomta a maga szelleme bélyegét. Munkácsy zsánerjeinek nagy sikere ide terelte a magyar művészifjúságot, de a kiképzést a müncheni akadémia adta meg nekik. Az akadémia mellett a régi mesterek váltak tanítóikká. Az egyik Mierist, a másik Terborchot, mindegyik mást keresett ki magának színfelfogásához s a természet közvetlen megfigyelésétől ilykép lassanként újra eltávolodtak. Ekkor jött Bastien Lepage nagy müncheni sikere, melyet a Secessio megalakulása nyomon követett, Liebermann, Stuck, Uhde a pleinair-t áthozták Münchenbe és mikor 1886-ban Piloty meghalt, új szellem vonult be a müncheni akadémiába is.

Az új igazgató, az édeskés arcképek, a régi művészek utánérzéséből nagyranőtt F. A. Kaulbach alatt, Páris elhódította a müncheni akadémia ifjúságát, sőt egyes magániskolák, minő a Hollósyé, melyek pleinair tanulmányokra hamarább rendezkedtek be, előtérbe kerültek, úgy hogy a kilencvenes évek végén a müncheni akadémia hanyatlásnak indult. Hogy Stuck-ot, Zügel-t tanárnak tették, hogy pleinair-iskolát rendeztek be, hogy az akadémiai oktatást reformálták: mindezzel csak leplezték a hanyatlást, amelyet az idő fog megszüntetni, a legközelebbi jövő, felismervén a komoly

tanulmányok fontosságát, mert igazi művészi egyéniség csak ezeken épülhet fel.

Legújabban, 1900 óta Miller Ferdinánd érconto került az akadémia élére s azóta az akadémia kezd újra fellendülni, jeles erőkkel gazdagodott, Habermann, Jank, a fiatal Herterich tanítanak s a magyar művészek kezdik újra felkeresni. Biztos tradiciókon felépült komoly tanításra találhatnak falai között.

DR. LÁZÁR BÉLA

SZERETET ÉS MŰVÉSZET. Írók és művészek, élükön Rodin mesterrel, megalapították a „Société des Amis de Carrière"-t. Egy komoly, lelkes művésztársaságot, mely őszinte kultuszt csinál Carrière festő művészetéből, kinek hallhatatlanságát nem csupán a múzeumok rideg, ünnepélyes, napfénytől elzárt falaira bízzák, hanem élő, melegen érző emberek lelkébe akarják plántálni. Ezért rendeznek a múzeumokban conférence-okat és összegyűlnek minden hónap közepén, az úgynevezett „diner du quatorze"-okon, ahol barátságos társasvacsora mellett, beszédeket tartanak Carrière művészetéről és egyszerű munkás életéről. Immár a Művészet és a Szeretet szállóigéje lett a Carrière nevéből. Kortársai, barátai: az írók és az ősz művészek tették azzá, társul fogadva az érdemesebb fiatalokat, akik ha majd megőszülnek, fiatalokat keresnek ők is, mert ennek a mélyen átérzett kultusznak szent örökségként: nemzedékről-nemzedékre kell átszállania erősödve, hatalmasodva, mint jó talajban az egészséges tölgyfának. Az „Amis de Carrière"ek a nagy, az igaz, a mindent magába foglaló Művészet barátai, amely a Szeretet és a Megértésből fakad. Céljuk Carrière emlékének fénye mellett, egymást biztatva, egymást segítve, haladni teljes lélekkel a közös ideál: az örök Szép felé. És elvezetni oda jó tanítással, magyarázgatással mindenkit, aki szereti, aki vágyódik megérteni a magasabb művészetet. Népies előadásaik díjtalanok és úgyszólván a munkásosztálynak szántak, de okulhat, tanulhat általuk bárki, aki akar. Arra valók, hogy intimitást teremtsenek a művész és a közönség közt és mert a megértés a legnagyobb közeledés az „Amis de Carrière" ek törekvése: megértetni a Művészetet.

Ez a második tavasz, mióta így kezet fogtak, megtalálva egymást a Carrière kultuszában, az ősz írók és az ősz művészek a fiatalokkal. Ez a második nagy találkozás történt március 27-ikén az elhunyt mester sírjánál, akit három év előtt, éppen e napon temettek el a montparnassei temető fekete cyprusai és földig hajló füzei közé, nem messze Baudelaire érdekes sírkövétől. A legfrissebb, a legszinesebb tavaszi virágokkal az idén már többen jöttünk el ide, mint tavaly — franciák és idegenek, akiket egy cél vezet egymáshoz és egy nagy akaráshoz. Jövőre bizonyosan még többen leszünk Rodin és a buzgó Charles Morice, a kitünő műkritikus mellett, akik eljövünk hálásan, kegyelettel a szeretet apostolának sírjához, ahová Rodin hatalmas keze fogja megteremteni a monumentális emléket, hirdetni századok mulva is, mily nagy dolog: a szeretet a művészetben! Erről szólt most is Charles Morice, gyönyörű beszédében méltatva Carrière művészetét, legszebb képeiről, a „Maternités"-ről például így szólt:

„Quelle vérité que les Maternités de Carrière!... avec une si douce et si poignante éloquence. Oh, la divine grandeur de ces transmetteuses de vie! Chacune d'entre elles est le but et le départ d'un monde."

Meghatódott hallgatói közt, ott láttam Rodin köpcös alakja mellett: Emile Verhaeren-t, Willette-t, Bénéditte-t és sok más érdekes poétát, írót, művészt.

Carrière özvegye és gyermekei (a halott nagy festő modelljei) ott térdeltek könyezve a hant mellett, közel a szónokhoz, kinek magas homlokára napsugárcsókot küldött a tavasz: — minden fáradozásaiért úgyis csak ez lesz a jutalma! A második beszédet a fiatal Hyacinthe Layson mondta, a Carrière-kultuszról és közös művészi vágyunkról, mely testvérekké tesz mindnyájunkat a művészet szent hitében.

A temetőből Rodin egyik műtermébe, a történelmi nevezetességű rue de Varenne-be mentünk. Valamikor zárda volt itt halvány arcú, imádkozó francia szüzekkel, mert éppen a régi „Sacré Coeur" öreg, vén épületében, melyet az állam ad bérbe, bérelt ki magának Rodin is néhány nagy termet. Festők és szobrászok tanyája lett az imádsággal teli kolostorból és ahol rózsafüzéreket pergettek hajdan, most vidám, bátor hangok csengnek. Párisban gyorsan változnak az idők és az erkölcsök. Rodin mai műtermében talán éppen a kápolna és a tanácstermek lehettek. Óriási ablakain, a szép, szines, szentképes üvegeket betörték a forradalomkor a „sans culotte"-ok, helyükben most csak közönséges üveg van, finom, könnyű sárga foulard-függönyökkel letakarva. Átkacag rajtuk a pajkos nap Rodin rajzaira és végig táncol a pompás márványszobrokon, tavaszi vidámsággal. Szives házigazdaként beszélget Rodin barátságosan mindnyájunkkal, mert régi, hűséges ismerősei, barátai vagyunk mi itt mind a száz—százhuszan. Az egyik teremben aztán leülünk és Carrière halálának évforduló ünnepét méltóan fejezzük be Charles Moricenak Rodin jegyzeteiből készített tartalmas, érdekes felolvasásával, mely valóságos himnusz a régi francia kathedralisokról, Rodin áhitatos imádsága a legmonumentálisabb, a legtökéletesebb emberi alkotáshoz, amelyet csak primitiv lelkek nagy hite, nagy ihlete teremthetett. Illik ez az imádság erre a napra: ilyen művész volt Carrière is, az ő Luxemburg múzeumi felfeszített Krisztusa is éppen ilyen szeretettel, ilyen primitiv áhitattal készült, mert ő a legőszintébben, legigazabban hívő művészek egyike volt. Hallgattuk Charles Morice

parányi gyengédeskedésre tüntetőleg közbelép. Különösen idegenek előtt. Ki gyaníthatna ily szigorú mama előéletében foltokat?!

De ember tervez, isten végez. A mama módolgatásai nem sikerülnek. Legelőször a leányának a férje mondja fel az engedelmességet, s ott hagyja felesége nélkül a közös háztartást. Az asszony utána szökik; a zárdába szánt teremtést pedig megszökteti az igazi apja, a kiről Szerafina mama azt hitte, hogy mint tengerész valahol az oceán mélyében lelte sírját. Az előkerül, mint szabadító.

Szerafina mamában még ez a szabadító se tud finomabb húrt megrezzenteni. A mama tehát nemcsak önző és lelketlen a leányai iránt, hanem hálátlan is ahoz, a ki lábai előtt hódolt neki egykor, s a ki elvégre is az ő gyermekének az apja. Az ilyen régi gyengéd idők emléke közé az igazi megbánás egy melancholikusan rokonszenves érzést szokott vegyíteni rendszerint. Ebben a mamában a bűne takarásának hiuságán kivül nincs semmiféle más rugó.

A darab azzal végződik, hogy a szerelem gyermeke a szabadító révén egygyé lesz szerelme tárgyával; a mibe Szerafina mama is belenyugszik, azon az áron, hogy a második férje, egy meglehetősen rokkant uri ember meg ne tudja azt, hogy ő nem mindig templomokban és jótékony egyletek élén árasztotta jótékonyságát a szenvedő emberiségre.

A mamát Helvey Laura adta. Sardou az előkelő világ akkoriban divatos álszenteskedését akarta gúnyolni Szerafinával. Helvey Laura a jótékonyságnak nemes érzésből fakadó oldalát iparkodik érvényre emelni. De az nem megy. A hol önzés, irigység és lelketlenség az alapjellemvonás, ott hiába minden jótékonykodás. Az meg nem ejti az itéletet. A zárdába szánt leány szerepében Török Irma juttatta érvényre fejlő tehetsége egy-egy szép vonását; a tengerről előkerült szabadító rokonszenves alakját Szacsvay ruházta fel a szükséges kellékkel, s a férjek szerepe is kitünő kezekben volt. A rokkantat Ujházi, a napát faképnél hagyó türelmetlent meg Náday adta. A darab közel tizenegyig tartott. —ée—

Barabás Miklós 1845. évi rajza.

ERKEL FERENCZ.

A KATONA-ÜNNEPÉLY KECSKEMÉTEN.

Katona József, a «Bánk bán» halhatatlan költője születésének századik évfordulóját ünnepelte e hónap 11-én a kecskeméti «Katona-kör» s vele együtt a fővárosi és vidéki tudományos és szépirodalmi társulatok. Az ünnepélyt még mult év novemberében kellett volna megtartani, de akkor tudvalevőleg a kholera miatt nem lehetett, s úgy halasztották el félévvel később.

Már szombaton fel voltak a középületek diszítve nemzeti szinű zászlókkal s a fővárosból és vidékről hítt vendégek megérkezése kezdetét vette. Katona Zsigmond, a rendező bizottság elnöke, fáradhatatlan volt az előkészületek megtételében, a vendégek fogadásában és elszállásolásában. Vasárnap délelőtt a reggeli órákban egészen ünnepi szinbe öltözött Kecskemét városa. A pályaudvar melletti sétatéren kezdett gyülekezni a nép s a rendőrök korán kivonultak, hogy a költő mellszobra körül fentartott helyeket körülzárják. A sétatéren a szoborhoz vezető út bejáratánál kisebb diadaloszlopfélék voltak felállítva s maga a szobor szépen földiszítve zászlókkal, virágokkal, koszorúkkal. Az ünnepélynek déli tizenkét órakor kellett volna kezdődnie az ünnepély-rendező bizottság megállapodása szerint, azonban a tizenegy órakor megeredő zápor nagyon lelohasztotta azok reményét, a kik azt hitték, hogy az ünnepélyt a szabad ég alatt mégis meg lehet tartani. A vidékről érkezett vendégek, a «Katona-kör», a városi magistratus tagjai, a város minden intelligens lakosa, nagy számban gyűltek össze, hogy Katona iránti kegyeletüket leróják. Csakugyan tizenkét órakor kissé elállt a zápor, a nélkül, hogy egészen kiderült volna. A kaszinó nyári helyiségéből kivonult a közönség a szoborhoz. *Lestár* Péter kir. tanácsos, polgármester, *Gyulai* Pállal, az Akadémia és Kisfaludy-társaság képviselőjével, *Vértesi* Arnolddal, a ki a Petőfi-társaság és a debreczeni Csokonai-kör megbizottjaként jelent meg, *Horváth* Döme nyugalmazott itélőtáblai tanácselnökkel, a Katona-kör elnökével, a vidékről érkezett vendégekkel s a férfi és női közönség színe-javával megindult a szobor elé. Ekkor már elhatároztatott, hogy az ünnepély megállapított programmjához, a minden perczben fenyegető zápor miatt nem lehet ragaszkodni. Miután a kecskeméti derék s jól begyakorolt dalárda elénekelte a *Szózatot:* Lestár Péter rövid néhány szóval üdvözölte a közönséget, a küldöttségeket s kijelenté, hogy az ünnepélyt az idő miatt nem lehet egészen megtartani, csak az ünnepi óda fog felolvastatni; előbb azonban Gyulai Pál kivánja az őt megbizó testületek üdvözletét tolmácsolni. A programm szerint most Horváth Döme felolvasása következett volna, de az elmaradt. A közönség feszült várakozással s mély csendben hallgatta most Gyulait, a ki a következő beszédet mondá:

A magyar tudományos Akadémia és a Kisfaludy-társaság képviseletében jelentem meg itt; ez intézetek szives üdvözletét van szerencsém tolmácsolni ez ünnepélyen, a mely, midőn Kecskemét városa kitünő fiának emlékét újítja meg, egyszersmind élénk érzéket tanusít a magyar irodalom érdekei iránt.

Kecskemét városa mindig híven őrizte Katona emlékét s a mai napon nem először fejezi ki iránta kegyeletét. Valóban nem ok nélkül; mert a magyar irók között senkit sem illet meg méltóbban az utókor tisztelete, mint Katonát, a ki életében semminemű méltánylásban nem részesült.

Az irók sorsa e tekintetben nagy ellentéteket mutat fel. Vannak irók, a kik életökben nagy zajt ütnek, de az utókorhoz semmi közük, mely egészen elfelejti őket; némelyek majdnem egyaránt hatnak korukra s az utókorra; de vannak olyanok is, a kik életökben kevés, vagy épen semmi figyelmet nem keltenek s műveik csak haláluk után ébrednek életre.

Katona az utóbbiakhoz tartozott. Midőn néhány kisérlet után 1821-ben kiadta «Bánk bán»-t, első és utolsó nyomtatott drámáját, egészen elhangzott az, mint kiáltó szó a pusztában. Azonban halála után, a 30-as években mind zajosabb tetszést aratott szinpadon és irodalomban egyaránt. Vörösmarty hatása alatt, majd Petőfi fölléptével mind nemzetibbé vált költészetünk, s Bánk bán épen beillett ez új légkörbe. Az 1825-iki országgyülés után Széchenyi könyvei és tettei közepett érthetőbbé vált Katona tragédiájának tárgya, a mely némi hasonlóságot tüntetett föl a mult és jelen küzdelmei között. A politikai és eszthetikai indokok egymásba játszva, drámairodalmunk csúcspontjára emelték e mellőzött és feledett művet.

E helyet meg is érdemli. Régibb és újabb drámaírónk között senki sem emelkedett fenségesebb tragikumig; senki sem rajzolt nemzetibb és jellemzetesebb alakokat, mint Katona. E fényoldalak háttérbe szorítják az árnyoldalakat.

E mellett van Katona művében valami varázs, nemzeti történelmünk gyászának varázsa. Katona a magyar történelemnek legjellemzőbb vonását vette tárgyul: az idegen befolyás s a nemzeti visszahatás küzdelmét, mely már az Árpádok alatt megkezdődik s egész történelmünkön átvonul. Bánk, Melinda, Petur, Mikhál, Simon, Tiborcz, mind a nemzeti visszahatás képviselői, a kik egymást ragadják az örvénybe. Melinda nemes szivű, de tapasztalatlan, Simon becsületes, de kétkedő és tétlen, Mikhál csak könyezni, Tiborcz csak panaszolni tud; Petur jóakaratja, korlátlan szenvedélye és korlátolt szelleme meg nem mentheti a hazát; Bánk ismeri a helyzet veszélyeit, épen oly átható eszű, mint fenkölt szellemű, de személyes sérelme ellenkezésbe hozza önmagával, elveivel és boszúja épen úgy megrontja őt magát, mint egész környezetét.

Ha igaz az, hogy a tragédia a szánalom és félelem vegyes érzésével tisztitja szenvedélyeinket: úgy Katona *Bánk bán*ja nincs minden tanulság nélkül hazafias küzdelmeinkre nézve; mert azt tanítja, hogy csak az erély mérséklettel, az eszély szilárdsággal, a lelkesedés önuralommal, a meggondolás áldozatkészséggel, a munka türelemmel pá-

Strelis' y fényképe után.

ERKEL ELEK.

rosulva tehetnek képessé úgy egyest, mint nemzetet a bonyolult helyzetek nehézségeinek legyőzésére.

Ez eszmék és érzések tisztelete legméltóbb áldozat Katona szellemének.

Még egyszer fogadják, uraim, a magyar tudományos Akadémia és a Kisfaludy-társaság szives üdvözletét, s adja Isten, hogy az oly szép fejlődésnek indult Kecskemét városa s a nemrég alakult Katona-kör folyvást fejlődjék, erősödjék és virágozzék nemzetünk és műveltségünk javára.

Az élénk tetszéssel fogadott beszéd alatt folyvást dörgött és villámlott, Gyulai azonban nyugodtan befejezte rövid, de hatásos beszédét. Az ódát már nem is lehetett felolvasni, mert a zápor megeredt, s több mint egy óráig folyvást szakadt.

Két órakor a kaszinóban vagy háromszáz terítékű banket volt, a mely vidám és lelkes hangulatban folyt le. A harmadik fogásnál *Lestár* polgármester a királyi párra s a királyi családra ürítette poharát s utána *Horváth* Döme a vidéki küldöttségeket üdvözölte pohárköszöntőjében. Harmadiknak szólalt fel *Gyulai* Pál s ivott a Katona-kör tagjainak, különösen elnökének, Horváth Dömének, aztán Lestár Péter polgármester egészségére s a város fejlődésére. Szép szavakkal köszöntötte fel *Kovács* Pál jogakadémiai igazgató Gyulait, a ki Katonát sírjából mintegy feltámasztotta, *Vértesi* Arnold a Petőfi-társaság és a Csokonai-kör nevében éltette Kecskemét hazafias lakosságát, *Kovács* Antal piarista tanár *Sántha* Károlyt, a pályanyertes óda szerzőjét, mire ez válaszolt; dr. *Váczy* János a m. történelmi társulat nevében a Katona-kultus két legnagyobb hívét, Gyulait és Horváth Dömét éltette; *Kacsoh* Lajos, *Sipos* Jenő, *Nagy* Mihály, *Rainer* szegedi kapitány, *Perger* József kegyesrendi főgymnáziumi igazgató s *Kun* Gyula fővárosi tanácsos mondtak még sikerült pohárköszöntőket. *Bartók* Lajos beszédével szintén tetszést aratott s Gyulait éltette.

Délután a műkertben a jogakadémiai ifjuság tartott ünnepet a Tomory Anasztáz ajándékozta szobor előtt. *Burdács* Rezső beszédet mondott s letette a szobor talapzatához a jogakadémiai ifjúság gyönyörű koszorúját; utána *Katona* Ernő szavalta, illetőleg olvasta fel Bartók Lajosnak ez alkalomra írt ódáját. A dalárda előbb a Hymnuszt, majd a költemény felolvasása után a Szózatot énekelte. Hátra volt még az ünnep harmadik része, a hangverseny, a mely hét órakor kezdődött s méltán becsületére válik, úgy a dalárdának, mint a műkedvelők zenekarának (úri banda). Gaál Ferencz «Honfidal» című művét énekelte először a dalárda, igen zajos hatást keltve, ezután *Magyar* István jogtanár szavalta Garay Jánosnak «Bánk-bán»-ját; majd az úri banda játszotta *Baktay* Mihálynak «Katona József szellemé-hez» írt darabját, *Zombory* Ida szavalta Kis József «Rabasszony»-át s *Kovács* Pálné énekelte Melinda dalát Erkel «Bánk-bán»-jából; előadását magyar népdalokkal ismételnie kellett. *Kovács* Pál elszavalta a pályanyertes ódát s végül a dalárda és úri banda vegyeskarban adták elő Vörösmarty bordalának («Ha férfi lelkedet» . .) két versszakát. A hangverseny után vacsora következett, aztán táncz és tüzijáték. Hétfőn kivilágos kivirradtig járták a fiatalok kitünő kedvvel a tánczot.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

«Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben» czimű hon- és népismertető vállalatnak közelebb megjelent 182. füzete «Magyarország III. köteté»-nek a 17. füzete, a következő tartalommal: *Budapest ásványos vizei és fürdői* leírásának vége, *Ilosvay* Lajostól, mindvégig alapos szakszerüséggel, de könnyed s élénk előadással ismertetvén fővárosunknak ide tartozó természeti kincseit. Ezt követi *Budapest környéke* két terjedelmesebb képben, melyek egyike *Gödöllő és vidéke* czímmel a Duna balpartján, másika pedig *A budai hegyvidék* czímmel a Duna jobbpartján elterülő szomszédos vidéket írja le. Gödöllő és vidéke leirására eredetileg e nagy irodalmi vállalat alapítója, boldogult Rudolf trónörökös főherczeg vállalkozott s e végre tett előtanulmányaival már annyira el is készült, hogy még csak a puszta megirás volt hátra. Emlékezetes bizonysága ennek az a levél, melyet az oly váratlanul elhunyt trónörökös ama végzetes év január 26-án intézett a vállalat német kiadása szerkesztőjéhez, *Weilen* udvari tanácsoshoz, ezen szavakkal: «Kedves Weilen! Nem volt lehető, hogy Gödöllőt illető vázlatomat leírjam. Mint ön is tudja, az egész időn át nagyon el voltam halmozva mindenféle, különösen katonai dolgokkal s most is a minősítési táblázatokat kell átvizsgálnom, a mit igen gondosan szükséges végeznem; de majd, ha hétfőn Mayerlingben leszek, lesz néhány órai üres időm, hogy a czikket elkészíthessem. Remélem, hogy szerdán, vagy csütörtökön találkozhatom önnel s a kéziratot átadhatom. A legjobb üdvözletekkel — *Rudolf.*» Fájdalom, az író is, a kézirat is végképen oda maradt örökre! . . Gödöllő és vidéke elesett attól a szerencsétől, hogy az a jeles tollú fejedelmi iró mutassa be a világ olvasó közönségének, a ki gyermekkora egy részét ott élte le gondtalan boldogságban. Az árván maradt tárgyat most *Marczali* Henrik történetírónk dolgozta föl, alaposan és érdekesen vázolván Gödöllőnek és vidékének úgy föld- és néprajzi, mint történeti nevezetességeit. A budai hegyvidék leírásának csak az első nagyobb fele olvasható e füzetben. Ezt a czikket *Thirring* Gusztáv irta, szintén teljes tárgy- és helyismerettel s élénk tollal. A füzetet összesen kilencz rajz díszíti, melyek *Dörre* Tivadar, *Háry* Gyula, *Keleti* Gusztáv, *Rauscher* Lajos és *Vágó* Pál művészeinktől valók. A füzetek a magy.kir. államnyomda kiadásában s Révai-testvérek bizományában jelennek meg minden hónap 1-én és 15-én két-két ívnyi tartalommal s színes borítékban. Egy-egy füzet ára 30 kr. Minden könyvkereskedésben megszerezhető.

Néprajzi folyóirat. A Herrmann Antal által ez előtt hat évvel alapított «Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn» című folyóiratnak a múlt hóban a III. kötete indult meg egyszerre egy kettős füzettel. Ez a folyóirat, mint annak idején a lapok elég sürűn emlegették, mindjárt legelső füzeteivel olyan általános figyelmet keltett egész Európa szakköreiben, hogy különösen a németek hangosan gratuláltak érte a magyar tudománynak és sürgősen szükségesnek nyilvánitották, hogy Németországban is mennél előbb keletkezzék hasonló vállalat, a mint hogy azóta keletkezett is vagy három. A buzgó alapító és szerkesztő erejét meghaladó áldozatokkal adta ki s osztogatta többnyire ingyen érdekes tartalmu füzeteit; de áldozóképessége nem sokáig birta ki a versenyt lelkesedésével. Mindinkább-inkább megmegkéstek a pontos megjelenési időhöz különben sem kötött füzetek. Öt év alatt csak két kötet (két évfolyam) tudott elkészülni. A derék vállalat vergődését végre észrevette s meg is sokalta a minden jó hazai ügynek munkás pártfogója, *József* főherczeg, s miután meggyőződött a baj igazi okáról, védnöksége alá vette a jó sorsra érdemes folyóiratot, mely méltó tolmácsolója hazánk néprajzai és népvizsgálati állapotainak, s az új III. kötet most már a főherczeg anyagi és szellemi támogatásával indult meg, hogy ezentúl rendes havi füzetek alakjában folytassa pályafutását. A jelen kettős füzet a szerkesztő előszaván kivül a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg:

Közlemények az Alcsuthon letelepített czigányokról, *József* főherczegtől. A miskolczi palaeolith lelet és a diluvium korabeli ember Magyarországon, (hat rajzzal), dr. *Török* Auréltól; Uj adatok az erdélyi szászok néprajzához, *Wlislocki* Henriktől; Mátyás király és Geréb Péter. Egy bolgár guszlár-ének Boszniából, dr. *Kiránsstól*; Adatok a czigányok történetéhez, és könyvismertetések. — A füzetek, mint említettük, ezentúl havonként jelennek meg, 1—2 füzet egy-egy hónapban 2—4 ivnyi tartalommal. A folyóirat ára egy évre 8 korona, néprajzi társaságok tagjainak 6 korona. A szerkesztőség helye Budapest, I., Szent-György-utcza, 5. sz. Melegen ajánljuk a vállalatot a tudomány barátainak figyelmébe és pártfogásába.

Május czim alatt emlék-albumot adott ki az «Otthon» irói társaságnak az a bizottsága, mely az árvizkárosultak javára a város ligeti ünnepélyeket rendezte. Diszes, nagy alaku könyv, képekkel, irodalmi dolgozatokkal prózában és versben. A közélet jelesei, a nyilvánosság szereplői, az irók, művészek közül százötven irt bele emléksorokat, megjegyzéseket, elmélkedéseket, epigrammákat, költeményeket.

Jókai kezdi meg az emléksorokat a következőkkel: «A balsors a szivek aranypróbája. A ki másokkal együtt nem szenvedett, magában nem lehetett boldog» Aztán *Vaszary* herczegprimás, *Tisza* Kálmán stb. emléksoraikövetkeznek. Egész kerek dolgozatok is vannak az albumban, igy *Jókaitól* «A Balaton vőlegényei» czimű elbeszélés, *Beniczky Bajza* Lenketől, *Murai* Károlytól, *Degré* Alajostól, *Borostyáni* Nándortól, *Schwarcz* Gyulától, *Katona* Lajostól, *Malonyay* Dezsőtől stb. novellák, elmefuttatások. Kiki a maga genre-ját műveli, van benne politika, bölcsészet, tudós és vallásos reflexió, adoma, novella, románcz, óda, elegia, dal, fordítások Heinéből és Göthéből. Nagy és változatos gyűjteménye ez az olvasmányoknak. A rajzok sorozatát *Munkácsy* egy vázlata nyitja meg, melyet a mester «Téli kép» című elbeszéléséhez készített. *Benczúr* Gyulától egy tanulmányfőt találunk, Tölgyessy Arturtól egy balatonitájat, Thán Mórtól a Sz.-Margit alakját, Brodszky Sándortól tájképet, Keleti Gusztávtól alföldi térképet, Pállik Bélától, Aggházitól, Koroknyaitól, Vágó Páltól. Kimnach Lászlótól életképeket. Az albumot *Sziklay* János állította össze; czímlapját Baditz Ottó jeles művészünk rajzolta. Ára 1 frt.

Tóth Kálmán albuma. Baja városa a jövő év májusában szobrot állít jeles fiának, Tóth Kálmánnak. A szoborbizottság elhatározta, hogy összegyüjti mindazt, a mi Tóth Kálmán irói munkásságára és életére jellemző adatul szolgálhat. A szoboralap javára tehát *Tóth Kálmán Albuma* czimmel könyvet bocsát közre. Tartalmát emlékbeszédek, tanulmányok, emlékezések, eddig kiadatlan versek közlései, Tóth Kálmánra vonatkozó közlemények, adomák, apróságok stb. alkotják. A 11—12 nagy ívre terjedő munkának egy-egy fűzött és pergamen-utánzatu díszes borítékba foglalt példánya árát 1 forint 20 krajczárban, díszes kötését 2 forintban, díszpéldányát 4 forintban állapitották meg. Az előfizetések Bajára, a Tóth Kálmán szoborbizottság elnökéhez küldendők. Ugyane bizottság *száz korona* pályadíjat tűz ki egy *ódára*, melyet a szobor leleplezésekor szavalnak el. A pályaművek, jeligés levélkével ellátva 1893. évi deczember végeig a bizottsághoz küldendők Bajára. Az eredményt januárban hirdetik ki. A nyertes óda az albumban fog megjelenni.

«A franczia társadalom» czímmel nagyobb munka jelent meg *Alvinczy* Sándortól, ki különböző írói nevek alatt (Baris Sándor) évekig több lapnak volt párisi tudósítója, egy érdekes könyvet pedig a «Szaharában» czím alatt adott ki az arabokról. Sok évet töltvén Franciaországban, megismerte annak társadalmát, művészi világát, szokásait, sőt tolla is megszerezte a tartalmassághoz a könnyűséget és az előadás elevenségét. «A franczia társadalom» című könyve első része egy nagyobb társadalmi munkának, melyben a francziák társadalmi, erkölcsi és lelki életét kivánja festeni. A mostani kötetet nemsokára követi «A franczia nők» című, aztán «Szellemi élet Párisban» és negyedik kötetül «Uralkodó eszmék és érzelmek Franciaországban». A szerző lelkes franczia-barát s művét nemcsak azért irja, hogy ismertessen és szórakoztasson, hanem — mint az előszóban is mondja, — azért is, hogy a franczia kultúrát megkedveltesse a német rovására, mert erős hite, hogy a német kultura a közszellemre is ártalmas. A haladni kivánó emberiség vezérének a francziákat tartja, s hivatkozik Románia példájára, mely a franczia műveltség után indulva, gyorsan emelkedett. Alvinczy huszonhárom rajzban foglalkozik a franczia társadalommal. Nem elmélkedések és fejtegetések ezek, hanem mozgalmas képek, melyekhez a szerző nem késik hozzátenni reflexióit, és a tanulságokat. A társadalom minden rétegével foglalkozik, az arisztokrácziával, a polgársággal, a katonatisztekkel, a papsággal, a zsidókkal, parasztokkal, a proletárokkal. Leírja a társas szellemet, a párisi szalonéletet, a párisi kozmopolitikus társadalmat, a társas köröket, klubokat; aztán a vidéki életnek szentel több fejezetet, a nyaralásnak, a kastélyoknak, a fürdőknek, a tengerpartnak; ezenkívül hosszabban időz a délvidéki francziáknál, Gascogneban, Vendéeben, Bretagneban. Sokat látott szem, komoly megfigyelés és gondolkozás, mindenek fölött pedig lelkesült szeretet nyilatkozik az értelmes iró rajzaiban, melyek élvezetes olvasmányok is, úgy hogy a terjedelmes könyv méltó a közönség érdeklődésére. A Lampel-féle (Wodianer és fiai) könyvkereskedés bizományában jelent meg, s ára fűzve 1 frt 50 kr., díszkiadásban 3 frt.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia junius 12-iki ülése: *Tóth* Lőrincz elnöklete alatt ment végbe s napirenden székfoglalói értekezés és egy történelmi felolvasás volt.

Wlassics Gyula egyetemi tanár és országgyülési képviselő mondotta el akadémiai székfoglalóját, «Az okság és részesség a magyar büntetőjogban» czímmel. Előadása bevezetésében kiemelte, hogy a részesség tana tudományosan csak az okság elméletén építhető fel. Innen van, hogy a részesség területén más tanokat kell vallania annak, a ki a feltételek közül a leghatályosabb feltételt az ok jelentőségére emeli. Az előbbi oksági elmélettel kapcsolatba hozza az alanyi (szubjektiv) iskolát, az utóbbival, a tárgyi (objektiv) iskolát. Azzal végzi, hogy ne feledkezzenek meg objektivista büntető jogászaink, sem a kuria arról, hogy a tárgyi elméletet a feltételek egyenértékére a legutóbbi Buri-féle oksági tannal csak megbuktatni lehet, nem megerősíteni. A megéljenzett előadás után *Tóth* Lőrincz elnök melegen üdvözölte Wlassicsot, mint az akadémia tagját. — Ezután *Balássy* Ferencz tartott felolvasást. «A régi vármegyék és várispánságokról.» Polgári alkotmányunk alakulása idejében a megye két részre oszlott:

Dr Brodi Imre

okl. építészmérnök

XI. Budafoki út

10/a

Tel 456-570

Budapest 1942 jan

ecologiai Értesitő./ 8 o, 9 K, 40 L,
év nélkül. /1879./
Imre: Uti jegyzetek 1883. /Kny. Ar-
Értesitő./ Nagy 8 o, 0 K, 15 L, Bu-
nélkül. /1864./
Imre: A nagyváradi ásatások. /Kny.
A váradi püspökség története./ 8 o,
, Budapest, 1884.
: Ausstellung der Landes-Denkmäler-
. /Kny. Pester Lloyd./ 8 o. 0 K, 17 L,
1885.
. Emerich: Die alten Kathedralen von
in. /Kny. / 8 o, 12 K, 30 L
Károly: Fadrusz János élete és müvésze-
K, 37 L, Pozsony, 1910.
Károly: Fadrusz János élete és müvésze-
K, 44 L, Budapest, 1911.
nos és Szabó T. Attila: Levéltári a-
itészetünk történetéhez. i.-II. kötet.
43 + 19 L. Kolozsvár, 1939.

M.D.K

Bródy Sréu
ipanmüzész

A siófoki Delta étterem bárpultja
fölötti szár négyzetméteres vad-
gesztenye virágjaiból komponált
textil oromfalat készít most.

Frank János: Bródy Sréunél
Élet és Irodalom, 1968. jun. 15 – 8 lap.

MDV

Bródy Sréni
ipanművész

A művésznő a régi kék-festő minutá-
kat átkomponálja mai felhasznál-
ásra, de mindenkor megtartja a
a kékfestő szellemet

Frank János: Bródy Sréninél
Élet és Irodalom, 1968. jun. 15 – 8 lap.

M.D.V.

Bródy Sréni
Ujamnűvész

15 evtel a főiskolai diplomájának megszerzése után a kihfestói mestere képesítést is meg akarja szerezni a művésznő.

Frank János: Bródy Srénnél
Élet és Irodalom, 1968. jun. 15 - 8 lap.

M.D.K.

Bródy Sréni
ipanművész

A kékfestőipart a Néprajzi Muzeum-
ban tanulmányozta, majd Vesz-
prémben Felvette a kapcsolatot
a legrégibb kékfestőmesterrel is
Jakkel Sándorral.

Frank János: Bródy Srénnél
Élet és Irodalom, 1968. jun. 15 - 8 lap.

M.D.K.

Bródy Irén
ipaminvész

Valamennyi ipaminvészeti
kiállításunkon részt vesz.
1962-ben és 1967-ben a
Csók Galériában volt tárlata

Frank János: Bródy Irénnél
Élet és Irodalom, 1968. jun. 15-8 lap.

M.D.K.

Bródy Sréu
iparművész

Bródy Sréu volt az első ipar-
művész, akit a szecesszió
reneszanszának világáramlata
izgatott.

Frank János: Bródy Sréuiel
Élet és Irodalom, 1968. jan 15 - 8 lap.

Bródy Imre
festőművész

M.D.K

Az első kiállítása 1962-ben volt, akkor geometrikus jellemű anyagokat, tervezett. Angolos kockás, csíkos mintákat.

Frank János: Bródy Imréről
Élet és Irodalom, 1968. jún. 15. 8 lap.

M.D.K

Bródy Irén
Szamfűnész

Művei szerepeltek Prágában
Moszkvában, Belgrádban,
Koppenhágában.

Frank János: Bródy Irénnél
Élet és Irodalom, 1968. jun. 15. 8 lap.

M.D.K.

Bródy István

Tervezte az Eskütéri Szinházban bemutatott "Baba" c. szindarab diszleteit.

Reggeltől délig az Eskütéri Szinházban c. kritika Szinházi Élet. Bp. 192o. szept. 12-18. IX. évf. 37. sz. 19-20. lap.

MDK

Brodszky Sándor

1927.márc.13-tól 2o-ig.rend.pécsi kiállitáson szerepelt művével.

Felvinczi Takács Zoltán: Kiál..Pécsett

Magy.Művészet, 1927. 165-166.lap

MDK

Brodszky Sándor

Arany János tölgyei. Olajfm.

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll.tárgym. 43.l.

Brodszky Sándor, festőm. MDK

225. Alkonyat után. Olf.

227. Tavasz a budai hegyekben. Olf.

Műcsarnok.1900. tav.kiáll. Kat. 39.l.

MDK

Brodszky Sándor

"Vágvölgyi kép" c.művét, kisorsolasra megvasarol-
ta a műegylet.

Vas.Ujs.1859. 46.l.

MDK

Brodszky Sándor, festöm.

A Balaton vidékéről. /ism./ Vevöje: a székesfehérvári Vörösmarty-kör.

Mücs. - 1897-98. téli kiáll. Mücsarnok. 1898. 53.l.

Nyerö társulati tagok vásárlása.

MDK

Brodszky Sándor

Ybl E.: Szinyei Merse Pál és a magyar tájképfestészet. Magyar Müvészet 1926. 1. sz. 5.l.

MDK

Brodszky Sándor, festöm.

Dél a Rákos partján. Vevője: Dr.Jónás Károly/kar. kiáll./

Műcs.- Téli kiáll. 1897-98.

Vásárlások. - Mücsarnok.1898. 54.l.

Magánosok vásárlása.

Brodszky Sándor festő M.D.K.

/ 1819-1901/

Bécsi és müncheni tanulóévek után hazatért.

A Müegylet állandó kiállitója.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 705.

A Kulturs Világa Bp. 1963.

M.D.K.

Brodszky Sándor

festő

1859-ben művésztársaival megala-
kította az Országos Magyar Képzőművészeti
Társulatot.

Keszegh Istvánné Krámer Márta: Aszolnoki művészet és
művésztelep

Jászkunság, 1955. augusztus – 23 lap

MDK

Brodszky Sándor, festöm.-graf.

662. Tó-Almás. Ceruzarajz.

663. Vázlat. " "

A Gyüjtö. XXXX.1914. 5-6.sz. XIX.aukció. Kat. 183-184.l.

MDK

Brodszky Sándor

Rajzok

A Gyüjtő 1915. 171.1.

MDK

Brodszky Sándor

Margitszigeti részlet

KMTárs. Magyar táj-és életkép kiáll. kat. 1927.
29.l.

Brodszky Sándor, festőm. MDK
Pesten

Az első választmányi ülésen idén a f. havi kiállításból kiosztás végett kiválasztották: B.S. "Legénygazdaság" c. képét.

Tárház.- A műegylet ezidei első választmányi gyülésében. ..
Vasárnapi Ujság. 1859. 309.1.

MDK

Brodszky Sándor

A műcsarnok téli tárlata. Vas. Ujs. 1897. 827-828.l.

MDK

Brodszky Sándor

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata. Vasárnapi Ujság 1895. 48. sz. 798-799.l.

MNK

Brodszky Sándor

Walchensee Bajorhonban, olajf.
Nyárfacsoport a Margitszigeten, olajf.
Júliusi lombok, olajf.
A Duna partján, "

MTárs, 1900/1. téli kiáll.kat. 53.l.

MDK

Brodszky Sándor

A Műcsarnok 1888 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta A Balaton zalamegyei partjan, c. olajfm.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50- 132. l.

Brodszky Sándor, festöm. MDK

126. Csobánc Badacsonyról. Repr.

1885.orsz. kiáll. Kat.

MDK

Brodszyky Sándor, festőm.

Balaton Tihanynál. Repr.

KMTárs. -Magyar táj - és életkép kiáll.

1927. Kat.

MDK

Brodszky Sándor

A mücsarnok őszi kiálló Képzőművészeti Szemle 1879. 140.l.

MDK

Brodszky Sándor

Nyári est, olajfm.
Reggel a Duna partján, olajfm.
Részlet a Margitszigetről, "

KMT 1898/99. téli kiáll. 36.lap

MDK

Brodszky Sándor

Egyike volt azoknak a férfiaknak, akik az 1861.Márc.15.-én megalakult Magyar Képzőművészeti Társulat alapgondolatát felvetették.

Műcsarnok, 1930/31.jub.kiáll.kat.

M.D.K.

Brodszky Sándor

Művei szerepelnek az Árverési Csarnok májusi kiállitásán, -irja Kunsági Elek: Aukciókiállitás az Árverési Csarnokban c. beszámolójában.

Szinházi Élet. Bp. 1935. május 12-18. XXV. évf. 2o. sz. 96. lap

.D.S.

MDK

Brodszky Sándor

Nyárfacsoport a Duna mentén. Olajf.

Képzm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll. 43.l.

Brodszky Sándor

MDK

A Balaton

Miesarnok 1923 tavaszi tárlat

Brodszky Sándor festő M.D.K.

/1819-1901/

Müve az egri Múzeumban / Margitszigeti részlet;

Balaton a Badacsonnyal/

Bakó Ferenc: Az egri műgyüjtemények története 23.

Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1963.

M.D.K.

Brodszky Sándor, festő

MDK

Szerepel az aukción..

– : Munkácsy-festmény kikiáltási ára...

2.

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. máj. 8.

Brodszky Sándor MDK
festőm.

id. Markó Károly féle tájkép-előadás /az iskola névsorában/ sorában találjuk B.S.-t.

Lyka Károly: Budapest magánképtárai.
Művészet. 1902. 329.-336.l.

.t.-S.

MDK

Brodszky Sándor, festőm.
1819-1901

462.	Tájkép.	J.a.j.	Olf.
463.	Nyár.	J.l.b.	Olf.

Árverési Közlöny. 1929. ápr. 3.rész. 266 old.

MDK

Brodszky Sándor

Balatoni táj

A Balaton tájfestészetünkben. Szépművészet
1941. 168.l.

MDK

Brodszky Sándor

A mücsarnok tavaszi kiállitása. Vas.Ujs. 1895. 16. sz. 259.l.

Brodszky Sándor MDK

Balaton Tihanynál, repr.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállítás

Brodszky Sándor MDK

Margitszigeti részlet, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Brodszky

A Mügyüjtő. 193o. évf. 299.l.

MDK

Brodszky

1859. jan.23.-án alapitotta több festőtársával, a Képzőművészeti Társulatot.

E.G. I. 542.l.

MDK.

Brodszky,

habár csupa ma élö müvész munkája szerepel a tárl
ton, kényes amatör-igényeket kielégitö müvel talál-
kozik a közönség.
Tájképpel szerepel.

A városi müvész- sorsjáték kiállitása.
Müvészet. 1915, 337,338.l.

MDK

Brodszky festöm.

a régebbi müvészek közül ő is szerepelt müveivel.

A festmények legnagyobb része életkép és tájkép.

A Nemzeti Szalon kiállitása Kolozsvárt. Vigadó. Vas.Ujs. 1895.42.évf.22.sz. 359.l.

MDK

Brodszky ,festöm.

régi Margitszigetet ábrázoló csodás finom hangulatot ábrázoló olajfestménye , mely müvészi értékét a belöle áradó historiai hangulattal növeli. H.L. gyüjteményében.

Dr.Kremmer Dezsö: Horányszky Lajos könyvtára.II. Könyvtári Sze Szemle.1915. ápr.-aug. 111.-119.1.

Brodszky Károly.

Képzőművészeti Társulat tagja.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Brodszky [Károly], Jestő M 04

Képei vannak a tárlatom.

–: A Nemzeti Galériában megnyílt az Ausztriától hazaérkezett képek kamarakiállítása 8.

Bp. 1963. dec. 1.

NÉPSZABADSÁG

MDK

Brodszky Sándor

Bevilaqua Borsody B.: A magyar Athén barokk csodái. Nemzeti Ujság 1928. jul. 29. 43.l.

MDK

Brodszky Sándor, festőm.

Alkonyat után. Olf.
Tavasz a budai hegyekben. Olf.

Mücs.-OMKT _ Tavaszi kiáll. 1900. Kat. 39.1.

MDK

Brodszky Sándor

Ybl Ervin: Szinyei Merse Pal és a magyar tajkép-
festészet.

Magyar Művészet, 1926. 5.lap

MDK

Brodszky Sándor

Erdőrészlet, of.,repr.

Árverési Közlöny. 1930. okt. 4. rk. sz.

MDK

Brodszky Sándor

Nyárfacsoport a Duna mentén, of.

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. kat. 43.l.

MDK

Brodszky Sándor

Miesarnok 1899. 13. sz. 191.1.

MDK

Brodszky Sándor

A "Segitség"emlék-album.Vas.Ujs.1887.34.sz. 568.l.

MDK

Brodszky Sándor

Balatoni táj, repr.

Mariay Ö.: A Balaton irodalmunk és müvészetünk tükrében. Szépmüvészet 1941. 7. sz. 161-165.l.

Brodszky Sándor MDK

Balaton és a szigligeti partok

Tájkép I-II.

Nyári est

A Bpi Orvosszövetség Mükiállitása

Mücsarnok 19o2.

MDK

Brodszky Sándor

Kremmer Dezső: A Fővárosi Muzeum. Magyar Művészet 1925. 195.l.

Brodszky Sándor, festöm.
megh. Budapest, 1901.

111. Balaton és a szigligeti partok.
112. Tájkép.
113. Tájkép.
114. Nyári est.

Mücs. - Bp.-i Ürvösszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 16.1.

MDK

Brodszky Sándor

Dr.Fleischer Gyula művészettörténetiró könyvében szerepel Brodszky Sándor, a bécsi művészeti akadémián tanult magyarországi növendékek névsorában.

Y.E.: Magyarok a bécsi Képzőművészeti Akadémián.

B.H.,1935.febr.17. 18.1.

MDK

Brodszky Sándor

Művével szerepelt a Műcsarnok 25 éves jub. kiállitásán.

Cikk: A Műcsarnok jub.kiáll.

Vas.Ujs. 1886. 46.sz. 742.l.

MDK

Brodszky Sándor

Tengeri vidék

Tengervidék

Tájkép

Az első magyar művészkiállitást a Pesti müegylet 1840-ben rendezte. Művészet 1909. 405.l.

MDK

Brodszky

Uj müvészeti árverés a Postatakarékpénztárnál. A Mügyüjtő 1928, 6-7. sz. 193.l.

MDK

Brodszky Sándor

Margitszigeti részlet

A Gizella-album. Vasárnapi Ujság 1873. ápr. 20.
193.1.

Brodszky Sándor

MDK

Rákospataki hid, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Brodszky Sándor MDK

A Badacsony sziklái, olf.

-

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Brodszky Sándor

MDK

Alkonyat, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. I.

Brodszky Sándor

MDK

Füzcsoport, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. I.

Brodszky Sándor

MDK

Malom, of.

Mücs. kiáll. 1885. jan.

M.D.K.

Brodszky Sándor, festő

„Csobanc várromjai" c. képe nagy érmet az Ezredéves Kiállításon.

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp. 1885.

XI. 8. sz. 326. old.

Brodszky Sándor MDK

Erdei táj

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Brodszky Sándor, festő

M.D.K.

(1819-1901)

mint főként balatoni táj-
képfestő szerepel a szerző ma-
gyar származású művészek fel-
sorolásában, kiknek művei a
muzeum tulajdonában is találhatók.

Schileru, Eugen: Le Musée d'Art de Cluj,
L'Art Bucarest, /1957/, 11.sz. 31-36.old.

Brodszky Sándor festő

Pesti Hírlap. 1880. dec. 31. 4.

a képzőművészeti társulat

nagy vacsoráján....

Brodszky Sándor festő

Pesti Hirlap. 1881. febr. 6. 4.

a Képárucsarnokot már beren-
deztek....

Brodszky Sándor festő

Pesti Hirlap. 1881. dec. 23. 4.

Művészeti nivek

Brodszky Sándor festő

Pesti Hirlap. 1882. márc. 31.
2 mell.

a bécsi nemzetközi képkiállítás

Brodszky Sándor festő

Pesti Hilap. 1881. dec. 24. 4.

Mütermekből

Budapest

Sándor

„Margit szigeti részlet" – Brodszky Ferenc

(Gizella főhegnő emlékalbumában)

Budapesti Szemle, 1873. II.

183 – 198. l. – Keleti Gusztáv:

Képzőművészeti szemle.

Londoni világkiállitás 1862. Brodszky

Magyar Müvészet 1925. 360-361. o.
Szmrecsányi Miklós: Elfelejtett magyar festő.

Brodszky Sándor festő

Pesti Hirlap. 1880. márc. 28.

-y-ja: Tavaszi tárlat

Brodszky Sándor festő

Pesti Hírlap. 1880. jún. 20.

Kaas Ivor: Magyar festők

Brodszky Sándor festő

Pesti Hírlap. 1880. jul. 18.

Kaas Ivor: Magyar festők

Brodszky Sándor festő

Pesti Hirlap. 1880. dec. 15. 3.

A Karácsonyi Kiállitáson ...

Brodszky Sándor festő

Pesti Hirlap. 1880. dec. 10. 4.

A Mincsaruk-ból

Brodszky Sándor festő

Pesti Hirlap. 1880. márc. 18. S.

Mapi hír
A magyar Képzőművészet pártolása
érdekében ....

Jbl

Brodszky Sándor fertő

Budapesti Hirlap, 1881, XII. 20.

187 n. 4.o. (Szék.)

Brodszky Sándor. festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1943. XXXVI. a. LXIX. f. 297-302. l.

Farkas Zoltán: A magyar tenger festői.

Brodszky Sándor festő

Pesti Hirlap. ~~fol~~ 1879. febr. 3. 4.

Műveszeti hirek

Brodszky Sándor festő

Pesti Hirlap. 1879. márc. 7. 4.

Az orsz. művészeti csarnokban ....

Jbl

Brodszky Sándor festő

Budapesti Hirlap, 1881, XI. 17.

154. n. 3-a. (Szerk.)

Brodszky Sándor festő

Magyar Müvészet 1925.193-197.o.
Kremmer Dezsé: A fővárosi muzeum.

Biró Mihály festő.

Népszava, XXXVIII.évf.191o.okt.25.
253.sz.8-9.l.

Biró Mihály.

Festészet, táblakép

Vágvölgy, Brodszky Sándor

Divatcsarnok, 1859.jan.18.67-68.

Budapesti társasélet

Táblakép. Viharzó Balaton. Brodszky

Magyar Müvészet 1925. 497-523. o.
Berzeviczy A.: Az ötvenes évek képző-
müvészete.

Tablakép. Részlet a Vároligetben

Brodszky Sándortól

Budapesti Hirlap, 1881. XII. 20.

187. n. h. o. (Kés k.)

Tablakej, Obuda kornyékén

Brodszky Sándortól.

Budapest. Hirlap. 1881, XI. 17.

154. n. 3. o. (Sz. és M-)

Táblakép. Patak Jenő.

"A magas Göll".Brodszky Sándor müve a Képzőm,Társ.jótékonyélu sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.17.12o2.o.

Festészet. XIX. sz. Táblakép. „Liget"
(Brodszky)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é: dec. 16
a Képzőművészeti társulat tagjai
sorából....

Táblakép. Lomnici csucs. 1858. Brodszky

Magyar Müvészet 1925. 497-523. o.
Berzeviczy A.: Az ötvenes évek képző-
müvészete.

Tablakép. Király-tó

Brodszky Sándortól

Budapesti Ohilap. 1881, XII. 24.

191. n. 4. o. (½ en h.)

Festészet, önálló táblakép Ybl

Brodszky Sándor Badacsonya

Budapesti Hirlap, 1882, X.15.

284. sz. l. o. tárca

VÁGÁSRA

Festészet, önálló táblakép, XIX. sz. K.

Brodszky Sándor „A Balaton zivatarkor"

Remény, 1851. márc. III. fűz.
133 - 135 o.

A pesti műkiállítás 1851.

Tablakép, dunavidéki tájkép

Brodszky Sándortól

Budapest. Milap. 1881, VII. 24.

191. sz. 4. o. (sz. ed. k.)

...kép. „Est a Duna partján," Brodszky

... Hilap. 1879. febr. 3. 4.

...t.

Uniwersyteti kirek

Táblakép. „Est a Duna partján"
Brodszky

Pesti Hirlap. 1879. máj. 7. 4.

Az ors. művészeti csarnokban...

Táblakép. „Alkonyi táj" Brodszky

Pesti Hirlap. 1879. febr. 3. 4.

Művészeti hírek

Táblakép. Patak Jenő.

"Dachstein".Brodszky müve a Képzőm.
Társulat kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.15.1192.o.

Táblakép. Patak Jenő.

"Dachstein".Brodszky Sándor müve a Képzőm.Társ.jótékonycélu sorsolási kiállitásán a Mücsarnokban.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.17.12o2.o.

Táblakép. Tájrészlet a Rákos mentéről,
Brodszky

Pesti Hirlap. 1880. jan. 3. 4.

A Képzőművészeti Társulat
Karácsonyi Kiállitásából
való ....

Táblakép. „Celli tó," Brodszky

Pesti Hirlap. 1880. jan. 3. 4.

A Képzőművészeti társulat
Karácsonyi kiállitásából
vásárló....

Brodszky Sándor festö.

Művészet.1905.417/18.l.

Brodszky Sándor festö.

Mübarát.1922.II.48/49.1.

Brodszky Sándor festő

Pesti Hirlap. 1923. nov. 16. 5

Az Ernst-muzeum XXV. aukciójának...

Festésfat Rudolphy László: Tájkép.

a magyar tájképfestészet.

Szabadkai Kép 1948 szept. 8.-4. –

Brodszky Sándor festőművész

Fővárosi tapol 1866. 1. 27. 71.

Hír a Társulat sorsolásáról

Brodszky Sándor festő

Pesti Hírlap. 1883. okt. 10

Rém József: A régi művészet

Brodszky festö.

Atheneum.1874.VI.1660.

Brodszky Sándor festőművész

Földrajzi lapok, 1866-XI.8.1046.

Hír a Képzőművészeti Társulat kiállításáról

Brodzky Sándor fest.

Pesti Hirlap. 1884. aug. 5. 11

a műtermében

Brodszky Sándor festő

Pesti Hirlap. 1884. szept. 19. 19

Brodszky Sándor jeles festőművé-
szünk...

Brodszky Sándor festő

Pesti Hirlap. 1884. okt. 15. 3

Mutermelkből

Sztrecsényi várromok,
festette Brodszky S.

Képzömüvészeti Szemle.1879.1.sz.14.1.

Táblakép. „Tölgy az Érmelleth",
Brodszky

Pesti Hirlap. 1884. aug. 5. 11
a mintemeklől

Dachstein – Brodszky Sándor mü-
véről

Fővárosi Lapok 1866. XI. 8. 1046.

Hír

Táblak ép. „Gender Balaton",
Brodszky

Pesti Hirlap. 1884. aug. 5. 11
a mitermekből

Tablakéj, Óbudai malom

Brodszky Sándortól.

Budapesti Hirlap 1882. V. 10

128 g. 3.0. (Sz. és M.)

Táblakép. „alkonyat előtt." Brodszky

Pesti Hilap. 1880. szept. 25. 4.

Magyar művészek az őszi tárlaton

A magas Göll – Brodszky Sándor műve

Fővárosi tapok 1866. 1.24.71.

Hír a Társulat sorsolásáról

Badacsony siklái – Brodszky

Sándor művéről

Fővárosi tapok 1866. XI. 8. 1046.

Hír

Festészet, táblaké,

Balatonfüred és Tihany, Brodszky Sándor

Divatcsarnok, 1861. juli 30. 31. 247.

Főváros és vidék

Brodszky Sándor festö.

Athenaeum. 1840. II. 15/16. 31/ 32.

Jbl

Brodzky Sándor festő

Budapesti Hirlap, 1881, XII. 24.

191. n. h.o. (Sz. ö. M.)

Brodszky Sándor festő 1819-19ol YbL

Budapesti Hirlap,1882,X,15.

284.sz.l.o.tárca.

Brodszky Sándor festő (1819-1901)

Remény, 1851. márc. 133-135.

A pesti műkiállítás, 1851.

Brodszky Sándor festő (1819-1901)

Pesti Hirlap. 1885. IV. é. dec. 22. 1-2o.

Both Mengheit: A Karácsonyi Riéllitás

Brodszky Sándor festő (1814-1904)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. dec. 16.

a Képzőművészeti Társulat tagjai

részére....

Brodszky Sándor festő (1819–1901), kiállitási nagy érem, orsz. kiáll.

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. aug. 3. 4 o.

Közli az orsz. kiállitás Rép[illegible]vészeti zsürije által....

Ybl.

Brodszky Sándor festő /1819-1901/

A Képzőművv.Társulat 1882.őszi kiállitásán a Ráth-féle 100 aranyos dijra pályázik.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.8.
217.sz. 2.o. /Sz.és M./

BRÓDY Vera

ÖTÖDNAPI TÁRCA

A takarító monológja

A vízsugár hirtelen, váratlanul tört fel a kőből. Mintha egy tizenöt éves szűz lány melléből tej buggyant volna ki. A víz nem gondolkodott, nem ez volt a dolga; most csak a nehézkedést győzte le viharos örömmel. Legszívesebben harsányan énekelt volna, de hát csak zuhogni s habzani tudott.

Örökkön örökké mosta, mosta a mocskot, a háziasszonyok boldog és kissé kétségbeesett reménytelenségével, hiszen – ugye – piszok mindaz, ami nincs a helyén, a tisztaságteremtés végső soron rendcsinálás. Amíg van élet és mozgás, a mosogatásnak, portörlésnek soha nem lehet vége. A víz tudta, hogy a kosz az élet jele és terméke is, csak arra kell ügyelni, hogy kerekedjék fölül, működjék, pilinkélve, a létlehetőség tisztaságának és trágyájának gyöngéd és törékeny, óvatos-termékeny egyensúlya. Csakhogy a világtakarító víz mind szennyesebb lett. Nem volt már hol megmosdania. Régebben könnyedén csak fölszállt az égre, felhőként megtisztulni, a napban megtörülközni, a szélben nagyokat futni-kergetőzni, frissülni és szárítkozni – s noha előfordult ezer évekkel ezelőtt is, hogy a mennyboltra fölpárásodva vörösalgákat sodort fel magával és piros esőként hullott le, s beleborzongott a Föld a vérszínű záporozásba, meg az is megtörtént, hogy a forróság és a vihar apró békaporontyokat úsztatott vele a felhőiben, máskor meg mannát hullatott az éhezőknek, akár egy nemzetközi segélyszervezet repülőgépe – egészében azért mégis buzgó takarítószövetkezete és mosodája és utcaseprője volt Terrának, öntözte a fákat és füveket, porszívóként és locsolóként pucolta az Alpeseket és a alföldeket, adott vizet a Nílusnak meg a Dunának és a Jangcénak, adott és elvett, azaz osztogatott, hogy legyen egyensúly a vizekben, örökkön-örökké az aszály és az özönvíz között lavírozott, taktikázott – semmit sem gyűlölt jobban, mint amikor növények és ártatlan vadállatok megfulladtak az árvízben, avagy szomjan pusztultak, mert egyetlen kortyhoz sem jutottak. Őszintén bízott abban, hogy ő egy önkorrekciós rendszer, amely szüntelenül javíthatja működését: a tökéletességig.

A víznek is megvolt a maga utópiája.

Egyszer majd tiszta lesz a világ – gondolta, miközben éjjelnappal fölmosta a vérmezőket és a piszkos városokat –, egyszer majd minden fának, fűnek, léleknek jut hörpintésnyi élet, arcot moshat az ég és a föld, s nem a halál bravúrja körül mozog a sors, nem a tikkadó elmúlás és nem a gyilkosan dagadó folyamok kígyói fojtogatják a születőt.

Terveket szőtt, amelyek legbelső törvényeit foglalták össze.

Mosolyogva figyelte annak idején, miként buzgólkodnak törvényei teljesítésén a Tigris és az Eufrátesz között Mezopotámia öntözőműveinek kitalálói. Figyelte a Nílusból vizet kiemelő kis szerkezeteket. Élvezte még az őszvérek hátára aggatott bőrputtonyok szorgalmas ingaútját is, a rettentő szenységet, amellyel cingár emberkék fából malmokat ácsoltak a folyókra, nemcsak gabona őrlésére, de vízkiemelésre is: a találékony takarékosságot kedvelte legjobban, s azokat segítette – akár az Isten –, akik eszükkel és erejükkel egyaránt igyekeztek segíteni magukon.

Szomorúan mulatott azokon, akik őt, azaz az eszközt átkozták, ha nagy csapásokat szenvedtek el; nem értették meg tehát, hogy maga is, a természet részeként, hatalmas, bonyolult rendszer alkatrésze; sem a szökőár, sem a sivatagosodás nem az ő akarata. Jó szándékával akár óceánokat lehetne rekeszteni vagy világra hozni, ám ha a tenger mélyén kitör egy tűzhányó, ha kiirtják a dél-amerikai őserdőket, ha az ember, a maga mérhetetlen energiatermelő és kényelemalkotó ambíciójával szétszaggatja az ózonlyukat, bemocskolja a fellegeket, mérget kever az esőkbe, fullasztóvá teszi a levegőt (mert mindig csak a mában és legfennebb a holnap reggelben gondolkodik: a holnaputánban, de már a holnapban is képtelen) – akkor hiába minden jó szándék, a türelmetlen emberi mohóság katasztrófát teremt, visszafordítja, bűnözően, magát a genezist.

Szorongva figyelte, hogy az öngyilkos emberiség miként fordítja maga ellen saját vívmányait. Az értelem minden ötlete visszájára fordulhat. Ádám és Éva homloka verítékével immár a szomjhalál, a levegőszomj korát teremti meg – megöli a kéket, amelyet az égbolt hordoz, fölégeti a zöldet, amelyben a Föld pompázott, s eljöhet újra az az idő, amikor föld és víz nem válhat külön, amikor az abszolút fagyot és a poklok sok ezer fokos hőjét is elviselő láthatatlan férgek: vírusok millió éveket is átvészelő világába vonul vissza ismét az Élet. Csakhogy a víz tudta: az élet nem porított konzerv, a jó sors nem nesz-, puding- vagy levespor, amely fölfoldható és föltámasztható és visszaduzzasztható akár a vírusokból is Emberré, Michelangelóvá – millió vagy milliárd évek kellenek és kozmikus szerencse, hogy szülessék majd újra hegedűhangversenyes ember és némi jóság.

A víz bölcseleti monológja csak annak volt érthető, aki tudott olvasni a szemerkélésből, ha cseperészget a bádogeresz már, a havak hullásából és a zivatar fergetegéből is.

Most csönd virult a télbe forduló őszben, hűvösödött a határ, az embereket még a Körösök árterületének katasztrófával fenyegető gátrepedéseinél is jobban érdekelte a holnapi fizetés, a keddi nyugdíj, a benzin ára, a gáz-, a villanyszámla, a beosztás művészete a nincstelenségben – nem tudtak odafigyelni az elvont eszmefuttatásra, amely egyébként a világminden nyelvén egyformán érthető volt. Nemcsak Bősnél, Nagymarosnál.

Egy csónak szállt a folyó habjaira, zöld volt az alja, kék a födele, halkan surrant a gyönge hullámokban, alighanem az Értől el akart jutni az Óceánig, ha a parton állingálók nem tudták is, merre van Érdmindszent vagy Karacsi. A kis csónak enyhén billegett, talán félt már a tengertől, de továbbsiklott, mert üzenetet vitt: az ember, aki végső soron maga is a vízből és a porból lett, közölni kívánta a múlandó földi örökléttel, hogy szeretne tiszta lenni és hosszú életű, s ezért tisztelni kívánja apját és anyját, a port és hamut és vizet, amiből gyúratott. A tisztaság, a víz birkózásában a mérgekkel, a mocskokkal létérdekelt: nem akar belefúlni a szennybe. Megmossa arcát az óceánban, megszárítkozik a napban és a szélben, és azt reméli, bűntudat nélkül használhat szappant, sampont, fürdőhabot, törülközőt is: tisztálkodása nem környezetszennyező.

Azt még nem tanulta meg halálos biztonsággal, hogy a szellemi mérgeket miként mossa ki magából, van-e erkölcsi és szellemi szeméttelep, szemétégető. Netán az írott szó is lehet a szellemi tisztálkodás eszköze. Épp annyi esélye van, akár a víznek. Aki szóval, vízzel, igazsággal takarít, tudja: a Tízparancsolat azért született, mert az ember öl, lop és hazudik, nem tiszteli apját és anyját és rövid életű ezen a földön; mégis, éppen ezért, kell tiszta szó, tiszta víz, tiszta parancsolat. A reménynek tilos lemondania önmagáról.

No persze, egy tárcarovat, ha unalmasnak és langyosnak érzi már önmagát, lemondhat magáról: elrekeszti lassú csorgását – tán fölgyűlik majd energiája, s valamikor, valahol újrakezdődik, nagyobb erővel, és meghajt legalább egy gyermekjátéknyi vizimalmot.

Bodor Pál (Diurnus)

ÚRI DIVAT

Bródy Vera

Köszöntöm abból az alkalomból Bródy Verát, hogy megint nem kapott kitüntetést. Sem a nemzeti ünnep alkalmából, sem kerek számú születésnapjának magánünnepén. Vera nem szokott kitüntetést kapni. Valahogy azok közé tartozik, akik hagyják elfeledkezni az osztogatókat. Bartók századik születésnapján kitüntettek minden muzsikust, aki eljutott B-ig. Záporozott az ordó idehaza, külföldi követségeinken is. Bródy Vera nem kapott itthon, mert devizakülföldi. Nem kapott lakóhelyén, Párizsban sem, mert a régi Bábszínház tervezőjeként mint honleány tette láthatóvá Bartók muzsikáját Japánban és a kiskorú nézők előtt.

Devizaidegen – pompás hivatali szó. Fináncok lelemenye. Kulturális fináncok is használják. Bródy Vera magyar állampolgár, miután azonban férjhez ment egy Sorbonne-professzorhoz, a pesti Francia Intézet hajdani igazgatójához, Armand Beyerhez: párizsi lakos lett. Onnan járt haza a saját költségén bábtervezni az Andrássy útra. Kapott is érte sok tapsot és néhány fillért. Úgy fizették, mintha itt volna honos.

Színésznőként kezdte a pályát. Várkonyi Művész Színházában játszott, míg csak vissza nem adott egy szerepet, mondván, hogy nem tudja eljátszani. Azt hitte: nincs tehetsége a színészethez. Kötve hiszem. Láttuk anyagait és végbevitt bábformáit, amikkel csak egyféleként lehet valaki Háry János vagy Zuboly. Tervezőasztalán előre eljátssza a darabot. Alakít rongyból és hurkapálcából. A kócot átlelkesíti. A textíliának lelket ad. Anyagai az elmúlt évtizedek legjobb hazai színészeinek bizonyultak.

A Művészből Győrbe került. Vidéken is alakult bábszínház. A varrodában bábkészítő lett belőle. Együtt csinálták a bábokat Országh Lilivel, Passuth Lolával.

Vera sosem nőtt fel komoly nővé, jóllehet professzorné volt a fény városában. Gyermek maradt. Bábokkal játszadozott szerelmetes belefeledkezéssel és olyan játékos erővel, hogy a nézők tízezreit belefeledkezésre késztette. Mazsoláját millió ók szerették.

Pesten babázik. Párizsban tanít. Könyvei jelennek meg. A város bábiskolát nyitott neki, bábozásra oktatott kicsiket-nagyokat. Színháza is volt egy időben, a város tartotta fenn. Növendékeit rendezte.

Félreértés ne essék: a város nem Budapest. Párizs polgármestere tartotta fontosnak, hogy Bródy Vera művészetre nevelje a francia fiatalokat. Vera igencsak kitüntette magát világszerte, csak kis világunk nem akarja kitüntetni. Nem baj. Ő veszít vele. Bródy Verányival kevesebbet érnek a kitüntetések.

M. G. P.

A krizantém

A háztartási boltban gyertyát, mécsest vásároltam a minap. A pénztár előtt egy nénike a táskájából borítékot vett ki, amelyen ez állt: Temető. Előhúzta belőle a pénzt, fizetett, a maradékot visszatette. Megérezhette, hogy illetlen kíváncsisággal szemléltem a furcsa jelenetet, hátraforduit, s így szólt hozzám: „Havonta 30-40 forintot teszek be a borítékba, ha nem is eszem, ehhez a pénzhez nem nyúlok. Halottak napján nem lehet úr a háznál a nincs." Megszégyenülten motyogtam elnézést kérő szavakat, mosollyal nyugtázta, és elköszönt. Fájt a mosolya.

Kinn az utcán eszembe jutott: vajon mibe kerülhet az idén a krizantém? Hány hónapi megtakarítást visz el egy-egy szál virág? Este az egyik aluljáróban megkérdeztem a virágárust. Szála 120-180-250 forint – válaszolta közönyösen.

Átszámítva két kilogramm kenyér az alsó és fél kiló hús az árak felső határa. Így viselkedik a piac. Megfizetteti az üvegházak emelkedő áram- és gázolajszámláját, az inflációt, és persze az ilyenkor szokásos extra hasznot is. Azt már cinikus lenne hozzátenni, hogy a szabadtéri árusok óránként bekapott féldecijét is. A Batthyány téren nap mint nap látom, hogy ez bizony így megy.

Nemcsak a mindennapi élet kerül sokba, hanem már a halottaink is. Télelőn többe, mint szeretteink névnapja virágnyílás idején.

Ne tessék hát azt hinni, hogy nincsenek köztünk sokan, akik kis háztartáspénzüket, a nyugdíjukat hóról hóra borítékolják, s az egyikre – mint a szelíd kis öregasszony – ráírják: Temető.

F. P.

MILLENNIUM
BEFEKTETÉSI JEGY
1994 III. 1997

Kollerich Pál és fiai alaposan végiggondolták

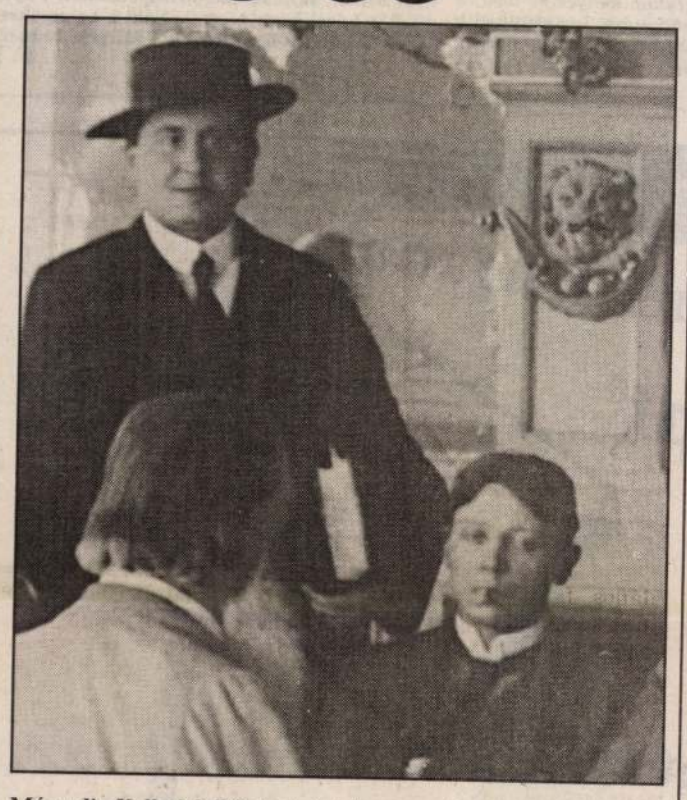

Márpedig Kollerich Pál tisztviselő nem tartozik a kapkodó, szeleburdi, kockázatot kedvelő emberek közé. Nem is tehetné. Terézvárosi lakásában egyedül neveli két középiskolás fiát. A két fiúnak rövidesen szembe kell nézni az érettségi vizsga és a pályaválasztás nehézségeivel, s Kollerich Pál jó apa lévén mindig igyekezett egyengetni sarjainak sorsát. Pénz kell! Összegyűjtött vagyonukat számba vették hát a minap, s döntést hoztak: A Millennium III. Befektetési Alapba fektetnek, hogy fellendítsék anyagi helyzetüket.

Kollerich Pálnak már korábban felkeltették az érdeklődését a nagyobb hozammal kecsegtető részvénybefektetések. Barátai körében már-már legendáshírű óvatossága miatt azonban ezeddig nem vágott bele tőzsdei tranzakciókba. Kollerich Pál pénzügyekben apjától örökölt, határozott nézeteket vallott: szakértelem nélkül, egyedül nem kockáztatott. A békebeli ajánlatot tevő Millennium III. Befektetési Jegy legyőzte idegenkedését. Kollerich Pál döntésében - fiai unszolása mellett - nagy szerepet játszott, hogy a Millennium Alap befektetéseit irányító börzeáner szakemberek már bizonyítottak. Köztudomású, hogy a Millennium III. Befektetési Jegyet megelőző Millennium II. részvényalap, mely egyedülálló vállalkozás volt a maga idejében, fél év alatt 22 százalékot produkált befektetőinek. Az ingyenesen igényelhető tájékoztató füzet áttanulmányozása után Kollerich Pál nyugodt hangon számolt be fiainak arról, hogy a Millennium III. befektetési politikája megegyezik elképzeléseivel. Az Alap megfelelően párosítja a nagyobb hozamot igérő részvénybefektetéseket a teljes biztonságot nyújtó állampapír vásárlásokkal. Az egyenként 10.000 forint névértékű Millennium III. Befektetési Jegyek a három éves futamidő során háromszor is fizetnek hozamot. A befektetés után dukáló adókedvezményről pedig még Kollerich Pál fiai is tudtak.

Kollerich Pál és fiai tehát alaposan végiggondolták. A Millennium-ot választották.

Géc

Közlemény

A Millennium III. Befektetési Jegyet az alábbi helyeken jegyezhetik az érdeklődők: OTP Bank, IBUSZ Bank, Dunabank, Inter-Európa Bank, egyes takarékszövetkezetek Szigetvár, Monor, Mohács, Völgység, Polgár, Vértes, és Örkény), valamint brókercégek.

MIT MUTATNAK AZ ELŐZMÉNYEK?

MILLENNIUM-HÍREK A TŐZSDÉRŐL

A nagytiszteletű befektetők szíves figyelmébe ajánljuk, hogy közzétették a **Millennium II. Befektetési Alap** legfrissebb jelentését. Az adatok szerint az áprilisban több mint 100 millió forintos tőkével megalapított **részvényalap** szeptemberig 22 százalékos hozamot kasszírozott. Ez éves szinten 45-50% vagyongyarapodással egyenértékű, ami jócskán meghaladja a mostanság realizálható kincstárjegy hozamokat. A **Chinoin,** a **Pick** és az **Egis** részvények nyereséges adásvétele mellett az alapkezelő szakemberek legsikeresebb tranzakciója a **Mol Rt.** papírjaihoz kapcsolódik, melyet 60 százalékon vásároltak és 110 százalékon értékesítettek. A **Millennium II. Befektetési Alap** tőzsdei **részvényekben** tartja portfóliójának mintegy 60 százalékát, a **tőzsdén kívül részvények** körübelül 15 százalékot tesznek ki, míg a vagyon 25 százaléka **magas kamatozású kincstárjegyekben gyarapodik**. Az alapkezelők tapasztalataikat, a biztos nyereség hagyományát hasznosítják az induló **Millennium III. Befektetési Jegynél**. A Millennium III. öthetes jegyzési időszaka alatt több mint 200 jegyzési helyen kényelmesen, sorállás nélkül vásárolható a Befektetési Jegy - ígérik a szakemberek.

Aki jól szeretne enni, fektessen részvényekbe; aki jól akar aludni, vásároljon kötvényeket

JEGYZÉS A LEGJAVÁBÓL

Napról napra mozgalmasabb az üzletmenet a Budapesti Értéktőzsdén. Kikristályosodott, egyértelmű trendről ugyan nem beszélhetünk, de a vételi oldal érdeklődése folyamatosan és biztatóan növekszik. Az elmúlt évben nagy múltú hazai vállalatok részvényei kerültek forgalomba, melyek rövid időn belül jelentős árfolyamemelkedéssel honorálták a befektetők bizalmát. A lehetőséget felismerő, a magas hozam reményében kockázatot is vállaló részvényjegyzők a magyar ipar olyan reprezentásaiban szerezhettek tulajdont, mint a **Pick Szalámigyár**, a **Zwack Unicum** vagy a **Danubius Hotels**. Ezek a cégek jelentős nyereséggel, a stabil osztalékpolitikának megfelelően zárták az 1993-as évet.

A tendencia idén töretlenül folytatódott. A legnagyobb gyógyszergyárak (**Chinoin, Egis, Richter Gedeon**) részvényei mellett a **Magyar Olajipari Részvénytársaság** papírjai is a piacra kerültek. A kibocsátást minden esetben árfolyamemelkedés követte, mely néhány esetben a 100%-ot is meghaladta. Egy gazdasági szaklapot idézve „A Tőzsdén jelenleg végbemenő tendenciákról a vélemények természetesen megoszlanak, annyi azonban mindenképpen biztos, hogy a múlt év közepétől börzeánerek átlagosan mintegy **50 százalékos, extra áremelkedést** élvezhettek papírjaikon. Jóval magasabbat a legjobb kamatozású kincstárjegyek hozamánál."

A sikerhez szükségeltetett a szakértő szem. A nagy tőkeerejű, jó szimatú vállalkozók biztosra mentek kellően magas számú, több lábon álló befektetéseikkel, mellyel nemcsak kiegyensúlyozták hozamaikat, de csökkentették részvény-portfóliójuk kockázatát is. Ezt az elvet követte az 1994 tavaszán indított Millennium II. Befektetési Alap. Az elmúlt időszakban a Millennium II. paraméterei mind az átlagos bankbetétet, mind az átlagos részvénybefektetést jelképező tőzsdeindexet meghaladták.

A Millennium II. Befektetési jegy eredményei az átgondolt befektetési politikának tudhatók be. Az első időszakban az alap döntően a tőzsdén kívüli részvényeken ért el nyereséget, míg a tőzsdei ‚minihossz' kezdete a tőzsdei befektetéseket is nyereségessé tette. Az alap évente fizet hozamot, s a befektetők a teljes tőkenövekményt kézhez kapják. A Millennium II. elől járt a jó példával.

Alapkezelő:
Trust Befektetési Alapkezelő Kft.
(Bp.1054 Bajcsy Zsilinszki u.12.
Tel: 267-4203)
Letétkezelő:
OTP BANK
Forgalmazó:
Argenta Top Bróker Rt.
(Bp. 1054 Bajcsy Zsilinszki u. 12.
Tel: 267-4210)
Jegyzési időszak:
1994. október 24-november 25.
A Befektetési Jegy névértéke
10.000.Ft

A JEGYZÉS KÉNYELMÉNEK ÉRDEKÉBEN

Nem maradnak ki az OTP fiókok

A Millennium III. Befektetési Alap papírjai, - többek között - már ötven OTP fiókban jegyezhetőek országszerte. Megfigyelőnk jelentése szerint az érdeklődés várakozáson felüli. A részvénybefektetés eme újszerű, kényelmes formájához sokan kedvet kaptak, s noha van még idő a megfontolásra (hisz a jegyzési időszak november 25-én zárul) nem késlekednek a vásárlással. A nagy forgalom ellenére sorállásokról, kellemetlenségekről nem kaptunk jelentést.

CSÁBÍTÓ ADÓKEDVEZMÉNY

TÖBB TISZTELT OLVASÓNKAT SZERETNÉNK MEGNYUGTATNI. A MILLENNIUM III. BEFEKTETÉSI JEGY IS BIZTOSÍT ADÓKEDVEZMÉNYT! A VÁSÁRLÁSRA FORDÍTOTT ÖSSZEG LEVONHATÓ AZ ADÓALAPBÓL, ANNAK MAXIMUM 30%-IG. A MILLENNIUM III. BEFEKTETÉSI JEGY VÁSÁRLÓI BEFEKTETÉSÜKNEK AKÁR 44%-ÁT IS VISSZAIGÉNYELHETIK.

MILLENNIUM III. BEFEKTETÉSI JEGY. HASZNOSÍTOTT HAGYOMÁNY.

A KÖZKEDVELT BEFEKTETÉSI JEGYRŐL TÁJÉKOZTATÓ KÍVÁNSÁGRA INGYEN ÉS BÉRMENTVE MEGKÜLDETIK!

Név: ----------

Cím: ----------

KITÖLTVE VISSZAKÜLDENDŐ A TRUST BEFEKTETÉSI ALAPKEZELŐ KFT. CÍMÉRE (1054 BUDAPEST, BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 12), TELEFONON 267-4203 ÉS TELEFAX VONALON: 267-4202)

MDK

Bródy - Maróti Dóra, könyvművész, grafikus

1

A hajdani Hungária Hírlap nyomda egyik vezetője volt „a kitűnő képzettségű és íclésű Bródy Lánkóné Maróti Dóra"

Maróti Dóra színes grafikái díszítik Karinthy Barabás c. elbeszélését, Maróti írta újra A halál himnusza szövegét

Szíj Rezső: Bródy - Maróti Dóra

742-
-744. l.

A KÖNYVTÁROS, Bp. 1963. december XIV/12

Bródy László

iparmüvész

l.

Tér és Forma

1932. 267 / 269. l.

JEGYZETEK

Brödy László dr.

az alábbi iskola
növendéke, ~~[illegible]~~
terve repr.

Kozma Lajos:

Atelier-iskola
lakásművészeti osztálya.

Tér és Forma
1932. 267, 269. l.

VASÁRNAP **12** Kat. Otilia Prot. Gabriella Ó-g. 29. Param.	43
HÉTFŐ **13** Kat. Luca sz. Prot. Luca Ó-g. 30. András	5.
KEDD **14** Kat. Nikáz pk. Prot. Szilárdka Ó-g. 1. Dec.	5. 53 órn fizetve
SZERDA **15** Kat. Valér Prot. Johanna Ó-g. 2. Habakuk	5.
CSÜTÖRTÖK **16** Kat. Etelka Prot. Albina Ó-g. 3. Szofon.	2.
PÉNTEK **17** Kat. Lázár Prot. Lázár Ó-g. 4. Borbála	2.
SZOMBAT **18** Kat. Grácián Prot. Auguszta Ó-g. 5. Szabbasz	4. 1/2 51

Bródy László

U. 4157

Lelőkörülmenyekről szóló följegyzések

III. 66. 67.

Bródy Mariska Dóra

bibliográfiáját
az alábbi könyvek

Fitz József:
Gutenberg
Hungária Könyvek 7. sz.
Bp. 1940.

A Magyar Bibliophil
Társaság könyvversenyén
az 1940-ik legszebb
könyvek címét nyerte.

zását, amellyel Gi
nyilvánította, mely
ség és az egész moh
tánylásra találand

Engedje n
fővárost, mint az e
befejeztéhez, szivbő
dig ezért hogy Mélt
bölcs vezetése alatt
köszönetünket kife

Társasá
mét Méltóságod
maradtunk

Bródy Mariti Dóra

grafikus

l.

a

MAGYAR IPARMUVESZET

1937. 24. l.

Bródy-Maróti Dóra

grafikus

ivód

s

Rosner Ung. Buchk.

257. l.

263. l. képekkel.

292. l. képpel.

A címlapon BARABÁS MIKLÓS-nak „A juhász"-t ábrázoló kőrajzát közöljük Báró Prónay Gábor „Vázlatok Magyarhon népéletéből" c. művéből. 1855.

ir Wmar

Budapest

IX. Högyes Endre u.

Miecul-Arsz-Biz.

Bródy Mariska Dóra

A halál himnusza
c. mű illusztrátora.
Könyvismertetés
MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1937 24. l.
és 33. l.
(A halál himnusza)

einer Landschaft. — 1844: VI. 8. *L. de la Hire:* Die heilige Jungfrau mit dem Kinde im Grunde einer Landschaft. — 1865, 1866, 1867, 1869: I. 4. *L. de la Hire:* Tájkép, a háttérben Mária a kis Jézussal.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: I. 4. *L. de la Hire:* Tájkép, a háttérben Mária a kis Jézussal. — 1873: I. 4. *L. de la Hire:* Die heilige Jungfrau mit dem Kinde im Grunde einer Landschaft. — 1876, 1878, 1879: XIV. 504. *L. de la Hire:* Szent szűz a gyermekkel egy tájképen. — 1881: 576. *L. de la Hire:* Mária a gyermek Jézussal. — 1888: XIX. 677. *L. de la Hire:* Madonna. — 1896, 1897: XIX. 677. *L. de la Hire:* Madonna. — 1897: XIX. 677. *L. de la Hire:* Madonna mit Kind. — 1898: XIX. 677. *L. de la Hire:* La sainte Vierge et l'enfant Jésus. — 1901, 1904: XIX. 677. *L. de la Hire:* Madonna.

Bródy Maróti Dóra

Dóra

BRÓDY-MARÓTI *Dorottya* grafikus, kerámikus, * 1899. Budapesten. A rajzolás művészetét apja, Maróti Géza szobrászművész műtermében sajátította el. Főbb munkái meséskönyvek (Kurt Wolff-Verlag, München 1925, Hans Reimann versei), az Iparművészeti Társulat állandó kiállítója, az 1933-as jubileumi kiállításon díjjal kitüntetve.

E. G. I. 1441

1936. leírta és rajzolta Ráskai Lea dömés apácának a XVI. sz. elejéről fennmaradt, A halál himnusza c. kéz ratát. Ezt ~~elje~~ Jenor Albert vésteolomba, s a Hungária Könyvek sorozatában adtaki a Hungria nyomda, s könyvet a M. Bibliofil Társaság az év legszebb könyvének jelentette ki.

1940. tipografiz átta Fitz Józsefnek Gutenberg cimi-nyárte. Nyomdák a Hungária könyvek [illegible] megjelent [illegible] a Bibl. Társ. könyvszerűen az idő-ben legszebb könyvé [illegible]

ban vízszintesnek vesszük, amint azt a legújabb W. Rein-féle kísérletek mutatják, a fenti számítás $\lambda < 60$ esetében elveszti minden értelmét.

Fentiek alapján tehát véleményünket abban foglaljuk össze, hogy addig, míg a Bleich-féle Φ függvény érvényessége a rugalmatlan körzetre nézve kísérletileg igazolva nem lesz, ne igyekezzünk a szükséges keretmerevséget az övek erősítése által csökkenteni, hanem az övrudakat méretezzük a kerethosszra, a keretmerevséget pedig vegyük az $A = 4\frac{\psi S}{c}$ képlet szerint.

21). A svájci, belga és az osztrák hídszabályzat képlete.

A svájci és a belga hídszabályzat szerint az övek méretezendők l_k hullámhosszra, és pedig a mi jelzéseinkkel írva:

$$l_k = \pi \sqrt[4]{J c \left(\frac{h^3_1}{12 J_1} + \frac{h^2 b}{8 J_2} \right)} \quad \ldots . \quad (36)$$

ha ide bevezetjük a keretmerevségnek a 16) képlet alatti kifejezését $\frac{1}{A} = \frac{h_1^3}{3 E J_1} + \frac{h_2^2 b}{2 E J_2}$

nyerjük $l_k = \pi \sqrt[4]{\frac{J E c}{4 A}}$

de ha az övrudat l_k-ra méretezzük, akkor $\psi S = \pi^2 \frac{E J}{l_k^2}$

azaz $EI = \frac{\psi S l_k^2}{\pi^2}$ ezt helyettesítve, és az egyenletet negyedik hatványra emelve, a rövidítések után lesz

$$A = 2.46 \frac{\psi S}{c} \left(\frac{c}{l_k} \right)^2 \quad \ldots \quad (37$$

megírva

Bródy Maróti Dóra

grafikus

l.

A Pesti Vasoshára

1937. 1. n. 9. l.

(c. a.: A halál himnusza)

szerint.

$\mu = \frac{A_0}{A}$	Keretek száma (n)				
	$n = 2$	3	4	5	∞

Bródy festő.

A Mübarát 1922.II. 193-198. l.

Bródy Dóra

Tipográfiáját és képszerkesztését ~~díjazták~~ díjazták

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és dicsérettel említett kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 sz. 19. l.

Probe Tiere

Typenfestigkeit d. Kaninchenstalls steigende
Widerstandsfähigkeit

A Kaninchenstall Typ B: ein Anzeichen für steigende
Widerstandsfähigkeit Krankheitsfreiheit

Morgen Probe 1957 Fa. 19.6.

Bródy Dóra

1. Tipográfiáját díjazták
2. – " – és képszerkesztését díjazták

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és dicséretben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 n. 18. l.

Brodsky Dora

Bródy Dóra

1. Képszerkesztő munkáját díjazták
2. — " — — " — és tipográfiáját díjazták
3. Képszerkesztő — " — — " — díjazták

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és dicsérettel részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 sz. 17. l.

Protokoll Date

1. Kolporteurbuch ausgefüllt abgegeben
2. — " — — " — & Tagesgeld
Reisegeld
3. Reisepauschale — " — — " — Reisegeld

I. Tagesleistung 1906. über 8 Tagen 8 Stundenlohn
Neunte Reisepauschale einschließlich

Morgen Sprechen 1905 Sa. 15 l.

Bródy Dóra

Az ébenfa ló c. könyvet tipografizálta / Szikora Rajmunddal közösen / repró

„A négy magyar könyv" pályázaton díjat kapott

N. N.: A négy magyar könyv 1965

Magyar Grafika 1966 III. mell.

Bródy Dóra és Földes György

Tipográfiáját díjazták
Bródy Dóra képeskönyv munkáját is díjazták

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és dicsérettel
részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 Jan. 18. l.

MDK

Bródyné Maróti Dóra, grafikus

Knev Imre egy egyetlen példányban
kénült Ady kötetet állított elő
Bródyné Maróti Dóra megbízásából.

A könyv művészei

Szíj Rezső: Knev Imre 423-425.

A KÖNYVTÁROS, Bp. 1964. július XIV/7.

Bródy-Maróti Dóra, könyvművész grafikus.

MDK

2

„Könyvművészetének lényege: egységbe-fogni valamennyi tényezőt, amelyből a könyv felépül." — „ennek lett eredménye a harai művészi könyvkiadás egyik legértékesebb vállalkozása: a Hungária amatőr könyvsorozat."

Szij Rezső: Bródy-Maróti Dóra

742-744.
l.

A KÖNYVTÁROS, Bp. 1963. december XIII/12

Brody Dóra
grafikus

Weoros Sándor Zimzízim a munkájaciak a tipografiáját csinálta.

P. Brestyánszky Ilona: Könyvművészetünk
Művészet, 1970. augusztus. – 15 lap

Brody Dóra
grafikus

A tipográfiát készítette Domaszy Magda
Csóka Róka Méka, Bálint Ágnes: A szita
kötők szigetén szüveihez

P. Brestyánszky Ilona Könyvművészetünk
Művészet, 1970. augusztus - 15 lap

Bródyné Maróti Dóra

Kerámiái az Iparműv.Társ. tav.kiáll.-án.

M.H.934.V.18.

MDK

Bródyné-Maróti Dóra

Aranyéremmel tüntették ki az 1937-évi parisi nemzetközi világkiállitáson.

Cikk: A párisi világkiállitás magy.pavillonja kiváló nagy sikerének mérlege.

Magyar Iparművészet 1938. 179.l.

Bródy M. Dóra

Neve emlitve Szántó Tibor „Az új magyar tipográfia" c. tanulmányban.

emlitve.

Magyar Grafika, 1964 4. szám, 232. l.

MDK

Brody-Maróthy Dora
grafikus

burkoló és kötésterve, Keresztúry Dezső
Dunántuli Hexaméterek c. könyvtöz
(magvető)

÷ Az 1957 évi könyv-művészeti versenyen
(rejt vett)

Magyar Grafika 1957, 1-ső évf. 9-10 sz. 28 l

MDK

Bródy Maróti Dóra

"Az év legszebb könyvei". Magy. Nemzet 1948, dec. 23. 2.1.

Brody - Makóti Dóva

Világkodalmi kis könyvtár

Kötéstervét készíti

I. díjat kapott

A szép magyar könyv, 1960, 25 old.

MDK

Bródy Maróti Dorottya, ip.müv.

Szemelvények az ipaművészeti anyagból:
ötvös-, kerámiai- és fatárgyak.

Györgyi Kálmán Emlékkiállitás.
Magyar Iparművészet. 1934. 105.1.

Bródyné Makóti Dóra

Dr. Molnár Ferő: Alt. spermatológia, és Tőkei: Kínai filozófia. Ókor c. könyv kötését és a tipográfiát tervezte

Diszérettel kapott

A rég magyar könyv, 1962, 28 old.

Bródyné Harsti Dóra, grafikus MDk

Tomas de Iriarte: „Irodalmi mesék" c.
Könyvében készített dúrító rajzokat.

Aradi Nóra: A könyvillusztrációról 408–
A Könyv, –411. l.
[Könyvbarát], Gy. 1955. szeptember V/9.

. Bródy Maróti Dóra,

a könyvművészet, szabad grafika anyagából kiemelkedőt nyujt.

K.A.: Az Iparművészeti Társulat Györgyi Kálmán emlékkiállítása.
Pesti Napló, 1934 máj.19. 8.l.

MDK

Bródy-Maróti D. óra, graf.-ip.m.

a csomagolások terén nyujt müvészi izléssel kivitelezett megoldásokat.

Magyaros tulipános láda.

Rosner Károly:Reklámgrafika- MIP.1934.94.-96.l.
Az Ipk.Társ.kiáll.-a.

MDK

Bródy Maróti Dorottya

Akvarelljei, a Györgyi Kálmán emlékkiállitáson.

Reiter László: Könyvművészet a Györgyi Kalman emlékkiállitáson.

MI.1934. 87, 88.1.

Bródy László dr.

Szerepel az Iparműv.Tára.kiáll.-án.

Ujság,934.V.18.

MDK

dr. Bródy László

az egyes kollekciók gyűjtőinek és szervezőinek egyike.

K.A.: Az Iparművészeti Társulat Györgyi Kálmán emlékkiállítása.
Pesti Napló. 1934 máj.19. 8.1.

Dr. Bródy Lászlóné.

Dr M. Nemessuri: Funktionelle Sport

Anatomie.. tipográfia, kötéstarv,

védőborító.

említve.

A szép magyar könyv, 1963 29. l.

Bródy Lászlóné

Kötésterv és tipográfia a Sukaszaptati c. könyvhöz.

említve.

A szép magyar könyv, 1962. 15.l.

Dr. Bródy Lászlóné

Gy. Kovács: The Equine Tarsus.
tipográfia, kötéstervi, védőborító.

cuilítve.

A szép magyar könyv, 1963 27. l.

MDK.

Brády Lászlóné

Könyvillusztrációinak lipcsei kiállitásáról

Magyar Nemzet 1965 ápr.16.lap -

MDK

Bródy Lászlóné

Megadott terem átalakitása, repr.

Tér és Forma 1932. 269.l.

MDK

Bródy Lászlóné

Műveivel szerepelt a monzai II.iparművészeti kiállitáson.

Cikk: A monzai iparműv.kiáll.magyar anyagát hazahozták Bpestre.

Ujság, 1925.dec.13. 9.l.

Dr. Bródy Lánlóné

Gy Kovács: The equine taxon
c. könyv fotografált
oldalai és borítója (2 repró)

A szép magyar könyv, 1963

mdk

Brody László tipografus

műve a könyvkötésterv és tipográfia
Sukaszaptati könyvétez.
Dicséretes mű.

Magyar Grafika, 1963. 2. sz 15. l

Bródy L. S.

festő

magyar 2.

Bródy L. S., 19. század (Jahrhundert).
54. BATCOMBE CHURCH LÁTKÉPE (Ansicht von). Jelezve (Bezeichnet), 1882.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 24×34 cm.

Ernst-Museum aukciói
38. 3. Bpest 1928.

TELEGRAFENAMT
Telegraph Office
Bahn. 16 [illegible]

Brody Sándor

m.DK.

2/ – alkalmazott ennsör zakitotta meg
az egyhangusagot.
Az egyszerü sorokat szeszelben olvastak,
mint az n. n. mnóczi tirdetéseket.

Vélény megjegyzés a tirdetésről
Grafikai Szemle 1908 IV. z. 83 o.

MDK

Bródy Rózsi

A Mühely Bortnyik iskola kiállitása.
Andrássy ut 69. 1931?

Bródy Rózsi

tehetséges plakáttervező. (Bortnyik iskola)

(e. a.)
Grafikai növendékkiállítás az Iparműr. Társulatban (Andrássy út 69.)
Upág, 931. X. 11.

J Bródi Sándor
építész.

Szül. Egyek 1896.
Oklevelet nyert 1921.

Nevjegyzműegyetem 5. l.

Ø Bródy Sándor
író
mint rajzoló emlitve
ród
Pirchan-Szalai
26.1.

REININGER I, LÁSZLÓ Müemlékek Or

Dunaszer

82/1914 mbtsz,

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTT

Van szerencsém tis
lom fényképét megküldeni, A templ
tészeti sajátságait Csallóköz müt
bocsájtani,

M.D.K.

Bródy Sándor iró

A "Kemenes rajzol" c. rövid közlemény beszámol arról, hogy Bródy Sándor a karikatura rajzolás terén is hirnevet szerzett.

Szinházi Élet. Bp. 1917. május 27.-juni 3.
VI. évf. 22. sz. 67. l.

Brody Sándor

MDK

1) Mikor a „Sövendő" szerkesztője volt, nem engedte meg, hogy a hirdetési oldalakat tarka betű és ornamens konglomeratum nak tegye meg a mester zedő. Közöntéges folyó betűkből voltak zedve a hirdetések itt ott egy-egy cébzerűen alkalmazott –

-/.

Vélány megjegyzés a hirdetésről

Grafikai Szemle 1908. 4 z. 83 o.

M.D.K.

Bródy Vera

Az állami bábszinházban M. Grenet: "Aladdin csodalámpája" c. bábjáték előadásához tervezte a bábukat.

Hirek- Képek c. rovat hiranyagában.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. okt. 28. IV. évf.
44. sz. 38. l.

Brády Vera

A neutrinónéj álom bábjaiì
kerverte.

Nagyvárad, 1964, máj 9. 2 oldal

Bródy Sándor, író. (1863-1924)

(K): Írok és művek a „tölgyek alatt."

Keresztury Dezső mondja: „Könyvet lehetne írni a magyar irodalom és a Margitsziget kapcsolatáról." —
Bródy Sándor sok-sok télen volt a szigeti Kisszálló lakója és szívesen volt itt fia, Hunyady Sándor is

Budapest folyóirat, 1988., 4., 31-old.

M.D.K.

Bródy Vera

Az Állami Bábszinház Alekszej Tolsztoj meséjéből készült Fajankó kalandjai c. mesejátékának bábjait tervezte.
A beszámoló melletti fénykép az egyik bábot ábrázolja a darabban szereplő színésszel együtt.

Szinházi Napló c. rovat
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. dec. 25. III. évf. 52. sz. 7. l.

M.D.K.

Bródy Vera

Aladdin csodalámpájának előadásához tervezett kifejező bábjait kiemeli a kritika.

A darabot az Állami Bábszinház játssza.

/p./ Gyermekműsor a Bábszinházban,
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. januárt 6. V. évf.
1. sz. 2. l.

M.D.K.

Bródi Vera

A Bábszinház a Potyautazás c. felnőtteknek szánt vigjátékot mutatta be. Az előadás bábjait -Bródi Vera müve- a kritika kiemeli. A „szereplők" közül a kritika mellékletében fénykép-repr.: Bugyuta Kázmér a Nagyfuvaros utcából és szerelme Ibolyka bábuit mutatja be.

Potoczky Julia: Potyautazás - Premier a Bábszinházban c. kritika.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. május 22. III. évf. 21. sz. 9. l.

M. D. K.

BRÓDY Vera

Az előadás bábui és szinpadképe

Z. bilágszére
Új mesejáték a Bábszinpárban

Magyar Nemzet 1962. február 1. 4. e.

Bródy Vera, [iparművész] bábtervező MDk

A Világnépe előadásához tervezte a bábokat.

Az Állami Bábszínház két előadása

H. E.: Világnépe 9. p

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. febr. 14.

Bródy Vera
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1988 JAN 21
FILM SZÍNHÁZ MUZSIKA

PREMIER A BÁBSZÍNHÁZBAN

A kíváncsi kiselefánt meg pajtása, a foltos zsiráf története, amelyben kedves kalandos események során derül ki, hogy hogyan lett ormánya az elefántnak és miért nőtt hosszúra a zsiráf nyaka — új sikeres bemutatója az Állami Bábszínháznak. A Foltos és Fülenagy című kétrészes játék — afrikai népmesék és G. Vladicsina darabja nyomán Tarbay Ede írta — folytatja a Bábszínház műsorában az állatvilágból merített derűs, tanulságos történetek sorát. De amit külön szeretnénk megemlíteni, az Bródy Vera kitűnően egyénített bábúi. A butuska kiselefánt, a stréber strucc, fintori majom, a mindentevő zsiráf bábalakjai — telitalálatok. P. J.

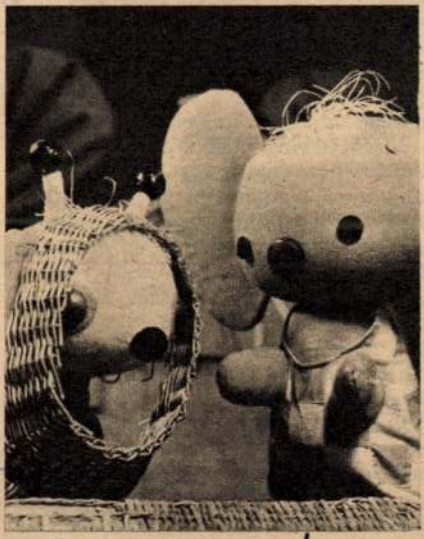

Fülenagy kiselefánt, amikor még nem volt ormánya
(MTI — Keleti Éva felv.)

mentek tháliás

Miről is volt s
sengésben? A
gárdája, a száza
töretlen, örök
pathetikus, rom
régi deklamáció
val és szélesívű
lágával. Merev
és legfőbb érvük az volt, hogy nagy nemzeti hagyomány őrzői, melyet örökül kaptak a magyar színjátszás úttörőitől. Ez a tradíció azonban alighogy másfél százéves lehetett és sohasem volt igazi, magyar nemzeti hagyomány. A francia színjátszás átplántálása volt, mégpedig nem is közvetlenül, hanem a német, főleg a bécsi színjátszás nem mindig hatékony szűrőjén át.

De Szacsvay Imre rendületlenül hitt ebben a művészi formában s most, több mint fél század távolságán át is úgy látom, hogy Jászai Marin kívül ebben a korban ő volt az egyetlen, aki joggal bízhatott így is a maga művészetében. Hiába véltük, hogy emberábrázolásának eszközei lomtárba vavonni, hogy az ol
tartozik, akit nem
kel mérni annak a
bi, még tevékenyk
val. Így csúfoltuk ő
jükben a nemzeti s
lamiféle ilyen örök
volt, s e helyzetü
gondosan küzdöttek
laki, velük nem egy
rüljön.

Azt mondják, bar
ha kedélyes, mulat
tudott lenni. Ezt pe
róla, mert a magu
mor tekintettel mé
jebb olyant mondot
lunk, mint mikor
ször lépett föl a Ne

M.D.K.

Bródy Vera

"A fából faragott királyfi" c. bábelőadás bábjeit tervezte, ezek közül a cimszereplő bábut bemutatja a lap. /Fényképfelv./

"A Bábszinház Bukarestben" c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. szept. 1o.
IX. évf. 37. sz. 3. lap

M.D.K.

Bródi Vera

A "Szentivánéji álom" bábszinpadi változatához tervezte a bábokat.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1964. ápr. 3.
VIII. évf. 14. sz. 18. lap

Bródy Vera

M.D.K.

A Mazsola bábfilmek sikdiszletei

A Mazsola bábfigura

Vilcsek Anna: Mazsola karrierje

Magyar Nemzet 1966. dec. 25. 12.1.

Bródy Vera, bábtervező

Dürrenmatt: Angyal szállt le Babilonba c. komédiájához a bálokat tervezte.

L. R.: Dürrenmatt a Bábszínházban 7

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. jan. 11.

Bródy Vera, báb- MDK
díszlettervező

A bábszínház új darabjának
a Foltos és fülenagy-nak bábjait
és díszleteit tervezte.

(nóti): Stramm úr szerencséje 2

ESTI HIRLAP

Bp. 1966. jan. 19..

Bródy Vera, bábtervező MDK

Bálint Ágnes: Megint Mazsola c. könyvének megjelenése azt igazolja hogy Bródy Vera bábfigurái megúnhatatlanok.

Falus Róbert: Könyvnemle 7.

Dp.-1966. dec. 21.

M.D.K.

Bródy Vera

"Premier a Bábszinházban" c. közl.-t a lap fényképfelvétellel illusztrálta a müvész bábjainak bemutatásával.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. január21.
X. évf. 3. sz. 23. l.

M.D.K.

Bródy Vera

"Premier a Bábszinházban" c. közl.-t a lap fényképfelvétellel illusztrálta a művész bábjainak bemutatásával.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. január 21.
X. évf. 3. sz. 23. l.

M.D.K.

Bródy Vera

"A büvös tüzszerszám" c. bábjáték bábjait tervezte, amelyeket fényképfelvételen mutat be a lap.

R.E.: "Arta Festivalo - Budapest, 1966" c. Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. nov. 12. IX. évf. 46. sz. 23. lap

Bródy Vera, bábtervező

4 Pinoska és a három kismalac
c. bábjátékhoz tervezte a
bábokat.

(másik): Pinoska és a három kismalac

2.

ESTI HIRLAP dec. 1965. jan. 19.

Bródy Vera M.D.K.

A fából faragott királyfi é~~xxx~~

P~~xtrxxkaxbábjai~~

A Bábszinház Bukarstben

Film Szinház Muzsika 1965. szept. 10.

Bródy Vera, bábtervező

MDK

Nívódíjban részesült.

– : Nívódíj Petruskának 2.

ESTI HÍRLAP

Bp. 1965. jún. 22.

BRÓDY VERA

". .karakterisztikus bábjai a magyaros motivumokat hangsulyozzák."

Ézsaiás Erzsébet:Toldi.Bemutató az Állami Bábszinházban
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/19.sz.3.o.

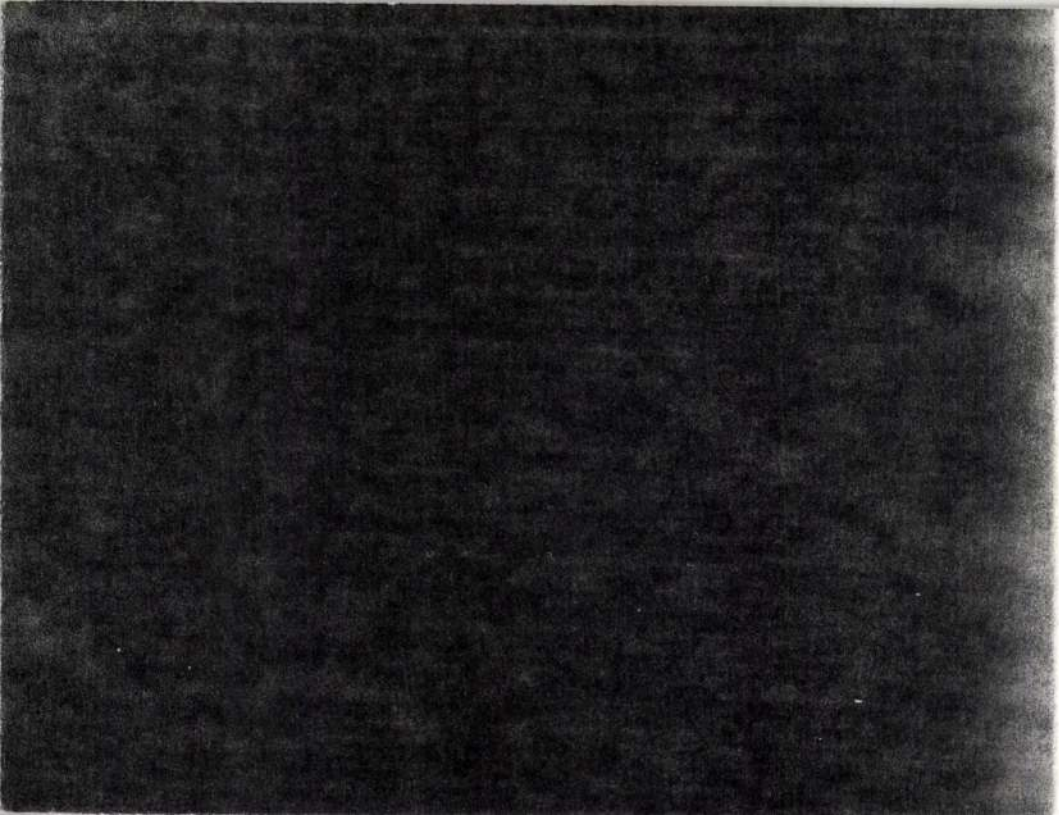

BRÓDY VERA

reprodukciók ld.Ország Lili

A bábuk különös világa.Kiállitás a Vigadó Galériában

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.37.sz.24-25.o.

BRÓDY Vera

SzL 1994. 116.

ARTREVUE BUDAPEST '93
ÉS FORMATERV

Az idén, december 9-12. között első
Kongresszusi Központban az ArtRevue
és Formatervezői Fesztivált, amely
és kreativ kézművességének vásárral
első olyan kezdeményezés, amely rep
kozik a régió kortárs iparművészeté
bemutatására.

Európai rangú kulturális eseményt k

BRÓDY Vera (Ambrus Imre)

BRÓDY VERA

emlitve mint a Bábszinház tervezője
ld.Ország Lili

Szilágyi Dezső: A bábok különös világa

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.8.sz.36-37.o.

b) a segédmotoros kerékpárt vagy kerékpárt tolo, továbbá az emberi erővel tolt vagy hajtott betegszállító kocsival közlekedő gyalogosok mindig a menetirány szerint a jobb oldalon haladhatnak."

(2) A Kresz 21. §-ának (9) bekezdése a következő *g)* ponttal egészül ki:

(A gyalogosnak tilos)

„*g)* az úttesten áthaladni, ha a közelben gyalogos alul- vagy felüljáró van."

(3) A Kresz 21. § (10) bekezdésének a számozása (11) bekezdésre változik és a § a következő új (10) bekezdéssel egészül ki:

„(10) Vasúti pályán (vasúti átjárón vagy más kiépített átkelőhelyen) a gyalogos csak akkor haladhat át, ha meggyőződött arról, hogy vasúti jármű nem közeledik. Nem haladhat át a gyalogos, ha a jelzőberendezés a továbbhaladás tilalmát jelzi."

15. §

A Kresz 25. §-a (3)—(5) bekezdésének a számozása (4)—(6) bekezdésre változik és a § a következő új (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az autóbusz öbölt, az autóbusz forgalmi sávot, a kapaszkodósávot, a gyorsító- és lassítósávot, valamint a kerékpársávot a jobbra tartási, illető-

Bródy Vera, bábtervező MDh

A bábokat tervezte.

B. J.: A Szentiváněji álom a Bábszínházban 2

ESTI HIRLAP, dp. 1964. máj. 4.

Bródy Vera bábtervező müvész

A lap bemutatja a müvész néhány bábját, /melyeket/
V. Lifsic – I. Kicsanova: "Az obsitos és a hegyi sárkány"c. bábjátékhoz tervezett.
Repr.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. aug. 14.
33. sz. 2. lap.

Bródy Vera

Báb és diszletterveit dicséri a kritika, melyeket a Városmajori Szabadtéri Szinpadon bemutatott: "Jancsi és Juliska" c. előadáshoz készitett.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. szept. 4.
36. sz. 24. lap.

Bródy Vera, báb tervező

A Kodály-díljáték bábjait tervezte.

— : Báb Hány

2

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 13.

Bródy Vera, bábtervező

A Kodály-műhöz a bábokat tervezte.
(Bábszínház).

Fodor Lajos: Hány János

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 19.

Bródy Vera, bábtervező

A Háry János bábúit tervezte.
(Bábszínház.)

Molnár G. Péter: A hazugság igazsága M. Ds

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 23.

MDK

Bródy Vera, báb- és díszlettervező

A Jászai Mari-díj I. f.-t kapta.

-: Az idei irodalmi és művészeti díjazok 6.

Nipszabadság Bp. 1967 ápr. 2.

Bródy Vera, bábtervező MDh

A Bábszínházunk tervez.

nóti: Kirándulás Bogárországban 2

ESTI HIRLAP, bp. 1965. okt. 19.

MDK.

Bródy Vera

Szentiványéjji álom

Müvészet 1964.dec.p.32.

M.D.K.

Br ódy Vera

a bábok és a diszlet tervezője

V.A.: Gyermekelőadások : Bábszinház

Magyar Nemzet 1966. febr. 4. 4.l.

Br ódy Vera

a bálok és a diszlet tervezője

V.A.: Gyerekcipőcédula : Ébresztőre

. . A. A.I.

Bródy Vera, bábdíszlettervező MDK

A Bábszínház új darabjához a képeket tervezte.

(n.): Kaczalaki rejtély 2

ESTI HIRLAP

Ip. 1966. okt. 4.

Bródy Vera M.D K.

Mazsolaémalac és Manóka bábfigurájának tervezője

Mazsola

Vasárnapi könyvespolc

Magyar Nemzet 1965. október 24. 13. 1.

M.D.K.

Bródy Vera

Az Állami Bábszinházban előadott: „Fából faragott királyfi" és a "Petruska" c. előadásokhoz tervezett munkájáért a Művelődésügyi Minisztérium nivójutalomban részetitette a művészt.

"Aktuális" c. rovat hiradása.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. juni 25. IX. évf. 26. sz. 23. lap

.D.R.

M.DK.

Bródy Vera

A Mémosz székházban rendezett kiállitást a Szinházmüvészeti Szövetség az elmult husz év szinpadképeiből, jelmezterveiből és plakátjaiból. Ezek között szerepelnek Bródy Vera munkái is.

N.J.: Egy kiállitás képei. c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. juni 11. IX. évf. 24. sz. 13. lap

M.D.K.

Bródy Vera

Bartók: "Fából faragott királyfi" c. táncjátékának bábszinházi előadásához tervezett bábjait és szinpadképeit a kritika kiemeli.

Fábián Imre: "Bartók és Sztravinszkij - bábszinpadon.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. ápr. 16. IX. évf. 16. sz. 18-19. lap

Bródy Vera
bábrművész

M.D.K

1959-ben kapta a Munkácsy
díjat.

Domanovszky György: Végy Munkácsy-díjas ipárművész
Művészet, 1966. február - 31 kap.

Bródy Vera, bábtervezőművész

A Vigadó Galéria kiállítása a Bábszínház jeles életteln szereplőgárdájával és díszleteivel nemcsak az elmúlt évadok művészeti törekvéseit mutatja be, hanem áttekinti négy bábtervező: Országh Lili, Bródy Vera, Koós Iván és Ambrus Imre munkásságát is. Négyen négyféle stílust képviselnek.

Jó reggelt!

1983. VIII. 11. Kossuth 4.25 (Áné).

Bródy Vera, Munkácsy-díjas bábtervezőművész

Megkapó kiállítás nyílt a napokban a Vigadó Galériában. A bábok különös világa" c. bemutatót Országh Lili, Bródy Vera, Kocsis Iván, Ambrus Imre bábterveiből állították össze.

„Nero I." c. tervező Bródy Vera. /repr./

„Diótörő": Tervező – Bródy – Kocsis Iván. /repr./

A bábuk különös élete.

Vas Népe, 1983. szept. 3. 4. old.

Bródy Vera, díszlet- és bábtervező MDG

A Munkácsy-díjas művésznő nyilatkozata.

(nóti): Fürdik a Királyfi 2

ESTI PRLAP Dn. 1966. júl. 19.

M D K

Bródy Vera, báb- és
dinlettervező

A Bábszínház új előadását
kéniti fel.

(n.): A Kacsalaki rejtély 2

ESTI HIRLAP Bp.-1966. nevt. 1.

Bródy Vera, bábtervező

A János Vitéz bábjait tervezte.

↓

–: Az Állami Bábszínház Jugoszláviában vendégkerepel

7.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 28.

M.D.K.

Brády Vera

Demeter Imre: „Puck a paraván fölött" c. kritikájában kiemeli a művész által tervezett bábokat, amelyek a Bábszínházban bemutatott „Szentivánéji álom" előadásához készültek.

Film Színház Muzsika, Bp. 1964. május 8. VIII., évf. 19. sz. 5. lap.

Bródy Vera, bábtervező MDK

A Három Kismalac c. bábjáték hoz tervezte a bábokat.

—: Kis híradó 2.

ESTI HIRLAP bp. 1965. jan 4.

M.D.K.

Bródy Vera

"Premier a Bábszinházban" cimmel a lap bemutatja az előadás egyik jelenetét fényképfelvételen "Csiga Csuli autóbusza" cimmel,
A mesejáték bábuit és diszleteit a művész terv
vezte.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. okt. 22.
IX. évf. 43. sz. 23. lap

M.D.K.

Bródy Vera

Az Állami Bábszinházban bemutatásra kerülő -Pápa Relli-) "Dani Bogárországban" c. darab előadásához tervezett bábukat és diszleteket

"Krónika" c. rovat hiradása.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. okt. 8.
IX. évf. 41. sz. 23. lap

MDK

Bródy Vera, bábtervező

A Britten–pantomim előadásához
a bábokat tervezte. (Bábszínház)

—: A pagodák hercege 2.

ESTI HIRLAP. Bp. 1970. febr. 24.

Bródy Vera

(1924) - bób és díszlettervező. Zenei tanulmányokat végez, majd szini pályára lép. 1947-48 a Művész Szinházban szinésznő. 1950 - az Áll. Bábszinház bábkészítője és díszlettervezője.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. Budapest, 1969. 1-617 l / Fonó Györgyné Kis Tamás / 81 l.

Bródy Vera

Munkácsy díjas (1959), Jászai díjas (1967). Több bábés díszlettervei: Tersánszky: Misi Mókus kalandjai (1952), Grimm-Bozó: Hamupipőke (1957), Gozzi-Heltai: Szarvaskirály. (1959).

Kikicsoda? Életrajzi lexikon. Budapest, 1969. 1-617 l /Fonó György, Kis Tamás/ 81 l.

Bródy Vera

Szilágyi: „A bűvös tűzszekrém" (1962),
Shakespeare: „Szentivánéji álom (1964),
Bartók: „A fából faragott királyfi" (1965)

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. Budapest, 1969. 1-617 l. 81 l.
/: Fónó Györgyné, Sós Tamás :/

M.D.K.

Bródy Vera

A Bábszinház/-ban/ Móra Ferenc: "Csalavári Csalavér" c. meseregényének bábjáték előadásához készitett diszlet és bábterveket.
Az egyik diszlet részletét valamint néhány bábszereplőt fényképfelvételen bemutat a lap.

Csalavári Csalavér c. közl.
Szinház és Mozi. Bp. 1954. okt. 8. VII. évf.
41 .sz. 18. l.

M.D.K.

Bródy Vera

Az állami Bábszinház bemutató előadására, Tersánszky Józsi Jenő: „Misi Mókus" mesejátékához tervezett bábokat és szinpadképeket.

Szinház és Mozi. Bp. 1952. május 23-29. V. évf. 21. sz. 19. lap.

M.D.K.

Bródy Vera

A "Potyutas" c. bábjáték bábjait a Munkácsy-dijas Bródy Vera tervezte.

H i r e k c. rovat közleménye.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. ápr. 10.
III. évf. 15. sz. 34. l.

Bródy Vera NDK

Április 4-én kitüntetett művész.

III.fokozat
/bártervező/

Esti Hirlap 79 sz. 1959. ápr. 4 5 old.

M.D.K.

Bródy Vera
bábtervező

Munkácsy díjat nyert.

Kiosztottál az 1959-évi művészeti díjakat.
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 17

21.

M.D.

Bródy Vera, iparművész
báb- és díszlettervező

T/Dk

A Bábszínházban bemutatott Potyautazás
című új műsorhoz tervezett érdekes vonalú
bábukat és ötletes díszletelemeket.

Bános Tibor: Potyautazás

Népszabadság, Sp. 1959. máj. 26.

8.l

MDK

Bródy Vera

és Jakab Gyula végezte a szobrászmunkát Darvas Szilárd és Gádor Béla: Szerelmes istenek című, az Állami Bábszínházban előadott zenés szatirájának bábjaihoz. (A bábokról fényképek rapr.)

Értekezlet az Olimposzon.

Nők Lapja, Bp. 1955. június 16. [13. l.]

M.D.K.

Bródy Vera

Az Állami Bábszinházban müsorra került "Százszorszép" c. mesejáték bábszereplőinek két fénykép-repr.-ja:
Százszorszép királykisasszony
A furfangos oroszlánkölyök.

/ny./: Százszorszép. c.
Szinház és Mozi. Bp. 1956. május 25. IX. évf.
21. sz. 9. l.

MDK

Bródy Vera, jelmeztervező

Lorca „csodálatos kis vargánéjának" tévé-bemutatójához tervezte a jelmezeket.

(bársony): TV – notesz

2

ESTI [illegible]LAP Bp. 1968. máj. 3.

MDK

Bródy Vera, jelmeztervező

Lorca Csodálatos vargáné jához

a jelmezeket tervezte.

Hegedűs Tibor: Gondolatok a Képernyő elött 7

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 8.

MDK

Bródy Vera díszlet- és
jelmeztervező

A Bábszínház balatoni előadásaihoz a díszleteket és bábokat tervezte.

— : Jancsi és Juliska 2

ESTI HIRLAP 1968. jún. 21.

M.D.Y

Bródy Vera
ajánlmű vers

Bemutatta a „Marsalá"-t-tényleges
arányaival, akit a TV képernyőre
jól is merünk, valamint a Fedrinka
utca lakóit.

Bauer Jenő: A Televízió díszlet, jelmez, grafika
Művészet, 1968. április – 44 kap

MDK

Bródy Vera, bábtervező

A Bábszínház előadásához a bábokat tervezte.

(nóti): Bohóc rókák 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. ápr. 2.

Bródy Vera, díszlettervező 7 Dk

„A házom kismalac" c. bábjáték díszleteit és bábjait tervezte az Állami Bábszínház részére.

— : Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. jan. 7.

MDK

Bródy Vera iparművész

bábtervezőnek 1958-ban a Bábszín-
házban bemutatott darabok bábjainak megtervezéséért
Munkácsy M.-díj III. fokozat.

MTI. - Kiosztották az 1959. évi művészeti díjakat. -
Népszava, 1959 IV. 4. — 10. - l.

M.D.K.

Bródy Vera

A Bábszinház tervezője a Vasói Gulliver Szinház meghivására a lengyel fővárosba utazott Hárs László: "Ludas Matyi" c. müvének előadásához szükséges bábfeldolgozás tervezésére.

Hirek a Bábszinházról c. hiradás

Film Szinház Muzsika, Bp. 1963. május 31. VII. évf. 22. sz. 17. lap.

. . .

Bródy Vera M.D.K.

Arany János: Toldi-jából készült bábjáték bábtervezője

Napló
Magyar Nemzet 1963. augusztus 28. 4.1.

Bródy Vera M.D.K.

A TV Mazsola c. bábjáték sorozatának bábjai

Vilcsek Anna: Cica-Micának, Futrinka utca
Látogatás a Cicavizióban
Magyar Nemzet 1963. december 24. 10.1.

Bródy Vera M.D.K.

Az előadás bábjai

V.A.: Toldi A Bábszínház bemutatója

Magyar Nemzet 1963. december 3. 4.l.

Bródy Vera, [színésznő]

Az Állami Bábszínház Toldi előadásához a bábokat tervezte.

M. Sz. P.: Toldi

9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. dec. 6.

Bródy Vera, bábtervező MDK

Matvejeva: Csodálatos kalocsai c. mesejátékához a bábokat tervezte. (Áll. Bábszínház)

— :(– szöveg – fényképp) 2.

ESTI HIRLAP Szn. 1963. febr. 22.

Bródy Vera M.D.K.

Az előadás szinpada és bábjai

Mátrai-Betegh Béla: Shakespeare-év Magyarországom

A Szentivánéji álom bábszinpadon

Magyar Nemzet 1964. május 13. 7.1.

MDk

Bródy Vera, bábkészítő

A bábokat tervezte az Állami Bábszínház előadásához.

M. G. P.: A kentiváneji álom bábokkal 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jún. 12

Bródy Vera, jelmeztervező 1904

A jelmezeket tervezte.

(fenczik): Hókirálynő a Gyermekszínházban 2

EST/ HIRLAP. Bp. 1963. okt. 8.

Bródy Vera

Tóth Endre: Piroska és a három kismalac. c. bábjáték bábfigurákat tervezte

Nyíregyháza, 1965, jún. 17, 10.o.

Bródy Vera
Jenő

M.DK

A Bábszínkar „Szentivánéji álom" darabját tendezte

Révész Zsuzsa: Szerepadtanenő művészetünk
Művészet, 1964. dec. – 31 kap.

Bródy Vera, bábtervező MDK

A bábokat tervezte meg.

– : A Szentiváneji álom a Bábszín-
házban 2.

EST! HIRLAP bp. 1964. jan. 7.

Bródy Vera, bábtervező MDK

Az Állami Bábszínházban bemutatott Bartók-műhöz, A fából faragott királyfi-hoz tervezte meg a szinpadot, a bábokat.

M. G. P.: Fa darabok 8

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1965. ápr. 25.

ESTEC HIRLAP

Bródy Vera bábtervező M.N.K.

Mazsola, és t öbb báb terve zője

Vilcsek Anna: Állatok, gyerekek, bábuk

Magyar Nemzet 1965. január 10. 11.1.

M. . .K.

Bródy Vera

Bábok és díszletek az Állami Bábszínhaj „Piroska és a farkas". c. előadásához.

említve.

Népszava, 1965. febr. 2. 2. l.

Brédy Vera

Sárok és diplomáciai a Hanni Lábrinkay „Pinocha és a fontos" c. előadásához.

emlékre

Népszavas 1965. febr. 2. 2. 1.

~~Műrészek, XX. sz. 207.~~

Bródy Pollatschek Lilly festő

Hungarian Quarterly, 1938.

Vol. IV. No. 2. 362 - 364 o.

Cora Gordon: Magyar festőnők Londonban.

MDK

Bródy Vera, bábtervező

Nívódíjjal jutalmazták.

—: Nívódíjasok az Állami Bábszínházban :—

8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. jún. 22.

Bródy Vera, [?] MDk

Bábfigurái sikerezek.

(-bel-) : Misi Mókus vándorúton

2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. okt. 4.

Bródy Vera diszlettervez M.D.K.

A Bábszinház diszlettervezője

Fedor Ágnes:Három diszlettervező beszél a szinpadi képről

Magyar Nemzet 1963. április 14. 10.1.

M.D.K.

Bródy Vera

Tervezte a "Biztos siker" c. előadás bábuit, amely-jel 1960-ban az Állami Bábszinház a bukaresti Nemzetközi Bábfesztiválon a rendezés első díját nyerte el.

15 éves a Báb-szinház c. közl.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. nov. 23. VI. évf, 47. sz.26-27. lap.

M.D.K.

Bródy Vera

Andersen meséjéből átirt: "Büvös tüzszerszám" c. bábjáték bábjait tervezte.
A mesejáték két bábszereplőjét bemutatja a lap a hiradás mellékleteként.
Az Állami Bábszinház előadása.

Tarka Kórnika c. rovat hiradása
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. okt. 5. VI. évf. 40. sz. 35. lap.

Bródy Vera, iparművész MDK

Ignácz Rózsa: Csipkerózsika c. mesejátékoznak bábúit tervezte.

–: Ma hallottuk 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. febr. 16.

Bródi Vera [díszlettervező, 2.
bábtervező 5-]

MDK

A Bábszínház új darabjának: Hegedüs Géza: A fehér ló fia c. mesejátékának „tervezője".

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1962. okt. 24.

M.D.K.

Bródy Vera

Bábtervező készitette Bugyuta Kázmér, Angyalka, Csalavári Csalavéré, a hét törpe bábjait többek között.

Lux, Dalos: Benéztünk a Bábszinházba c. riportja. Film Sznház Muzsika. Bp. 1959. juni. 26. III. évf. 26. sz. 22.-23. l.

M.D.K.

Bródy Vera

Az Állami Bábszinházban bemutatott "Az ezüst furulya" c. bábjáték bábszereplőit tervezte.
Fényképfelvétel mellékletben az előadás két szereplője: a Királykisasszony és Kicsi Jankó.

H i r e k c. rovatban "Az ezüstfurulya" c. közl.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. január 23. III. évf
4. sz. 35. l.

Bródy Vera

Az Állami Bábszinház tervezője a varsói bábszinház meghivására a lengyel fővárosba utazott

Napló

Magyar Nemzet 1963. május 23. 4.1.

M.D.K.

Bródy Illés

Rajz a Gábor Andorról.

Szinházi Élet. Bp. 1918. nov. 3-10. VII. évf. 44. sz. 16. l.

M.D.K.

Bródy Illés

Stób Zoltán cikke: Jókai Mór, Gárdonyi Géza, Bródy Sándor... c. közli Bródy András nyilatkozatát, amelyben többek között megemliti, hogy Illés nevü fivére „Londonban piktoroskodik."

Szinházi Élet. Bp. 1926. május 16-23.
XVI. évf. 20. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Bródy Illés

Rajz "Iványi Grünwald Béla fest" cimmel.

Iván Béla Ede: A kecskeméti müvésztelep.
Szinházi Élet. Bp. 1918. juli 28.- aug. 4.
VII. évf. 30. sz. 20. l.

Ø Bródy Illés

rapoló

U 4301-

~~Alpbam~~, Comes Josephus: Assertiones elementares IX. 143. — Mihály I. 224.

Bródy Ilés

Műcsarnok
1916–17. téli tárl. 290

Szász Károly dr. III. 238.

Bródy Illés

festő

Bródy Sándor író szülőtett 1900-ban, Bp. 5-ik gyermeke. 1923-ban külföldre távozott, London-ban és Párisban élt, ott folytatta művészi tanulmányait. Csak apja temetésére jött haza. Elelmes ember volt, nem nyomorgott, Többnyire gazdag amerikaiak társaságában mutatkozott, kik vázlatosan festett vagy rajzolt portréit jól megfizették. Whisky szódával és a szép nők érdekelték, jó szállodákban lakott, divatos ruhákban járt. Amíg a külföldiek özönlöttek Párisba s szórták a folyton gyengülő francia valutát, sokat keresett. B. rajzolta a L'Auto népszerű plakátjait, amerikai hölgyek elöszeretettel rajzoltatták magukat vele a bárban, amely anyagiléte-nek alapja volt. A könnyen

U. 3901.

en 1898 április 27-én

Gyarapodás.

(van és van ábrás olva.

ordul) de szembe néz. Piros barettet és oldalszakos
öke, bajusza és szakálla barna, szeme szür-
[redacted] mellénye kissé kivágott. Jelzése
. = 856 = 898. x 4.

cm.
a 90432 sz. leirattal 600 koronán.
6-án (14/99).
vette 1899: V. 25-én a 29855 sz. leirat.

sárlásaiból. Ltsza 1669.

832

Bródy Illés 2

keresett pénz festő
gyorsan eluszott, s mikor a
frank megszilárdult s az
idegenek elmaradoztak, nagy
nyomorba jutott. 1927. febr-
közepén Párisban az utcán
hasba lőtte magát, korház-
ban ápolják -

Kellér Andor: Öngyil-
kos lett Párisban B. festő-
művész. Ujság. 1927. febr. 18.

Bródi Illés

1918/19 II.

Ferkéjszámfőistvék

71. l.

Bródy Illés

szül. Budapesten 1899 dec. 26

Hr. 4 polg.

1918/19 II. elsőcves művész-

nőv. Réti I

Harkó Gyula dr. könyvtárigazgató.

VII. 119

Bródy Illés MDK

Cigányfej, ceruza

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Bródy Vera, díszlettervező
bábtervező

MDG

A Bábszínház előadásaiza díszleteket
s bábokat tervez.

Z. L.: Misi Mókus vándorúton
A Bábszínház bemutatója gyermekeknek 9

NÉPSZABADSÁG Bp. 1961. okt. 4.

M. D. U.

BRÓDY Vera

Bábok az előadáshoz

L. L. Csipkerózsika mesejáték a Bábszínházban

Magyar Nemzet 1961. ápr. 28. 4. l.

?

404

Bródy Vera (iparművész?)

(Ő készítette a „3 kismalac" c. bábjáték bábuit? A képaláírás fogalmazása [redacted] nem világos. A bábukról két fénykép repr.)

2 kép a „3 kismalac" 4 szereplőjéről.
Ország-Világ, Bp. 1961. 4. sz. (17. l.)

M. D. K.

BRÓDY Véra

Bábszínházi szinpadkerv.
A három kismalac

(zay) A három kismalac. Mesejáték
bemutató a Bábszínházban
Magyar Nemzet 1961. (XVII.) jan. 19. 4. l.

Bródy Vera, díszlettervező,
bábtervező

Az Obsitos és a hegyi sárkány c. Zenés bábjáték nak díszleteit és bábúit tervezte.

—: Új otthonában a Bábszínház

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. júl. 28.

Bródyné P. Lilly

Interieur, olajfestmény

Magyar Képzőművészet
I. Kiáll Katalógus 1946 jún

Bródy Vera, dinlet- és bábtervező

k előadásha a bálukat és [dinleteket] tervezte.

—bel— : Hegyi sárkány a Bábszínházban 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. szept. 24.

Bródy Vera, bábtervező

Britten háromfelvonásos balettjenek Bábszínházi előadásához a bábokat tervezte.

M.G.P. 2 A pagodák hercege M.8.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 31.

M.D.K.

Bródy Vera -

Szabó Magda: "Tündér Lala" c. mesejátékának bábszinházi előadásához tervezett bábokat. A bábokról fényképfelvételt hoz a lap. "Ez történt még a héten" c. rovat közleménye.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. juni. 7. 13. évf. 23. sz. 18. lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Bródy Vera

Benjamin Britten: "A pagodák hercege" c. pantomim-játék előadásához tervezett bábokat, amelyek repr.-óit bemutatja a lap. Bábszinház előadása.

Film Szinház Muzsika, Bp. 197o. febr. 14. XIV. évf. 7. sz. 9. lap

Bródy Vera

Kerepel a prágai nemzetközi bábkiállításon /kapkó/

N.N.: Az egész világ bábjai

Fejés meggei Hislap 1969 VV. 20.

HERCSULA MACSKA

BRÓDY VERA

1021

A Bábszínházban nagy sikerrel játsszák Bálint Ágnes új gyermekdarabját, Az elvarázsolt egérkisasszonyt. Bródy Vera mulatságos bábfigurái sok tapsot kapnak az ifjú közönségtől. Képünkön a két jó rokon: Hercsula macska és Vadmacska sógor.

ESTI HIRLAP
1968 NOV 26
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

OKK UT

atos

ati p

(ami unciánként 42,26 dollárnak felel meg).

Frankfurtban tegnap az aranytőzsde *nem* nyitott ki, mert a bonni adóintézkedé seknek az aranykereskede lemre vonatkozó részei *nem* voltak még ismeretesek.

Valutaválság és katonai kiadások

AZ IZVESZTYIJA CIKKE

Moszkva, november 26.

Adriano Guerra telefonjelentése:

Nagy figyelmet szentel a szovjet sajtó a nyugati valutaválságnak. Tegnap este az Izvesztyijában jelent meg hosszabb kommentár

kedett katonai kiadás állnak.

Ljubszkij és *Szokolny kov* közgazdászok a n reggeli Pravdában elemz a nyugati valutaválságot. lap párizsi tudósítójára l vatkozya megállapítják: l

MDK

Bródy Vera, bábtervező

A Bábszínház új darabjának bábúit tervezte.

—: Tünder Lala 2

ESTI HIRLAP Bp. 1909. máj. 24.

MDK

Bródy Vera, bábtervező

Az elvarázsolt egérkisasszony figuráit tervezte. (Áll. Bábszín ház.)

Sényhéz.

— : Hercsula macska 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. nov. 26.

Bródy Vera

Pápa Relli: Dani bogárvnápban
(i bábjátékával) babuit terverte

Nagnava 1965 nap. 7

M.D.K.

Bródy Vera

Jevgenyij Svarc: "A sárkány" c. mesejátékának előadásához tervezett bábokat, - adja hirül a "Vasárnaptól - Vasárnapig" c. rovatban /er/:signaturával közölt kritikájában.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. dec. 8.
XI. évf. 49. sz. 22. lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 MÁR 9.

ESTI HÍRLAP

Bródy Vera

BOHÓC RÓKÁK. Március 24-én Bohóc rókák és egyéb mókák címmel mutatja be az Állami Bábszínház Kormos István tücsinyeknek való mesejátékát. A bábokat Bródy Vera tervezte, zeneszerző Hidas Frigyes, a díszlet Kós Iván munkája, a rendező Urbán Gyula.

végső győzelmet. Az 1967.
évi MNK-döntő rangadó
találkozók után dől csak el,
hiszen az esélyesek — Bp.
Honvéd, Csepel, U. Dózsa

MDK

Bródy Vera, bábtervező

A Bohóc rókák-hoz a bábokat tervezte. (Áll. Bábszín-ház.)

8

— : Hír

ESTI HIRLAP B/r. 1963, márc. 9.

M.D.K.

Bródy Vera

A Bécsi Ünnepi Hetek keretében többek között a "Fábor faragott királyfi" és a "Petruska" bábváltozatához tervezett bábokat és diszleteket Koós Iván tervező művésszel együtt a bécsi előadásokra.
A lap fényképfelvételen bemutat néhány bábot a tervező művészekkel együtt.

Demeter Imre: "A magyar művészet jelesre vizsgázott" c. beszámolója

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. juni. 16.
XI. évf. 24. sz. 8-9. lap

M.D.K.

Bródy Vera

"A gyáva kistigris" c. bábjáték diszleteit és bábjait tervezte, melyek egy részét fényképfelvételen hoz a lap.

"Vasárnaptól - Vasárnapig" c. rovat
Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. juni 9.
XI. évf. 23. sz. 21. lp.

MKD

Bródy Vera, báb – s díszlettervező

Szarc Sárkányához a bábokat tervezte. (Áll. Bábszínház)

Nóti Ilona: A Sárkány 2

ESTI HIRLAP, 1907. nov. 3.

M.D.K.

Bródy Vera

A Bábszinház báb és diszlettervezőjét a Jászai Mari-dij I. fokozatával tüntették ki. Fényképét munkaközben bemutatja a lap."A fából faragott királyfi" báb-balett figuráit is a müvész tervezte.

Film Szinház, Muzsika, Bp. 1967. ápr. 7.
XI. évf. 14. sz. 8-9. lap

M.D.K.

Bródy Vera

Az Áll. Bábszinház előadásához tervezett bábokat, amelyekről fényképfelvételt hoz a lap.
A bábok Dürrenmatt: "Angyal szállt le Babilonban" c. darabjához készültek.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. jan. 6.
XI. évf. 1. sz. 2. lap

MDK

Bródy Vera, báb- és díszlettervező

Svarc: A sárkány c. natírájához a bábokat tervezte.
(Áll. Bábszínház)

— : Hír

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1967, okt. 12.

95

Bródy Vera bób és dinletterverő

Jánai: nari a sjat kapott (I. fok)

Néjmava 1967 IV. 2. 2old.

Brády Vera

Dürrenmatt: Angyal nállt le Babilonba c. bábelőadás

bábuit tervezte (emlitve)

Nézmava 1967 I. 20. 2old.

MDK

Bródy Vera, báb- és díszletterező

Jevgenyij Szarc mese-szatírájának bábszínházi előadásához a bábfikat tervezi.

A Sárhány két embarasca: rajz

Repr.

(nóti): Dragóniából jött

2.

ESTI HIRLAP Br. 1967 szept. 26.

Brády Vera

A „Foltos és Fülemapy" c. bábjáték
báb és díszlet terveziője.

Nagymaros 1966 jan. 20

MDK.

Bródy Vera

Bábfiguráiról

Esti Hirlap 1967 jan.13.

MDK

Bródy Vera, báb- és dinlett ervező

A Bábszínházban bemutatott játék bábjait és dinleteit tervezte.

(nóti): A gyára kistigris 2

ESTI HIRLAP Bp., 1967. máj. 18.

MDK

Bródy Vera, bábtervező

A Jules Vitéchez tervezte a bábokat. (Bábmúzeum.)

Nóti Klára: Bagó nélkül 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. febr. 28.

MDK

Bródy Vera, bábdirlettervező

„Kovács Irén és Bródy Vera bábdirlettervei ötletesek ....“

Nóti Károly: Dürrenmatt a bábszínházban

2

ESTI HIRLAP Bp., 1967. jan. 13.

Bródy Vera, díszlet- s
bútortervező

Szófiában a magyar bútorművészet
delegációját tagjaként vett részt a
bolgár bútorfesztiválon s a nemzet-
közi bútorkonferencián.

8

— : Hír

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. jún. 13

Bródy Vera

Született Budapesten 1924. október 14-én. bábkés díplettervező, Jászai díjas. 1951 óta az Állami Bábszínház tagja. A felnőtt műsorok markáns karakterű figuráit és az állat mesék bábuit és díplettervezi.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969. 74 l

Bródy Vera

Sok bábuját a Sv-nézők is láthatják. Fontosabb díszlet- és bábtervei. Szilágyi: Ezüst furulya; Bartók: A fából faragott királyfi; Dürrenmatt: Angyal szállt le Babilonba.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969. 741.

Bródy Vera

További díplatei: Pelőfi-Szilágyi: János vitéz, Shakespeare: Szentivánéji álom; Svarc: A sárkány; Kormos: Bohóc rókák és egyéb mókák.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969.

74 l.

Bródy Vera

A. „Holizályuő" c. mesejáték jelmezeit tervezte (eml.)

Heimann Ildikó: A Bosztók Gyermek szinház bemutatói

Magyar Nemzet 1970 XI. 24 10 old.

Bródy Vera

Feuer Mária: "Szinház és absztrakció" c. kritikájában kiemeli a müvész bábjait, melyeket a Bábszinház Britten-balett előadásához tervezett.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. ápr. 18.
XIV. évf. 16. sz. 12. lap.

MDK

Bródy Vera, bábtervező

Hegedűs-Kardoss mesejátékának bábfiguráit tervezte. „A bábok a somogyi pántor világ fafaragásait idézik."

— : Fehérlófia

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 11.

Bródy Vera, bábtervező

a Budapesti Művészeti Fletek műsorsorozatának egyik rendezvényeként „Szcenográfia '80" ámnel kiállítás nyílt a Várban. – Hazánkban e művészeti ág az utolsó másfél évtizedben vált nagykorúvá. –
Bródy Vera, Koós Iván újszerű bábúikkal e művészeti ágat forradalmasítják. /említve/.

Köhidi Erika: Szcenográfia '80

Pesti Műsor, 1980. okt. 15. 65. old.-on,

Bródy Vera

Bródy Vera

Bábkiállítás a Vigadó Galériában

Magyar Nemzet 1983. VIII. 25.

Bródy Vera, bábtervező

Szabó Magda: Tündér Lala c. meseregényének bábfeldolgozásához készített bábokat

Iszlai Zoltán: Karácsonyi kisvilágok 12.

Élet és Irodalom Bp. 1984 jan. 6. XXVIII/1

Bródy Vera

Koós Iván müvésztársával együtt megkezdték az előkészületeket Benjamin Britten: "A pagodák hercege" c. gyermekopera előadásának uj bemutatójára, közli az "Ez történt még a héten c. rovat.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. nov. 8.
XIII. évf. 45. sz. 19. lap

Bródy Vera

„Dani bogáros-nápban": bábjáték
dinlei és bábtervezője

Nagnava 1965 okt 27

Bródy Vera, díszlettervező, bábtervező

A Bábszínházban bemutatott „Komédia bábúit és díszleteit Kovó István és Bródy Vera tervezte."

—: Dürrenmatt Anggala 2

ESTI HIRLAP Bp., 1966. dec. 28.

MDK

Bródy Vera, bábtervező

Tóth Ender: Pinokkió és a három kismalac c. bábjátékához a bábukat tervezte.

-: Kulturális hírek

Budapest, 1965. jan. 17.

M.D.K

Bródy Vera
díszletterverő

A fából faragott királyfi bát
és díszletterverője.

Fedor Ágnes: Beszélgetés a fából faragott királyfi...
Nők Lapja, 1965. junius 5 – 16 lap

Bródy Vera, bábtervező MDK

A szentiránéji álom bábjait
tervezte a Bábszínház rénére.

– : Tündermese és komédia 2

ESTI HIRLAP

Bp. 1964. ápr. 17

Bródy Vera M.D.K.

Az előadás bábjai

V.A.: Piroska és a három kismalac Tóth Eszter bábjátéka

Magyar Nemzet 1968. február 6. 4.1.

Bódy Vera, bábkerező

↓ Tervezte az elvarázsolt egér – kisasszony bábjait.

-: Megkezdődött Budapesten a szénkári évad 7.

Nepszabadsag, Bn. 1980 szept. 11.

Bródy Vera, bábkészítő

a Bábszínház előadásainak

a bábjait készítette.

7.

Kroó András: A szentiváneji álom a Bábszínházban

Népszabadság, Bp. 1980 május 6.

Bródy Vera, bábtervező

a hentivánéji álom bábelőadásának

a bábjait tervezte.

Kinek ajánlja? Szőnyi kató

14.

Nepszabadság, Bp. 1980 ápr. 20.

Bródy Vera

Iszlai Zoltán: "Kétmenetesek – egymenetben" cimmel ir a Bábszinház és a Gyermekszinház előadásairól.
Jevgenyij Svarc: "Zöld Boszorka", cimü darabjához és Szperanszkij bábmeséjéhez tervezett diszleteket Bródy Vera és Répászky Ernő.
A kritika mindkét müvész munkáját kiemeli.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. nov. 10.
XXIII. évf. 45. sz. 12. lap.

Bródy Vera, bábtervező

Móra f.: Csala vári Csalavér
c. regényéből írt bábjaték-
hoz készítette a bábukat.

—: Hír

NÉPSZABADSÁG, 8.

Bp. 1975 nov. 10.

Bródy Vera

bábtervei

Forrás 1970/3

Bródy Vera, báb és díszlettervező

Bemutató a Bábszínházban — VI., Népköztársaság útja 69. sz. alatt — december 18-án este fél 8 órai kezdettel Csajkovszkij: **Diótörő** c. pantomim- és bábjátékának eredeti bemutatójára kerül sor. E. T. A. Hoffmann meséjét bábszínpadra alkalmazta: Szilágyi Dezső. Báb-, maszk- és díszlettervezők: Bródy Vera és Koós Iván. Rendezte: Szőnyi Kató. (x)

6.

–: Közlemény

Esti Hírlap, Bp. 1978 dec. 16.

Bródy Vera, bábtervező, díszlettervező

BÁBSZÍNHÁZ:

Diótörő

Csajkovszkij Diótörő-jéből készült pantomim- és bábjáték *Szilágyi Dezső* dramatizálásában és *Szőnyi Kató* rendezésében. A bábokat, maszkokat, díszleteket *Bródy Vera* és *Koós Iván* tervezte. A bemutató december 19-én este félnyolckor lesz a Népköztársaság útja 69. alatti színházhelyiségben.

– Diótörő 2

Esti Hirlap, Bp. 1978 dec. 11

Bródy Vera

Iszlai Zoltán: "Fajankók parádéja" cimmel ir a Bábszinházban bemutatott "Vásári bábkomédiák" c. előadásról.
A rendezők tizennyolcadik-tizenkilencedik századi bábtörténeteket dolgoztak fel gyermekek számára. A szinpadképeket Koós Iván, a bábokat és a vásári figurákat Bródy Vera tervezte.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 22.
XXI. évf. 43. sz. 13. lap.

Bródy Vera, báb- és díszlettervező

Móra. Csalavári Csalavér v. meséjének

bábjait és díszleteit tervezte.

-: Bábjátékok karácsonyra 2.

Esti Hirlap, Bp. 1977 dec. 2.

Bródy Vera

Magyar Hirlap 1978

Titánia a Szentiványéji álomból
(Bródy Vera bábterve)

Bródy Vera, dinlettervező, bábtervező

A Hamupipőke bábjait és dinleteit tervezte. (Bábszínház.)

— : Hamupipőke

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. dec. 21.

Bródy Vera, bábtervező

A Hány János bábjait

tervezte.

– . Vendégjáték Kassán 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. aug. 31.

Bródy Vera

tervezte a Vásári bábkomédiák

c. Bábszinházi müsor alakjait.

magyar Hirlap 1977/252/5

Bródy Vera, bábtervező

A Bábszínház felújításához a bábokat tervezte.

(morvay): A sárkány 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. okt. 30.

Bródy Vera

Iszlai Zoltán: "Bábrakelt Hamupipőke" cimmel ir Tótfalusi István bábjátékáról, melyet Grimm Hamupipőkéjéből -Tamara Gabbe nyomán- átirt.

"Az előadás revelációja: Bródy Vera nagyvonalu báb és diszlettervei," -állapitja meg a kritika.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. jan. 18.
XIX. évf. 3. sz. 13. lap.

Bródy Vera

Iszlai Zoltán: "Gulliver a kosárfejüeknél" cimmel ir a Bábszinház előadásáról, melynek kosárfejü óriásait a müvész tervezte, Jékely Zoltán: Gulliver az óriások földjén c. müvéhez.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. ápr. 14.
XVII. évf. 15. sz. 13. lap.

Bródy Vera, bábtervező

Hárry János: bábterv:

Repr.

— : Hárry János

M, 7.

Nérszabadság, Bp 1973. máj. 27.

Bródy Vera, bábtervező,
dinlettervező

Több Bródy Vera-tervezte báb szerepel
a Bábszínház Kiállításán. (Könyvklub.)

Jenszik flóra: Robot Robi és a Szőke Ciklon 2e.

ESTI HIRLAP, B. 1973. febr. 17.

Bródy Vera, díszlet és bábtervező

A Bábszínház előadásához tervezte a díszleteket és bábokat. (Tóth Eszter játéka.)

Bányai Gábor: Tigris és Csetepaté

7.

Népszabadság, Bp. 1974. febr. 8.

Bródy Vera, báb tervező

Szerepel a Petőfi Irod. Múzeum

Kiállításán.

(bársony): A gyerekek örömünnepére 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. ápr. 10.

Bródy Vera

Az Állami Bábszinház Kodály Zoltán: "Háry János" c. daljátékának bábváltozatát készül szinre hozni. A bábokat a müvész tervezi, melyek közül Háry János bábfigurája bemutatja a lap.

A lap egyik későbbi példánya bemutatja a müvész bábjait: A francia király udvarában és Háry mesét mond jelenetekben.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. márc. 25. XVI. évf. 13. sz. 2o. lap.
" " 18. " 1o-11. lapján.

Bródy Vera

"Látogatóban Koós Ivánnál" cimmel Cs.I. sign.-val a lap beszámol egy tizenháromrészes néprajzi filmsorozatról, melynek forgatókönyvén dolgoznak az Állami Bábszinház tervezői: Koós Iván, Bródy Vera és Kende Mária. A filmsorozat figuráiból a lap bemutat néhányat a népmesék a és a sorozat szereplőiből.
Repr.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. juni. 3.
XVI. évf. 23. sz. 26. lap.

Bródy Vera

G. Matvejeva meséjét Mészöly Miklós átdolgozásában bemutatta a Bábszinház. A díszleteket Koós Iván, a bábukat Bródy Vera tervezte.

Iszlai Zoltán: "A kalucsni metamorfózisa" címmel közölt kritikájában mindkét művész munkáját nagyra értékeli.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 23. XXI. évf. 17. sz. 12. lap.

Bródy Vera, bábtervező

L: Koós Iván

–: (-szöveg – fénykép –) 2.

Esti Hirlap, Bp. 1977 jún. 13

Bródy Vera, bábtervező

L.: Kocs Iván

–: A három kismalac

Esti Hírlap, Bp. 1977 jún. 7.

2.

Bródy Vera

"Ég a gyertya, ég" cimmel a Petőfi Irodalmi Muzeumban gyermekkönyvekből kiállitást rendeztek.
Vadas József: "Csip, csip muzsa" cimmel készitett kritikájában a könyveket illusztráló müvészek felsorolása mellett megemliti a vitrinekben látható bábokat, melyeket Koós Iván és Bródy Vera tervezett.

A kiállitásról szóló részletes beszámolót lásd: Bálint Endre nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 8.
XX. évf. 19. sz. 5. lap.

Bródy Zsigmond

lapkiadó

MDK

A Hungária nyomda alapitója. A Neues Pester Journal szerkesztője. A leggazdagabb lapkiadó lett. 1890 -ben 100 000 koronát adott sajtóügyi célokra és a Magy. Tud. Akadémián 20 000 fr-os alapitványt tett: Bródy - jutalom a legjobb publicisztikai mü szerzőjének.

204.o.

Dezsényi Béla - Nemes György:

A magyar sajtó 250 éve. I.kötet. 1954.

MDK

Bródy Zsigmond
lapkiadó

Repr.:

Neues Pester Journal
címlapja.

XLIV. képtábla.

Dezsényi Béla - Nemes György:

A magyar sajtó 250 éve. I. kötet. 1954.

Brodyné Pollatschek Lilly

Ablakban, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1934. dec. 2 1.

Brádyné P. Lilly

Bemutatott műve:

161. sz. „Intérieur", olaj.

Bologh J.: A „Magyar Képző művészetért" I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

120

Bródyné Pollatschek Lili MDK

Szomoru leány

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Bródyné Pollatschek Lilly

Szempel a Nemzeti
Szalonban a K.V.T.
kiállításán
kiemelik „Sárgablúzos leány"
c. munkát

K. 936 III 23.

Bródyné Pollatschek Lili MDK

Szerb templom

Mücsarnok 1939 dec.-1940 január

M.D.K.

Bródy Lili

Berend Ilóna: "Nemzeti Kiállitás" cimmel ir a Fővárosi Képtárban a "Szabadság Ünnep" alkalmából rendezett kiállitásról, amelyen szerepelnek a müvész müvei.

Szinház, Bp. 1947. márc. 19-25. III. évf. 12. sz.

.

Bródyné Pollatschek Lily

hozzájál a KUT jubiláris kiállításán a Nemzeti Galériban

Lyság 1937 XI. 20

Bródy Pollacsek Lily

Tájképe nezepel a KUT

kiállításán a Nemzeti Szalonban

Magyar Hirlap 1937 XI. 21

M.D.K.

Bródy Jánosné Pollatschek Lilly

"Csendéletet fest" cimmel hozza a lap a művész fényképét munkaközben "Vidám élet a szentendrei művésztelepen" c. riport keretében.

Szinház, Bp.1947.juli.22-28.III.évf.3o.sz.
/A lap tévesen juli.2[illegible]-aug.4-et dátumozott./

Bródyné Pollatschek Lili

Csendélet

Micsarnok 1939 dec.-1940 január

Bródyné Pollatschek Lili MDK

Önarckép ablakban

Mücsarnok 1939 dec.-1940 január

Bródyné Pollatschek Lili MDK

Zöldruhás leány

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Brodyné Poliatschek 1811

Zoldrahés Jeany

Bródyné Pollacsek Lili

szerepelt a Műcsarnok Téli tárlatán.

W. M. 1939. XII. 17.

MDK

Bródyné P.Lilly

Tájkép, of.

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

MPK

Bródyné P. Lilly

Templom, of.

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

MDK

Bródyné P. Lilly

Csendélet, of.

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

MDK

Bródyné P. Lilly

Napraforgó csendélet, of.

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

Bródyné Pollatschek Lilly

Kiákít

P. H. 1935. X. 6.

Bródyné Pollatschek Lilly.

"Kertrészlet" tempera,
"Tükör előtt" tempera.

K U T. Kiállitási katalógisából./Nemzeti Szalón 1941 november 3o- december 14.

Bródyné Pollatschek Lilly.

"Csendélet" olajf

A Képzőművészek Uj Társasága/ kiállitás a Nemzeti Szalonban 1938 október 3o-november 13/katalógus

Bródyné P.Lily
Zöldruhás lány

Uj magyar aquarellek, Tamás Gal. CXI. kiáll.

MDK

Bródyné Pollatschek Lili

Zöldruhás leány

Tavaszi Tárlat 1940. ápr.-máj. 10.1.

Műcs.

MDK

Bródyné P. Lili

részt vesz a kiállitáson

Bencze László: A K.U.T. kiállitása a Nemzeti Szalonban

Képzőművészet, 1935. 18.1. 80.

Bródyné P.Lily

Kilátás az ablakból, olaj

Leány a terraszon, "

KUT kiáll. N.Szal. 194o. nov. 2 1.

Ötven művész kiáll. B.Szal. 1947. jun.

1.

MDK

Bródyné P. Lilly

Interieur, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll.
Ernst Muz. 1946. jul. 12 l.

Bródyné P.Lilly

Édesanyám, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1942. nov. 2 l.

BRÓDYNÉ Pallabchel Lili

153

Oltványi 1991

-

rejövő mükereskedelemben,
z ötvenes évek közepétől len-
és az ötvösmüvesség; az előb-
ttánsok miatt hamarosan el-
rbe szorult, mig az ötvös
i konjunkturális vállalkozá-
az épitészethez egyre szerve-
solódó új plasztikai ágazat;
mányos, müves ötvösség visz-
et első jelentös bemutatkozá-
emberében rendezték meg/ egy-
gukat. A szerszám és gépipa-
turális lehetőségeket kihasz-

MDK

Bródyné Pollatschek Lili
műve:

Szomoru leany.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 38.1.

MDK

Bródyné P. Lilly

Interieur, olajf.

I. Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-ig.
12.lap

Bródyné Pollatschek Lili

MDK

Szomoru leány

Mücsarnok 1936. máj. jun. Jub. kiáll.

MDK

Bródyné Pollatschel Lili

Önarckép ablakban, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec. 9. 1.

zavai, Genthon anyag

56
90

MDK

Bródyné Pollatschek Lili

Szerb templom, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec.

9. 1.

MDK

Bródyné Pollatschek Lili

Csendélet, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec. 10. 1.

MDK

Bródyné Pilatschek Lilly,
festö

Interieur, Kréta és tempera.
Müteremben. " " "
Különbözö vörösök, kréta és tempera.

Föv.kpt. MKSzSz.II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Ka t. 7.1.

MDK

Bródy Lilly

"Kertben", pasztell
"Fiatal lány", pasztell

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan. 4-26-ig. 5.o.

MDK

Brodyné Pollatschek Lilly

Tájkép, of.

Leánykertben, of.

8 l.

KUT. N.Szal. 1937. nov.

MDK

Brodyné Pollatschek Lilly

Akt, temp.

KUT, N.Szal. 1937. nov. 8 l.

MDK

Bródyné PóLilly, festöm.

Templom.	Olf.
Csendélet.	"

V.Ernst Muz.- A Szocdem.Párt Képzöm.-nek Társasága és meghivott müvészek kiáll.-a.1945.okt.13-28. Kat.

MDK

Bródy Lilly

"Kertben", pasztell
"Fiatal lány", pasztell

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzőm.
Kiáll. 1947.Jan. v.Ernst Múzeum. Kat.5.1.

MDK

Bródyné P.Lilly
Tájkép, olaj

Szoc.dem.párt képzőművészeinek társ. Ernst muz. kiáll.
1945. okt. 6 l.

MDK

Bródyné P.Lilly
Csendélet, olaj

kiáll.
Szoc.dem. párt képzőművészeinek társ. Ernst Mus.
1945. okt. 8 l.

MDK

Bródyné P.Lilly
Templom, olaj

kiáll.
Szoc.dem. párt képzőművészeinek társ. Ernst Muz.
1945. okt. 81.

MDK

Bródyné P. Lilly
Napraforgó csendélet, olaj

[illegible]
Szoc.dem.párt képzőművészeinek társ. Arnot Mus. kiáll
1949. okt. 7 l.

MDK

Bródyné P.Lilly, festöm.

104. Tájkép. Olf.

152. Napraforgó csendélet.

y.Ernst Muz.- A Szocdem.Párt Képzöm. Társaság
és meghivott müvészek kiáll.-a. 1945.okt.13-28.
Kat.

Bródy Lilly M.D.K.

Budapesten született 1905-ben. Herman Lipóttól kapta első müvészeti oktatását. A Szinyei-Merse Pál Társaság kiállitásán kitüntető elismerést kapott. Az akadémiai évei után Párizsba megy, ahol a Colarossi akadémián folytatja tanulmányait. 1925-1946-ig minden évben kiállit Budapesten. 1938-ban Londonban volt kiállitása. 1955 óta New Yorkban él.

Magyar album. Szerk.Incze Sándor. Elmhurst 1956, American Hungarian Studies Foundation. 51.p.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JAN 21

ÉLET ÉS IRODALOM

Bródy Vera

Piroska és a három kismalac

Tóth Eszter bábjátéka az Állami Bábszínházban

A NAGY, VÁNDORLÓ mesemotívumok elnyűhetetlenek. Nehéz lenne megmondani, hogy az okos kismalacok és a gonosz farkas mesé-jét hány változatban dolgozták fel, a történet azonban vitézül állja a váltakozó műfajok próbáját. A motívum sose bukik meg, s ha csak kicsit életrevaló, a feldolgozás sem. Annál gyakoribb, hogy egy-egy zseniális variáns — mint a Walt Disneyé — új elemekkel gazdagítja az ősi motívumot.

Az Állami Bábszínház új műsorában *Tóth* Eszter nemcsak továbbfejleszt, hanem össze is házasít két régi mesét: a *Piroska és a három kismalac* című bábjáték a Piroska és farkas meg a kopasz farkas tovább fejlesztett szimbiózisa. A két mese jól megfér a bábműfaj zsákjában. Hálás téma mindegyik, azonkívül a játék a „célba vett" korosztály: az 5—8 évesek szemében jól ismert figurákat mozgat. A dramaturgiai probléma mégsem egyszerű: nem szabad ismétlésekbe bocsátkozni, ügyelni kell az óvodás és „kisiskolás" közönség kombinatív képességeire, tehát a könnyen átlátható, egyszerű epizódokból szőtt mesére, a közérthető erkölcsi tanulságra s persze az időtartamra is. A darab s az előadás ezeknek a követelményeknek hiánytalanul megfelel, talán csak játékideje hosszabb valamivel a kelleténél. De ezen könnyű segíteni, főleg a ma még lassú játéktempó amúgy is elengedhetetlen meggyorsításával.

AZ ELŐADÁS ügyes didaktikai fogással kapcsolja az új történetet az apró nézők régi mese- és darabemlékeihez: a csúffá tett farkas történetét egy roppant mesealbum színes lapjain idézi fel, hogy aztán átvigyen bennünket az új történet háromdimenziós világába. Így jutunk el az erdőbe, nagymama házába, majd a három kismalac vidám bandájába, aholis nagy izgalommal várják Piroska érkezését. De a gonosz farkas sem nyugodott bele kudarcába. Lopott autón tér vissza az erdőbe, hogy végrehajtsa tervét: a három malacka, nagymama és Piroska elpusztítását. Ennek a váltakozó szerencsével folyó küzdelemnek vagyunk tanúi hol szorongó csöndben, hol egetverő visítozás közepette. Persze a farkas végül elnyeri méltó büntetését: ismét megkapja a forró vizet, de most már mosógépbe töltve. Aztán facsarógépen laposra hengerlik, s dobozba csomagolva feladják a pesti állatkertnek. És közben kicsik és nagyok megtanuljuk, hogy az el nem végzett munka néha gonoszul visszaüt s hogy a széthúzás, meg a hiúság rossz tanácsadó.

MÁS TANULSÁGGAL IS szolgál az előadás. Máskor is találkoztam vele, hadd mondjam el. Van egy jelenete a darabnak, amikor a gonosz farkas csattogó fogakkal keresi az ágy alá bújt nagymamát. Az imént visongó nézőtér dobogó szívvel, halálos csöndben szorong: jaj, csak meg ne találja! S ebben a riadt némaságban megszólal egy gyerekhang: ott van az ágy alatt!... A farkasnak segít, az erőszaknak, a pusztító erőnek. Persze, a többi lepisszegi — s ez megnyugtató —, én azonban, ha történetesen a tanítványom lenne, később elbeszélgetnék az ilyen gyermekkel. Persze óvatosan, nehogy időnek előtte elrejtőzzék a gyermeki mimikri mögé. Lehet, hogy csak gyávaságból teszi s már ez is figyelemreméltó. De lehet, hogy más okból. Azt hiszem, ha vannak „problémás gyerekek" — s csak a gyakorló pedagógusok a megmondhatói, mennyien vannak — már itt meglelhetnők a későbbi agresszió, szadizmus csíráit s talán idejében fölvehetnők a harcot ellene.

Az előadás főszereplői — képzőművészeti megformálásukkal is — *Bródy* Vera kesztyűs bábui. Nem csoda, ha előadás közben egy-egy föllelkesült ifjú néző a paravánhoz szalad, s felágaskodva igyekszik a tündéri malackákat megsimogatni. *Vary* Ferenc kevés hangszerre komponált jazz-zenéje kitűnően támogatja a bábmesét. A színészek (*Kaszás László, Havas Gertrúd, Balogh Klári, Lázár Gida, Háray Ferenc, Kardos Melinda, Ősi János, Cserfalvy Zsuzsa*) és *Kovács* Gyula a kitűnő rendező, miközben megnevettetnek és elandalítanak, egyúttal arra is figyelmeztetnek, hogy Állami Bábszínházunk falai között felnőtt és nagykorú lett egy új, magasrendű művészeti ág, mely szárnyra eresztette a maganevelte második nemzedéket is.

ISPÁNKI JÁNOS

Valami a

A félig-meddig cinkosságával, tésével olvasom a Zelk Zoltánnak a szóló emlékezéseit. volt, ilyen volt. Így törte meg a gerinceket, így üldözte ki csikasz farkasként a társadalomból azokat, akik fellázadtak ellene. Ha nem próbáltad, nem tudod, milyen a lét az ilyen társadalomban. Zelk Zoltán a maga bőrén tanulta meg.

Épp ezért döbbentem meg a múlt héten (január 16), hogy néha milyen kurtányi időzítéssel, milyen szűkre nyitott blendével dolgozik a sokat próbált kortársi emlékezet is.

Még akkor is, ha a modell olyan rendhagyó epiteton ornans-szal járt-kelt a húszas években, a harmincas évek elején Budapest irodalmi és ágyrajárói világában, mint a szóban forgó Lófejű Pintér, aki — hadd segítsem ki Zelk Zoltán emlékezetét — Ferenc keresztnévre hallgatott — s gyermekkoráról józserivel ez az egyetlen adat. De kiváló védőszentje sem menthette meg, hogy az első világháború végefelé be ne sorozzák, s mint katonát felségsértésért kétszer is halálra né ítéljék. S az sem a védőszent érdeme, hanem inkább a prágai katonai fegyház foglárjainak köszönhető, hogy Pintér Ferencnek mindkét alkalommal sikerült megszöknie.

Mit tehetett egy írónak készülő fiatalember a levert forradalmak országában? Először is megélni próbált. S mert írásból nem lehetett, az írásért nem válogatott a munkában. Volt „reklámember", víkendházgondnok, büfégazda, grafológus titkára, biztosítási ügynök, szállítómunkás, nevelő, pincér, kertész, újságíró. 1924-ben jelent meg az *Ostromolják a várost* című verseskötete. Természetesen saját kiadásában. Egy dedikált példányát őrzöm a kötetnek: „... jót és becsülettel akartam mindenkiért — írja — magammal szemben és nem — amint hiszik — magamért mindenkivel szemben."

Nos, igen: jót és becsülettel:

Mostan, akik körülvesznek
magunk házában minket,
akárhogy grófkodnak, csendőrködnek rajtunk,
kitépik nyelvünk és zsidóznak minket,
nyomtalanul belerotyognak,
avult fészkükbe,
de sohase fog rájuk emlékezni
ezer év múlva senki,
de
azok, akik mindent fölszíttak magukba,
akiket őrültté vonz az emberiség termékenyítése,
gyermekeikbe ott lesznek az eljövendő időkben...

Egyértelmű sorok ezek. Ezt a „jót és becsülettel"-t üdvözölte Babits [illegible] volna a babitsi sorokat. De Pintér Ferenc — Shakespeare szavaival — olyan volt, „akivel szembefordul még a tehetsége is". A liberális lapoktól a lektür-regények kiadójáig, sőt a szabad-király választó Habsburg-párti *Magyarság*ig mindenütt fejére gyűjtötte a parazsat egy-egy írásával, de még inkább kötöttséget, féket nem ismerő írói magatartásával. Móricz Zsigmond és a Nyugat volt jóformán az egyedüli irodalmi fórum, ahol szabadon, kellemetlen következmények nélkül írhatott. Nem Móricz és nem a Nyugat hibája, hogy Pintér nem írhatta meg azt a nagy regényét, amelyre készült. Mert erről ír halála évében, 1932-ben a Népszállóból keltezett — valószínűleg utolsó — levelében: „Kevés a ruhám, ezért nem kereslek fel, mert már úgyis megfáztam, télikabát nélkül és rossz cipőmben... Mindent feltettem arra az egyetlenegy lapra, hogy őszintén megírom a magam életében a »békét«, a háborút, a forradalmat, ellenforradalmat... Rousseau őszintesége és Jack London ereje: ez a könyvem nyelvének a kulcsa... Meg kell írnom, tudom, érzem, ma jobban szemléltet és költőibb az ilyesmi, bármi kitalált mesénél. Mint egy film, úgy áll előttem az egész és teljes szívvel könyörgök az életnek, istennek és ördögnek, hogy ne tiporjon el addig, amíg ezt az *én* könyvemet megírom... Nekem ma, az én helyzetemben 100 pengő és egy kabát vagy valami efféle takaró menekülés és munkaalkalom lenne..."

A télikabátot még megkapta, talán a pénzt is. De az „élet, isten, ördög" már nem hallgatta meg. Valójában éhenhalt. De előbb megírta, s a Nyugat közölte is még halála előtt azt a novelláját, amelyben maga mondja el a Zelk Zoltán megírta esetét, a mezítlábas szerkesztőségi „becserkészéssel".

Nekrológot is írtak róla. Nem is egyet. Móricz Zsigmond a Nyugatban, továbbá megemlékezett róla Féja Géza, Varró István és Gulyás Pál.

Napjainkban megértük feltámadását. Megjelent ugyanis a Szépirodalmi Könyvkiadónál *Illés* Endre szerkesztésében a Magyar Elbeszélők negyedik kötetében (1961) *A pokol tornáca* című elbeszélése, továbbá életrajza is. Azt hiszem megérné, hogy egy kötettel elevenítsük fel irodalmunk e tragikus alakjának emlékét.

Pintér József

Bródy Vera, bábkemező

Vitéz László unokái

Úgy alakult, hogy gyerekkoromban nem nagyon kívánkoztam bábszínházba. Bevallom, jobban tetszett az igazi János vitéz a valódinak csupán látszani akaró apró vitézeknél, a hús-vér babatündérek a tündérbabáknál. Ezért hittem magam elfogulatlan szemlélőnek a Petőfi Irodalmi Múzeum kiállításán, olyannak, aki emlékektől függetlenül csakis a bábokat figyeli, és csakis belőlük von le művészettörténeti tanulságokat.

A Magyar bábművészet tárlat aztán rávezetett: korántsem vagyok olyan elfogulatlan, és a művészettörténetet sem tudom olyan szigorúan alkalmazni, mint az idevágó szakirodalom. Ugyanis: hiába tanultam meg az első magyarországi bábos dinasztiák, a Hincz valamint Kornaut-Keményi családok tanulságos pályafutását, bábjaik német, cseh—morva stílusát. (Emlékeztem is egy fantasztikusan gazdag marionett-kiállításra Brnóban, ott láttam hasonlókat.) Hiába rokonítottam az első magyar művészi bábtörekvéseket — a Blattner Gézáét, a Büky Béláét — a korabeli formatörekvésekkel, konstruktivekkel, népiesekkel, talán még klasszicizálókkal is, azért mégsem tudtam a bábokat igazi műtárgyaknak nézni. Többek is, kevesebbek is azoknál. De ahogy így együtt láttam őket — az első teremben a kultuszok részeit, kiszéket, busókat; a másodikban a vásáriakat, a harmadikban már az elegánsabbakat, a többiben életünk mai bábjait —, rájöttem, hol rontottak el mint gyereket.

Hatéves korom bábui — tanúsítják a negyedik terem eleje, már majdnem „valódiak" voltak. A királyfi szomorú szemében épphogy nem csillogott a könny, a spanyol táncosnő lábán pedig kifejezetten zavart a neccharisnya egyik kiszakadt hálószeme. Nem bábuk voltak, hanem babák. Akkor már jobban hiszek egy rózsából kinövő igazi Iluskának — mondhattam valami ilyet, ha egyáltalán gyártok elméletet az idő tájt, és jobban játszom otthon egy régről maradt úgynevezett kesztyűs bábbal, a nagy orrú, csupa piros Vitéz Lászlóval, ha egyáltalán magyarázatot keresek a játszhatnékra. Ha tudom, hogy Vitéz László ravaszan agresszív stilizáltságában a magyar bábtörténet Nagy Sándorát és Napóleonját tisztelhettem volna egyetlen „személyben"!

Álmomban sem hittem, hogy később az értők engem igazolnak, és az én szegény Vitéz Lászlóm művészibbnek minősül, mint sok pár arasznyi, palástos, koronás, agyonmütyürkézett, „valódi" figura. Persze Kosztolányi mindezt már tudta sokkal korábban, meg is magyarázta szépségüket: „Gyarlóak, suták, de ez a művészet gyarlósága, sutasága, mely nem tűri a kikerekített készet. A hús-vér színész, aki a színpadon ágál, gyakran kiábrándít, nagyon is kirajzolt, hangsúlyozott emberi voltával gúzsba köti képzeletemet. Itt szabadon csaponghat fantáziám, mint mikor otthon a szobámban meséket olvasok s az ablakon kedvem szerint vázlatos figurákat álmodok."

Jóllehet a szabadon csapongó fantáziát vásárokon, vurstliban, Népligetben még emelkedettebb meggondolások nélkül és tisztán üzleti szempontok szerint művelték, vicces gubancot teremtve népművészetből, városi folklórból, színházi fogásokból, festménymaradványokból, álló élőképből és mozgó technikai trükkökből; őszinteségük utólag is hitelesítette ezt a gubancot. Olyannyira, hogy ma, amikor már nemcsak a spontán vurstli-bábszínház, nemcsak a pénzre kacsintó intézményesített népszórakoztatás, de a túl didaktikus mozgó diorámák is múlttá lettek, egyszerre kiderült: a pálcikával, zsinórral, kézzel animált bábuk kevésbé gubancolódtak össze esztétikailag, mint magas rendűnek és tisztának tartott szüleik. Például a képzőművészet.

Mert íme: gyakran túlegyszerűsítő szándékot rejt a kép és grafika geometrizálása? Az új ruháját váró király a lila kockafejtől lesz igazán buta-hiú. Vagy: mesterkélt, gyakran hiteltelen a szürrealizmus mai továbbéltetése? Mindez eszünkbe sem jut Ország Lili A japán halászhoz készített sejtelmes díszletét nézve. Gyanús szándékkal hökkentenek a pop art valódi tárgyai neoavantgarde-éknál? Bródy Vera tollporoló fejű házmesternéje, Koós Iván párnára kasírozott balerinája, Foky Ottó lélekkel megtöltött egyszál piros almája nemcsak magától értetődőek. Emberibbek, mint sok, egészen emberformájú elrontott szobor.

A mai bábszínháznak csak egyetlen trükkje van. Minden hitelt teremt és teremthet, ami beleillik a látvány vagy drámaszituációjába, és minden hitelodavan, ha az éppen elégségesnél csak egy szemernyivel több kerül a színpadra. Persze ez az „egyetlen trükk" olyan érzékeny és olyan bonyolult, hogy megvalósítása már nem is trükk, az már művészet. Kazanlár Emil A bábjátékról szóló szellemes tanulmányában, Belitska-Scholtz Hedvig alapos történeti munkájában olvasható (sajnos mindkettő hiányzik a szakirodalmat bemutató tárlóban), hogy a harminc zsinegen mozgatott szuperbábu legfeljebb technikai bravúr, túlbillentyűzött kései utódaik legfeljebb elmés látványosságok. Ők a panoptikumfigurák mozgó leszármazottai. Csodálni lehet őket. Hinni nekik kevésbé.

Vitéz László lényeges tulajdonságokat sűrítő szellemes-szemtelen egyszerűségét azok örökölték, akik lemondtak a babapompáról. Akik plebejusmódon mertek kordbársonyban járni brokát helyett, és tetőtől talpig mosószeres flakonban létezni üzletekben mozgó babatest helyett.

Az már csak következmény, hogy az új bábukon felnőtt nemzedék a mértanias ábrákat, a meglepő képzettársításokat vagy a pop artos tárgyegyütteseket nem hiszi majd magasabb kultúrák titokzatos emblémáinak. A zsinórok, botok között elillant minden furcsaságuk. És talán következmény lesz, hogy ez a nemzedék már aligha fog látványokat a látvány puszta karaktere miatt elutasítani. Parolázott jókorán mindegyikkel. Ezért és főként ezért: amit a harmincéves Állami Bábszínház, az országos bábjátékos-mozgalom vagy az animációs film tett, az már valahol a művészettörténetre is tartozik.

P. Szűcs Julianna

7.

15.

Felkészíti a továbbtanulásra
nellett a középfokú sz mai
ettséget igénylő munka örök
tésére képez szakembe ket.
a szakon az 1979/80-as név
az első ilyen esztendő.
mezőgazdasági szako atás
változtatását egyebek zött
ette szükségessé, hogy ről
nagyobb területen le nek
zerű növénytermesztési nd-
k, nagyüzemi szőlő- és yü-
sültetvények, és bővül a ön-
re berendezett terüle ts.
sul a technikai fejlődés, ind
műtrágyát, vegyszert sz-

Az országos szakmunkásképjegyzék korszerűsítésével pá zamosan megtörtént a közép képzési célú szakközépiskolák kosítása is. Az 1979/80-as tané középfokú képesítést a követk szakmákban adnak a szakkö iskolák:

Növényvédelem, mezőgazda áruforgalom, erdészet, faipar (gács- és lemezipar), földmm és térképészet, valamint élelmis analitika.

A tanulmányi idő mindkét kolában 4 év, a végzett növen kek érettségi bizonyítványt k nak.

Lakáska bantartás

10%-OS

ÁRENGEDMÉNY

a március 31-ig megrendelt,
s a vállalat által megjelölt időpontig
befizetett és beütemezett

GÁZSZERELÉSI, FESTÉSI ÉS TAPÉTÁZÁSI MUNKÁKRA

OTP-hitelre is.
Megrendelésfelvétel,
tanácsadás, felvilágosítás:

FŐVÁROSI JAVÍTÓ SZERELŐ VÁLLALAT

Budapest VII., Akácfa u. 7.
Telefon: 420–538, 420–943.

vet-
l az
szá-
déki
nger
le-
az
len-
eve-
he-
vál-

bo-
ben
dél-
érte
ben
zott
ati,
sőt
sek
ics-

to-
zág

keleti felében várható még havazás. Az élénk, többfelé erős északi szelet a Dunántúlon viharos széllökések kísérik. Nyugaton még lesznek kisebb hófúvások. A legmagasabb hőmérséklet mínusz 3, plusz 2 fok között lesz.

A Duna vízállása kedden Budapestnél 155 centiméter volt; mára 150 centiméter várható.

ea., 7). **Erkel Színház:** Porgy és Bess (Főiskolai bérlet, XI. sorozat, 4. ea., 7). **Zeneakadémia** Perényi Miklós gordonkaestje (Mesterbérlet 7., fél 8). **Nemzeti Színház:** Visszajelzés (7). **Madách Színház:** Spanyol Izabella (7). **Madách Kamaraszínház:** A házasságszerző (7). **Vígszínház:** Jó estét, nyár... (7). **Pesti Színház:** Utazás az éjszakába (7). **József Attila Színház:** Nagytakarítás (7). **Fővárosi Operettszínház:** Kabaré (7); Ó, meg Ó (a Zsebszínház ea., fél 8). **Thália Színház:** Színházi regény (7). **Vidám Színpad:** Esznél legyünk! (fél 8). **Radnóti Miklós Színpad:** Anyád nyelvét bízták rád... (7). **Mikroszkóp Színpad:** A versenyló halála (7). **Korona Pódium:** Monokabaré (7). **Egyetemi Színpad:** Ördögváltozás Csíkban (7). **Budapesti Gyermekszínház:** Halhatatlan őrjárat (du. 3); A farkas és a 7 gida (a Marcibányi téren, du. 3). **Állami Bábszínház:** A gyáva kistigris (Jókai tér 10., de. 10); A titokzatos jóbarát (Népköztársaság útja 69., du. 3). **Fővárosi Nagycirkusz:** Gála '78 (fél 8).

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

900 APR 29

Bródy Vera

NÉPSZAVA

ÁLLAMI BÁBSZÍNHÁZ

1021

Bohóc rókák és egyéb mókák

Kicsinyeknek játszani nagy vállalkozás. Annál nagyobb és nehezebb, minél kisebbek és lármásabbak a nézők. Külön tudomány, sőt varázslat kell ahhoz, hogy az izgő-mozgó, boldogan ordítozó, perec- és más sürgős szükségletek ügyében nyafogó, óvodás korú aprónép — közönséggé váljék. A *Bábszínház* ismeri ezt a varázslatot, él is vele *Kormos István* mesefüzérének előadásain.

Egy négyrét hajtogatható, leporelló mesekönyvre emlékeztető díszlet, afféle alacsony palánk áll a színpadon, amikor a függöny felgördül. S ebből pillanatok alatt autó lesz, ház lesz, szekér és doboz, csónak és paraván, bármi, amivé a keretjáték élő szereplője, a bohóc formálja. A kedves, hagyományos clown figura kalauzolja a gyerekeket a mesék birodalmába sok-sok móka, és két bábróka segítségével.

Hat tréfás kis történetből áll a mesefüzér — egy kicsit sok is a legkisebbek koncentráló készségéhez mérten. Színre lép a hetvenkedő sün, a jámbor nyulacska, a muzsikus kismalac, a csacska halacska és a többiek. Némelyik butuskább vagy példaadóbb a kelleténél, esetleg túl sok figyelmet követel, de *ahogy* színre lépnek, az minden esetben elbűvölő. A szcenírozás, *a színpadra állítás valóságos képzőművészeti élményt nyújt* — elsősorban a kis nézőket kísérő felnőtteknek.

A bábjátszás csaknem minden válfaját, ősi és modern technikai trükkjét felvonultatja *Urbán Gyula* jókedvű, ötletes rendezése. *Bródy Vera* kedvesen eredeti kesztyűs-, pálcás- és síkbábjai, *Koós Iván* szellemes díszletei gazdag, mozgalmas mesevilágot teremtenek a parányi színpadon. A lényegében egyszerű, játékos színpadképek hatását megsokszorozza a színek, fények, mozgások érdekes, igényes kombinációja. Különösen sikerült a csukamese víz alatti helyszíne, derengő kékségével, hullámzó, fodrozódó mozgalmasságával, szardíniásdobozban és csorba amforában tanyázó halaival. A vízi világ lakóinak villámgyors cikázása vagy a padláson játszó, pettyes fülű, színes egérkék hancúrozása nem utolsósorban a paraván mögött álló *bábművészel páratlan technikai tudásáról is tanúskodik.* Az előadást *Hidas Frigyes* kedves, kellemes muzsikája kíséri. **(vajk)**

len

sem.

McCarthy amerikai szenátor, aki az elnökjelöltségre pályázik, vasárnap az amerikai televízióban már *az esetleges tárgyalások tartalmáról beszélt.* Kijelentette, hogy amennyiben az Egyesült Államok nem hajlandó elfogadni valamilyen koalíciót a szabadságharcosokkal, akkor »nincs sok tárgyalnivaló«. »Azt mondani, hogy nem vagyunk hajlandók tárgyalni a politikai ellenőrzésről, gyakorlatilag annyit jelent, mint azt mondani, *nem vagyunk hajlandók tárgyalni.*« A dél-vietnami kormányzatnak kereken meg kellene mondani, hogy amennyiben elveti a koalíciós kormány bármilyen lehetőségét, az Egyesült Államok megkezdi csapatainak kivonását. *McCarthy* ismét javasolta, hogy *Johnson szabaduljon meg Rusktól és Mansfield szenátort nevezze ki külügyminiszterré.*

Vasárnap *a saigoni kormányzat is akcióba lépett:* a városházán gyűlést hívott össze. A szónokok a dél-vietnami kormányzat ismert kötelességét hangsúlyozták: *eszerint a saigoni kormányzatnak kellene csupán tárgyalnia Hanoival.* A határozat kizárt bármiféle koalíciót a DNFF-fel.

Hétfőn teljes riadókészültségbe helyezték a Saigonban és környékén állomásozó dél-vietnami kormánycsapatokat. A dél-vietnami fővárosban ugyanis megint olyan hírek terjedtek el, hogy *a partizánok újabb támadást indítanak Saigon ellen.*

Az amerikai katonai parancsnokság közlése szerint *Saigon környékén* vasárnap *megélénkült a harci tevékenység.* Az amerikaiak itt már második hete folytatják a »*teljes győzelem*« elnevezésű hadműveletet — de a harcok fokozódása nem ennek következménye: ugyanis *a szabadságharcosok két zászlóalja intézett nagyobb támadást amerikai erők ellen.*

Az amerikai légierő vasárnap folyt a VDK déli területe elleni koncentrált légi háborút, a gépek a 17. és 19. szélességi fok között szórták le bombaterhüket. Dél-Vietnamban a *B—52-es nyolc*

s gazdaságok
ala

zőgazdasági termelés országos 3—4 százalékos emelkedésén belül a 5 százalékos

Bródy Vera

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Budapest

1021

—Péntek, 1970. május 29.

Fehérlófia

Felújítás a Bábszínházban

Csodátváró közönség foglalt helyet a nézőtéren és a csoda megjelent: az égi fényes csillag fehér táltossá változott, lobogott sörénye, csillagokra lépett, úgy hozta a mesebeli két öregnek a tanácsot. A csodák folytatódtak: a télből tavasz lett, öregből fiatal és megszületett a csodafiú, a Fehérlófia.

Hegedüs Géza és *Kardos* G. György átdolgozásában újította fel az *Állami Bábszínház* a *Fehérlófia* című mesejátékot. Az első változatot 1963-ban mutatták be. A hét év, a Bábszínház időközben elért fejlődése lehetővé tette, hogy a felújítás ne csak irodalmi, dramaturgiai értékét tekintve, hanem technikailag is újat, többet hozzon. Jobban élnek a bábszínpad mesevilágot teremtő absztraháló lehetőségeivel, színes, mozgalmas mesejáték kerekedik. Fehérlófia a bátorságot, az erőt és a jóságot egyesíti alakjában. Nagy erejét és hűséges paripáját az égi táltostól kapta, de éppolyan emberi hibái vannak, mint bárki másnak. Amikor találkozik az Aranyhajú lánnyal, megfeledkezik az intelemről, arról, hogy célját csak akkor érheti el, ha állhatatosan kitart mellette. Feledékenységéért sokszoros árat kell fizetnie: meg kell küzdeni a három sárkánnyal, amelyek elrabolták a három királylányt. Ahol kevésnek bizonyul ereje, furfanggal pótolja. De a leleményesség, a találékonyság igazi képviselője mégsem ő, hanem a mesekút lakója, a zöldszakállú törpe. Ő az, akinek nincs is más fegyvere, csak a találékonyság. Ez a kis figura a mese legfrissebb alakja, amolyan igazi vásott fickó, s ezáltal az ő egyénisége, jelleme a legszínesebb. Kezdetben csak magát szeretné menteni, a mese végén már ő menti meg a nagy erejű Fehérlófiát is, amikor azt két erős barátja, Vasgyúró és Hegygörgető, cserben hagyja.

Az eredeti mesét ötletesen bontja meg a refrénként ismétlődő kép, a vészjósló banyák kórusa. Ezeket az erősen stilizált alakokat a többi figura kidolgozott bábujával szemben csak jelzések érzékeltetik: a csapkodó mozgás, a sötét, madászerű test és két nagy villogó szem.

A mesejáték szövegét *Szőllősy* András zenéje egészíti ki, amelynek remek atmoszférát teremtő hatása különösen az epizódoknál érvényesül jól. A bábjátékot *Bánd* Anna rendezte, a bábuk és a díszletek *Bródy* Vera munkái. A játékot a színház együttese vidéken Szekszárd környékén fogja műsorra tűzni.

f. j.

Péntek, 1970. [illegible]

Nyolce
ú

Bondor József mini

Az árvíz miatt összedőlt, tönkrement házak helyébe *újakat kell építeni.* Bondor József építésügyi és városfejlesztési miniszter a csütörtöki sajtótájékoztatón arról beszélt, mennyire *fontosnak tartja, hogy az építőipar minél gyorsabban, szervezettebben segíthessen az újjáépítésben.*

A miniszter két napig járta Szabolcs árvíz sújtotta községeit, és a megyei tanáccsal megállapodtak a tennivalókban. Egy jelentés szerint 3700 lakás dőlt össze, illetve olyan állapotban van, hogy *le kell bontani.* A nagy épületkár abból is adódik, hogy az épületek zöme *vályogház.*

Barakképületben

Az ország lakáshelyzetét kedvezőtlenebbé teszik az árvíz okozta károk. 2700 lakás a belvizek miatt már az árvizet megelőzően összedőlt. A Maros környékén várhatóan néhány száz ház össze fog dőlni. Mindent összevetve, hozzávetőleg *8000 lakást kell újjáépíteni az idén.* A visszatelepülő, fedél nélkül maradt lakosság részére *barakképületeket állítanak fel,* már útban vannak az összesen ötezer négyzetméter alapterületű barakképületek, amelyeket azokban a községekben helyeznek el, ahol sok ház összedőlt: Tunyogmatolcs, Jánkmajtis, Nagygéc, Kisar és Magyar községben.

Még összesen húszezer négyzetméter alapterületű barakképületeket szállítanak az árvíz sújtotta községekbe. Az építőanyagok szállítása már szerdán megkezdődött, 80 ezer köbméter kavicsot, hárommilli. tufablokkot — ez 15 millió téglának felel meg —, 40 millió téglát irányítanak az árvíz sújtotta vidékekre. Ezen a területen van az ország legkorszerűbb téglagyára is, *Fehérgyarmaton,* ezt is elöntötte a víz. A vizet gyorsan el kell távolítani, elsősorban a bányagödrökből és a gyárat körülbelül *három héten belül üzembe kell helyezni.*

Típustervek

A károk műszaki felméréséhez csütörtökön *a VÁTI tizenöt mérnöke* a helyszínre utazott. Az újjáépítéssel kapcsolatosan is javaslatokat tesznek. A miniszter beszámolt egy elgondolásról is: azokat a kisebb, 80—100 házas, árterületen fekvő településeket, amelyeknek a területén gyakori a belvíz

BARTÓK

Információs telefonszám és üzenetrögzítő: 328-8772

6.00: Muzsikáló reggel
Harmóniában a Matávval
Műsorvezető: Korbuly Péter. Szerkesztő: Miklósi András
A zenei kínálatból: Orgonamuzsika – Triók – Severino Gazzelloni fuvolázik – Mozart versenyműveiből – Bölcsődalok és pasztorálok
6.00, 6.30, 7.30: Hírek. Időjárás **kb. 6.15:** Fővinform, útinform
Hétfőtől vasárnapig 6.38, 6.58, 7.28, 7.58: Reklám
7.00–7.15: Mi újság? Hírek, időjárás, fővinform, útinform, kulturális hírek, programajánlat
kb. 7.33: Rejtvény ☎: 328-8616
8.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés
8.06: Pódium
André Watts zongorázik
1. Chopin: b-moll szonáta, 2. Franck: Szimfonikus változatok (km. a Londoni Szimfonikus Zenekar, vez. Erich Leinsdorf)
8.43: XVIII. századi zene
9.30: Händel operáiból
10.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés
10.05: Irodalmi Újság
A Magyar Rádió irodalmi hetilapja
Műsorvezető: Kulcsár Katalin. Szerkesztő: Filippinyi Éva. Zene: Szakács Emese. Rendező: Bognár Monika. Felelős szerkesztő: Kőrösi Zoltán
(A szombati K. adás ism.)
10.58: Couperin: d-moll szvit
(Alekszej Ljubimov – csembaló)
11.20: Badings: Hangzó figurák
(Maastrichti Konzervatórium Fúvószenekara, vez. Sef Pijpers)
11.30: A hét zeneműve
Bach: Jesu, meine Freude – motetta BWV. 227.
Komlós Katalin előadása (1983)
(A teljes mű elhangzik: kedd, B. 16.45; szerda, K. 23.04; csütörtök, B. 11.00; péntek, B. 13.20; vasárnap, B. 9.05)
12.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés

Hangverseny délidőben

12.06: Bravissimo! Ez történt a mai napon a világ hangversenytermeiben
1. Mozart: Mitridatész, Pontusz királya – Nyitány (Magyar Állami Hangversenyzenekar, vez. Ligeti András – Pesti Vigadó, 1994), 2. Liszt: Grand duo (Ábrahám Márta – hegedű, Bogányi Gergely – zongora – Magyar Rádió Márványterme, 1999), 3. Bruckner: I. szimfónia (Orosz Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekara, vez. Gennagyij Rozsgyesztvenszkij – Moszkva, 1983)
Szerkesztő: Veisz Gábor
(Köv. rész: jövő csütörtök, B. 12.06)
13.18: Takács Jenő zongoraműveiből
1. Arab szvit op. 15. (Eduard Kutrowatz), 2. Zongoradarabok négykézre (Eduard és Johannes Kutrowatz), 3. Naplótöredékek op. 93. (Eduard és Johannes Kutrowatz – zongora, Michael Kahlig és Kevan Teherani – ütőhangszerek)

14.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés
14.05: Rádiószínház
Beszélj! Marsall László hangjátéka
Km. Domján Edit hangfelvételről, dr. Antal László nyelvész és Csíkos Gábor. Dramaturg: Lóránd Lajos (1974)
14.35: Fúvós átiratok
1. Lanner–Urbanec feld.: A schönbrunniak – keringő (Cseh és Szlovák Fúvószenekar, vez. Rudolf Urbanec), 2. a) Waldteufel–Baumann: España – keringő, b) Offenbach–Rembach: Kánkán (Német Hadsereg Központi Zenekara, vez. Gerhard Baumann)
14.50: Zenekari muzsika
15.30: Kóruspódium
16.00: Hírek. Időjárás. Közlekedés
16.05: Muzsikáló délután
Harmóniában a Matávval
Válogatás pásztorok zenéjéből, angyalok énekéből, népek dalaiból Respighi, Liszt, Händel, Franck és más szerzők műveiből
A mikrofonnál a szerkesztő: Magyar Kornél
☎: adás idején 328-8616
kb. 17.00: Kulturális hírek, közlekedési információk
18.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés
18.05: Klasszikus mesterművek
Kapcsoljuk a Magyar rádió Márványtermét
Berkes Kálmán – klarinét, Sunagava Ryoko – hegedű, Jandó Jenő – zongora és az Auer vonósnégyes hangversenye
(A vonósnégyes tagjai: Sipos Gábor – I. hegedű, Berentés Zsuzsa – II. hegedű, Gálfi Csaba – mélyhegedű, Takács Ákos – gordonka)
1. Mozart: e-moll szonáta K. 304. (Sunagava, Jandó), 2. Schumann: Fantasiestücke op. 73. (Berkes, Jandó), 3. Bartók: Kontrasztok (Sunagava, Berkes, Jandó), 4. Brahms: h-moll klarinétötös op. 115. (Berkes, vonósnégyes)
Sorozatszerkesztő: Lázár Eszter
18.55–19.05: Dohnányi-nap a Zeneakadémián. Kovács Ilona jegyzete
20.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés
20.05: Barátságos bölcsességek
Bródy Vera bábtervező
Szerkesztő: Pásztor Zoltán
www.gordiusz.hu
20.35: Királyi divertimentók – avagy zenei szemelvények a Napkirály udvarából
Jean-Baptiste Lully divertimentóit a Le Concert des Nations játssza Jordi Savall vezényletével
1. A szerelem mint orvos – chaconne, 2. Királyi divertimento
21.01: Világhírű művészek Verdi-felvételeiből
21.45: Én vagyok
Kodolányi János regényéből Dunai Tamás olvas fel. Szerkesztő: Kövesdy Zsuzsanna. Rendező: Sárospataki Zsuzsanna
22.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés
22.05: A Rádiószínház bemutatója
A Magyar Rádió Hangjátékpályázata, 2002
Baby-box és kótya-vetye
Piros Sándor hangjátéka
Kótya Béla, őszeres – Huszti Péter, Varga Amália, egy kuncsaft – Pásztor Erzsi, Kiss Sarolta, egy másik kuncsaft – Margitai Ági, Egy férfi, guberáló – Sinkó László
A felvételt Liszkai Károly és Maksai Helga készítette. Zenéjét összeállította: Gebauer Mária. Dramaturg-rendező: Soltészky Tibor
(Ism. december 28., K. 21.04)
22.47: Megelevenedő legendák – fejezetek a BBC archívumából
Adrian Boult vezényli a BBC Szimfonikus Zenekarát
1. Cornelius: A bagdadi borbély – Nyitány (1954. szept. 26.) (8 p.), 2. Schubert: VII. szimfónia (1969. aug. 11.) (55 p.)
Sorozatszerkesztő: Bánkövi Gyula
(Köv. rész: 2003. január 5., B. 16.44)
23.51: Saint-Saëns: Románc
(Peter Damm – kürt, Peter Rösel – zongora)
24.00: Hírek. Időjárás. Szózat
0.05: Notturno
A mikrofonnál: Péter Ferenc. Felelős szerkesztő: Terdik László
Részletes műsor a 9. oldalon

A Bartók rádió főszponzora a Matáv

KOSSUTH

16.20: „Magyarországról jövök..."
Régiók
Egy társadalom tisztességét alapvetően meghatározza, hogy hogyan bánik a rokkant, sérült emberekkel. Pl.: be lehet-e mindenhová jutni kerekes székkel, van-e mindenhol rámpa, megfelelő-e a lejtése? Tudnak-e munkát vállalni a sérült emberek, felveszik-e őket egyáltalán azokra a munkákra, melyeket el tudnak látni? Vagy elküldik őket mindenhonnan és a többség az egészségesek kegyelemkenyerére szorul. Milyen a helyzet nálunk, mennyivel mások a lehetőségek külföldön? Honnan és mit érdemes tanulni? Vannak-e regionális eltérések? A szemléletmód az elsődleges meghatározó, vagy pusztán gazdasági kérdésről van szó?

21.35: Értsünk szót!
Melyek az évezredforduló legnépszerűbb férfi és női nevei? Az úgynevezett klasszikus nevek mikor válnak újra népszerűvé? A vadonatúj nevek kitalálásának és adhatóságának szabályai – egyebek között erről szól a műsor. Szakértő: Bíró Ágnes

23.04: Lemezmúzeum
Helmuth Walcha Bach-műveket orgonál
1. c-moll passacaglia BWV. 582., 2. F-dúr pasztorál BWV. 590., 3. G-dúr fantázia BWV. 572., 4. C-dúr triószonáta BWV. 529.

PETŐFI

24.00: ÉJFÉL UTÁN...
Görgényi Zoltánnal
Szent karácsony előestéjén
Mit mond a kereszténység nagy ünnepéről az ezotéria, az asztrológia és a vallástudomány? Van-e tudományos magyarázata a betlehemi csillag feltűnésének, alapjuk a Bibliában leírt próféciáknak? Mi Jézus gyógyításainak az üzenete a mai kor embere számára? Hogyan éljünk hittel és hitelesen, ha meg akarunk felelni az egyetemes emberi értékrendnek? Állandó szakértő: Béky László. Vendégek: dr. Zimmermann István teológus, természetgyógyász, dr. Csiky Antal pszichológus, Majoros János asztrológus, természetgyógyász

BARTÓK

8.43: XVIII. századi zene
1. Boccherini: d-moll szimfónia (Az ördög háza) op. 12. No. 4. (Londoni Fesztiválzenekar, vez. Ross Pople) (17 p.), 2. Haydn: Zaire – kísérőzene Voltaire színművéhez (Neussi Kamarazenekar, vez. Johannes Goritzki) (29 p.)

9.30: Händel operáiból
1. Rinaldo – Rinaldo áriája, III. felv. (Marilyn Horne), 2. Xerxes – Romilda és Arsamene kettőse, III. felv. (Lucia Popp, Maureen Lehane), 3. Ariodante – Ariodante áriája (Peter Schreier), 4. Amadigi – Melissa áriája, II. felv. (Kiri Te Kanawa), 5. Alcina – Kórusrészlet (Opera Stage Kórus és a City of Baroque Zenekar, vez. Richard Hickox), 6. Julius Caesar – Cleopatra és Caesar kettőse, III. felv. (Tatiana Troyanos, Dietrich Fischer-Dieskau)

14.50: Zenekari muzsika
1. Dukas: A bűvészinas – szimfonikus scherzo (Francia Rádió Szimfonikus Zenekara, vez. Yutaka Sado), 2. Ibert: Párizs – szvit – a) A metró, b) Külvárosok, c) A párizsi mecset, d) Vendéglő a Bois de Boulogne-ban, e) Sétahajó, f) Vásári mulatság (Montreáli Szimfonikus Zenekar, vez. Charles Dutoit), 3. Dvořák: Scherzo capriccioso (Cseh Filharmonikus Zenekar, vez. Jiri Belohlávek)

15.30: Kóruspódium
A szegedi Canticum Novum Kamarakórus énekel. Vez. Kovács Gábor
1. Josquin des Prés: Salve Regina, 2. Thomas Tallis: In manus tuas Domine, 3. Jan Pieterszoon Sweelinck: 12. zsoltár
A Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Vegyeskara énekel. Vez. Kabdebó Sándor
1. Monteverdi: Sestina-madrigálok – részletek – a) Mondjátok, ó folyók, b) Az éj majd elhozza, c) Ó, aranyhajú, 2. Mendelssohn: Hat dal a szabadban – részletek – a) Tavaszváras, b) A kankalin, c) Őszi dal, d) Pacsirtadal

20.05: Barátságos bölcsességek
Bródy Vera bábtervező

Ugye mindenki emlékszik Mazsola, Böbebaba vagy éppen Kököjszi és Bobojsza alakjára? A bábok tervezője Bródy Vera, aki a mai napig dolgozik. Megnyugvást csak a munkában lel. 1967 óta Párizsban él, írt könyvet a bábozásról, most betlehemezni tanítja a franciákat. És közben rajzol, tervez... azért, hogy bábjaival örömet szerezzen kicsiknek és nagyoknak egyaránt.

21.01: Világhírű művészek Verdi-felvételeiből
1. Aida – Győzelmi kórus és bevonulási induló, II. felv. (Milánói Scala Ének- és Zenekara, vez. Claudio Abbado), 2. Don Carlos – Jelenet és Szabadság-kettős (Plácido Domingo, Sherrill Milnes, Simon Estes, az Ambrosian Operakórus és a Londoni Covent Garden Operaház Zenekara, vez. Carlo Maria Giulini), 3. A szicíliai vecsernye – Elena áriája, V. felv. (Joan Sutherland), 4. Simon Boccanegra – Fiesco áriája a prológusból (Samuel Ramey), 5. A trubadúr – Leonóra áriája, IV. felv. (Gwyneth Jones), 6. A végzet hatalma – Nyitány (Berlini Filharmonikus Zenekar, vez. Herbert von Karajan)

Bartók 22.05: A Rádiószínház bemutatója – Baby-box és kótya-vetye
A dramaturg-rendező *Soltészky Tibor* írja: *„A közelmúltról fecsegünk, s közben a régmúlt kísért"*. Az idei év nagy sikerű hangjátékpályázatának egyik darabja *Piros Sándor* furcsa című, fanyar hangulatú vígjátéka. Egy kis régiségkereskedés a történet helyszíne, s annak tulajdonosa a főszereplőnk. Kótya Béla – ő a mi őszeresünk – érzéketlennek látszik a tárgyakhoz tapadó személyes emlékekre, rutinosan szabadul meg tárgyaktól, kuncsaftoktól... Ám váratlanul saját ifjúkora, legszemélyesebb történelme kopogtat be hozzá egy kidobott színházi kellék, Peer Gynt lovának felbukkanásával... A ritkán rádiózó *Huszti Péter* és nagyszerű színésztársak szólaltatják meg a színpad világát jól ismerő szerző sorait. Reméljük, az egész család – ifjak és korosabbak – szórakoztatására.

mtv
Közönségszolgálat: 331-9799

5.35: **Hajnali gondolatok** 68063694
5.38: **Agrárhíradó** 308426101
5.50–9.00: **NAP-KELTE** (190') 70463410
9.05: **Kérem a következőt!**
Magyar rajzfilmsor.: Miért nyúl a nyúl? 4999584
9.20: **Szeszélyes évszakok** 1881472 12
10.15: **Önök kérték!**
Kívánságműsor (50')
Műsorvezető: Bényi Ildikó
A műsor postacíme: Magyar Televízió Rt. 1054 Budapest, Szabadság tér 17.
Tel.: 06-30-303-0430 2486472
11.10: **A Guldenburgok öröksége**
NSZK tévéfilmsor. (43')
40/36.: A tékozló fiú 5127255
12.00: **Déli harangszó** 36859
12.01: **Híradó délben** 100016859
13.00: **Parlamenti napló** (50') 89052
13.55: **Roma Magazin** 191168
14.25: **Domovina** 7538217
Szlovák nyelvű nemzetiségi magazin
14.50: **Srpski Ekran** 756033
Szerb nyelvű nemzetiségi magazin
15.15: **Magyar Ház**
Palackposta
Üzenet a határon túli televíziós műhelyektől
Felelős szerk.: Bornemissza Eszter 8162526
15.40: **Egy nap – Egy szó** 7773304
15.50: **Szerelmek Saint Tropez-ban**
Francia tévéfilmsor. (51')
105/29.: Dupla vagy semmi 2517101
16.40: **A klinika** (III. sor.)
Német tévéfilmsor. (43')
11/3.: A vallomás 2517255
17.30: **Élesben** 12
Közéleti talk show 5033
18.00: **Híradó hatkor. Sporthírek**
Időjárás-jelentés **Körzeti híradók** 64965
18.25: **Navigátor**
– A tudatlanság ideje lejárt! 12
Ismeretterj. magazinműsor 86743
18.55: **Frédi és Béni**
Amerikai rajzfilmsor. (26')
45/30.: A sziúk és a fiúk
Időjárás-jelentés 1228168
19.30: **Híradó este** 217
19.56: **Sporthírek** 102203694
20.05: **KÉKFÉNY**
Bűnügyi magazin 12
Tel.: 06-30/303-0107 596439
21.05: **24** Amerikai akciófilm-sor. 16
24/4.: 3:00-4:00 (42') 742385
21.50: **MMM – Mi? Mennyi? Miért?** 12
Plasztikai sebészet 369507
22.20: **HÉTFŐ ESTE**
Közben: **22.55: Híradó**
Tel.: 06-30/303-0422
Időjárás-jelentés 1710410
23.05: **Egy nap – Egy szó** 9787052
23.10: **A Nagyúr**
Tévéfilm, III/1. (55')
Rend.: Szinetár Miklós. Főszereplők: Huszti Péter, Varga Mari, Bertalan Ági
(III/2. szerda 23.40)
0.05: **Kárpáti krónika** (8')

m2
Közönségszolgálat: 331-9799

5.35: **Hajnali gondolatok** 68061236
5.38: **Agrárhíradó** 308424743
5.50–9.00: **NAP-KELTE** (190') 70461052
9.00–14.00: **Közvetítés a parlament üléséről** 86481472
14.00: **Kárpáti krónika** 69507
14.10: **Főtér**
„Fedezzük fel együtt Magyarországot!"
Tihany és térsége 2624694
15.00: **Ötcsillagos találkozások**
Ómolnár Miklós ötcsillagos beszélgetése Kern Andrással. 33168
15.25: **NAP-NYUGTA** (150') 24714507
18.00: **Héthatár** A hét hírei határok nélkül a Kárpát-medencében
Felelős szerk.: Hegedűs István 10526
18.50: **Hoppá, itt vagyunk!** 2403588
19.40: **Esti mese: A játékpolc; Süni és barátai**
Időjárás-jelentés 782323
20.05: **Híradó este** 302101
20.30: **Sporthírek** Időjárás-jelentés 62410
20.40: **ABLAK** szimpatikus
Benne: **Hol-mi?** Nagy György műsora
E-mail cím: holmi@mtv.hu 328149
21.05: **Egy nap – Egy szó** 2083323
21.10: **Tánc, tánc, tánc...**
Szerk.: Farkas László 963236

21.35: **Szabad szemmel** „XX. századi magyar művészet Szentendréről nézve" 346656
Ünnepi kiállítás a Művészet Malomban
Szerk.: Fitz Péter. Rend.: Kálmán János
22.05: **A Straight sztori – Igaz történet** 12
Amerikai film (1999 – 107')
Rend.: David Lynch. Szereplők: Richard Farnworth, Sissy Spacek, Harry Dean Stanton 7902149
23.50: **Záróra**
Felelős szerk.: Kopper Judit 7822781
Éjszakai választék
0.55: **„Egy óra múlva itt vagyok..."** 12
Tévéfilmsor. (1975 – FF – 72')
14/11.: A Mefisztó-akció 3625540
2.10: **ABLAK** szimpatikus
Benne: **Hol-mi?**
Nagy György műsora 4658453
2.40: **Magyar Ház** Palackposta
Üzenet a határon túli televíziós műhelyektől 4648076
3.10: **English 4U** Jilly Viktor tanít 6442076
3.35: **Hoppá, itt vagyunk!** 9723095
4.25: **Havazás lennék...**
Magyar költők megzenésített versei 2783989
4.50: **KÉKFÉNY** 98895724 12
Bűnügyi magazin (50') 98895724

DUNA
Közönségszolgálat: 489-1661

5.10: **A Vatikáni Rádió adása** 1079410
5.30–8.30: **Indul a nap** Hírmagazin 76743033
8.30: **Hungarorama** Kitekintő 6388878
8.35: Műsorismertetés
8.40: **TÉLI MATINÉ**
Amikor a karácsonyfán kigyulladnak a fények
Orosz animációs mesefilm 8243912
9.00: **Északi madarak** A barázdabillegető 35168
9.05: **Mesék a Végtelen történetből**
Kanadai ifjúsági sor., 13/3. (2001) 2353588
9.50: **Verdi**
Olasz tévéfilmsor. (1986 – ism. – 70')
9/4.: A gályarabság évei 1065491
11.00: **Heti hírmondó** (ism.) 2244781
11.50: **Híradó** 5933743
12.00: **Déli harangszó** Műsorismertetés
Vers Egyed Emese: Könyörgés
Előadja: Illyés Kinga 22656
12.10: **Gazdakör** (ism.) 8581120
12.25: **Isten kezében** (ism.) 365410
12.55: **Emlékképek** Régi Híradók (ism.) 3935323
13.15: **Temze-parti karácsony** (2001 – 30')
Szerk.: Mészáros Katalin 167101
13.45: **Halld Izrael!** Zsidó vallási műsor 180052
14.15: **Heuréka! Megtaláltam!** 4055304
14.50: **Szóra, magyar!**
Multimédiás távoktató sor. 3588878
15.00: **Játék-film**
Magyar ismeretterj. film (2002 – 52')
Rend.: Péterffy András 62385
15.55: **Az eredeti Teddy mackó**
Angol ismeretterj. film (2000 – 58') 2903743
16.55: **Ötórai zene** Szerk.: Horváth József 7319507
17.00: **Halló, halló!** 12
83/60. (1984 – ism. – 30') 7014
17.30: **Hajdanában, danában...** 32615
Sebő Ferenc műsora
24/20.: Zenei gyűjtemények (XVII. század)
17.40: **Tíz perc tudomány – A mozgás** 4923781
Japán Ismeretterj. sor.: Az ízeltlábúak (ism.)
17.50: **Hej, hej, helyes beszéd!** 4929965
18.00: **Híradó** 1830
18.30: **Határok fölött** Szerk.: Balogh Júlia 6149
19.00: **Mese: Nagy ho-ho-horgász;**
Spot kalandjai; Tip és Tap 96439
19.20: **A szeretet kapcsa 2.**
Rend.: Tölgyesi Ágnes 2215781
Írásunk a 4. oldalon
20.00: **Verdi** Olasz tévéfilmsor. (1986 – 69')
9/5.: Hazudj igazat! 9277965
21.10: **Napló helyett**
– egy év dr. Habsburg Ottóval
Bokor Péter és Hanák Gábor filmje, 5. (1998 – 31') 9214830
21.45: **Híradó. Sport, meteo** 583014
22.10: **Tálentum** Bolberitz Pál
Rend.: Sára Balázs 917168
22.40: **„Magyar falu – magyar föld"**
Árva Tésa Magyar dok.-film (2002 – 74')
Op.-rend.: Buglya Sándor 5040762
23.55: **Összkép** (ism.) 8404168
0.10: Műsorismertetés
Vers Gyurkovics Tibor: Szeretlek egy faluban
Előadja: Beregszászi Olga 82463250

Bródy Vera, báb tervező

Érzelmi kapcsolat — bábokkal

Beszélgetés Koós Iván tervezővel

Kétszer hosszabbították meg — most január 31-ig — a Duna Galériában azt a kiállítást, amely a „bábok különös világával" ismerteti meg a gyerekeket és a felnőtteket. Az eldugott galériában naponta több százan nézték meg Bródy Vera, Ország Lili, Koós Iván és Ambrus Imre bábjait, bábterveit.

Ebben a különös világban eligazít ugyan a látvány, de elkél a magyarázó szó is. A galériában a kiállítás felügyelője szolgált ezzel, lelkesen és szakértően, nekünk most Koós Iván, az Állami Bábszínház bábtervező művésze segít.

— Kicsit mindig tartok a bábok egyszerű kiállításától, hiszen igazi életüket a színpadon élik, a figurák személyiséggé válnak. A kiállítás sikere azonban azt bizonyítja, hogy a látogatók érzelmi kapcsolata a bábokkal így, mozdulatlan állapotukban is megmarad.

Fa, bőr

— Van-e ugyanilyen kapcsolat báb és tervezője között?

— Mindig szoros érzelmi kapcsolatban vagyok a figuráimmal, bár már több ezer ilyen „szülésen" estem át, amikor a darab, vagy zene keltette érzelmeket, reflexiókat alakítottam át plasztikai látvánnyá. Mindig az előadandó mű inspirál, de a tárgyak az anyagok folyton körülöttem vannak, várják, hogy alkalmas feladatra életre kelhessenek.

— A báb először a rajzasztalon születik...

— Tervezéskor is anyagban gondolkodom, kedvenceim a természetes, rusztikus anyagok, a fa, a vászon, juta, kötél, bőr. Persze nem mindig használhatom őket, ha az alak karaktere más, ahhoz igazodom. Először az egész színpadi világot elképzelem, ebbe születnek bele a figurák. A bábművészet lételeme a mozgás, ennek jellege, technikai lehetőségei meghatározhatják a báb megjelenítését. Máskor a kép keresi meg magának a hozzá illő technikát.

— Szuverén művészetté vált a bábművészet hazai pályafutásának néhány évtizede alatt. Hogyan alakult ki saját esztétikája?

— A színház harminc éves, nem hosszú a múltja. De a század legnagyobb képzőművészei érlelték a folyamatot, Klee, Picasso is terveztek bábokat. Kezdetben a figura létrejötte volt az élmény alkotónak és közönségnek is, az, hogy annyira hasonlítottak a tárgyak a valósághoz. Ma már messze vagyunk a zsugorított emberszínháztól. A megmozduló tárgy, anyag hordoz emberi tartalmakat.

„Tárgymánia"

„Tárgymániákus" — mondja magáról Koós Iván. Talán a nádkeretes naptárkép színpadi helyzetet mintáz, mellette egy népi falipolc, „mintha kifelé néznének, úgy ülnek benne a cserepek, köcsögök". Gyermeki képzelet kell e sokszínű, érzelem- és formagazdag bábvilág megalkotásához. Ám nemcsak a gyermeki képzelet vágyik erre a játékosságra, hiszen felnőttek is nézik, élik az előadásokat. A gyermeki magatartás a teljes azonosulás, milyen a felnőtteké?

— Azt hiszem — mondja Koós Iván — a bábok előtt a felnőttek is vállalni merik fantáziájuk gyermekkorból maradt szabad csapongását.

Molnár Gabriella

SZEMLE

Ma délelőtt a Fészek Klubban sajtótájékoztatót tartottak a sorrendben XIV., ez alkalommal Pécsett rendezendő Magyar Játékfilmszemléről, amely

hitelpolitika

Tímár Mátyás, a Magyar Nemzeti Bank elnöke sajtótájékoztatót tartott, amelyen részletesen beszámolt a bank múlt évi munkájá-

Ami a leglényegesebb, a változó nemzetközi gazdasági és pénzügyi helyzetben minden fizetési kötelezettségünknek maradéktalanul és időben eleget tettünk.

(Folytatás a 3. oldalon.)

FELTEHETŐLEG MAUN

Ma megv
Finnország

Szántó András, az MTI kiküldött tudósítója jelenti: *Kekkonen* finn elnök állapota továbbra sem javul, ezért nem vehet részt a ma megválasztandó új elnök beiktatásán — jelentette tegnap este a televízió. Ez volt a legutóbbi hivatalos orvosi jelentés, amelyet Kekkonen állapotáról kiadtak.

A Finn Köztársaság új elnökét ma délután a parlamentben választja meg a 301 elektor,

s az új elnök holnapi beiktatása után — mint a te-

ELYEN

Dozier-kép,
om nélkül

1021

Beszélgetés A fából faragott királyfi szereplőivel

Mesterségünk szabályai szerint öltözőjükben kerestük fel őket. Szokatlan csendben vártak ránk és szívesen fogadtak. Beszélgetés közben szelíden függeszkedtek sajátos tartásukban állványaikon, viszont feltűnő őszinteséggel tárták fel kérdéseinkre belső világukat.

Csak válaszaikat jegyeztük le.

Bródy Vera, A fából faragott királyfi báb- és díszlettervezője

A KIRÁLYLÁNYT

kerestük fel elsőnek. Szép és szőke. Arca ali[g]
van; mert minek is neki? Ő a szép ifjú nő
haja sárga fátyol, szeme kék csillag, és tükörben nézi magát. Ezzel roppantul el van foglalva, s eleinte semmi mást nem lát.

— *Igen — felelt elgondolkozva. — Lehet, hogy észre kellett volna vennem azt a fiút, azonnal. Elvégre királyfi. És olyan régen bámult már engem. Megéreztem. De annyi dolgom volt önmagammal... Fésülködni, púderozkodni, Ő meg mindig olyan furcsákat mondott. Hogy ő küzd a külvilággal, meg hogy őt nem érdekli se pénz, se dicsőség; hogy bennem is főleg a nőiség törvényeinek mélységei érdeklik! Őszintén szólva nem is egészen értettem. A „fából faragott", az más volt! Az tudta, mit akar! El is vitt mindenféle izgalmas helyekre! Abba a távoli világba, amiről a másik csak beszélt és amiről nem tudni pontosan, felhőkarcolós metropolis-e, vagy sziklás sivatag? Igaz, ott egyszerre elkezdtem szédülni és ráébredtem, hogy fázom. És hogy ő nem az igazi. És idő is telt el közben. Emlékezni kezdtem, hogy az a fiú talán mégis csak más... Olvastam is közben egyet-mást, a színfalak mögött. Hallottam is, hogy egy nő legyen alázatos és kedves. Az ember utóvégre nem maradhat egyedül öregségére. Róla meg tudtam, hogy ő mindig csak engem fog szeretni...*

…ze magát na-
…tagunkban.

…Az új gazda vendég-
… — *három hónapra* ad-
…edélyt.

…ett ujjak

…Tourist, Algír. A kreolarcú szállodai
…zigorú arckifejezése széles mosollyá vál-
…, amikor kérdésére közlöm, hogy Magyar-
…országról jövök, Budapestről. A tálcát lerakja az asztalra és kezet nyújt. Majd öklét magasba emelve és egymáshoz illesztve felkiált:

— *Magyarország, Algéria!* — Aztán két mutatóujját szorosan egymás mellé téve, szemléltetően mutatja, milyen szoros barátság fűzi össze a két államot.

— Schtirakija — teszi hozzá. Ezt a kifejezést később is igen gyakran hallom. Azt jelenti: szocializmus. — Algériában szabadság és egyenlőség van — magyarázza.

Benzales *Bachis* (már a második mondatnál megtudom a nevét) csillogó pillantásából, széles, örvendező mosolyából optimizmus, szívet melegítő vidám hit árad.

Portyára indulok a városba. Mindig ez a legizgalmasabb: az első út, az első benyomás. Készültem Algírból. A taxisofőrt arra kérem, vigyen a Mártírok terére.

— Hová való? — kérdi kurtán.

— Budapestről.

központja volt. A Mártírok terét Chasba fiainak, lányainak vére festette vörösre. Hiába vezetett ellene büntető expedíciókat a francia hadsereg. A Chasba egy álló évig nélkülözött, éhezett — de nem engedett.

Most már vidám, nyüzsgő élet folyik a falak között. A szűk sikátorokban apró kávéházak. Kaftános férfiak szürcsölik a feketét.

Egy ház előtt szék. Borbély szépíti rajta pácienseit. A várakozók vidoran tere-ferélnek a napsütésben.

Ember nem hajt térdet

Utam a belváros felé vezet. Gyakran olvastam, mindig tudtam, hogy Algír szép, de hogy ilyen gyönyörű legyen!

A modern, mégis sajátos, könnyed afrikai varázst sugárzó utcák lépcsőzetesen, »hegymenetben« épültek. Lépcsősorok kötik össze az utcákat, és lépcsősorok kígyóznak le egészen a tiszta, nefelejcskék Földközi-tengerig. Gondos, nagyvonalú tervezés érződik az egész fővároson. Minden utca végén, mint valami kedves meglepetést, távoli, magasbaszökkenő tornyot, karcsú oszlopot tár elénk a perspektíva.

El Dzsezair, az ősi arab település megszépült, kifejlődött utóda ez a bűbájos főváros. (Az El Dzsezair elnevezés azokra a szigetekre utal, amelyeket Barbaroussa, a hírhedt kalóz a XVI. században gátakkal kapcsolt a szárazföldhöz, és kikötőerőddé építette.)

A fehér házak épek. A hétéves harc nyomait

lelkes sorfala között vitték őket a városi fürdőbe, ahol melegvíz, szappan várta a gyerekeket. Valamennyiük kollégiumban kapott helyet és most szakmát tanulnak.

A kirakatokban cédulák jelzik az árakat. Véget akarnak vetni a régi, alkudozó hagyománynak is.

A nagy lapok, könyvkiadók szerkesztősége előtt hatalmas kirakatok felvilágosító táblákkal, Marx, Engels, Lenin-idézetekkel, *A kolonizáció története Afrikában* című nyomtatott fejezetekkel, idézetekkel. Képek. Az egyik például idős munkást ábrázol. Felirata: »Én még csak 250 dínárt (1 dínár 1 frank) keresek. Nincs szakmám. De két fiam már tanul. Rájuk jobb sors vár.«

De hová tűntek a nők ?

Mindenütt érezni a friss érdeklődést, az optimizmust, az eleven életet. Csak egyetlen furcsa jelenség tűnik fel és zavar: az utcán, a kirakatok előtt szinte csak férfit látni. Csupán itt-ott tűnik fel egy-egy fehér lepelbe burkolt nő és félénk látomásként már tova is suhan.

Olvasmányaimból tudom, hogy Algírban a nők épp úgy kivették részüket a szabadságharcból, mint a férfiak. Néhány tündöklő névre is emlékszem: Jamina *Abedre*, Dzsamila *Boálira*. Hát hol vannak most a szabadon, viháman járkáló asszonyok?

Alkony borul az utcára, a neonok fölragyognak. A gyönyörű utcák így talán még szebbek és vonzóbbak. De még nyugtalanítóbbak. A néhány

Férfiak az utcán — **A szerző felvételei**

Benzales Bachis: — Egyetlen nagy álmom: ha egyszer legyőzhetnénk a magyar futballcsapatot:

fehér kísértet is eltűnt. Sétáló férfiak lepik el sűrű rajokban a járdát. Orkánkabátos fiatalok csoportokban.

Elfáradtam, szívesen innék egy gyümölcslevet, de a presszók asztalai mellett szintén csak férfiak tanyáznak. Az egyikbe vágyón benézek. Rendkívül vonzó. A mennyezet kockákra osztott tejüvegből. Mindegyik helyiségben más és más virágok. Az egészet rejtett fények világítják meg. Egy férfi meghökkenten emeli fel a fejét és roszszallóan néz rám... Továbbállok.

Tikkadtan vánszorgok vissza a hotelba. Új barátom, Benzales Bachis az ajtó előtt fogad barátságos mosollyal. Már nincs egyedül. Hozzászegődött a másik felszolgáló, Achmed is. Mindketten kezetnyújtanak, majd minden felszólítás nélkül először elfújják az olimpiai magyar futballcsapat teljes névsorát.

— *Mondja, Bachis elvtárs* — kérdem — *a maga felesége mit csinál?*

— Mit csinálna? Neveli a gyerekeket és főz.

— *És e pillanatban hol van?*

— Hol lehetne? Otthon! — csóválja a fejét. — Hogy képzeli az elvtársnő, hogy egy asszony csak úgy kimenjen az utcára? Jól néznénk ki!

(Folytatjuk)

Kertész Magda

Leveszi ujjait a volánról, kezetráz és ott, a forgalmas út kellős közepén rámfüggeszti kíváncsi szemét:

— Maguk a szocializmust építik, vagy már a kommunizmust?

Mártírok tere... Szemben vele már a Cashba, az arab városrész magasodik a hegyen. Előtérben a XVII. században épült mecset remekbefaragott, zöld arabeszkjeivel. Mögötte egymás mellett sorakozó régi arab házak. Szinte érzem a szorosan egymásba kapaszkodó épületekből sugárzó erőt. Az arab világ legnagyobb Chasbája ez: százezer ember lakja. A függetlenségi harc egyik

nem látni sehol. A plasztikbombák inkább emberéletben tettek kárt, mint épületekben.

Mégis minden a közelmúltról vall. A várost ütőérként keresztülszelő két út is két mártír nevét viseli: Didus *Muradét* és Iarbi *Ben Hidét*...

Nem látok koldust és nem látok cipőpucoló gyereket — a keleti világnak ezt a két festői, de szánalmas kellékét. Igen, már hallottam, hogy országos akcióval, valóságos hadművelettel számolták fel a szegény, ágrólszakadt gyerekeknek ezt a tevékenységét. A jelszó az volt: *»Algírban egyetlen ember sem hajt térdet a másik ember előtt.«* Összeszedték a kis cipőpucolókat, a tömeg

1965 JUN 5.

„...elbírálta..."

1963. november 25-én hajnalban *Szabó* Imre 19 éves balatonboglári lakos és 21 éves bátyja, *Szabó* István Balatonlelleről motoron hazafelé tartott. »Enyhefokú alkoholos befolyásoltság állapotában« voltak. A motort Szabó Imre vezette, s három óra körül, 25—30 kilométeres sebességgel haladva, Balatonbogláron a köd miatt nekimentek egy szállítókocsinak. A motorral feldőltek, Szabó Imre homlokán megsérült, bátyja a hátsó ülésről leesett és eszméletlenül feküdt. Szabó Imre a kocsival bement a körzeti orvosi rendelőbe az inspekciós orvosért. Az megállapította, hogy Szabó István könnyebb agyrázkódást szenvedett, lefektette és távozott azzal, hogy ha a beteg rosszabbul lenne, szóljanak neki. A fiatalember rosszabbul lett és öt óra körül harmadik testvérük, Szabó József elment az orvoshoz, de az nem jelentkezett a zörgetésre. Később ajtót nyitott. Szabó József kérte, hogy öccsét azonnal vitesse kórházba. Az orvos azt válaszolta, hogy hét órakor úgyis lejár az inspekciója, útközben bemegy a beteghez. Vitáztak, később az orvos kiállította a kórházi beutalót, de nem engedte, hogy mentőért az orvosi helyiségből telefonáljanak. Szabó József csak hét óra előtt, egy akkor kinyitó üzletből tudott telefonálni. A mentők 7.57-kor érkeztek és mindkét testvért bevitték, ugyanis Szabó Imre fejsebe is súlyosnak bizonyult.

A kórházban Szabó Istvánt megoperálták, mindent megtettek, hogy megmentsék, de a fiatalember még aznap délután meghalt.

Az azóta lezajlott bírósági tárgyalás I. fokú ítéletében: »*A szakértői vélemény szerint: ha a sértettet nyomban a baleset után kórházba szállítják, vagy ha a tünetek észlelése után, tehát hajnali négy óra tájban történik a kórházba szállítás s ott a koponyaűri vérzés fellépését jóval korábban észlelve, a szükséges műtétet elvégezték volna, a beteg gyógyulásának esélyei lényegesen jobbak lettek volna, esetleg megmenthető lett volna.*«

Hogy a családnak, a motort vezető Szabó Imrének milyen tragédia Szabó István halála, arról nem is kell szólnunk. A bíróságnak mégis ítélkeznie kell Szabó Imre felett, hiszen alkoholos állapotban vezette a motort. I. fokon egy évre ítélték, a per még folyik, a jogerős ítélet még hátra van.

Nemcsak a családot, hanem a környező közvéleményt is joggal érdekli, mi történik ilyen esetben a mulasztást elkövető orvossal. Tudjuk, hogy a legtárgyilagosabb orvosszakértő sem tud ilyenkor biztosat mondani, az ítéletben is szerepel: »*Teljes bizonyossággé... ható, hogy ez esetben is a s... ben maradt volna*«. De tény, ... lekedett a mentőket kihívni, ... engedte szobájából telefonálni a ... Ezek tények és mulasztások. Az orvo... tárgyalásokon tanúként vett részt. Holott ... kül, hogy beavatkoznánk mások hatásköré... az ügyésznek joga lett volna vádat emelni ... orvos ellen. De maradjunk annyiban, hogy a... ügy bírósági tárgyalásai még nem fejeződtek be.

A Somogy megyei Orvosetikai Bizottság vizsgálata viszont már befejeződött. Igaz, az érdeklődő családot csak hónapok múlva, csaknem egy év múlva értesítették a bizottság döntéséről. S akkor sem érdemben. Formálisan, valamiféle áldiszkrécióval *belső orvosi ügyként* kezelve az orvos magatartását, tízsoros levelet írtak a családnak, abban is a lényegről ez áll: »... bizottságunk a panaszt kivizsgálta és dr. M. E. körzeti orvos eljárását *elbírálta*.« ... »Kérem levelünk tudomásul vételét...« Aláírások.

Elbírálta! De hogyan bírálta el? És miért nem tartozik ez az érdekeltekre? Az orvosi tekintélyt védik ezzel a semmitmondó fogalmazással? De hiszen az orvos az emberek előtt naponta alakítja ki a tekintélyét. Önként adódik a következtetés, hogy az Etikai Bizottság magatartása nem etikus, nem felel meg a társadalmi erkölcsnek és nem szolgálja a lelkiismeretes, valóban tekintélyt érdemlő orvosok érdekeit sem.

Salamon Magda

„Ma is a fiammal töltöttem a szabadnapom"

Hűvös van még, ilyenkor reggel az uszodában, ha nem süt a nap. A tusolóból jólmegtermett férfi lép ki, mellette tízéves, kicsinyített mása. A szabadban mennek a medence felé A kisfiú vacogva lépdel apja mellett és ijedten kapja vissza lábát a vízből:

— Juj! Hideg!

— Gyorsan bele, kisöreg, meglátod, ha úszunk pár tempót, elfelejted, hogy fáztál — m o n d h a t n á az apa — de nem mondja. Beleveti magát a vízbe és onnan ordít: — Gyere be azonnal, mert megpofozlak!

A kisfiú visszatartott lélegzettel megy utána, huhogva mártogatja magát a vízben, de már csak játékból, látszik, hogy megvigasztalódott. Finom a víz.

— Mit affektálsz! Jössz ide azonnal?

Néhány ijedt tempó és egymás mellett vannak.

— Megmondtam, hogy a jobb karodat is emeld! De neked ugyan beszélhet az ember! Na, gyerünk!

Úsznak. Elöl a papa, utána a gyerek. Jól úszik, de erőlködve, hogy le ne maradjon. A medence végén mégis szemrehányások várják. Alázatosan piszlog, aztán kötelességtudóan fúrja fejét a vízbe és féloldalt nagyokat harap a levegőből. A haragos istenség ott elöl hátranéz, megáll, bevárja, dühös, mert nincs miért dühöngenie, aztán tovább úsznak némán, rosszkedvűen. A gyerek már fáradt s míg apja jó elöl jár, az ellenséget folytonosan szemmel tartva oda-oldalozik a kicsiny vízeséshez és a kezét mohón alátartja. Az apa hátranéz. A kisfiú rémülten veti magát a vízbe és kétségbeesetten úszik feléje. A medence közepén aztán meg is kapja a magáét.

— Tedd amit mondok, mert különben mehetsz is haza! — fejeződik be a végeláthatatlan szózuhatag és folytatódik a szomorú tempózás oda-vissza, oda-vissza...

Ó, ezek az »igényes« szülők, akik csalhatatlan érzékkel szoktatják le gyermeküket a tanulásról, nyelvekről, zongorázásról, hegedűről, sportról... Nem, a sportról talán mégse. De arról, hogy szívesen legyenek együtt a szüleikkel, arról igen.

—szt—

Az orvos válaszol

Évek óta több árpa keletkezik tavasszal a szemén; hogyan lehetne elkerülni ezt a sok kellemetlenséget okozó betegséget? (»16 éves«, Bonyhád)

Az »árpa« a szemhéjszélen levő szőrtüsző gyulladása; gyakran vitaminhiány, vagy idült kötőhártyagyulladás következménye. Legtöbbször a B-vitamin hiányától ered, és ennek pótlására gyakran alkalmas naponta egy mogyorónyi élesztő fogyasztása, 2—3 héten át. A szemhéjszél gyulladását sokszor rejtett látási zavarok okozzák, s ennek megállapítása végett szemészszakorvosi vizsgálat szükséges. Az árpa fellépésekor a legtöbbször elegendő a szemhéjszélek kamillás borogatása, vagy valamilyen antibiotikus kenőcs használata.

Messzelátó szemüveget hord. Neonvilágítású helyiségben dolgozik. Kérdezi, a neon-világítás ártalmas-e és tartania kell-e látáshibájának rosszabbodásától? (»Aggódó lány« Bp.)

A neonvilágítás (pontosan: fénycsővilágítás) semmiféle ártalommal nem jár, emiatt ne aggódjék. A 20 éves korban kialakult messzelátás a későbbiek során már nem változik, ezért látása további romlására számítani nem kell.

Fiának testtartása nagyon rossz. Kérdezi, mi módon lehetne ezen javítani? (K. F-né, Szerencs)

A rossz testtartás javítására feltétlenül törekedni kell, mert különben egy idő múlva bekövetkezhet a hátgerinc helyrehozhatatlan görbülése, vagy pedig állandó izomfájdalmakkal lehet számolni. A testtartást szakszerű gyógytornásztatással rendezni lehet, ha valamilyen ortopédiai rendellenesség még nem alakult ki. Ezért először ortopéd szakrendelésen jelentkezznek. Az enyhébb fokú testtartási hibák korrigálására a rendszeres úszás is megfelelhet.

A jobb lábszárán kisebb érmegnagyobbodást észlel. Kérdezi, sportolhat-e ezzel? (»Salgótarjáni diáklány«)

Kisebb értágulatoknak alig van jelentőségük, mert a felületes bőrerek tágassága egyénenként különböző. Ha az elváltozás fájdalmat nem okoz, sem gyulladásos jelenségekkel nem jár, akkor a sportolás csak előnyös lehet. Sportoláskor ugyanis a vérkeringés fokozódik, és így a kissé tágabb erekben nem lesz lassúbb a vérkeringés.

Három évvel ezelőtt elszenvedett baleset maradványaként a személdöke fölött barnásan elszíneződött bőrvastagodást észlel. Kérdezi, van-e ennek jelentősége? (B. M., Bp. XX.)

Az észlelt elváltozás a csonthártya és a bőr alatti kötőszövet bevérzései, zúzódásai utáni maradvány, s ez kötőszövet-felszaporodással járt együtt. Az elváltozásnak különösebb jelentősége nincs és rosszindulatú elfajulástól nem kell tartania.

Tizennégy éves gyermekének két ízben volt savós agyhártyagyulladása. Kérdezi, milyen módon lehet az újabb agyhártyagyulladást megelőzni? (»Aggódó édesanya«, Miskolc II.)

A savós agyhártyagyulladás nem szokott kiújulni, és így a 6 év után bekövetkezett második megbetegedés okilag az elsővel nem függ össze. Ennélfogva újabb megbetegedésre számítani nem kell. Ha az agyhártyagyulladás nyomtalanul meggyógyult, akkor sem a tanulás, sem a — nem versenyszerű — sportolás nem lehet ártalmas.

A KIRÁLYFI

halk volt, mint mindig és puha mozdulattal simította végig csillagos homlokát:

— *Nem szívesen beszélek — suttogta. — Amit én mondok, azt a zene pontosan közli. Legfeljebb annyit: amikor a külvilág... a fák összeszorulnak körülöttem és nem engednek sehová, többnyire hivatalokra gondolok, ahol valami papírt kellene felmutatnom és azt mindig csak egy emelettel feljebb kapom meg! Amikor a víz elsodor... az rossz is, meg jó is. De mindenesetre van benne valami csodálatos, mert hiszen az maga az ősi női elv a természetben, a Hold ereje, a bennem levő értelmetlen vágy, s azt hiszem: az idő is. Az idő, amely kék rétegeivel elsodor és megváltoztat. Ami pedig a fából faragottat illeti, eleinte próbatételnek szánom. Hogy no, hátha ez majd jobban tetszik annak a nőnek! De közben, munka közben megtetszik nekem is! Ő lesz a művem; holott torzképem. Ő lesz a művem, amire a szellemem koronáját teszem és a hasonlataim palástját. Bizonyos fokig persze büszke is vagyok a sikerére. Amikor ő veszi el tőlem a nőt! De hiszen ő is én vagyok... csak ő nem tud róla.*

A FÁBÓL FARAGOTT

gúnyosan mosolygott, mert hiszen nem is tud másként.

— *Persze, hogy én is ő vagyok. Hiszen ő faragott! Ő teremtett, mint egy isten. A műve vagyok, mely ellene támad, ahogy a boszorkányinasok szoktak. Az ő saját Luciferje vagyok. Vagy nem? Lehet, hogy a nő csak őt szereti bennem. De az is lehet, hogy csak azért, mert én vagyok a pénz, a siker és a karrier. Van művész, aki azzal gyanúsítja a nőt, hogy csak a sikerét szereti rajta!*

— *Mintha az nem ő lenne! De lehet, hogy bizonyos ponttól fogva a mű már tényleg elidegenedik alkotójától. Mondjuk egy filmnél. Hogy én vagyok a színész, aki játszom a szerepét... És hogy velem csakugyan megcsalja a nő, amíg csak rá nem jön, hogy teljesen üres vagyok belül, nem létezem, és ő egyedül marad...*

A TÜNDÉR,

akinek se teste, se arca, csak kék, lila, türkiz és kénszínű fátyolrétegekből áll, átlátszik rajta az ablakon keresztül a szomszéd tűzfal és valami raktárféle, mégis teljesen lebegő tündér és minden mozdulatával érthetően fejezi ki magát. Holott szája sincs. Csak egy ezüst gömb, két ábrándos kék félholddal a szemek helyén.

— *Én a természet vagyok — mondotta —, amely se nem jó, se nem rossz. De roppant szorgalmas. Virágokat húzok fel és nyitok ki, tudvalevőleg vizeket árasztok tavasszal, s férfiak és nők lelkében is örökké újra hatásos reklámszövegeket mormolok hormonjaimmal, melyek egymás felé húzzák őket az ár és apály ritmusával. Tulajdonképpen most se csinálok mást; de mert mégis csak nő vagyok legisinkább, hát szeretek tükörbe nézni! És erre a célra költők lelkét használom. És mert ez a fiú olyan szépen énekel rólam, hát adok neki egy darabot az én szivárványomból palástnak és északfényemből koronát. Ennyi az egész A többi... állandó programom keretében történik.*

Eddig a nyilatkozatok. Lehet, hogy nem egészen precízek. Ez attól volna, hogy nem értek elég jól a szereplők anyanyelvén. De legalábbis nagyon igyekeztem megtanulni.

Fedor Ágnes

Rédner Márta felvételei

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TÜKÖR

1968 DEC 31

1021

TÜKÖR

Bródy Vera

ÁLLAMI BÁBSZÍNHÁZ
BÁLINT ÁGNES: AZ ELVARÁZSOLT EGÉRKISASSZONY

Bábszínjátszásunk bemutatói az elmúlt években színházi eseménynek számítottak. Egy részük egyenest a nagyközönséghez szólt, s a műkritika is ilyen igénnyel bírálta. Bálint Ágnes (képünk) bábjátéka — egy kisegérről és Hercsula macskáról — a gyereknépnek készült; kedves meséjét, szép nyelvét a felnőtt kísérők is élvezik, díszlete pedig (Bródi Vera tervezése) esztétikai örömet okoz.

a Ca-
valaha
palota,
tmálló

blakok
tt épü-

geteken
sztulás.
tizen-
i, góti-

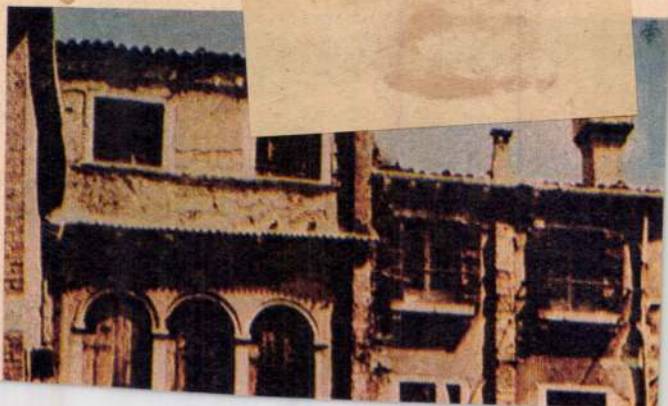

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bródy Vera

MAGYAR NEMZET

1965 MÁR 13.

1021

A fából faragott királyfi
félkész állapotban

A Bábszínház műtermében a szereplők nemcsak szerepükre készülnek — de »ők« maguk is ott készülnek el különböző alapanyagaikból. Mindegyik szereplő *egyetlen szerep* számára születik csak, némelykor azonban *több példányban*. Van olyan hős, »akiből« olyan apró figura is készül, mintha messziről látná valaki, és akkora példány, mintha közelről.

Mostani látogatásunk az éppen munkában levő merész produkciónak szól. *Bartók Béla Fából faragott királyfi*-jára készül a színház. *Balázs Béla* meséjét *Szilágyi Dezső* dolgozta át a bábszínpad számára.

A vállalkozás vakmerő: Bartók és Balázs Béla népmeséből mély és bonyolult *jelképes balettét épült játékából új játékot formálni*. A mesefigurák nem egészen emberek, csak hasonlatok; lényegük zene. Valódi ember nem könnyen tud mást, mint embert játszani. A bábuknak ez könnyebb.

A törékeny, gyerekarcocskájú *Bródy* Vera, a bábtervező csillogó szemmel mondja el, miről is szól a darab mostani változata. A királyfiról, aki beleszeret a csak önmagával elfoglalt királylányba. A férfinak, hogy meghódítsa ezt a csak tükörbe néző nőt, le kell győznie a természetet, amely szétválasztja őket. Az erdő zöld és a vizek kék világát, melyek fölött a tündér uralkodik.

A tervezőnő megmutatja apró kartonokon a rafináltan egyszerű díszletterveket, a fák ártatlan sorát, a vizek puha tömegét, amely itt tulajdonképpen a nőiséget jelképezi és átlátszó fátyolhullámaival be fogja borítani a színpadot. Azután azt a különös zord és kegyetlen tájat, ezüst és lila felhőkarcolóival, melyek talán nem is tornyok, csak sziklák, ahová a királykisasszony elröppen azzal, aki őt meghódítja. Nem a királyfival, hanem annak fából faragott változatával.

A fából faragott király egy Hungarocell nevű műanyagból készül, mely hétkönnyű, és kitűnően alakítható. A királyfi figurájának teste üres: csak egy sötét krepszatén zubbony, mely úgy van kiszabva, hogy belülről puhán mozgatható.

Mint Bródy Vera mondja: a darab figuráit nem szabad plasztikus testekként felfogni. *Térben és mozgásukban* kell elképzelni őket. Legérdekesebb alak közülük a tündér. Egyáltalán nincs teste. *Mindössze egy hosszú fátyol.* Ezüst gömb a feje, fölötte kék holdszerű dísz csillan és három réteg rövidebb fátyol lobban, jelezve a karok vagy a szárnyak gesztusait. Az egész jelenség egy állványon áll. Az ablakon befúj a szél és mozgatja a fátyol-alakot. A zöldes, kékes és kénszínű szárnyak meglebbennek, különös árnyakat vetve egymásra. Ennek az apró, lebegő mozgásnak már itt, a műhelyben is el lehet hinni, hogy fák és vizek sorsát intézi, apálynak és dagálynak parancsol, mert ő maga a holdfény és a titok.

A műhelyben hat nő varrja a szakállakat, bársony csizmákat, szegletes fejeket, a cigányasszonyt, melynek arca két rózsából van (ez *Koós* Iván *Petruskájának* társulatához tartozik) és a balerinát, akinek karja és lába van, mert táncolnia kell. *Felső teste mindössze egy kis rózsaszínű szív.* A *Petruska* című balett-játék a *Fából faragott királyfival* egyszerre kerül színre.

A szomszédos műhelyben pedig a műszaki gárda valósítja meg mindazt a varázslatot dróttal, csigákkal, rugókkal, melyet ezek az álomalakok igényelnek. Így készül ebben a kicsi világban az a mese, amelyet *A fából faragott királyfi* elmond majd a Bábszínház színpadán.

F. A.

Felbocsátották a Kozmosz 60-at

A Szovjetunióban pénteken elvégezték a soron levő műholdkísérletet: pályájára bocsátották a Kozmosz—60-at.

A szputnyik fedélzetén elhelyezett tudományos berendezés segítségével folytatják a kozmikus térség tanulmányozását a TASZSZ által 1962. március 16-án bejelentett programnak megfelelően.

A szputnyik útjának főbb adatai: Kezdeti keringési idő — 89,1 perc; a Föld felszínétől való maximális távolság (apogeum) 287 kilométer; a Föld felszínétől való minimális távolság (perigeum) — 201 kilométer; pályájának az Egyenlítő síkjával bezárt szöge 64 fok 42 perc.

A tudományos berendzésen kívül a szputnyikon elhelyeztek egy rádió rendszert a pálya elemeinek pontos mérésére és egy rádió távmérési rendszert, hogy adatokat továbbítson a Földre a műszerek és a tudományos berendezés munkájáról.

A Kozmosz—60 berendezése normálisan működik. A koordinációs számítóközpontban feldolgozzák az érkező adatokat.

Megkezdik a Thorez Hőerőmű építését Gyöngyösön

Maurice *Thorezről*, a nemzetközi munkásmozgalom nagy egyéniségéről, a Francia Kommunista Párt tavaly elhunyt elnökéről elnevezett visontai *külfejtéses lignitbánya szomszédságában néhány hét múlva elkezdik építeni a gyöngyösi erőművet*, ez is a Thorez nevet viseli és a külfejtéssel együtt mint bányahőerőmű kombinát működik majd.

A 600 megawattos Thorez Hőerőmű *a harmadik ötéves terv legnagyobb energetikai beruházása, hazánk legkorszerűbb erőműve lesz.* Az *Erőmű- és Hálózattervező Vállalat* tervei szerint ez lesz az első széntüzelésű, alacsony fűtőértékű lignittel üzemelő szabadtéri erőmű *Európában.* Hasonlót eddig csupán az Egyesült Államokban építettek. Az Erőmű Beruházási Vállalat már *minden előkészületet megtett a munka elindítására.* Az idén 27 millió forintot költenek földmunkára. Ugyancsak hozzáfognak annak a felvonulási lakótelepnek az építéséhez, amely a nagy beruházás háromezer főnyi munkásgárdájának ad majd szállást.

1966-ban megkezdik az egyes üzemrészek építését, 1967—68-ban pedig sor kerülhet a gépszerelésekre. A Thorez Hőerőmű első 100 megawattos gépegysége a terv szerint *1968 második felében kezd villamos energiát termelni*, 1970-ben pedig már teljes 600 megawattos kapacitásával vesz részt a hazai villamosenergia-ellátásban.

Az idén épülő tizenkilencezerrel együtt hárommillió lakás lesz az országban

A felszabadulás előtt 1941-ben 2 397 625 lakást tartottak nyilván az országban. A tavaly átadott 53 394 új otthonnal együtt most már *2 992 000 lakás van az országban.*

Az 1949. évi államosítás óta *már csaknem megnégyszerezte*

Az idén csupán az *ÉM építőipara több mint 19 ezer lakást ad át, s ezzel elkészül az ország 3 milliomodik lakása.*

A 20 éves távlati elgondolások alapján már kidolgozták a harmadik ötéves terv időszakára az építőipar *műszaki*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Bródy Vera
NÉPSZAVA
1965 ÁPR 17

1021

Bartók és Stravinszkij „bábjai" — bábszínpadon

Bábművészeink, akiknek munkájára mindig csendes tisztelettel tekintettem, legutóbbi felnőtt műsorukkal csakugyan minden eddiginél merészebb ideára jutottak. Hiszen egész létezésük, a művészetben elfoglalt pozíciójuk arra épül, hogy az ember — a gyermek, s a valamennyi gyermekit magában örökre megőrző felnőtt, a »homo ludens« is — szereti viszontlátni a valódi élet játék-mását. Olykor, ha a bábuvá, vagy mondjuk így: babává változtatott ember játssza el nekünk a tömörített életet — igazabbnak tűnik, mint a valódi.

Megvan a művészetben ennek fordítottja is. A két balett remekmű, Bartók »A fából faragott királyfi«-ja és Stravinszkij »Petruská«-ja éppen erre a fordításra épül. (Már ami cselekményvitelét illeti, mert ennél is alapvetőbben zseniális muzsikára épül mindkettő.) Embernek, művésznek kell »elmozognia« mindkét esetben a bábut — egyik esetben a lélek nélkül való, a másikban meg éppen a csodamód lelkesült, pontosabban emberré nemesült bábut. De nem csak úgy, »a hecc kedvéért« — ez a furcsa fordítás mindkét esetben másként-másként, fontos emberi mondanivalót fejez ki.

Mármost lehetséges-e a fordítást újra megfordítani, a »mindenki ember, csak az egyik bábu« művészi képletének helyébe a mindenki bábu gyakorlatát behelyettesíteni oly módon, hogy az »ember-bábu«-k a »bábu-bábu«-tól elkülönüljenek, s ami ezzel egy: az emberi mondanivaló sérületlen maradjon.

Tisztelet és becsület a sok jeles eredményt, sok szép és művészi élményt hozott kezdeményezésnek — de a lehetetlent nem egészen sikerült lehetségessé tenni. Főleg a Bartók-művet érzem problematikusnak. Ez érthető is. A művészek — nyilván a szövegkönyvet bábszínpadra alkalmazó *Szilágyi Dezső* intenciójával összhangban — nem törekedtek a balett mozgásbeli bábutánzására. Csakugyan félő, hogy ez tévvágányokra vezetett volna, kivált Bartók Béla— Balázs Béla eredendő, poétikus és filozófikus mondanivalója esetében. A szöveg és a hagyományos bábmozgás lehetőségeinek egésze viszont ugyancsak nem állott rendelkezésre. Így hát egy olyan mozgásforma maradt, mint minimum, amely ugyan a maga új és emberszínpadon utánozhatatlan lehetőségeivel sok költőit adhatott — dicséretére nem »hozzá«, hanem összhangban az eredetivel —, de a gondolati lényeget képtelen kifejezni. »A fából faragott királyfi« lényege: amíg valaki éretlen ahhoz, hogy *akár a legmegtévesztőbb, az igazival szemre csaknem azonos* látszatot, ürességet megkülönböztesse az igazitól, a mélytől és emberileg gazdagtól — addig maga nem egészen jogosult az Ember nagy rangjára.

Zavar itt a »fából faragott« vastag és félreérthetetlen bábu volta és zavar, hogy a királykisasszony — akinek egész emberré válása a mű lényege — nem rendelkezik eszközökkel, hogy a benne végbemenőt kifejezze.

Lehet, hogy az adott koncepcióban ezen segíteni képtelenség — ez azonban a hiányosságot nem teszi nemlétezővé. Egyébként a bábmegoldás igen sok lírája, szépsége közelíti meg a remekművet.

Szerencsésebb — de könnyebb is — az eset a Petruskával, amelynek mozgalmassága, látványossága, a táncon belüli táncossága (e mű eredetijének sok részében ugyanis a tánc nem csak a kifejeződés nyelve, hanem a szereplők tényleges táncolása) kevesebb és másféle probléma elé állította a báb művészeit. Mind a bábalkotók, mind a rendező *Szőnyi Kató*, mind a bábok mozgatói a műfaj valóságos kis remekművét hozták létre, ötletes, kedves, sokatmondó és elragadó az egész.

»Petruská«-val, a bábemberrel itt is van baj, mert ez a kettőssége — amely ismét csak nagyon lényegi vonása az eredetinek — nem fejeződik ki elég pregnánsan. (Pedig ezen talán könnyebb lett volna segíteni.) Ez azonban annyival kevésbé lényegi baj ebben a műben, amennyivel Petruska közelebb van az igazi emberhez, mint a fából faragott királyfi lélektelen alakja. Furcsa ellentmondás — de tökéletesen érthető — embert könnyebb kifejezni bábuval, mint bábut.

Egyetlen gondolat a bábokhoz — főleg, ami A fából faragottat illeti. E művészeti ág teteje, egyszerűsödésének netovábbja, amikor már-már csak gömbök, vagy csakugyan dísztelen gömböcskék jelentenek emberi fejeket. (Obrazcov felejthetetlen két gömbje.) De emögött ott állt az ember végtelenül színes egyéniségével, szövegével. Adott esetben valahogy itt is sokallom a leegyszerűsítést (lám: olykor az egyszerűség is fonák lehet), hiszen annyi fontos eszközről kellett az alapötlet — a balett megbábosítás — miatt letenni, hogy azért a pantomimikus megoldáshoz tán többet meg lehetett volna őrizni a figurakiképzésben. Az alkotók nyilván a komikus irányába történő elcsúszástól féltek — a túlzott félelem és tartózkodás azonban tiszteletre méltó, de nem mindig célravezető. Egy mozgatható szemű királykisasszony például alighanem többet mondhatott volna el önmagáról.

Mindez csak észrevétel, részben kétségkívül laikus tanács egy egészében megnyerő, szép munkához. *Bródy Vera*, illetve *Koós Iván* nagy fantáziával tervezték meg a figurákat. S ha valahol, itt nagyon igazságtalan lenne sorra elismeréssel le nem írni az áldozatkész bábos művészek ritkán olvasható neveit. *B. Kiss István, Szakály Márta, Havas Gertrúd, Ohidy Lehel, Urbán Gyula, Elekes Pál, Háray Ferenc, Levente Péter, Kemény Henrik, Szakály Márta, Gruber Hugó* és *Erdős István* kiváló művészi munkát végeztek.

Rajk András

ZAVA

ZETEK KÖZPONTI LAPJA

FILLÉR 1965. ÁPRILIS 17, SZOMBAT

apot Szöulban

yszabású tüntetések használ a rendőrség

narosan elrendeli a gyülekezési és tüntetési tilalmat is.

Pénteken közölték, hogy szombattól kezdve, egészen a hónap végéig, *bezárnak* minden szöuli középiskolát és egyetemet.

MEGKEZDŐDÖTT a balatoni hajóforgalom, a MAHART siófoki kikötőjében azonban a hajóflotta zömén még folynak a javítási munkálatok utolsó simításai. A várható nyári csúcsforgalom és idegenforgalom zökkenőmentes lebonyolítására ismét megszervezik a tavaly már jól bevált KISZ-brigádokat. Idegen nyelvet is tanulnak a hajózási vállalatok dolgozói, hogy ezzel is elősegítsék munkájukat. A képen: utolsó simítások a vízibuszokon

(MTI Fotó — Bajkor József felvétele)

Harmincezer e dolgozik az ut

Épül az új autópálya — Vezető 162 új híd — A forgalomszámlálás tap

— A rohamosan fejlődő gépkocsiközlekedés megköveteli, hogy az eddiginél is gyorsabb ütemben szélesítsük, korszerűsítsük útjainkat — mondotta *dr. Kozáry István*, a KPM Közúti Főigazgatóságának vezetője. — A felszabadulás óta *több mint tízezer kilométer utat* láttunk el a mai követelményeknek megfelelő, állandó kemény burkolattal. Ma már az ország valamennyi megyei, járási székhelyét korszerű út köti össze egymással, illetve a fővárossal. A statisztikák szerint a gépjárműforgalomnak csaknem fele az ország úthálózatának 20 százalékán bonyolódik le. Így természetes, hogy a rendelkezésünkre álló beruházási és felújítási összegek jelentős részét ezeknek az útvonalaknak szélesítésére, korszerűsíté sére használjuk fel.

— Mint ismeretes, *balatoni autópálya* első *szakasza* Budapest és Szé kesfehérvár között má készül. A 4-es országo főközlekedési úton mun kához láttunk, nagy erő ket koncentrálunk az 5-ö számú út *Budapest–Kecskemét* közötti szaka szán. Harmincmillió fo rintos költséggel *Tata* é *Dunaalmás* között átépít jük a 807-es számú útvo nalat, így lehetővé tesz szük az 1-es, tehát a *bécsi út* tehermentesítését. Az ország egyik legforgalmasabb főútvonalán, Bu-

étákkal is VDK-t

lapja pénteki számában megállapítja, hogy *a viet-*

(Folytatás az 5. oldalon)

Világjáró televíziók, rádiók, optikai cikkek

Ára 60 fillér

Esti Hír

POLITIKAI NAP

SÚLYOS PROBLÉMÁK VÁRJÁK OTTHON

Wilson hazautazott Moszkvából

Moszkva, július 19.

Harold Wilson brit miniszterelnök ma reggel repülőgépen hazautazott Moszkvából. Az angol kormányfő a második brit ipari kiállítás megtekintésére érkezett a szovjet fővárosba, ahol

három napot töltött.

A vnukovói repülőtéren Wilsont *Alekszej Koszigin* szovjet miniszterelnök és más hivatalos személyiségek

Wilson magyar idő szerint körülbelül 11 órakor érkezik Londonba, ahol hatalomra jutása óta talán

a legsúlyosabb politikai válsággal kell szembenéznie.

Röviddel hazatérte után összeül az angol minisztertanács, és a kormány rendkívüli gazdasági intézkedései kerülnek megvitatásra.

Mint a *Reuter* rámutat, lehetséges, hogy a tervezett intézkedések elleni tiltakozásul *több miniszter is benyújtja lemondását.*

Szíriai-levél

New York, július 19.

Szíria ENSZ-megbízottja hétfőn levelet nyújtott át a Biztonsági Tanács e havi elnökének. A levél hangoztatja: ha *Izrael* őszintén óhajtja a két ország közötti határproblémák rendezését, az ENSZ-hez kell fordulnia,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bródy Vera
ESTI HÍRLAP
1966 JUL 19
1021

Fürdik a királyfi

A NEMESSÉG AKADÁLY • BAMBA RÓKÁT, JÓSÁGOS FARKAST • HOGYAN LÁTJA BRÓDY VERA?

— Katica?

— Ostobácska kislány.

— Pók?

— Szigorú, kedélytelen, tanáros.

— Tücsök?

— Kamasz. Suta, szertelen — kedves.

Bródy Vera, a Bábszínház Munkácsy-díjas díszlet- és bábtervezője szerint a bogarakat csak karakterizálni könnyű, megtervezni sokkal nehezebb, mint a többi állatfigurát. Formailag ugyanis kevesebb lehetőséget nyújtanak a művésznek.

— Melyik állathőssel dolgozik legszívesebben?

— Természetesen a mackóval. Utána jön a csacsi, víziló, elefánt és a ló. Bár a ló nemes, hősi lénye korlátozza a megjelenítést, nem lehet olyan groteszk, mint ahogyan a bábműfaj megkövetelné.

FONTOS RÉSZLETEK

— A bábtervező hogyan látja a való világ mozgásait? Látásmódja nem alakul át bábossá, vagyis főleg a groteszket meglátóvá?

— Szó sincs róla. A tervezői munka a részletmegfigyeléseken áll vagy bukik. A részletjelenség mindig roppant kifejező, egy-egy új figura komponálásakor az a lényeg, hogy ezekből a kifejező részletekből mit tud visszaadni az ember.

— Egy-egy figurához *hány vázlatot készít?*

— Változó. Néha elég két-három skicc — néha ötven variáció is készül.

— Amikor gyermekdarabhoz tervez figurákat, *mit kell elsősorban szem előtt tartania?*

— Két nagyon fontos dolgot: az egyik, hogy a gyerek feltétlenül ráismerjen az ábrázolt alakra. A felnőtt közönség számára nyugodtan lehet elvontan tervezni, a gyereknél azonban vigyázni kell, hogy a színre lépő cicát ne téveszthesse össze, mondjuk, az oroszlánnal vagy a kutyával. *A másik fontos elv:* sohasem szabad a figurának riasztónak lennie. Bármennyire is negatív hőse a cselekménynek a farkas vagy a pók, külsőleg nem szabad ijesztőnek lennie. Tényekedéseikből, szavaikból amúgyis nyilvánvaló rosszaságuk, negatív voltuk — ez már önmagában elég ahhoz, hogy a gyerekben ellenérzések támadjanak. Ezeket a figurákat tehát *humorossá kell tenni*, hogy a bennük levő gonoszt a nevetségesség közömbösítse.

— Eddigi bábui közül melyiket szereti legjobban?

— Már egyiket sem. Amikor egy darabból előadás lesz, a tervező munkája kész, megszakad kapcsolata a bábuval, az előadás egészéért szurkol.

STRAMM, AZ OROSZLÁN

— Most, a nyári szünetben, hol a világsikert aratott Fából faragott királyfi?

— Kozmetikában. Ő is, meg a királylány is. Münchenі útjukról csapzottan, gyűrötten tértek meg: fürdeniük kell, arcukat, hajukat, szemüket és természetesen ruhájukat fel kell frissíteni.

— És a gyermekdarabok bábui? Stramm úr, az oroszlán?

— Az emberfigurák igényelnek komoly rendbehozatalt, Stramm urat csak a molyoktól kell védeni.

— Szíve szerint mit szeretne bábszínpadra tervezni?

— Nagyon *jó lenne már egyszer bamba, szelíd rókát, irigy, kaján, falánk kacsát és jóságos farkast színpadra állítani.* Ezenkívül dédelgetett tervem: Milne Mici Mackójának bábosítása.

(nóti)

...őoktatásban?

eleget hallott a VIP-ból előkerült papí-tásban nem volt szó-ációs leleplezések" ba lenne, ha elfoga-ezen a területen is, ból, összefüggések-n közölnek részlete-

MARABU RAJZA

erzők aktuálpolitikai ja. Hogy a felsőoktatás-ban reménykedő ok-álnak, az az ő belső eményalkotásban se-t jelen stádiumban is

lsőoktatási törvény-időben jelent meg a gállásáról szóló tör-migazgatás csaknem zottját egy sémába egységesnek gondolt zinte a megszületése erodálódni. Először véb pótlékok jelentek an a felsőoktatásban, i pó[illegible]a Széche-örvény[illegible]a ve-[illegible]t

si közvélemény érzi, hogy sokan megérdemlik ezt az emberibb életet lehetővé tevő támogatást. Ugyanakkor vannak olyan ösztöndíjasok is, akik hallatán a szakma elég hangosan felszisszent, ami mutatja, hogy azért nem olyan szép a menyasszony, ahogy Csepeli György látja. A probléma kezelésére már eddig is sok javaslat született, próbálkoztak önálló felsőoktatási bértábla kidolgozásával, a források feletti rendelkezés szabadabbá tételével, intézményi differenciával, de ezek egyike sem jutott el a megvalósulás stádiumába. Foglalkoztatta ez a kérdés a korábbi oktatási kormányzatot, a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezetét és a jelenlegi minisztériumot is. Ezen próbálkozások egyike volt az a nagyon kezdeti stádiumban lévő munkaanyag, amelyet Gerő András idéz. Persze abban a tervezetben is több volt, mint amennyi napvilágot látott, ugyanis a tanulmány szerzője megpróbált felvázolni egy összetett felsőoktatási életpályamodellt, melynek főbb részei az előmenetel, a felsőoktatási intézmény által biztosított lehetőségek a fejlődésre, kutatásra, és természetesen az illetmény is. Minden nálunk szerencsésebb országban maga a professzori cím az, amely biztos egzisztenciát jelent, nem pedig a jelenlegi magyar rendszer, amelyben a Széchenyi professzori ösztöndíjas megél, a „mezei" professzor pedig könnyen a létminimum alá kerül a családjával együtt – elsősorban a felsőoktatás költségvetési támogatásának 1994–1998 közötti drasztikus csökkenése miatt. A jelenlegi oktatási kormányzat célja nem az, amit Csepeli állít, hogy folytatódjék az egyenlősdi, hanem az, hogy mindenki rendelkezzék egy normális egzisztenciával a felsőoktatásban, a kiemelkedő egyéniségek találják meg az érvényesülés lehetőségeit a magasabb intézményi pozíciókban, kutatásban, szabadalmak létrehozásában, önálló alkotásokban.

Az elmondottak mindenki számára világossá tehetik, hogy itt sokkal többről van szó, mint egyszerű bérkérdésről vagy egy szűk oktatói kör többletjuttatásairól. Éppen a feladat bonyolultsága miatt az előkészítés is több időt igényel, először a műhelymunka szintjén kell sok lehetőséget elemezni, majd amikor már egy nagy[illegible]kiérlelt tervezet elkészül, akkor le-[illegible]ség elé lépni. [illegible] hivatalos [illegible]

Haiderland...

KASZA LÁSZLÓ

Függetlenül az osztrák kormányalakítási vajúdás eredményétől, már most biztos, hogy a magzat a demokrácia torzszülöttje lesz. A régi koalíció felújítása borítékolja a szélsőjobb jövőbeli még nagyobb győzelmét a következő választásokon. Egy esetleges szociáldemokrata kisebbségi kormány csak az új választások előkészítésére vállalkozhat. A Néppárt és Szabadságpárt elvben elképzelhető koalíciója pedig felfüggesztené Ausztria tagságát a demokratikus országok közösségében. Így ma Ausztriában csak másodlagos – bár elsőnek megoldandó – probléma a kormányalakítás. Fontosabb a válasz arra a kérdésre: miért jutott a gazdaságilag prosperáló, jólétben élő Ausztria ebbe a kilátástalan politikai helyzetbe?

Biztos, hogy nem a mostani győztes, szélsőjobboldali, demagóg Jörg Haidernek köszönhetően. Ő csak következménye az államhordozó két nagy párt, a szociáldemokrata (SPÖ) és a konzervatív néppárt (ÖVP) évtizedes elhibázott politikájának. Ők bizonyították, hogy nem lehet büntetlenül, következmények nélkül hosszú időn keresztül kiiktatni a politikából a demokratikus rendszerek egyik legfontosabb alapelemét, az erős parlamenti ellenzéket. Ez a két párt a háború óta eltelt évek csaknem négyötödében nagykoalícióval kormányzott jelentéktelen parlamenti ellenzékkel szemben. A döntések, a hatalom felosztása zárt ajtók mögött, a koalíciós tárgyalásokon történt. Kialakult a „proporz", ez az intézményesített osztrák rémálom, amely szerint az állami posztokat – az utcaseprőtől a bankigazgatóig – a párthovatartozásnak megfelelően töltik be. Előrelátható volt, hogy a lakosság egyszer megunja ezt, és ha nincs más, jelentős része Haidert választja.

Ezt tette. De érdekes, hogy kik. A három évtizedes szociáldemokrata oktatáspolitika nagyobb dicsőségére minden harmadik osztrák érettségizett. A szakmunkások 48, a harminc év alattiak 37 százaléka. Vagyis nemcsak a régi nácik. Egyébként Hitler egykori híveinek – akik mint tudjuk, szép számmal voltak Ausztriában – feltehetően nagy szerepük volt egy olyan légkör kialakulásában, amelyben a szélsőjobbos eszmék szalonképesek. A nácik nehézség nélkül integrálódtak a háború utáni társadalomba, és elfogadott jelenlétükkel formálták gondolkodását. A talai t[illegible]

Jutalma a bábok sikere

Párizsban, a IV. Henrik líceumban bábtanfolyamot vezetett. Harminc fő tanult Bródy bábiskolájában (1971–1985). Elbűbájolta növendékeit, azok családos felnőtté váltukban is kapaszkodtak hozzá. Megrendezte nekik saját tervezésében Sztravinszkij *Tűzmadár* című balettjének bábváltozatát (1982). A nagy sikerű bábvarázslatot megismételte idehaza, az Andrássy úti bábszínház színpadán is az eredeti felszereléssel (1984). A pesti premierre megérkezett a fény városának magas rangú tisztviselője feleségével meg a francia bábnövendékekkel. Úgy izgultak tanárnőjük magyar premierjén, mintha a sajátjuk lett volna. Magukénak érezték a pici termetű nagy művészt. Franciának a magyar lányt. Büszkék voltak a párizsiak Bródy pesti sikerére, jóllehet a Pantheon-közeli Henri IV. Lycée bábmúltja világhíres-nevezetes, hiszen a középiskola egyik renitens növendéke úgy évszázaddal korábban osztálytársaival bábparódiát mutatott be. A diák neve Jarry Alfréd. A bábdarab: az *Übü király.*

Jarry haragos játékos volt, Bródy tündérszelídségű. Megértő. Megbékéltető. Gyönyörködő és gyönyörködtető. Jarry bohócilag megfogalmazta a világ véres áttekinthetetlenségét, agyabugyálós kiszámíthatatlanságát. Bródy vallása a szelíd szeretet, az áldozat, az odaadás, a szolgálat. Megismerni és megérteni és megbocsátani.

Bródy Vera ma 75 éves. Hetvenöt? Termetre 12 esztendős kislány. Játékos kedvét tekintve kilencéves. Kiművelt esze, bölcsessége 175-nek mutatja. Egy személyben ő a vasorrú bába és Alice, Csodaországban.

Egy év híján fél százada állt be bábosnak. Tervező. Vidám pulikutyák, iszákos, nagyotmondó hadfiak, tündérek, lila vízilovak, mézeskalács-figurák, törpék és pici óriások kerültek ki keze alól. Legismertebb szüleménye Mazsola a televízióban. Mindazon képernyő előtti gyermekek, akik megszerették és nyomába eredtek a bábszínházban: magasabb esztétikai osztályba léphettek. Szemük, lelkük Bródy bábjain pallérozódhatott.

Háládatlan mesterséget választott. Az anyagokkal játszik szerepet. A szavakkal föst képeket. Színészettel szab teret és mintáz plasztikát. Textíliákból komponál zenét. Faragásokkal koreografál balettet. Színésznek rendező. Rendezőnek festő. Festőnek irodalmár. Írónak színházi iparos. Iparosmesternek költő. Költőnek kézműves. Magyarnak francia. Franciának magyar. Pestinek párizsi. Párizsinak világpolgárnő.

Bródy Vera vagy 9 éves, vagy 75

Megnyugvást csak a munkában lel. Jutalma is a bábok sikere. Neveltjeinek mécsként a sötétet bevilágító derűje. Párizsban könyveket rajzol, kiókumlál, ír, szerkeszt, ezek játszani tanítják a gyermekeket és szüleiket, tanáraikat. Bábozni, bábot készíteni, örömöt szerezni másoknak. Betlehemezni tanítja a franciákat. Játszani a felnőtteket, a gyermekeket pedig arra veszi rá, mennyire komoly dolog a játék, mennyi odafigyelés, ajándékozó fondorlat, meglepetésszerző költészet és iparosemberi megfontoltság szükségeltetik hozzá.

Bródy Vera életműve azon iparkodik, hogy visszavezesse a felnőtteket gyermeki életformájukhoz, amikor még elfogulatlanul érdeklődtek a világ dolgai iránt, hittek a csudákban, a megváltathatóságban, a szeretetben, a szépségben.

M. G. P.

Iroda

Politika és irodalo
könyvkiállításon is
galmak.

Tegnap a magyar
kávéházában Gönc
Zürcher Zeitung kö
tója, Andreas Opla
hogy miféle kaland
államfői lét. A mag
nök azt felelte: megt
lat politikus és író kö
nak jó és igaz szava
a politikust. Ha az
szavai vannak, igazi
Az államfő beszéde
rásban című kötetrő
cserén Andreas Op
kérdést is, hogy mik
mokratikus átalakulá
A köztársasági elnök
folyamat eredete 19
sza, de jó néhány öt

A

A német sajtó nagy
sebb könyvseregsze
Könyvvásárnak az e
nök nyitóbeszédét a
lán ismerteti. Az eg
idézi *Esterházy Pét*
dalmi nagyhatalom,
kotta meg a „Közép-

A *Der Tagesspieg*
lete Konrád mellet
Márai Sándor köny
fiatal magyar költők

Az árnyoldal: Csu
metekben, egyes n
Frankfurti Könyvv
szóló beszámolók eg
antiszemita megnyil
tel „elzsidósításával"
gyar politikus és né
nélkül. Sőt, a *Der*
demonstratívan éppe
Zsidó városkép Buda

Mennyire kellene
– kérdi írásában a *Di*
tett Frankfurtba? A n
ellen védekeznek – s
ság irodalmi és s
mint ame

BRÓDY VERA

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf. 6. sz. 43.o.

HÁRY A BÁBSZÍNHÁZBAN

A Bábszínházban Bródy Vera bábjaival bemutatták Kodály Zoltán Háry János című daljátékát. Rendező Szőnyi Kató.

1.c. A könyvtárközi kölcsönzést technikailag a könyv
Ez a szolgáltatás az intézet minden dolgozóját
zési engedéllyel rendelkező kutatókat illeti me
feltételeit a kölcsönző fél a felmálló rendelke
meg.

1.d. A könyvtár feladata, a dokumentumok feltárása a
rint: szerzői, művésznév, topográfiai, kiállitási
zati katalógus szer

BRÓDY VERA

UJ TÜKÖR 1980/XVII/21.sz.

Miről álmodnak a bábok?

SZENTIVÁNÉJI ÁLOM AZ ÁLLAMI BÁBSZÍNHÁZBAN

Prágában, a színművészeti főiskolások előadásában láttam néhány éve egy hasonló terjedelmű *Szentiványéji álom* produkciót; ők tömörítették ilyen lényegretörően a darabot, mint most a Bábszínházban Szilágyi Dezső. A prágaiak is szinte a cselekményvázig csupaszították kétórás játékukat, s az mégsem volt üres: a mozgás, az elementáris akciók, a határozottan egyénített, mondhatni, *különlegességükben* jellemzett figurák elmondtak mindent. A drámaköltő elsősorban a *történésekben* mutatkozott meg, s a jelenetek sodrában nem éreztem a szöveg hiányát. Az új bábszínházi bemutató egyik érdekessége számomra, hogy az úgynevezett bábdramaturgia — amelyet olykor kissé misztikusan úgy emlegetünk, mint amelynek semmi köze az élőszínpad törvényeihez — ebben az esetben mégis mennyire azonos játékkövetkezményekkel jár.

Szilágyi szükségszerű, ám körültekintő beavatkozása a *Szentiványéji álom* anyagába épp olyan igényeket támasztott a bábtervezővel és a rendezővel szemben, akárha színészi élőmunkára számított volna. Ennek az előadásnak is frappáns (báb)alakokat kellene felvonultatnia; olyanokat, akik színre lépésük első pillanatában megütnék lényük „alaphangját". Dinamikus, mozgékony figurák, a groteszktől sem tartózkodó ötletek kívántatnának, s a bábokban rejlő sajátlagos iránialehetőségek merész kihasználása.

Nem az a baj Bródy Vera terveivel, hogy meglehetősen eklektikusak — elvégre miért kellene a több rétegű Szentiványéjit szigorú stílusegységben tartani? De az már nem válik a produkció javára, hogy ebben a sokféleségben nincs igazán *jól kivehető* rendszer. Mert valamilyen persze felfedezhető: Oberon és Titánia alakja a legabsztraháltabb, légiesebb; hozzájuk képest Theseus és Hyppolita a klasszikus bábrealizmust képviselik, Puck valamiféle átmenet a tapsifüles és a manóstilizáció között, a kavarodott szerelmesek pedig unalmasan jellegtelenek. Végül is tehát így-úgy elütnek egymástól ezek a bábok, csakhogy nincs, ami ezen felül *össze is kapcsolná* őket. Hacsak az nem, hogy az egyik Puck kivételével nehézkesen, mereven mozognak, s ez egysíkú játékhoz vezet.

Szőnyi Kató rendezői felfogása lehetne a kohéziós erő, ha eldöntötte volna, miről szól a Szentiványéji álma. Mert a bábszínházi Shakespeare-nek éppúgy rendelkeznie kell azzal a bizonyos koncepcióval, mint teszem azt, a *Gyáva kistigris*nek. Csak a *mese* felmondása nem elegendő. S az is eldöntendő volna, hogy végtére is kinek játsszák ezt a produkciót? A gyerekeknek ugyanis mindenképp túlságosan „felnőtt", a felnőtteknek viszont felettébb gyermeteg. Hiszen kifelejtődött minden erotika; Zuboly és Titánia násza például oly finoman jeleztetik, hogy kujon legyen a talpán, aki rájön, mi történik a lugasban voltaképp.

Egyértelmű élményt a mester-ember-jelenetek szereznek. A bábtestek és emberkezek „elegyéből" alakított (vagyis szó szerint *kétkezi*) figurák bumfordi humora utat talál valamennyi korosztályhoz.

MÉSZÁROS TAMÁS

Mester-emberek tanácskozása

KELETI EVA FELVÉTELE

szegyüjtöm ondjaikat

gond? Leg-
ik. Ott a pla-
itt a pincék,
k düledeztek,
hibásak...
n azt remé-
tkább talál-
costálják az
naszokat. Ed-
taim szerint
gtöbb ember
ntosan, mivel
országgyűlé-
Közügyek he-
agánpanaszok-
hozzám, amik
anácsra vagy
ra tartoztak.
zobák dolgá-
nettem.

iben intézke-

ttünk egy-
visszaadtunk a
gy játszóteret,
tott néhány
anc, előbbre
irgős sortata-
em világren-
de sokaknak

nyilván érte-
, bizottsági
zült az or-
.. Még nem
ogyan bírja
al.

nem bírnám,
n. Igyekszem
egy hónap-
erezni a mű-
idejében ki-
adóórámat. A
égít, ha tud.
neki egy író-
hátsó szán-
éha megírja
et, beadvá-
munka, de
enkét évesen

betont talicskáztam, kevertem, és az egercsehi bányaüzem se volt épp lógós munkahely. Szeretem a munkát, bírom is, a fizikai része meg éppenséggel hiányzik.

— *Talán, ha sportolna...*

— Megtaláltam már a nekem való sportot! Ások és kaszálok. Amint időt szakíthatok rá, kiugrom Biatorbágyra, a kis faházba, kertbe, és nekiesem fűnek, földnek. Ott végre leáll a motor az agyamban.

— *Mi az, amire nem tud időt szakítani, vagy jóval kevesebbet, mint szeretne?*

— A családomra és a színházra. Reggel és este röpke félórákra futunk össze a fiammal meg a feleségemmel. Egy közös vasárnapi ebéd, mint amilyet tegnap csaptunk, nagy ritkaság. Az ünnepnap sem munkaszünet, akkor még több a dolgom. Nem panaszképp mondom ezt se — vállaltam, amikor a pályára léptem. Egy színész nem élheti az átlagos állampolgár nyugalmas, rendezett életét. Pedig én szeretem a rendet.

— *És a színház? Hogy értsem, hogy arra sincs elég ideje?*

— A többi színházra, a kollégákra, a jó vidéki előadásokra, arra, hogy közönség is lehessek. Engem ez a szakma minden részletében érdekel. Itt ez a sok fiatal például nálunk, főiskolások, stúdiósok. Szeretem őket, bizalommal fordulnak ők is felém, de aztán elmennek és eltűnnek a szemem elől. Sokukból színész lesz pedig, és néha boldogtalan színész. Jó lenne olykor találkozni velük, legalább tanáccsal segíteni, ha már a színházak társulatépítési gyakorlatán nem változtathatnak. Még a Nemzetiben sem.

— *Próbálkozott vele?*

— Legalábbis sokszor elmondtam, hogy nem értek vele egyet. Úgy szerződtetnek színészeket, hogy gyakran nem veszik figyelembe a műsorterveket, a színház előre látható igényeit. Emiatt aztán egyesek hosszú ideig mellőzöttnek érezhetik magukat. Előhozakodom én ezzel, meg még néhány más vesszőparipámmal minden új vezetőség előtt. Meghallgatnak, rábólintanak, és marad minden a régiben.

— *Az utóbbi években gyakran elmondhatta őket — gyakran változott a színház vezetése. Többször átalakították, megbolygatták a társulatot, új elképzeléseket hoztak. Hogy érzi magát, mint a Nemzeti Színház színésze?*

— Én most már úgy vagyok, hogy hinni akarom: a Nemzeti Színházban is kialakulhat egy nyugalmas légkör. Túl sok vád, támadás érte a színházat az elmúlt tíz évben, sőt előbb, mielőtt még idekerültem. Folyton változott a hely, az épület is: hol kirobbantották a társulat alól, hol ideoda költöztették őket, aztán ezt a házat alakították át, úgy, hogy csökkent a befogadóképessége, romlott az akusztikája... Ez is számít. De a közönség mindig szívén viselte a Nemzeti sorsát. Mindenki tudja, hogy ami itt történik, annak országos visszhangja támad, az kihat az egész szakmára. Ezért is bizakodom ilyen makacsul. Nekem, személy szerint amúgy sincs okom panaszra. Játszottam, játszom, majd minden este.

— *Nem fáradt?*

— Nem is tudom. Még sose volt rá időm, hogy észrevegyem.

R. SZÉKELY JULIANNA

VELENCEI FILMFESZTIVÁL 1965

A sok izgalom és huzavona után végül is le nem vetített Fellini film, a »Szellemek Júliája« női főszerepét Giulietta Masina játssza

Visconti vitatható nagydíja

VELENCE, 19

SZEPTEMBER
szombaton ve
fesztivál utol
egyedik versenyfilmjét *Marcel Carnet* Három szoba Manhattanban című alkotását. Ezzel a fesztivál nagyonis szűk mezőnye felvonult: láttuk *Visconti, Kurosawa*, a szovjet *Hucijev* és az amerikai *Penn* filmjeit. A névsor, ha az első hét neveivel is kiegészítjük, ragyogó: az elmúlt évtizedek filmművészetének szinte valamennyi nagysága felvonult. Itt volt tehát filmmel is, személyesen is mindenki, akire a filmtörténet kutatói tisztelettel néznek fel.

Sajnos azonban filmjeik csak korábbi önmaguk fáradt árnyékai voltak. Ez mindenképpen szomorú tény, bár *egyáltalán nem azt jelenti, mintha a filmművészet válságba került volna*. Egyszerűen csak ezek az emberek fáradtak el, vagy végleg, vagy átmenetileg. A japán Kurosawa filmje nemes mondandót, tétován vontatott, szinte már keresetten modoros stílusban ad elő. Fáradt eleganciája nem érdemel különösebb figyelmet. De hozzá képest Carnet Három szoba Manhattanban című filmje már szinte botrányosan kínos családás. A Mire megvirrad, a Ködös utak, hajdan oly lelkesen tisztelt rendezője ezúttal rangján aluli filmet rendezett és nevén kívül legfeljebb talán a színészi munka magyarázza, hogy miért mutatták be a fesztiválon ezt a filmet. Az érdekesnek ígérkező cím banális szerelmi történetet takar, mely legfeljebb whiskyreklámnak lenne jó, ugyanis annyit isznak benne, hogy az embernek a vetítés után kedve támad ezt folytatni. Nem beszélhetünk már ilyen, bár tiszteletlen, de jogos iróniával Visconti filmjéről. A Rocco és fivérei rendezője ugyanis ezúttal nagyon fontos témát választott. A göncölszekér halvány csillagai című filmje, mely egy Leopardi vers egy sorát idézi, a fasizmus olaszországi üldözötteiről szól. A történet egy hanyatló etruszk városka hajdan gazdag és köztiszteletben álló zsidó orvosának gyermekeit mutatja be, akik hosszú idő után napjainkban újra találkoznak és felidézve a múltat, döbbenten ébrednek rá, hogy apjuk haláláért valószínűleg édesanyjuk is felelős, aki szeretőjével, a városka ma is köztiszteletben álló ügyvédjével hurcoltatta el apjukat.

Ez a rendkívül izgalmas téma — sajnos — ízléstelen és kellemetlen szerelzol. Ha kínos is ez a téma, még ezt is lehetne meggyőző művészi erővel ábrázolni. De nem ez történik, hanem az, hogy a nézők kínlódva figyelik, amint a beteges vonzalmú fiútestvér egy fél filmen át lihegve igyekszik magáévá tenni a szép *Claudia Cardinale* valóban vonzó bájait.

AZ EDDIGIEKNÉL SOKKAL JOBB a második szovjet és az amerikai versenyfilm. *Marlen Hucijev* filmje, a Húsz éves vagyok, melyről éveken át vitatkoztak s most végre a nyilvánosság elé került, nemes és tiszta indulatú film. A mai szovjet ifjúság jelenik meg a néző előtt, az, amelyiknek a háború már csak emlék. Hucijev őszintén tárja fel ennek a generációnak a gondjait, sőt nem is ad választ néhány feltett kérdésre, egyszerűen azért, mert egyelőre még senki sem tud ilyen választ mondani. Nem tetszeleg tehát a mindent megoldó és mindenre végső receptet tudó művész szerepében. Amikor a film hőse képzeletben megidézi édesapját, aki elesett a háborúban, az nem tud neki tanácsot adni, mondván, hogy még fiánál is fiatalabb. Kár, hogy a hosszadalmas dialógok, a hősök váratlan, romantikus kitörései, a film egyenetlen szerkezete, a néhány képsoron elömlő pátosz megfoszt bennünket attól, hogy mint igazán kiváló műalkotásról beszélhessünk róla. Meg kell még említeni az amerikai versenyfilmet, *Artur Penn* Egy bizonyos Mickey című művét. Bár a film témáját tekintve *Franz Kafka* Kastélyá-nak egy amerikanizált változata, mégis figyelemre méltó, és igen jó atmoszférával érzékelteti a nagyváros fojtogató légkörében vergődő átlagember szorongásait.

Ennél a legfeljebb közepesnek mondható tizenegy versenyfilmnél sokkal jobb volt néhány versenyen kívül bemutatott film, köztük a *Bondarcsuk* rendezte Háború és béke, mely itt jelentős sikert aratott. Versenyen kívül mutatták be a fesztivál szerintem legjobb filmjét is, az Egyetlen-t, ami igazán maradandó klasszikus érték. Ez a film *Buster Keaton* nagyszerű főszereplésével egy húszperces némafilm *Samuel Beckett* forgatókönyve alapján. (*Alan Schneider* rendezése.) Ez a

1965 SZEP 10

1021

A BÁBSZÍNHÁZ BUKARESTBEN

Szeptember 12 és 25-e között nagyszabású bábművészeti fesztivál színhelye lesz Bukarest. A bábszínházak nemzetközi uniójának (Union International des Marionettes) védnöksége alatt rendezendő művészeti seregszemlén közel harminc együttes vesz részt, mintegy 500 bábművész és megfigyelő.

A fesztiválla1 egyidőben bábművészeti kiállítást rendeznek és megtartja évi konferenciáját a nemzetközi unió. A konferencián három érdekes és aktuális téma szerepel: a modern bábjáték műfaji sajátságai; a távolkeleti bábművészet története, esztétikája és jelenlegi helyzete, s az európai bábhősök kérdése. A konferencián a modern bábplasztika kérdéséről az Állami Bábszínház igazgatója, *Szilágyi Dezső* tart előadást. Az európai bábhősök kérdéséről szóló előadást magyar bábművész, *Kemény László* illusztrálja. Ő az egyetlen, aki még eredeti stílusában tudja megeleveníteni a régi vásári bábjátékok nevezetes figuráját, Vitéz Lászlót.

A találkozón a többi között szovjet, amerikai, francia, olasz, svéd, argentin, kínai, indiai, lengyel, csehszlovák, bulgár, jugoszláv bábegyüttesek lépnek a közönség elé. A Szovjetunió legjobb bábosait az *Obraszcov-együttes*, Franciaországot *Ives Joly* híres kisegyüttese képviseli. A budapesti Állami Bábszínház két legutóbbi nagysikerű produkciójával, *Bartók* „A fából faragott királyfi« és *Sztravinszkij* »Petruska« című művének bábszínpadi travesztíciójával lép közönség elé. Az együttes csütörtökön este a Balt-Orient expresszel elutazott Bukarestbe.

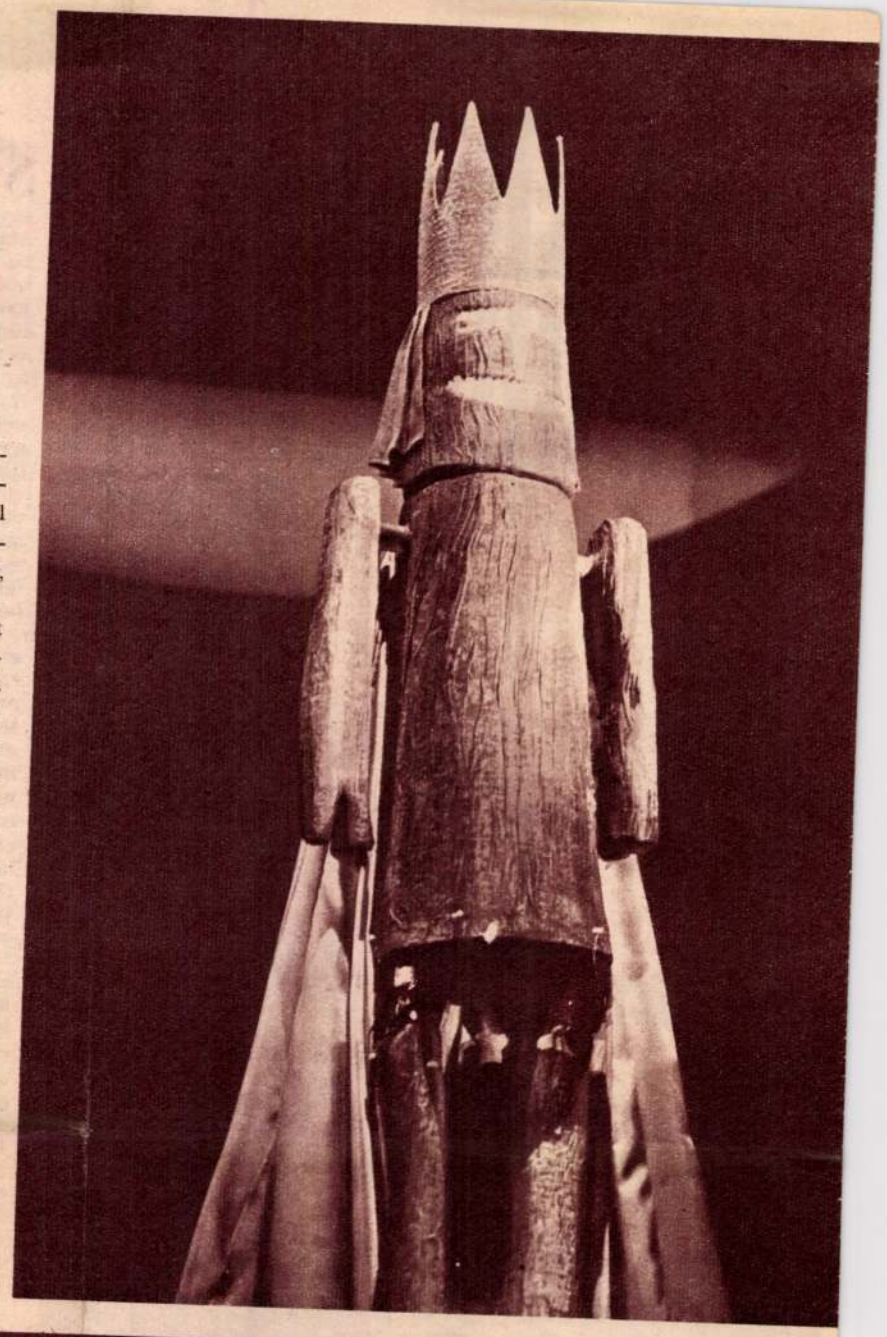

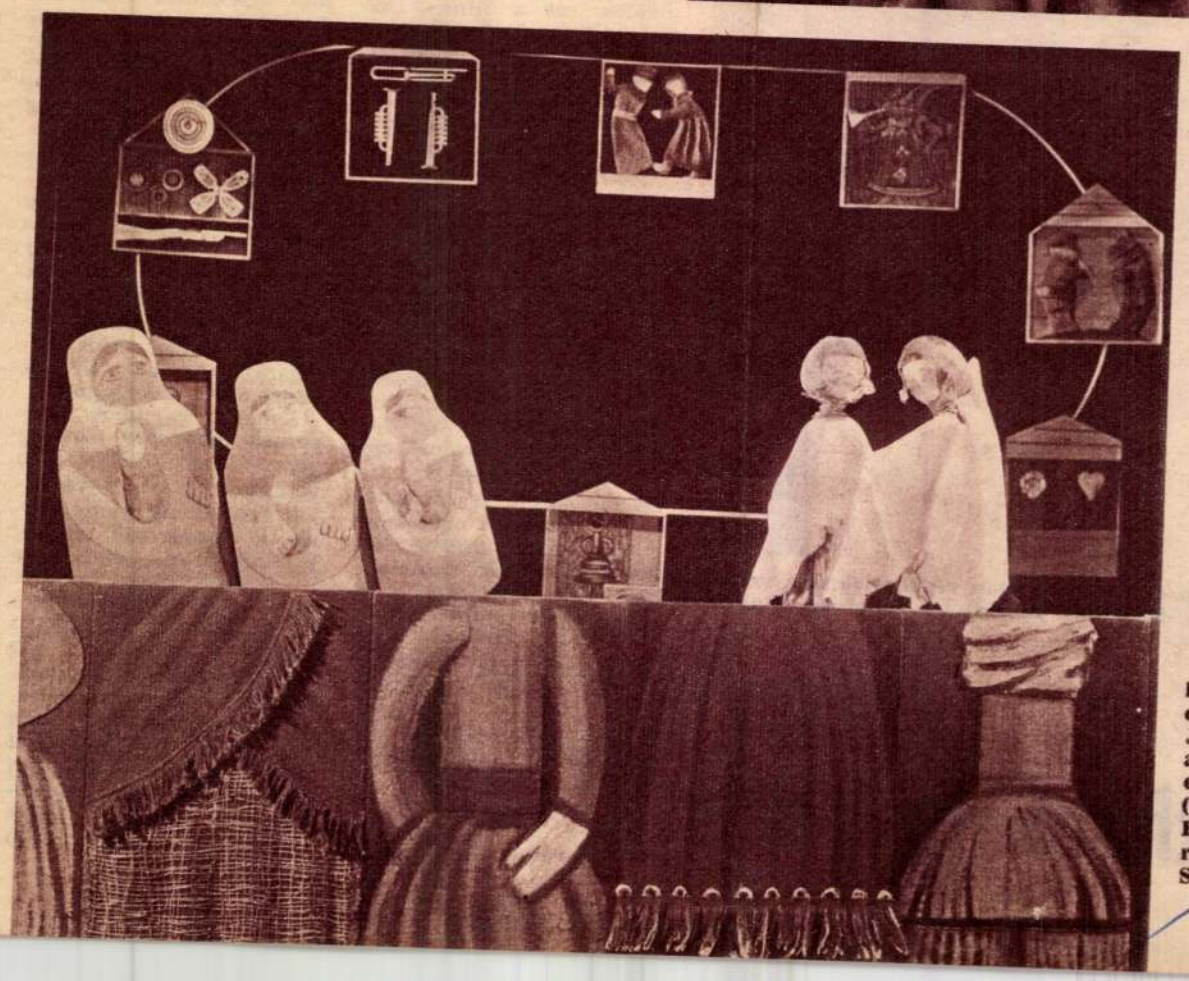

A fából faragott királyfi (Tervező: Bródy Vera, rendező: Szőnyi Kató) (Keleti Éva felv.)

Dajkák és cigányok... Jelenet a Petruska előadásából. (Tervező: Koós Iván, rendező: Szőnyi Kató)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAGYVILÁG

Brodszkij Szavva

1967 JAN 1

1021

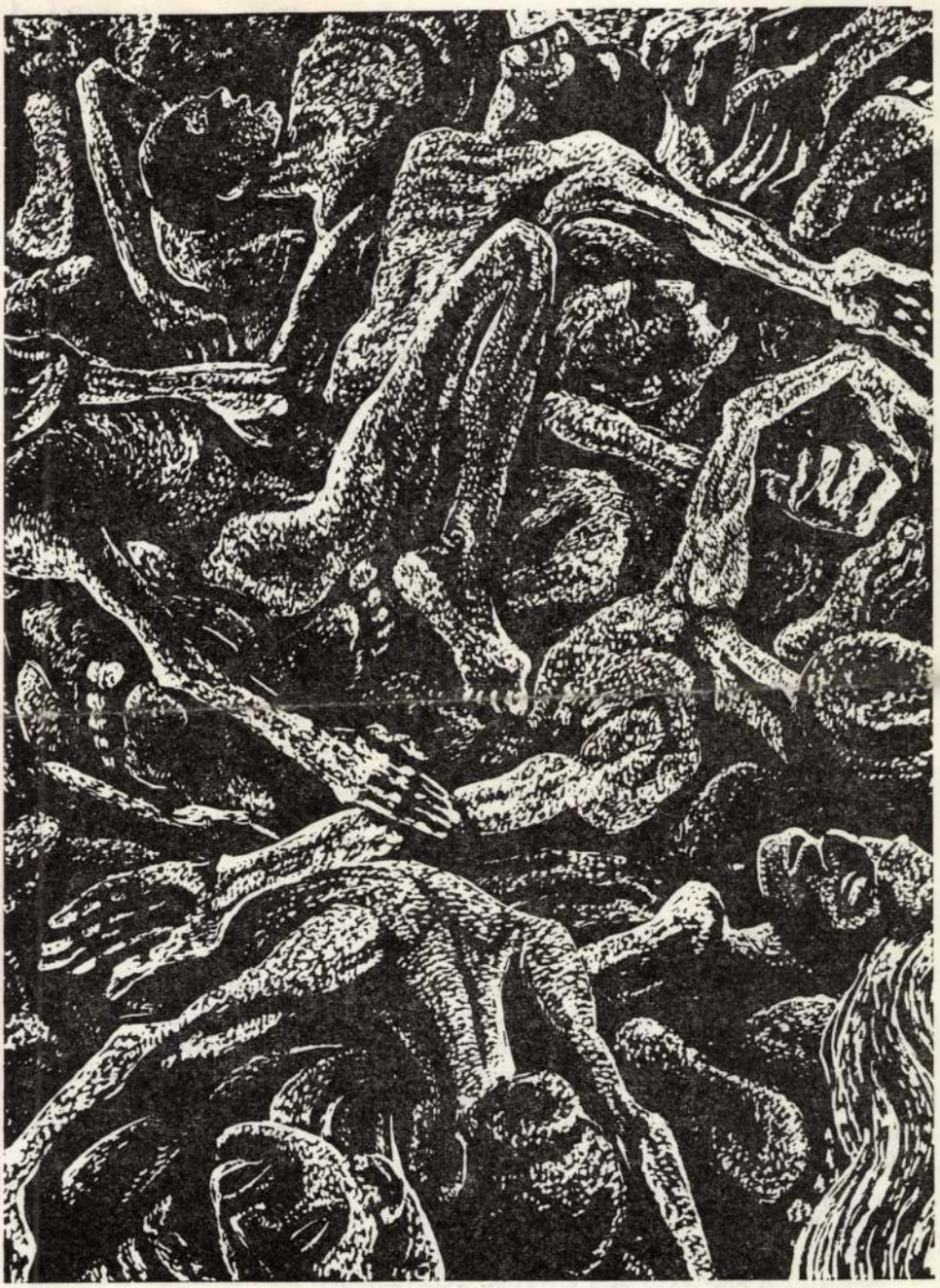

Szavva Brodszkíj illusztrációja A Bábij Járhoz

Davidovban felcsillant a remény, hogy még nem lövik agyon őket. Figyelmesen körülnézett, de nem értett az egészből semmit.

Végre rá is sor került. A földhányás mögött üllőket és lánchalmokat pillantott meg. Mindenkit láncra vertek. Az egyik üllőnél kövér, egykedvű német ült, a fogoly-kovácsokkal együtt ő is verte a bilincseket. Davidov hozzá került. A lánc olyasféle volt, mint amilyet a kerekes kutakban használnak. A német rátekerte a bokáira, és két kis pánttal összekalapálta.

Davidov aprókat lépegetett: a bilincs fájdalmasan a húsába vágódott. Később alaposan feltörte a lábukat, és rongyokat dugdostak alá, vagy spárgával a derekukhoz kötözték, hogy ne vonszolódjék a földön.

Amikor mindenkivel végeztek, ebédszünetet rendeltek el, és mindenki jóllakásig ehetett. Igazi zsíros, tápláló levest kaptak.

Ásót nyomtak a kezükbe. A bilincseit csörgető társaságot elvitték a szakadék egyik keskeny elágazásába. Itt sokáig, egészen besötétedésig ástak; hosszú, egyenetlen árkot ásattak velük, senki se értette, mire való, de úgy látszott, a németek keresnek valamit, mert állandóan figyelték őket, nem bukkan-e rá az ásó valamire. De semmit se találtak.

Éjszakára beterelték őket a földkunyhóba. Bent vaksötétség volt, csak kívülről hallatszott be a nagyszámú őrség hangja. A földkunyhó bejárata előtt lőtornyot állítottak fel, róla golyószóró csöve meredt az ajtóra.

Másnap reggel újra kivitték őket. Ugyanolyan sürgés-forgás volt körös-körül, ordítozás és káromkodások hangzavara.

Egy magas, délceg, elegáns, lovaglópálcás tiszt hisztérikusan ordítozott. Harmincöt éves lehetett, Topaide volt a neve; Davidov megdöbbenve hámozta ki a hangzavarból, hogy éppen Topaide volt az, aki 1941-ben az első mészárlásokat irányította.

Topaide tegnap még nem volt itt, csupán a körlet és a tömegsírok tervrajzát küldte el, az itteni németek azonban nem igazodtak el a rajzon, és mindent összezavartak. Magából kikelve ordítozott velük, hogy egytől egyig csupa barmok, hogy nem értenek a térképolvasáshoz, és rossz helyen kezdtek el ásni. Elrohant, és egy helyen dobbantott a lábával.

— Itt! itt!

Most ott ástak, ahol mutatta. Már félóra elteltével ráakadtak az első hullákra.

Topaide iránt a németek tisztelettel viseltettek: maguk között azonban félig komolyan, félig gúnyosan „a kivégzés mérnökének" nevezték. Most az exhumálás mérnöke lett belőle. Egész nap a szakadékban lótott-futott, irányított, parancsolt, magyarázott. Arca időnként kellemetlen torz grimaszba rándult, azt a benyomást keltette, hogy az egész ember csupa ideg, maga a megtestesült hisztéria. Egy percig se tudott meglenni anélkül, hogy ne ordítson, ne rohangáljon, ne üssön. Úgy látszik, ez a fajta „mérnökség" őt is alaposan megviselte.

A munka lázas iramba lendült. A szakadék körül a németek sietve falat emeltek, amelyet gallyakkal álcáztak, másutt nagy területeket növényzettel ültettek be. Látszott, hogy az, ami itt folyik, a legféltettebb titok.

A városból idevezető utat elzárták. Teherautókon szállítmányok érkeztek, a sofőrök jó messze a szakadéktól kiszálltak, és az őrség tagjai vették át a kormányt. A szállítmányok sínekből, kövekből, fából, kőolajból állottak.

Megkezdődött a Bábij Jár utolsó fejezete, a kísérlet arra, hogy kitöröljék a történelemből. Eleinte akadozott a dolog, Topaide dühöngött, toporzékolt, a né-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

NAGYVILÁG
Brodszkij Szava
1967 JAN 4
1021

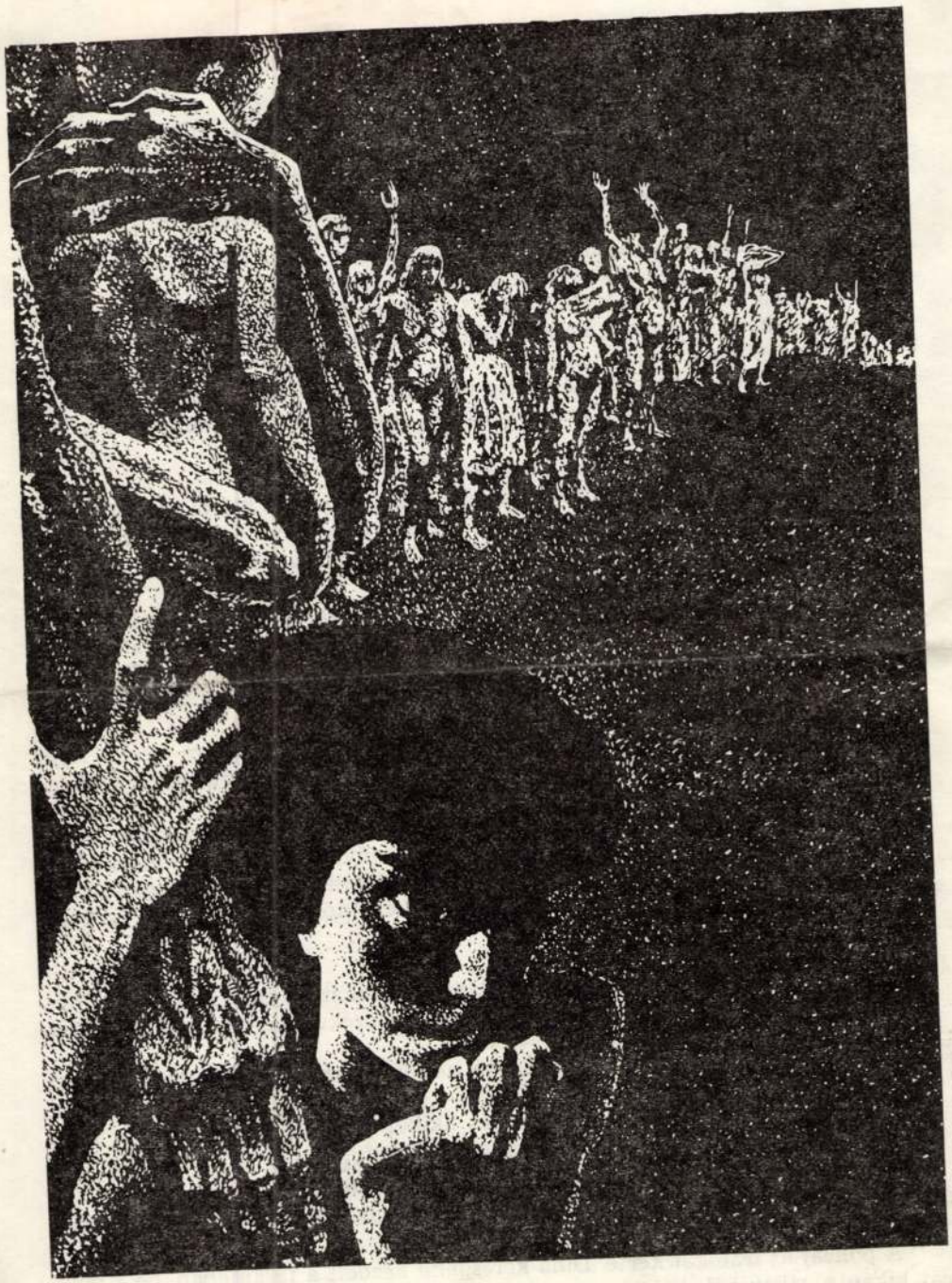

Szavva Brodszkij illusztrációja A Bábij Járhoz

Álltak. Vártak. Nyújtog
és az anyját. Egy langaléta n
— Gyere, aludj velem. Akkor kiengedlek.

Úgy nézett a katonára, mint egy hülyére — az odébbállt. Végre sorra került az ő csoportja is.

A beszélgetés elcsitult, mindenki meredten hallgatott, elég sokáig mentek némán, a két oldalt álló fasiszták sorfala között. Elöl kutyáikat pórázon tartó katonák sorfala tűnt fel. Háta mögött valaki megszólalt:

— Gyermekeim, segítsetek, vak vagyok.

Átkarolta az öregember derekát, és együtt mentek előre.

— Apóka, hová visznek bennünket? — kérdezte tőle.

— Fiacskám, megyünk, hogy lerójuk istennek az utolsó adósságot.

Ebben a pillanatban léptek be a kutyát tartó németek kettős sorfala közötti hosszú folyosóba. Ez az átjáró keskeny volt, alig másfél méter. A katonák szorosan egymás mellett álltak, nekigyürkőzve, mindegyiknél gumibot vagy erős pálca.

És az emberekre záporoztak az ütések.

Lehetetlen volt elrejtőzni vagy félrehajolni. Jobbról és balról kegyetlen csapások zúdultak a fejekre, hátakra és vállakra, nyomukban azonnal kiserkedt a vér. A katonák ordítottak: „Schnell! Schnell!", jókedvűen röhögtek, és játékosan keresték a legfájdalmasabb testrészeket.

Mindenki jajgatott, a nők sikoltoztak. Mint valami filmen, látta, hogy egy értelmes, jólöltözött fiú, az utcájukból, zokog. Látta, hogy sokan elesnek. Azonnal kutyákat uszítottak rájuk. Valaki jajgatva feltápászkodott, de voltak, akik a földön maradtak, a hátsók nyomása előrelendítette a tömeget, amely egyenesen a földön fekvőkön gázolt át.

Dina fejében minden elködösödött. Kiegyenesedett, magasra emelt fejjel ment előre, teljesen érzéketlenül. Homályosan érezte az ütéseket, csak egy dolog lüktetett a fejében: nem elesni, nem elesni!

Az eszüket vesztett emberek kizúdultak egy füves térségre, amelyet katonák négyszöge övezett. A fű teleszórva fehérneművel, lábbelivel, felsőruhával.

Ukrán policájok (kiejtésükből ítélve nem idevalósiak, hanem Nyugat-Ukrajnából jöttek) ragadták meg durván az embereket, ütötték-verték őket és üvöltöztek:

— Levetkőzni! Gyorsan! Gyorsan!

Aki késlekedett, arról erőszakkal letépték a ruhát; dühtől megrészegülten, valamiféle szadista mámorban rugdosták az embereket, verték őket boxerrel, bottal.

Azért csinálták ezt, hogy a tömeg ne tudjon felocsúdni. Sok meztelen test merő vér volt.

Azok közül, akik már levetkőztek, és akiket már tereltek valahová, Dina meghallotta az anyja hangját, aki integetve kiabált felé:

— Kislányom, te rajtad nem látszik, mentsd magad!

Dina eltökélten odament a policájhoz, és megkérdezte, hol a parancsnok, elmondta, hogy ő kísérő, véletlenül keveredett ide.

A policáj az iratokat kérte. Dina keresgélni kezdett a táskájában, de a policáj kikapta a kezéből, beletúrt: pénz volt benne, meg munkakönyv, szakszervezeti tagkönyv — ezekben nem tüntetik fel a nemzetiséget. A „Pronyicseva" név meggyőzően hangzott. A táskát nem adta vissza, de egy kis dombra mutatott, ahol már ültek néhányan:

Ø Brogh Mátyás

miserukarzabó

XVIII sz

l.

Kem Pozs

29. l.

...es oltárok.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

M. o.

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

Szt. Antal alakja.

EGYÉB ADAT

...t. Antal legendáját mutatja be.
...t alakja áll.

Ø Broghammer Szevér
építés

Speck testvérek tej-
csarnoka a kiállítás
területén

Bálcsokiák

irata: „Erinnungen an die denkwür-
s 18ten März 1848" és a mellett ~~a beszt~~ eseményeket
Ferdinandot és nejét kocsiban ülve látjuk
, kiknek lobogóján e szavak vannak: „Rec-
e unser constitutioneller Kaiser" olvasható.
képek a: „Deputation der Studenten und
ation der Constitution"-t, az „Empfang des
„Bewilligung der Pressfreiheit"-ot, a
Freiheit"-ot, a „Bivouac der k.k. Trup-
Aneiferung für Recht und Freiheit"-ot,
ationalgarde"-t, a „Fakelzug der Stu-
mus eines Soldaten"-t tüntetik fel.
ssuk: „Druk u. V. bei F. Werner Maria-
. Wien".

éretei a vonalkeretnek 22.7 : 28 Ym.

087.

107/95 - № 404.

Broghammer Szevér, építész Budapesten. B. tervezte az 1885-iki budapesti országos kiállítás Drobnitsch-pavillonját barokk stílusban. Iparművészeti tervezésekkel is foglalkozott s az 1880-ban megindult és általa szerkesztett »Ipariskola« cz. folyóiratban mintalapokat adott ki. Legszebb munkái közül valók a budapesti József-téren levő Virágbokorhoz czímzett vendéglő két festett üvegablaka, melyek a bor és sör allegoriáját ábrázolják.

Az Építési Ipar. 1885. 212. l. (Az országos kiállítás.) — *Glücksmann:* Ungarische Baukunst. *Dr. W. Lauser:* Die Kunst in Österreich-Ungarn. Wien, 1886. II. 12. l.

Brogkammer Szever

terverte a munkácsi
irodalom pavillonját

Kol 1885

I. k. 1. f. 50. l.

terverte a vállodások és
vendéglősök mintahotelét

u. o. 50 l.

terverte Kreisz János
kelet. kávéházat

u. o. 51. l.

. értesitését és megnyugtató közléseit,

y szeretettel foglalkozott és maradtam

mellett

tisztelő kész hive

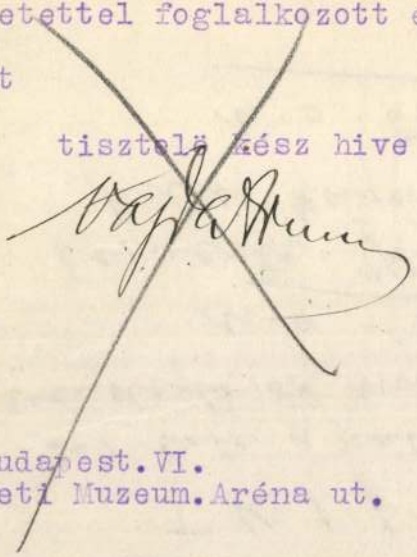

rnak, Budapest. VI.
művészeti Muzeum. Aréna ut.

Broghammer Szevér

terverte Drobnics

Győrgy mázolo pa-
villonját.

Kel. 1885

I. k. 1. f. 57. l.

144. l. mellett

beppel

MOLAUSCH

BUDAPEST. VI.

TELEFONSZÁ

POSTATAKARÉKPÉN

(05)

50)

WOLAUSCH

MŰARANYOZO

BUDAPEST, VI.,

TELEFONSZÁ

POSTATAKARÉKPÉN

Sz

T. Nagyp. Dr Szentiványi

1.	ctb	Régi Kepkeret hia
		rének potlása és p

Broghammer Szever

terverte a Ganz-féle
vasöntöde és gépgyár
rt. pavillonjat

Kel 1885

I. k. 1. f. 48. l.

1928 márcz 29.

Nyugta

P 50.- azaz Ötven pengőről, melyet 2 kéjo ekő vízletének fejében mai napon átvettem.

[illegible]

Broghammer Szevér

épitész

Andrássy Gyula gróf

nobrának pályázatán

Kiss György gyel együtt

pályázott, de díjat

nem nyert.

Kovács Dénes dr.

Gróf Andrássy Gyula

nobra. Vas. Ujs 1893

718. l.

Broghammer

Szever

épitész

l.

Közlezskiall

976. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

MDK

Broghammer Szevér

Kovács D.dr.: Gróf Andrássy Gyula szobra. Vas. Ujs. 1893. 43. sz. 718.1.

Broglovics Kálmán

Kávásról Göcsejre került házban található Broglovics-fafaragó művész, a népmüvészet mestere- belső berendezései .

Dr Maksay: A Göcseji Szabadtéri Falumuzeum

Rajztanitás 1968/5-6sz. 4o.old.

Broggaiuj Kálmán

minvérjeti zrósol.

lásd

Forum 1932. 26, 27 l.

SZLOVÁKIAI MAGYAR MŰVÉSZEK ALBUMA

A szlovákiai magyar művészek legszebb alkotásainak tolmácsolása gazdag illusztrációkban. (10 lenyomat Brogyányi Kálmán bevezetésével.) (Pantheon.) Ára P **20.—**.

A SZLOVÁKIAI MAGYARSÁG ÉLETE (1938—1942)

A bécsi döntés után másodszor is kisebbségi sorsba került magyarságunk életének keresztmetszete. (Irták: Esterházy János vezetésével a szlovákiai magyar irodalmi, tudományos, kulturális és művészeti élet irányítói.) (Athenaeum.) Ára kötve P **10.—**.

Brogyányi Kálmán

BROGYÁNYI Kálmán (fotó)

Brogyányi és a Sarló kapcsolatáról nyilatkozik.

Levél interju Balogh Edgárral. Készitette Albertini Béla. = Fotóművészet, 1985. 1.sz. 4.p.

BROGYÁNYI Kálmán (fotó)

REMES, Vladimir: A cseh szociális fotográfiáról. =
Fotóművészet, 1985.1.sz. 16.p.

Amint azt Lubomir Linhart később kifejtette, a szociál-fotográfiát egyben a szocialista fényképezés eszmei célprogramjának tekintette, abban az értelemben, hogy agitációt fejt ki és propagálja a szocialista életstílust. Tehát nem csupán a korabeli társadalmi valóságot kritizáló fényképezésre gondolt, hanem a jövőbeni társadalmi formáció életstílusának képi kialakítására is. Baloldali körökben ezek a gondolatok közismertek voltak, amint azt Brogyányi Kálmán „A fény művészete" c. magyar nyelven Szlovákiában 1933-ban megjelent könyve is bizonyítja. Ugyanakkor a két szerző sohasem találkozott egymással; Linhart szerint nem is hallottak egymásról, nem ismerték egymás munkáját, holott könyveik úgyszólván egy időben jelentek meg. Linhart esetében azonban tisztán filozófiai-esztétikai programról volt szó, amely nem a cseh viszonyokból indult ki. P

BROGYÁNYI Kálmán

Lima, 1996/4. 77-60. sz.

élete

412 FT

MARCI

Brogyányi Kálmán (Felsőkocskóc/Horné Kočkovce, 1905–Yonkers /USA/, 1978) a kisebbségi sorsra jutott pozsonyi művészeti író fotóelméleti munkássága Moholy-Nagy László felfogása nyomán haladt. Hetven évvel ezelőtt, 1933-ban jelent meg *A fény művészete* című munkája a pozsonyi Forum kiadásában. Ez a Kassák Lajosnak ajánlott kötet volt az első huszadik századi felfogású magyar nyelvű fotóelméleti könyv.

Albertini Béla *A fotószakíró Brogyányi Kálmán* című könyve bemutatja a művészeti író életútját, s elemzi elméleti és gyakorló fotográfusi munkásságát – Pozsony, AB-ART Kiadó.

Brogyányi Kálmán egyetemi leckekönyvének fényképén
Pozsony, 1927

MEGHÍVÓ

2003. február 26-án (szerdán) 16 órakor
az Írók Boltjában (Bp., VI. Andrássy út 45.)
dr. Szarka László történész, az MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézetének igazgatója és
Bán András műkritikus – Miskolci Egyetem –
bemutatja
Albertini Béla ***A fotószakíró Brogyányi Kálmán***
című könyvét - Pozsony, AB-ART Kiadó.

A MEGJELENÉST A NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM FOTÓMŰVÉSZETI KOLLÉGIUMA, VALAMINT A CSEHORSZÁGI ÉS SZLOVÁKIAI MAGYAR KULTÚRÁÉRT ALAPÍTVÁNY TÁMOGATTA.

A KÖNYVBEMUTATÓ TÁMOGATÓI:
Budacopy KFT 2315 Szigethalom, Csillag u. 24.,
telephely: 1115 Bp., Halmi út 6/B. Tel./fax: 203-53-94;
Hotel Taverna 1052 Bp., Váci utca 20. Tel.: 485-3158, fax: 485-3111;
Kiss Pince 2711 Tápiószentmárton, Sőregi u. 41.
Tel.: 29-424-007, fax: 29-434-338;
Zuglói Szlovákok Önkormányzata
1145 Bp., Pákozdi tér 12/A. Tel.: 363-3424

Brogyányi Kálmán művészetkritikai és művészetelméleti tevékenysége a művészettörténet és a hazai magyar nyelvű irodalomtörténet tükrében

Hushegyi Gábor

Tegnap reggel Rudolf Chmel tanszékvezető egyetemi docens a 65. évforduló jegyében nyitotta meg konferenciánkat. Előadásomban pedig éppen arról a Brogyányi Kálmánról (1905–1978)[1] szeretnék szólni, aki 1928 novemberében század magával nyújtott be memorandumot a magyar tanszék ügyében a Komenský Egyetem akkori rektoránál[2]. Így közvetlenül ő is és társai is hozzájárultak a tanszék létrejöttéhez, közvetve pedig a hungarisztika alapjainak megteremtéséhez a hajdani Csehszlovákiában.

Brogyányi Kálmán a két világháború közötti első Csehszlovák Köztársaság és a háborús szlovák állam idejének legkiemelkedőbb képzőművészet-kritikusa és -teoretikusa volt Szlovákiában. Paradox módon tevékenységét tüzetesebben dolgozta fel a korabeli kritika[3], mint az elmúlt ötven év magyarországi és szlovákiai művészettörténete, ill. művészettörténet-írása és a hazai magyar nyelvű irodalomtörténet. Ennek következtében Brogyányi és művei a pozitív vagy negatív előjelű mítoszok világába kerültek. Az 1905-ben, Felsőkocskócon született művészettörténész, kritikus, közíró, lapszerkesztő (a felsorolást, aktivitásaira való tekintettel még sokáig folytathatnám) a 20-as évek végétől 1945-ig fejtett ki aktív szakmai tevékenységet a csehszlovákiai magyar és német nyelvű, a szlovákiai magyar sajtóban, valamint Magyarországon és Romániában is. Huszonhat évesen fejezi be és jelenteti meg a *Festőművészet Szlovenszkón* című monográfiáját[4], majd két évvel később, 1933-ban *A fény művészete* című tanulmányát[5]. A következő több mint egy évtizedben ugyanúgy, mint 1933 előtt rendszeresen értékeli a szlovákiai és európai képzőművészeti életet, tanulmányokat jelentet meg idehaza, vagy éppen a kolozsvári Korunkban. A művészettörténeti reflexió azonban 1931-el lezárul Brogyányi esetében, s csak elvétve olvashatunk olyan értékelést, amelyik egy-két később keletkezett írását is megemlíti[6]. Ilyetén Brogyányi tevékenysége mind a mai napig csak torzójában ismert, s ez szolgáltatja azt a táptalajt, amelyből a Brogyányi-mítosz erőt merít. Pedig mind kritikusi tevékenysége, mind két imént említett fő műve ennél jóval komolyabb figyelmet érdemel, s közelebbi szemrevételezés után felismerjük – minden hiányossága ellenére – jelentőségét, s nem csupán a csehszlovákiai magyar kultúrtörténet, hanem az országos, szlovákiai művészettörténet-írás szemszögéből is.

A *Festőművészet Szlovenszkón* kapcsán leggyakrabban leírtak a téma feldolgozásában Brogyányinak ítélik az elsőbbséget, ez mind igaz, ám a monográfia ennél sokkal több pozitívumot tartalmaz. Brogyányi Kálmán ezen művében szinte a lehetetlenre vállakozik; „a szlovenszkói magyar nyelvűek tisztább látásáért"[7] teszi le az asztalra a több fejezetében tudományos igényességgel írott munkáját. A magyar nyelvű közeg számára – s ebbe beleértem a szakmát is – elsőként nyújt áttekintést a szlovákiai és az új szlovák képzőművészetről, a legújabb országos irányzatokról. Teszi ezt mind a szlovák, mind a más nemzetiségűekkel, ám nem azonos kritériumok alapján. A szlovák képzőművészekről szóló rész a könyv legsikeresebb fejezete, kíméletlenül szelektál az európai klasszikus modern és avantgárd szemléletéhez közelítő, az annak megfelelő és az azzal ellentétes szemléletű művek között. Következetesen elutasítja az „etnográfiai ujjongást"[8], a tematika és a folklorizálás révén kijelölt nemzeti művészetet, s egyértelműen a művek formai elemzésére helyezi a hangsúlyt. Éppen ennek a művészetszemléletnek köszönve fogalmazza meg elsők között *Martin Benka* jelentőségét a szlovák festészetben, aki a szlovákiai tájban, emberekben, népviseletben „a képalkotó tartalmat fedezi fel"[9]. Ugyanebből a szemszögből közelíti meg *Miloš Bazovský* festészetét is, akinél ismét az elsők között látja meg az alkotó motívumtól való folyamatos függetlenedését[10]. A szlovák modern képzőművészet történetében meghatározó szerepet töltött be *Ľudo Fulla* és *Mikuláš Galanda*, de nemcsak művészeti teljesítményükkel, hanem időszaki kiadványukkal a *Súkromné listy*vel is, amelyben 1930 és 1932 között ismertették pl. az elementarizmust és kubizmust, tehát a modern művészet korabeli meghatározó irányzatait. Brogyányi már 1931-ben kiadott könyvében felfigyel erre a szerzőpárosra és művészetükre, s bennük látja a majdani „szlovák piktúra egységes profilra alakulásának"[11] megteremtőit. Az idő minden tekintetben őt igazolta. Az imént elmondottakhoz mindenképpen hozzá kell tennem, hogy Brogyányi értékítéletei egy olyan közegben fogalmazódtak meg, amelyben a cseh-szlovák művészetkritikusok és -történészek számára a nemzeti művészet fő ismérveinek meghatározása jelentette a legfontosabb feladatot. Éppen ezért ez a munka többek – főként szlovák művészettörténészek – bevallása szerint egészen 1949-ig, tehát *Pavol Fodor Súčasné slovenské maliarstvo (Kortárs szlovák festészet)* című könyvének megjelenéséig a legprogresszívebb teljesítménynek számított. Egyetemes szemlélete révén pedig felülmúlta – az egyébként vitathatatlan szaktekintélynek számító – *Vladimír Wagner* első próbálkozásait is.[12]

Brogyányi korabeli szlovák nyelvű bírálója a Štefan Krčméry szerkesztette Slovenské pohľadyban kifogásolja *Ján Hála és Max Schurmann* mellőzését.[13] Ám éppen ez az a mozzanat, amely felfedi Brogyányi szlovák forrását és annak minőségét, mégpedig Krčméry írását a szlovák képzőművészet kezdeteiről[14], amelyben Hálának és Schurmannak ő sem tulajdonít nagyobb jelentőséget. Ugyanakkor a bíráló azon vádja, hogy Brogyányi újságcikkek és tanulmányok felhasználásával írta volna könyvét, már a fentebb leírtak alapján is alaptalannak minősíthető.

Sokkal viharosabb fogadtatásban részesült a kisebbségiekről szóló fejezet, amely Pozsony, Komárom és Kassa köré csoportosítva ismertette a hazai magyar és német piktorokat. Mind *Alapy Gyula*, mind *Keller Imre* a teljesség igényét hiányolja – ez utóbbi *Kővári-Kačmarik Szilárd* esetétől eltekintve sajnos a minőségtől függetlenül[15]. Egyébként a könyv ezen szakaszai kerülnek ellentétbe a szlovák képzőművészeknél alkalmazott szelekciós elvvel, s ennek következménye, hogy ahol Brogyányi képtelen művészeti érveket felhozni, ott ideologizál, elfogadja a képek dokumentarisztikus értékét, s a gazdasági alap és felépítmény[16] kérdéséről, az osztályhelyzetről[17] értekezik. Ezt a mozzanatot bírálja kíméletlenül Alapy, ugyanakkor *Szalatnai Rezső* a Forum hasábjain marxista dialektikaként üdvözli[18]. Brogyányi saját csapdájába esik ekkor, amit már csak *Jasszusch Antal, Gwerk Ödön* és *Angyal Géza*,[19] majd a modernek alfejezetben *Reichental Ferenc* és *Nemes Endre*[20] kapcsán tud részben korrigálni.

A korabeli bírálatok elsősorban az imént felhozott két fejezetet érintették, valamint azt a szemléletet, amely az „unmoderneket" – hogy Keller szóhasználatával éljek – száműzte a

kötetből. Pedig ez a szemlélet már a könyv bevezetőjében elég artikulált formában előrevetítődik, s aki ezt itt nem fedezte fel, az előtt a *Jegyzetek*ben[21] teljes mértékben olvashatóvá válik. Brogyányi ugyanis nemcsak könyve kapcsán, hanem kritikusi tevékenységében is radikálisan szakított az irodalmias képzőművészet-kritikával, s ennek elméleti hátterét a pszichologizáló és részben formalista művészetelméletekben találta meg meglehetősen ösztönös szinten. A *Jegyzetek* olvasása közben derül ki, hogy Lipps, Hildebrand, Worringer szemlélete érvényesül leginkább munkájában, innen eredeztethető a naturalizmus korszakhatárként való értelmezése, a naturalizmus és az expresszionizmus összefüggése[22], de mindenekelőtt a beleérzés kérdésköre. *Wilhelm Worringer Absztrakció és beleérzés című* tanulmánya ismeretében egyértelművé válik, hogy Brogyányi a Theodor Lipps-féle beleérzéselméletet, Hildebrand természetet és művészetet egymástól függetlenítő gondolatát mind Worringer kötetéből meríti, de ugyanakkor innen – tehát Worringertől – származik az expresszionizmushoz és az absztrakcióhoz közel álló művészetszemlélet is. A német és szlovák forrásmunkákon túl a jegyzetek, illetve terminológiai vizsgálat révén még kimutatható *Kassák Lajos* és *Hevesy Iván* hatása a művészet és társadalom összefüggései kapcsán, mint ahogy *Moholy-Nagy László* Bauhaus-kötetének[23] egyértelmű módszertani befolyása is, mivel Brogyányi elemzéseiben a művészi formanyelvre fektette a hangsúlyt.

Az imént felvázoltak levezethetőek a másik Brogyányi-könyv esetében is, de ezt *Albertini Béla* már elvégezte.[24]

Ami Brogyányi 1933 utáni tevékenységét illeti, erről katalógusszövegek, cikkek, kritikák, tanulmányok alapján alkothatunk képet.[25] Ezekben is a *Festőművészet Szlovenszkón* szakmai fundamentumához ragaszkodik, ugyanakkor a szociális, ill. szocialista, marxista aspektus fokozatosan (a szlovákiai magyar mozgalmakban betöltött szerepével párhuzamosan) átadja helyét az egyre érzékenyebb nemzeti momentumnak, melynek hátterében – a helyzet minden fonáksága ellenére[26] – a 30-as évek második felében és a 40-es években a magyarországi kultúrpolitikához való közeledés fedezhető fel. A 20-as évekre jellemző marxizmus, osztályszemlélet a második világháború végére antikommunizmussá alakult át Brogyányinál, s ekkori szerepvállalása Duka-Zólyomi Norberttel a németbarát Magyar Szó szerkesztésében végzetesnek minősült 1945 utáni szakmai tevékenysége szempontjából[27]. Már ebből a kurta 1931, ill. 1933 utáni életútvázlatból is kitűnik, hogy nagyon nehéz Brogyányi tevékenységét csupán egy-két év szemszögéből értékelni.

Pedig ha a magyarországi művészettörténeti munkákra tekintünk, vagy a szlovák kollégák és a hazai magyar irodalomtörténészek véleményét vesszük alapul, akkor pontosan ez történik.

Még a szlovák művészettörténet-írás az, amely a legnagyobb figyelmet szenteli Brogyányi személyének, s a 60-as évektől folyamatosan napirenden tartja. Erre rendszerint a szlovák művészettörténet-tudomány önvizsgálata során, ill. számadásakor kerül sor. Mindenképpen jelentős tényező, hogy a 60-as évektől folyamatosan bírált wagner-i nemzeti művészet-koncepció kapcsán pl. *Anna Petrová-Pleskotová* 1963-ban kiemeli Brogyányi *Festőművészet Szlovenszkón* című könyvét, mint a szlovák művészettörténethez való jelentős hozzájárulást[28]. Brogyányi meglátásait pozitívan értékeli *Marian Váross* is a két háború közötti szlovák képzőművészetről szóló monográfiájában[29], s *Ladislav Saučin* ideologizáló tanulmánya, amelyben az emigráció tényével minősíti és intézi el, ill. kezeli le szerzőnket, inkább kivételként minősíthető[30]. A 70-es, 80-as években lankadni látszik az ilyen tárgyú kutatások iránti kedv, ám *Tomáš Štrauss* a 70-es évek végén megírja a *Slovenský variant moderny (A modern művészet szlovák változata)* című szamizdatot, amelyben An-

na Pleskotová-Petrovával egyetértve bírálja Vladimír Wagner koncepcióját, amely véleménye szerint a szlovák művészetre művészeten kívüli kritériumot erőltetett, s ez a művészi minőség háttérbe szorulását eredményezte.[31] Ennek függvényeként értékeli Brogyányi teljesítményét, és helyezi azt a szlovákiai művészettörténet-írás kontextusába. A Brogyányi-téma iránt újfent a 90-es években élénkült meg a figyelem. 1993-ban jelent meg *Ján Abelovský* azon tanulmánya a modern szlovák festészetről, amelyben a régió művészeti pluralizmusa mellett teszi le a voksot a korábban érvényesített nemzeti differenciálódással szemben[32]. Ennek, valamint az ugyancsak 1993-ban megjelent *A szlovák művészettörténet-írás tündöklése és bukása* című *Ingrid Ciulisová* tanulmánynak[33] közös gyökerei vannak, amelyek még a 80-as évekbe vezetnek minket vissza. Ugyanis *Ján Bakoš*[34] ekkor fogalmazza meg a *polifonikus, ill. szintetikus közép-európai középkori művészettörténet-írás koncepcióját*, s egy évtized elteltével erre kezdik építeni elméletüket a 20. századdal foglalkozó, a nemzeti szemléletet elvető szlovák szakemberek is. Ciulusová tanulmánya egyben rámutat – bár akaratlanul – Brogyányi elméleti korlátaira, hiszen az általa preferált német művészetelméletek mellé, az 1937-ben szerveződött pozsonyi *Vedecká syntéza (Tudományos szintézis)*, tehát *Igor Hrušovský*, *Mikuláš Bakoš*, *Bogatirjev*, vagy a művészetkritikus *Jaroslav Honza-Dubnický* révén a strukturalista műelemzéshez és művészetszemlélethez is kulcsot találhatott volna, amennyibe ezt vállalja. Bizton állíthatjuk, hogy ma Brogyányi Kálmán – bár munkásságának csak töredéke ismert a hazai szakemberek előtt – részét képezi a szlovák művészettörténet-írásnak.

Ettől lényegesen eltér a Brogyányi-életmű magyarországi fogadtatása. A szociofotó témakörben Albertini Béla és *Beke László*[35] jóvoltából a kolozsvári Roth László mellett, ill. Moholy-Nagy, Kassák és Hevesy szemléletének folytatójaként, népszerűsítőjeként tartják számon. Ugyanakkor első monográfiáját nem értékelik sem az avantgárd, sem a kor művészetelmélete és művészetkritikája témakörében. Ennek egyik kézenfekvő oka, hogy Brogyányi nem résztvevőként, belülről formálta a könyve tárgyát képező művészeti korszakot, hanem a 30-as évek elején kelt a klasszikus modern és az avantgárd védelmére, ismertette a modern képzőművészet útját, amikor Magyarországon már néhány évvel korábban megjelentek hasonló tárgyú könyvek, monográfiák[36], s nem utolsósorban ekkor már alapvetően megváltozott a hivatalos kultúrpolitikai kurzus is, amely nem volt avantgárdpárti. Az Akadémiai Kiadónál megjelent *Magyar művészet 1919–1945* című nagymonográfia jelzi a másik okot is, ugyanis *Az avantgárd tartalékainak szervezői* fejezetben forrásmunkaként *Fábry Zoltán*, *Csanda Sándor* és az irodalmár *Szalatnai Rezső* munkái vannak feltüntetve. Teljes egészében mellőzték a szintetikus jellegű mű készítésekor már rendelkezésre álló szlovák művészettörténeti ismereteket, forrásmunkákat, ill. a Magyarországon – és elsősorban csak ott – hozzáférhető levéltári anyagokat, amelyek alapján maga Szalatnai Rezső és természetesen Brogyányi Kálmán is összehasonlíthatatlanul jelentősebb a kor képzőművészetkritikája, és -elmélete szemszögéből, mint a monográfiában kiemelt Fábry Zoltán.[37]

Éppen ezzel kapcsolatban merül fel a csehszlovákiai magyar nyelvű irodalomtörténet szerepe és felelőssége. Talán kissé meglepő volt, hogy fentebb egy sorban említettem a két ország művészettörténetét és a mi irodalomtörténetünket, ám mivel ez utóbbi felvállalta a szakemberhiánnyal küzdő szakterületek feladatkörét is, ezt mindenképpen indokoltnak tartom. Annál inkább, mert a kor irodalomtörténetét feldolgozó monográfiákban, tanulmányokban szüntelen felbukkannak a kor sajtótörténetével, tudományával, könyvkiadásával foglalkozó alfejezetek, amit leggyakrabban a korabeli kisebbségi színházi és képzőművészeti élet

BROGYÁNYI KÁLMÁN

kéziművészeti munkásszorgáról ld.

Huszeggi gábor [(kandidátori értekezés [kézirat)] kézülében

FFUK, KATEDRA MAĎARSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

GONDOVA 2, 81801 BRATISLAVA, SK.

T: 00421(0)7/310 228, 434 91 32

/ Műszorok: . . . . . /168 /
H - CS 12-16

G21

Brogyányi Kálmán (toto')

Albertini Béla:
A Sarló szociológiás vonulata
Bratislava/Pozsony: Madách
Könyv- és Lapkiadó, 1993.

Brogyányi Kálmán (fotó)

Albertini Béla:

A fotószakíró Brogyányi Kálmán = Fotóművészet, 1998. 3-4. sz.

BROJEK Ignác kőműves (Csetnek)

Borsod-Abauj-Zemplén megye képes műemlék-jegyzéke. Szerk. Szabadfalvi József, Cseri Miklós. Miskolc : Herman Ottó Muzeum, 1992
III köt. 9

Az imolai késöbarokk ~~ref~~ templom
1785-86-ban a tervei szerint épült

Brokés Ágnes

A debreceni Medgyessy-teremben ebben az évben Virágcsendéletek ainnel aug. 19.–28-ig rendeznek bemutatót, melyen a művész alkotása is szerepel.

Hajdu-Bihari Napló, 1976. aug. 19.

BROKÉS ÁGNES festő
Kaposvár, 1940

Fónyi Géza növendékeként végzett a Képzőművészeti Főiskolán. 1967 óta jelentkezik munkáival a Studió kiállításain és az országos tárlatokon. 1967-71-ben Derkovits-ösztöndíjban részesült, 1965-ben Olaszországban a főiskolák és akadémiák nemzetközi kiállításán ezüstérmet nyert. - Érzékeny szinvilágu, a képfelület fakturális lehetőségeire épitő festő, aki képességeit leginkább a csendélet műfajában kamatoztatja.

Művészéletrajzok 1975

Brohes Ágnes
festő.

Három kiállított képén a realista
ábrázolásmod látható. Meghapó a
„Halak vízparton" festménye.

Mihály Mária: Dekovits öntöndejasol.
Művészet, 1970. szeptember – 46 lap.

Brokés Ágnes festő

Jelenleg a kecskeméti művésztelepen dolgozik

Cs. K.: Tények, tervek, kiállítások

Petőfi Népe 1970 XI. 28

Brokés Ágnes, festő

- Csendélet ablakkal c. képe a Stúdió 67 c. kiállításon

Ujvári Béla: Stúdió 67
Magyar Ifjúság, 1967. V. 20.

Brokés Ágnes MDK

Résztvett a Dr. Végvári Lajos által vezetett egy hónapos nyári gyakorlaton.

/Farkas/: A Mester és tanitványai.
Hevesmegyei Népujság. 1964. jul. 28.

Barthés Agnes
festő

"Csendélet" - e. érdekes.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Művészet, 1970.november - 34.lap

Brokés Ágnes

A Csontváry-teremben rendezett X Csendélet-kiállításon szerepelnek művei

Lasonci Miklós: Pest megye tájai a vásznakon. Pestmegyei Hírlap, 1943. ápr. 28.

M.D.K.

Brokés Ágnes VII. é. főisk fes tőszakos hallg

D jazava a képzőművészeti föiskolások római világkiállitásán

Napló

Ma gya r Nemzet 1965. október 15. 4. l.

Broké's Ágnes

Halak vízpartou c. műve (eml.)
szerepel az alábbi tárlatou

(Lukár): Derkovits ösztöndíjasok
tárlato kombathelyen

Vas Népe 1970 IV. 19

BROKÉS ÁGNES

HÁROM KÉPE SZEREPEL AZ ALÁBBI TÁRLATON.

EML.: „HALAK VÍZPARTON"

MIHÁLY MÁRIA: DERKOVITS-ÖSZTÖNDÍJASOK KIÁLLÍTÁSA A DERKOVITS GYULA ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN SZOMBATHELYEN.

MŰVÉSZET, 1970. SZEPT. 47. LAP.

Brokés Ágnes

Fehér Gendélet	olaj	80×90 cm
Gendélet pokárral	"	80×80 "

Stúdió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd.

Brokés Ágnes, Jestő MDh

Diplomát és ezüstérmet nyert Rómában a képzőműv. főiskolák és akadémiák világkiállításán.

— Kulturális hírek 9

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. okt. 15.

Brokés Ágnes

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT BROKÉS ÁGNES FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA 1983. NOVEMBER 3-ÁN, CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA. MEGNYITJA DR. VÉGVÁRI LAJOS, MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ. A TÁRLAT 1983. NOVEMBER 17-IG TEKINTHETŐ MEG. SZŐNYI ISTVÁN TEREM, MISKOLC, SZÉCHENYI ÚT 21.

KÉP CSAR NOK

BROKÉS ÁGNES Kaposvárott született 1940-ben. A Képzőművészeti Főiskolát Fónyi Géza növendékeként végezte el. 1967-től a Fiatal Képzőművészek Stúdiójában dolgozik. 1967-71-ig Derkovits ösztöndíjas. 1965-ben Rómában az Akadémiák és Főiskolák nemzetközi kiállításán ezüst érmet és diplomát kapott.

F. k.: Köteles István
GENERALART Dorogi Nyomda

megírva Brokoff Johann

cród

Szal. szlovák

300.-l.

Szalatnai Rezső:

A szlovák képző-
művészet arcához

For B. 1935. 300.-l.

Ismeretlen festő.
A XIX. Századból.

692. Urbán Károly báró.

és kissé fordultan va

Mellig, balra ~~néz~~. Előrefési
szemöldöke barna, szeme szürke, szakálla l
piros szalagon két, mellén pedigahárom érd
elejü kabátja ~~kékesszürke~~ ~~ís~~ gallérja pasz

Vászon, méretei 62.7: 47.2 c
Az 1848/9-iki szabadságharcz
Átvétetett az 1896: IV. 8-ik

L melynek

904: V.4.

BROKOFF, *Johann*, szobrász, * Szepesszombat 1652., † Prága 1718 dec. 28. 1675. Csehországba vándorot s a barokk virágzása idején egyike volt Prága legjelesebb szobrászainak. Művei közül kiválik a prágai Károly-híd Nep. Szt. János-szobra (1682). Fiai. *Ferdinand Miksa* (* Rothenhaus 1688., † Prága 1731.) szintén egyike volt a legjelentősebb csehországi barokk-szobrászoknak. — Irodalom: *Tietze*, Conrat: Österreichische Barockplastik. Wien, 1920. [illegible] ötvö-

E. G. I. 144. l

672.

I
307.

672. Charles Hutin.

Sz. Párisban 1715-ben. † Dresdában 1776-ban.

Hágár a pusztában. (Mózes I. k. 16. r. 9.)

Ábrahám feleségének rossz bánásmódja miatt a pusztába menekült Hágár előtt, ki Szúr útján a forrásnál áll, az Úr angyala jelenik meg, mondván: »Térj vissza asszonyodhoz és alázd meg magadat keze alatt.« Középütt áll Hágár és karjaiban tartja az alvó Ismaelt; jobbról a felhők közt lebeg az angyal, ki hátra mutat; balról pedig a forrás van. A balra fordult, de visszanéző szőke hajú Hágár fejét kendővel kötötte be, szeme és lepelje kék, bő ujjú ruhája pedig vállairól lecsuszott. Ismael derekát kendővel kötötte át. Az angyal meg rövid ujjú narancssárga köntöst és piros palástot visel.

Vászon, méretei 98 : 129 cm. — Mündler: II. 3.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: IV. 14. *Ch. Hutin:* Agar in der Wüste, wo der Engel sie tröstet. — 1815: II. 6. *Ch. Hutin*: Agar in der Wüste, wo der Engel sie tröstet. —

Brokof

Hobrass

vid

Wagner Profil

rafordultan van ábrázolva. jusza őszbevegyült, szemölszakálla leberetvált. Fekete zalagon két, mellén pedig, kivül, egy rend jelvényét

ja, melynek gallérja paszo-

2 — Lelt. sz. 692. — Értéke eith-féle ereklyemúzeumból. — atokat l. a 62. lapon az 580 prilis 23-án (107–95). — Átvételi udomásul vette az 1896 április

Brokoff Ferdinánd Miksa, szobrász, l. *Brokoff János* életrajzában.

Brokoff József, szobrász, l. *Brokoff János* alatt.

Brokoff F

l.

Dehio-Ginhart

31. l.

~~ex 97.~~

~~1897: VII. 31 én az Ip~~

:

ráló dombormű női fejet ábrázol középütt
gal körülfont koszorúdiszszel. Száját nyit

agassága 35 cm.

9.

Brokov Ferdinand

Maximilian

d.

Wagner Profil

14. P.

gemeinsamen Vaterland Ausdruck v

Auch wenn sich keine and
hätten, die von der Kultur des s
grossartigen Taten und Schöpfung
ter, von dem ganzen historischen
möchten, so würde das künstleris
und den historischen Rang Sieben
Kultur- und Kunstentwicklung gen
erhalten wir hier von unumstössl
diesem Boden schon völlig der we
eine von nationaler Sonderart ka
eine hochrangige Kultur hervorge
als die Rumänen in ihrer balkani

Unsere erste Könige, di
schichte des Landes durch drei J

Brokof J. ci. F.

l.

Wagdcj

6, 198. l.

HELYSÉG

KÉSMÁRK.

VÁRMEGYE

Szepes.

ŐRZÉSI HELYISÉG

Templom.

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Sírk

KOR

1596

MÉRET

TÁRGY

Thökölyi Sebestyénné, nagylucsei D

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

na vörös márvány síremléke. R
fölirat. Maga a szarkofág ma a
erősítve, egy kisebb oltár menzája.
halott domborművű képével lefelé f
alatt lappang. (Divald.)

FÉNYKÉP, RAJZ

Vésetett 1896: III/26-án
6 kr. J. – Elszámoltatott 1

Az elszámolás elfogadtatott
(464/901.)

Wag Dej indexeben
Bés P. alatt vesepel

Prokop. I. 7.

nobrán

Prokop. I. 7.

nobrán

Prokop. I. 7.

nobrán

Prokop. I. 7.

nobrán

1476
6)

áll~~~~ és jobbra fordul~~~~. Jobb kezét előre nyújt-
féle mutat. Hátán hegyes alju kosarat visz.
barna. Öltözete: hosszú alju sárga kabát, térdigérő
.

sága 36.5 cm.
Torrétől. Ára 10 lira = 4 frt 60 kr.
2) N-i. alatt az elszámolást.

-én az Iparmuvészeti Muzeumbsn helyeztetett el

Torre

Brockoff János

e. l.

SZEPESSÉGI SZOBRÁSZOK MŰVEI A PRÁGAI „BAROK KIÁLLITÁS"-ON. Május végén a prágai Waldstein palotában művésztörténeti kiállítás nyilott meg „Prágai barokk — csehországi művészet 1600-tól 1800-ig" elnevezéssel. A szeptember végéig nyitva maradó kiállítás anyagát nemcsak magából Prága városából és környékéről de messze külföldről is hordották össze és azon két szepességi származásu szobrásznak Brockoff Jánosnak, valamint a fiának, Brockoff Nándornak műveit is kiállították. Brockoff János 1600 táján született Szepesszombaton s vándorévei során Csehországba jutott el s később Prágában telepedett le, hol korának egyik legelismertebb szobrásza lett. Prágának számos ,nevezetes szobrát és szoborcsoportozatát .Brockoff Nándor alkotta a többi között a történelmi nevezetességű Szent János-szobrot. Itt említjük meg, hogy a Szepesi Történelmi Társulatnak a löcsei városházán elhelyezett muzeumát még a mult év nyarán több százezer csehkoronás költséggel a teljesen átalakított Mészáros-utcai „Gótikus házba" helyezték át

Művészet
1938. 18-19. sz
Bartók

WEKERLE SÁNDOR
miniszterelnök és pénzügyminiszter.

HIERONYMI KÁROLY
belügyminiszter.

Brockoff János

Művészet 1938. 18-19. l.

SZEPESSÉGI SZOBRÁSZOK MŰVEI A PRÁGAI „BAROK KIÁLLITÁS"-ON. Május végén a prágai Waldstein palotában művésztörténeti kiállítás nyilott meg „Prágai barokk — csehországi művészet 1600-tól 1800-ig" elnevezéssel. A szeptember végéig nyitva maradó kiállítás anyagát nemcsak magából Prága városából és környékéről de messze külföldről is hordották össze és azon két szepességi származásu szobrásznak Brockoff Jánosnak, valamint a fiának, Brockoff Nándornak műveit is kiállították. Brockoff János 1600 táján született Szepesszombaton s vándorévei során Csehországba jutott el s később Prágában telepedett le, hol korának egyik legelismertebb szobrásza lett. Prágának számos ,nevezetes szobrát és szoborcsoportozatát .Brockoff Nándor alkotta a többi között a történelmi nevezetességű Szent János-szobrot. Itt említjük meg, hogy a Szepesi Történelmi Társulatnak a löcsei városházán elhelyezett muzeumát még a mult év nyarán több százezer csehkoronás költséggel a teljesen átalakított Mészáros-utcai „Gótikus házba" helyezték át

Képes SPORT
Budapest, VI., Mussolini-tér 4.

T.

Europa Könyv És Lapterjesztő Vállalat,

Budapest, VI.,

Visegrádi u. 36.

Brokoff Ferdinander

Brokoff Maximilian

l. Schürer - Wiese

85, 212. l.

Mársod példány

l

...tszáz koronáról mely
...vezebély, vom Kath. Tempelyi
... előforduló kölcsönek kifizetés-
...ortál mai napon hiány
...lez tem. —

...ély 1915 september 11-én

Mannsmillner

Brokoff (Brokov)

Michal Jan Josef

nobím

Nut. 1686 úpr 28.

† 1721. sept. 15 Praga.

Toman 58. l.

Kat. Barnabás aps.
Prot. Barnabás
Ó-g. 29. Teodózia

CSÜTÖRTÖK

12

Kat. Úrnapja
Prot. Klaudiusz
Ó-g. 30. Izác

2 1/2

PÉNTEK

13

Kat. Páduai Antal
Prot. Tóbiás
Ó-g. 31. Herma vt.

2 1/2

SZOMBAT

14

Kat. Nagy Vazul
Prot. Vazul
Ó-g. 1. Jún. Jusztin

2

Izr. 19. S. Beh. 2. P.

Brokoff, Jan

vül. 1652 jún. 23.
Szepesszombatban
† 1718. dec. 28. Prágá-
ban.
fafaragó és szobrász

1 hasábos életrajz

11 soros csch-tót
irodalom

Toman 57. l.

VASÁRNAP
15
Kat. Jolán
Prot. Vid
Ó-g. 2. Mindszentek

N. k. 4 ó. 2 p. N. ny. 19 ó. 58 p.

HÉTFŐ
16
Kat. R. Ferenc
Prot. Jusztin
Ó-g. 3. Paula sz.

4

KEDD
17
Kat. Rainer hv.
Prot. Töhötöm
Ó-g. 4. Metrofán

2 1/2

SZERDA
18

3 1/2

Brokoff János, szobrász; szül. 1652-ben Szepes-Szombatban, megh. 1718 decz. 28-án Prágában. 1675-ben Csehországba vándorolt, s 1680-ig Prágában élt. Ezután Csehország több városában dolgozott, majd ismét visszatért Prágába, ahol 1693-ban polgárjogot szerzett. Legkiválóbb műve a prágai Károly-híd Nepomuki szent János szobra (1682). 1706-ban Jézus keresztelése cz. szoborcsoportját, 1709-ben szent Kajetán, 1710-ben pedig Borgia szent Ferencz szobrát készítette a prágai híd számára. A barokk stíl virágzása idejében egyike volt Csehország legjelesebb szobrászainak. Fiai: *József* (szül. 1686-ban Klösterleben, megh. 1721 szept. 14-én Prágában) és *Ferdinánd Miksa* (szül. 1688-ban Rothenhausban Komotau mellett, megh. 1731-ben Prágában) szintén szobrászok voltak. József mint képfaragó jelentéktelen, Ferdinánd Miksa azonban Prága legjelentősebb barokkszobrásza volt.

K. L.: A két Brokoff. *Művészet.* 1911. 46. l. — *Nagler, G. K.:* Neues allg. Künstler-Lexicon. München. 1835. II. 147. l. — *Thieme—Becker:* Allg. Lexikon der bildenden Künstler. Leipzig, 1911. V. 53. l.

52

Brokoff

A Müb. 1921, 205, l.
(Az ostrák barokk-
mohánatról.

9 g

Felszelin

Brokoff, Ferd. Maximilian

Breslau: Die kurfürstliche Kapelle des allerheiligsten Sakraments.
Die Bildwerke sind von Ferd. Maximilian Brokoff.
(1722)

irod

Burgemeister, Ludwig:

Die Kunstdenkmäler der Stadt Breslau. Breslau, 1930. 159. l. 161. l.
(Brokoff nimvei reizletesen leirva.)

Méltóságos

Dr. G e r e v i c h T i b o r

egyetemi tanár urnak,

A Müemlékek Országos Bizottságának elnöke.

B u d a p e s t .

VI., Aréna ut 14.
Szépmüvészeti Muzeum.

Brokoff János és Ferdinánd Miksa

A KÉT BROKOFF. Az apa, B. János Szepes-Szombaton született az 1652-ik évben és 1675 körül Prágában telepedett le. Itt született fia, Ferdinánd Miksa az 1688-ik évben; a barokkstíl korában egyike volt Csehország legjelesebb képfaragóinak. Közös műveik az 1707-ik évben a prágai régi Károlyhídon felállított szoborcsoportozatok, melyek közül sz. Ignác és sz. Ferenc szobrai a jezsuitarend költségén létesültek 1712-ben. Sz. Ferenc szobra az általa megtérített vadnépek csoportozatával az 1890-ik évi vízáradásban elpusztult. A hídon áll ma is szeráfi sz. Ferenc és mathai sz. János szobra. Az ifjabb Brokoff műve ugyancsak Prágában a sz. Jakab templomban gróf Mitrovitz János Vencel Vratisláv síremléke, mely 1714-ben készült. A talapzaton álló, az elhúnyt címerével díszített koporsón az elhúnyt ülő alakja, mögötte női alak az ég felé int. A koporsó bal sarkán zokogó női alak ül, jobb sarkán a szárnyas Chronos. A koporsó felett háromszögletű kőtábla a sírirattal s egy lebegő angyal a hír kürtjével. Az ő műve a prágai Morzin-palotán az erkélytartó karyatidok Boroszlóban is dolgozott.

—381. K. L.

Alinészet 1911. 46. l.

Brokoff Johann

szepes szombati születésű
kiváló
osztrák barokk szobrász, aki
Csehországba származott
elés fia

Ferdinand Brokoff

Életrajza

Tietze Conrat: Österreichische Barockplastik
Wien 1920. c. munkél nincs be.

A Mubarát
1921. 205. l.

Popper Mousó dr. IX. 85.

Brokoff Jan
Nepom.
1652 – 1718.

Pollak O. Johann
und Ferdinand
Maximilian Brokoff.
(1910)
Prag.

Brokov)
Brokoff (Prokop,
alt) Johann
Josef
Ferdinand Maxi-
milian

VASÁRNAP

22

Kat. Paulin pk.
Prot. Paulina
Ó-g. 9. Cirill, Atanáz

N. k. 4 ó. 3 p. N. ny. 20 ó. 0 p.

HÉTFŐ

23

Kat. Ediltrud
Prot. Zoltán
Ó-g. 10. Sándor

5.

KEDD

24

Kat.. K. János szül.
Prot. Iván
Ó-g. 11. Barnabás

3.

SZERDA

25

3.

Brokov Ján

l. Wagner Profil

13 l. 1, 2. t

liess er sich auch ihre innere A
rade hierin fand er eine würdige
der Tochter des bayrischen Herzo
Neigung für künstlerische Betäti
Heimat mitgebracht hatte. Die sc
des heiligen Stephan ins Land ge
Land mit der Baukunst ihrer Heim
stil bekannt, während istrianisc
die Grundlagen für Entstehung un
Plastik lebten und im Gefolge de
Kunstübung zu uns gelangte. Die
digsten altungarischen Kunstschä
gehütete Kleinodien des ungaris
Heilige erbat sich von Rom die l
geschmückte Krone und die bayris

BROKOFF család

magyarországi szobrászok hulföldön

Prágába kerülve nagy tekintély szerezték

Ugyházy Mária: Magyarországi barokk művészet, Bp. 1960. TIT József f. szabadegyetemének előadásai 42.

a. D. P.

BR.OKOFF, Johann szobrász

szül. 1652. Szepesszombat

1675-ben Prágában telepedett le.

Agghány. Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 175. l.

MDK

Broky István kassai épitőmester, céhmester:
1772-1776, 178o-1782, 18oo-18o1.
az 1797. évben az alsótőkési templomot restau
rálta.

Kemény Lajos cikke. Magy. Mérnök és Épitész Egylet Heti Ért. 19o7. 14.sz. ápr. 14. 154 l.

Broky István, építőmester. 1789-ben Kassán élt.

Kemény Lajos: Kassán polgárjogot nyert művészek. *Művészet.* 1913. 283. l.

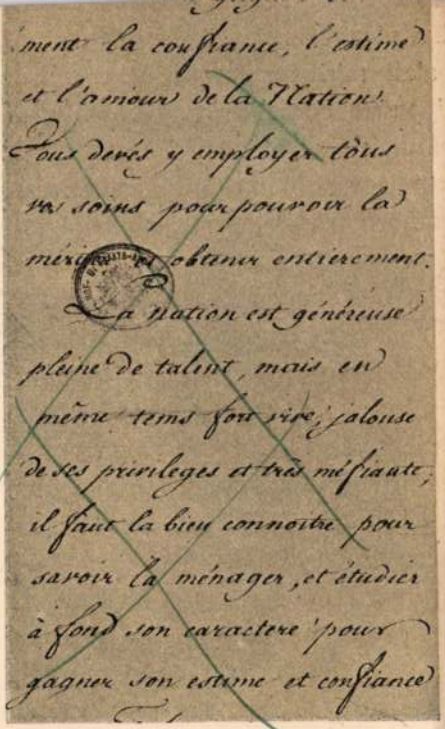

311. ábra. II. Lipót utasítása fiának Sándor főhg. nádornak. A bécsi udv. és áll. levéltárban.

lárdsága szerént a' békességnek jó
alatt mirigyet forraló bécsi udvar
deputált commissarius követ urak
et urak által a' nemes confoederált
tumit, várván közönséges szivbéli
szabadságink helyre állításárul tött
de valamint eleintén úgy újjonnan
iek álhatatlanságát és allattomban
en lángadozó tüzét . . . Ki adattyuk
ak valóságos series-ét, és az ausz-
ravasz replicáját, s abbul látható
erjesztyük . . .
irály meg-csonkíttatott Privilégiumi
egtekintheti az idegen német nem-
rországban fejünkön ülni kivánó el-
mindenkor lenni szokott magyar
ligióknak az sopronyi 's posonyi
; vizsgálhattya Erdély országának
lá való vetésének keserves sorsát,
ra lött választételnek igazságtalan-
özönségessen az ország jövendő

Átutalás
lás megirva
Brocky

Broky István

in dikálm

Ugancsi származásu
Kőmivesmester

1768. jun. 21. nyert
polgárjogot Kassán.

l. 1

Arch. Ert. 1916
215. l.

Kiváló mester
u. o. 215. l.

Megirva Brocky (Broky)
István alatt

A kéziratba utólag
bepotoltám ez adatot Ert

Broky János
olasz származásu
épitész Kassán
XVIII. sz

l.

Wickkassaikálvária.
57. l.

Szabad-Tanítás II. 171.

BRÖLLMAN, Christian ätver

MEd 1997 121.

~~543.~~ Jantner Antal: Építés

Jantner Antal: A műemlékvé
jogállása. >

Kerner Gábor: A műemlékfel
műemlékhelyreállítási munk

Komjáthy Attila: A hivatal
és a műemlékes társadalmi
aktuális kérdései. >

Mendele Ferenc: A magyar m
annak főbb jellegzetessége

Mendele Ferenc: Megemlékez
halottairól. >

543 MENDELE Ferenc: Meglévő, m
Országos Műemléki Felügyel
Műemléki Felügyelőség gazd
Műemlékvédelem, 30 (1986)

544. a műemlékvédelem

544 BARCZA Géza: A helyiséggaz
jogszabályok műemléki vona
(1986) 60-61. .i.Barcza Gé

545. BARCZA Géza: A magyar

Brollo Jakab "festő"

CSÁKTORNYA (Zala)

R. k. tpl barokk, egyetlen homlokzati toronnyal és díszes barokk oltárokkal. Freskóit Jacob BROLLO di Gemona dipinse 1870

Genthon, 1941.

Bródyné Pollatschek Lili

Bogdán Ada: "Ki lesz a világ első képzőművésznője? Képzőművészeti világkiállitás Párisban, New-Yorkban, amelyen csak hölgyek vesznek részt." cimmel irja, hogy tizenhat nemzet hires festőnői, szobrásznői, iparmüvésznői, grafikusnői és kerámikusnői mutatják majd be alkotásaikat. A magyar képzőmüvésznők beküldött müveit Aba Novák Vilmos és Szőnyi István birálta felül. Hollósné Mattioni ESzter és Bródyné Pollatschek Lili festményét bemutatja a lap. Repr.-ók.

Délibáb, Bp. 1937. márc. 13. XI. évf. 11. sz. 5-7. lap.

Bródy Jánosné Pallatscher Lily

Bródy Lili

Született 1905-ben. Grafikus. Az Egyesült Államokban él. A Hausa Gallery, New York, tagja. Kiállításai: 1957, 58, 59 New York és Salzburg.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

3341 52 l.

Bródyné Pollatschek Lili

A szobrászok közül Lőte Éva szobormüvének reprodukciója szerepel a cikk keretében. A további nevek: Glatzné Wildner Mária és Feszty Masa festőművészek, Kövesházy Kalmár Elza szobrászmüvész, Kovács Margit keramikusmüvész, Ferenczy Noémi gobelinkészitő müvész, Nagyajtay Teréz és Zsindelyné Tüdős Klára jelmeztervező müvészek alkotásai szerepelnek majd a világkiállitáson.

Délibáb, Bp. 1937. márc. 13. XI. évf. 11. sz. 5-7. lap.

Ø Brom Mihály
ácsszegéd
XVIII.17

l.

Birógernyeszegi

31. l.

Gyula.

A bástyáktól megerősitet
kodnak, tőle balra két katona
térben pedig folyó látszik. F

GYVLA

magyarázó szövegének kezdete:
E. la piazza.

Rm., mér. a vk. 11.5

131-91-1G

Bromer Ágost, lengyelországi származású ötvöslegény. 1828-ban Brassóban dolgozott.

Gyárfás Tihamér: A brassai ötv. tört. Brassó, 1912. 63. l.

MDK

Broncigy Rezső

Munkájával résztvett a Berlini Nemzt.Kézműves-ipari Kiáll.-on az ékszerészek és ötvösök csoportjában.

Cikk: Magyar kézművesek a berlini kiáll.-on.

Magyar Iparművészet, 1938. 158.lap

Bronczigy Rezso

otvos

l.

Magy. Iparm

1938. 283 l.

Kétszer

Fa, olaj, egyenkint 48×32 cm.
Dürer hamis monogrammjával. (42. szoba.)
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 849. l. — Maszlaghy II., 427. és 428. szám.

OLASZ FESTŐ, Pinturicchio után

VI. Sándor pápa

Vászon, olaj, 80×67 cm. (Lépcsőház.)
Maszlaghy II., 409. szám.

OLASZ FESTŐ, Piombo után

Krisztus ostorozása

Réz, olaj, 58×41 cm. (26. szoba.)
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 763. l. — Maszlaghy II., 87. szám.

OLASZ FESTŐ, Tiziano után

III. Pál pápa arcképe

Vászon, olaj, 105×85 cm. (Lépcsőház.)
-ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Maszlaghy II., 403. szám. (Paris Bordone.)

OLASZ FESTŐ, Lorenzo és Jacopo Salimbeni után

Krisztus keresztelése

Szent János keresztelése

Fa, tempera, egyenkint 61×81 cm. (Kupola.)
Az urbinói S. Giovanni freskóinak másolatai.

Broncigy Rezső

ötvös

ívód

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1938. 158. l. (Magyar kézművesipar a berlini kiállításon.)

Mell?

Broncigy Rezső

Otvös

1938-ban ~~ekszer~~ ~~kel~~ vett rézt az alábbi kiállitáson

Magyar Iparmüvenet

1938. 158 l. (M. kézmüves par a berlini kiállitáson.)

Ez Bókai Broncigy Rezső

Bókánál kihagyłam-

Lásd Müvészet az Iparban 1943. 26. l.

üves és fémkiáll.

Budapest, 1913. május 22.

A miniszter rendeletéből:

dr Majorossy Pál

osztálytanácsos.

O Bronczigy (Bókai)

Rezső

Otvös

Bp. IV. Váci u. 10.

Nemfeök 1941

196. l.

T. Ferenc:

Ravatal Bolog

A pár
a talapzat és a
rel, hadi ékítm
beri fegyvereltől
~~egy~~ kereszt is va
mer alatt kés s
„IUSTI
F

három sorban:

für Todesfeuer weil
officiers-Corps z
April 1835. anfe
alól balra: „
s jobbra: „

Rézmetsz

vi: 30:5 m.

Lap

Broncigy Rezső

Broncigy Rezső, műöt-
vösmester ékszerkészítő.
IV. Váci-u. 10. udvar.
383-783

Bptávb 1940 szept.

n 1942. jan.

Mantskovit Bálint VI. 253.

Bronsten S. John

festō

a katalogusban magyarnak jelezve, alighanem tévedésből.

Velencei nemzeth. kiáll. 1907. 28. l.

M.D.K.

Bronts István, rimaszombati építész

a dédesi templom tornyát 1861-ben építi fel. A sajónémeti r.k. templomot 1862-ben terveri. Utóbbi terve az ceri érseri gazd. Cevéltárban fennmaradt.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. Köt.
Szerk. : Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 315 old.

BRONTS István rimaszombati épitész, aki a dédesi templom tornyát 1861-ben épiti ki. A sajónémeti rk. templomot 1862-ben tervezi, Utóbbi terve az egri érseki gazdasági levéltárban fennmaradt. /Tervjegyzék 247./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Brany Pál (bécsi) építész M.D.K.

első díjat nyert a besztercei evang. gimnázium terveire kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp.1896. XVII.évf.

jul. 14. sz. 3. old.

Bronts Lajos

cikke:

Bronts Lajos: Az átmenő személypályaudvarok kérdéséhez. - Budapest, 1970. 7.sz. 28-29. l.

Brouts Lajos

cikke:

Brouts Lajos: Hol legyen a Nemzetközi Védőr végleges helye? - Budapest, 1970. 12.sz. 30. l.

Bronts Lajos

Bronts Lajos cikke említi Pesal Frigyes, Zielinszky Szilárd, Rey Ákos, Aknay Elemér és Ertl Róbert terveit-elgondolásait a budapesti pályaudvarokkal kapcsolatban.

Bronts Lajos: Elgondolások és tervek. Nonszószólás a pályaudvarokról szóló cikkhez.
Budapest, 1970. 2.sz. 30. l.

megírva

Brotz Joachim Hannibal

Lőcsei mester 1691-ben öntötte a lőcsei városháza Benedek nevű harangját, mely a rekvirálás alól felmentetett.

Vallás és Közokt. miniszterium
17438/1917. eln. szám

Ø Brosch August

1867/68

l. Eperjessy 1929

52. l

Brosch Antal

ötvös Pest 1850-60-as
évek

röd

Horváth Kentpéteri

252. l.

2226. Paál László:

Falu vége.

A középtért szalmafedeles
a földön ülő két gyermekkel tár
mentén gyep terul el; a háttérbe
égbolt felhőzött. Jelzése alól b

Vászon, mér. 46 : 82 cm.

Vétetett 1902: XII. 29-é

Col —.

? = 1600.—

Brosch Antal

Pest. Ar.

Említve a XIX. század 50-es, 60-as éveiben.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: I. 250. p.

242

Pest-Buda 1977.

megjöv

Brósz Irma
festő

Vásárhelyi Z. Emil:
Barabás Miklós Céh.
A fiatalok kiállitása.
Pásztortűz 1941. 119. l.

1941. jan-febr.
Kolozsvár, vármegyeháza

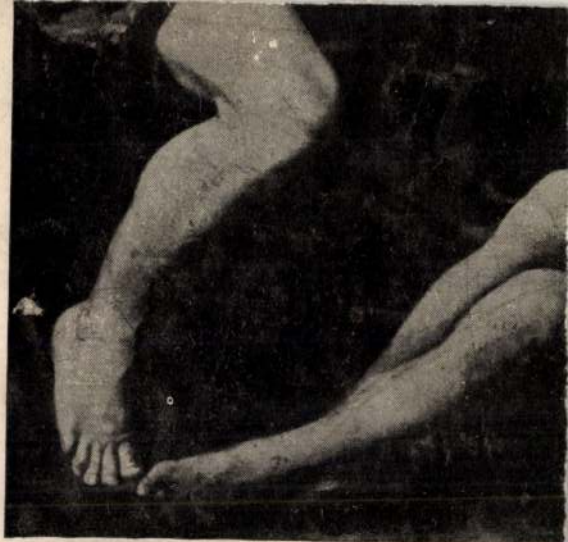

466.

GRÓF VAY PÉTER EZ
B..... I. UR H

VALAMINT FŐURI ÉS KÜLÖNBÖZŐ MÁS MAG

SILBERSAMMLUNG DES
VERLASSENSCHAFT I

SOWIE KUNSTGEGENSTÄNDE A
ANDEREM PRI

BUDAPEST, 1922. ERNST-MÚZEUM KI

Bross Imre.

részt vett a Barabás
Miklós Céh 1939. dec.
kolozsvári kiállításán.

Makkay Albert:
Kolozsvári kiállítások.
Pásztortűz. 1940. 118. l.

BRÓSZ IRMA fest

jun. 11-én Kovásznán /Háromszék-m./ Ko
Pokorny Lészlő kézdivásárhelyi rajztan
tanulmányait s mestere mély hatással v
1929-ben a kolozsvári Szépmüvészeti Fő
Aurel és Bogdan Catul voltak a mestere
fejezte be 1936-ban, közben Nagybányár
A Barabás Miklós Céh tagja. Először Te
az akadémia volt növendékeinek tárlatá
fiataljainak bemutatkozó kiállitásán v
Kolozsváron. /Pásztrotüz XXVI.évf.1940
biztató tehetség, Kolozsvár-környéki é
ni látásmód nyilatkozik meg. 1940 óta
ányiskola tanárnője. Északerdély felsz
kiállitáson szerepel.

NAGYMEZŐ-UTCA 8.

B B.

ső és rajztanár. Született 1911.
lozsváron tett érettségi után
árnál végezte első művészeti
volt művészetének kialakulására.
iskola növendéke lett, Ciuper
ei. Tanulmányait Bukurestben
is töltött néhány hetet.
mesváron szerepelt 1934-ben
n, majd a Barabás Miklós Céh
ett részt 1939 Karácsonyán
, 11. lap/. Fejlődésben levő
s székelyföldi tájképein egyé-
a kolozsvári áll. polgári le-
abadulása óta minden erdélyi

láci-utca
Jezey Er
Réthy Z
utca 7.

DE

t gegen
ngehobe
t statt.
befinde
gtem Z
gestellt

nach er
ren Übe
aige Bes
und Ge
ntuelle V
ufaufträ

utca 8. Telefon: 120—14).

Légrády Testvérek nyo

Brósz Irma

festő

ced

Képeket vásárolt Kolozsvár

Kolozsvár, december 31. *(A Magyarország tudósítójától.)* Most zárult be a kolozsvári műemlékkiállítás, amelynek kiállított darabjai a város legszebb műemlékeit örökítették meg. Kolozsvár városa a festményekből hármat vásárolt meg és pedig *Acz Ferenc* (Jezsuita ház a Monostori-úton), *Brósz* Irma (Tűzoltótorony) és *F. Ferenczy* Júlia (Kolozsvári látkép) műveit.

Esti Magyarország

1941. dec. 31.

Brosz Ioma

l.

Szépmüvèszet

1944. 204. l.

Biró Béla
cikke

VEREBELY

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Bíró Irma

Kolozsvári tűzoltó-
torony c. képét megvette
Kolozsvár városa.

Esti Magyarország
1941. dec. 31.
(Képeket vásárolt
Kolozsvár)

BRÓSZ IRMA

31.	Árok, olaj	600.–
32.	Fűzfák, olaj	600.–
33.	Önarckép, olaj	600.–
34.	Kovásznai Liget, pasztell	550.–
35.	Szamoskanyar, pasztell	580.–

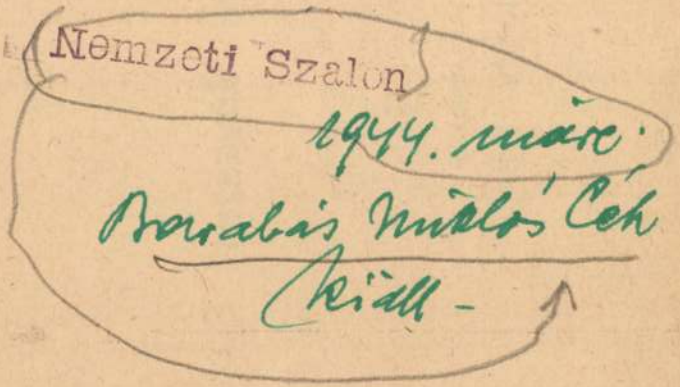

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

TÁRSELNÖK

PRESZLY ELEMÉR

ALELNÖKÖK

Brósz Irma

Szamospart, olajf.

Művészeti hetek.
Kolozsvár 1942. 90. l.

Brósz Irma

vod

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942.
43. l.

Felado
Marcusin Emilne, fill
kompolterekben
Nagyon
06/2

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Lapfejek.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Bróz Irma

festő-

Szépmüvészet
1942. 125. l.

ban kiállított jelesebb bel- és külföldi művek közől választandó *nyereménytárgyak megvásárlására* fog fordittatni.

3. A sorshuzásban *csakis az eladott sorsjegyek számai* vesznek részt. Az el nem adott sorsjegyek a huzás előtt a m. kir. lotto-igazgatóság közbejöttével meg fognak semmisittetni.

4. *A sorshuzás mindenesetre 1890. évi január hó 19-én* külön e czélra kiküldött társulati bizottság és hatósági biztos jelenlétében ejtetik meg. A sorsolás eredménye közzé fog tétetni.

5. A huzás napjától számitott *három hó alatt* fel nem vett nyereménytárgyak *a társulat tulajdonába* mennek át.

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatósága.

JEGYZET. Ezen sorsjáték a társulat által vásárolt műtárgyaknak rendes évi kisorsolását, melyben a társulati tagok az alapszabályok értelmében vesznek részt nem érinti s at·ól elkülönitve fog megtartatni.

Brósz Irma

festő

l.

Erdélyi képzőm-
pünkösdi kiáll.

Kolozsvár 1944 -

lásd kolozsvári
Műcsarnok ka-
talogusai közt
könyvtárambam

VASÁRNAP **13** Kat. Ipoly és K. Prot. Ipoly	A hold kelte 0.00 nyugta, 15.27 óra.	Ó görög 31. Eudócia
HÉTFŐ **14** Kat. Özséb Prot. Özséb	A hold kelte 0.38 nyugta, 16.27 óra.	1. Aug.Szt.†
KEDD **15** Kat. Nagy B. A. Prot. Mária	A hold kelte 1.25 nyugta, 17.19 óra.	2. István er.
SZERDA **16**		

Brósz Irma

Kolozsvári művésznők

1943. Karácsonyi kiáll.

Printer-malom, Őszi

fák, of.

Brósz Irma

festő

Kolozsvár

Petőfi utca 13.

lásd

Barabás M. cék

kiáll. Kolozsvár

1943

Szamoskanyar, Füz-
fák, Kovásznapa-
tak, Kovásznai
liget, pasztellek.

Brósz Irma
festő

Szamospart, vf.

Művészeti hetek.
Kolozsvár, 1942.
90 l.

Ez volt a VI-ik
Nemzeti Képzőművészeti
kiállítás

Correction. May 20, 1949.

May 12, 1949.

a poem, — which speaks

because he was

Ø Brosch Ottó Ernő.

1922/23

Ferképzőmfőiskévk

71. l.

456

Broser Péter

kolozsvári polgárt biztak meg 1647-ben
a városhörüli höfel hajazatja bontásá-
nak és a temetőhert körüli kerítésknek
kijavításaro

Adattár a XVII. századi szellemi mozgalmak történetéhez II. Apáczai és kortársai. Herepei János cikkei. Bp.-Szeged, 1966. 676 l.

376.l.

Ø Broser Péter

kolozsvári ötvöslegény

l.

Szádeczky: Sparfejl.

II. 41. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Broskó J. é.m.

Épitő Ipar, 17.sz. 191o. ápr. 24. 184 l.

Bross, l. *Bruss.*

Bross Pál, ötvöslegény. Prázsmárról került Brassóba, ahol Trepches Tamás (l. o.) mesternél 1610—14-ig tanulta az ötvösséget.

Gyárfás Tihamér: A brassai ötv. tört. Brassó, 1912. 48. l.

MDK

dr.Brósy László

O.M. Ipm. Társ. Györgyi K. emlékkiáll. 1934.máj.

Brósz Irma
festő.

Brósz Irma és pályatársa Ferenczy
Julia művészete között szellemi
rokonságot lehet felfedezni.

Tibély Gábor: Brósz Irma képkiállitása.
Müvészet: 1971.március - 39.lap

Brossky, Hanns egyenesi asztalos

aláírta az egyenesi asztalos cék levelét, melyben értesítik a lőcsei asztalos céhet, hogy a Tassai vásáron nem engedtek nekik árusítani.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

408.old.

M.D.K.

Brostyánköy László épitész
/LAKÓTERV/

Lakóház, , Bp. óbudai Kisérleti lakótelep / 1962/

repr

Magyar Építömüvészet 1965/3. 21.l.

BRÓSZ IRMA
festőművész

Kovács Károly:
Baráti emlékezés Brósz Irmára.

Korunk, XL.évf. 12.sz. 1981 december
948-949.old., képpel.

Brósz Irma
festő

Néhány bokor, tisztás érzékeltetni tudja gazdag szinvilágát, költöi-festői vonáját. Tartóshodó a koloriszteknus lehetőségekkel. Kerüli az éles világítást.

Tibély Gábor: Brósz Irma képkiállitása.
Müvészet: 1971.március - 39.lap

Brósz Irma

festő-

„Október vége" (repro)

Tibély Gabor: Brósz Irma képkiállítása.
Művészet, 1971. március — 39 lap.

Brósz Irma

festő

Kolozsvárt a Főtér egyik népművészeti boltban kamarakiállítása nyílt Brósz Irma pasztellyeiből.

Tibély Gábor: Brósz Irma képkiállítása.

Művészet: 1971.március - 39.lap

Brósz Irma
festő

Brósz Irma nem hőbődik az ennek-
hoz. Arról szamol be ami benne emli-
kezetes marad. A természetjárok szerelete
kap kifejezést műveiben.

Tibély Gábor: Brósz Irma képkiállitása.
Müvészet: 1971.március - 39.lap

Brószlemma
festő

„Kovács Katona Jenő" Repr.
/1939/

Kovacsk, Kolozsvár XXIII. 1964. 10. 1380. old.

Broncs Gábor, nyomdász

M. Albert dr. juris 1493 novemberében szerződtette Gabriel Brunch Hungarust betűkészlete megújítására. A következő évben megjelent a Repertorium haereticae pravitatis. A típus utóbb Petrus Trincher és Lope de la Roca Alemanus birtokába ment át.

Fitz József: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története I.k. Bp. 1959.

158-159. l.

f) Broncez Ferenc (Barsi

festő

OMKT. 1942. dec. –
1943. jan.

MDK

Brossek Móric, festö

Játszó gyermekek.

Mücs.-MKT."A gyermek a müvészetben" kiáll.1940.II.III.
Kat. 31.1.

M.D.K.

Brossek Móric

548. Játszó gyermekek.

"A gyermek a művészetben" kiállitás tárgymutatója
Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 31. l.

Brossek Móric

MDK

Játszó gyermekek

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Brossek Móric

KMTárs 1940. A gyermek

Játszó gyermekek

464. Ismeretlen festő.
A XIX. szárádból.

~~464.~~ Zrinyi Miklós a költő.

látható fordul, de szemb

Mellig, jobbra néz. Hosszú
sza fekete, szeme szürke, arcza lebe
nak ékköves gombjai nagyok, jobb vál
aranyláncz fut, panyókára vetett mer

608
(Ik)

Vászon, méretei 79: 63 cm.
~~A Nemz. Muz. képtárából,~~
Át. Képt. 294. – Dep. ~~Rép~~
Kifüggesztésére vonatkoz
A Nemz. Muzeumban
1880: VIII-34. – 1881: VIII-34. – 1
A Tört. Képcsarnokban

904: V. 2.

Brossek Móric

festő

Műcs. kiáll. 1940 től

Pipics 110 l

BROSCHEK MAUR

élő szász művész. Résztvett az 1921. é
ficum Transylvanicorum"-tárlaton.

BB.

ELADÁ

1. **Az árverésen a vevő a vételára**
ár után 16% árverési járulékot fizet.
árverés vezetősége nem szolgáltatja ki.

2. A tárgyak abban az állapotba
után sem a tárgyak meghatározására,
vehető figyelembe, minthogy a tárgyak
tárgyak tételenként árverezendők és csa

3. Az eladásra kerülő tárgyak be
alacsonyabb összegben történhetik, miér

4. Az árverést vezető tartozik az
magasabb igéretet háromszori felhivás
esetben, azaz ha több ajánlattevő támas
történt a leütés, az árverést vezetőnek k

5. A leütéssel a tárgyak a vevő
hogy a tárgyakat *az aznapi árverési idő*
hogy sértetlenül maradásukért bármiké

I. *Jogi kedvezmények:* 1. Felépítési jog visszaállítása lehetővé tenné, hogy a telek s épület tulajdonjoga meghatározott időre külön választható lenne s így az állam vagy község pl. 40 évre bérbeadhatna oly területeket, melyek ma parlagon hevernek, vagy csak mint földek jövedelmeznek. Ezzel összefügg a bekebelezés, az örökölhetőség s az értékfluktuáció szabályozása is. 2. Felépítmények visszaváltási módozatainak megállapítása pl. olykép, hogy a váltság évi összege leiratnék a telepes által fizetendő egyéb járulékból s adóból. Ily megváltás 40 év mulva a telektulajdonost az építmény tulajdonjogához juttatná. 3. A jogi korlátozások megszüntetése: szabad bérmegállapítás, bérbeadás s felmondási jog biztosítása. 4. Kisajátítási jog oly telepek létesítése részére, hol a helyszínen építőanyag van, vagy egyéb közérdek azt kívánja. 5. Külföldi cégek s kereskedői alakulatokkal szemben a hazai építő ipar előnyének biztosítása.

II. *Pénzügyi kedvezmények* tekintetében az építőanyag s hazai

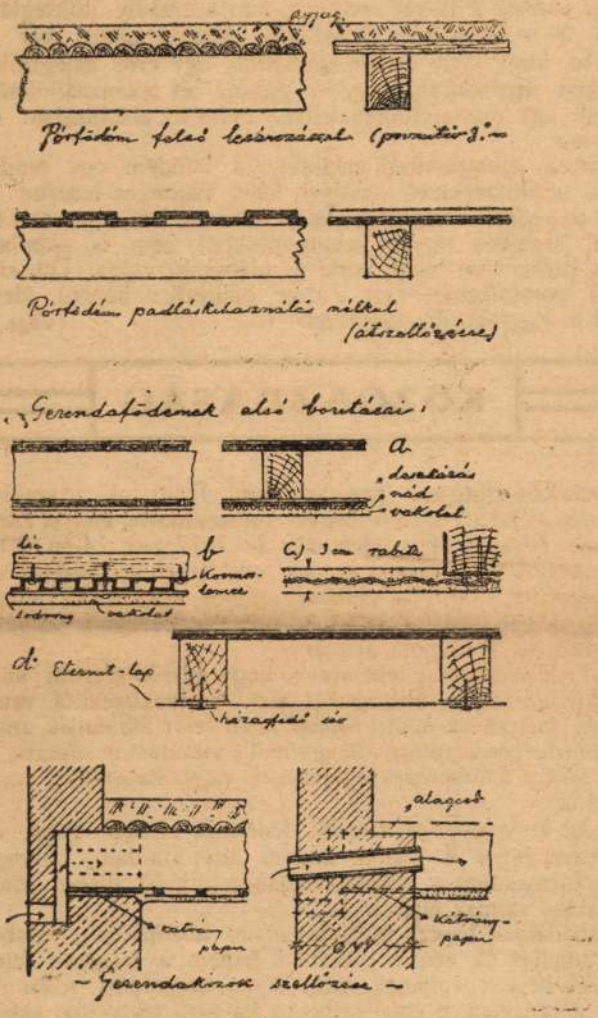

1. ábra.

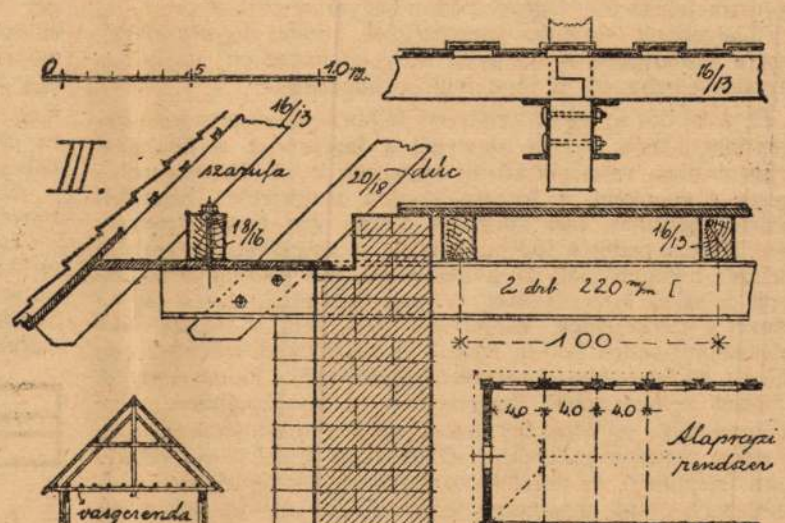

2. ábra.

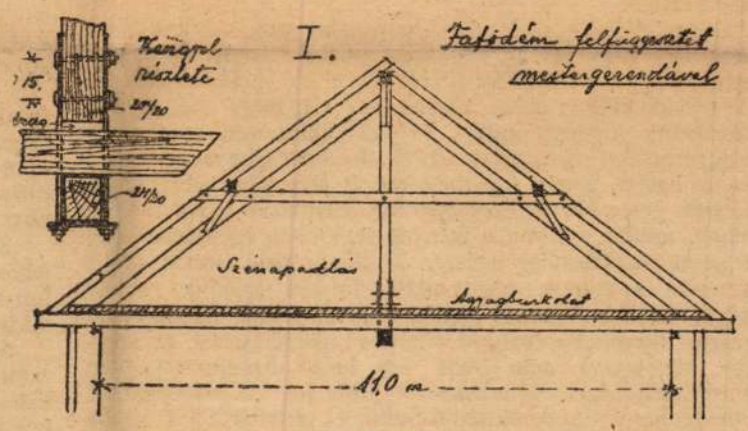

3. ábra.

természetesen csak oly garancia mellett lehet áldásthozó, ha a munkásanyag visszatérése s munkadíjmegtakarításuk becsületes elszámolása biztosíttatik.

3. 30 évi állami s községi adókedvezmény a pénzügyminiszternél a *Baross-Szövetség* legutóbbi ily irányú felterjesztése alkalmából máris megértő fogadtatásra talált, épp úgy, mint a bélyeg- és illetékmentességnek lakóházépítés esetén való megadása. A kedvezményes anyagkiutalás mellett a szállítási költségek terén várható kedvezmények sem tartoznak az illuziók közé. Mert hisz az államnak több felől bőségesen megtérül az az áldozat, mit ezen címen hoz. A számítás egyszerű. Ha nincsenek e kedvezmények, nincs építés sem, igaz hogy így nem ad semmit az állam, de nem is élvezi az adóalanyok emelkedéséből e termelő munkából várható előnyöket. Ellenben ha e kedvezményeket az önköltség mérvéig nyujtani hajlandó, akkor ezen címen ugyan nem növelte bevételét, de a termelő munkabérek nagy valutáris különbségében rejlenék a nyitja annak, hogy az állam megterhelése nélkül az építés számottevő támogatásban részesülhetnek.

1. A tégla-, cserép-, cement-, mész stb. gyáraink a kiutalt szénmennyiség ellenében egy megfelelő termelésre kötelezzenek; a termelés 50%-a külföldnek adassék át. A nagy valutáris különbség lehetővé tenné, hogy a másik 50% termelés hazai telepítéseknek ingyen vagy lényegesen jutányos árban biztosítható lenne átutalás útján, a pénzforgalom kikerülésével. A rekompenzacionális feleslegből az állam és a gyár is megtalálná számítását. Lényege ennek, hogy a megoldandó feladat, szénkérdéssé zsugorodik össze, illetve arra, hogy akár a külföldi behozatalnak ily célzatú biztosítás akár a belföldi termelés s elosztás tudatos és kellő szabályozása által a szükséges szénmennyiség előteremthető legyen.

2. A hazai olcsó munkaerő értékének, illetve valutáris különbségének hasznosítását célozza *Maróthy*, mikor munkásháztelepeknél az építési összegnek munkával való törlesztését javasolja olyképpen, hogy a munkások huzamosabb időre megbizható vezetés alatt külföldi munkára szerződtessenek, oly kötelezettséget vállalva, hogy a külföldön megtakarított munkadíjuk összegyüjtetvén, az az itthoni otthonuk felépítésére szolgáljon. Ez ból, a keresetképesség emelkedéséből, az új adóalanyokból mégis indirekte jövedelemtöbbletre tesz szert.

Erős a meggyőződés, hogy ha ezen kérdések kellő megértésre fognak találni illetékes helyen, akkor nincs messze az idő, hogy nálunk is megindulhat a tömegépítés hosszú szunnyadás után. Mindenesetre jó volna, ha ezen s hasonló javaslatok egy ankét keretén belül oly érlelési folyamatnak vettetnének alá, mely érett formában a legközelebbi tennivalók helyes megoldásait megtalálná. — *eke.* —

Problémák a mezőgazdasági építészet köréből.

Irta: **Kotsis Endre.** (Folytatás.)

Az *a*) *b*) *c*) ábrákon bemutatott alsó védőréteges megoldások teoretikusan nem kifogásolhatók, de praktikus értékük megállapításánál figyelembe kell vennünk, hogy az alsó burkolat gondos és költséges munkát, fenntartást és kezelést igényel. Tekintve továbbá, hogy vidéki munkások fogyatékos szakképzettségével és a kezelő személyzet indolenciájával minden lépésben

számolnunk kell, e megoldásokat a gyakorlat céljára alig ajánlhatjuk, amint azok nálunk kevéssé is terjedtek el.

Végül a *d)* ábrában bemutatott megoldással foglalkozzunk, amely mintegy 1 m^2-es Eternit-lapoknak hézagfedő sávval, lécborításra való felszögezéséből áll. Ez — mondhatjuk — *nem vált be*, mert az Eternit-burkolat nem légzáró és résein a trágyagőz utat talál. A födémgerendák korhadása csakhamar a burkolatot tartó szögek meglazulásában jelentkezik, amit a burkolat leválása követ.

A fafödémekkel való kísérletezés ezzel körülbelül le is zárul; még egy-két, szintén fakonstrukciókkal kapcsolatos kérdést tartok helyénvalónak megemlíteni, amelyek új rendszerekre vezettek.

Ilyen mindenekelőtt a fagerenda felfekvésű helyének konzervválása, amely mindig leghamarább indul korhadásnak: egyrészt mert a falazatból nedvességet kap, másrészt mert itt működnek a legnagyobb nyirófeszültségek. Szokták a gerendavéget kátránypapirosra felfektetni, végét szabadon hagyni és szellőztetni. Mind e próbálgatások teoretikus jelentőségűek, miután alig képzelhető, hogy a kátránypapiros hosszabb ideig ép maradjon, emellett a gerendák elhelyezése is rendkívül körülményes.

Ez a kérdés az egész rendszert felborította és arra a különleges megoldásra vezetett, amelynél a fagerendák a főfalakkal párhuzamosan, vastartók között fekszenek fel. A főfalakra merőlegesen 4 *m*-enként, a főszaruállásokra megfelelően hengerelt vastartók kerülnek, ezek konzolos részén van a talpszelemen, belső részein pedig a födémgerendák. A vasgerenda egyúttal a fedélszék kötőgerendája és a fafedélszék által — kengyelek, csavarok és saruk közvetítésével — van felfüggesztve. (3. ábra.) Előnyei a szerkezetnek: sárgerenda nem kell, a talpszelemen nedvességtől védett helyen fekszik és a tartót kedvezően terheli; a külön kötőgerendasor nem szükséges, végül a födémgerendák a falazat nedvességétől függetlenítve és kisebb dimenziókkal alkalmazhatók; esetleges korhadtak pedig könnyen kicserélhetők. Az egész rendszer pillérvázas oldalfalakkal konstruktív, takarékosan felépíthető, és mindent összesítve, gazdaságilag sem kedvezőtlenebb, mint ugyanezen fesztávolságra egy jól elkészített fafödém.

Végül, hogy az alapul felvett hosszelrendezésű magyar istálló nagyobb konstrukcióival végezzünk, lássunk néhány kérdést a fedélszerkezetről.

Általában állószékű szélmentes fedélszéket szokás ily istállókra készíteni, egy vagy két helyen felfüggesztve. Már fentebb megjegyeztük, hogy — tisztán fafedélről lévén szó — a kötőgerendasort készítsük külön; ehhez fűzzük még azt, hogy istállók fölé ne készítsünk függesztőművet, ha csak különösen erős saru- és kengyelvasakat nem alkalmazunk. Ismeretes ugyanis már a trágyagőz hatása, amely a padlástéren át távozván, megtámadja a fedélszék gerendáit is. Leghamarább jelentkezik a korhadás a csapoknál, miután ott van a faanyag legjobban igénybevéve és ha a gerendák látszólag egészen jó álllapotban vannak is: a kötőgerenda a csapok meglazulása folytán lehajlik, amely jelenséget számos konkrét példán volt alkalmam megfigyelni. Függesztés helyett használjunk közbeeső alátámasztást, ez megfelelően alkalmazva nem okoz sem belső üzemzavart, sem beosztási nehézséget. Mindenesetre jobb, ha az alátámasztást már eredetileg és szakszerűen készítik el, mintha azt a gazda — előbb vagy utóbb — házi üzemében kénytelen elkészíttetni. Kettős belső oszlopsorral és külön kötőgerendasorral bíró istállót mutatunk be a 2. ábrán.

Istállók rövid oldalát falazott oromfallal ajánlatos lezárni, a szerkezetek egyöntetűsége és egyszerűsége szempontjából. A kontyos fedél ácsmunkája kényes és ha már oromfalat nem tehetünk, akkor is a mellékelt ábrán bemutatott tetőmegoldásnak van helye, ahol a kis oromháromszög az első főszaruállásban képződik ki.

I., II. és III. *tipizált* megoldások födémének és fedélszékének *anyagszükséglete* (azonos terhelésű és egyéb viszonyokat tételezve fel) beépített m^2-ként a következő:

I.	esetben	0·13 *m* puhafa
II.	„	0·16 „ „ 0·017 „ keményfa
III.	„	0·11 *m* puhafa 14 *kg* vasgerenda

és háború előtti árban kifejezve a nyers anyagot, annak költsége beépített m^2-ként

I.	esetben	4·68 korona
II.	„	6·61 „
III.	„	7·32 „

amely összegben a födém és fedél összes alkatrészek bent foglaltatnak, a héjazat deszka, illetve lécborítása nélkül. Segédszerelvények és megmunkálás nem okozna lényegesebb eltolódást a fenti arányban.

Ezzel végeztünk volna a kiindulásul vett hosszelrendezésű istállóval és ennek kapcsán a fafödémszerkezetekkel, mielőtt azonban más rendszerekkel és más födémekkel foglalkoznánk, tegyünk egy visszapillantást és szögezzük le azt, ami a gyakorlat számára az eddigiekből konkrét formában leszögezhető:

Ló- és sertésistállóban, esetleg igásököristállóban is (ahol a trágyagőz kevésbbé veszedelmes) — ha nem ajánlható ugyan — de megengedhető a I. megoldás.

Hízómarha- és tehénistállóknál (ahol a trágyagőz mindig rendkívül nagy mennyiségben jelen van) az I. megoldás feltétlenül kizárandó. A födém itt 3—4 év alatt elveszti hordképességét és maximum 15 éves koráig teljesen megújítandó. Ezeknél a III. megoldásnak szerkezet szempontjából már ismert előnyei vannak a II.-vel szemben, ami a csekély költségtöbblet mellett is a III.-at teszi indokolttá. Miután pedig már arról van szó, hogy mely födém *ajánlható*, úgy erre kategórikusan meg kell jegyeznünk, hogy — göböly- és tehénistállóknál — ez csak egy masszívfödém lehet, amint az alábbiakban indokolva lesz.

Kritikai szempontból tekintve: a fafödém egy rendkívül kényes istállószerkezet, amelyet lehet bizonyos határon belül jól és tartósan is elkészíteni; és ha alkalmazását a masszív födémekkel szemben egyéb szempontokból nem is ajánlhatjuk, de ma kárhoztatni még korai és hiábavaló volna. Ott, ahol a haladó gondolkozás vagy a tőke hiányzik: hosszú ideig ez marad a leggyakoribb szerkezet. (Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG

Érdekes magyar szabadalom. Felhívjuk a szakkörök figyelmét a 76151. számú magyar szabadalomra, melyet *Harmat* József és *Brossán* Béla jelentettek be 1917. aug. 14-én. A nevezett feltalálók szabadalmat kaptak fedélszéket helyettesítő olyan tetőkiképzésre, amilyen például számos románstílű templom tornyán, a halászbástya és az új levéltár tornyain látható, a következő két igénypont alapján:

1. Fedélszék-azzal jellemezve, hogy tetszés szerinti anyagú és alakú hordképes, önmagukat tartó formakövekből van kiképezve, melyek az épület főfalai közti teret áthidalják, amidőn ezen hordképes formakövők egyúttal a vízzárást is képezik, vagy ecélra külön tetőcserepekkel, palával vagy hasonlóval vannak burkolva.

2. Az I. igénypont szerinti fedélszék kiviteli alakja azzal jellemezve, hogy a főfalak közötti teret áthidaló, önmagukat hordó formakövek a vízzárás céljából túlfödő, illetve átlapoló toldatokkal vannak ellátva.

Szabadalmat kaptak továbbá olyan közönséges téglaboltozatra, amelyet ők nem a pincében, hanem a falegyen felett a fedélszék helyett építenek meg. Ilyen megoldást sokat lehet találni a renaissance építészetben s ha nem tévedünk, akkor az országház kupolája és a nyugati pályudvar étterme is így van kiképezve.

Azért hívjuk fel erre a szakkörök figyelmét, mert a mai őrült faárak mellett az ilyen tetőkiképzés rentábilis, versenyképes, tűzbiztos, és új helyiségek képzésére nyujt lehetőséget. Az említett szabadalom miatt azonban ennek kivitele átmenetileg kellemetlenségekbe ütközhet mindaddig, amíg valaki a sarkára áll és a feltalálók terhére semmisítő pert indít a szabadalom ellen.

Jó lenne a szabadalmi hivatalban egy-két rátermett építészt alkalmazni, akik megóvják a hivatalt és a nagyközönséget az ilyen nyilván jóhiszemű tévedésektől. Avagy ha már megesett a baj, akkor helyénvaló lenne, ha a szabadalmi hivatal a saját iniciatívájából rögtön korrigálná a hibát, mert hiszen tévedni emberi dolog. *Cséti István.*

Az építészség gazdasági helyzete. Az építészség gazdasági helyzete mindig az ország gazdasági helyzetének tükörképe s ezenkívül munkakörét és feladatait mindig a politikai hatalmat birtokló osztály igényei szabják meg.

A modern építészet munkaköre mindig az uralkodó polgári osztály igényeihez alkalmazkodott. Az ipar számára: gyárakat, a kereskedelem számára: raktárakat, üzletházakat, a spekuláció számára: bérházakat, bankokat, a fokozottabb kultúrszükségletek kielégítésére: szinházakat, iskolákat, kórházakat és a mind kompli-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍREK
André Brooke
1967 FEB 15
1021

LÁTOGATÁS A SZÍNEK VILÁGÁBÓL...

André Brooke
(Vámos László felvétele)

„Most an színes tintákról álmodom"... Ugye ismerik ezt a Kosztolányi-sort, a szegény kisgyermek panaszait s álmait? S ki ne ismerné az érzést is: a színes tintákról álmodozást?... Sok, nagyon sok gyerek szereti a színes ceruzát, a festéket, a magateremtette tarka csodát a fehér papiron. De milyen kevés ecsettel-festékkel játszó kisgyerekből lesz olyan felnőtt, akinek a színek az élettartalmát jelentik. S hát mey olyan, akinek nemcsak az élettartalmát, hanem a külső életkeretét is: aki az alkotó tartalomhoz megkeresi a világ színekben legdúsabb környezetét — Tahitit.

André Brooke hatéves korában vette kezébe az ecsetet, s úgyszólván le sem tette többé. Tizennyolc éves korában Párizsba ment, néhány évvel később pedig hajóra szállt és kikötött Tahitiban. És most — harmincöt esztendő múltán először — hazajött Magyarországra. Nem egyszerűen távolról, hanem a világnak Magyarországtól legtávolabb eső pontjáról jött, s azon a legtávolabbi ponton, azon a világvégi szigeten — ő az egyetlen magyar.

Miért, hogyan került oda? Ott akart élni az ecsetével meg a vásznaival a földkerekség legrafináltabb színorgiái közt? André Brooke száraz, józan hangon s kicsit ironikus mosollyal válaszol, az embert mégis elfogja a kísértés, hogy sorsszerűségre gondoljon. Azt mondja, mindössze hathónapos tanulmányútra indult Tahitiba 1938-ban és ott maradt... hat esztendeig. Közben ugyanis kitört a második világháború s Tahitiból nem indult több hajó Európába. Bánta? Megijedt? Zavarba jött? Őszintén szólva az volt az érzése, hogy ennek így kellett történnie. Ott a helye Tahitiben, a színek világában: hazaérkezett.

Aztán egyszer 44-ben egy görög hajón három hónapra átrándult Új-Zélandba, hogy ott is körülnézzen egy kicsit. És a különös sorsszerűség megismétlődött: több hajó a háború végéig nem jelent meg a láthatáron s André Brooke Új-Zélandban maradt... tizennyolc esztendeig. Három éve tért vissza Tahitiba s most ott telepszik meg végérvényesen.

Hogy miért? Mert mint festő, mégiscsak ahhoz a környezethez vonzódik mélységesen... holott tulajdonképpen éppen mint festőnek ugyancsak nehéz dolga van. Ó, nem kifelé, hiszen sikerekben gazdag évek állnak mögötte, kiállítások Párizsban, Londonban, képeit amerikai s ausztráliai múzeumok őrzik. Befelé, önmagával van nehéz dolga, tudniillik az örökös napfényben szembe kell néznie egy óriás árnyékával: a Gauguinéval. Európából érkezett festőnek lenni Tahitiban Gauguin után, nem kis emberi-művészi vállalkozás.

Nem véletlen, hogy André Brooke absztrakt festő. A gauguin-i varázsos ábrázolásmód után magától értetődően egész más irányban kellett elindulnia. Ő is minden pórusával magába szippantotta a tenger és a sziget szépségét, de amit a magáévá tett belőle, nem tárgyában, hanem atmoszférájában adja vissza. Eleinte, a festészettel párhuzamosan, kenyérkeresetképpen egy dekorációs üzemet alapított.

— Szabad és független akartam lenni — mondja. — Ha az ember pénzért fest — akkor rosszul fest.

S hogyan látja Magyarországot a világ végéről hazatérve harmincöt év után?

— Egyet mondhatok: ezt az országot, amit most itt találtam, sokkal jobban szeretem, mint amit egykor elhagytam. Most itt is a szabadság légkörét érzem, ehhez pedig — elhiheti — nagyon kényes s kifinomult érzékkel rendelkezem. Tudja, rövidnek szánt s meglehetősen hosszúra sikerült kirándulásaim tanulsága alapján arra gondoltam... vajon nem ragadok-e itt néhány évre Budapesten...

Természetesen tréfál, de a hangjában egy csöpp öntudatlan vágyakozás rezdül. Egyébként mindezt ékes magyarsággal mondja, ami azért különös, mert hosszú évekig nem beszélt magyarul. Hogy miért? A válasz — noha az előbbiekből következik — mégis meghökkentő: mert nem volt kivel. Hiszen ő az egyetlen magyar Tahitin.

— Hallottam már ilyesmiről, de most itthon, ahogy a használatban óráról-órára éled újjá a szókincsem, tapasztalom: az ember nem felejti el az anyanyelvét.

André Brooke három hetet töltött Magyarországon. A különös, sorsszerű játék tehát ezúttal nem ismétlődött meg, a tervezett három hét — három hét maradt, de valójában most is többről van szó: amit átélt s amivel telítődött, átcsap az objektív időkereten. Sok élményt és emléket visz magával s egy keveset a Budapestre boruló téli, puha, grafitszürkéből... Tahiti harsány nyári színei közé.

Soós Magda

EGY CIKLUS VÉ

VÉGET ÉRT A NÉGYÉVES PARLAMENTI CIKLUS és az 1963-ban megválasztott országgyűlés elvégezte utolsó feladatát is, az 1967. évi költségvetés megvitatását és elfogadását.

Az országgyűlés az elmúlt négy esztendő során jelentős munkát végzett. A képviselők 11 ülésszakon vettek részt, az országgyűlés számos törvényjavaslatot tárgyalt, vitatott meg és emelt törvényerőre, többi között a harmadik ötéves tervet, az új választójogi törvényt, a gazdasági irányítás átfogó reformjáról szóló törvényt, stb. A mögöttünk levő négy esztendőben az ország előre lépett a fejlődés útján. Az ország nemzeti jövedelme, amely legátfogóbban tükrözi a gazdasági fejlődést, 1966-ban több mint háromszorosa volt az 1938. évinek.

A költségvetési vita az ország elé tárta az elért eredményeket és kitűzte az 1967-es évben elérendő célokat. A pénzügyminiszter expozéjából a közvélemény értesülhetett arról, hogy a múlt esztendőben az ipar termelési többletének 80 százalékát a termelékenység emelkedése fedezte. Az 1967-es költségvetés természetesen az 1967-es tervre épül. E szerint a költségvetés meghaladja a 100 milliárd forintot. A nemzeti jövedelem növekedése mintegy 3,5—4 százalék lesz, az ipari termelés pedig 4—6 százalékkal bővül. A múlt esztendőben már megmutatkoztak az új gazdaságpolitikai elvek és irányítási módszerek részleges bevezetéséből származó előnyök is. Így, azok az iparágak fejlődtek a leggyorsabban, amelyek általában minden fejlett ipari országban is a legdinamikusabbak, mint a villamosenergiaipar, a vegyipar és a gépipar. Ugyancsak világjelenség, hogy a fejlett ipari országokban mindenütt csökken a szénbányászat jelentősége. Ez megmutatkozik Magyarország ez évi tervében és költségvetésében is. Lényeges kérdés még, éppen a lakáskérdés gyorsabb megoldása érdekében, hogy az építőipar termelésének növekedése meghaladja a harmadik ötéves tervben előírt ütemet.

A múlt esztendőben befejeződött számos nagy létesítmény építése. Belépett a termelésbe a Tiszai Vegyikombinát karbamidüzeme, az évi egymilliárd köbméter kapacitású Hajdúszoboszlói Földgázüzem, tovább fejlődött a Pécsi Hőerőmű és megindult a próbaüzemelés a Dunaújvárosi Papírgyárban.

IDÉN ÚJ LÉTESÍTMÉNYEKKEL BŐVÜL az ország gazdasága. Az év elején átadták a Bánhidai Erőmű 100 megawattos új egységét. Az év során befejeződött a Hódmezővásárhelyi Porcelángyár, a Pécsi Rostműbőrgyár, a Dunaújvárosi Fésűsfonógyár, a Székesfehérvári Hűtőház, a Budapesti 2-es Házgyár, ezenkívül a vegyiparban, a gépiparban és a könnyűiparban több, külkereskedelmi szempontból fontos további beruházás készül el.

Az előzetes számítások szerint a költségvetés a mezőgazdasági termelés 2—3 százalékos növekedésével számol. Ez az előirányzat reális, mert például 1966-ban a kedvező időjárás miatt a mezőgazdasági termelés növekedése az elmúlt öt év átlagához képest 6—7 százalékkal magasabb volt.

A közvélemény általános helyeslésével találkozott, hogy a költségvetés még az eddiginél is erőteljesebben hangsúlyozza a beruházások koncentrálását és a tudományos kutatás szerepének egyre növekvő fontosságát. Mindenesetre az előttünk álló 1967-es évben az összes területeken újszerű, az eddiginél nagyobb feladat
legfontosabb fel
és a rendelkez
erők eredményes

A költségveté
tuk, a régi ors
történt. Ez a tén
csönzött ennek
során szóba ker
amely már min
cius 19-én meg
munkájára. Az
nemcsak a gaz
hozott jelentős
időszak is volt,
cialista nemzeti
cialista demokrá
Kádár János, I
költségvetési kér
lalkoztak a po
problémáival is,
csok szerepével.
vetési év a d
gazdaságirányítá
vezetése előtt,
gazdasági mech
áll a demokrati
gek politikai ak

Egyetlen kor
sem lehet meg
nyezések nélkül
nyezések esetl
kockázatokkal
új gazdasági m
főbb célja, hog
szert, meggyors
teljes felépítésé
építésének mód
nek színvonalár
litika reális, a
egység megszil
igen sok olyan
cialista nemzeti
vel ezelőtt még
erőfeszítésektől.

LÉTREJÖTTE
lista demokrati
Ez pedig napir
hogyan növeke
repe, hogyan
képviselők mur
találkozott az a
súlyt kell kapni
mány viszonyáb
beszámolási köte
lési képviselők
emberek tapaszt
nösen az új, az
letekben lefolyt
sággyűlés vitái
nak és vélemén
mert éppen eze
jobban a társad
lési képviselők
befolyást kell b
tésénél és a kc
tározásánál. Az
főbb törvényhoz
növekedni fog
kormány, az álla
ben.

A régi országg
mondta feloszlás
Hazafias Népfro
lasztási kampár
felszólította a vá
munkásokat, pa
a társadalom m
lölje, akik eddig
és bizalmat vív
gálják a magya

Riszku Béla képviselő, az MSZMP Központi Bizottsága titkára

— 1909 óta készítek futballcipőket, mondja *a mester, aki maga is kiváló futballista volt a békeidőkben.* — Pataki Mihály az akkori idők híres futballistája számára én készítettem az első igazi futballcipőt. A magyar futballisták, akik az egész világot bejárták, elvitték a hírét cipőimnek is, úgy, hogy most *Egyiptomba, Észtországba, Hollandiába, Belgiumba, Franciaországba, az afrikai gyarmatokra és Palesztinába szállítok.* Jelenleg szünetel az export, pedig most kaptam *ezer darab futball-labdára megrendelést Egyiptomból, ahonnan úgyszólván teljesen sikerült kiszorítanom az angol gyárak készítményeit.*

Szigeti Ferenc mindössze három segéddel dolgozik.

— Tudom, az volna a legjobb üzlet — mondja —, ha kihasználnám a cégem jónevét és tömeggyártásra rendezkednék be, de valahogy én *megszoktam, hogy minden darab, amely az üzletből kikerül, az én saját kezemen menjen át.* Ezt tanultam az apámtól. Igy persze nem tudok olyan mennyiséget előállítani, amennyire szükség volna. Az összes magyar éljátékosoknak, a leghíresebb futballistáknak én készítettem a cipőjét, a régi időkben Orth, Schlosser, Pataki Mihály, a mostaniak közül Sárosi, Toldi mind az én cipőimben rúgják a győztes magyar gólokat. Az utódállamokba is állandóan szállítok és különösen szeretik a cipőimet Franciaországban, ahova igen sok híres játékosnak küldtem már cipőt.

Magyar balletcipőben táncolnak széles e világon

Váradi Donát az ortopéd cipőszakmát tanulta ki és néhány évvel ezelőtt egy orosz balletmester adta az ötletet, hogy készítsen balletcipőket. *Ma Bécsben, Belgrádban, Angliában, Franciaországban, Törökországban, Bulgáriában, Ciprus és Jáva szigetén, de még Sanghájban is az ő cipőit húzzák a lábukra a ballerinák.* Az üzlete tele van szebbnél-szebb művésznők dedikált fényképeivel, a magyarok közül ott látni *Rökk* Marika, *Szörényi* Éva, *Ottrubay* Melinda, *Zilahy* Irén fényképeit.

— Magam sem hittem volna — mondja Váradi mester —, hogy egy ötlet ilyen eredményt jelenthet. Ha nem volnának a szállítási nehézségek, nem is győzném a munkát. Most is kaptam egy nagy megrendelést *a szófiai operaháztól, ahova az egész balletkarnak kell cipőt készíteni.*

Magyar József, a szarufésűk világhírű mestere.

— Harmincnyolc esztendővel ezelőtt voltam inas Szegeden. *Abban az időben* valamireveló árut csak a külföld szállított Magyarországra és *a hazai fésűsipar csak a bazárok számára dolgozott.* Négy esztendeig Bécsben tanultam, felszabadulásom után, majd hazajöttem és elmondhatom, hogy azóta százszázalékosan megváltozott a magyar fésűsipar helyzete, mert az akkori tanítómestereimnek ma már mi szállítjuk a jobb és tökéletesebb fésűt. *Bizony a feleségem volt az első legényem,* ma már természetesen több segéderővel kell dolgoznom. *Németországba, Svédországba, Görögországba, Angliába, Amerikába, a Fokföldre, Ausztráliába és Délamerikába szállítok mindenféle fésűt, valamint szarucsészéket és szaruból készült salátáskészleteket, amiknek iparát, szerénytelenség nélkül mondhatom, én teremtettem meg.* Legutóbb Berlinbe és Clevelandba szállítottam szaruból készült madarakat, amelyeket mint dísztárgyakat egytől egyig magas áron vásárolták meg.

— Azt mondják, kihalófélben van ez az ipar, de én nem félek ettől. *Valamit, valami csekélységet, amit nem is tudunk, jobban szeretnek a kisipari munkában, mint a gyári tömegcikkben.* Egyre inkább konjunktúrája lesz a kisiparban készült szaruneműeknek és az üzletem nem szűnik meg velem. *Jelesen érettségizett fiam van, aki már itt dolgozik a műhelyben...*

...Ez is különös bélyege a kornak: a szédítő iramú iparosodás idején, amikor csattogó és csillogó gépszörnyetegek szülnek bonyolult szerkezetű gépszörnyetegeket és a gyárvárosokban, az iparteleken a végtelen futószalagok mellett már csak a csavar, az apró kerék szerepe az emberé, szerte a világon, a Fokföldön és Párisban, Ausztráliában és Newyorkban divatba jön, felkapják, viszik a hírét egy-egy kisiparos gyártmányának, amelyet apró műhelye mélyén szerető gonddal, a mult tiszteletreméltó emlékei között készít a mester...

UMD

Belgrád harca a szabadkőmivesek ellen

Belgrád, augusztus 9.

A délszláv radikális közösség munkaszervezete: a *Jugorasz,* amely tudvalevően Cvetkovics miniszterelnök alapítása, a most tartott belgrádi központi gyülésen *feltűnően érdekes és az ország jövő politikai berendezkedését is érintő határozatot hozott.* A határozat állást foglal az állam új szociális és gazdasági berendezkedése mellett és felkéri Cvetkovics miniszterelnököt, aki egyben a Jugorasz elnöke is, hogy *a szükséges reformokat a legnagyobb erővel valósítsa meg.* Követeli ez a határozat, hogy *a kormány erélyes intézkedéseket tegyen a szabadkőmivesek, a nagytőkések és azok képviselete ellen, akik a kormány intézkedéseit akadályozzák. Ezek a személyek még ma is a legnagyobb mértékben foglalnak helyet mind a minisztériumokban, mind pedig a különböző állami intézményekben, nagybankokban és minden jelentősebb társadalmi és kulturális egyesületben.* A határozat követeli az egységes nemzeti munkásszindikátus megalakítását, követeli továbbá, hogy *készítsék elő a délszláv alkotmány 23-ik szakasza értelmében az állam testületi rendszerét és a nemzeti gazdasági berendezkedést.*

A *Politika* pénteki száma „Olaszország és a Balkán" címmel, nyilvánvalóan sugalmazott vezércikket közöl, amelyben megállapítja, hogy az utóbbi időben *a külföldi sajtó egy részében meglehetősen átlátszó irányzatos hiradások jelentek meg az olasz-délszláv viszonyban állítólag bekövetkezett zavaró tünetekről.*

A cikk írója hangsúlyozza, hogy *Olaszország balkáni politikája világos, főképpen Délszláviával szemben,* amelyet az 1937. évi március 25-iki belgrádi paktum szabályoz. Kiemeli a tudósító Mussolini hadbalépését bejelentő beszédének azt a részét, amelyben a Duce határozottan leszögezte, hogy az olasz nemzetnek nem célja, hogy a most dúló európai háborúba más olyan nemzeteket is belevonjon, amelyekkel mind a tengeren, mind a szárazföldön közös határai vannak. A cikk megállapítja, hogy *a külföldi intrikáknak egy nagy eredménye lehet, az ugyanis, hogy a két nemzet közötti kapcsolatok a jövőben még jobban elmélyüljenek* és így mindkét nemzet javát még fokozottabb mértékben fogják szolgálni.

UMD

A vasárnap katolikus egyházi zenéje

Augusztus 11-én, vasárnap a fővárosi katolikus templomok *népénekes* szentmiséinek kötelező énekrendje a Szent vagy Uram gyüjteményből: 220. Áldozattal járul hozzád, 129. Szent vagy Uram és 189. Nyujtsd ki mennyből.

A budavári koronázó főtemplom ének- és zenekara Sugár Viktor karnagy vezényletével d. e. 10 órakor Eisvogel Ferenc: E-dur miséjét adja elő, amelynek magánszólamait Szabó Ilonka, Thury Gizella, Bukucs Károly és Nyers László dr. éneklik. Orgonál Várhelyi Antal.

A tabáni plébániatemplomban d. e. 10 órakor ifj. vitéz Tóth László énekművész és Tusek Gizella hangversenyénekesnő Händl és Pogatschnigg Guido szerzeményeit éneklik a nagymise alatt, Bodrogi Vilmos orgonakíséretével.

A krisztinavárosi plébániatemplomban a templom búcsúja alkalmából az énekkar d. e. 10 órakor Demény: E-dur miséjét adja elő Szabó István vezényletével és Bodrogi Lajos orgonakíséretével. A magánszólamot Ritz Gabriella operaénekesnő énekli.

A szentdomonkosrendi plébániatemplom énekkara d. e. 10 órakor Gruber: Szent Ágnes miséjét adja elő. D. e. 11 órakor a rádió P. Badalik Bertalan szentdomonkosrendi tartományfőnök szentbeszédét és a következő énekműsort közvetíti: Bogisich: Óh dicsőült szép kincs, Sztojanovits: J.: Ave maris stella (a szopránszólót Takáts Erzsébet énekli), majd a Harmonia Sacra-gyüjteményből az Ó Uram..., Most az Ur Krisztusnak... és Isten, hazánkért... kezdetü énekeket, melyeknek magánszólamát Balázs Lóránt énekli. Befejezésül a Himnuszt énekli a templomi énekkar Béni Fülöp vezényletével és Bató László dr. orgonakíséretével.

A margitszigeti Mihály-kápolnában d. e. fél 12-kor szentmise. A Margit-kórus népi vallásos énekeket ad elő, vezényel és orgonál Vidor József karnagy.

Magyarság Szinház Zene.film Művészet

A szerelmet csak a teljes kölcsönös bizalom teheti széppé

Német filmművészet a háborúban

Berlin, augusztus 9.

A nemzet és művészet szoros együttműködése soha nem nyilvánult meg jobban, mint most a háborús Németországban, amikor a békés élet mellett a fegyverek acélos hangja is szóhoz jut. A közelmultban megtartott 1940. évi nagy német művészeti kiállítás megnyitása alkalmával Göbbels miniszter, a birodalmi kultuszkamara elnöke rámutatott a művészet feladatára a háborúban. A művészet feladata a német nép életkedvének fenntartása. Ezt a feladatot a német film teljes egészében teljesitette. A kulturális élet szilárdságát Németországban a filmprodukció kedvező fejlődése is mutatja, amely a jelen háborúban érte el legerősebb aktivitását. Ez a fellendülés nem egy spontán megnyilvánulásnak a jele, hanem a német filmek állandó emelkedése a háború megkezdése óta. A filmgyártás ugyan a háború következtében bizonyos átállításokra szorult, mégis joggal állapitható meg, hogy a háború 11 hónapja a német filmgyártás állandó emelkedését a legkisebb mértékben sem gátolta. A legutóbbi berlini filmbemutatók élénk bizonyitékai ennek a fejlődésnek. A „Ball paré", a hires müncheni farsangi éjszakák a témája a legújabb Ufa-filmnek. Karl Ritter ügyes rendezése folytán ismét feléled a régi München minden szépségével és ezzel valami újat és kedveset nyujt a közönségnek. A másik nagy sikernek igérkező film a „Rotschildok", mely szórakoztató jellege mellett a belső élet vázolásában is újat és mesterit ad: megismerteti hires zsidó bankárcsalád belső életét. Felüdítően vidám és kedves filmnek igérkezik „Sommer — Sonne Erika" a szerelem és féltékenység dala, melyet a szebbnél szebb tájak, csónakkirándulások és a fenséges szép bajor vidék egészitenek ki. Tanulságos jellege a filmnek, hogy a szerelmet csak a teljes kölcsönös bizalom teheti széppé. Az újonnan gyártott filmeknek már ez a kis töredéke is bizonyitja az új filmévad változatosságát és a német filmgyártásnak a háború ellenére is változatlan munkakedvét.

Nyiregyházáról jelentik

Vitéz Tolnay Andor szinigazgató honvéd-staggionetársulatával Nyiregyházára érkezett, ahol megkezdi előadásait a honvédek számára.

*** 55 község 1200 szereplője a gyöngyösbokrétában.** Augusztus 14-től kezdve 23-ig tartja a gyöngyösbokréta évenként szokásos előadásait a Városi Színházban. Az idén 55 község 1200 legénye és leánya szerepel az előadások műsorán változatos és látványos táncokkal, énekekkel és különféle népi jelenetek bemutatásával. A bokréta egyébként az idén ünnepli fennállásának tizedik évfordulóját.

*** „Cantus vitae"** címmel Dohnányi Ernő nagy kórusművön dolgozik, amelynek szövegét Az ember tragédiájából állította össze. Az új zenemű rövidesen elkészül s a jövő hangverseny-évadban egyik előkelő énekkarunk adja majd elő a filharmonikusok zenekarának közreműködésével.

*** Hamis címen akarják Salamon Bélát színpadra csempészni.** Egyes magánszínházaink minden alkalmat megragadnak arra, hogy a fennálló tilalmak megkerülésével kijátsszák a kamarai törvényeket, különösen azokban az esetekben, amikor olyan zsidószármazású egyének foglalkoztatásáról van szó, akik nem tagjai a kamarának. Legújabban a *Komédia-színház* talált ki módot arra, hogy színpadán nem kamarai tagot szerepeltethessen. A színház „Lassan a testtel" című revüvel nyitja idei szezonját, amelynek főszerepét *Rátkai* Márton játssza s mellette, hír szerint, *Salamon* Béla mint *varietébüvész* szerepel majd a revüben. A színészkamarának bizonyára megvolt az oka arra, hogy Salamon Bélát, a harmadrendű kabarészínpadok zsargonstílusú komikusát nem vette fel tagjai közé s most *a kamarán a sor, hogy nem kamarai tag színésznek a színpadra csempészése ellen a megfelelő intézkedéseket megtegye.*

Szabadkáról jelentik

A szabadkai magyar olvasókör, Délszlávia legnagyobb magyar közművelődési egyesülete, már *évek óta magas színvonalon álló szintársulatot tart fenn, amely Szabadkán kívül egyéb magyarlakta nagyobb városokat is sűrűn felkeres.* A most kezdődő színházi idényre a társulat, amelynek soraiban a délvidék több hivatásos színésze foglal helyet, különös gonddal készül.

Rövid szinházi hirek

Bókay János „Négy asszonyt szeretek" című új darabjának kéziratát megküldötte Balatonföldvárra Bajor Gizinek, aki az új vígjáték főszerepét játssza majd a Nemzeti Kamaraszínházban.

Honthy Hanna, a népszerű operettprimadonna a Vígszínházhoz szerződött prózai szerepekre.

Vaszary Gábor „Barbara" címmel vígjátékot irt a Magyar Színház számára. Az új darabot a színház a „Tokaji aszu" meghyitó előadása után két héttel adja elő Páger Antal vendégszereplésével.

A *Fővárosi Operettszínház* Szilágyi László új operettjével nyitja meg évadját. A zenés játék főszerepeit Szondy Biri, Kiss Manyi és Latabár Kálmán játsszák. A bonviván-szerepre még nem találtak megfelelő színészt.

Ungvár város polgármestere Beleznay Unger István színigazgatóhoz az évad befejezése alkalmából levelet intézett, amelyben a város közönsége nevében megelégedésének és elismerésének ad kifejezést a magyar kultúra érdekében kifejtett eredményes működéséért.

*** Szeptember elsején kezdődik a velencei nemzetközi filmbemutató.** Ottavio Croze, a velencei film-biennálé igazgatója táviratban értesítette Balogh László dr. miniszteri osztálytanácsost, a magyar nemzeti filmbizottság főtitkárát, mint a velencei nemzetközi filmbemutató magyar delegátusát, hogy a nemzetközi filmbemutató szeptember elsején kezdődik s kérte, hogy Magyarország a legsürgősebben jelentse be azoknak a filmeknek a címét, amelyekkel a filmbemutatón résztvenni kíván. Az országos nemzeti főbizottság már korábban kijelölte a Gül baba és a Dankó Pista című játékfilmeket, továbbá a filmiroda által készített három kulturfilmet, amelyeket a napokban útnak is indítanak Velencébe.

*** A bokrétaszövetség népipari kiállítása.** Az országos bokrétaszövetség anyagából rendezett népipari kiállítást augusztus 12-én délben 12 órakor nyitják meg a Nemzeti szalon Erzsébet-téri helyiségeiben. A kiállítás augusztus 12-től 25-ig naponta reggel 9 órától délután 5 óráig tekinthető meg.

*** Magyar nótaest a rádióban.** Vasárnap, augusztus 11-én délután fél 7 órakor Szigeti Sándor operaénekes magyar nótákat énekel a rádióban, Gáspár Lajos cigányzenekarának kíséretével.

Állatkertben ma este Bécsi muzsika.
Vez.: **Fridl.** Közr.: **Barabás Sári.**

„A láthatatlan ember visszatér" sajtóbemutatója

Nagy sikert aratott annakidején H. G. Wells „Láthatatlan ember" című regényének filmváltozata, amelynek kiegészítéseképpen „A láthatatlan ember visszatér" címmel az Universal-vállalat új filmet készített. Ebben a folytatásban a gyilkosság miatt ártatlanul elítélt gazdag vállalkozó úgy menekül meg a kivégzés elől, hogy orvosbarátja beoltja a csodaszerrel, de annak ellenszerét már nem tudja megtalálni s így a láthatatlan embert a megörülés veszélye fenyegeti. Izgalmas bünügyi dráma játszódik le, amíg az elítélt ártatlansága kiderül s a láthatatlan ember a végén csodálatos körülmények között mégis megszabadul a titokzatos méreg következményeinek hatásától. Az utolsó jelenet, amikor a láthatatlan ember a mozi vásznán láthatóvá válik, egyike az utóbbi idők legérdekesebb és legbravúrosabb filmtehnikai teljesitményeinek. A filmet a sajtó képviselői előtt már bemutatták s szerdától az Omnia-moziban vetitik.

Új Magyarság Erdély

Bónokkal fizet a román kormány az elrekvirált járművekért és állatokért

Arad, augusztus 9.

Az Aradon megjelenő *Hirlap* jelenti a következőket:

A rekvirálási törvény és a mozgósítási rendelet alapján a katonai hatóságok intézkedéseket tettek az elrekvirált állatok, szerszámok és járművek értékének bónnal való kiegyenlítésére. *A június 29-én már elrekvirált állatokért, szerszámokért és járművekért attól a naptól kezdődőleg már nem fizet bért a hadsereg, hanem azokat végleg tulajdonába veszi.*

A június 29-ike előtt elrekvirált dolgokért addig a napig bónban fizet a hadsereg és kibocsát egy másik bónt is, amellyel az állat, szerszám, vagy jármű értékét végleg kiegyenlíti. A mozgósítási rendelet alapján, tehát a június 29 után történt rekvirálásokért végleges rekvirálási bónt adnak. abban az értékben, amelyet a rekvirálási bizottság az átvételkor megállapított.

A június 29-én már elrekvirált dolgok bérösszegéért, vagy kiegyenlítéséért járó bónokat az illetékes csapattest bocsátja ki és azokat a csendőrség kézbesíti ki az érdekelteknek. Az értéket az 1939 augusztus 8-án megjelent 181 számú Monitorul Oficialban közölt díjszabás alapján számítják ki, 20 százalékos növeléssel, minden változtatás nélkül.

A június 29 után közvetlenül a csapattestek által foganatosított rekvirálásokért ezek a csapattestek adják ki a bónt, ha pedig a rekvirálást bizottság eszközölte, akkor a bónt a hadkiegészítő parancsnokság bocsátja ki. *A bónok kibocsátását augusztus 30-ig be kell fejezni.*

A nagyváradi német konzul nyilatkozata

Nagyvárad, augusztus 9.

A „Gazeta de Vest" című lap Ludwig Schuster ezredes, nagyváradi német konzul következő nyilatkozatát közölte:

Mélyen tisztelt Főszerkesztő úr! Tudomásomra jutott, hogy a városban olyan hírek terjedtek el, mintha én Tataru királyi helytartó úr itt-tartózkodása alkalmával Őexcellenciájának iratot nyujtottam volna át az itteni németek aláírásával. Hogy minden félreértésnek elejét vegyem és ennek a mende-mondának véget vessek, szükségesnek látom ezt a híresztelést, — amely olyanoktól származik, akik kellemetlenséget akarnak okozni nekem, — határozottan megcáfolni. Midőn e soroknak az Önök lapjában való szives közléséért köszönetemet fejezem ki, maradok teljes tisztelettel: Ludwig Schuster ezredes, német konzul.

Lezuhant két román katonai repülőgép

Kolozsvár, augusztus 9.

Balázsfalva mellett egy katonai repülőgép, amelyben négy román katona foglalt helyet, lezuhant. Mind a négy katona szörnyethalt.

Aranyosgyéres közelében szintén lezuhant egy román katonai repülőgép, amelyet egy őrnagy vezetett. Az őrnagy életét vesztette.

ZILAH Román hatósági intézkedés folytán Zilahon hetek óta nem volt szabad harangozni. Köblös Endre református lelkész kérelmére a tilalmat most feloldották és a többhetes némaságra ítélt harangok ismét megszólalhattak.

NAGYSZALONTA A román rendőrség ismételten közhírré tette, hogy éjfél után 1 órától reggel 4 óráig tilos az utcán járkálni s ez alatt az idő alatt csak vonattal lehet elhagyni a várost. Ha valaki mégis megpróbálná akár gyalog, akár kocsival a közlekedést, megakadályozzák ebben a tervében és eljárás indul ellene.

DÉS A városban a közelmultban kisebb állás üresedett meg, ami ezerötven lej havi fizetéssel jár. Az állásra negyvenheten pályáztak! Mind fiatalok! Vannak közöttük egyetemi végzettségüek, akadémisták, érettségizettek. Désen ma egyhavi ebéd-vacsorakoszt 1500 lej. Az 1050 lejes állás iránti nagy érdeklődés igy igen meggondolkoztató ...

SZATMÁR Az itteni mészárosok elégedetlenek az új hivatalos árakkal, amelyek vasárnap léptek életbe. Különösen a sertéshúsnak 40 lejben történt maximálása és a 60 lejes zsírárak miatt panaszkodnak s panaszukat irásba foglalva el is juttatják a városhoz, további áremelést kérve.

ARAD A román rendőrség közli, hogy lakásváltoztatás bejelentése esetén a költöző férfiaknak fel kell mutatniok katonai igazolványukat is, éppen ezért a változást bejelentő személy feltétlenül vigye magával a rendőrségre a költözködő katonaköteles igazolványát.

KOLOZSVÁR *A román vöröskereszt helyi fiókja a sajtó útján felhívással fordult a város lakosságához és arra kéri, juttasson élelmiszereket a pályaudvari vöröskereszt-kirendeltséghez azoknak a behivott katonáknak részére, akik Kolozsváron átutaznak.*

Mi ujság a Székelyföldön?

Csikországban az idén nem virágzott az akác és a hársfa

Kétszer nyílik az akácfa virága, mondja a nóta. A népi lélekből fakadó lírai megállapítás, sajnos, Csíkban ezuttal megbukott. Mintha ebben a zürzavaros világban a természet is kizökkent volna megszokott rendjéből: *Csíkban az idén nem virágoztak az akácfák és hársfák.* Természetes, hogy az akác- és hársfavirágok hiányát nemcsak a szerelmes szívek, hanem a méhek is megérezték, hisz ezek a virágok szolgáltatják a legfinomabb és legillatosabb mézet ... Itt kell megemlíteni azt is, hogy *Csík megye valamennyi fürdőjén pang az élet.* Tusnádfürdőn, Hargitafürdőn és a Gyilkos-tónál, ahol máskor sokszáz ember szokott nyaralni, most alig öttíz vendég lézeng.

Aranyosszéken gyenge a termés

A búzát Aranyosszéken learatták s most a hordásnak, betakarításnak kellene kezdődnie. De ázottak a kalongyák s igy várni kell, amíg felderül az idő. Hogy ez mikor lesz? Azt szeretnék tudni a gazdák is. A cséplőgépek már kint vannak a faluvégeken, de egyelőre csak olyan próbacséplést végeznek. Meg aztán olyanok is elcsépeltetnek egy-két keresztet, akiknek hombárjaiból kifogyott a tavalyi búza. Mert sokan vannak ilyenek is. Pedig a tavalyi termés sokkal jobb volt s a gazda mégis idő előtt végére ért. Az idén gyenge a búzatermés s máris kenyeret kell sütni belőle.

Sok dolga van a marosvásárhelyi uzsorabíróságnak

A marosvásárhelyi árellenőrzőbizottság mellett működő uzsorabíróság *az év elejétől augusztusig 898 ezer 119 lej büntetést rótt ki a kereskedőkre.* A kereskedők részben nem tartották be az árakat, vagy nem tüntették fel az egyes cikkeken az eladási árat.

TEMESVÁR Kakuk János dr., a magyar népközösség bánsági tagozatának elnöke megjelent a királyi helytartóságon és a temesvári és bánsági magyarság érdekeit érintő különböző ügyekben folytatott megbeszélést. Szóvátette a magyarság panaszait, többek között a magyar vasutasok áthelyezésének ügyét is. A helytartósági vezértitkár azt válaszolta, hogy ebben a kérdésben nem járhat el, mert nem tartozik a helytartóság hatáskörébe. Egyébként igéretet tett, hogy a többi panaszt megvizsgálja.

NAGYBÁNYA *Az Astra román közművelődési egyesület át akarja venni a nagybányai híres festőiskolát, amely körül az utóbbi években nagy harcok dúltak és az iskola komoly támogatás híjján közeljutott a megszünéshez. Breban Sándor, az Astra nagybányai tagozatának elnöke kijelentette, hogy az iskola igazgatását átveszi. Az irányítás román nemzeti alapon és szellemben fog történni, s román művészek előnyben részesülnek.*

Török katonai szakértő megállapitásai Anglia egyre kritikusabbá váló helyzetéről

Ankara, augusztus 9.

Erkile tábornok, a legnagyobb tekintélyű török katonai szakértő több cikkben foglalkozott Németországnak Anglia ellen most folyó háborújával, s a tárgyilagos szemlélő higgadtságával igyekezett felmérni a háború eddigi eredményeit, amelyeknek alapján *igen lehangoló következtetésre jutott a brit birodalom győzelmi esélyeinek tekintetében.*

Erkile tábornok megállapítja, hogy *Németország a háború eddig lezajlott szakaszaiban döntő előnyre tett szert,* a szigetország közelében birtokába vett minden fontos katonai bázist, amely a küszöbön álló nagy offenziva számára kiinduló pontul szolgálhat. *A szárazföldi hadműveletek pillanatnyi szünetében a németek a franciák elleni háborúban megcsodált alapossságukkal készültek fel a kilenc évszázada sérthetetlen szigetország elleni offenzivára, amely máris sosem tapasztalt hevességgel folyik a Themzétől Skócia legészakibb csúcsáig.* A németek bombái és röpcédulái a szárazföldi támadásra váró angol nép körében legalább olyan hatásosak, mintha már a német tankok és óriáságyúk vették volna át a szerepet. *A közmondásos angol nyugalom maradékai is eltünnek* s a mostani állapot a leggyilkosabb tervszerűséggel morzsolja fel a lakosság idegzetét. Ugyanekkor *Németország korlátlan légi fölényével sosem remélt arányokban zúzza szét az angol öntudat rendithetetlennek vélt bázisát, a büszke hajóhadat, amely mindjobban kerüli a németek hatókörébe eső vizeket.* Az angol pilóták érthetetlenül nem a német repülőbázisok kipuhatolásában és megsemmisítésében látják feladatukat, hanem teljesen céltalanul és nem is túl erkölcsösen a polgári lakosságot tizedelik éjjeli vállalkozásaikon. Ezek *a presztizs-légiműveletek azonban nem érik el a kivánt célt, nem nyugtatják meg az angol közvéleményt és nem félemlítik meg a németeket, sőt egyenesen veszedelmesek, mivel már eleve elveszik az angoloknak azt a jogát, hogy kifogásolhassák a németek retorziós lépéseit.*

A tábornok cikke végén határozottan kijelenti, hogy *a háborús helyzet rendkivül kedvez Németországnak s a végső következmények tekintetében már nem jöhet meglepetés, ha a német hadvezetés következetes marad önmagához és eddigi teljesítményeit produkálja.* Ez feltételezi azt is, hogy a német hadvezérek tisztában vannak azzal az eddigitől merőben elütő stratégiával, amit egy sziget elleni támadás megkövetel.

Világjáró ékszerek, cipők, nyergek és más magyar hirességek

A háborus világhelyzetben is dolgozik, fejlődik és remél a magyar ipar

Reneszánszról beszélnek a kézművesiparban, a gyáripar hétmérföldes léptei árnyékában és ez az újjászületés mintha ismét a lélek felsőbbrendűségét bizonyítaná, meg a hús és a vér rugalmasságát a motorral és a géppel szemben. A természetesnek tűnő paradoxonok kora nem ad feleletet, hogy meddig tart, milyen irányba fordul a kisipar új fejlődése, de amit eddig produkált, amit friss, színes és a művészetbe hajló árnyalatokban eddig elért, lemérhető az elmult esztendők kézművesipari kiállításain. Ezeken a pompás bemutatókon a magyar kisipar a legelőkelőbb helyeken szerepelt remekműveivel és azóta sem csökkent a magyar kézművesek teremtő lendülete: az egész világon, egzótikus tájakon és világvárosokban egyaránt keresett és szeretett áru a magyar kisiparé.

A háborús helyzet természetesen akadályokat emel a távoli országokba való szállítás elé, de *a kisiparosság a nehezebb viszonyok között is dolgozik és remél,* amint az az alábbi rövid beszámolóból is kitűnik.

Jó vevő: harminc feleségének vesz ékszert

Broncigy Rezső ötvös, a díszmagyarékszerek és az ezüst domborművek mestere. Akinek ma díszmagyar öltözetéhez ékszerre van szüksége, őhozzá fordul, de nemcsak Magyarországon, külföldön is nagy sikereket ért már el, amit üzletének falán látható díszoklevelei tanusitanak. *Svédország, Norvégia, Amerika, Anglia, Kanada, Hollandia, Tunisz, Görögország műgyüjtői és ékszerkedvelői többé-kevésbé ismerik a nevét.* Amikor a jelenlegi windsori herceg nálunk járt, régi erdélyi ékszereket vásárolt tőle. Aranyérmet nyert a párisi, a berlini és a newyorki kézművesipari kiállításon.

— *A kapurtalai maharadzsa is vásárolt nálam,* — mondja — *igen jó vevő volt: harminc feleségének vett ékszert.* Ha most a szállítási nehézségek miatt nem igen gondolhatunk az exportra, a hazai vevőkörömet is éppen, hogy csak ki tudom elégíteni. Nemrégiben mintáztuk meg tizenkét felvidéki város bronzplakettjét, amely hamarosan igen népszerű lett Magyarországon. Tizenhatesztendős működésem számos szép sikere után szeretném az erdélyi városok ezüst domborművét elkészíteni.'

Woweszny Jenő nyerges legbüszkébb arra, hogy a Kormányzó Ur szállítója lehetett:

— Tavaly a kormányzósági testőrség részére több nyerget szállítottam és utólag értesültem arról, hogy az egyik nyergem a Kormányzó Ur Őfőméltósága kedvenc szürkéjére került. Ezidén Belgrádban volt nemzetközi kiállítás, ahol *egyik nyergemet Czvetkovics jugoszláv miniszterelnök vásárolta meg.* Magyarországon tanultam ezt a mesterséget és harminchárom éve dolgozom a nyerges- és szíjgyártó-szakmában. *A török állami ménesnek rendszeresen szállítok lószerszámokat* és Franciaországba is eljutottak készítményeim, amelyeket *a híres saint-cyri lovasakadémia használ.* Természetesen Magyarországon sikerült legjobban bevezetnem magam, az állami ménesnek és az alagi idomítótelepnek dolgozom.

Szigeti Sándor kefekötő specializálta magát a fogtehnikai laboratóriumokban használt polirozó-kefék készítésében. Huszonnégy esztendeje tanulta ezt a mesterséget és ma, ha a háború nem akadályozná meg a szállításokat, még mindig uralkodna a hollandiai és délafrikai piacon ez a vak mester, aki alig egy-két munkaerővel dolgozik. Az utódállamokba ma is sűrűn szállít.

— Csak azt várom, hogy vége legyen az európai háborúnak — mondja —, a vevőköröm elég jól ismer engem. Remélem, hogy ez átmeneti idő alatt senki sem tud kiszorítani Hollandiából, vagy Délafrikából.

Aki az angol gyáripart legyőzte

Csikósné Szücs Erzsébet a háború kitörése előtt konfekcióáruit Délafrikába, Holland-Indiába és Málta-szigetére szállította.

— Húsz éve dolgozom a szakmában és *női ruhákban, amelyek már egészen finomminőségű konfekciónak mondhatók, minden árumat átvették.* Most természetesen nem tudok szállítani. Az üzlet igy is megy valahogy, bár most holtszezón van. Ha béke lenne, ismét megkezdeném a külföldi szállítást.

Szigeti Ferenc futballcipőket és futballabdát exportál a világ minden tájára.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Brokés Agnes

NÉPSZABADSÁG

1965 OKT 15

1021

DIPLOMÁT ÉS EZÜSTÉRMET NYERT Rómában a Budapesti Képzőművészeti Főiskola három festő szakos növendéke: Brokés Ágnes, Mártha László és Vaszary Károly, a képzőművészeti főiskolák és akadémiák világkiállításán.

*

1965 OKT 15

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Brokés Ágnes

NÉPSZAVA

— Diplomát és ezüstérmet nyert Rómában, a képzőművészeti főiskolák világkiállításán a budapesti Képzőművészeti Főiskola három festőszakos növendéke: Brokés Ágnes, Mártila László és Vagyóczky Károly. Az öt világrészből több száz alkotást küldtek a kiállításra a fiatal művészek.

Magyar Hirdető •
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Brokés Ágnes
Hajdubiharmegyei Népujság
1965 OKT 29.

1021

Magyar főiskolások sikere a képzőművészeti világkiállításon

A Magyar Képzőművészeti Főiskola három VII. éves növendéke: Brokés Ágnes, Mártha László festők és Vagyóczky Károly grafikus ezüstérmet nyert a képzőművészeti akadémiák és főiskolák római világkiállításán. Ötezer műből választották ki a díjnyertes alkotásokat.

Brokés Ágnes munka közben

Mártha László

Vagyóczky Károly

(MTI Foto — Patkó Klári felvétele)

zfúvókra.
nczene.
nerése. Részletek
ulenc operájából.
gi magyar dalok és
ıcok.
máltai kereszt. Szu-
y-Havas Ervin írá-
zeneirodalom nagy
rműveiből.
rek, időjárásjelen-
.

TELEVÍZIÓ

ısorismertetés, hí-
k.
ıyagbörze. Ipari ri-
rtműsor.
lusi dolgokról.
Magyar Hirdető
űsora.
golyvár. Baglyok,
nevérek.
orvos válaszol.
művészet legyen
ndenkié! Leleplez-
egy szobrot. (Ism.)
i mese.
-híradó.
i vendégünk Apró
ıtal.
nkásénekkarok.
porondon. Részletek
Litván Cirkusz mű-
ából.
szabadság útja.
gol dokumentum-
n.
-híradó — 2. kiadás.

21.05 Eloszoval — muzsikával. Zenés műsor.

NYÍREGYHÁZA

18.00—19.00 Hírek. — Határszemle. — Tervkészítés előtt. — Falusi klubesték. — Mit olvassunk?

URH

18.30 Hírek, időjárásjelentés.
18.35 Könnyűzene.
19.25 Chopin- és Liszt-művek.
20.05 A jazz kedvelőinek. A Pyramid Modern Jazz Quartet játszik.
20.25 Szovjet zeneszerzők műveiből.
22.30 Hírek, időjárásjelentés.

TELEVÍZIÓ

8.05—8.25, 9.05—9.35 Iskola-tv.
9.45 Műsorismertetés.
9.46 A porondon. (Ism.)
10.45 Őszi képek. Bolgár kisfilm. (Ism.)
11.05 Alkotóműhely. A tűzmadár hazája. Szovjet filmösszeállítás.
13.35—13.55, 14.35—15.05 Iskola-tv.

17.00 Kamarazene.
17.50 Látogatás a koncertteremben. Az Ifjúsági Rádió műsora.
18.20 Vallomás egy pályáról. Péchy Blanka műsora.
19.05 Közvetítés Berlinből. A berlini állami szimfonikus zenekar hangversenye.
21.05 Gazdálkodjunk jól a munkaerővel!
21.20 Népi muzsika.
21.40 Láttuk, hallottuk...
22.00 Ami a jövő hét zenei műsoraiból kimarad...

NYÍREGYHÁZA

18.00—19.00 Ma történt — Közgazdász szemmel. — Szórakoztató muzsika. — Az orvos tanácsolja. — A népművelésről.

URH

18.30 Hírek, időjárásjelentés.
18.35 Komlóssy Erzsébet és Simándy József énekel.
19.10 Bolgár és lengyel népdalok.
19.37 Kamarazene.
20.00 Tanczene.
21.00 A Bostoni Szimfonikusok Zenekara játszik.

18.00—19.00 Hétvégi k
— Határszeml
Szívesen hallga

URH

18.30 Hírek, időjár
tés.
18.35 A jazz kedvelő
19.00 Prokofjev: Eljegyzés a kolostorban. Háromfelvonásos opera.
21.40 Schumann: D-moll zongoratrió.
22.10 Könnyűzene.
22.30 Hírek, időjárásjelentés.

TELEVÍZIÓ

17.25 Műsorismertetés, hírek.
17.30 A Baratság olajvezeték. Magyarul beszélő szovjet film.
18.20 Barangolás a X. Képzőművészeti Kiállításon.
18.45 Esti mese.
19.00 Közvetítés az Erkel Színházból. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 48. évfordulóján rendezett díszünnepségről.
Szünetben: Tv-híradó.
Utána: Költészet. — Fiatal szovjet költők.

16.00 Az en kortársaim. Részletek a Mikszáth Kálmán írásaiból készült tv-filmből. (Ism.)
17.30 Csajkovszkij. Emlékezés születésének 125. évfordulójára.
18.15 A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 48. évfordulóján. Beszélgetés G. A. Gyenyiszovval, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének rendkívüli és meghatalmazott nagykövetével.
18.25 Az Alekszandrov-együttes műsorából.
19.15 Esti mese.
19.30 Tv-híradó.
19.50 Sporthírek.
20.00 Nótaszó.
20.20 A távirat. Televíziójáték.
21.20 Filmmozaik.
22.35 Tv-híradó — 2. kiadás.

A Magyar Rádió és Televízió a műsorváltoztatási jogát fenntartja.

Brokés Ágnes

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 OKT 1.5.

MAGYAR NEMZET

Brokés Ágnes, Mártha László és Vagyóczky Károly hetedéves festőszakos képzőművészeti főiskolások öt olajfestménnyel és öt grafikával diplomát és ezüstérmet nyertek a képzőművészeti főiskolák római világkiállításán.

Brósz Irma

Catalog întocmit
de MURÁDIN JENŐ

Redactare grafică
de BEYER KATALIN

Pe copertă:
Autoportret (1973)

UNIUNEA ARTIȘTILOR PLASTICI DIN R.S.R.
FILIALA CLUJ-NAPOCA • MUZEUL DE ARTĂ

Expoziţia comemorativă

BROSZ IRMA

emlékkiállítása

• 1979 •

BROSZ IRMA

1911 1976

Se împlinesc exact patruzeci de ani de la deschiderea expoziției în grup a tinerilor artiști plastici, sub egida Breslei „Barabás Miklós". Cu această ocazie cincisprezece tineri pictori și sculptori maghiari aflați la începutul carierei (printre care și Brósz Irma) și-au prezentat lucrările în decembrie 1939 în sala de oglinzi a fostei prefecturi din Cluj. Cu această expunere în grup au dorit să demonstreze: a apărut o nouă generație de artiști plastici în patrie. Cu puțin timp mai devreme, în toamna aceluiași an, Astra — asociația culturală română din Ardeal — a oferit ocazia de a se prezenta publicului cei mai remarcabili artiști plastici români. Ambele expoziții au stîrnit un puternic ecou în presa contemporană. Despre tinerii de la Breasla „Barabás Miklós" criticul de artă Debreczeni László a scris că după primul război mondial aceasta „este prima expoziție în comun a tinerilor artiști care au crescut și studiat la noi".

Pe tinerii din Breasla „Barabás Miklós" îi unește soarta comună precum și preocupările artistice comune. Toți membri grupului au fost tineri — între 20—30 ani — majoritatea avînd ca pregătire de bază ocupația de profesor de desen. Mulți și-au început studiile la Școala de Arte Frumoase din Cluj, iar după desființarea acesteia și-au continuat fie la Timișoara, fie la București. Dintre acești tineri nu s-au afirmat cu toții la același nivel avînd talente diferite, dar mulți dintre ei, ca Andrásy Zoltán, Balázs Péter, Incze János, Kós András, Kósa-Huba Ferenc, Piskolthy Gábor apar la majoritatea expozițiilor din deceniile următoare, și chiar și în prezent. Este un fenomen remarcabil că în cadrul grupului au apărut numeroaase artiste cu calități promițătoare. Dintre acestea Brósz Irma și Ferenczy Júlia se orientează spre pasteluri, Makkai Piroska spre xilogravură, iar Tollas Júlia spre acvarele și ilustrațiile de cărți.

Brósz Irma — decedată în împrejurări tragice de curînd — a fost o pasionată organizatoare a grupului de tineri artiști plastici, devenind membră a conducerii Breslei. Trăsăturile de caracter, ținuta morală exemplară precum și sinceritatea, frapantă uneori, i-au adus mulți

prieteni dar totodată și mulți dușmani în viața artistică. Departe de spiritul avangardist, arta ei s-a dezvoltat pe apele line a tradiției în care a crezut sincer.

Prezenta expoziție organizată sub egida Muzeului de Artă din Cluj-Napoca și filiala clujeană a Uniunii Artiștilor Plastici, dorește să prezinte cele mai remarcabile lucrări din activitatea artistei.

*

Brósz Irma s-a născut la Covasna la 11 iunie 1911. Casa familiară se afla într-o mică străduță a acestei mici localități rurale devenită cu timpul stațiune balneară, într-un peisaj fermecător. Familia a fost originală din Treiscaune numai din partea mamei (Deák Etelka); iar tatăl, Brósz Emil s-n născut la Hunedoara și numai după primirea numirii ca profesor s-a stabilit în secuime.

Nu este de prisos să rememorăm aici pe scurt activitatea tatălui. Brósz Emil (1882—1969) este remarcat ca cercetător în domeniul științelor naturii. A fost un renumit ornitolog, înbogățind colecțiile muzeale în acest domeniu. Din 1907 este profesor la Tîrgu Secuiesc, iar din 1925 la liceul din Sfîntu Gheorghe. În 1931 se stabilește în Cluj, devenind profesor la Liceul Romano-Catolic, unde activează ca profesor de științe naturale pînă la pensionare din 1942 (despre activitatea sa științifică a apărut o publicație în Anuarul muzeului din Sf. Gheorghe din 1970).

Iubirea naturii a fost moștenită de fiica sa, Brósz Irma. În timpul studiilor liceale a demonstrat aptitudini atît pentru desen cît și pentru muzică. Calitățile sale desenative sînt remarcate de profesorul de desen, Pokorny László, care o îndrumă spre carieră artistică. Ca urmare în toamna anului 1929 se înscrie la Școala de Arte Frumoase din Cluj.

În rubricile de artă a presei contemporane numele lui Brósz Irma apare prima dată în 1931. Amplele relatări despre expoziția de sfîrșit de an a elevilor de la belearte se explică și prin faptul că în această perioadă școala avea greutăți financiare, fiind periclitată existența ei. În perioada crizei economice guvernul micșorează subvențiile, mergînd pînă la desființarea școlii. În ziarul „Keleti Ujság" se scrie: „Trebuie să arătăm, că profesorii au continuat să învețe elevii cu toate că

nu mai primeau salar". Din lipsă de modele elevii pozau reciproc pentru lucrări. Expoziția de sfîrșit de an s-a deschis la 14 iunie 1931 în sălile pavilionului din parcul orașului. Această expoziție totodată a fost o demonstrație prin care cei 120 studenți au ținut să afirme dorința lor de a continua studiile. Printre lucrările elevilor mai cunoscuți ca Petre Abrudan, Hajós Imre, Virgil Fulicea, Makkai Piroska, Tollas Júlia, este remarcată și Brósz Irma. Timp de patru ani frecventează belearta din Cluj, avînd ca profesori pe Catul Bogdan și Aurel Ciupe. Verile le petrece la Baia Mare unde la colonia de artiști primește îndrumări și corectură de la Krizsán János și totodată face cunoștință cu arta picturală avansată a lui Ziffer Sándor. În 1933 Școala de Arte Frumoase din Cluj își închide porțile, iar elevii se mută la Timișoara. Brósz Irma în schimb pleacă la București, unde îl are ca profesor pe renumitul artist și pedagog Camil Ressu. Aici termină și cursurile de pedagogie, devenind profesoară de desen.

*

În anul de învățămînt 1938/39 este numită profesoară de desen la Oradea, iar mai tîrziu revine în Cluj, unde predă desen la diferite școli. Nu a simțit nici o atracție față de munca pedagogică, atunci a fost fericită cînd a putut pleca cu mapele și șevaletul în sînul naturii să picteze.

Primele lucrări, în marea lor majoritate sînt picturi în ulei. Are cîteva peisaje din Baia Mare, mai multe din Tg. Secuiesc, însă majoritatea lucrărilor sale reprezintă peisajele urbane din Cluj precum și din împrejurimile orașului. Este atrasă de lirismul caselor scunde din vechea fortăreață a Clujului. Pe unul din tablouri apar vechile poduri de pe Someș, pe altul tîrgoveții cu căruțe trase de bivoli, iar vechea moară de pe Someș din periferia orașului apare pe mai multe tablouri. Pictează numeroase portrete despre persoanele remarcabile a vieții culturale contemporane.

Picturile sale în ulei sînt însă mult mai greoaie decît frumoasele sale pasteluri. Este mai degajată în reprezentarea portretelor. În ultimii douăzeci de ani de activitate lucrează în exclusivitate pasteluri.

Începînd de la expoziția din anul 1939, amintită în introducere, este prezentă permanent la expozițiile organizate în grup a artiștilor clujeni. Critica contemporană remarcă peisajele sale de un viu colo-

rit precum și tablourile cu natură moartă și portretele. În anii celui de al doilea război mondial participă la marea majoritate a expozițiilor organizate de Breasla „Barabás Miklós" și alte expoziții de grup. Apare cu o lucrare și la prima expoziție de după război, organizată la Cluj între 17 dec. 1944—10 ian. 1945, cu portretul scriitorului progresist, martir, Kovács Katona Jenő.

*

Cu toate că nu a întemeiat o familie și a trăit singură, a avut un larg grup de prieteni. În timpul anilor de război a lucrat într-un atelier comun cu Andrásy Zoltán, Erdei Erzsébet, Ferenczy Júlia și Gy. Szabó Béla. În această perioadă își întărește relațiile cu cercul de intelectuali progresiști. În timpul ocupației naziste în locuința sa a găsit refugiu publicistul progresist și scriitor Kovács Katona Jenő (1910—1944), activ luptător antifascist. Cu toate că aici era în siguranță luptătorul ilegalist, doar cu două zile înainte de eliberarea Clujului, a plecat la o altă ascunzătoare, unde a fost descoperit de gestapo și de atunci a dispărut. Puțini cunosc faptul, că Brósz Irma in 1943, asumîndu-și riscul a donat sînge pentru martirul mișcării ilegaliste Józsa Béla, care fiind chinuit a decedat într-un spital din Cluj. Este caracteristică profunda sa modestie cu care toate aceste fapte umanitare, de înaltă ținută morală le-a considerat pur personale, atunci cînd alții pentru merite mult mai mici au așteptat recompensă. Pe lîngă portretul adeseori reprodus al lui Kovács Katona Jenő, apar mai multe portrete despre membri cercului intelectualilor și luptătorilor de stînga ca poetul Köves József, Dőry Erzsébet, Korvin Sándor și undeva se ascunde și un portret al lui Józsa Béla.

*

În perioada anilor 1960—70 am putut să facem cunoștință cu arta blîndă și expresivă a pictoriței Brósz Irma în cadrul unor expoziții personale. A avut asemenea expoziții la Cluj, Tg. Secuiesc, Covasna și Sf. Gheorghe.

În marea majoritate a prezentat pasteluri, — genul său preferat — și acum la această expoziție comemorativă și noi am ales cu preferință dintre acestea. În concepția artistei pastelul a fost privit ca

o tehnică a picturii și nu ca o modalitate de exprimare grafică pentru schițe, realizînd o gamă întreagă de colorit.

În peisajele sale cel mai adesea apar colțurile îndrăgite din pădurea Hoia, iar din zonele mai îndepărtate, frecventate în timpul vacanțelor de vară, apar peisaje din locurile natale. În pastelurile care reprezintă pădurea, predomină culorile de verde intens cu umbre albăstrui, sau culorile toamnei de un brun cald și violet. În naturile cu flori acestea adesea apar în relief pe un fond închis de brun sau negru catifelat. Coloritul florilor pornește de la o nuanță neutră și treptat trece la o coloristică puternică care izbucnește în petale.

*

În luna mai 1976 am condus-o pe artista Brósz Irma din casa aflată pe str. Petőfi nr. 1 pe ultimul drum, la cimitir. Atelierul său odinioară atît de plin cu picturi în lucru sau abia terminate, a rămas gol. Dar în amintirea noastră el dăinuie pe mai de parte, cu dezordinea sa stranie, care contrasta atît de pregnant cu ordinea desăvîrșită care domnea în sufletul artistei, cu înalta sa ținută morală.

Murádin Jenő

BRÒSZ IRMA

1911 1976

Negyven esztendeje éppen, hogy Kolozsváron, a Barabás Miklós Céh védnöksége alatt fiatal képzőművészek csoportkiállítását nyították meg. Tizenöt pályakezdő romániai magyar festő és szobrász (közöttük Brósz Irma) mutatta be alkotásait 1939 decemberében az egykori vármegyeház üvegtermében. Fellépésükkel pedig bizonyítani kívánták: új hazai művésznemzedék jelentkezett! Valamivel korábban, az említett esztendő őszén, az Astra — az erdélyi román közművelődési társaság — nyújtott lehetőséget az erdélyi román képzőművészek legjobbjainak bemutatkozására. Mindkét kiállítás igen szép visszhangot kap a korabeli sajtóban. A Barabás Miklós Céh fiataljairól Debreczeni László írta le: az első világháborút követően közös fellépésük „az első átfogóbb nemzedéki jelentkezése a teljesen itt nőtt és itt tanult művészeknek."

A Barabás Miklós Céh fiataljait pályájuk és képzettségük rokonvonásai vonzzák egymáshoz. A csoport tagjainak életkora húsz és harminc év közötti. Pályakezdő fiatalok tehát valamennyien, legtöbbjük rajztanári képzettséggel. Tanulmányaikat sokan a kolozsvári Képzőművészeti Főiskolában kezdték, majd ennek megszűnte után Temesváron vagy Bukarestben folytatták. Képességeik eltérőek, elhivatottságukat nem bizonyították mindannyian, de sokuk nevével ott találkozunk a későbbi évtizedek, a jelen valamennyi jelentősebb művészeti kiállításán. Andrásy Zoltán, Balázs Péter, Incze János, Kós András, Kósa-Huba Ferenc, Piskolthy Gábor mellett — jelenség értékűen — több ígéretes tehetségű festőnője is volt a csoportnak. Utóbbiak között Brósz Irma és Ferenczy Júlia a pasztellfestés elkötelezettjei lesznek, Makkai Piroska a fametszet felé vonzódik, Tollas Júlia pedig az akvarellművészetben és a könyvillusztrációban alkot maradandó értékeket.

A pár esztendeje tragikus körülmények között elhunyt Brósz Irma a fiatalok csoportjának lelkes szervezője volt. Választmányi tagja (jegyzője) lesz a Barabás Miklós Céhnek, s még egy ideig később is aktív

résztvevője a kolozsvári művészeti életnek. Magasrendű erkölcsi tartása, szókimondása művészeti életünk bonyolult érdekellentétei közepette barátokat és ellenségeket egyaránt szerzett magának. Művészete az avantgarde szellemiségtől távol, a festészet hagyományos vizein követett egy őszintén hitt és hittel vallott szépségeszményt.

A jelen emlékkiállítás, a kolozsvári Művészeti Múzeum és a Képzőművészek Szövetsége kolozsvári fiókjának védnökségével, hagyatékának művészeti értékeiből kíván fölmutatni.

*

Brósz Irma 1911. június 11-én született Kovásznán. Családi házuk a természeti környezetében gyönyörű, de akkor még inkább falunak számító kiépítetlen fürdőhely egyik utcácskájában állott. Háromszéki eredetűnek családját csak anyai ágon lehetett tekinteni. Anyja, Deák Etelka volt kovásznai, míg apja, Brósz Emil Vajdahunyadon született, s csak tanári kinevezése után telepedett meg Háromszéken. Mivel édesanyja (Brósz Emil első felesége) korán elhunyt, apja hatása, nevelői iránymutatása lett fontos és mérvadó számára.

Brósz Emil (1882—1969) emlékének felidézése is helyénvaló itt. A hazai biológia jeles művelőjeként tartjuk számon őt. Szakirodalomban, tudományos közlésekben gyakran hivatkoznak rá, mint kiváló ornitológusra, múzeumok, szertárak állattani, s főleg madártani gyűjteményeinek gyarapítójára. A kolozsvári egyetem természetrajz karának elvégzése után Brósz Emilt 1907-ben nevezik ki tanárnak Kézdivásárhelyre. A székely kisváros gimnáziumában, majd, 1925-től a sokkal rangosabb sepsiszentgyörgyi Mikó kollégiumban oktatja a földrajzot és természetrajzot. 1931-ben költözik Kolozsvárra, végleg itt telepedik meg, s a Piarista Főgimnáziumban tanít 1942-es nyugdíjazásáig. (Tudományos munkásságáról a sepsiszentgyörgyi múzeum évkönyve, az Aluta 1970-es évfolyama közölt méltató írást.)

A tanulóéveit Kézdivásárhelyen töltő Brósz Irma csupán a természetjárás szeretetében örökli apja szenvedélyét. A rajzoláshoz és zenéhez vonzódik. Egy korai képe, kisméretű festménye, a Kovászna melletti Türdérvölgyben készült, zöld vegetációjú tájat ábrázol, patakon átívelő híddal. Első gimnazista, amikor kézdivásárhelyi rajztanárnak, a kiállító festőként is jelentkező Pokorny Lászlónak feltűnik nem mindennapi rajzkészsége. Pokorny külön is foglalkozik vele. S fiatal

növendékének zenei ambíciót így szorítják ki a festészet felé mutató elkötelezettségek. 1929 őszén beiratkozik a kolozsvári Képzőművészeti Főiskolába.

Sajtónk képzőművészeti tudósításaiban 1931-ben találkozunk először a rajztanári-festői pályát választó Brósz Irma nevével. A főiskolás növendékek évvégi kiállításáról számolnak be a lapok, s az sajtó érdeklődését az iskola válságos anyagi helyzete is magyarázta. A gazdasági válság éveiben a kormány egyszerűen megfeledkezett a művészképzés támogatásáról. Először két tanár fizetésére csökkentették le a szubvenciót, de az említett esztendő januárjától még ők sem kapták meg járandóságaikat. „Nem hagyhatjuk szó nélkül — olvashatjuk a Keleti Újság 1931. június 16-i riportjában —, hogy az elbocsátott tanárok még fizetés nélkül is látogatták az intézetet, tanították a növendékeket." A diákok, modell híján, egymásról készítettek rajzokat. Évzáró kiállításuk június 14-én nyílt meg a sétatéri pavilon termeiben, s ez a vizsgabemutató demonstráció is kívánt lenni. Bizonyítás amellett, hogy a 120 növendéket számláló iskola megküzd létéért, folytatni akarja a munkát. Brósz Irma képeit az Ellenzék és a Keleti Újság beszámolója az ismertebb növendékek, Petre Abrudan, Hajós Imre, Virgil Fulicea, Makkai Piroska, Tollas Júlia munkái mellett említik. Négy évig jár a kolozsvári művészképzőn (közben magánúton teszi le az érettségit), s ezalatt a kiváló kompozíciós készségű Catul Bogdan illetve a képalkotás szín-erősségét hangsúlyozó Aurel Ciupe növendéke. A nyarakat ugyanakkor Nagybányán tölti. A művésztelep szabadiskoláján a szelidebb késő naturalizmust képviselő Krizsán Jánostól kap rendszeresen korrektúrát, és az avantgarde szellemű Ziffer Sándor művészetével ismerkedik. 1933-ban, amikor a kolozsvári Képzőművészeti Főiskola az állami támogatás megszűntével kénytelen bezárni kapuit, s az intézményt Temesvárra költöztetik, Brósz Irma nem a bánsági városban, hanem Bukarestben folytatja tanulmányait. Bukarestben 1934-ben iratkozik be a főiskolára — tanára többek között Camil Ressu —, s itt a pedagógiai szemesztert is elvégzi. Diplomáját pedig úgy hasznosítja, mint nemzedéktársai többsége. A rajztanári pályán kapaszkodik meg, így próbál magának egzisztenciát teremteni.

A tanári diplomát szerzett Brósz Irmát 1938—1939-ben Nagyváradra nevezik ki rajztanárnak, majd 1939-től nyugdíjazásáig több kolozsvári iskolában tanít. A tanári pályát, gimnáziumi szinten, kezdettől fogva nyűgnek, szükséges rossznak érezte. Pedagógiai érzéket nem örökölt apjától, fegyelmet sem tudott tartani. Így kétszeresen szabadulásnak érezte, ha festhetett, ha mappájával, festőszerszámaival kimehetett a természetbe.

Első képei többségben olajfestmények. Kolozsvári utcaképeket ábrázol, tájakat és portrékat. Fel-felbukkan még egy-egy nagybányai táj és több kézdivásárhelyi urbánus vagy természeti látkép. Megörökíti a nevezetes kézdivásárhelyi udvarterek egyikét is. Legtöbb témáját azután közvetlen környezete szolgáltatja. Kis belvárosi polgárházak, romantikus hangultú kolozsvári utcák látványa ragadja meg. Gyakran üti fel állványát a Búza utca és Virág utca környékén. Barokk oromfalú házak, s múlt századból itt maradt utcaképek kerülnek vásznaira. Egyik képén a Szamos-hidak látképét örökíti meg, másikon pihenő vásárosokat, szekerekből kifogott bivalyaikkal. Több változatban készül el kiállításain is dicsért Pintér-malom című képe, melyet a monostori külváros környékén festett. A negyvenes években készült munkái közül kiemelkednek önarcképei, s a Korunk köréhez tartozó értelmiségiekről festett portréi.

Olajfestményei sokkal rajzosabbak, nehézkesebbek is, mint későbbi pasztelljei. Dekoratív szín-csíkok vezetik a rajzot, pántként fogják össze a kompozíciót. Oldottabb csak portréiban lesz. Később már alig fest olajképet, élete utolsó húsz évében teljesen áttér az egyéniségének jobban megfelelő pasztellfestésre.

*

A bevezetőben említett 1939-es kiállítástól kezdve Brósz Irma állandó résztvevője az erdélyi művészek csoportkiállításainak. Jelen van a Barabás Miklós Céh szinte valamennyi tárlatán és több céhen kívüli közös bemutatón. A céh „fiataljainak" két kiállításán (1939, 1941) olajképekkel, de már könnyedebb pasztelekkel is jelentkezik. Képei között csendéleteit, harsogóan színes, életigenlő tájait és portréit emeli ki a kritika. A sétatéri Műcsarnokban 1943 őszén rendezett céhkiállításon már a legjobb hazai pasztellfestők közé tör fel. Biró Béla,

a tárlat jószemű és hozzáértő kritikusa írja róla az Erdélyi Helikon az évi 12. számában: „Brósz Irma tájképei [Fűzfák, Szamos-part] a pasztelltechnika új lehetőségeinek felfedezéséről tanúskodnak." Legnagyobb sikere a céh tagjainak 1944 tavaszán Budapesten rendezett kiállításán volt. A művészszervezet nő tagjai, festők, grafikusok, különösen jól szerepeltek ezen a bemutatón. Ismét Biró Bélára hivatkozva, a kritikusnak a Szépművészet című folyóiratban és az Erdélyi Helikonban megjelent méltatásai, Brósz Irma Önarcképét a kiállítás legszebb alkotásai között említik. (E festményt egyébként Kolozsvár polgármestere vásárolta meg; jelenlegi hollétéről nincs tudomásunk.)

A háborús esztendőkben résztvesz még a Műbarát 1941-es csoportkiállításán, a kolozsvári sétatéri Műcsarnok 1943-as megnyító tárlatán, a Méhkas Diákszövetkezet 1943-as és 1944-es bemutatóin. Munkáival jelen van a második világháborút követő kolozsvári művészeti kiállításokon, közöttük a legelső csoportkiállításon, az 1944. december 17. és 1945. január 10. között rendezett tárlaton. Ez utóbbit a Független Hivatásos Képzőművészek csoportja rendezte, s azon Brósz Irma a mártírhalált halt Kovács Katona Jenő portréjával jelentkezett.

*

Pályatársak úgy őrizték meg emlékezetükben a tragikus hirtelenséggel elhunyt festőnőt, mint nemzedékének becsületért, jogért megharcolni kész, szókimondó képviselőjét. Az a körülmény, hogy egyedül élt, családot nem alapított, korántsem jelentett nála elzárkózást. Nagyonis közösségi ember volt. Ha bántották és mellőzték — hiszen az a piktúra, amit művelt nem követelte hangosan a helyét, s a kimondott igazság is mindig kényelmetlen volt —, a legnagyobb ajándékot, a művészetben való hitet, gyönyörűséget és kielégülést nem vehették el tőle. Amíg a Képzőművészek Szövetsége tagja volt a szervezőmunkában is résztvett. Korábban a „fiatalok" egykori csoportjával közös műtermet tarottak fenn. Ebben a Kogălniceanu utcai műteremben dolgoztak az 1940-es év elején (januártól—márciusig) Andrásy Zoltánnal, Erdei Erzsébettel, Ferenczy Júliával és a csoporthoz nem tartozó Gy. Szabó Bélával. Ugyanekkor válik szorosabbá baráti-közösségi kapcsolata a baloldali értelmiségiekkel. Egy interjú során (Utunk, 1974. 11. sz.) erről így nyilatkozott. „A Korunk köréhez tartozó fiatal írókkal

a Dőry családnál találkoztunk. Ugyanis ott kosztoztak. Kovács Katona Jenő különösen jó modellnek ígérkezett. Szép, kifejező arca volt. Amikor nála jártam, s ez a kép készült, éppen mellhártyagyulladásából épült fel. Még nem járt ki, enyhe grippája volt a betegség után. Úgy festettem meg, azzal a mozdulattal, ahogy nagykabátja teveszőr bélését fázósan összehúzza magán. Kovács Katona Jenőt alig pár nappal Kolozsvár felszabadulása előtt hurcolták el a Gestapo emberei." Ami pedig ebből az interjúból kimaradt, az a nyilatkozó szerénységére talán leginkább jellemző. Képének modelljét, az író és publicista Kovács Katona Jenőt (1910—1944), a hazai munkásmozgalom és antifasiszta ellenállás harcosát éppen ő bújtatta el a német megszállást követő időkben. Brósz Irma Petőfi utcai lakásáról ment el, hogy október 9-én a német titkosrendőrség felfedezze és letartóztassa. Még kevesebben tudnak arról, amit a halálra kínzott Józsa Béláért tett 1943-ban. Vállalva a veszélyt és kockázatot, ő adott vért a kórházban ápolt, de a súlyos bántalmazások után már menthetetlen illegalistának, a betiltott Békepárt aktivistájának. S ha a háború után mások kevesebb érdemekből is tőkét kovácsoltak maguknak, Brósz Irma magánügyének tekintette mindazt, amit tett. Nem is volt hajlandó erről nyilatkozni . . .

A sokszor reprodukált Kovács Katona portré mellett megmaradt még e baloldali kör tagjai közül a költő Köves Józsefről festett képmása (mindkettő az elhunyt Jordáky Lajos hagyatékában), a Dőry Erzsébetről festett pasztellkép, Korvin Sándor már kevésbé sikerült szénrajz portréja. S talán lappang valahol (?) egy Józsa Béla képmás is.

*

Brósz Irma szelid képalkotó művészetével a hatvanas-hetvenes években néhány egyéni kiállítása ismertetett meg. Kolozsváron, a Szabadság téri képcsarnokban mutatott be munkáiból (két alkalommal is), 1972-ben Kézdivásárhelyen, Kovásznán és Sepsiszentgyörgyön állított ki, legutoljára pedig (1974 áprilisában) az Igazság napilap szerkesztőségében. Alkotásaiból bemutatták még 1972 március-áprilisában a Kézdivásárhelyi Múzeumban, a Kovászna megyei illetve onnan elszármazott képzőművészek tárlatán.

Festői munkálkodása legszebb képeiből, pasztellfestményeiből jelentkezett ezeken a tárlatokon. Nagyobb számban szintén ezekből válogattunk mostani emlékkiállítására is.

Brósz Irma pasztellfestészete felmutatja mindazokat az értékeket, melyek e kevesek által művelt technikára jellemzőek. A pasztellt ő is, mint hazai művelői általában, festészeti és nem vázlatkészítő grafikai technikának tekinti. Teljes színregisztert érvényesít benne. Kedvenc műfaja a tájkép — ez egyre nagyobb súllyal kapott szerepet az utolsó évek alkotásaiban —, de emellett számos virágcsendélete és portréja is készült.

Tájképein leggyakrabban a Kolozsvár-közeli Hója erdő részletei tűnnek fel. Ide járt ki oly sokszor motívumkereső útjain. A nyarakat pedig legtöbbször — a szülőföld hívására — Kovásznán vagy a háromszéki hegyvidék festői tájain (gyakran Bálványosfürdőn) töltötte. Erdei tájait mélyzöld színek, kékesbe játszó árnyalatok vagy az őszi színek meleg barnái és lilái uralják. A rajz feszessége tartja össze képeit, nem enged a porló kréta csábításainak. Sokszor barna alapból vagy bársonyos feketéből bontja ki színes virágcsokrait. S ezek, a semlegesebb alapból a szirmok színessége felé haladva, fokozódó orchesztrális zengéssel teljesítik ki a festmény koloritját, tobzódó színpompáját.

*

1976 májusában kísérték utolsó útjára Brósz Irmát a Petőfi utca 1. szám alatti házból. Az elárvult műteremlakás már nem őrzi képeit, frissen készült, még festékszagú tájképeit. De akik itt jártak, sokan megőrzik emlékezetükben a „fiatalok" egykori nemzedékváltó csoportjának tagját. Tárgyainak, környezete dolgainak bizarr összevisszaságával ellenpontozatként állt feszes rendben jellemének erőssége és tisztasága.

Murádin Jenő

Bibliografie Könyvészeti mutató

*** **Iskola\tanárok nélkül, meglepő eredményekkel.** Keleti Újság, 1931. június 16.
*** **A Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállítása.** Ellenzék, 1931. június 20.
Miron R. Paraschivescu: **Expoziiţa plasticei ardelene.** „Ţară nouă" nr. 19., anul I. 1939.
*** **Az erdélyi magyar képzőművészet új nemzedéke.** Brassói Lapok, 1939. december 2.
V. [Vásárhelyi Z. Emil]: **Seregszemle a Barabás Miklós Céh fiatal művészeinek kiállításáról.** Keleti Ujság, 1939. december 6.
-n: **A Barabás Miklós Céh fiatal művészeinek kiállítása.** Ellenzék, 1939. december 6.
Rozsos Etel: **Fiatal magyar képzőművészek képkiállítása.** Ellenzék, 1939. december 10.
Debreczeni László: **A Barabás Miklós Céh fiatal művészeinek kiállítása.** Erdélyi Fiatalok, 1939. X. évf. 3—4. sz.
Vásárhelyi Z. Emil: **A Barabás Miklós-Céh fiatal művészeinek kiállítása.** Erdélyi Helikon, 1939. XII. évf. 10. sz.
Maksay Albert: **Kolozsvári kiállítások.** Pásztortűz, 1940. XXVI. évf. 2. sz.
Kovács Katona Jenő: **Erdélyi festők.** Korunk, 1940. XV. évf. 1. sz.
Rozsos Etel: **Tükörkép a kolozsvári képzőművészetről.** Keleti Újság, 1940. szeptember 8.
*** **Nyírő József nyitja meg a „Barabás Miklós Céh" fiatal művszeinek második kiállítását.** Keleti Ujság, 1941. január 24.
(-sz.-e.): **Megnyilt a „Barabás Miklós Céh" fiatal képzőművészeinek együttes kiállítása.** Ellenzék, 1941. január 28.
-fz.-: **A Barabás Miklós Céh kiállítása.** Keleti Újság, 1941. január 29.
Vásárhelyi Z. Emil: **Barabás Miklós Céh — A fiatalok kiállítása.** Pászortűz, 1941. XXVII. évf. 2. sz.
r.: **Erdélyiek.** Népszava, 1941. április 26.
B.A.: **Erdélyi képzőművészek a Műbarátban.** Magyar Nemzet, 1941. április 27.
*** **Az erdélyi művészek érdekeinek védelmére megalakult a Barabás Miklós Céh.** Ellenzék, 1941. november 18.
*** **Megalakult és megválasztotta tisztikarát a Barabás Miklós Céh.** Keleti Újság, 1941. november 18.
*** **Ács Ferenc, Brósz Irma és F. Ferenczy Júlia képeit megvásárolta a város.** Keleti Újság, 1941. december 30.
*** **Komoly európai értékek a Barabás Miklós céh marosvásárhelyi kiállításán.** Székely Szó, 1943. február 17.
K. Kovács László: **A kolozsvári Műcsarnok megnyitó kiállítása.** Termés, 1943. II. évf. 1. sz.
László Gyula: **A kolozsvári Műcsarnok és az élő erdélyi képzőművészet szemléje.** Hitel, 1943. VIII. évf. 4. sz.
Nagy Elek: **A Barabás Miklós Céh kiállítása a Műcsarnokban.** Keleti Újság, 1943. november 14.

Biró Béla: **A Barabás Miklós Céh kiállítása.** Erdélyi Helikon, 1943. XVI. évf. 12. sz.
László Gyula: **A Barabás Miklós Céh kiállítása.** Termés, 1943. II. évf. 3. sz.
Nagy Elek: **Képzőművészeti szövetkezetet létesített a „Méhkas".** Keleti Újság, 1943. december 12.
Biró Béla: **A Barabás Miklós-Céh budapesti kiállítása.** Erdélyi Helikon, 1944. XVII. évf. 4. sz.
Biró Béla: **A Barabás Miklós Céh kiállítása.** Szépművészet, 1944. V. évf. 6. sz.
d. T.: **A kolozsvár képzőművészek kiállítása.** Erdély, 1945. január 8.
Jékely Zoltán: **Visszapillantás a kolozsvári képzőművészeti kiállításra.** Világosság, 1945. január 30.
*** **Megalakult az „Arlus" képzőművészeti alosztálya.** Erdély, 1945. szeptember 9.
Látó Anna: **Hét kolozsvári festő nyilatkozik a képzőművészek nyomorúságáról, lehetőségeiről és terveikről.** Világosság, 1947. február 16.
(h.e.): **Hiába dolgoznak képzőművészeink, ha a közönség nem látogatja a kiállításokat.** Világosság, 1947, március 27.
Florin Dumbrava: **Expoziția „Artei ardelene" din sala de oglinzi a Prefecturii.** În „Tribuna nouă" din 5. aprilie 1947.
Szenyei Sándor: **Műteremben.** Igazság, 1970. szeptember 30.
Kohl István: **Brósz Emil 1882—1969.** Aluta, 1970.
(G. J.) [Gazda József]: **Ünnepi tárlat.** Megyei Tükör, 1972. március 5.
G. J. [Gazda József]: **Brósz Irma pasztelljei.** Megyei Tükör, 1972. május 10.
Szenyei Sándor: **Brósz Irma kiállításai Kovászna megyében.** Előre, 1972. július 13.
(M. J. [Murádin Jenő]: **Brósz Irma** kiállítása. Igazság, 1973. december 4.
Murádin Jenő: **Fiatalok voltunk 1939-ben...** Utunk, 1974. XXIX. évf. 11. sz.
M. J. [Murádin Jenő]: **Vendégünk: Brósz Irma.** Igazság, 1974. április, 17.
Kovács Károly: **Árva krétás doboz.** A Hét, 1976. VII. évf. 27. sz.
Murádin Jenő: **A Barabás Miklós Céh.** Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1978.
Murádin Jenő: **Látógatóban Ferenczy Juliánál.** Új Élet, 1979. XXII. évf. 12. sz.

Lista picturilor:

1. **Bivoli** (ulei pe pînză, f. a., 0,63×0,58 m.)
2. **Moara** (ulei pe pînză, f.a., 0,45×0,58 m.)
3. **Arbori** (ulei pe carton [1941] 0,58×0,70 m.)
4. **Poduri pe Someș** (ulei pe pînză, [1943], 0,60×0,70 m.)
5. **Portretul lui Brósz Emil** (ulei pe carton, 1943, 0,39×0,50 m.)
6. **Portret cu pălărie galbenă** (ulei pe carton, f.a., 0,70×0,97 m.)
7. **Autoportret cu paletă** (ulei pe carton, 1944, 0,60×0,70 m.)
8. **Case** (ulei pe carton, 1956, 0,60×0,50 m.)
9. **Piriu** (ulei pe carton, 1956, 0,50×0,60 m.)
10. **Vedere din Hoia** (ulei pe pînză, f.a., 0,70×0,60 m.)
11. **Portretul lui Kovács Katona Jenő** (pastel, 1939., 0,45×0,58 m.)
12. **Portretul lui Köves József** (pastel, 1939., 0,45×0,58 m.)
13. **Portretul lui Dőry Erzsébet** (pastel, 1942., 0,45×0,58 m.)
14. **Portret** (pastel, 1945., 0,48×0,63 m.)

Képek jegyzéke:

1. **Bivalyok** (olaj, vászon, é.n., 0,63×0,58 m.)
2. **Pintér-ma'om** (olaj, vászon, é.n., 0,45×0,58 m.)
3. **Görbe fák** (olaj, kartonlemez, [1941], 0,58×0,70 m.)
4. **Hidak a Szamoson** (olaj, vászon, [1943], 0,60×0,70 m.)
5. **Brósz Emil arcképe** (olaj, kartonlemez, 1943, 0,39×0,50 m.)
6. **Sárga kalapos arckép** (olaj, kartonlemez, é.n., 0,70×0,97 m.)
7. **Palettás önarckép** (olaj, kartonlemez, 1944, 0,60×0,70 m.)
8. **Házak** (olaj, kartonlemez, 1956, 0,60×0,50 m.)
9. **Falusi patak** (olaj, kartonlemez, 1956., 0,50×0,60 m.)
10. **Hójai látkép** (olaj, vászon, é.n., 0,70×0,60 m.)
11. **Kovács Katona Jenő arcképe** (pasztell, 1939., 0,45×0,58 m.)
12. **Köves József arcképe** (pasztell, 1939., 0,45×0,58 m.)
13. **Dőry Erzsébet arcképe** (pasztell, 1942., 0,45×0,58 m.)
14. **Női arckép** (pasztell, 1945., 0,48×0,63 m.)

15. **Bărbat cu pălărie** (pastel, 1950., 0,48×0,63 m.)
16. **Cimitirul părăsit** (pastel, 1957, 0,60×0,45 m.)
17. **Valea ladului** (pastel, 1959., 0,63×0,48 m.)
18. **Copaci pe malul apei** (pastel, 1960., 0,63×0,48 m.)
19. **Flori** (pastel, 1962., 0,48×0,63 m.)
20. **Vara in pădure** (pastel, 1967., 0,63×0,48 m.)
21. **Drum spre Hoia** (pastel, 1968., 0,63×0,48 m.)
22. **Dimineața** (pastel, f.a., 0,63×0,48 m.)
23. **O zi de toamnă** (pastel, 1968.. 0,63×0,48 m.)
24. **Bujor și stinjenei** (pastel, 1968., 0,63×0,48 m.)
25. **Stejar după ploaie** (pastel, 1969, 0,63×0,48 m.)
26. **Vara pe malul Someșului** (pastel, 1969., 0,57×0,44 m.)
27. **Vedere din Hoia** (pastel, 1969., 0,63×0,48 m.)
28. **După inundație** (pastel, 1970., 0,63×0,48 m.)
29. **Campanille** (pastel, 1971., 0,40×0,52 m.)
30. **Portret (Ileana)** (pastel, 1971, 0,48×0,63 m.)
31. **Marginea pădurii** (pastel, 1972., 0,60×0,42 m.)
32. **Strada Florilor** (pastel, 1973., 0,58×0,42 m.)
33. **Autoportret** (pastel, 1973., 0,42×0,45 m.)
34. **Florile purpurii** (pastel, 1974., 0,41×0,50 m.)

15. **Kalapos férfi** (pasztell, 1950., 0,48×0,63 m.)
16. **Elhagyott temető** (pasztell, 1957., 0,60×0,45 m.)
17. **Jádvölgye** (pasztell, 1959., 0,63×0,48 m.)
18. **Vízparti fák** (pasztell, 1960., 0,63×0,48 m.)
19. **Virágok** (pasztell, 1962., 0,48×0,63 m.)
20. **Erdő nyáron** (pasztell, 1967., 0,63×0,48 m.)
21. **Út a Hójában** (pasztell, 1968., 0,63×0,48 m.)
22. **Reggel** (pasztell, é.n., 0,63×0,48 m.)
23. **Őszi napsütés** (pasztell, 1968., 0,63×0,48 m.)
24. **Bazsarózsák és kékliliomok** (pasztell, 1968., 0,63×0,48 m.)
25. **Eső után** (pasztell, 1969., 0,63×0,48 m.)
26. **Szamos-parti nyár** (pasztell, 1969., 0,57×0,44 m.)
27. **Hója erdei látkép** (pasztell, 1969., 0,63×0,48 m.)
28. **Árvíz után** (pasztell, 1970., 0,63×0,48 m.)
29. **Campanille** (pasztell, 1971., 0,40×0,52 m.)
30. **Ilona arcképe** (pasztell, 1971., 0,48×0,63 m.)
31. **Erdő széle** (pasztell, 1972., 0,60×0,42 m.)
32. **Virág utca** (pasztell, 1973., 0,58×0,42 m.)
33. **Önarckép** (pasztell, 1973., 0,42×0,45 m.)
34. **Vörös virágok** (pasztell, 1974., 0,41×0,50 m.)

35. **Valea cu brazi** (pastel, 1975., 0,63×0,48 m.)
36. **Floarea soarelui** (pastel, 1975., 0,49×0,60 m.
37. **Femeie în albastru** (pastel, 1975., 0,41×0,54 m.)
38. **Brazi** (pastel, 1975., 0,56×0,41 m.)
39. **Sfirșit de octombrie** (pastel, f.a., 0,63×0,48 m.)
40. **Lutul roșu** (pastel, f.a., 0,63×0,48 m.)
41. **Suprafață și adincime** (pastel, f.a., 0,60×0,48 m.)
42. **Peisaj de toamnă** (pastel, f.a., 0,58×0,41 m.)
43. **Început de toamnă** (pastel, f.a., 0,60×0,42 m.)
44. **Primăvară** (pastel, f.a., 0,63×0,48 m.)
45. **Pădurea Hoia** (pastel, f.a., 0,63×0,48 m.)

35. **Völgy fenyőkkel** (pasztell, 0,63×0,48 m.)
36. **Napraforgó** (pasztell, 1975., 0,49×0,60 m.)
37. **Kékruhás nő** (pasztell, 1975., 0,41×0,54 m.)
38. **Fenyők** (pasztell, 1975., 0,56×0,41 m.)
39. **Október végén** (pasztell, é.n., 0,63×0,48 m.)
40. **Vörös agyag** (pasztell, é.n., 0,63×0,48 m.)
41. **Felszín és mélység** (pasztell, é.n., 0,60×0,48 m.)
42. **Őszi táj** (pasztell, é.n., 0,58×0,41 m.)
43. **Ősz kezdete** (pasztell, é.n., 0,60×0,42 m.)
44. **Tavasz** (pasztell, é.n., 0,63×0,48 m.)
45. **Hója erdő** (pasztell, é.n., 0,63×0,48 m.)

Reproduceri
Reprodukciók

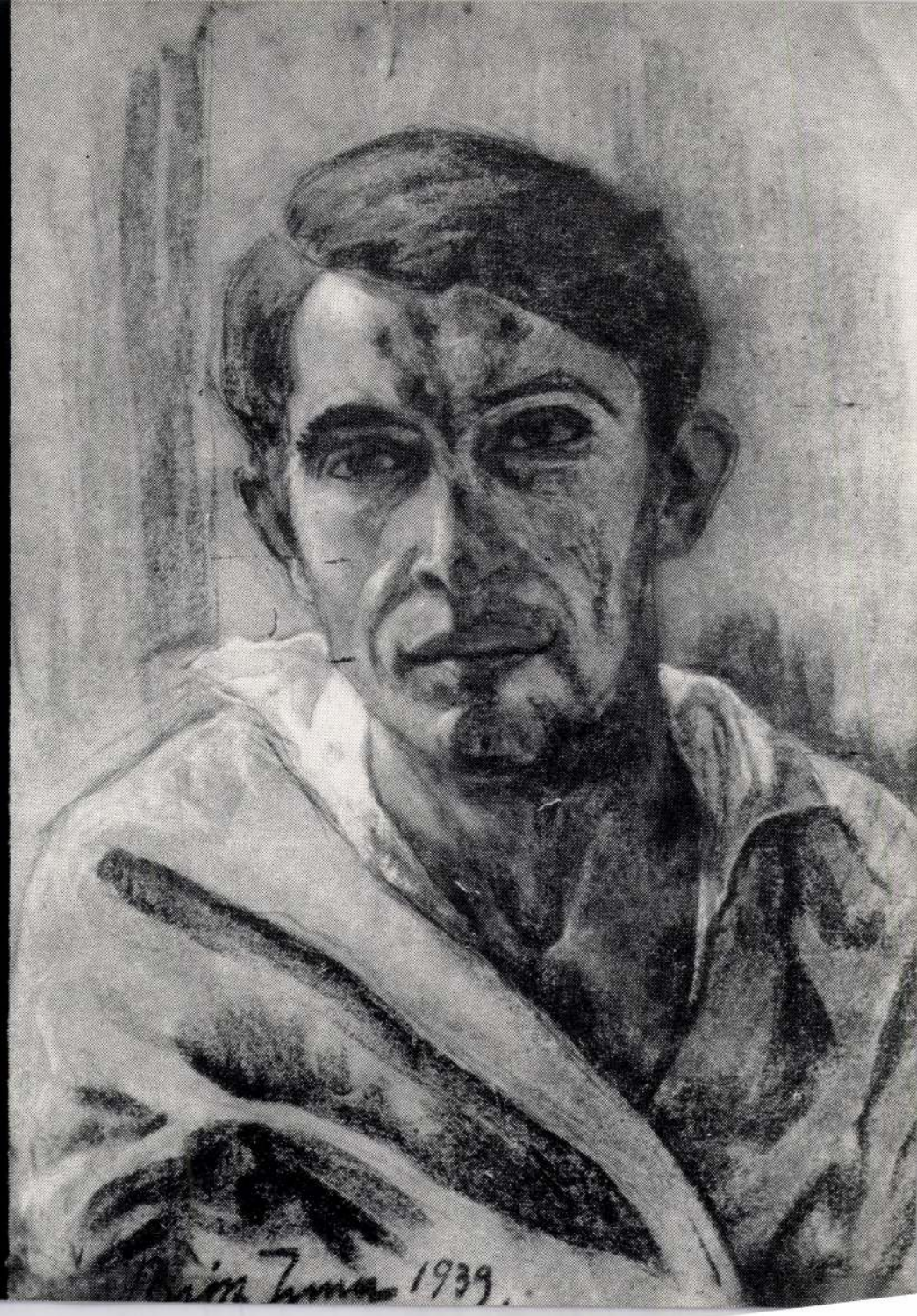

portretul scriitorului
Kovács Katona Jenő

Kovács Katona Jenő
arcképe 1939

strada Florilor 1973
Virág-utca

Autoportret cu paletă 1944
Palettás önarckép

Pădurea Hoia
Hója erdő

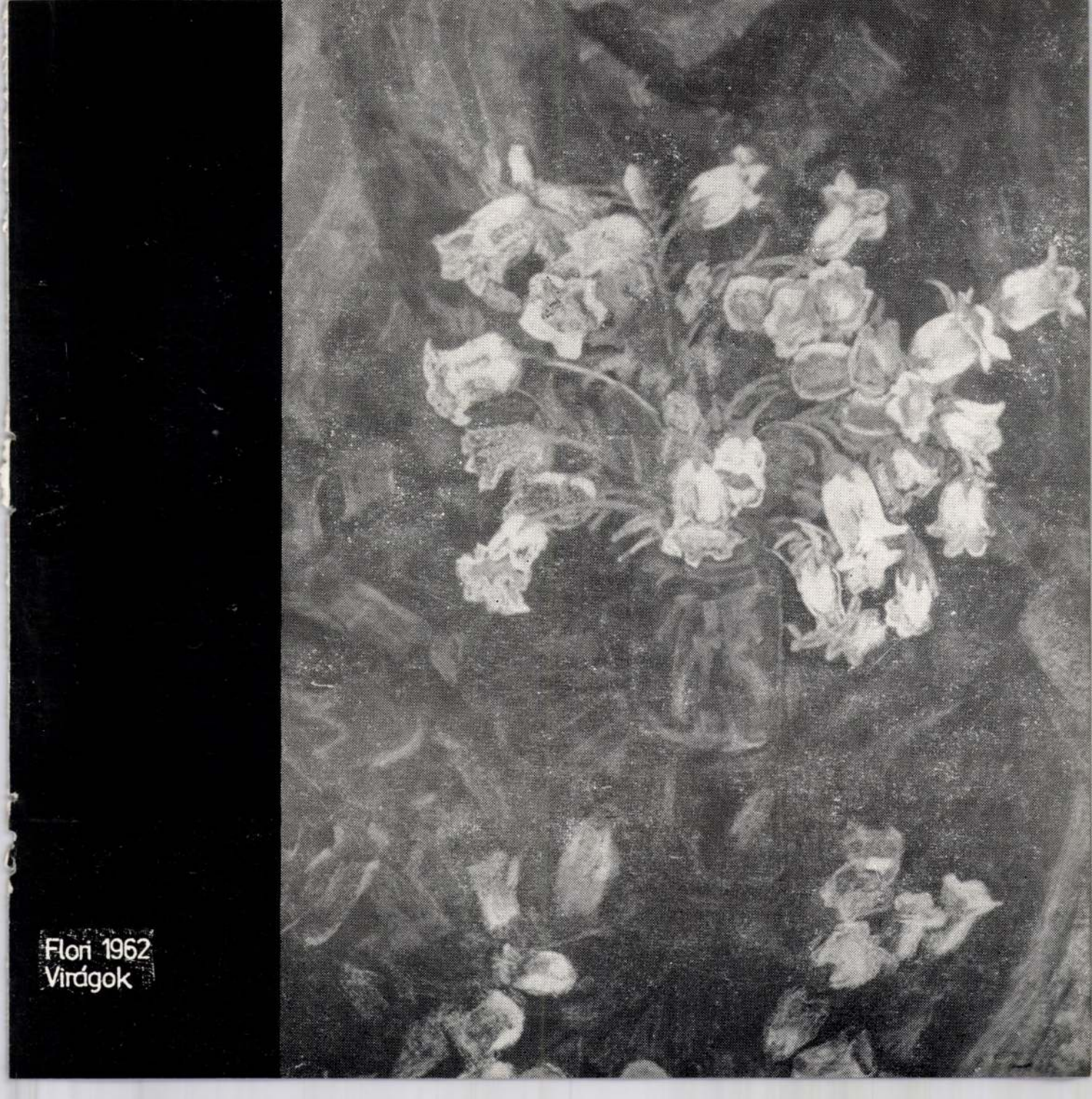

Flori 1962
Virágok

Pădurea
Az erdő

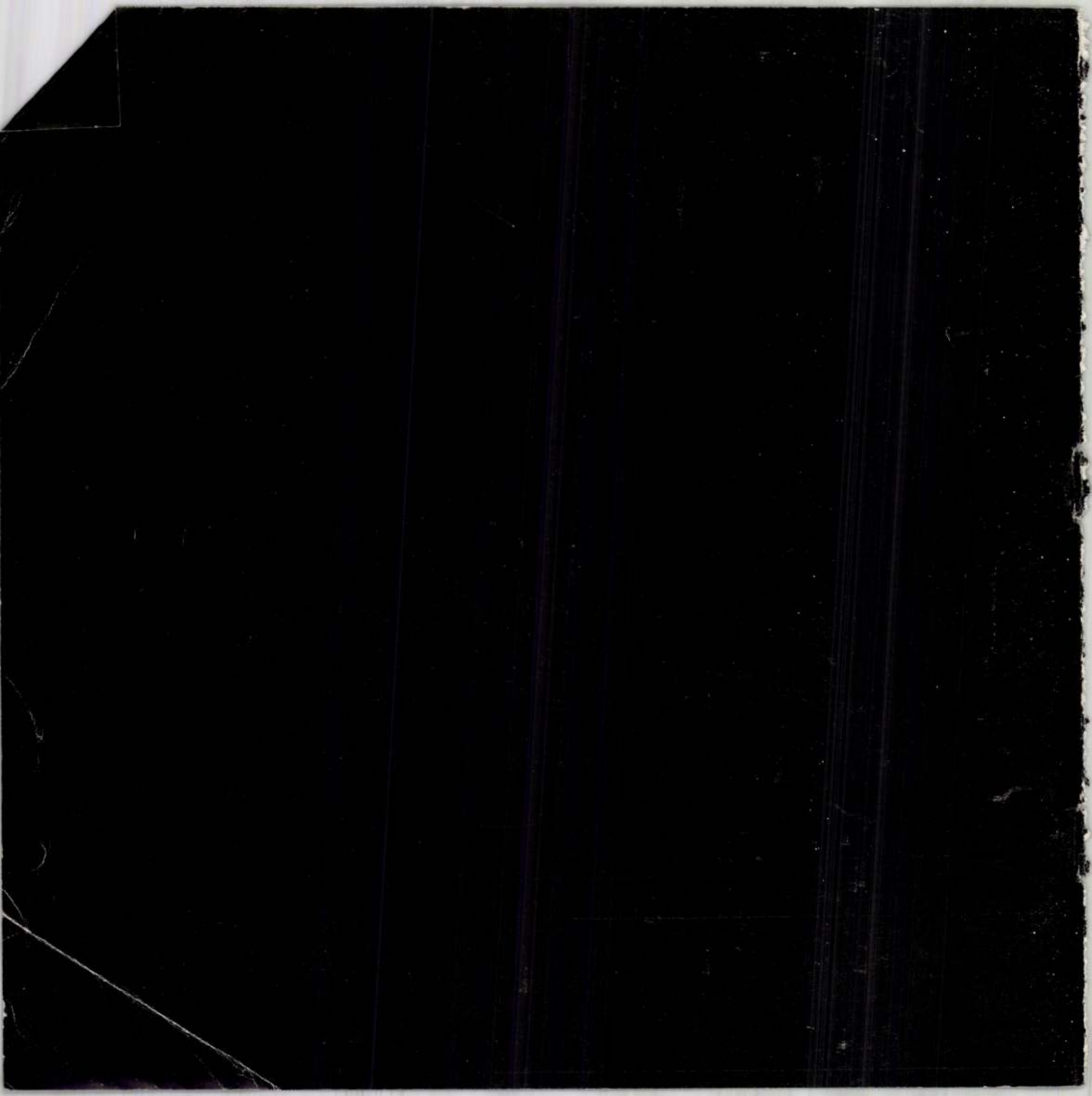

Brósz Irma /Kovászna,1911.jún.11. - Kolozsvár,1976.máj.2o./: festő,rajztanár. -- 1929-től a Kolozsvári Szépművészeti Iskolában tanult,1934-től a Bukaresti Szépművészeti Főiskolán szerzett tanári okl. 1938/39:Nagyváradon,majd nyugdíjazásáig Kolozsváron rajztanár. 1939/44: a Barabás Miklós Céh tagja és kiállítója. Egyéni kiállításai voltak Kolozsváron,Kézdivásárhelyen,Kovásznán,Sepsiszentgyörgyön. 1979:emlékkiállítása a Kolozsvári Művészeti Múzeumban.

MDK

Brosz Irma

Árok, olaj
Füzfák, "
Önarckép,"
Kovásznai Liget, paszt.
Szamoskanyar, "

Barabás Miklós Céh kiáll. N.Szal. 1944. márc.
lo 1.

Brósz Irma
Monostor, paszt.

Milbarát VIII. kiáll. Erdély. 1941. ápr.

MDK

Brósz Irma festőmüv.

L.I: Barabás Miklós Cék. marosvásárhelyi . . . 1943. febr.26. Ellenzék, Kolozsvár. 1943. febr.26.

MDK

Mübarátok Köre Interieur kiáll. 1904. ápr.

I.

Bróst Irma

(1912 –

Kolozsvári élő rajztanár és

festőművész

Karácsony Emmy: Virághegy | Kriterion Bukarest 1974

128. old.

Bróz Irma

neve emlitve, szerepel a Barabás Céh fiatal-
jainak 1939 decemberében, majd 1941 január-feb-
ruárjában rendezett kiállitásokon.

Korunk Kolozsvár 1974/2 188.old.

M.D.K.

Brósz Imre, festő

pastell képeivel vett részt a kolozsvári rajztanárok kiállításán.

Igazság - Kolozsvár, 1957. jún. 13.

BRÓSZ Irma

M.D.K.

1931-ben Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 340.l.

BRÓSZ Irma *61, 66, 67, 69*
Kovászna, 1911. június 11.–Kolozsvár, 1976. május
Szépm. Főisk. Kvár, festő és grafikus

Banner Erdély

gy-egy szent ünnepe előtt, imádságban
szent szenvedéstörténetét fölolvas-

ének terjedésével a tévedési lehető-
, és nem minden vértanú lett tiszte-
ladata volt az istentiszteletek fö-
et, és az ő kötelessége lett a vér-
tás esetek eldöntése. Neki a vérta-
más, föllelhető forrást is figyelem-
or a mártirság okát alaposan kivizs-
ált a hamis vértanúk okozta tévedé-
spökök feladata ekkor azonban még
vett szentté avatás volt, hanem
zése. A kezdeményezés mindig a hivő

BROSZ Imre

M. D. K.

1933-ban Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 341.l.

Brosek Ottó rajzolóművése

Pásztortűr, 1922. VIII. érf. II. r.

95. l.

Kulturkrónika.

Brassó (Broszek Ottó itt tartotta karikatura kiállitását)

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.
95. l.
Kulturkrónika

Broszek Ottó Brassóban tartott karikatura kiállitást.

Pásztortűr, 1922. VIII. évf. II. r.

95. l.

Kulturkrónika.

BRÓSZ Irma

RMIL. 1.

mester. Világhírű sakkozó. Számos opera kolozsvári bemutatója kapcsolódik nevéhez. Cikkeit a Pesti Napló, Újság, Keleti Újság közölte. Fordított és írt operettet, operát, megzenésítette Gyulai, Reviczky, Ady, Áprily, Endre Károly, a német irodalomból Goethe és Heine több versét. Zenei stílusa a klasszikus-romantikus hagyományokban gyökerezik. Fontosabb művei: *A.B.C.* (operett, 1903); *A hollandi lány* (Paul Rubens operettjének fordítása, 1908); *Férjhez megy a feleségem* (operett, 1921); *Thámár* (operett, bemutatták Kolozsvárt 1922-ben, *Az ígéret földje* címmel Budapesten 1929-ben).

Brósz Emil — **Diáknaptár; *tankönyvirodalom*

Brósz Ilona — **tankönyvirodalom*

Brósz Irma (Kovászna, 1911. jún. 11. — 1976. máj. 20. Kolozsvár) — képzőművész, ~ Emil leánya. Középiskolát Kézdivásárhelyen, képzőművészeti tanulmányokat a kolozsvári és bukaresti főiskolán végzett. Rajztanár Nagyváradon (1938—39), majd nyugdíjazásáig Kolozsvárt. Jellegzetesek olaj és pasztell tájképei, önarcképei és baloldali értelmiségiekről (Dőry Erzsébet, Korvin Sándor, Kovács Katona Jenő, Köves József) készített arcképei.

Murádin Jenő: *Fiatalok voltunk 1939-ben...* Utunk 1974/11.

Bruder Ferenc (Szatmár, 1895. febr. 16. — 1965. febr. 21., Kolozsvár) — szerkesztő. Mint a kolozsvári vas- és fémmunkás szakszervezet (1920—29) és az SZDP titkára (1930—48) támogatta a munkásirodalmi törekvéseket, munkás közművelődést. A Munkás Újság főmunkatársa (1929—34), felelős szerkesztője a dohánygyári munkások Solidaritatea c. kétnyelvű, románul és magyarul megjelenő lapjának (1928—29), a Romániai Népszava, Előre és Erdély c. szociáldemokrata lapok publicistája. 1941-ben Salamon Lászlóval együtt dokumentumgyűjteményt állított össze az erdélyi munkásság nemzetközi összetartásáról és közös harcáról. 1944-ben tevékeny szerepet vállalt az antifasiszta ellenállásban. 1947-ben szerkesztésében jelent meg Kolozsvárt az *Erdélyi Munkás Naptár.*

Brugovitzky Edit (Dés, 1917. dec. 17.) — biológiai szakíró. Középiskolai és egyetemi tanulmányait Kolozsvárt végezte. 1942 óta a kolozsvári tudományegyetemen dolgozott mint előadótanár, innen vonult nyugalomba 1975-ben. 42 szaktanulmánya jelent meg a növény-

M.D.K.

BROSZ Martinus murarius

Telka

6 sodal

Müvért. (1952) Lapossy János: Építők, szobrászok, festők é
grafikusok Magyarországon 1828 -ban. 135.1.

BROSZEK OTTÓ

dezett kiállitásán 1922-ben mintegy 1
/Pásztortüz VIII. évf. 1922. 95 lap/.

Baartsius, Wilhelm, XVII. sz.

20. MANOAH ÁLDOZÁSA (
Wien, bizonylatával (Mit
Vászon (Leinwand). 63×7

Baquoy, Jean Charles, (1721—

21. ORPHEUS ÉS EURIDY
Ch. Eisen rajza után (Na
Rézmetszet (Kupferstich

Balkáni festő, 1800 k. (Balkan

22. KRISZTUSFEJ (Christus
Rézlemez (auf Kupfer). 1

Barabás Miklós (Nikolaus) (18

23. HERCEG WORONOWSK
Vászon (Leinwand). 96×

BB.

karikaturista. Brassóban ren-
00 karikaturáját mutatta be

hnungen von) **Harris, J.** XIX. sz. (Jh.)

36×42 cm.

hnungen gestochen von) **C. Hunt.**

erter Kupferstichzyklus aus 4 Blättern).

IBŐL (Fünf Blätter aus seinen italienischen

ngen, z. T. mit Aquarell).

gen Dame).

Ø Brotczky Ferencz

1877/8. I. esti tanfolyam
Szobrász tanonc Schrödernél.
mul. 1860 jul. 19. Budapes-
ten. 3 polgári.

Máriadölgyes h. n. VI. 306.

Brots....

ri mapsamboti mester képitette el 1843
után a leégett miskoli volt minorita
templom tetőzetét.

Derosényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,
Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem,
1969-70. Budapest, 1972

332 l

BROTSCHITZ ANTAL

ötvös inasként müködött 1696 után

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 221. l

CARL BROTSKO, hangszerkészitő

"MEISTERBUCH/1836"/1867-ig/, 179 lap, 63-on német szöveg 3 irástipus.a/.Kalligrafált"gestorben ist..."sir, keresz szomorúfüz.1836-1845.b/.Lent halálozási dátum tintával 1845-1870.c/.Lent adat, halálozás"vékony"tintával, 1846-1870.-1856 után ceruza bejegyzések. 6.jegyz "41.lap.CARL BROTSKO/Streich-/INSTRUMENTENMACHER/13ten September/1850/Alatta ceruzával:/Gestorben 1859". 198.o

GÁBRY GYÖRGY: A pesti hangszerkészitő céh Mesterkönyve 193.old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

---

Brotzky G.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1907

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarn k 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1 149 1

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 JUL 19
Somogy
~~SZOLNOK MEGYEI~~ NÉPLAP

Brovdi Iván, szobrász-művész

1021

5

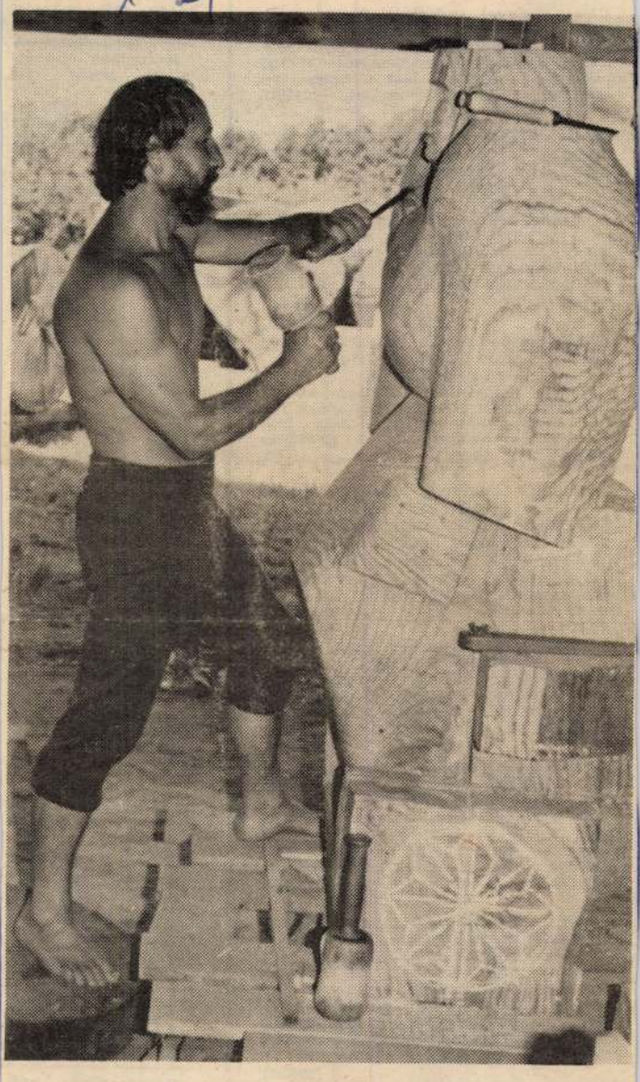

NÉGY ÉVSZAK NAGYATÁDON

A nemzetközi szobrász alkotótelepen röviddel a faragás befejezése előtt találkoztunk a szovjetunióbeli Munkácsról érkezett *Brovdi Iván* szobrászművésszel. A négy évszak című szoborcsoportból az idei nyáron a Tél című figura készül el. Miért épp a Téllel kezdte? — nem nehéz rá felelni. A tűző nap melegében frissítő a télre gondolni...

Brovdi Iván Ungváron végezte tanulmányait, Szovjetunió szerte megtalálhatók munkái. Egy krimi szanatórium új épületében faból készült alkotását helyezték el nemrégen, szívesen dolgozik fémmel és betonnal is.

A felső képen Brovdi Iván szoborfaragás közben; jobbra egyik alkotása: A Tél — makett formájában.

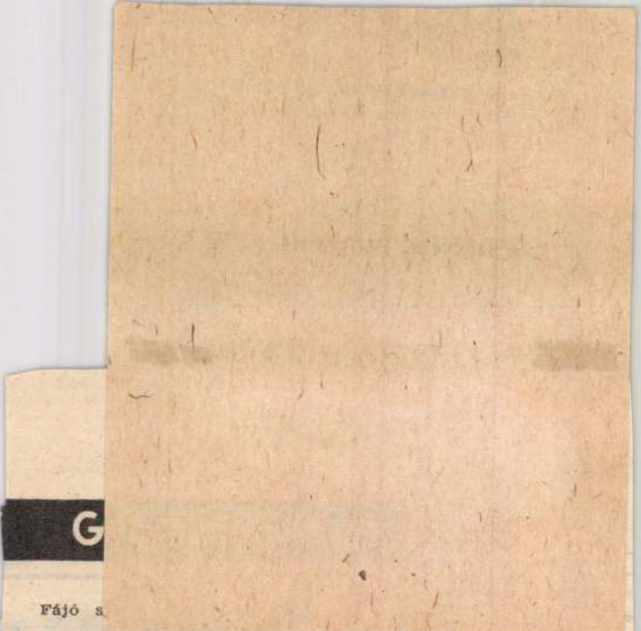

Fájó s

61 éves korában, hosszú, súlyos betegség után elhunyt. Temetése 20-án, pénteken 11 órakor lesz a hetesi temetőben. A gyászoló család. (14197)

* * *

Fájó szívvel tudatjuk, hogy a legdrágább férj, édesapánk, apósunk, nagyapánk, dédapánk,

SIMON MIHÁLY

volt Kaposvár, Zöldfa utcai lakos (a Csepel Művek volt dolgozója), rövid, de súlyos betegség után örökre itthagyott bennünket. Temetése 1984. VII. 23-án fél 4 órakor lesz a kaposvári Keleti temetőben. A gyászoló család. (14181)

* * *

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték, hogy

KLAUZ JÁNOS

életének 36. évében tragikus körülmények között elhunyt. Temetése július 20-án, pénteken 17 órakor lesz a böhönyei temetőben. A gyászoló család. (77)

* * *

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

SZABÓ ISTVÁN

Szigetvári u. 100. szám alatti lakos, hosszú szenvedés után 83 éves korában elhunyt. Temetése, 19-én, ma fél 1 órakor lesz a kaposvári Keleti temető ravatalozójából. A gyászoló család. (14211)

* * *

Fájdalommal tudatjuk hogy

BÖRÖCZ JÁNOS

ny. hajóépítő és sportvitorlázó július 15-én elhunyt. Temetése július 20-án, pénteken 13 órakor lesz a siófoki temetőben. A gyászoló család. (77215)

* * *

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett édesapánk, apósom, nagyapánk,

SZABÓ JÓZSEF

volt asztalosmester, Bőszénfa, Szigetvári u. 1. sz. alatti lakos 79 éves korában július 13-án elhunyt. Temetése július 21-én fél 9 órakor lesz Bőszénfán. A gyászoló család. (62)

* * *

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett munkatársunk, kollégánk,

HORVÁTH LÁSZLÓ

részlegvezető, életének 31. évében, tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése július 20-án, pénteken délután 15 órakor lesz a somogyvári temetőben. Az építőipari szövetkezet vezetősége és tagsága, Somogyvár. (264288)

INGATLAN

Elcserélném kaposvári egyszobakomfortos, 54 m²-es, gázos, nem régi, udvari, különálló családi házamat hasonló gázos egyszoba-komfortos földszinti, belvárosi, társas vagy szövetkezeti lakásra 39 m²-estől 48 m²-ig. Ajánlatot 4896. számra a kiadóba. (4896)

Balatonhoz 5 kmre, Kéthelyen 600 n-öl beépíthető telek eladó. Érdeklődni: Balatonújlak, Kossuth u. 48., Petkess Kornél. (77021)

1075 négyszögöl telek parasztházzal és gazdasági épületekkel együtt eladó. Megtekinthető: Juta, Rákóczi Ferenc u. 55. (13975)

Félkész, kertes családi ház kp. + OTP-átvállalással eladó. Érdeklődni: szombat, vasárnap 16—19 óra között. Kaposvár, Benedek Elek u. 41.

Kétszobás családi ház nagy kerttel beköltözhetően eladó. Kaposvár, Pázmány Péter u. 14. sz. alatt. Ugyanott faragott ebédlőszekrény is eladó. Érdeklődni: hétköznap 18—19 óra között. (4944)

Böhönye központjában háromszobás, komfortos családi ház melléképületekkel eladó. Érdeklődni: 15 óra után. Bethlen u. 3. (5012)

Másfélszobás lakás OTP-kölcsönnel eladó. Kaposvár, 48-as ifjúság útja 38., II. lh. III. em. 4. (13984)

Kétszobás szövetkezeti lakás 450 ezer kp. + OTP-vel eladó. Érdeklődni: Kaposvár, Füredi u. 25., fszt. 1. (4590)

Siófoktól 8 km-re, Ságváron, a Petőfi u. 7. számú családi ház gazdasági épületekkel és 1600 négyszögöl telekkel, megosztva is eladó. Érdeklődni a helyszínen. (77082)

Boglárlellén kétszobás ház 228 négyszögöl telekkel eladó. Érdeklődni: Szondi György u. 12. (77049)

Tab. Rákóczi u. 48. szám alatt építési telek eladó. (77059)

Háromszobás családi ház melléképületekkel, telekkel eladó. Érdeklődni: Kaposfő, Petőfi S. u. 75. (13920)

Kaposvár, Ballakúti út 48. sz. alatti családi ház eladó. Érdeklődni: 44. sz. alatt. (13915)

Eladó Lellén, Latinca u. 41. sz. nyaraló 150 négyszögöl telken, 40 m². Érdeklődni a helyszínen. (77065)

Eladó Marcali központjában az OTP fölött egy kétszobás, összkomfortos öröklakás. Kp. + OTP-átvállalással. Rákóczi u. 6—10., III. em. 38. Érdeklődni: 17 óra után. (77068)

Háromszobás, hallos, összkomfortos családi ház 600 négyszögöles telken melléképületekkel eladó. Nagyberki, Lenin u. 17. sz. Érdeklődni ugyanott. (4937)

Egyszoba + hallos öröklakás eladó készpénzért + OTP-átvállalással. Érdeklődni: 16—18 óráig. Kaposvár, Búzavirág u. 16., fszt. 2. (13853)

Böhönyén eladó kertes, komfortos családi ház garázzsal, gazdálkodásra is alkalmas melléképületekkel. Cím: Böhönye, Szabadság u. 46. (4986)

Balatonfenyves, Táskai u. 13. alatti, 150 n-öles telken 50 m²-es nyaraló eladó. Irányár: 400 ezer. Levélcím: Nagy Sándor, Esztergom-Kertváros, Kinizsi u. 6. (13852)

EXPRESSZ HIRDETÉSEK

Balatonszabadi-fürdőtelepen 682 négyszögöl zártkert eladó. Érdeklődni: Siófok 10-759-es telefonon, napközben. (77118)

Kaposváron, a Tókaj utcában házhely és egy beton kúttető eladó. Érdeklődni: Rózsa u. 45., 17 órától. (14021)

Zsiguli Combi friss műszaki vizsgával eladó. Kaposvár, Bocskai u. 22. (14011)

UZ-s Lada Combi eladó. Érdeklőd-

Patak Jenő

Brown francia festő/19.sz./"I.Napoleon 1815 junius 17-én este,amint ütközet után a cstatéren végigtekint"c.müvét amely a Képzőművészeti Társulat vegyes kiállitásán szerepelt,-"...nagy,de üres képnek"mondja a cikk szerzője.
Fővárosi Lapok 1870.I.III.27.264.old.

Budapesti beszélgetés Ivan Brovdij fafaragóművésszel

— 1939-ben születtem a Kárpáton túli területen — vallott magáról a nagyatádi fafaragótábor szovjet vendége, Ivan Brovdij. — 1956-ban kezdtem meg tanulmányaimat az Uzsgorodi Képzőművészeti Főiskolán, 1961-ben végeztem. 1968-ban lettem tagja a képzőművészek szövetségének. Gyakran veszek részt kiállításokon, területi, köztársasági és országos kiállításokra egyaránt sokszor meghívnak. Romániában, Csehszlovákiában és Magyarországon is szerepeltem már munkáimmal, főleg úgynevezett cserekiállítás keretében. Elsősorban fával dolgozom, ez a kedvenc anyagom. Sok megrendelést kapok a Művészeti Alaptól, ők általában monumentalista alkotásokat várnak tőlem. Néha festegetek is, de ez hobbi csupán.

— Honnan a kapcsolata a fával?

— Hegyek között nőttem fel, sokat csavarogtam az erdőkben, nagyon szeretem a fát, értek is hozzá. Kicsit talán patetikusan hangzik, de a fa szerelmese vagyok. Ezért is örültem, amikor kiderült, hogy Magyarországon fafaragóművészek tábora nyílik. Elfoglalt ember vagyok, mégis időt szakítottam arra, hogy Nagyatádra utazzam a nemzetközi művésztáborba. Kíváncsi voltam, hogyan dolgoznak a kollégák, ötletekre, tapasztalatokra akartam szert tenni.

— A szülőföldjén, a családjában van hagyománya a fafaragásnak?

— Tehetséges emberek között élek, minden egyes faluban kiváló mesterek dolgoznak. Ráadásul csodálatos, régi faremekek, három-négyszáz éves templomok, házak találhatók a környező falvakban. Nagy hatást gyakorolnak rám. Az a terület, ahol lakom, néprajzi szempontból igen tarka, a falvak lakóinak szokásai, kézművessége, hagyományai, öltözete, nyelve különbözik egymástól, ezért aztán van témám bőven, van honnan tanulnom.

— Mi a különbség a fafaragómester és a művész között?

— Nehéz erre válaszolni. Vannak népi mesterek, akik ugyan sehol sem tanultak, de olyan alkotásokat hoztak létre, amelyek hosszú ideig gyönyörködtetik az embereket. Vannak viszont tanult művészek, akik nem hoztak létre semmi maradandót. Az igazi művész számára nem az a fontos, hogy meghökkentő alkotásokat hozzon létre, hanem hogy gondolatait, mondanivalóját ki tudja fejezni művészete sajátos eszközeivel.

— A fa nem éppen a legidőtállóbb anyag. Lehet belőle maradandó művet készíteni?

— Ez bizony gond, megőrizni a fát. Igen sok három-, négy-, ötszáz éves, fából készült alkotásban gyönyörködhetünk még napjainkban is. Ahhoz, hogy ilyen hosszú ideig megmaradjon a fa, a szobrásznak ismernie kell a különböző fafélék tulajdonságait, ki kell választania a céljainak legmegfelelőbb fajtát és minőséget. Sok művész kivágja a fát, s nyomban faragni is kezdi. Ez nagy hiba. Meg kell várni, míg a fa „meghal", ez körülbelül hét év. Így kívánja a tisztelet. Nem szabad a fa lelkét megölni.

— A fafaragás nem a képzőművészet mostohagyermeke?

— Ez a mindenkori divattól is függ. A fa, a kő és a fém a legősibb anyagok, amelyekhez az ember mindig visszatér.

— A nagyatádi művésztáborba érdemes volt elmennie?

— Igen, sok érdekes emberrel megismerkedtem. Az viszont meglepett, hogy az elkészült művek kissé egysíkúak, főleg konstruktivista alkotások voltak. Kevés figurális munka született. Persze ez nem baj, a fa ezt is kibírja. Kár azonban, hogy nyers fával dolgoztunk, s az elkészült művek rögtön kikerültek a napra. Így hamar károsodás érheti őket. A vezetőségnek azon kellene gondolkodnia, hogy hogyan lehetne kellőképpen előkészíteni a fát. Meg kell teremteni a konzerválás lehetőségét, mert különben három-négy év alatt tönkremennek a munkáink.

A SZOVJETUNIÓ 1984 11

MELLÉKLETE

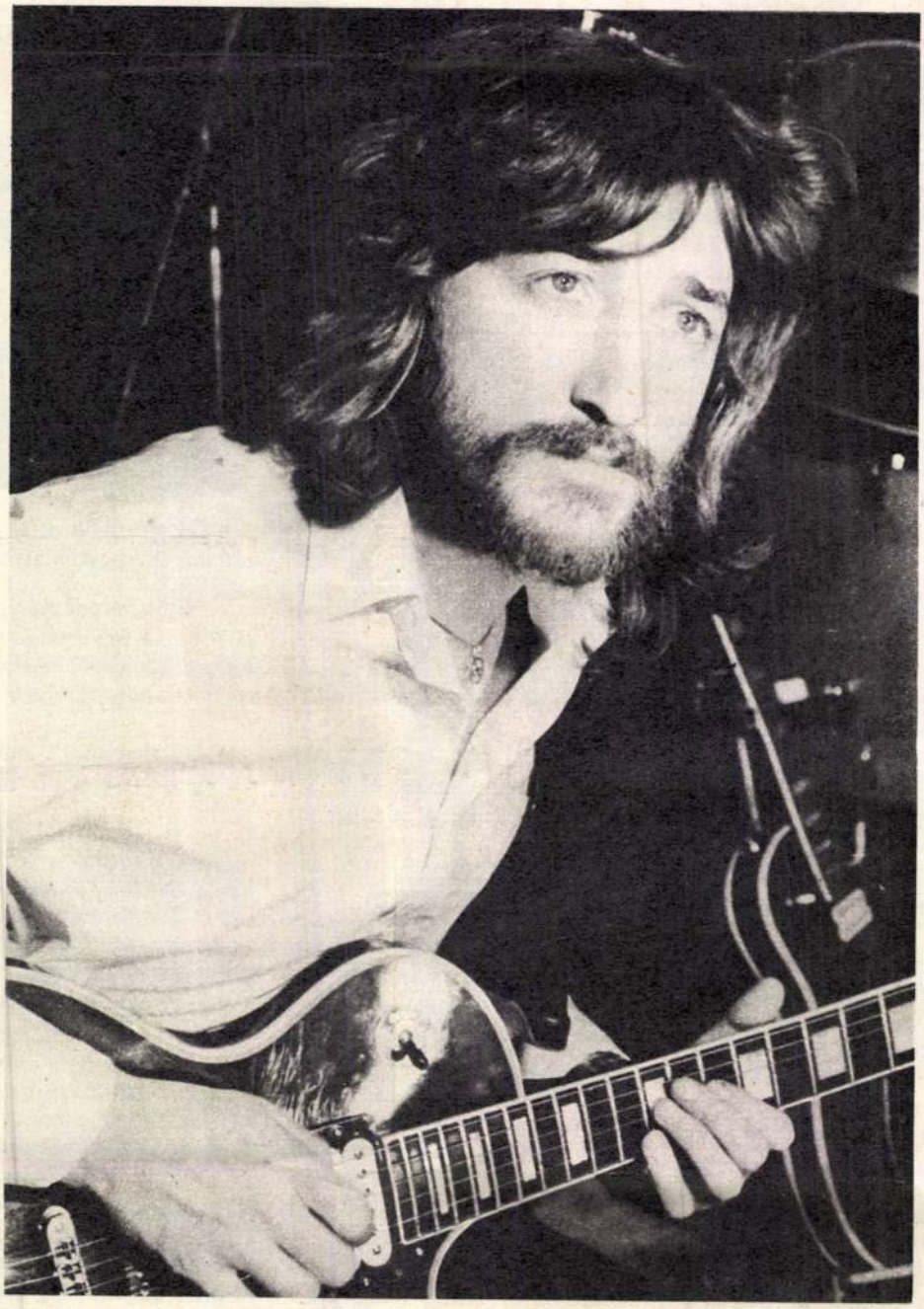

Alekszandr Szitkoveckij, az Avtograf rockcsoport vezetője. Írásunk a 4—5. oldalon

Ivan ~~Brödvi~~ Brovlij
fafaragó

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-742, 340-726

SZOVJETUNIÓ

1984 -11-

— Mások is osztották ezt a véleményét?

— Persze. Hiszen mindenki azzal a szándékkal készítette el alkotását, hogy örülne, ha minél tovább láthatnák az emberek. Én magam is fájó szívvel búcsúztam el a szobromtól, mint egy hús-vér embertől. Kicsit sajnáltam otthagyni. De megnyugtató, hogy a táborban készült alkotásokat egy szabadtéri múzeumban kiállítják. A helybeliek és a turisták elsétálhatnak ide, lepihenhetnek, beszélgethetnek, a gyerekek játszhatnak a szobrok között. Ez az esztétikai nevelés legjobb módja.

— Ezek szerint a táborban elsősorban nagyméretű alkotások születtek?

— Igen, a legnagyobb egy nyolcméteres szobor volt.

— Ön mit csinált?

— Kezdetben kissé tanácstalan voltam. Nonfiguratív szobrot nem akartam készíteni. Olyan művet szerettem volna faragni, ami emlékeztet a Kárpátalja tájaira, hangulatára. Végül is egy háromméteres figurális alkotást készítettem. A címe: Tél.

— Hajtotta az idő a művészeket?

— Bizony kevés volt az idő. Egy hónap nem sok. Napkeltétől napnyugtáig dolgoztunk. A faragás kemény fizikai munka. Egy három méterszer másfél méteres, acélos tölgyet még tűzifának felaprítani sem könnyű. Hát még szobrot készíteni belőle! De ragyogó munkakörülmények vártak bennünket Nagyatádon. Korszerű eszközök, gépek álltak rendelkezésünkre, s ez sokat segített a munkánkban. Nagyon figyelmesek, kedvesek voltak hozzánk vendéglátóink, ideális alkotói légkört teremtettek számunkra.

— Volt idő ismeretségeket kötni is?

— Természetesen. Fociztunk, pecáztunk, szalonnát sütöttünk, beszélgettünk.

— Nyelvi akadály?

— Ugyan, ilyen nem létezik, van kezünk, lábunk meg szívünk. Én egy kicsit értek is magyarul, mert már tizenkétszer jártam önöknél.

— Nem érzi úgy, hogy nemcsak a szobrász alakítja az anyagot, hanem a fa is formálja a művészt?

— De igen. Mi nehéz fizikai munkát végzünk. Mondják is, hogy mi nem értelmiségiek, hanem munkások vagyunk. Zárkózott emberek. Ez talán azért van így, mert míg egy festő például azonnal a vászonra viheti az élményeit, nekünk önmagunkkal és az anyaggal többet kell viaskodnunk. S közben nincs mód a kitárulkozásra.

— Milyen témák foglalkoztatják?

— Erről nehéz beszélni. Valahogy sosem tűnt úgy, hogy íme, evvel és evvel a munkámmal szívesen dicsekszem. Alkotásaimmal mindig kettős célom van: beszélni a népemről, az emberekről, és vallani a hagyományokról. Két gyermekem van, tizenkettő és huszonkét évesek, szeretném, ha ők is és persze mások is megértenék mindazt, amit már nem láthattak, nem élhettek át. Hogyan patkolták a lovat, milyen volt egy régi esküvő, hogyan öltöztették a menyasszonyt. Különben mindez feledésbe merül.

Rados Péter

VENDÉGÜNK

Az AVTOGRAF rockcsoport

Az Interkoncert és az Ifjúsági Rendező Iroda szervezésében tíz napig vendégszerepelt hazánkban az egyik legnépszerűbb szovjet rockcsoport, az Avtograf együttes. A Pandora's Box-szal együtt járták az országot, felléptek Ajkán, Balatonszemesen, Túrkevén, Makón, Jászszentandráson és kétszer a Budai Ifjúsági Parkban. A tehetséges zenészek koncertjein a lendületes, dallamos, ugyanakkor súlyos akkordokra épülő muzsikán kívül a látványnak is nagy szerep jutott. Az együttes vezetőjével, Alekszandr Szitkoveckijjel a csoport tevékenységéről, elképzeléseiről beszélgettünk.

— Milyen meggondolásból választották az Avtograf nevet?

— Az avtograf szónak oroszul két jelentése van: saját kezű aláírás és eredeti kézirat — s mi valami sajátosan egyénit szerettünk volna teremteni a szovjet könnyűzenében.

— Mikor alakult meg az együttesük?

— 1979-től játszunk együtt, 1980 óta vagyunk hivatásos zenészek. Együttesünk összetétele kezdettől fogva változatlan. Öten vagyunk: Artur Mihejev énekes, Leonyid Makarevics, a billentyűs hangszerek megszólaltatója, Viktor Mihalin dobos, Leonyid Gutkin basszusgitáros és jómagam, a gitáros. Mindannyian képzett, hivatásos zenészek vagyunk; ketten konzervatóriumot, hárman pedig zeneiskolát végeztünk. Zenekarunk munkáját 11 főnyi állandó műszaki személyzet is segíti.

— Milyen stílusban játszanak?

— Progresszív rockot, art-rockot, amely elsősorban Angliában és Franciaországban népszerű. Véleményünk szerint ez a stílus a rock legkomolyabb irányzata. Ezt a stílust egyedül mi képviseljük a Szovjetunióban. Talán nem tűnik szerénytelenségnek, ha azt mondom, népszerűek vagyunk otthon.

— Kik a példaképeik, kiktől tanultak a legtöbbet?

— Két együttest említhetek, a világhírű angol Yest és a Genesist.

— Kik írják az Avtograf számait?

— Ha sokat tanultunk is az említett két zenekartól, kezdettől fogva a saját számainkat játszottuk. Kezdetben én voltam a csoport zeneszerzője. Ma már zenekarunk szinte minden tagja foglalkozik zeneszerzéssel. A legtöbb számunkat Gutkinnal közösen írtuk.

— S ezek közül jó néhány, például az Igazság, a Hajó vagy a Divat hamar sláger lett a Szovjetunióban. Magyarországon gyakran és joggal bírálják a táncdalszövegeket. Ki írja az önök számainak a szövegét?

— A szövegírás minden zenekar számára gond. Mi két fiatal moszkvai költővel, Margarita Puskinával és Borisz Barkasszal dolgozunk együtt, s azt hiszem, szövegeink költői színvonalúak. Előre megbeszéljük, milyen legyen a szöveg, milyen megzenésíthető verseket várunk házi költőinktől.

— Hol mutatják be új szerzeményeiket, hol szoktak fellépni?

— Moszkva és más városok hangversenytermeiben, művelődési központjaiban. Csak koncerteken lépünk fel, ilyenkor 1—2 ezer

megjiva

Brown

fametsző

metszetei a

Vas. Ujs.

1857. 5. l. 25. l.

77. l. 86. l.

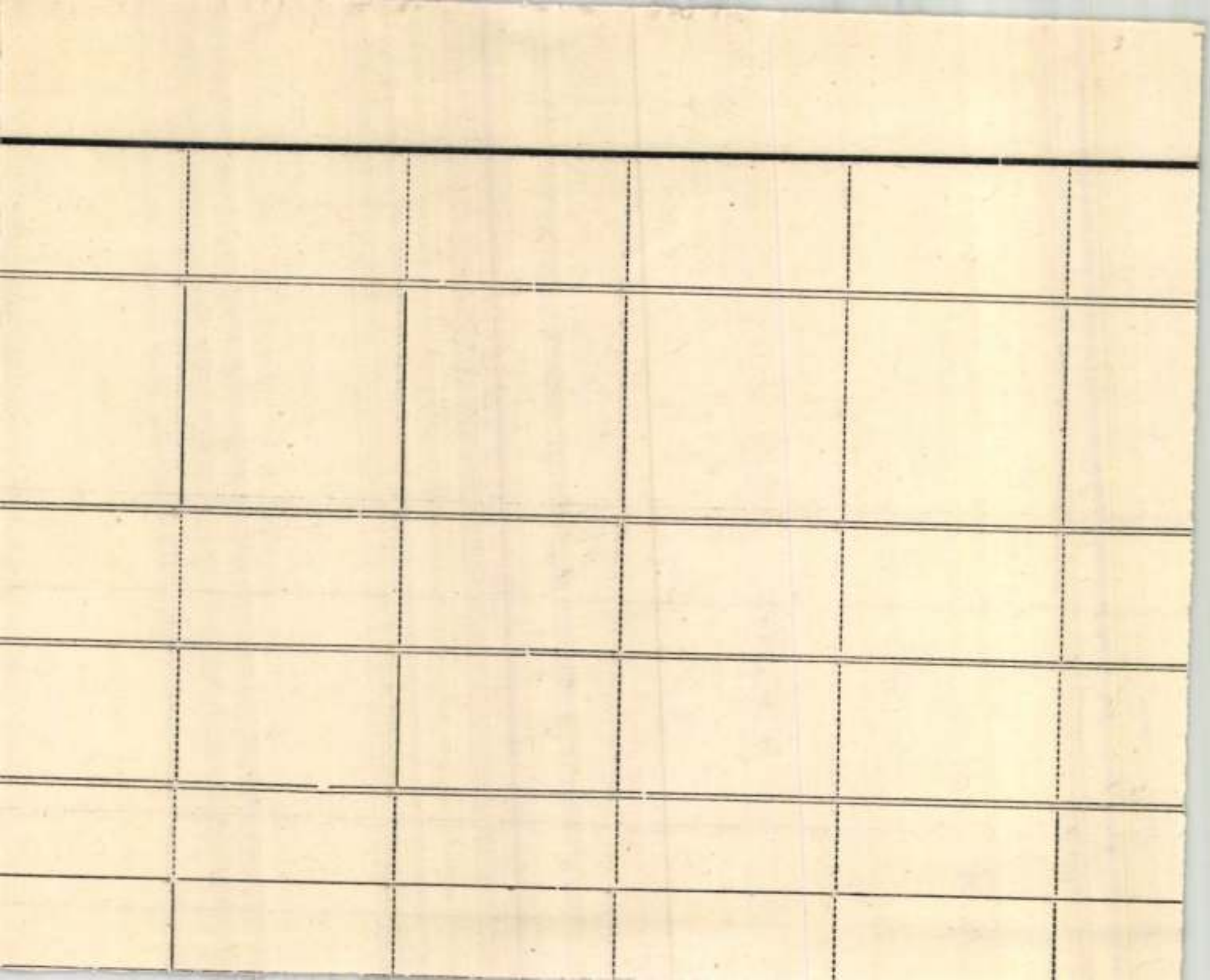

Vasárnapi Ujság 1-sö számához 1858.

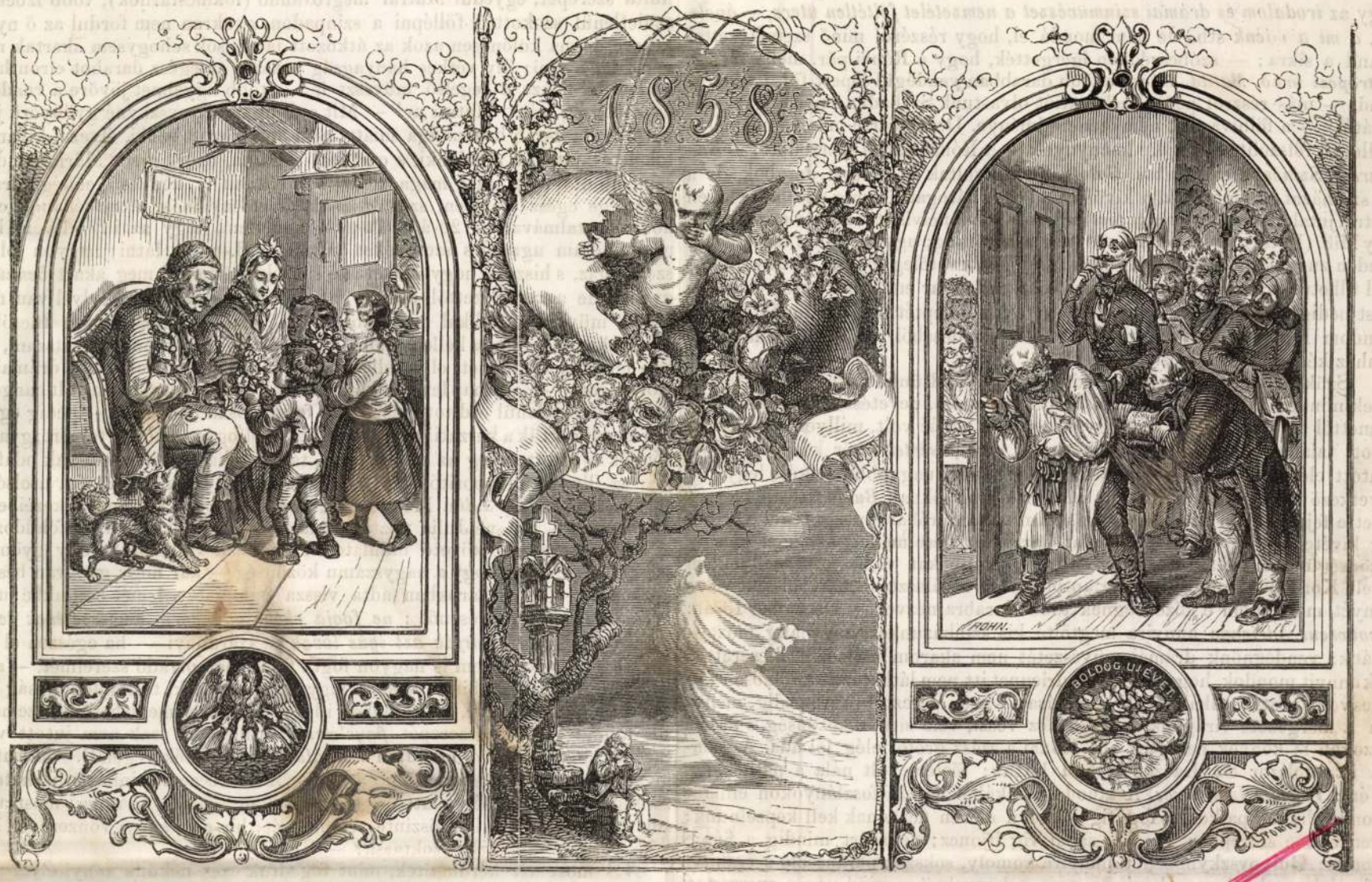

BOLDOG UJÉVET.

1858. UJ-ÉV NAPJÁN.

Nem ollyan rosz ez a világ, mint a millyennek szeretjük mondogatni.

Igaz, hogy jobb idö is járhatna ránk; de hátha még roszabb járna? Igaz, hogy az elmult esztendö minket sem fürösztött tejbe, nem takargatott bársonyba, de legalább vérbe sem fürösztött, mezetelen sem hagyott.

Nem volt ugyan jó vásár, de volt jó termés, s ha gabonánk, borunk ára leszállt, vigasztalhat bennünket az a gondolat, hogy vannak ollyan országok, a hol százezrével ehezik a népség, s megköszönné, ha legalább bora buzája volna.

Igaz, hogy sokszor porba esett a pecsenyénk, kihullott kezünkböl a reménylett falat, de vigasztalhatjuk maguakat azzal, hogy kikerült bennünket minden nem reménylett csapás. Mig Európa egyik részén döghalál pusztitott, más részét árvizek rongálták, a mig Ázsiában siralmas harcz folyik, másutt városokat dönt halomra a földalatti tüz, miknek lakóit a nélkül is eléggé sujtja más földalatti baj; a mig Németországtól Angliáig ugy omlanak rakásra a leggazdagabb kereskedöházak, mintha azokat is földrengés bántaná, addig mi csak megvoltunk a mi szegény szerény középszerüségünkben, s ha nem dicsekszünk is, de legalább nem is koldulunk egyik országról másikra, hogy könyörüljön rajtunk.

A kereskedelmi hirlapok naponkint *tele vannak* hirhedett kereskedöi firmák emlegetésével, a mik százezrekkel, milliókkal buktak, még eddig egy magyar név sem fordult elö közöttük. A leghiresebb gyárak százanként hagyják kenyér nélkül a szegény munkás népet; bizton hiszem, hogy az által egy magyar ember sem jutott tönkre.

Egész világszerte átalános bukással, összerogyással kezdödik az uj esztendö, a romlás bennünket is sujt, tagadhatatlan, a magyar földbirtokos minden értékén sokat veszitett, s a pénz, mint mindenütt, ugy nálunk is ritka madár lett .... És ezen napjaiban az érték-sülyedésnek egy tényt fog feljegyezni a historia emléklapjaira, a magyar nemzetről, egy örvendetes tényt, melly ép ugy megérdemli az örök emlegetést, mint Árpád honfoglalása, mint öseink höstettei; azt, hogy midön a kényszeritö szükség a magyar nemzetet takarékosságra inté, e takarékosságot nem kezdte szellemi szükségein, hanem a midön legsulyosabbak voltak az idök, nemzeti életének organumát, az irodalmat, akkor pártolta legerélyesebben; a magyar nép tömege inkább megvonta a szájába betevö falatot, és fordità azt szellemi mivelödésének fentartására!

Eddigelö minden magyar hir- és szépirodalmi lap — kivétel nélkül — nagyobb közönségnek örvend, mint tavaly ugyan ez idöben; a közönség daczára a pénztelenség és a hozzájárult hirlapbélyegnek, növekedö számmal sereglett irodalma közlönyei körül, s bizton kimondhatjuk, hogy e jövö évben, a közönség hiánya miatt egy sem fog azok közül elesni, de jobb, és erösebb leend akárhány, mint volt eddig.

És ez ollyan tény, melly elött le kell vennünk kalapunkat, és elmondanunk százegyedszer, a mit már százszor elmondtunk, hogy nincs ollyan büszkeség, mint a magyar iró büszkesége, ha arra gondol, hogy egy ollyan nemzet irója lehet, a minö a magyar nemzet!

Az Isten tartsa meg öket egymás számára továbbra is.

Jókai Mór.

*

Brown Samuelszo

A debreczeni szinvilágból.

(November—december.)

Csabai Pál, szinigazgató, november elején szép reményü rózsaszinlapokon 60 előadásra előfizetési fölhivást intézett a közönséghez, elmondá, hogy az *irodalom és drámai szinmüvészet a nemzetélet föltétlen ütere, — ápoljuk, a mi a miénk* stb., de nem mondá el, hogy részéről minő személyzettel álland a sikra; — szóbeszédben igérgették, hogy a Rónai pár, melly ***Essex, S.-tropezi urnő, Matild, Bácsi*** s több darabban vendégül lépett föl, itt maradand, — más részről pedig reclamatiót olvastunk Szabadka szinházigazgatóságától; — a fölhivásnak nem lett eredménye. Decemberre már 15 előadásra szállott a fölszólitás le, s eredménynyel; — a Rónai pár is szerződött; — ***Bányarém, Szinész élete, Csikós, Galotti Emilia*** voltak az előörsi darabok, de a kis szinházat az előfizetőkön kivül nem sokan látogatták, mig december 11-én Mátrai jutalmául a ***Vén bakancsost*** hirdető lapon concivis atyánkfia élesréti Szikszay Mih. (Réthi) nevét pillantván meg a közönség; ugy megtölté a szinházat minden zugában, hogy Bánki uram is, ki, közbevetőleg legyen mondva, mintául ülhetne arra nézve, hogyan kell a szép magyar embernek teremve lenni, most pedig Réthit komába hiván le, egyetlen fölléptét neki köszönhetjük, — mondom Bánki uram is igy kiáltott föl szük üléséből, — „bizony, nagyobb szinház kéne már Debreczennek.“

Szükségtelen irnom, mennyire gyönyörködtünk Réthi előadásában, kinek minden ize, porczikája, mozdulata, pislogása, nevetése, haragja, az első jelenettől az utolsóig, fogytig ugyanazon vén bakáé volt, millyent az életben itt-ott találhatunk. Másnap a ***Csizmadia mint kisértet*** gyér közönség előtt adatott elég silányul, — talán azért, hogy annál uagyobb ellentéte legyen a következő kilencz napon élvezett müvészi előadásoknak. ***Bulyovszkyné*** nagyra vetette fejét, midőn kilencz egymásutáni napon próbára merte tenni egy két tag kivételével illy gyönge társulat közremüködése mellett szinházi kicsiny közönségünk kitartását, s többnyire olly darabokat választott, mellyekben Priell Kornéliát annyiszor megtapsolók: — e választás miatt ki kell véleményét mondanom e közönségnek több darabra nézve. — December 13-án: ***Lecouvreur Adrienne*** annyira megtölté kis szinházunkat, hogy alig mozoghatánk; vendégnőnk drámai müvészetét nem akarom halmozni dicsérettel, csak annyit mondok, hogy még illy Adriennet itt nem láthatánk; különösen fölséges volt az estély alkalmávali szavalása; — azon percztől fogva pedig, mellyben a mérgezett virágbokrétát kezéhez veszi, vele sirt a közönség s férfias arczokon is könyek peregtek alá. Rónai a szász grófot elég jól adá. Adriennet itt utolszor Sz.-Laczkóczinétől láttuk; főelem volt nála a pathos. — 14-én: ***Vicomte Letorieres.*** A tanoda ablakából lepedő-foszlányokon elillant vicomte diákot pajkos, s fogytig jókedvü eleven ficzkónak kell képzelnünk; illyen volt e szerepben Pr. K., szilaj vig ifjoncz; de azért mindig a finom vicomte; Bulyovszkynében többnyire komoly, sokszor parancsoló s csakis a tréfás jeleneteknél mosolygó, de nem a könyelmü s mind végig gyermeteg vicomteot láttuk; — amannak már arcza, hangja, alakja, elevensége illy szerepre alkalmasabbak, mig tisztelt vendégnőnk komolyabb arcza, hangja, jellemkifejezése inkább és ***főleg*** drámaiak; azért határozottan állitani merem, hogy mig Priell Kornélia olly Adrienne, olly G. Margit, olly Stuart Mária soha nem bir lenni mint Bulyovszkyné, ugy ez utóbbi olly vicomte, olly tiszaháti libácska soha nem lesz, mint amaz; lépessék föl próbául Pr. K.-át Pesten a vicomte szerepében, s meg vagyok győződve, hogy a fővárosi itészek elfogulatlan többségét birandom. — Egyébiránt a mai komoly hangulatra okot adhattak a mellékszemélyzetnek, különösen Szabónak (Pomponius) ismételt ügyetlenségei, elkésései; — hát az akkoriban divatozott hajporos parókák az illetők fejeiről hol maradtak?

15-én: ***Gauthier Margit.*** A mennyivel jobb vicomte Pr. K., tiz fokkal jobb Margit — Bulyovszkyné. — E szerepet különböző látpontból fogta föl e két derék müvésznő; amannak egész lényén elömlik azon fájó érzet, hogy sorsa olly iszonyu kenyérhez nyulni kényszerité, s Armándot szerinte épen csak e szende modor által hóditá meg, mig emez francziás könnyelmüség, ingerlő mosolyok által csábit, s gyakran átlátszik a tetszvágy, hiuság, könnyelmüség Armánd iránt már fogamzott szerelmén keresztül is. E két különböző fölfogás mindenike lehet jó, — de kevés szóval — B.-né sokkal, de sokkal müvésziebb, s részletező müvésziebb Margit amannál. — Egyedül a haldoklás gyöngédebb perczei élnek kedvesebben emlékünkben Pr. K.-tól, mert jobban esik nézni egy megtisztult nőnek vég lehelletéig beszélgetés közbeni örökre elalvását, mint látni, hallani, a halállali erősebb tusát. Rónai — Armándot — bár nem szakmája, elég jól adá; Szabó (Varville) ismét ügyetlenkedett.

16-án: ***Tiszaháti libácska*** és ***Horace munkái.*** Pr. K. elevenebb, szeszélyesebb, kedvesebb, pajkosabb, gyermekesebb libácska; különben vendégnőnk mindkét darabban nagyon tetszett. — 17-én: ***Lowoodi árva.*** A két müvésznő játéka megitélésében habozólag libegett a közönség, s megoszlott a vélemény; a külalak és hang itt is előnyére van Pr. K.-nak mint árvának, mig ez előnyt B.-nénak müvészetével kell pótolnia; a Rochesterreli éji találkozás amattól sokaknak jobban tetszett; Rónai kielégitő volt, de már Budai Adélnak (Adele) hangját csakugyan nem hallottuk. — 18-án: ***Az ablakon kiugró nő.*** Gyönyörü kis magyar menyecske volt Bulyovszkyné; szinte szerettünk volna abból a káposztából enni, mit kis kezei olly ügyesen tisztogattak, e mellett még nagyon is jól játszott, de miért komolykodott annyit? ne vegye rosz neven, nem voltunk a szokott számmal, de nagyon ismeretes ez a darab, aztán nem kellett volna azt a jutalomjátékot olly nagyon előrehirdetni, mert mi ugy szoktuk, hogy jutalomjátékot megelőző darabba nem igen járunk.

19-én, jutalom-játékaul: ***Stuart Mária.*** A különben is fölemelt ár még magasbra emelve, minden számozott hely, sőt a karzaton 24 ülés zártszékké alakitva, zsufolt ház. — Megvallom, féltem ezen (ha minden tag jól össze nem működik) unalmassá válható nagy műtől; de dicséretére legyen mondva a társulatnak, minden lehető erejét kifejté, Csabayné jól adá Erzsébetet, nem olly királynéi finomság nélkül, mint Essexben szokta, még Szabó is megtanulta szerepét, egyedül Mátrai megrovandó (főkincstárnok); több izben készületlenül szokott ő föllépni a szinpadon, gyakran nem fordul az ő nyelve kereke, de ma különösen azok az átkozott jambusok sehogysem akartak nyelvéről leperegni; illy vétkes hanyagság sokszor az egész darabot elronthatja, s zavarba hozza a legelső müvészt is; — több figyelmet jövőre a vendégek és közönség iránt, Mátrai ur! — Mit szóljunk Bulyovszkyné gyönyörü játékáról? — a darab hosszasága miatt nem unatkozott senki, élvezni kivánta a tökéletes játékot mindenki, s csak azt sajnálta, miért nincs Mária mindig a szinpadon! — itt már maga méltó helyén volt a kedves vendég, drámai tehetsége egész erejében, szavalásának, érzemény einek, arczjátékának egész hóditó hatalmával. — 20-án: ***Tücsök.*** Ismétlem, hogy az illy eleven, hogy ne mondjam ugrifüles szerepeket sajnálom B.-nétől látni; nagyon jól játszott, igaz, s hiszem, hogy müvészete sok oldaluságáról meg akart ***bennünket*** győzni, de a természettől komolyabb arczczal, s talán kedélylyel van megáldva, müvészete sokkal magasabban áll, mintsem onnan illyen tücsökféle szerepekre leszállania kellene; s ha mégis akar illy darabokban játszani, mosolyogjon minél többet, olly kellemmel mint szokott s feledtesse a drámai komolyságot! — Vasárnap levén, a karzat is nagyon vasárnapiasan volt hangolva, egy része éktelenül orditott, más része folytonosan conversált — pedig egy izben megdicsértük a karzati publikumot józan fölfogásu magatartásáért; gyakran kéngőz is ütötte meg az ember orrát, talán dohányozni is szoktak odafent? Kár az illy csendháboritókat s pipázókat ki nem tiltani. — 21-én, utolsó föllépteül: ***Romeo és Julia.*** Megijedtem, midőn Romeot Gárdonyi kezeibe láttam letéve! — B.—né Julia tiszta s odaadó valódi szerelmét, önfeláldozását az egymást gyorsan követő indulatok különbözű változásait, olly gyönyörü szinekben ecsetelé, hogy a nagyszámu közönség — kár hogy gyakran beszéde közben is — tapsviharokban adta vissza bámulatát. Ismét eszünkbe jutott, kérni a derék müvésznőt: ***ne fogja ekébe gyönyörü müvészetének telivér büszke paripáját, elbirják azt igás lovak is.*** Gárdonyi — ha egészen el nem ejtette is — bizony nem is nagyon fogta fel Romeo olvadó szerelmét, — akart ő olvadni, de nem birt; epedés, lágyság, arczjáték, testhajlékonyság nem sajátjai! — Kovácsiné, ki különben illyes szerepeket meglehetősen személyesit, aligha elolvasá szerepét ***figyelmesen***, különben csak nem jutott volna eszébe, hogy ***szurkálót*** mondjon ***szolgáló*** helyett. Játék végén B.—né hatszor hivatott, s tapsvihar volt a bucsuszó. — A debreczeni szinházba járható közönséget részvétlenség miatt megróvják sokan, — B.—né ismeri most a társulatot, szeretnők hallani őszinte véleményét; bir-e ez annyi vonzerővel, hogy a közönséget szinházba szoktassa? — Simus justi!

S most azt kérdhetitek, mint fogadtuk ezen nekünk annyi élvet nyujtott kitünő müvésznőt a nagy magyar város falai között? — hát! — kilencz napig megtöltöttük a szinházat meglehetősen, kitapsoltuk minden felvonás után háromszor hatalmasan; jutalomjátékán egy pár hosszu szalagos koszorut röpitettünk lábaihoz; utolsó előadásán pedig hatszor egymásután kihivtuk s megéljeneztük magyarosan! — s ennyi az egész! — Ugyan nem volna nehány család e nagy városban, melly összehivott jó ismerősei körében egy kissé előzte volna a müvésznő unalmait, s közelebbről megismertette volna a müvelt nő szellemét? — nem volna fiatalság, melly egy maradandó s a müvésznőt a közönségre is emlékeztető, s egyuttal elismerést is tanusitó bármilly csekély emlékecskére gondolhatott volna? — fájdalom volna! — de a tapasztalás azt mutatja, hogy nincsen. △

Irodalom es müvészet.

— A „***Budapesti Szemle***“ III. füzete az előfizetöknek szétküldetett. A szerkesztő, ***Csengery*** Antal, ismét egy becses könyvvel gazdagitá irodalmunkat. Legyen elég, e füzet tartalmát röviden érintenünk, melly a figyelem felhivására sok okot szolgáltat. A füzetet báró ***Eötvös*** József nyitja meg, értekezvén „a franczia forradalom okairól; követi: Zord-idő, történeti regény (folyt.), báró ***Kemény*** Zsigmondtól; — Virgil (életirás és jellemrajz ***St. Beuve*** után), Székely Józseftől; — Bábel tornya, az ékirat és a magyar nyelvészet, ***Hunfalvy*** Páltól; — Politikai szemle, ***Kemény*** Zsigmondtól; — Politikai szemle (utazási munkák ismertetése). — Nemzeti szinház: Birálat, Jókai „Dózsa György“ drámája felett, ***Gyulai*** Páltól. Melléklet: Babylon romjainak térképe. — A jelen 3-ik füzettel bevégződik a Budapesti Szemle első kötete. Mint olvasóink tudják, tiz füzet teend egy évi folyamot, mellynek előfizetési ára 10 pft. — Örömmel látjuk, hogy e vállalathoz mindig nagyobb erők csatlatkoznak, s igen szép kilátásaink vannak, hogy e vállalat a magyar tudományosság egyik tekintélyés gyülpontja leend.

— Másik tudományos folyóiratunk, a ***Toldy*** Ferencz által hét év óta kiadott „Uj Magyar Muzeum“ is folytatandja ez évi pályáját. Az előfizetési felhivásban a szerkesztő igéri, hogy az eddigi ismert rovatokon és szakokon kivül figyelmet forditand „korszerü tudományos és irodalmi kérdésekre is.“ A Muzeum tárczája szintén fog nyerni tartalomban s változatosságban. — E folyóiratnak egyik becses kiegészitő része az „Akademiai Értesitő“, melly a tudós társaság munkálatairól hoz részletes tudósitásokat. Előfizetési dija az Uj Magyar Muzeumnak ***egész évre*** helyben 6 pft., postán 7 ft. 30 kr. (félévre 3 és 4 pft.). Megjelenik minden hónapban 1 füzet. Gyüjtőknek 8 után egy tiszteletpéldány. Kiadja: ***Emich Gusztáv.***

— A r. kath. ifjusági irodalom egy épen olly diszes, mint hasznos művel szaporodott. Ugyanis a lefolyt év utolsó napjaiban jelentek meg ***második*** javitott és bővitett kiadásban ***Szepesi*** Imre kegyesrendi tanár „***Áhitat gyakor-***

VASÁRNAPI UJSÁG

27. szám.

Pest, september 3-kán 1854.

A „Vasárnapi Ujság“ hetenként egyszer egy nagy negyedrétü iven jelenik meg. — **Előfizetési dij helyben :** julius—decemberi folyamra azaz : hat hónapra **1 pft.** Házhoz küldve **1 ft. 30 kr. p. p.**

☞ **Postán elküldve** minden egyéb költség nélkül : julius—decemberi folyamra azaz : hat hónapra **1 ft. 30 kr. pp.** — Az előfizetési dij az alulirt kiadókhoz bérmentve utasitandó.— **Landerer** és **Heckenast**, kiadók (Egyetem-utcza 4. sz. a.).

Gróf Széchenyi István.

Azon nagy magyar férfi képét látjátok magatok előtt, kiről méltán elmondhatja a történetirás, hogy hazájával legtöbb jót tett. Neve Széchenyi István. Egész családját jellemzi e czim „a haza boldogitója.“ Atyja Széchenyi Ferencz alapitá a nemzeti muzeumot, anyjának testvére gróf Festetics György, a Georgikont. E hon áldott családból született István 1791-ik sept. 21-én. Ifjukora zajos küzdelmek közt telt le; egész huszon négy éves koráig katona volt, vitéz katona, ott is becsületet hozott a magyar névre, tanusitják ezt érdemrendei, miket több küludvartól kapott; a lipcsei ütközetben fontos megbizatással küldetvén Blücherhez, az ellenség valamennyi őrszemein keresztül, a portyázók csatárlánczai között lovagolt át az ősz vezérhez s ugyan azon az uton tért ismét vissza saját hadseregéhez. A harczok elcsendesülte után a külföldet utazta be; ifju barátja b. Wesselényi M. társaságában keresztül utazott egész Európán *gyalog*, miközben a két nemes gazdag ifju, azon vetélkedett egymással, mellyik közülök edzettebb a nélkülözésekben. Wesselényi győzte jobban a fáradságot, de Széchenyi az éhséget. 1822-ig bejárta Angol, Franczia, Német, Spanyol, Olasz, Török és Görögországot s Kis-Ázsiát, s ezen korból, mint délczeg, daliás, testgyakorlatokban, férfias küzdelmekben kitünő ifjut ismerjük öt. 1825-ben látjuk legelőször a hon szine előtt megjelenni. Az akkori országgyülések terén egész váratlanul tünt fel egy fiatal huszárkapitány, ki töredezett, hibás magyarsággal inditványt tett egy magyar tudós társaság felállitása iránt s e czélra egy egész esztendei jövedelmét 60 ezer pengő forintot ajánla fel. „Hát te miből élsz addig?“ kérdék tőle. „Majd eltartanak az ismeröseim.“ felele ő s nemes példájára megalakult a magyar akademia, közel 400 ezer pengönyi tökével. Ez volt Széchenyi feltünése a nemzet előtt. Még akkor alig birta a magyar nyelvet, de a magyar szív kipótolta azt, s már néhány év mulva, mint egyiket legmagasabb iróinknak láttuk öt, ki azon müvekben, miket a közönség elé bocsátott, uj életet lehelt nemzetébe, felrázta azt az alvó tespedésből; munkásságra, szellemi kifejlődésre, jobblét utáni törekvésre buzditá azt s a mire buzditá, abban maga is ment példával elő.

Egyetlen czélja volt minden vállalatainál : nemzetének mind szellemi, mind anyagi téren fölemelkedése. Ezért alapitá a tudós társaságot, s e ténynek köszönhetjük, hogy most szilárd irodalmi életünk van, hogy minden szépnek és nagynak tehetségeiben gazdag fajunk, a müvelödés századát élte keresztül három évtized alatt. Ő inditványozá 1831-ben a magyar szinházat, melly mindekkorig olly kegyelt tárgya maradt a közérzületnek. Mi volt a téjjel mézzel folyó Magyarországon a közelszegényülés egyik oka? A rosz közlekedési eszközök. Széchenyi hozta létre a Dunagőzhajózást s azóta *minden* magyarországi birtok, legalább értékének felével feljebb hágott. A gőzhajózás azonban nem terjedhetett ki Pest kikötöjétől egész a tengerig, mert az aldunai parton volt egy meredek szirtes hely, mellyet Vaskapunak neveztek eleitől fogva s ez tiltá a nagyobb hajók keresztülmehetését. — Széchenyi vaskeze széthányta e sziklákat onnan, utat nyitott a kereskedelem számára s azóta Stambulig járhatnak gőzhajóink. Mi volt az oka, hogy a magyar faj olly kicsiny szerepet játszhatott ujabb idökben a társadalmi téren? Mert nagyjaink elhanyagolták az országot. Széchenyi rajta volt, hogy megkedveltesse velük hazájukat. Egy középpontnak kellett lenni az országban, hol a magas hazafiak jól érezhessék magukat. Ez lett Pest. Széchenyi gondoskodott Pest szépségéről, nagyságáról. Inditványára alakult a nemzeti casino, az elökelök kedvencz gyülhelye; ő létesité az évenkénti lóversenyt, a nemesi mulatságok e leghasznosabbikát, a fővárosnak egy legdisztelenebb részét pompás ligetté varázsolta át a közönség hasznára. Sok mindenre lett volna még szüksége az országnak; hogy ez mind kiteljék, ő inditványozta a két garasos önkénytes nemzeti adót; s hogy az eddigi terhek ne csupán a köznép vállait nyomják, hanem minden osztály vegyen részt azokban, ő küzdött legerősebben a közteherviselés mellett, s midön az 1844-ki országgyülésen ez elv elfogadtatott, ennek diadalára vörös bársony öltözetben jelent meg az országgyülésen, mert ez által lett a magyar nemzet egygyé, nagygyá. Az ideig háromfelé volt törve, főnemes, köznemes, és paraszt. A legelsö válaszfalat közöttünk Széchenyi vállai ingaták meg.

És végre e nyolczadik csodája a világnak, a lánczhid, melly örök emlékeül Széchenyi nevének, áll a két város között; lehet-e ennél beszélöbb, magyarázóbb jelvénye az ő jellemének? Magas és szilárd, miként az ő lelkének minden gondolatja, két város egyesitője, mikép ő iparkodott egyesiteni fent és alant, jobb és baloldalon levöket, örök idökre épült, miként örök idökre kivánta ő megalapitani faja boldogságát.

Az ujabb idök viszontagságai összetörték e nagy férfi lelkét, most lelki-betegen, semmivé téve vált el cselekvései teréről, s ki egykor országok jövöjét intézte, most saját magát sem ismeri többé.

De emlékei élni fognak, a mig magyar él. Hajdan a csillagok közé emelték a népboldogitókat, mi tegyük öt be sziveinkbe, hadd világitson ott, mint a nemzeti kifejlödés szellemi és anyagi nagysághoz törekvésének vezércsillaga. ***

Utazás a föld körül.

Anderson nyomán Dr. Hegedüs.

I.

Századok hosszu során keresztül, földünket egy nagy, a világtengertöl övedzett tányérnak lenni vitatták, mellybe messzebbre hajózni veszélyes, söt bünös merénylet volna.

Egyes néposztályok érdeke, s az emberi kebelben létező csodavágy az ismeretlen s kietlen viz-sivatagot, vészes rémekkel népesité. — Majd egy fekete kézről regéltek, melly a világ végéhez közel utazót, hajóstól a tenger mélységes fenekére lehuzza, — majd óriás tengeri növényekről meséltek, mellynek ágai szétronthatlan hálót fonva a hajó körül, annak menetét gátolják, legénysége éhen szomjan ott vész.

De bármilly soká tartsa fenn magát a setétség, — országa mulandó, s előbb utóbb tért kell engednie az igazság fényes nappalának, melly előtt semmivé lesz mind az, minek anyja a setétség s apja tudatlanság volt.

A 15-ik század közepén a kalandvágy, tengeri utazásokban kereste kielégitését s Genua leghiresb fia Kolon, vagy a hogy deákosan nevezik Columbus Kristóf, Amerikát felfedezé s diadalmas visszatérte által, a babona mindezen szüleményeit semmivé tette. — Csakhamar találkozott nem egy vitéz hősies keblü férfiu, ki dicső nyomdokait követni sietett.

Portugali születésü Magellan Fernando volt az első, kiben ama nagyszerü gondolat, a földet körülhajózni, — felébredett, s V-ik Károly spanyol királytól segitve, ő volt az első, ki öt hajó s 236 tengerészszel 1519-ik évi september 20-án Sevillából e nagyszerü utra indult.

Dél-Amerika csucsán talált s nevétől maiglan Magellan szorosának nevezett tengerszorulaton keresztül hajózva, a Csendes tengerbe ért; — itt azonban ő Matan szigetén vadak nyilaitól lelte halálát, mig Cano alkapitánya szerencsésen visszahozá Spanyolhonba a hajót s 1522-ik évi september 7-én San Lucas révénél kötött ki.

Utána sokan hajózták körül a földet, kik között említést érdemel a franczia *Drake*, az angol *Kook* s az orosz *Krusenstern*. Az illy utazás a tudomány bár melly szakmájára nézve felette érdekes lévén, — a tengeri hatalmak nem egyszer szereltek fel hajókat, egyedül tudományos czélból.

Legujabban a svéd kormány szervezé fel e végett *Eugenia* nevü fregattját. — Anderson svéd tudós, ki e merényletben részt vett, az utat ismert kedélyességével leirta, — s mellözve az azon tett, szorosan tudományos tanulmányait, egyelöre közérdekességü tapasztalatait bocsátá közzé.

Halljuk az utas saját szavait.

— — —

Elindulás — vihar — Farsund réve — tengeri élet — Portsmouth Victoria — Whigt szigete. — Atlanti tenger.

Rég lévén utazásom terve megállapitva, elég idöm volt képzeletemben magamat az uj viszonyokhoz szoktatni, mellyek reám vártak; a válás perczeiben mindazáltal érzém, mennyi maradt el mögöttem. A gyermek emlékei, az ifju álmai, a férfiu tettei, a haza s barátim kedves alakjai, vegyülve a reménylett s vágyott jövö képeivel, tarka tömkelegben vonultak el lelkem előtt, s midön az esti homályban Stokholm utolsó tornya is eltünt, mélyen érzém, hogy valóm fele, hazámban maradt.

1851-ik évi september 30-án léptünk az utazásunkra szánt *Eugenia* fregatt fedezetére. — Tiz órakor az admiral jött hozzánk szemlét tartani a legénység felett, mellyet rövid de velös beszédében istenbeni bizalomra, hüség s engedelmességre buzditott.

Egy készen álló gözös csakhamar a Keleti tenger közepére vontatott; — kiérve a szabad tengerre, lassan kezde csepegni az eső, mintha az ég maga részvétét akarta volna tanusitani Svédhon négyszáz bátor fiának, — kik messze s bizonytalan utra keltenek. — Daczára a folytonos esözésnek, sürü népség hullámzott a partokon, bucsú gyanánt lobogtatva kendöit a távozók felé.

Kedvező szellő sebesen hajtá hajónkat a Sund felé s ezen keresztül *Kopenhagába.* — Dánia fővárosában nem volt maradásunk, fris szél dagasztá hajónk vitorláit s a Kategat szoroson keresztül, csakhamar az Éjszaki tenger sikjára szálltunk.

Idáig minden baj nélkül jutottunk; itt azonban hatalmas zivatar ért, az első, mit életemben láttam. Soha nem fogom feledni az égig tornyosult hullámokat, s a szél sipolását a hajó kötelékeiben, — az iszonyu ingásokat s a deszkázat szakadatlan nyögését és ropogását. — Mély barázdákban hömpölygött a tenger körülöttünk, mig az ég felhöi korom-feketén függöttek felettünk, ép olly setéten tükröződvén a hullámokon, miket perczenként hófehér tajték boritott. — A hajó orra majd a sós habokat szántá, majd égnek szegezve, ugy tetszett, mintha ádáz rohamában, a mélyen lecsüggö viharfelhöket akarná hasitani. — A látvány nagyszerüsége feledteté a környező veszélyt, s minden dühe a fellázadt haboknak más bajt nem okozott, csak hogy könyveink s málháink megáztak annyira, hogy egész utunkon keresztül a támadó penésztöl kelle mindenkép szabaditani.

Kedvező szelek hijában, Norvéghon partjain kelle végig vitorláznunk. — A merre tekintetünk szállongott, csak vad

Pest, september 30-án 1855.

A „**Vasárnapi Ujság**“ hetenként egyszer egy nagy negyedrétü iven jelenik meg. —

Előfizetési dij julius—decemberig azaz : 6 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy **postai uton** a „**Politikai ujdonságokkal**“ együtt **csupán csak 3 ft pp.** — Az előfizetési dij a „Vasárnapi Ujság“ kiadó-hivatalához (egyetemutcza 4. sz.) bérmentve utasitandó.

Báró Eötvös József.

Mint iró és mint hazafi egyformán nagy ez általunk bemutatott férfiu.

Nagy hazafinak kell annak lenni, ki olly helyzetben, minőbe báró Eötvöst rendelé a sors, az igénytelen magyar irói pályára szánja magát, és nagy irónak, ki a kevés előnynyel biró pályán világhirt vivjon ki magának, elismerést nemzetének.

Eötvös a magyar irodalom első úttöröi közé tartozik s a minö rangot most a magyar irodalomban elfoglal, az bizonyára bármelly nemzet irodalmában elég magas volna, s ez eléggé bizonyitja, hogy mégis kell ezen a magyar nemzeten valami szeretni valónak lenni; hogy nagy irói nem hagyják el, kikre nézve egy más nemzet irodalmához átszegödni olly kecsegtető volna.

Eötvös már huszonkét éves korában annyi irodalmi érdemet szerze nevének, hogy a tudós társaság levelező tagjának választá.

Költészetének ifju korában, mint lantos költő, különösen szép nyelv és mély érzelem által tünt ki; versei közül az, mellyel elutaztakor honától vesz bucsut, viszsoraival (refrain) édes búsan hangzik most is az emlékezetben.

A külföld, mellyet beutazott, nem vonta el szerelmét hazájától, csak jobban megerösité abban. Visszatérve utazásaiból, irta remek „*Carthausi*“ regényét, melly azóta negyedik kiadást igényel.

Ezt követte a „*falu jegyzője*“ nagy irány regénye, mellynek hatása rendülést okozott a nemzet társadalmi életében is.— Később egy nagyszerü históriai regénynyel lépett elö : „*Magyarország 1514-ben*“ a Dózsa lázadás korszakából. — Mindenütt az a szent törekvés, hogy a nép balsorsát felfedezve, azt önmagával és uraival kibékitse.

Báró Eötvös József.

† 1871.

Ezen munkái több nyelvre leforditva, mindenütt nagy tetszéssel találkoztak.

Mint politikai iró is nevezetes helyet foglal el Eötvös. Legujabb nagy munkája a „*XIX. század politikai eszméi*“ igen sok becses uj eszmét raknak mind a hazai, mind a külföldi politikusok asztalára. Bár felfognák azokat. Jelenleg a tudós társaság választá meg alelnökének.

A hirlapirodalomban és az országgyüléseken is köztiszteletet vívott ki Eötvös neve. És birja azt mindenütt, a hol megjelent. Elmondani róla mindazon elismerést, mellyet valóban megérdemel, határos volna a hizelkedéssel. — Elég legyen annyit mondanunk, hogy Eötvös a köz- és magányéletben, az irodalomban és a zöld asztalok mellett mindenütt és mindenkor azok sorába tartozott, a kiknek neve : „*a jók java.*“

A pásztorlegény.

(Beszély.)

(Folytatás.)

Pár perez mulva Juliska maga után betette az ajtót. Jancsi pedig, magát egy fejjel magasabbnak érezve, ballagott haza felé, a keskeny utczán végig.

Mig az utcza ajtóban az ártatlan pásztoróra tartott, bent a szobában más fajta jelenet adta elő magát. Bokros Mihály uram fontos szótlansággal járkált föl alá a sárga agyaggal padozott szobában; magas homloka, melly az idők jó voltából feje tetejénél is hátrább végződött, borsónyi vizcseppeket izzadt, s ha élete párja kérdéseket intézett hozzá, azok közül csak tizedikre felelt, akkor is ollyképen, hogy a felelet mindenre illett inkább, csak a kérdésre nem.

— Mihály! — szólott a türelmet vesztett nő, a kijavitott köpönyeget a fogasra akasztva.—Mi bajod, mért vagy olly rosz kedvü?

— Rosz kedvü, mondád? — mosolygott Mihály gazda szánakozólag — látszik, hogy asszony vagy, asszony, ki csak a mondott szóból ért, de a gondolatokba nem lát, ehhez politika kell, azért több a férfi az asszonynál, mert politikája van.

— Politika! — Sohajtott Sára asszony, akaratlanul a multakra gondolva.

— Csak sohajts, feleségem asszony, nagyon értem, mit jelent az efféle sohajtás; nemde, hogy férjed politikája elnyelte földedet, szölödet, kertedet, pénzedet?

— Mihály, te méltatlan vagy — válaszolá a nő jósággal— illettelek-e valaha szemrehányásokkal?

— Nem, becsületemre, nem — ingatá fejét Bokros Mihály uram magába szállva, — pedig lett volna rá okod; de az idő, ez a legnagyobb politikus, még mindent jóvá tehet. Eddig az idő az én mesterem volt, most meg én leszek az idönek mestere, igen, és ebben fekszik az én politikám. Ma reggel mint egyszerü földmüvest láttál távozni, s estve egy elökelö mümester, egy csizmadia érkezett meg bennem.

— Hogyan, ismét folytatni akarod mesterségedet?

—Igen, folytatni akarom, ezt kivánja a politika. Csak képzeld, két vesszökosárral vállamon, mint valami megterhelt öszvér, haza felé ballagtam a poros országuton, elégedetten, ha ugyan elégedettségnek lehet mondani azon vágynélküliséget, mit a paraszt élet nyujthat; egyszer csak sebes kocsizörgést hallok, s közben e szavakat: — Félre paraszt, mert elgázoltatlak.—Félre ugrottam, nem félelemből, mert én nem szoktam megijedni a magam árnyékától, hanem félre ugrottam haragomban. — Bocsánat — szólalt hozzám az ispán, lovait hirtelen megállitva, — hát ön az, tisztelt Bokros Mihály uram, hát mióta jár a mesterség mezitláb, lelkemre valami vad parasztnak hittem, kérem, üljön föl mellém, aztán ne nézzen rám ugy, mintha meg akarna enni, mentegetödzék, csak nem hiszi, hogy sérteni akartam volna, inkább kitépném a nyelvemet s az ebeknek dobnám.—Hallod-e mind ezeket anyjuk, és mit mondasz hozzá? Illy emberséges uri személyre aztán csak nem haragudhatik az ember, ha epéből nött is föl. Mit volt tennem, engedve a megtisztelésnek, a kocsira ültem, minek az a politikai következménye lett —

— Hogy félórával hamarébb haza értél — egészité ki Sára asszony egykedvüen, kötényével az asztalt törölgetve.

— Nem csak — folytatá Bokros uram — hanem megtanultam becsülni saját értékemet. Hát parasztnak születtem-e én, nincs e tisztességes mesterségem? a ki urnak termett, legyen ur; vagy nem viselnek már csizmát az emberek? E gondolatoknak agyamban kikelni, s éretté nöni, pillanat müve volt. Avagy, hibázik-e valami mesterségem megkezdéséhez?

— Nem hibázik semmi, csak bör.

— Igen, a bör — folytatá a mester, homlokát ránczolva— de ezt is pótolja az ész, a politika. Azt mondják, a szerencse egy szeszélyes valami, melly mindenkit fölkeres legalább egyszer életében. Nálam ma köszöntött be, meg is fogtam, üstökénél fogva.

— De hát miböl áll az a nagy szerencse — kérdé Sára asszony — mellyet, a mint mondod, a markodban tartasz?

— Asszony, szerencsének tartod-e te azt, ha azt mondom, hogy az ispán megalkudott velem az idei termésre száz jó forintért, mennyit tudniillik az egész szölö sem ér.

— Mihály, Mihály! — ingatá fejét Sára asszony feddöleg — és te elfogadtad?

— Nem, anyjuk, mert én is keresztény vagyok; uzsorásnak kellene lennem, ha illy alkura lépnék. Hanem elzálogitám kilenczven esztendöre ötszáz forintért. Ez által kettöt értem el; elöször, nem idegenitém el örökre a mi a tied, másodszor, mert nem adtam el olly árért, mellynek felét sem éri meg. Ez politika.

— Félek, hogy az ispánnak mellék czélja is lesz. — Jegyzé meg a nő szomoruan. — S drága ráadást kiván az alkuhoz.

— Lehet — válaszolá Bokros uram nyomatékos hangon— Juliska szépnek tetszik elötte.

— Vaknak kellene lennie, ha leányomat szépnek nem tartaná, de azért nem szeretném, ha a szemeit rá vetné.

— Bizony, anyjuk, pedig én nem állok érte jót. Ez azonban nem lenne épen nagy szerencsétlenség.

— Azt Juliskától kellene kérdeni.

— De majd meg is kérdi azt az ispán, annak idejében.

— Aztán félig meddig nem igértük-e már oda Sugár Jancsinak, ki szinte tudna mit a tejbe apritani?

— Jó jó, de lásd, az ispán inkább hozzánk való. A minö a zsák ollyan legyen a folt. Vagy gyalázatot akarnál-e hozni köpönyegemre, melly czéhbeli mesterembert illet. Végre, mindezeket nem tekintve, az ispán egyik zsebéből is nem fizetne-e ki mit tom én hány Jancsit? Asszony, mind ehhez ész kell és politika. Jancsi kevesebb egy parasztnál, gulyás ember fia.

— Én pedig — válaszolá Sára asszony nem tágitva — egyetlen leányomnak boldogságot kivánok, mit sem az ispán sem pénze nem adhat.

— Anyjuk, — válaszolá Bokros uram neheztelödve — én sem tartom gyermekemet portékának, bár ez rosz politika, de ugy van. Azonban ha Isten ugy végezte, hogy ispánné legyen, pedig ugy végezte, remélem a jó Istennel nem szállsz érte pörbe.

Sára asszony tapasztalásból tudván, hogy Bokros uram az utolsó szót mindig magának tartá fön, jónak látta ez okból tovább nem füzni a vitatkozást, mellyböl a rövidebbet csak ö huzta volna, s az anyai sziv egész féltékenységével szólitá Juliskát.

Kis idö mulva magasan csapkodó lángokkal ropogott a keskeny konyhapadkán meggyujtott venyege, s míg Juliska álmodott boldogsága édes érzetében kedvvel, dudolva készité a szegényes vacsorát, Bokros Mihály uram tollasodott reménye gyors szárnyain kalandozott át heted hét országon a véletlenül hajlékába bekopogott szerencse istenasszonyához Mindketten boldogok voltak, szerencse, hogy egyik sem tudott a másikéról semmit. Egyedül az anya állott örömtelen, szomoru intöjeleként a mulandóságnak.

Másnap már korán reggel ünnepiesen neki öltözött járókelök ögyelgének a fölseprett utczákon, bámész szemlélödés közt dicsérö vagy gunyoló észrevételeket téve a házak- s keritésekre tüzött kásavirágu bodza s tölgy ágakon lengö valódi vagy szines papirosból metszett szalagok s változatosan fölaggatott selyem kendök fölött. Pünkösd napja volt. Juliska a keritést gazdagon beárnyaló jázmin tövében elnyuló uj hajtásu puha gyepágyon ült. Kék barkáju harisnyába szoritott kis lábait uj szalaggal csokrozott testszin papucs födé. A gyenge piros arcz s tömött fekete haj gyönyörü öszhangzásban állott tüzzel égö bogár szemeivel, mellyek kimondhatlan bájjal tétováztak az ujjai közt tartott piros rózsaszálon. Andalgásából a benyitott utczaajtó zöreje rázá föl. Arcza lángba borult, szive erösen dobogott, s remegett, mint a nyárfalevél, midön Sugár Jancsit s annak öszbecsavarodott apját, komoly képpel, ünnepiesen öltözve a köszöböt általlépni látta.

A mint Jancsi Juliskát megpillantá, a helyett, hogy apját tovább követte volna, egyet fordult a pitar ajtóban; lábai akaratlanul a kedvesen meglepett leány felé vitték. Juliska szeretett volna eléje futni, de lábai nem birták.

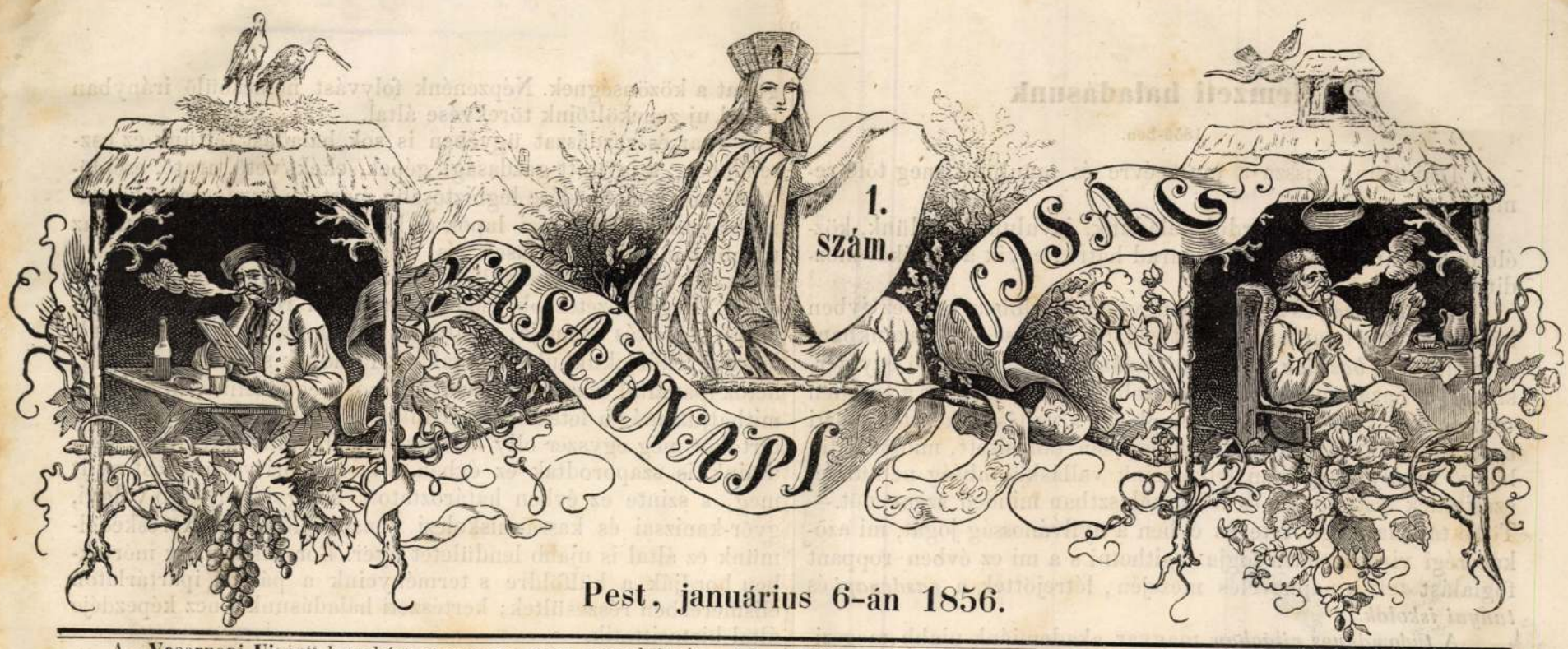

Pest, januárius 6-án 1856.

A „**Vasarnapi Ujság**“ hetenként egyszer egy nagy negyedrétü iven jelenik meg. —

Előfizetési dij julius—decemberig azaz: 6 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy **postai uton** a „**Politikai ujdonságokkal**“ együtt **csupán csak 3 ft. pp.** — Az előfizetési dij a „Vasárnapi Ujság“ kiadó-hivatalához (egyetemutcza 4. sz.) bérmentve utasitandó.

Gróf Károlyi István.

Nem vesztek még el Magyarhonból a nagyok és nemesek!

Hajdan a csatamezőkön kerestük őket, most a szellemi haladás mezején. a béke munkái közepett.

És a milly nagy nevek történetünk lapjain egy **Hunyadi, — Zrínyi, — Frangepán**; ép olly nagyok most egy **Festetics György**, — két **Széchenyi, Ürményi** neveik.

Sorozzuk im e tisztelt nevek közé gróf **Károlyi Istvánt.**

Pestvárossal *testvéries szomszédságban*, alig messzebb töle, mint a londoni City a Westmünster városrésztől, mint a párizsi boulevardok az elyséei mezöktöl; fekszik a kies *Fóth*. Egy *dal* él a nemzet ajkán, a mit alig van magyar ember, a ki ne ismerne, annyira elterjedt az mindenfelé. A kik a *fóthi dalt* énekelik, emlékezzenek meg rá, hogy nem hiába vannak teli azon sorok hon- és emberszeretettel, mert azon helyen lakik egy férfi, ki e két magas erénynek legszebb példáit adja, gróf *Károlyi István.*

A hazai *nagy* vállalatok és az emberiség *kis* szükölködői egyaránt ismerik öt, s mint biztos támaszukhoz fordulnak hozzá mindannyian.

Gróf Károlyi István.

A *köznép szellemi mivelődésének* egyik leghatalmasabb emelője, a **Sz. István-társulat,** elválaszthatlan gróf *Károlyi István* nevétől; e társulat minden érecnél tartósabb emléke leend azon szent törekvésnek, mellyel nemzetében a vallásosság és ismeretek áldásait megszilárditani törekszik.

Bizton elmondhatni, hogy nem mulik el olylyan nap, melly egy szép emléket ne jegyezhetne fel róla. Ámde ez emlékekről hallgatni kell, mert azoknak neve „*jótétemény*,“ mellyet szabad érezni a szivnek, nem kibeszélni az ajknak.

Ez általunk közlött kép, tiz év előtti korszakában mutatja öt [illegible]be; adja Isten, hogy egykor, mint ösz galambfehér föt, láthassa ez arczot hazánk közönsége, kinek hajfürte nem a gond és bánat, hanem a tisztelet és az évek áldása alatt lett légyen fehér!

E nemes lélek példája lelkesitse a nagyokat, buzditsa a kicsinyeket, kösse össze mind a kettőt!

—*i*—

Brown

Nemzeti haladásunk

1855-ben.

Tekintsünk vissza a mult évre és tanuljunk meg tőle reményleni.

Csendesen, de szilárdul haladunk, javulunk, épülünk, közéletünk semmi ágazata sem marad hátra, egyik a másikat mozditja előre.

A *vallásosság* és *népnevelés* ügye emelkedőben van; ez évben két nagyszerü templom készült el Isten dicsőségére hazánkban; az *esztergomi basilica*, és a *főthi kathedrale*, mindkettő egyszersmind a hazai müemlékek legszebbike, és felépült a minden templomok közt legszebb templom : a vallásfelekezetek közti *egyetértés*, mellyet a mult év fényesen tanusitott, midőn a dühöngő ragály napjaiban lelkészeink valláskülönbség nélkül részesitének testi ápolás és lelki malasztban minden szenvedőt.— Több tanoda megnyerte ez évben a nyilvánosság jogát, mi azokat régi virágzásukra fogja segithetni s a mi ez évben roppant foglalást tett a népnevelés mezején, létrejöttek a *vasárnapi* és *tanyai iskolák*.

A *tudományos világban* magyar akademiánk ujabb megszilárdulása kelti föl bizalmunkat, midőn annak élére olly férfiak állitattak, kiknek tevékenységéről meg vagyunk győződve.

Irodalmunkat ugyan nagy veszteség érte Vörösmarty halálában; ámde itt is elmondhatjuk, hogy a költő ujra született, midőn meghalt, mert müvei ezután még nagyobb hatással lesznek. A többiekre örvendetesen mondhatjuk el, hogy öregeink megifjulnak, ifjaink megöregbülnek, amazok erőben, ezek tudományban. Az idén megjelent magyar könyvek száma megközeliti a *hétszázat!* Népies vállalataink roppant hatást gyakorolnak a közönségre, melly folyvást növekedőben van, a „*Vasárnapi könyvtár*“ eddig hallatlan elterjedésben ismerteti legjelesebb iróink müveit. A napi sajtó folyvást növekedő részvétet gerjeszt; a „Pesti Napló“ uj szerkesztőt kapott báró Kemény Zsigmondban, ki eszesen, tudományosan, következetesen vezeti e nagy fontosságu hirlap ügyeit, mig Török János szerkesztése alatt uj politikai hirlap keletkezett nyelvünkön a birodalmi fővárosban Bécsben, s a kormány hivatalos lapja a Budapesti Hiradó, a vállalkozó Emich Gusztávnak adatván át, szinte gazdagabb tartalmat igér jövőre. A tisztán irodalommal foglalkozó lapok, Délibáb, Hölgyfutár, Viszhang, Családi lapok, Divatcsarnok egymással nemesen vetélkedve mozditják elő nyelvünk haladását. A Szent-István társulat százezerre menő népszerü könyvet oszt szét évenkint, ingyen, vagy csekély árért. Ennyi dicséretes törekvés lassankint felemeli népünket azon miveltségi fokra, melylyen más, általunk bámult nemzetek állanak.

Müvészeti ügyeink is haladnak előre. Legelső helyen emlitjük a szinészetet, mint melly legnagyobb befolyással bir. Pesti szinházunk körülményei ez évben örvendetes fordulást vettek. Gróf Ráday, legkedveltebb igazgatónk egyesité a régi erőket, a hiányzókat pótolta ujakkal, buzditá a drámairókat, méltányos volt a müvészek és a közönség kivánatai iránt, a minek és Simoncsics János gazdászati igazgató takarékosságának természetes következménye lett, hogy ez intézetünk a közönség minden igényét ki tudja elégiteni, mig a közönség részvéte ezt olly állapotba helyezte, hogy ez idén még a korábbi évek adósságait is képes volt törleszteni, s kiszolgált tagjait tisztességesen nyugdijazni. E mellett a vidéken is örvendetes pártolás mutatkozik a müvészet iránt : Szabadkán uj szinház nyittatott meg, s illyennek épitése határoztatott el Debreczen és Tata városokban is. Arad, Kolozsvár, N.-Várad elébbeni buzgalmukban most is megmaradtak. A festészegylet tagjainak száma több ezerre szaporodott s állandó mütárlatunk folyvást növekedő buzditással hat hazai festészekre, tehetséges festőket külföldre küldtek tanulmányozás végett főuraink, mint Apáti Mórt, Telepi Károlyt, az itt benn levőket pedig hazai tárgyu müvek készitésével foglalkodtatják, mint Petrich Orlayt, Molnárt és Kovácsot. Fametszetekért sem szorulunk többé külföldre, a lapjainkban közlöttek eléggé bizonyitják e müvészeti ág kifejlését Pesten. A zeneegylet folytatja előkészitő müködését, mig Horváth E magányiskolájának növendékei többször szép sikerrel mutatták be magukat a közönségnek. Népzenénk folyvást nemesbülő irányban halad uj zeneköltőink törekvése által.

Ipar és gazdászat ügyében is sok haladást tettünk ez esztendőben : a javitott gazdasági gépek, ekék, vető, arató, cséplőgépek nagy elterjedése legbiztosabb mértéke gazdászatunk gyarapodásának. Gazdasági lapok és könyvek sikerrel terjesztik az ujabb kor üdvös ujitásait és találmányait, a mezőgazdaság könyve e téren megbecsülhetlen kincs gyanánt jelent meg ez évben. Legnevezetesebb esemény azonban reánk nézve az általános tagositás eszméje, mellynek foganatositása által hazánk lakosai félbirtokukkul gazdagabbak leendnek s egyedül képesithetők ipar által bármelly mivelt államot megközelithetni. Ide számithatjuk még a létesült hitelbankot is, mellynek áldása a földbirtokot még egyszer olly becsessé teendi, mint eddig volt. Vasutaink is szaporodtak ez évben, a Bécs-győri vonat most nyilt meg, s szinte ez évben határoztatott el egy ipoly-sajó-völgyi, győr-kanizsai és kassa-miskolczi vonat épithetése. Kereskedelmünk ez által is ujabb lendületet nyer. Borainkat nagy mértékben hordják a külföldre s terményeink a párizsi ipartárlaton elismerésben részesültek; kertészeti haladásunk Encz képezdéje által biztosittatik.

Találmányokat is mutathatunk fel ez év folyamából; egyik Gyürky hajó-hajtó gépe, másik Farkas konkolyszedője, harmadik Jedlik és Hamar Leo tökéletesitett villanyvilágitása; mellyek mind nemzetünk becsületére válnak.

Nemzeti lételünk egyik nagyszerü emléke is ez idén létesült, a budavárhegyi alagut, méltó ikercsoda-testvére a lánczhidnak.

Uj hasznos ismeretekben gazdagultunk, megismertük a kenyér-gyökeret, mint burgonya-pótlékot; az ásfodélát, mint szeszfőzésre való gyökeret; megtanultuk a tüz- és jégkármentesitő intézetek hasznait becsülni s ez idén sokkal kevesebb panaszunk lehetett sokkal több kár és veszély mellett, mint egyébkor.

És végre napról napra jobban megtanultuk azt, a mit régen kellett volna már tudnunk, hogy a magyar nemzet boldogságának egyetlen egy utja módja az, hogy önmagát szeresse; hogy a legkisebb, ugymint a legnagyobb érezze annak fontosságát, szükségét, hogy a nemzeti jóllét emelésének milly nagy szüksége van minden egyes ember kezére és fejére és szivére. Ime e tudat lassankint megszilárdul bennünk. Főuraink haza térnek és példát adnak nemes buzgóságukkal a hon boldogitásában, okos gazdálkodásban, nemzeti nyelv, müvészet, tudományok és erkölcsök mivelésében; a köznép örömest tanul a jó példából s egymást nógatja buzditja a felvilágosodás és közszorgalom ösvényén való haladásban, mellynek örvendetes nyomait a mult évben is eléggé tapasztaltuk. Legyen az ezutánra is igy! Hogy legyen a magyar nemzet testben, lélekben egy és erős, nagyjaiban büszke, kicsinyeiben szilárd, vagyonilag gazdag, értelmileg kitünő, erkölcseiben tiszta, vallásában állhatatos, Istentől megáldott és emberektől magasztalt! — a hogy megérdemli . . .

Jókai Mór.

Történeti tünemények.

JÓKAI MÓRTÓL.

I. A nő-lázzadás.

Krisztus urunk után a nyolczadik században történt az a hallatlan eset, hogy a nők terhesnek találták a férfiak uralkodását a földön és azt mondák egymás között : „miért nevezzük mi a férfit *uram*nak? miért nincs megfordítva a dolog, hogy a férfi nevezné urának az asszonyt?“

Csehországban egy fiatal tizenhat éves leányzó, kit *Velezké*nek neveztek, támasztá legelébb szivében azt a visszás eszmét, hogy nem lehetne-e megforditani a világ eddigi rendjét, hogy a nők, kik addig férjeik rabjai voltak, lennének ezután az urak és a férfiak az ő szolgáik?

Egyszer csak elkezdték a nők a kalákákból (fonóházak) kizárni a férfiakat; ha legény jött oda, azt kilökték, nem türtek maguk között, csak asszonyt és lyánt.

Ott azután egész éjjel elsugdostak; a szép Velezke tartott háboritó beszédeket közöttük, a mit áhitattal hallgatott a többi.

Broż Béla

épitész

részt vett az alábbi
terv pályázaton

Becz Jenő: A
Kőbányai polg. fiúiskola
terv pályázata.
Művészet. 1942. 44. n.
40, 41. l. (Képpel.)

Bróz Béla ny

épitésmérnök

rendes tagul fel-
vétetett

MMEEKözl.
1944.284.l

műegyetemi nyilv. r. tanár,
a Diákjóléti Iroda
ügyvezető alelnöke.

Bróz Béla
okl. építészmérnök
szül. Kolozsvár 1911.
Végzett 1940.
József nádor 1939/40.
228. l

A jövő tanévre átvitt összegből a műszaki kari hallgatók segélyezésére 8.770·95 P, a mezőgazdasági hallgatók segélyezésére 906·86 P, az állatorvostanhallgatók segélyezésére 776·76 P, a közgazdasági hallgatók segélyezésére pedig 3.449·20 P szolgál.

Az átvitel azért szükséges, hogy a jövedelemnélküli szeptember hónapban a segélyezést azonnal megkezdhessük.

A Diákjóléti Irodában vezetett kartotékok alapján készült a csatolt táblázat, mely feltünteti a Budapesten elhelyezett karokra beiratkozott műegyetemi hallgatók által az 1939/40. tanévben élvezett segélyek számát és értékét.

E láblázat szerint

a) tandíjmentességben részesült

az 1939/40. tanév I. félévében	977 hallgató	69.105·— P	
az 1939/40. „ II. „	734 „	53.626·50 „	
az egész év folyamán	1.711 hallgató	122.731·50 P	értékben,

b) labordíjmentességben részesült

az 1939/40. tanév I. félévében	303 hallgató	10.400·— P	
az 1939/40. „ II. „	183 „	5.810·— „	
az egész év folyamán	486 hallgató	16.210.— P	értékben,

M.D.K.

Edward Brown utazó

Visegrádról készített rajza 1673-ból.

Berkovits Ilona: Egy korvina miniatura.
Művészet Évf. 1959 VIII. 4 sz. 252

M. D. K.

BROZ, Martinus kőtaragó

Berementen

1719. R. K. templomba Borbála-mellék-oltárt csináltatta

Agghány: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 175. e.

Ø Brown, Edward

angol utazó és
rajzoló

Magyar nemes 1669-ből
megjelent már idézett
munkájában

Repr.

Magyar Művelődéstort

III. k. 299. l.

seine harte kaufmännische Unnachgiebigkeit kennenzulernen, dann aber erwies sich diese Härte als Tüchtigkeit und große Wohltat für den Bau. Bauers Vertragsabschlüsse mit den Baufirmen, Professionisten usw. sind, abgesehen vom Sachlichen, Meisterwerke juristischer Kaufmannskunst. Klar, scharf und eindeutig sind darin Leistung und Gegenleistung umrissen, und der Laie macht sich wohl kaum einen Begriff

wirkungen, anfangs durch aufgeklebte Stoff- und Zeitungsflächen, später durch gezeichnete Ornamentflächen, um durch sie einen wirklich erfühlten Raum in der Bildfläche darzustellen. Die Reihung seiner einfachen Formeln, weich im Gegensatz zu harten Flächen, oder die aus aufgeklebten rauhem Sandpapier erzielte Gegensätzlichkeit zu glatten Flächen stellen künstlerische Mittel dar, die z. B. schon in der lockeren Säulenreihe vor der glatten griechischen Tempelwand, oder in Glanzlicht- und Schattenwirkung vor- und frühgeschichtlicher Kunst sowohl wie etwa bei Rembrandt u. a. angewandt wurden. Ein reifes Ergebnis dieser vielen Versuche, eine kleine Landschaft „Juans les Pins" aus dem Jahr 1924 (Kat. Nr. 139) zeigt in seiner Räumlichkeit die gleiche rührende Ehrlichkeit, die uns mittelalterliche Miniaturen und Tafelbilder durch das Arbeiten mit „Versatzstücken" so wertvoll machen: ein herrlich tief erscheinender See wird nur durch eine glatte blaue Fläche, die Baumkronen aber durch ornamental und stereotyp aufgelockerte Flächen gegeben; ähnlich zieratartig werden die Hausfronten angedeutet und das Ganze hat in der Bildfläche eine unerhört eindringliche Räumlichkeit die mit Perspektive gar nichts zu tun hat. Es scheint bedeutungsvoll, daß die ornamentale Kontrastwirkung u. a. rokokoartige Gebilde verwendet, aufschlußreich vielleicht für die künstlerische Einstellung zum Rokokoornament überhaupt! Die darauf folgende größere Farbigkeit führt zu einer Art Klassizismus, der gleichfalls auffallende Berührungspunkte etwa zum Rokoko eines Watteaus aufweist. Eine höchste Vollendung dieser Zeit ist in dem Bild „Der blaue Schleier" aus der Sammlung Reber erreicht, knappe Umrißzeichnung mit einer einfältigen aber zugleich subtilen Farbgebung. Man wird an Lionardos Mona Lisa erinnert. Äußerlich schmeichlerisch leicht, aber voll derselben Rätsel, die die Problematik der vorhergehenden Experimente ausmachen. Es ist begreiflich, daß solchen unübertrefflichen Höhepunkten, nach denen es ein Weiter nicht mehr gibt, neue Auflösung folgt. Das ist das Jahr 1924, aus dem die Landschaft Juans les Pins und eine Anzahl höchst interessanter und fertiger Werke stammt. Ein „Stilleben vor dem Fenster" z. B., oder die „Liegende Tänzerin mit Tamburin" von 1925 sind Arbeiten höchster Synthese von abstrakter Zeichnung und empfindsamer Malerei, man möchte sagen gegenständlich versinnbildlichter Abstraktion. Im Jahre 1928 er-

Brown, Edward

Szlavóniai falu
1670-ben

A münek, melynek fenti a szerzője, s melyben a nietszet megjelent, cime: * A rajzok fentitől, a rezmetszetek W. Sherwintől.

Repr

Magyarmivelődtört

III. 157. l. 639.

* A Brief Account of some Trawels in Hungary, Servia, Bulgaria, Macedonia, Thessaly, Austria, Styria, Carinthia, Carniola and Friuli. London, 1673.

1998

(Brown M. D. Eduard)

( ) Durch Niederland,
Teutschland, Hungarn ... gethane
gantz sonderbare
Reisen ... Nürnberg
1646.

Iró és nem grafikus

HELYSÉG

KOLOZSVÁR.

VÁRMEGYE

SZAKCSOPO

1 Sir

KOR

15

ŐRZÉSI HELYISÉG

Erdélyi Muzeum.

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Patócsy Zsófia siremléke.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS

A tumba oldalain virágokkal, a
teken gyermekalakokkal.

FÉNYKÉP, RAJZ

Selényi Endre I. II.
Sipos Tibor I. II.
Siska Mihály I.
Sólyom Dénes I. II.
Spitz Miklós Béla I.
Stiasny-Csáklány Marius I.
Szabó Ferenc I.
Szabó János I. II.
Szakváry Jenő I. II.
Szálka György I. II.
Szalmássy Ede I. II.
Száray Loránt I. II.
Szécsenfalvi Ferenc I.
Szegő Ferenc I. II.
Szemlaki Rezső I. II.
Szentgyörgyvári Ottó I.
Szepesi János I. II.
Szilágyi József I. II.
Szilágyi Lajos I.
Szilágyi Pál I. II.
Szilvágyi Imre I. II.
Szitkey László I. II.
Szörényi Miklós I. II.
Szultzer János I. II.
V. Szücs Dénes I.
Tarján László I. II.
Téby László I.
Teleki Barna László I. II.
Teszéri György I. II.
Thamó Gábor I.
Thiess Norbert I. II.
Tóth Árpád I. II.
Tóth Liboriusz I. II.
Tóth Miklós I. II.
Tóth Pál I. II.
Tóth Zsigmond I. II.
Tóth Kincses László I. II.
Törőcsik Gyula I. II.
Török István I. II.
Udvardy László I. II.
Ujpál Kálmán I. II.
Ujszászi Emil I. II.
Ujvári Kornél I.
Vajnai Imre I. II.
Vámos Tibor I. II.
Vándor Endre I. II.
Varga Béla I. II.
Vargha László I. II.
Várhegyi János I. II.
Vásárhelyi László I. II.
Vásárhelyi Mihály I. II.
Vaszilievits-Sömjén György I.
Veress László I. II.
Vermes György I. II.
Vincze Ödön I. II.
gidófalvi Vitályos László I. II.
Vő József I.
Vörös József I. II.
Wehner Ivor I. II.
Weszelovszky Emil I.
Wolkóber László I. II.
Zier László I. II.
Zimonyi Zoltán I. II.
Zoldán Ernő I. II.

b) *Rendkívüli hallgatók:*

— — — — — — — — — — —

B) **Építészmérnöki osztály.**

a) *Rendes hallgatók:*

Aczél Viktor I. II.
Altenstein Iván I. II.
Auer Sándor I. II.
Balogh Ottó I. II.
Bánhelyi Ferenc I. II.
Bánóczi Ferenc I. II.
Bánóczki Zoltán I. II.
Bélteki József I. II.
Biró Ferenc I. II.
Biró Gábor I. II.
Böhm Anna I.
Bróz Béla I. II.
Cseh Béla I. II.
Czeglédi Jenő I. II.
Dezső György I. II.
Dimoff Vladimir I. II.
Egyed Zoltán I. II.
Eidenpencz József I. II.
thurzóbányai Elischer Gyula I. II.
Faigl Ferenc I. II.
Feczkó István I. II.
Felcser László I. II.
Folly Irén I. II.
Fülep Sándor I. II.
Gellén Endre I. II.
Gilyén Jenő I. II.
Gilyén József I. II.
Girardi Kornél I. II.
Hajós Pál József I.
Hambardzsieff Malcsó I. II.
Harmat Imre I.

Hénel Miklós I. II.
Horányi Ferenc I. II.
Hudák Aurél I. II.
Ilieff Borislav I. II.
Ilonczai Nándor I.
Izsák Sándor I.
Jancsó Gyula I. II.
pribéri Jankovich István I. II.
Juhász Jenő I. II.
Kacziba Ferenc I. II.
Karnay Alajos I.
Kelemen László I. II.
Kelen Tibor I.
Kemény László I. II.
nemes Keviczky Samu László I. II.
Kiss Ferenc I. II.
Klenovits Pál I. II.
Kolos Ferenc I. II.
Kordik László I. II.
Koren Jenő I.
Kotsis Iván I. II.
Kovács András I. II.
Kovács Ödön I. II.
Kováts Ödön I. II.
Körmendy Nándor I. II.
Lamping Ottó I. II.
Lantos András I.
Lechner Gyula I. II.
Lechner Ödön I. II.
Lengyel József II.
Majoros Ferenc I. II.
Makk Károly I. II.
Makranski László I. II.
Mangel Gyula I. II.
Mangel János I. II.
Mann Péter I. II.
Marek Ervin I. II.
Martosi Zoltán I. II.
Messinger Géza I. II.
Névery Tibor I.
Novottny Jenő I. II.
Oszvaldik Gyula I.
Pászti Károly I. II.
Pavlovszky István I.
Payer János I. II.
Pfannl Egon I. II.
Péchy József I. II.
Pető József I.
Pruscha József I. II.
Resatkó Endre I. II.
szörényi Reischl Antal I.
szörényi Reischl Péter I. II.
Rohrböck József I. II.
Rohringer László I. II.
Rónaszéki Andor I. II.
Sallay Imre I. II.
Schádli László I. II.
Schiel Ottmár I. II.
Schmitterer Jenő I. II.
Schramek István I. II.
Schwáb Gyula I. II.
székelyhidasi Sebestyén Gyula I. II.
Sebestyén István I. II.
székelyhidasi Sebestyén Tibor I.
Semsey Lajos I. II.
Solti Géza I.
Stechauner Ferenc I.
Stofkó László I. II.
Stornó Ferenc I. II.
Stumpf Ferenc I.
Szabó Árpád I.
Szarbinszky Milanoff Sztefan I. II.
Szénerth Aladár I. II.
Szentirmay Árpád I. II.
Szili Sándor I. II.
Szolga Ferenc I. II.
Sztrapkovics Mátyás I. II.
Szüszner Géza Zoltán I.
Takács Gyula I. II.
Takács Sándor I.
Tantos Ferenc I. II.
Tarján László I. II.
Tarjányi Endre I. II.
Thier-Szabó Felicia I. II.
Tomory László I.
Tóth Elemér I. II.
B. Tóth István I. II.
Tóth Kálmán I. II.
dr. Tóth Pál I. II.
Tóth Sándor I. II.
Triltsch Vilmos I. II.
Váczy-Hübschl Antal I. II.
Vágó Imre Péter I. II.
Valentiny Károly I. II.
Vass Endre I. II.
Vereb József I.
Vidéki János I. II.
Wirth Tibor I. II.
Wisolith János I.
Zilahy István I. II.
Zoltán László I. II.

b) *Rendkívüli hallgatók:*

— — — — — — — — — — —

- Az ugynevezett kolozsvári aranykelyhet I.Rákóczi György erdélyi fejedelem ajándékozta a Farkas utcai református templomnak és nem véletlen, hogy református templomnak ajándékozta.

- A XVII.században Erdélyben a vallás háboruk egész érdekes változatokat éltek át. 163o-as évek Erdélyben is főként Kolozsvár környékén az unitáriusok szereztek nagy többséget, később azonban I.Rákóczi György trónra kerülésével, aki maga vallásos és buzgó református volt a reformátusok kaptak erősitést a fejedelem részéről.

I.Rákóczi György egy különösen azzal akarta megmutatni, hogy a reformátusokat ujabb templomokhoz, illetőleg az unitáriusoktól visszaszerzett templomokhoz akarta juttatni.Igy került sor Kolozsváron a Farkas utcai templom helyreállitására, amely rongált állapotban volt és tulajdonképpen a helyreállitott Farkas utcai templom legelső adományainak az egyike volt ez az arany kehely.

A kelyhet két érdekesadat rögziti számunkra pontosan évszámmal keltezve. A kehely szárában Brózes István kolozsvári ötvösnek a nevét olvashatjuk Brózer István csinálta, anno 164o. vésett felirattal, a pohár belsejében pedig I.Rákóczi György fejedelmi cimere és 1641-es évszám olvasható.

Ennekx a két évszámnak valamelyik lehet a hiteles adományozásnak az éve.
A Farkas utcai templomot 1638 és 46 között épitettók, tehát valamikor ebből az alkalomból jutott a Farkas utcai templom tulajdonába.
Maga a kehely 18 arany kis lemezből Jézus életének szenvedésének egyes állomásait mutatja olyan részletességgel, hogy ehhez fogható passió sorozatot európai ötvös anyagbab is alig ismerünk.

- A XVII.században Erdélyben virágzott az ötvös müvészet.
A magyarázatot részben Öntől kérem, másrészt egy idézet is segitségünkre siet.

1977. IX. 23. Petőfi, 9.13 (K.Ing.)
Kincsek a nemzeti múzeumábdu.

- A magyarázat egész egyszerü.
A XVII.században Erdélyben óriási mennyiségben készitettékn az ötvösök elsősorban az ötvös céheknek az alkalmazottai a portyai megrendelésre, tehát a törököknek ajándékok gyanánt elküldendő ötvös ajándék tárgyakat.
Nagyon érdekes összeállitás erre Gyulafehérvárt 1648-ban kelt jelentés:

"Alázatosan jelentjük, hogy mostan csináltat az nagyságod kegyelmes parancsolatjából belőlünk Brózer István uram bizonyos portára való kupákat ugy mint 33-at és egy mosdómedencét is korsójával együtt."

- Ezeknek az elszámplásával ugyanis állandó problémába és küzdelemben álltak az ötvösök, ők elkészitették az ötvös müveket, amelyeknek az összegét a fejedelem az anyagi és a pillanatnyi vagyoni helyzetéhez képest tudta kielégiteni.
Sokszor évtizedekig tartott az ötvösöknek a harca, mig egy-egy adósságot esetleg a meghalt fejedelem örököseitől be tudtak hajtani.

- A Nemzeti Muzeum ötvös kincseiről szóló beszélgetésünket azzal fejezzük be, hogy miképpen kellett élnie, milyen szabályokat kellett megtartania annak az ötvösnek, aki tényleg kincseket akart alkotni ? Igy szól a versike a XVIII.századból:

- "Ha ötvös akarsz lenni inas korban pénzt gyüjts, azt mind müszerre költsd és ne restelj dolozni.Aranyat, ezüstöt, drágakövet, s gyöngyöt igyekezzlé szerezni ! Azért legénykorban ne ülj mindjárt sorban orts mákon bort innya, hanem a heti bért adjad jó müszerért !

-

Broxer, Ötvös, Kolozsvárra, 1651.

Tört. Tár

1891., 219., 223.

Szilágyi: Rákóczy Zsigmond levelezése.

Brozer István, ötvösművész

MDK

Szent László hermáját készítette
1640 körül.

—: Szent László hermája 12.

ESTI HIRLAP Bp. 1969. máj. 23.

Brózer István

Románcos aranyfelyke I. Rákóczy György fejedelem (1593–1648) megrendelésére készült a Kolozsvári református egyház számára. Fénykép a ~~[illegible]~~ lehelyről (298. ábra)

Pallai Sándor: Ötvösművészet
Műszaki Könyvkiadó Bp. 1970
225. old

Bsorek István ötvös

I. Rákóczi György ukvarsasa

Kelyhe (akaty, 1670, Kolozsvár)

a Nemzeti Muzeumban van

N. N.: Magyar ötvösművészet

Zalai Hirlap 1970 XI. 4

BROZER István ötvös

Rákóczi Zsigmond feleségének Hennettának kaposzójába tevendő táblácskát kerítette. 1651. szept.

l. Herepei J.: A Hársangárdi temető régi sírkövei. Bp. 1988. 198. p.

BRÓZER István

TAKÁCS Béla: Különleges ásvantalt edények:
I. Rákóczi György aranykelyhe. = Reformátusok
Lapja. XXXVIII. 17. n. 1984. ápr. 29. 5. p.

Brózer István 1641. ⟶
MNM benvan

Brózer István, ötvös

A barokk legismertebb műve az I. Rákóczi György fejedelem megrendelésére 1640-ben készült kehely, amely Brózer István kolozsvári ötvösmester tehetségét dicséri. Ezt a kelyhet a világ bármely múzeuma büszkén vallaná kincsének.

Halász Júlia: Remek művek regénye

6.

Esti Hírlap, Bp. 1977. dec. 31

Brózer István

Aranykehely (M. Nemzeti Múzeum)

Pallai Sándor: Ötvösművészet, Műszaki Kiadó, 1972, 224. l.

Brózer István

Zománcos aranykelyke I. Rákóczi György (1593-1648) megrendelésére készült a kolozsvári ref. egyház számára.

Pallai Gándor: Ötvösművészet, Műszaki Kiadó, 1972, 125. l.

Brózer István

-ötvös

Rákóczi György erdélyi fejedelem Brózer István kolozsvári ötvösmesterrel készíttetett 1640-ben egy sinaranyserleget.

P. Brestyánszky Ilona: Régi havai ötvöskincsek. Völ Lapja, 1974. okt. 19 - 15 lap.

Brózer István
ötvös

„Szeleg" (repro)

P. Breslyánszky Ilona: Régi hanai ötvöskincsek,
Nők Lapja, 1974. okt. 19 - 15 lap

M. D. K.

BROZER ötvös

Kolozsvári ötvös I. Rákóczi György számára dolgozott

Az Iparmüvészeti múzeum Évkvei. II. 1955

B. Korokmay Éva: Brandenburgi Katalin könyvtáblája 109. l.

megirva

Brozer István

otvor

zrod

Petrarca

324. l.

Brozer István

kolozsvári ötvös

iród

Bárány Istvánné dr

A magyar iparmű vészet

törzenetéből. Bp.

1936. 9. l.

A

Műemlékek Országos Bizottsága

nagytekintetű Elnökségének

Budapest IX.

Högyes Endre-útca 10.

Brózer István

ötvös

l.

Biró Erdmüv

104. l.

Biró J. = Erdély
müvészete. Bp
1941. 104. l

700/11

700

BRÓZER *István*, ötvös, a legjelesebb magyar mesterek egyike. A kolozsvári ötvöscéh tagja volt s 1639. és 1642. második céhmesteri tisztet viselt. 1640-ből való egy színaranyból való kelyhe, mely újabban a kolozsvári ref. egyház tulajdonából került a Magy. Nemzeti Múzeumba. A kelyhen zománcos díszítmények között 18 tojásdad medaillonban Krisztus kínszenvedésének jelenetei vannak domborműben ábrázolva. A kehely valószínűleg I. Rákóczi György részére készült, ki egyébként is sokat foglalkoztatta.

E. Gy. I. 146 l

671.

I

306.

671. Franczia festő.

A XVIII—XIX. századból.

Olvasó férfi.

A derékon alólig látható férfi balra fordultan ül, könyöklő bal kezével fejét támasztotta meg és jobbjával, melyet bőrkötésű köteten nyugtat, a nyitott könyvet fogja, melyből olvas s a melynek egyik lapját ujjai közt fordításra készen tartja. Vállaira omló hosszú haja, szemöldöke, bajusza meg szakálla őszbevegyült. Köntösének ujja bő. A háttérben talapzaton álló oszlop van.

Vászon, méretei 73 : 58·5 cm. — Mündler: II. 4. — 1875. átad. lajstr. 6. — 1877. átv. lajstr. 15.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: IV. 8. *J. L. David:* Der Kopf eines Philosophen, der in einem Buche liest. — 1815: I. 25. *J. L. David:* Der Kopf eines Philosophen, der in einem Buche liest. — 1835: V. 2. *J. L. David:* Der Kopf eines Philosophen, der in einem Buche liest. — 1844: V. 2. *J. L.* [illegible]

Brožer István

I. Rákóczi György aranyserlege 1640-ből. Nemzeti Múzeum

kepe repr

Divizarmtört

176. l. után

177, 178. l.

Divald K. A m. izarmüvend tört. Bp. 1929.

Brožer István

ötvös

Erdő

~~Gerkrd. 167. l~~

Gerevich T. Erdélyi
m. művészet.
Erdély Bp. 1940
167. l.

Vác, fegzint

500

képe 514

Brózer István

Kolozsvári otvos

d.

Kampis Antal

Erdély iparművészetéről Bp. 1936.

18. l.

32 l.

576

1909.

-én.

.

ilvárai) nak ~~az~~ udvar (án ~~felől felvett~~
etű templom (~~oszlopai~~ ~~[illegible]~~ négy-
~~anak, mig azoknak~~ törzse tizszögű,
ngeralakú. A háttérben /// naptól
ái látszanak. Középütt a felhős
ki.

n.
ober 19-iki 120201 sz. leirattal
izettetett 1909. november 8-án a
ltatott 1909. deczember 7-én 2006

annak, a melyeknek

Brozer István

(Stephanus)

ötv.

l.

Kőmagyötvj.

995. 4.

y Péter összes műveit: 7 kötetben a magyar,
2 kötetben pedig teljes levelezését.
néhány sorozatban áll rendelkezésünkre.
evét viselő egyetem harmadik centenári-
úra őreinek és ápolóinak ezeket az utolsó
al megállapított rendkívül mérsékelt áron.
kötésű 15 kötetből álló sorozat ára az
pengő, amely összeg 3 év alatt egyenlő

35 április hó 30-ig hozzánk érkezik,
nt 15% engedményt nyujtunk, április
ő. A megrendeléssel egyidejűleg történő
ngedményt ajánlunk fel, ebben az esetben

lelő levelezőlapot pontosan kitölteni és
juttatni szíveskedjék.

Mély tisztelettel:

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST, VIII., MÚZEUM-KÖRÚT 6. SZ.

VII VIII

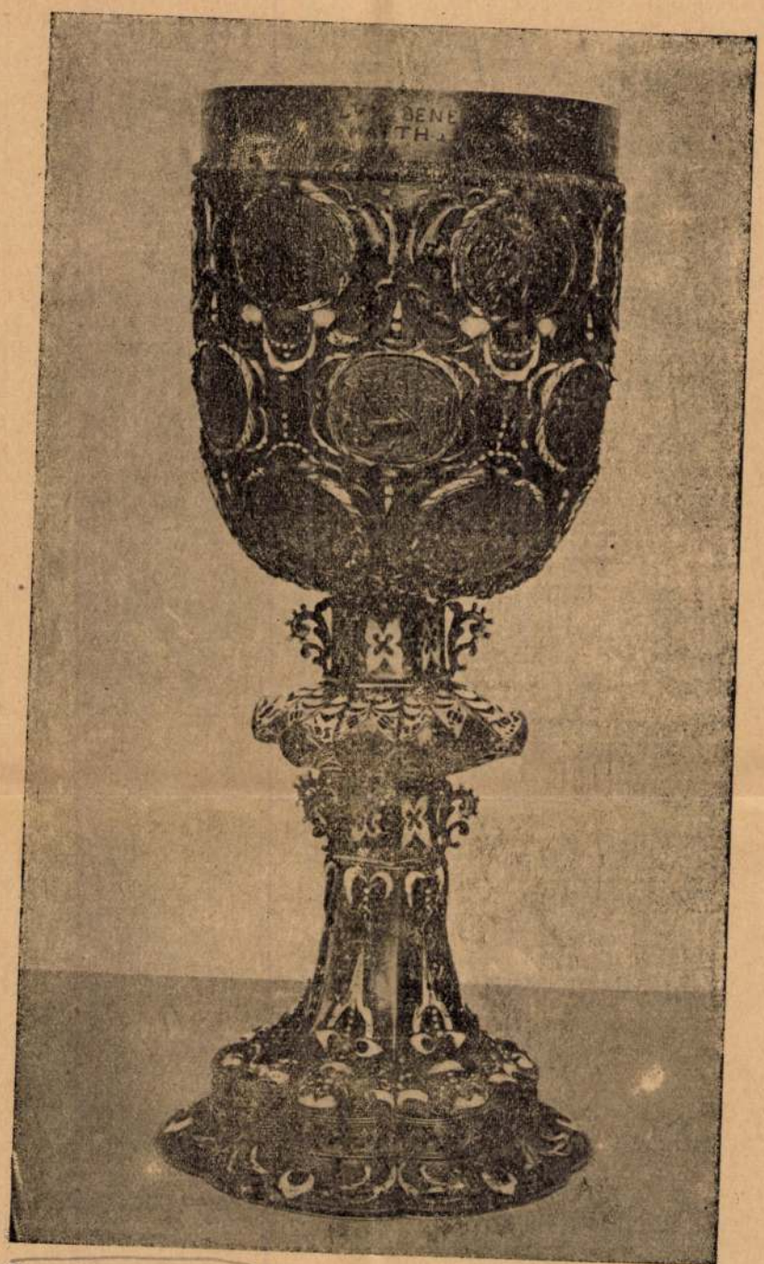

Magyar Nemzeti Múzeum *Ung. Nationalmuseum*

995 Stephanus Brozer

Aranykehyell — *Goldkelch.*

Kolozsvár — *Klausenburg*, 1640.

Broker István

Otvös

995 — **Stephanus (István) Brozer,** a. 1633—1660, MC 1639, 1642. Jegy nélkül. (Aranytárgyakra nyilván nem kellett jegyet ütni.) — *Ohne Zeichen. (Für Goldarbeiten waren offenbar keine Zeichen vorgeschrieben.)*

áthozni a köv. oldalról 1 sort!

P. d!
a félkövér sorokat, ha lehet egy sorba!

F. sz. *Lf. Nr.*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
995		Kehely aranyból, zománccal és domborművekkel. Teljes mesternévvel. — *Goldener Kelch m. Email u. Reliefs. Signatur:* „Colosvarat Brozer Istvan czinalta annó 1·6·4·0." Evang. egyház, Kolozsvár — *Ev. Kirche, Klausenburg.* Expos. 1896. Czobor—Szalay: Magyaror. tört. emlékei — *Die hist. Denkmäler Ungarns. II, 314. Gazette d. beaux-arts Paris, 1900, 278 (Radisics J.).*

áthozni!

mit und

Arch. Ért. 1896, 340 (Mihalik J.).

ország téneli

A

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT

RENDES TAGJAI TAGJEGYEIKKEL

ÖSSZES KIÁLLÍTÁSAINKAT

DÍJTALANUL LÁTOGATJÁK,

CSALÁDTAGJAIK SZÁMÁRA

ÖT INGYENJEGYET KAPNAK,

RÉSZTVESZNEK A RENDES TAGOK KÖZÖTT

RENDEZENDŐ

TÁRGYSORSJÁTÉKON

ÉS INGYEN KAPJÁK A

TÁRSULAT ÉVKÖNYVÉT

BELÉPÉSI NYILATKOZATOKAT KÍVÁNATRA

AZONNAL KÜLD A TITKÁRI HIVATAL

A Kiállítás 10-2 ig van nyitva; 27 ein zárul.

41471. — AZ ATHENAEUM NYOMÁSA

Brozer István

írod

Mihalik Sándor:

A Rákóczi-kor
művészete. Magyar
Iparművészet 1935.
127. l.

Mezzagos

D. Sentivo

(Brozer)

Brozer István

1653-ban Kolozsvár város a fejedelem arany számára egy kívül-belül aranyos poharat készíttetett vele.

Nokolótvcch. 58. l.

Novák J. a kolozsvári ötvösök a XVIII. században. Kolozsvár 1913.

- courant.

du compte-courant.

ous ce pli, votre relevé de compte-
décembre dernier et présentant

miner et nous faire parvenir dans
vations éventuelles. Passé ce délai,

Brozer István, ötvös. A legkiválóbb magyar ötvösök egyike. I. Rákóczy György fejedelem sokat foglalkoztatta, s 1633-ban azon ötvösök közt találjuk, kikkel a fejedelem Gyulafehérvárott fölmérette tárháza kincseit. B. a kolozsvári ötvös czéh tagja volt s 1639-ben második czéhmesteri tisztet viselt. 1640-ben Kolozsvárt a szász férfiak közt szerepelt s ugyanez évből való egy remek, színaranyból készült kelyhe, mely jelenleg a kolozsvári ref. egyház tulajdona és úrvacsora osztás czéljaira szolgál. E kehely talpa hatkarélyú, szára hatszögű s gazdagon van zománczozva. Áttört művű kosara az öblös kupát csaknem teljesen elfödi s a zománczos díszítmények között 18 tojásdad medaillonban Krisztus kínszenvedésének jelenetei vannak domborműben ábrázolva. Szélén két sorban bibliai tartalmú fölirat van bevésve. Fenekén Rákóczy György zománczozott czímere 1641 évszámmal és föliratal. A kehely szárán bekarczolva találjuk a mester nevét ekképen: »Coloswarat. *Broser*

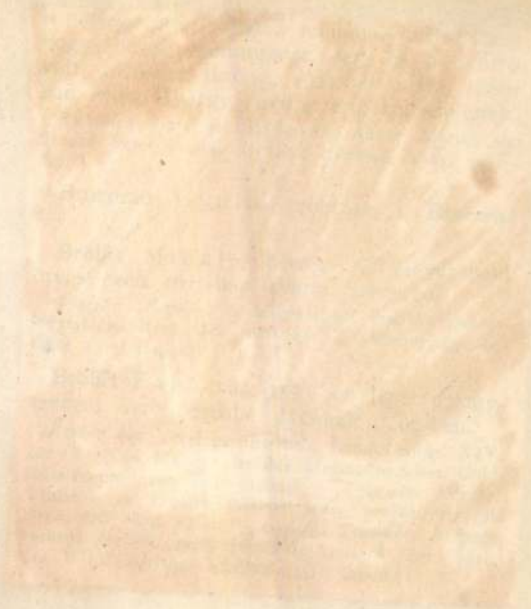

István czinalta. Anno 1640.« A kehely értékét jelenleg kétszázezer koronára becsülik. A mestert 1642-ben újra második czéhmesterré választották. 1660-ban még élt.

Ballagi Aladár: Kecskeméti W. Péter ötvöskönyve. Budapest, 1884. 21. l. — *Czobor Béla dr.:* Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. (Matlekovits S.: Magyarország közgazdasági és közművelődési állapota ezeréves fennállásakor és az 1896. évi ezredéves kiállítás eredménye. Budapest, 1898. V.) 643. l. — *U. az és Szalay Imre:* Magyarország történeti emlékei az ezredéves országos kiállításon. Budapest—Bécs, 1903. II. 313. l. (képpel). — *Gerecze Péter dr.:* A műemlékek helyrajzi jegyzéke és irodalma. Budapest, 1906. 434. h. — *Gyárfás Tihamér:* Harcz egy kehely körül. *Vas. Ujs.* 1910. 475. l. (képpel). — *Jakab Elek:* Kolozsvár története. Budapest, 1888. II. 312, 498, 620. l. — *Kőszeghy Elemér:* A magyar ötvösjegyek rendszeres gyűjtéséről. *Arch. Ért.* 1912. 140. l. — *Mihalik József:* Régi hazai ötvösműveink az ezredéves orsz. kiállításon. *Arch. Ért.* 1896. 340. l. — *U. az:* Az ötvösség. (Ráth György: Az iparművészet könyve. Budapest, 1912. III.) 113. l. — *Múzeumi és Könyvt. Ért.* 1911. 14. l. — *Pulszky Károly és Radisics Jenő:* Az ötvösség remekei. Budapest, é. n. II. k. 75. l. (képpel). — *Radvánszky Béla báró:* Udvartartás és számadáskönyvek. Első kötet. Bethlen Gábor fejedelem udvartartása. Budapest, 1888. 298, 316. l. — *Rosenberg:* Der Goldschmiede Merkzeichen. Frankfurt a. M., 1911. — *Szádeczky Lajos dr.:* Iparfejlődés és a czéhek története Magyarországon. Budapest, 1913. I. 108. l. II. 132, 141, 150—156. l. — *Szendrei János dr.:* Erdély műkincsei. *Magyar Műkincsek.* Budapest, 1901. III. 92. l. (képpel).

Brozer István

Brózer István

Kolozsvári ötvös

1648 - 49

lásd 1660.

Szádeczky Iparfejl.

II 150 - 156 l.

156 - 157 l.

hitének és szolgálatkészségének rendíthetetlens
a XX. század kavargó forgatagában is úgy
hordani az Úr Jézus keresztjét, hogy annak
zására másokat is foglyul tud ejteni.

5. A jól kiépített lelkipásztornevelésre a

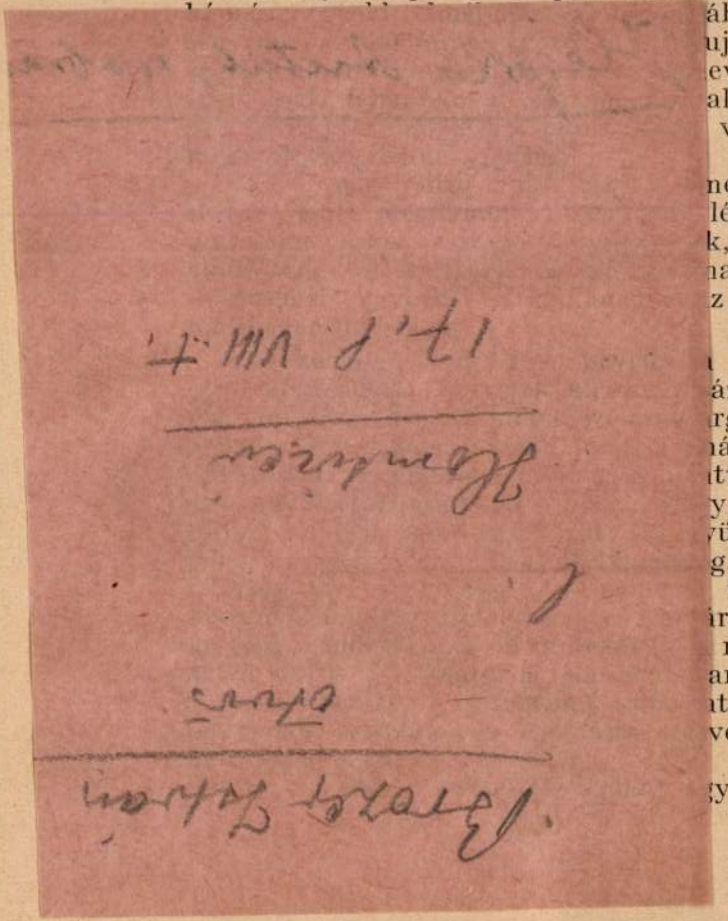

ából is
ujtott
evelés
al elég
végrel

nevelés
lélek é
k, az e
nak al
z evan

szak
ának
rgyak
állani
tva va
y meg
üvétai
g. Igen
főisk
rgyak
meg,
amely
tának
ve nél

gy egés

bemelkedés.
Sok eset azonban éppen a feltételezett adott-
hiányait tárja fel és ezzel egyenesen felfedve
okat, a lelkipásztornevelés elodázhatatlan meg-
ezésének szükségességére mutat rá.
Miért van szükség egy jól kiépített lelkipásztor-
ésre?
1. Elsősorban azért, mert a szó szoros értelmében
lelkipásztornevelésről még ma sem beszélhetünk.
lkipásztornevelésnek, mint ilyennek legfeljebb
a kísérleteivel, kezdeteivel találkozhatunk.
A lelkipásztornevelés terén az első komoly
t és úttörést az 1924-ben kiadott theologiai tan-
eform jelenti, amely „Nevelési Rend" cím alatt
kipásztornevelés irányát igyekszik megszabni
gységessé tenni.
Az elmult 14 esztendő azt mutatja, hogy — ha
nt is némi fejlődés és előrehaladás ezen a téren —,
kipásztornevelés ügye még sem oldódott meg.
késedelmeskedés leginkább az anyagi erő hiá-
ak lapjára írható.
2. A lelkipásztornevelés kiépítésére szükség van
, hogy a theologiákra a különböző társadalmi
lyokból felsereglő ifjakat a lelkipásztori élet
és külső kellékeinek közös nevezőjére hozza.
kell szüntetnie a különbözőséget, a fel-felbukkanó
ldalúságot, hogy megteremtődjék a kívánt egy-
Ennek a nevelésnek meg kell értetni azt, hogy
kipásztori életre való odaszánás több a pusztán
földi célok alkalmainak megteremtéséért és
őségeinek jobb kihasználásáért folytatandó élet-
kenységnél. El kell tüntetnie azt a hibás fel-
st, amely különösen mostanában kezd lábra-

Brózer István

ötvös

l. Hóman Bálint

A Magyar Nemzeti Museum öt évt. Bp. 1929. l.

65. l

82. l.

1419

I
415.

1419. Tiziano Vecelli után.

A mester sz. Piere di Cadoreban 1477-ben. † Velenczében 1576. augusztus 27-én.

Venus és Adonis.

A hegyes vidék előterében, egy ruhával letakart kövön, ül Venus és a visszaforduló, de távozni akaró Adonist átkarolja. Venust fehér lepel takarja, míg Adonis, kinek jobb kezében nyilvessző-alakú bot van, baljával négy vadászkutyát tart féken. A földön díszedény hever. A hátterben balról a fa ágára vesszőkkel telt puzdrát és ijat akasztottak, tövében pedig férfi alszik. Az égbolt felhős és a felhők közt Jupiter trónol fogatán.

Vászon, méretei 49 : 47·5 cm. — Mündler: XIII. 20. — 1885. átad. lajstr. 2.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

Brózer István

ötvös 1640

röd

Genth Verecke

V. 132. l.

kettőt, hogy gyönyö
hogy láthassa, mily
házi, mikor egy iró
mondogatta, — ha
dolata: ez kérni fog
emberismerete és n
nagyobb, készen is
hassa vele az önbiz
éles esze iránt, ami
tudom, milyen gyóg
egy koronáért, még
tudom, hogy semmi
való csalódás. Én m
rajongásából. Miutá
büszke is erre az el
ahogy ő gondolja: k

De ez csak szól
szerette az elmés g
karrikaturát. Rends
alapjábanvéve gyöng
zott idegen emberek érzékenységére, mint a selyemkendőjére.

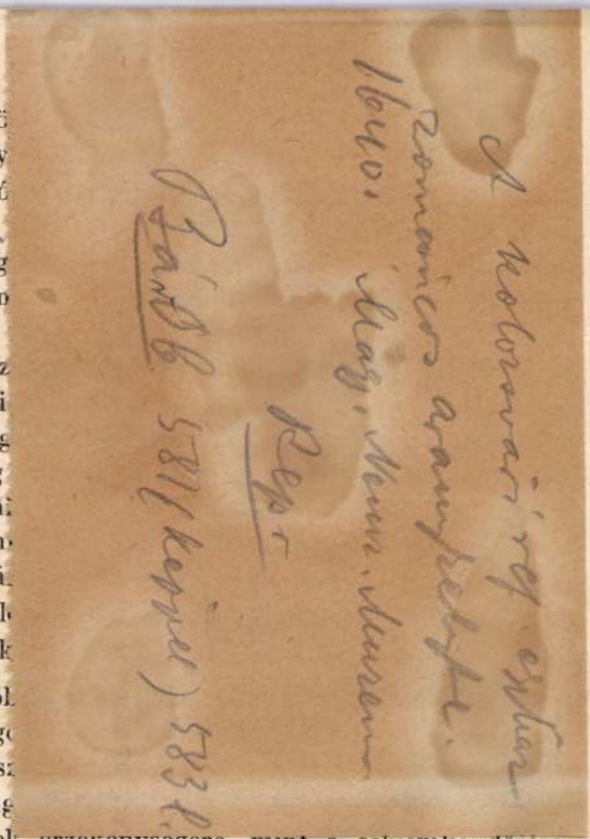

mikor jók, ha nem aludnának. A büntelen éjszakáikért megbocsátotta nekik a bünös nappalaikat, a kacagtató vigjátékaiban éppen csak annyit leplezett le a gyöngeségeikből, amennyit az illendőség megengedett. Tehetségéből viszont annyit, hogy azt a kevésbé tehetségesek szinte már illetlenségnek tartották.

A szegedi levegő tette-e, vagy másvalami, de bizonyos, hogy majdnem minden iró, aki itt nevelkedett, humorosan fogta fel az élet tragikumát. Nem tudom, ki hagyta rájuk ezt a demokritosi szellemet, de valaki rájuk hagyta és ha nem is egyenlően, de megosztoztak rajta. Molnár Jenőnek is jutott belőle. Pedig ő igazán szürkén indult: szürke gérokkban, szürke cilinderrel. De ez a szürke elegáncia friss és szines fantáziát takart. Neki mindegy volt: milyen téma került a tolla alá, mindég tudta, miben mi a kinevetni való. A kaszárnya-humor legbecsesebb kincseit ő mentette meg a magyar irodalom számára. Ma már fekete kabátban jár és fekete kalappal és csak a haja szürkült meg a harminc év előtti divat szerint, de a temperamentuma szines és fiatalos.

Mindezek poligám életet éltek a betük világában, összeházasodtak a novellával, a regénnyel, a verssel, a vezércikkel és a riporttal és hol ezzel, hol azzal szeretkeztek. Csak az egy Balassa

Brozer István

Ötvös

ál dostató pohara

ired

Czob Páris

10. l. képpel

Brozer István

l.

Ráth György 1896

123-l.

15. TÁJ

Brozer István

Ötvös

[illegible]

Radisics, Eugen de

Le pavillon historique de la Hongrie a l'exposition universelle de Paris en 1900. Paris, é. n. 86 l. képpel.

Ismeretlen festő.
A XVII. századból.

571. Batthyány Lajos (?)

Egész alak, jobbra fordulva, a tat, a hol piros bélésü kalpag van, szemüek, balját pedig az oldalán logo parókája göndör, szemöldöke barna, leberetvált. Vállra vetett prémes ment kirakott, szük nadrág piros, magassz támlázott karosszék köti le figye lopon innen, félrevont függöny lóg.

Vászon, méretei 234: 150 cm.
Lanfranconi Enea gyüjteményé
Átvétetett az 1895: V. 30-án
No. 704.

† Az aranygyapjas-rend jelvényét piros s

57

904. V. 27.

Brozer István

Otvos

Arany kehely 1 sokszi-
ún zománccal díszítve.
Eredetileg a kolozsvári
ág. hitv. ref. egyház
tulajdona volt, honnan
a M. N. Múzeumba
Került

Leírva, repr.

Pul Rad

II. 75, 76 l –

Öskori Köszeherce VII. 191

Brozer István

ötvös

A

A népművészek könyve

Bp. 1940

1116. C

Karikák, agyagból VII. 242

Broker István
ötvös 1641-

Vród
2

Berenyi 44. l.

időben a gyűjtést valóságos szenvedélylye
elleni nagy pörre és Ciceronak e pörben a
A mint például mostanság különös kedvtel
tik, úgy a római császárok korabeli túls
Perikles kora előtti művészet keresetlen,
mi ma archaikus műveknek nevezünk. D
kereslethez képest nem volt elég, az akko
maiak szoktak tenni, vagy is utánzatokat k
tottak elő archaikus ízlésben, a művészet
volt e tárgyakkal rászedni, mint a maiak
maradt meg, majdnem minden régiséggyűjt
tikus műveknek nevezzük.

Arról alig van adat, hogy a közép kor
művészet alkotásait. Annál élénkebb kép
ismét divattá lett a gyűjtés és a hamisítás, a
esete, a ki tudjuk nagy csomó föliratot ha
nápolyi múzeumban őriztetik, s melyek val
a nápolyi föliratokról kiadott munkájában.
inkább tudományos, mint technikai term

nak tudatos képviselője, amellett, hogy nemzeti egyéniségünket késhegyig védte egy nyugati nép illetéktelen beavatkozása ellen. Ebből a szemszögből nézve őt, egy sorba állíthatjuk nagybátyjával, a költő Zrínyi Miklóssal, de Széchenyi Istvánnal is. Szóval mindazokkal, akik Szent István királyunktól fogva azon igyekeztek, hogy nemzetünket, annak függetlenségét megóva, minél szorosabb kapcsolatba hozzák a nyugateurópai kultúrközösséggel.

Kiállításunk nem akar részletes történeti áttekintést adni Rákócziról és koráról. A Magyar Történeti Múzeum csak azzal a céllal hozta itt össze ünnepi keretben Rákóczinak, családjának és kortársainak néhány emlékét, hogy ezzel hódolatát mutassa be a nagy fejedelem emlékének.

A rendezés munkáját a Magyar Történeti Múzeum részéről Höllrigl József, dr. Tóth Zoltán, Bárányné dr. Oberschall Magda, az Országos Levéltár részéről dr. Fekete Nagy Antal, az Országos Széchenyi Könyvtár részéről pedig dr. Asztalos Miklós és dr. Halász Gábor végezték ; a leírólajstrom szövegét ugyanők állították össze. Fáradhatatlan, lelkes és eredményes munkájukért fogadják a Magyar Történeti Múzeum őszinte köszönetét.

Gróf Zichy István.

KIÁLLÍTÓK NÉVSORA.

1. gróf Andrássy Géza.
2. Chernel Antal, Tömörd.
3. dr. Delmár Emil.
4. Egri Lyceum Könyvtára.
5. gróf Erdődy Rudolf, Kastélyosdombó.
6. Esztergomi Keresztény Múzeum.
7. Győri Bencés Múzeum.
8. özv. Kánitz Arthurné.
9. gróf Károlyi [illegible] Fót.
10. Kegyes Tanítórend, Budapest.
11. Királyi Várkapitányság.
12. báró Kray István.
13. Magyar Nemzeti Múzeum, Országos Levéltár.
14. Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi-Könyvtár.
15. Magyar Történeti Múzeum Éremtár.
16. Magyar Történeti Múzeum Iparművészeti Osztály.
17. Magyar Történeti Múzeum Történeti Osztály.
18. özv. Olgyay Viktorné.
19. Pannonhalmi Szent Benedekrend.
20. Párizs, Cluny Múzeum.
21. Szépművészeti Múzeum.
22. Tolnavármegyei Múzeum, Szekszárd.
23. Tószeghy Richárd.
24. Történelmi Képcsarnok.
25. Dr. Wittmann Ernő.

nézve is van-e olyan tartalma nevének, amely ezt a megkülönböztetést indokolttá tenné?

Rákóczi előkelő műveltségű, nemes ízlésű családból származott. Dédszülői: I. György és Lórántffy Zsuzsánna, nemcsak a protestáns vallásos irodalomnak és oktatásügynek voltak lelkes pártfogói, de a művészi munkák nemes formái iránt is volt érzékük. Erről tanuskodik I. Rákóczy Györgynek a Cluny-múzeumba került gótizáló serlege, az ő rendelésére készült, gazdagon zománcozott, színarany Brózer-serleg, valamint Lórántffy Zsuzsánna aranyhímzésű kehelytakarója. Ezekkel együtt állítottuk ki II. Rákóczy György mádi úrvacsorakannáját, Rákóczy László és neje, nagymihályi Bánffy Erzsébet díszes serlegét, korsóját és remekfoglalású gyöngyházcsészéjét, Rákóczy Erzsébetnek, László leányának címeres szőnyegét és habán tányérjait. Ezek a holmik, a rendelők korában virágzott magyar művészi iparnak szinte kivétel nélkül legszebb, legízlésesebb termékei közé tartoznak.

A II. Rákóczi Ferenc zborói kastélyából származó festett falikárpit, a gros-point hímzéssel díszített bútorok már a kor nyugati ízlésében készültek. Magáról és családtagjairól a magas művészi színvonalon álló Mányokival és a kevésbbé tehetséges, de szintén jóízlésű Richterrel festetett arcképeket. Három szép emlékérme, melyeket a svéd származású Warou Rákóczi személyes irányítása mellett készített, olyan művészi nívón állanak, amilyenre Magyarországon csak kevés példát ismerünk. Így azt mondhatjuk, hogy már kiállításunkból is egy előkelő ízlésű, kimondottan európai műveltségű ember képe bontakozott ki előttünk. Ezt a képet Rákóczi emlékiratai, fennkölt szellemű, kora problémáiba mélyedő vallásbölcseleti munkái csak teljesebbé tehetik, de meg nem változtatják.

II. Rákóczi Ferenc az ősi magyar alkotmány védelmezője, az áldozatkész hazafiság példaképe, de egyszersmind korának egyik legműveltebb magyarja is volt. Ő a magyarság nyugati, a szó legjobb értelmében európai irányzatá-

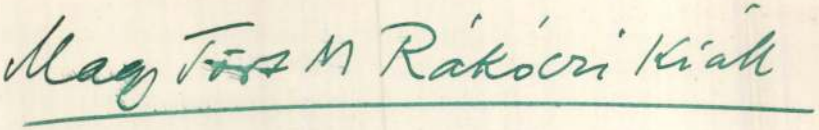

ELŐSZÓ.

Idén április nyolcadikán mult kétszáz éve annak, hogy II. Rákóczi Ferenc Törökországban, a Márvány-tenger partján fekvő Rodostóban örökre lehunyta szemét. Mikor ő meghalt, utána egy maroknyi magyar bujdosó maradt árvaságban. Ennek a kis csoportnak bánata, keserűsége nem terjedt át Magyarországra, ahol halálának híre már alig keltett számbavehető megindulást. Akkor úgy látszott, hogy a fejedelem testével emlékét is örökre eltemették.

Rákóczi alakja a magyarság tudatában Mikes Kelemen törökországi leveleinek kiadásával öltött újra testet. De az igazi Rákóczi-kultusz csak sokkal később, a liberalizmus korában alakult ki. Rákóczit, a szinte rajongóhitű katolikust, a liberális kor avatta a nemzeti eszme hősévé. Részben talán azért is, mert őt, ki a szécsényi gyűlésen egyességet hozott létre a keresztény felekezetek között, a felekezetiesség felett álló nemzeti gondolat előharcosának tekintették.

II. Rákóczi Ferenc nevezetes családjának utolsó történeti egyénisége volt. Dédapja, I. Rákóczy György Erdély egyik legkiválóbb fejedelme, a protestantizmus egyik vezéralakja, az övénél mélyebb nyomot hagyott a magyar történelemben. II. Rákóczy György szerencsétlen sorsa dacára szintén jelentős személyisége volt Erdély történetének. Mégis, ha a Rákóczi nevet magában említik, ez mindnyájunk lelkében II. Rákóczi Ferenc képét fogja felidézni. Min alapul ez a megkülönböztetés? Csak megszokásból tartjuk-e őt családja reprezentatív alakjának? Vagy mai szemünkkel

Brozer István

ötvös

zród

Csekonics Erzsébet grófnő

Erdély kultuképe

Bp. é. n. 201. l.

1939

Érkezett 1904. május 4.

294/1904. sz. (Beszterczebánya, 1904. április 30-án 2442. sz. a.)

Beszterczebánya kir. város tanácsa felvilágosításokat ad az 1903. évi könyvtári államsegély felhasználására tett megjegyzések tárgyában (Átirat a városi tanácshoz, 1904. VI. 17.)

ÚRVACSORAKEHELY, I. RÁKÓCZY GYÖRGY MEGRENDELÉSÉRE KÉSZÜLT 1640-BEN.
(L. 50. sz.)

Magy Tört M. Rákóczi-kiáll

Brozer István

ÁLDOZÓ EDÉNYEK

1

2

3

1. Ciborium Klosterneuburgban, 1329-ből
2. Suki kanonok kelyhe az esztergomi kincstárban
3. Aranykehely 1640-ből. I. Rákóczi Györgynek készítette Brózer István, Kolozsvár
4. Ciborium a XIV. századból. Aranyozott bronz, zománcmunkával
5. Patena a XIV. századból, Lübeckben
6. Kehely a XIV. századból, aranyozott bronz, zománcmunkával

4

5

6

Gutenberg Lex. II k. 353 l.

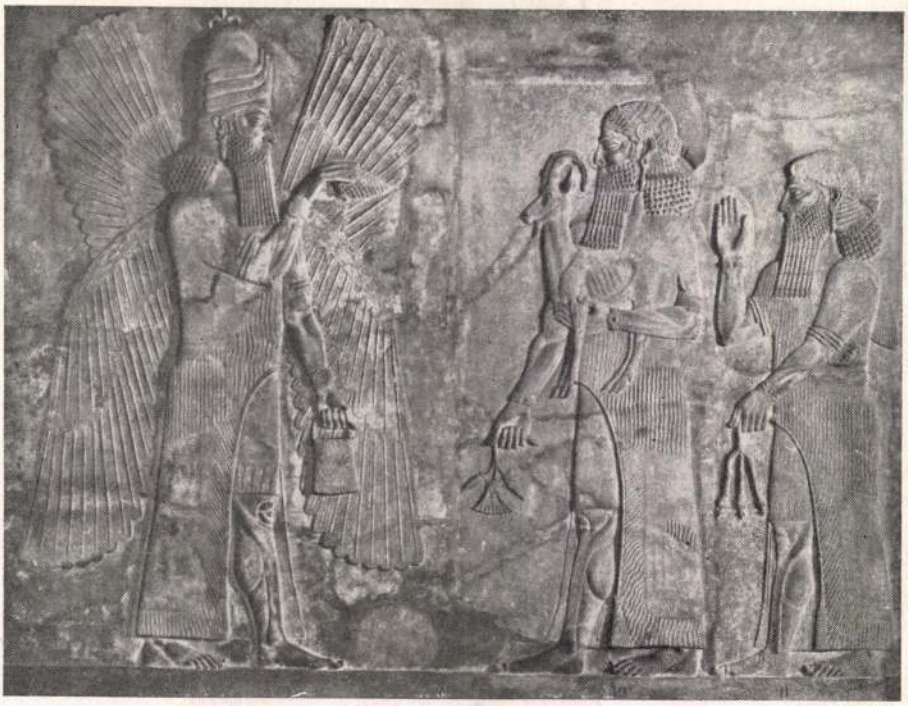

Áldozási jelenet. Asszír dombormű Khorsabadból. Páris, Louvre *Fot. Alinari*

Bikaáldozat a görögöknél. Feidiasnak tulajdonított friz a Parthenonon *Fot. Alinari*

Brózer István

MAGYAR MUVESZET

1928. 419, 423

Vikár Vera: Művészeti emlékek a Tört. Osztály új szerzeményi kiállításán (Ecsel)

B, D, G, N

Sz-Sz lapszám

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, épitési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Brozer István

kolozsvaři ötvös

l.

Varjú 1929

74. l

18.900.

228.136.25	63.480.	18900	60
150000.	2316.40		36

2061-909-~~823~~ 224

857. Keretek.

10 darab természetes szinű tölgyfakeret simára dolgozva és belül keskeny aranydiszszel.

Méretei a belső világitásnak 86:68 cm. a teljes nagyságnak 91:74 cm.

Becsértéke per 16 K.....160 K

Szállitotta Fleischer Salamon 1908:IV.1-jén (463-908).--

Régi leltár 220

Brózer István

Magyar Művészet

1928. 419, 423

50. **ÜRVACSORAKEHELY**, arany. A sokszínű zománccal és domborműves medaillonokkal díszített kupájának szélén latinnyelvű felirat, belsejében a megrendelő I. Rákóczy György (1630—1648) címere, szárán belül a készítő neve: „Colosvárot Brozer Istvan czinálta Anno 1640". Történeti Osztály.

Überfangglas, mit Gold und farbigem Blumendekor. Böh-

disszel. Cseh, 1840 k. — Glas (Opalglas) mit Neorokoko-
).

cszögü alak. Cseh, 1830 k. — Glas mit Fuss, blau, acht-

oldalán szinesen magyar ci.ner. Magyar, 1845 k. — Glas
nem Wappen. Ungarisch, um 1845.

oldalán piros keretben medaillonok, fürdőépületekkel be-
" fölirás. Magyar, Bidermeyer. — Glas mit Fuss, geschliffen,
n Medaillonen eingeschnittene Gebäudeansichten und „An-
edermeyer.

ttált oldalakkal. Cseh, 1830 k. — Glas mit Fuss, Rubin-
).

iros és szintelen sávokkal. Cseh, XIX. sz. — Wasserglas,
misch, XIX. Jh.

, oldalán piros alapon arany, ezüst szőlőindás disz. Cseh,
fen, auf der Wandung Rankenmuster in Gold und Silber.

360. ábra. A kolozsvári ref. egyház Rákóczi-féle arany kelyhe 1640-ből.

bőkezű
szor va
kereszt
páratla
be olv
konysa
szögb
s fino
között
két ló
hátát
— A
főpapi
MDC
gyéma
valam
vedés
vanna
jelenk
hátlap
számú
keresz
— A
saphi
kurtas
zomá
latos
sz. k
János
kiköt
Adalb
mind

koronás hableányt látjuk. Jellemző, hogy a mezítelen nőalak itt kékre zománczozott köntösbe van öltöztetve. A többi medaillonban a négy evangelistát és Assisi Szent Ferencz stigmatizációját látjuk zománczozott művekben.

ni székesegyház kincstárából.

A XVI. századvégi német renaissance typikus ízlését látjuk kifejezésre jutni a pannonhalmi kincstár által kiállított, ében-

ságokkal ékesített ereklyetartón (358. ábra). mi czéljának meg is felel, mert az ereklyetartó ján egy-egy ellipszisalakú medaillonban az ztott talapzat gyanánt szolgáló predellájában glalva; középső részét két zöldszínű, arany- désben pedig gyöngyökkel s aranyboglárokkal sorakozó oldalfülkéket, achát és calcedon- gazdagon zománczozott szobrocskája áll. tüntet, balról félholdon a Szűz Anya, jobbról háromszögű timpanonban Ausztria három- on pedig egy kiterjesztett szárnyú angyalalak valamely osztrák főherczeg megrendeléséből került az a Habsburg-ház kincsei közé, mit

II. ter. 129—130. l.

a melyről azt lehetne kimutatni, hogy — még üres a rubrikája. Ha még egy ilyen dátum, egy ilyen nap akadna a kalendáriomban, akkor több okunk lenne rá, hogy ezen a napon aggódó szemmel nézzük az eget, akár jár üstökös rajta, akár nem. De próbálja meg csak valaki, hogy ilyen dátumot találjon!

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Magyar földön. *Bársony* István új könyve a legszebb magyar díszművek egyike újabb irodalmunkban. Tartalma huszonnyolcz természeti és vadászkép a magyar földről, megannyi szines, erőteljes ecsettel festett plein-air festmény. Az íróból a rajongó szeretet beszél a természet iránt, de nem az az üres rajongás, a mely áradozik a nélkül, hogy egy-két általánosságon kívül valamit is meglátna, hanem a komoly, érett férfi benső szeretete, a mely mennél több érzést visz bele tárgyába, annál jobban igyekszik megismerni. Bársony olyan ismerője a magyar tájnak, mint kevesen, minden életjelensége, állat és növényvilága egyaránt érdekli, meglátja a látszólagos mozdulatlansága alatt nyüzsgő rejtett életet, egyformán fogékony a nagy szinfoltok s az apró vonások szépségei iránt, szeretete nem tesz különbséget az Alföld és a hegyvidékek között. S a finoman kidolgozott prózának mestere lévén, szemléletét, a tájakból nyert hangulatait teljesen közölni tudja velünk, át tudja árasztani ránk. Néha csak tájat rajzol, a modern tájképfestők módja szerint, egy egységes hangulatba foglalva össze az egész tájat, hogy ez a hangulat elevenítse meg, néha valami történet szinterévé teszi s ekkor a táj a történet hangulatába kapcsolódik bele, néha az állatvilág valamely jelensége kerül a középpontba s ilyenkor vadászkép lesz belőle. E vadásztörténeteket és képeket az teszi leginkább rokonszenvesekké, hogy bennük is a természet érdekli elsősorban az irót, az a közelség, a melybe a vad felkeresése és megfigyelése révén a természettel jut. A könyvhöz legjelesebb tájképfestőink egyike, *Olgyay* Ferencz rajzolt egy sereg művészi illusztrációt, kezdőképeket, műmellékleteket, valamennyi nemes művészettel van megrajzolva.

Petőfi-tanulmányok. A Petőfi-irodalom nagy tömegéből, mely újabban szinte már eláraszt s tartalmának sekélyességével szinte már a ponyvairodalom jellegét kezdi magára ölteni, nagyon rokonszenvesen válik ki *Hartmann* János kis könyve, mely *Petőfi-tanulmányok* czim alatt jelent meg. A tanulmányok irója a Gyulai Pál iskolájából való nemcsak annyiban, hogy az ő folyóiratában jelentek meg eredetileg a tanulmányok s a feledhetetlen irónak is vannak ajánlva, hanem annyiban is, hogy Gyulai Petőfiről szóló munkáinak alapjára épít s megfigyelő módszerén is meglátszik ezeknek hatása. Néhány vonással vázlatos képet ad a költő egyéniségéről, foglalkozik fiatalkori pesszimizmusával, ifjúkori verseinek a kor divatjától való függés vel, szerelmeivel, lyrájának egyéb motivumaival: szülői iránti szeretetével, tájképeivel, hazafiságával, a szabadsághoz való viszonyával, a népdaltól való függésével s a végén a *Szeptember végén*-t fejtegeti. A mint láthatni, Petőfi pályájának és költészetének legtöbb fontos pontját érinti. Többnyire csak érinti, nem mélyed teljesen bele — ezt tanulmányainak terjedelme sem engedi meg — úgy hogy a kép, melyet Petőfiről ad, meglehetősen vázlatos. Inkább egyes vonásokat kapunk, mint teljes, kifejező lelki arczképet s a tanulmányok hatása inkább az apró finomságokban van, mint a jellemzés erőteljes, megragadó voltában. Az iró inkább eszthetizál, mint jellemez; eszthetizálása nincs némi iskola-íz nélkül; fejtegetéseinek nincsenek széles távlatai; nem a művészszemmel néző művész magatartásában áll a költővel szemben, hanem a köznapi ember csodálkozó magatartásában, a ki a költőben valami idegenszerűt, valami az emberiből némileg kikapcsolt lényt lát. Nem ragadja meg a költőt mélyen, egyénisége gyökereiben; nem elég mélyek a tanulmányai. Ezzel szemben azonban jelentékeny jótulajdonságok is állanak, különösen pedig megfigyelésének finomsága, a melylyel a költőnek sok rejtett szépségét találja meg s revelálja olvasója előtt s melyből egész serege támad a találó s élénk, friss fogékonyságra való megjegyzéseknek. Ezeknek szempontjából nézve, a tanulmányok értéke magukban véve is jelentékeny, sok értékes adalékkal járulnak hozzá a Petőfiről való s még csak ezután megalkotandó végleges képhez. Az irónak kiváló érdeme az is, hogy kritikushoz illő elfogulatlansággal áll szembe a költővel, tudja, hogy minden kép fényből és árnyból áll, nem megy bele a költő émelygős magasztalásába, melylyel újabb Petőfi-iróink jó része leplezni szokta kritikájának fogyatkozásait s mégis nemcsak elevenebb, hanem szivünknek is kedvesebb képet ad Petőfiről. A könyvhöz az illusztrációkat *Pálla* Jenő készítette, bizonyítékául annak, hogy a modern illusztráczió is mily könnyen merevedhetik sablonná.

Ezüst hárfa. Erődi Ernő, az ismert nevü zeneművész és énektanár Ezüst hárfa czimű daloskönyvének most jelent meg harmadik kötete, harmadik, teljesen átdolgozott kiadásban. Ez a kötet művészies két- és háromszólamu énekeket tartalmaz. Az egyes énekeket Erődi rendkívüli gonddal gyűjtötte össze, könyve elsősorban iskolai használatra készülvén, ügyelnie kellett a pædagogiai szempontokra is. Maga gyűjtötte a modern költők verseiből, évtizedeken át való fáradozással, a pædagogiai szempontból is kifogástalan szép szövegeket, elküldözgette azokat zeneszerzőinknek, a kik hajtottak buzdító szavára és e könyvben foglalt szerzeményeikkel foglalták el először helyüket a gyermekdal-költészetben. Ilyformán Erődi könyve a magyar dalnak rendkívül gazdag anthologiája lett; alig van jelentékenyebb költőnk, a ki szöveggel, zeneszerzőnk, a ki dallammal ne szerepelne benne s a külföldi legkiválóbb dalköltők műveit is fölveszi gyűjteményébe. A könyv kiállítása is tetszetős, a hangjegyek metszése szép tiszta, az egyes szakaszok előtt Mühlbeck Károly csinos rajzai láthatók. Eredetileg iskolai czélokra készült, de kedvére lehet mindenkinek, a ki a magyar dalt szereti.

A «Jó Pajtás», *Sebők* Zsigmond és *Benedek* Elek képes gyermeklapja legújabb, május 29-iki számában találjuk *Benedek* Elek és *Telekes* Béla verseit, *Szemere* György elbeszélését, *Dörmögő Dömötör*, a képviselőjelöltté váló maczkó utazásait *Sebők* Zsigmondtól, *Altai* Margit kedves gyermekszindarabját, *Garay* Ákos képét, *Schöpflin* Aladár czikkét a kormányozható léghajóról (képekkel), *Séta Budapesten* rovatot, *Rákosi* Viktor regényét, a szerkesztői üzenetet, rejtvényeket stb. A *Jó Pajtás*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kivánatra ingyen küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utcza 4.)

Új könyvek.

Magyar földön. Természet és vadászat. Irta *Bársony* István. *Olgyay* Ferencz képeivel. Budapest, Athenaeum; ára díszkötésben 28 korona.

Petőfi-tanulmányok. Irta *Hartmann* János. Budapest, Franklin-Társulat; ára 3 korona.

Vegyen SVAICZI SELYMET!

Kérjen mintákat tavaszi és nyári ujdonságainkról ruhára és bluzra: **Diagonale, Crêpon, Surah, Moire, Crêpe de Chine, Foulards, Mousseline** 120 cm. széles méterenként 1.20 koronától kezdve, feketében, fehérben, egyszinüben és szinesben, továbbá himzett bluzok és ruhák batisztból, gyapjuból, vászonból és selyemből. Csakis garantált szolid selyemszöveteket árusitunk közvetlen magánosoknak bérmentve és elvámolva a lakásba.

SCHWEIZER & Co., LUZERN U 23 (Svaicz.)

Selyemkivitel. — Királyi udvari szállito.

A **Bór-** és **Lithion-tartalmú vasmentes gyógyforrás**

Salvator

kitünő sikerrel használtatik **vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál** és **köszvénynél, a czukorbetegségnél, az emésztési** és **lélegzési szervek hurutjainál.**

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta!

Kapható ásványvizkereskedésekben vagy a Szaye-Lipóczi Salvatorforrás-Vállalatnál Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

Mielőtt divatos női

kézitáskát és tartós utibőröndöt vásárolna, ugy kérem tekintse meg a saját készitményü bőrönd és bőrdiszmüáruimat, melyek nagy választékban kaphatók a megnagyobbitott helyiségemben

Csángónál, Muzeum-körút 5.

:: **A czim fontos!!** ::

Kapható mindenütt. egy tubus ára 50 fillér.

BŐRHÁMLASZTÁS

A modern kozmetika csodája.

Hámlasztás által a foltos, tarka bőr megtisztul; a vastag, kérges bőr megpuhul; az egyenetlen, rücskös, bibircses bőr megsimul; az öreg bőr megfiatalodik, rózsás, üde lesz.

A 18 év óta fönnálló

Kozmetikai Gyógyintézetben

melyet **dr. Jutassy József** bőrgyógyász, egészségtantanár vezet, egy hétig tart egy arczhámlasztás.

A ki az intézetet nem látogathatja, az megveszi

= Bőrhámlasztó készlet =

neve alatt összeállitott ártalmatlan hámlasztó szereinket (folyadék és kenőcs, dr. Jutassy receptjei szerint) s a bő használati utasitás alapján önmaga végzi a sikeres bőrhámlasztást, mely azonban drasztikus és feltünő.

A **Bőrhámlasztó készlet** elmulasztja a tág bőrpórusokat a bennük ülő évtizedes mitesszerekkel együtt; eltünteti a pattanások nyomait; elsimitja a lencsefoltokat és a kisebb sebhelyeket (himlőhely); leszedi a legmakacsabb szeplőt és májfoltot; a lángvörös rózsapattanást és a kékes borvirágot is letarolja.

Bőrhámlasztó készlet ára 5 korona és kapható minden nagyobb gyógyszertárban s drogériában. Direkt rendelhető utánvéttel ezen a czimen:

Kozmetikai Gyógyintézet

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 4. I. em.

Serravallo

KINA BORA VASSAL

Hygienikus kiállitás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősitőszer gyengélkedők, vérszegények és lábbadozók számára. Étvágygyerjesztő, idegerősitő és vérjavitó szer.

12666 6000-nél több orvosi vélemény.

Kitünő ír.

I. Serravallo, cs. és kir. udvari szállító **Trieste-Barcola.**

Vásárolható a gyógyszertárakban félliteres üvegekben **K 2.60,** literes üvegekben K 4.80.

3 UJ SZÓ...

„ALTVATER"

GESSLER

BUDAPEST.

FELÜLMULHATATLAN,

mert **asszonyok, leányok** tiszta, fiatal, üde arczot kapnak pár nap alatt, ha a **mármarosi**

LILIOM-ARCZKENŐCSÖT

használják. Nem szabadna oly háznak lennie, a hol este, reggel nem a csodás hatásu — **mármarosi**

LILIOM-SZAPPANNAL

mosakodnának. Kis tégely **1 korona.** Nagy tégely **2 korona.** Szappan **80 fillér.** Liliom-puder (3 szinben) **1 korona 20 fillér. — Egyedüli készitő:**

Dr. REISMAN ÖDÖN

gyógyszertára, Mármarossziget, Erzsébet-főtér 11.

Postai rendelések még aznap elintéztetnek.

eredtek. A férfi menés közben halkan dudolt egy szerelmi dalt, de nem pillantott a marchesa felé.

Ez hirtelen felült. «Ez lenne Lynborough lord?» gondolta, és mosolygott.

(Folytatása következik.)

HARCZ EGY KEHELY KÖRÜL.

Nagy harcz és háború folyik mostanában Kolozsvárt az u. n. Rákóczi-kehely birtokáért. E harcznak előzményei röviden a következők. A kolozsvári református egyház pénzszükében lévén, már 1908-ban felajánlotta a birtokában lévő remek zománczos kelyhet, mely az erdélyi magyar ötvösségnek egyik legszebb terméke, az Erdélyi Múzeumnak megvételre. A múzeum igazgatósága örömmel fogadta az ajánlatot és a kultuszminisztérium megbizásából alkudozásba bocsátkozott a református egyház kiküldöttjeivel, meg is egyeztek 80,000 koronában. Időközben azonban a fizetési módozatok miatt nézeteltérések merültek fel. Különösen miután egy külföldi gyűjtő kétannyit igért a kehelyért, a magyar kormány pedig a politikai zavarok miatt elhalasztotta a megvételt. Arról van tehát most szó: a református egyház hajlandó-e várni és hazafiságból esetleg olcsóbban is magyar múzeumba juttatni e nemzeti ereklyét, vagy csak pusztán anyagi érdekét nézve, a többet kinálónak odaadni?

A szinaranyból készült kehely, melyet itt rajzban is bemutatunk, erdélyi zománczművel és 18 vert domborművel (Krisztus kinszenvedésének története) van diszítve. Broser István, kolozsvári ötvösmester készítette 1640-ben és II. Rákóczi György fejedelem ajándékából került a kolozsvári református egyház birtokába.

Dr. Gyárfás T.

A KOLOZSVÁRI REF. EGYHÁZ RÁKÓCZI-KELYHE.

A HÉTRŐL.

Az utolsó hét. Nem az utolsó hét a világ elpusztulása előtt, hanem csak az utolsó hét az alkotmányos harcz döntő nagy napja: a választások előtt. A közeledés a döntéshez mindig az izgalom növekedését és fokozódását jelenti. Ennek láthattuk a példáját a minapában is, mikor a Halley-üstökös közeledése mozgatta meg és feszítette a lelkeket. A választási harcz izgalmának ezúttal igazán nem lenne szüksége emelkedésre vagy fokozódásra. Elég ideje volt az izgalom fejlődésének, de különben is csodálatosan fejlett volt már abban a pillanatban, a mikor megszületett. Inkább az lenne a kivánatos, ha a döntés előtt valamit meghalkulna az indulat. Ha a szenvedelem lehiggulna ünnepiességgé. Volt idő és alkalom elég az — elfáradáshoz. De — a képviselőjelöltek tudnának erről sokat beszélni — a választó mindent tud, csak elfáradni nem. A választó akkor is fáradhatatlan, mikor a jelölt már sokkal jobban szeretné, ha elfáradt volna. De ilyenkor rendesen csak a jelölt roskadozik a kimerültségtől és csak ő az, a ki szeretne már lefeküdni. A mi nem is csoda. Ha képviselőnek lenni is olyan fáradságos mesterség lenne, mint jelöltnek lenni, csak akrobaták és díjbirkózók pályázhatnának a törvényhozói díszre. Némelyik kerület minálunk egy egész kis ország. A mig a jelölt összes falvait bejárja, végigszónokolja és lekezeli, hetek munkája. És ez alatt az idő alatt *helyt kell állnia* fizikummal, szóval, értelemmel. Friss kell, hogy legyen a tartása, a gondolata. Nem szabad kifogynia (a zsebéről nem is szólva) a kedvből, a harczos és meggyőző készségből, az ötletből, az energiából. És mennél többre van szüksége mindebből, vagyis mennél hevesebb a csata, a melyet meg kell vívnia, az eredmény természetesen annál kétségesebb. És bizony vajmi kevés ember éri be azzal a filozófiával, a mivel egy vidám és jólelkű jelölt vigasztalta magát meg a barátait, mondván: — Nem kell sajnálni a fáradságot, hiszen okvetetlenül lesz eredménye. A választás után mindenesetre jobb lesz. Mert most senkinek sincs mandátuma, akkor meg lesz négyszáztizenháromnak. Tehát valamivel mégis csak több boldog ember lesz az országban!

*

Az eljegyzési törvény. Ha csakugyan törvény lesz az amerikai javaslatból, a melyért most olyan viharos agitáczió folyik odaát az Ujvilágban, annak ez lesz a szabatos czíme: Törvény az eljegyzés komolyságáról. Mert ez a törvény, a melynek az lenne a fő-paragrafusa, hogy az eljegyzést fölbontani csak a kézfogótól számított egy esztendő eltelése után lehet, nem az eljegyzést magát védi, hanem ennek az aktusnak a komolyságát. Az amerikai Egyesült-Államokban statisztikát csináltak róla, hogy ezer kézfogó közül csak *ötvenet* követ esküvő. Az eljegyzések *kilenczvenöt* százalékában, a hogy Budapesten mondják «visszamegy a párti.» Ebben a jelenségben kétségtelenül van valami, a mire semmiképen se lehet büszke az amerikai erkölcs. Legalább is egy nagyfokú léhaság: egy komoly lépés komolyságának és hitelének óriási mértékű megcsökkentése. A hol az eljegyzés jóformán semmit se jelent az obligo vállalása tekintetében, ott egy igen sulyos veszedelem kisérti és fenyegeti folyton a társadalom erkölcsét, mert hiszen a kézfogás természetszerűen bizonyos jogokat ád a családi érintkezésben, a melyeknek a használata visszaélés, ha az eljegyzés nem volt egy komoly elhatározás következése. A világon mindenütt megesik, hogy eljegyzések fölbomlanak és ezeknek az eseteknek legnagyobb részében jobb is, hogy fölbomlanak, mert egy illuziót vagy tévedést eltemetni nem olyan gyászos, mint boldogtalanná lenni. Már pedig a jegyesek nem azért hagyják el egymást, mert arra jöttek rá, hogy boldogok lehetnek egymással. Hanem épen ellenkezőleg. De a hol uzussá lett az eljegyzések fölbontása, a hol ez a rendes és az ellenkezője a kivétel, ott a társadalom rendje beteg és orvosolni kell. Az eljegyzési törvény, úgy, a hogyan kontemplálják, elér annyit, hogy legalább bizonyos szabadságvesztéssel bünteti azt, a ki kellő komolyság nélkül lép a házasság pitvarába, vagy kellő ok nélkül akar onnan — visszaugrani. Mert egy esztendeig ott kell rostokolnia. De az eljegyzés komolyságánál fontosabb föladat, a mennyire lehet, megvédeni a házasság boldogságát És ennek a föladatnak az érdekében talán többet használna, ha azt irnák törvénybe, hogy nem jegyezhetik el egymást azok, a kik legalább egy esztendeje nem ismerik egymást. Sokat bizonyára ez a törvény se érne, de hol az a bölcs, a ki meg tudja alkotni a boldogság paragrafusát?

*

A fez. A kik megmosolyogni valónak vagy — reakczionáriusnak tartják a török belügyminiszter szigorú hangnemben megfogalmazott rendeletét, a mely keményen megtiltja a török iskolásfiuknak, hogy a fez helyett európai formájú kalapot hordjanak, azok egy kicsit fölületesen itélnek erről a dologról. A török belügyminiszter nem reakczionárius, hiszen azok közül a férfiak közül való, a kik egy diadalmas forradalommal kiemelték hazájukat a ráparancsolt középkor maradiságából és annak a kormánynak a tagja, a mely modern intézményekkel egy modern hatalommá szervezte át az ottomán birodalmat. Ez a rendelete tehát nem reakcziós gondolkodásának bizonyítéka, hanem épen ellenkezőleg: azé az igazán fölvilágosult és érett fölfogásé, a mely tudja azt, hogy a modern haladással nem ellentétes dolog, de kivánatos és becses velejáró a nemzeti karakter, a nemzeti sajátosságok féltékeny megőrzése. Hogy a török ember észrevehető módon megmaradjon töröknek, a minthogy például az angolon azonnal észre kell venni, hogy angol, mert a mi a szokásában, erkölcsében, izlésében sajátos, sőt talán különös is, ahoz nemzeti önérzete teljes erejével ragaszkodik, azt ennek az önérzetnek egész büszke hatalmával őrzi és környezi. Mikor a khinai kormány ezelőtt talán egy vagy két esztendővel dokumentálni akarta Európának azt, hogy most már a modern fejlődés útjára akarja vinni az országot, erre jobb és hatásosabb eszközt nem talált, mint egy rendeletet, a mely minden állami hivatalnoknak eltiltotta az ősi nemzeti hajdísz: a *czopf* viseletét. Ennél a *liberális* rendeletnél mi a török miniszter *reakcziós* rendeletében több modernséget és fölvilágosodottságot érzünk. Mert nem a czopfot és a fezt kell *lereformálni*, hanem azt kell átalakítani, modernné és megvilágosodottá tenni, a mi a czopfon innen és a fez mögött van: az értelmet, az agyat, a gondolkodást. A fez alatt a fölvilágosodott, modern gondolkodás épen úgy elfér, a hogyan elfért az, a melynek uralmát a fezért most síkra szálló miniszter és társai verték le hazájukban. A nemzeti izlés formáit és alkotásait nem szabad a maradiság jelvényei gyanánt gúnyolni vagy irtani, mert a művelődést és haladást nem jelenti a belőlük való kivetkőzés. Ez csak a nemzeti önérzet és büszkeség gyöngeségének vagy leromlásának mutatója.

*

A nevezetes dátum. Akár átgurultunk május tizennyolczadikának éjszakáján a Halley üstökös ezüst legyezőjén, akár nem, az bizonyos, hogy a május tizennyolczadika jól járt ezzel a kométával. *Nevezetes dátum* lett belőle. És pedig nem csak azzal, a mi most történt vagy nem történt rajta, hanem az úgynevezett *búvárok* kegyelméből egyébként is. Mert ezek a buvárok, a kik nem a tenger mélyén, hanem a különböző lexikonok anyagában kotorásznak, kibuvárkodták, hogy a május tizennyolczadika kiemelkedő dátum akkor is, ha nem kapaszkodik bele a Halley üstökös sleppjébe. Május tizennyolczadikán ugyanis sok minden nevezetes és fontos dolog történt már, a mióta históriát és krónikát irnak és történt bizonyára akkor is, a mikor még ilyesmit nem irtak. Nagy emberek születtek és nagy emberek haltak meg, háborúk indíttattak és békék köttettek ezen a napon: május tizennyolczadikán. A följegyzések és történelmi adatok helyességét vagy hitelességét kétségbe vonni nem lehet. Ezek a jelentős dolgok valóban mind május tizennyolczadikán estek meg. Ez bizonyos De egészen bizonyos az is, hogy ha nem május tizennyolczadikának, hanem május tizenötödikének, vagy bármelyik hónap bármelyik napjának multját revideáljuk, kiderül, hogy hasonló nevezetességek ezt a multat is csapatosan diszítik. Mert a kalendárium igen régi familia, a napok rengetegszer virradtak már föl és temérdek nagy, nagyobb meg legnagyobb esemény született meg a világ múltjában. Nincs olyan nap, a melyet kiváló emberek születése meg halála, háborúk indítása és békék megkötése meg ne jegyezett volna. Nem az tehát a kiemelkedő, a jelentős vagy rejtelmes erőket tartogató dátum, a mely tele van jegyezve, hanem az,

~~0~~ Brozer Péter

ot vös legény

2. Lendrey – Lenti ványi

274. l.

Brozer Péter, ötvöslegény. 1532-ben Kolozsvárt dolgozott.

Szádeczky Lajos dr.: Iparfejlődés és a czéhek története Magyarországon. Budapest, 1913. II. 41. l.

Ø Brozer Péter
ötvös

L. Lendrey-Lentiványi
2/1. l.

megirva // Auner Marton

a kolozsvári ötvösök
tagja 1675 centumgater
kesebb serbiró 1680. nyu-
galomba vonul. 1663-1680
Eg vezette a naplót. A
naplót magyarul van irva
Ötvös Fogl. alkozásával kap-
csolatos feljegyzés mint
1682-tól naplóban.
1684. adószedő. 1685 fiskális
direktor volt. 1690. a varos hi-
tes asszeszorava valasztottak
E cikkben emlitve Werner
Mihály, aki 1664-és 1674-
ben a kolozsvári ötvösök
ecknesbe volt. (109. l.
Lukinich Imre dr. A ko-
lozsvári Auner Marton és
Brozer Péter naplói. Erdélyi
Muzeum. 1903. 108-113. l.

En Brozer Péterre vonatkozik

Brozer ~~Istvan~~ Péter

naplója 1679–1694 ig
1679 ben
terjed: Centumpater,
1680. határbíró, 1681. ser-
bíró volt Kolozsvárt
Talán fia volt annak a
Brozer Istvannak, aki a
kolozsvári ref. egyhaz Rá-
kóczy-kelyhét csinálta
Ez a napló is magyar
nyelvű

Folytatása a
tuloldalon
† 1695 aug. 25.
Ez nem volt
Stvos

Brozer Péter, ötvös. Alighanem Brozer István ötvös (l. o.) fia. A XVII. században Kolozsvárt élt s az ottani ötvös czéhnek tagja volt. 1679—94-ig naplót vezetett, melyben nemcsak saját életének, hanem az ország és városának nevezetesebb eseményeit is följegyezte. Ebből a naplóból tudjuk meg, hogy városi centumpater, ser- és határbíró volt. 1679-ben Borcsa, 1682-ben Kata, 1686-ban pedig György nevű gyermekei születtek.

Lukinich Imre: A kolozsvári Auner Márton és Brozer Péter naplói. *Erdélyi Múzeum.* 1903. 108—113. l.

mivel hogy nagyobbára majd minden hegyieuket (így), midőn sendülni kezdett volna, Szent Mihály nap előtt sokszor megnyomá az dér.

1685. Az elmult 1684. esztendőbeli drágaság mégis durál, bor, buza és mindenféle gabona drága [1] környös körül.

Anno *1685.* Colosvárat Erdélyben is az elmult 1684. esztendőbeli borainknak az ára ebben az jelen való 1685-dik esztendőben kupája huszonnégy pénzre felment, sőt karáeson felé nem is kaphattak óh-bort, az hol találtatott is, indifferenter harminez pénz volt az ára, mert az új bor savanyú levén, féllel (így!) senkinek is nem fér vala az fogára.

Anno Domini *1686.* Kolosváratt az ó-bornak harminezbat pénzre ment fel az árra, den. 36.

Anno Domini *1686.* die 18. Mensis Martii. Született egy küs fiam, kinek neve György, hétfőn virradólag három és négy óra között, melyre segéljen Isten nevének dicsőitésére felnevelnünk s minyájunk örömünkre.

Harmadnapra megholt György fiam.

Anno Domini *1686.* Die 29. Julii. Holt meg az édes anyám Lutsch Mihályné, Dési Szabó Sophia asszony, ez napon estve öt és hat óra között, ötöd napi beteg ágyában feküvén, esztendejének mintegy hatvannyolcz, vagy talán 70. esztendős korában, kinek adgyon Isten az több híveivel együtt boldog feltámadást.

Anno *1686.* Az kolosvári határon az Nádas vize Szent Mihály nap előtt egészen kiszáradott, úgy hogy semmi folyása nem volt eddig. (16. Novembris.)

Anno *1686.* Sapherberk [2] német general maga armadájával bejött Erdélyben, Kolosvár alatt majd két hétig hevert, ki miatt búzáinkban is nem kevés kárt vallottunk, mivelhogy még füventiben (így!) voltak gabonáink; innen elindulván az országnak egy részét is bekóborlotta, ekkor esett Szeben alatt az Maros-székiekben számos emberek el miattok, circiter 500 száz.

Anno Domini *1687.* Die 15. Junii. Az tiszteletes unitaria ecclesiatól választattam ez napon ezen t. ecclesiának körül levő jószáginak inspectorává.

Anno *1687.* Mense Septembris.[3] Szüret közben jött reánk az római császár ő felsége armadája, kinek fő előljárója volt az Lotharingiai herczeg.

1688-ban. Rajtunk laknak s nyomorgatnak.
1689-ben. Rajtunk laknak s nyomorgatnak.
1690-ben. Rajtunk laknak s nyomorgatnak.
1691-ben. Rajtunk laknak s nyomorgatnak.
1692-ben. Rajtunk laknak s nyomorgatnak.

[1] Egy szó utána olvashatatlan.
[2] T. i. Scherfenberg.
[3] Jakab E. szerint (II. 790.) 1687. október 18-án.

1693-ban. Rajtunk laknak s nyomorgatnak.

1694-ben is. Oh Uram könyörülj rajtunk s elégeld meg ily hosszús ügyeinket s szabadits meg".

A következő feljegyzések szintén Brozer Pétertől valók, de más helyre vannak írva.

„Anno *1690.* 1. Septembris. Én B(rozer) P(éter) választattam ez napon tekéntetes nemzetes Székely László uram ő kigyelme főkapitányságának idejében, méltatlan voltom szerént, Kolosvár várossanak hütös assessorává, melyben hivatalomnak elégtételére kérek Istentől segítséget.

1690. mense Augusti. Jött bé ez mü határunkban sáskáknak sokassága, az mely Erdélyben más határokon sok károkat is tett az gabonákban; itt ez mü helyünkben ugyan nem esmertetett olyan nagy kár, mivel hogy nagy részint immár betakarattunk volt, de egész októberben is nem távozott el az határunkból, melyből az emberek magok veszedelmén sokat jövendöltenek.

Az ősz vetésekben az kolosvári határon is nem kevés károkat tött, mert az hol zöldségit megemésztette, nem sokat arattak rólla.

1690. 10. Decembris. Az tatár tábor bejött az országban, nevezet szerént pedig ez mü helyünkben, az mely napon hostatinkat rútul felégette az egész Hidelvét, kivülső Magyar utczát és Közép utczát, Farkas utczát. Az váras népe is az nemes ország presidiumával együtt kardoskodván az tatárok ellen, esett el kard miatt közülünk mintegy harminez ember.

1692. Die 5. Junii. Az váradi törökök Hayzer[1] generálnak felatták Várad várát.

Anno *1691.* Die 16. Julii. Az Szamos délután egy órakor csak hertelen úgy meg áradott, hogy akármelyik hídról meríthettenek volna Szamos-vizet."

Brózer Péter, mint Gálffi Mihály feljegyzéseiben olvassuk, 1695. aug. 25-én „mult ki ez világból", feljegyzéseit tehát úgyszólván élete végeig vezette. Sem az ő, sem Auner Márton naplószerű feljegyzéseiben nem találunk ugyan ismeretlen adatokat a város történetére nézve, de közlésüket már csak azért sem tartjuk feleslegesnek, mert a kor hangúlatát, habár elég szükszavúan is, visszatükröztetik. Ebből pedig a történetiró sokat következtethet.

Dr. Lukinich Imre.

[1] T. i. Haisler.

látogatsz engemet. Uram ne vess el teljességgel elölled és Uram hallgass meg végre engem is.

Anno 1678. die 1. Septembris. Holt meg Tobiás István. Die 8. ejusdem, igen szép csendesen nyugovék el az Urban életében sok keserves árvái könyhullatások között, midőn tizenkét esztendőket, öt holnapokat és nyolcz napokat számasan élt volt, Székely Ferkó ecsém. Melynek utánna négy órával hala meg Tóbiás Samuka. Die 23. ejusd. nekem nagy bánatomra, Istennek penig kedves akaratja szerént Istenben boldogul elnyugovék kedves húgom Székely Judita asszony, Tóbiás Istvánnak kevés ideig meghagyatott özvegye és temettetett el die 25., melyet követett kissebb leányának Boriczának halála, die 30. ejusd., kiknek adgyon Isten boldogságos feltámadást az örök életre.

Anno 1678. die 22. Octobris. Oh keserves sokszori könyhullatásommai való szenvedő napjaim között legkeservesebb és iszonyú szenvedő napom, melyben való keserűségem és az én sok bánatos szenvedésem Uram, seregeknek Ura Istene, hasson fel már elődben, mert jaj jaj, ha elhagysz én Istenem, majd kétségben esem, siess, jöjj el, ne késsél én segedelmem. Oh Uram, Oh Uram![1]

Anno *1678.* die 25. Sept. nyugott el az Urban tiszteletes Bernard Deák uram, és

Anno *1679* die[2] nyugvék el az Urban jó hütt és reménség alatt tiszteletes nemzetes Radecius Bálint bátyám uram, kiknek Isten adgyon több hiveivel együtt boldogságos feltámadást.

Anno *1680.* die 25. Junii buesúztam el az nemes várostól az bajoskodó serr bírósságnak tisztitől, melyet az nagy úr Istennek szent segedelméből viseltem szegény hazánknak hasznára, oly hasznára penig, mely soha" . . .

Itt megszakad a napló.

Figyelemre méltóbb ennél *Brózer Péter* naplója, mely 1679-től 1694-ig terjed; szerzőjéről csak annyit tudunk, hogy szintén centumpater, majd 1680-ban határbíró, 1681-ben pedig serbíró volt. Talán fia volt annak az aranyműves *Brózer Istvánnak*, a ki a kolozsvári ref. egyház páratlan műremek *Rákóczy-kelyhét* csinálta. Az ő leányát vette el a kocsárdi Gállfiak egyik tagja, Mihály, 1700-ban. Feljegyzéseiben már több gondot fordít a külső eseményekre, mint Auner, s így azok értéke is nagyobb.

Naplója így szól:

„Laus Deo semper. Anno Domini *1679.* die 13. Aprilis. Adott az Ur Isten egy küs leánkát kedves házastársamtól, reggel öt és négy óra között, kinek neve Boricza.

[1] Ezután négy sor következik, de át vannak húzva s olvashatatlanok.
[2] A nap-jelzés hiányzik.

Anno *1679.* választattam az nemes várostól centumpater uraimék köziben.

1680. Választattam az nemes várostól az régi rendtartás szerint az határ-bíráknak egyikévé.

1681. Választattam az nemes várostól az Ser Bíróságnak tisztire.

Anno Domini *1682.* die 9. Septembris. Az Fülekiek tovább nem viselhetvén az nagy viadalt, ez napon adák fel az várat az Budai Vezérnek; die 10. költözének ki az várból az várbeliek. Annak utánna 3 nap prédála benne az Janczárság, azután magyar és török nemzettől elhányattaték az alsó kerített fundamentumig, s az mint lehetett, egyebütt is ronták és puskaporral is hányaták, de teljességgel el nem ronthaták az nagy erősség miatt, mert kőszálon vala épitve. Pro memoria én is török egy darab kőfalt le.

Anno *1682.* die 2 Octobris, én Brozer Péter több becsületes két társaimmal érkeztem meg ez napon az táborból békével. Áldott Istennek neve érette.

Anno Domini *1682.* die 10. Octobris. Született egy küs leányom estve 7 és 8 óra között, kinek neve Kató, melyet engedjen Isten nevének félelmében felnevelnünk.

Anno *1683.* mense Julio, ment által az országban Kolosvár mellett az Tatár Chán többel száz ezered magánál, mely miatt búzáink mind eltapodtatott tőllök, mely nap kedig az Tatár Chán az vár mellett az buza között táborát megszállitá, mingyárast szörnyű nagy jégeső lőn, sőt még tüzes menkő is esett, mely miatt az hostatban ház is elégett.

1681. Választattam ismét az nemes várostól adószedőnek az egész városon, melyet legnagyobb gonddal és bajoskodással vonszunk (!) már két esztendőtől fogva. B. P.

Anno *1684.* Drágaság volt Erdélyben, úgy annyira, hogy az búzának vékájának ára egy forintnál felljebb ment.

Anno *1685.* Választattam ismét Kolosvár várossának fiscalis directorává, melyben Istentől segitséget kérek, hogy nevének félelmében tisztemet követhessem szentül és igazán.

Anno *1685.* Die 6. Augusti. Kolosvárat ben ugyan, mint az szénafűben hallatlan jég essö volt; az városon hullottak ollyak le, mint egy galamb tojás, essö nélkült, de az szénafűnek némely részeiben ollyak hullottanak le, mint egy öreg lúd tojás, sőt azok közül némellik annál is részen (!) nagyobbak, ollyan is sok láttatott, mint az embereknek az két ökle, mikor öszve fogja kezeit az ember.

Anno D. *1685.* Kezdettünk az szürethez Szent Mihály nap után két héttel, de az üdőnek alkalmatlansága miatt igen szük boraink lettek, de az mi lött is, rettenetes savanyú, úgy annyira, hogy nem hiszem, pünkösdnek az innelső részin ha ki benne iszik, eo momento hasa korrogást ne szenvedjen savanyú volta miatt,

Erdélyi Múzeum 1905

merni. Több szép tanulmányt írt Pelbártról Katona Lajos is, codex irodalmunk elsőrangú tudósa, ki jelen akadémiai székfoglalójában is Pelbárttal foglalkozik; nem ugyan általában írói jelentőségével, hanem igehirdetői munkásságának egyik jellemző és érdekes oldalával, t. i. a beszédeibe szőtt *példáival*. És ez Pelbárt írói működésének nem csekély érdeme, főleg, ha tudjuk, hogy a világszerte már évezredek óta vándorló mesék és elbeszélések közül többnek olyan változatot tudott adni, mely eddig az ő sajátjának látszik (pl. az Igazság és Hamisság meséje); s másrészt, ha figyelembe vesszük, hogy prédikációival a bennük levő sok mese- és novellatárgygyal milyen termékenyítőleg hatott nemcsak a hazai, hanem a külföldi írókra és költőkre. Nálunk pl. több codex részben csak Pelbárt valamelyik iratának egyszerű fordítása. A mi pedig a codexeinkben előforduló példákat illeti, a Vitae Patrumon, a Gesta Romanorumon, Jacobus de Vitriaco beszédein, Voragine Legenda aureaján kívül főforrásul a Pomerium és Stellarium szolgált. Íróink tehát csak a múlt századok mulasztását teszik jóvá, midőn Pelbárttal foglalkoznak, ki munkásságával nemzetének külföldön is dicsőséget szerzett.

Különösen becses Katona értekezésében az „Elenchus exemplorum, quae in Pomerio quadragesimali et De Tempore Pelbarti de Temesvár occurrunt", — a mely tehát a Pelbárt műveiben levő példák (latin nyelven írott) lajstroma, mindenütt utalással a középkori legendariumok, vagy hazai codexeink hasonló példáira. Hogy ez minő fáradságos munka, arról csak annak lehet fogalma, ki már megpróbálkozott a mesék és példák változatainak, esetleg forrásainak megállapításával és kiderítésével. Jelen művét épen azért csak a legnagyobb elismeréssel üdvözölhetjük.

Dr. Lukinich Imre.

KÜLÖNFÉLÉK.

A kolozsvári Auner Márton és Brozer Péter naplói.[1]

Életükről csak annyit tudunk, a mennyit az alább közlendő naplószerű feljegyzéseikben szótszórva találhatunk. *Auner Márton* valószínűleg a *kolozsvári* aranyműves czéhnek volt tagja; ezt tényleg sehol sem említi ugyan, de abból, hogy jóformán csakis az

[1] A naplók eredeti példányai *Gálfi Endre* Udvarhely városi főjegyző úr birtokában vannak, kinek szívességéből közöljük azokat.

ezen czéhbe tartozó egyénekről tesz említést, ezt lehet következtetni. 1675-ben a centumpáterek közt találjuk, később pedig „ser bíró"[1] lett, de ettől a „bajoskodó" tisztségtől már 1680-ban megvált, valószínűleg nyugalomba vonult. Naplóját az 1663-ik évtől 1680-ig vezette; többnyire családi följegyzéseket tartalmaz, de vannak benne általános érdekű részletek is; kár, hogy csonka.

Naplója a következő:

1663. Die 10. Decembris. Nyugott el az Urban üdvezült és boldog emlékezetű Anyám asszony ő kglme, Kraiczár Katha asszony, kit Isten az én hozzám való szeretetiért nyugosson meg és annak utánna azon bőlcz hatalmú Isten adgyon boldog feltámadást.

1664. Die 29. Maii. Jezzettem el jövendő házasságra az Urban elnyugott Török István uram meghagyatott özvegyét, Kádár Borbárát és az megnevezett személlyet az keresztyén anyaszentegyháznak szokása szerént hozzám vöttem hüttel, 1. die Julii.

1666. die 22. Martii. Holt meg Székely Lőrincz sógor uram. 31. Martii. Született Székely Ferkő. — 6. April. Holt meg Székelyné néném asszony, kinek Isten adgyon boldog feltámadást.

Anno 1673. die 28. Januarii. Nyavalyájának kilenczedik napján csendessen elnyugovék az Urban, az engem szerető, s engemet sok jóra intő s tanító kedves édes atyám uram Auner Gábor uram, midőn életének 63. esztendejét és négy holnapokat éppen betöltött volna. Kinek Isten ő Felsége adgyon az örök életre boldog feltámadást.

Anno 1675. die 25. Januarii. Választattam az nemes várostól centum pater uraimék köziben.[2]

Anno 1676. die 21. Augusti. Sok keserves külömb külömb kínok és nyavalyák után, midőn igen gyenge állapottal már fenn járt volna, nagy hirtelen halál által az Úr ez életből kiszólítá az én kedves néném asszonyt *Werner Mihálynét*,[3] életének 43. esztendejében mikor volna és öt holnapi. Kinek Isten ő Felsége megelégelvén ez világi sok kínját és majd egész életebéli bűss (így) és bánatos szorsát (így), életét, adgyon Isten az örök életre boldog feltámadást és az négy megmaradott árváinak Isten ő Felsége legyen kegyes tutora és vegye kegyelmébe. Uram szánj meg végre engemet is, kit Uram az én bűnömért igazán utól hagyál. Uram be sok búval

[1] Minden utánjárásom mellett sem tudtam megállapítani, hogy tulajdonképen miféle hivatal ez.

[2] Jakab E. szerint 1680. máj. 6-iki közgyűlésen „jő elő legelébb a centumpater szó". Kolozsvár története. II. 779 l.

[3] Werner Mihály az aranyműves czéh mestere volt 1664-ben és 1674-ben. Jakab E.: i. m. II. 779.

Brózer Péter, könös

Erdélyi Múzeum 1905

merni. Több szép tanulmányt írt Pelbártról Katona Lajos is, codex irodalmunk elsőrangú tudósa, ki jelen akadémiai székfoglalójában is Pelbárttal foglalkozik; nem ugyan általában írói jelentőségével, hanem igehirdetői munkásságának egyik jellemző és érdekes oldalával, t. i. a beszédeibe szőtt *példáival*. És ez Pelbárt írói működésének nem csekély érdeme, főleg, ha tudjuk, hogy a világszerte már évezredek óta vándorló mesék és elbeszélések közül többnek olyan változatot tudott adni, mely eddig az ő sajátjának látszik (pl. az Igazság és Hamisság meséje); s másrészt, ha figyelembe veszszük, hogy prédikációival a bennük levő sok mese- és novellatárgygyal milyen termékenyítőleg hatott nemcsak a hazai, hanem a külföldi írókra és költőkre. Nálunk pl. több codex részben csak Pelbárt valamelyik iratának egyszerű fordítása. A mi pedig a codexeinkben előforduló példákat illeti, a Vitae Patrumon, a Gesta Romanorumon, Jacobus de Vitriaco beszédein, Voragine Legenda aureaján kívül főforrásul a Pomerium és Stellarium szolgált. Íróink tehát csak a múlt századok mulasztását teszik jóvá, midőn Pelbárttal foglalkoznak, ki munkásságával nemzetének külföldön is diességet szerzett.

Különösen becses Katona értekezésében az „Elenchus exemplorum, quae in Pomerio quadragesimali et De Tempore Pelbarti de Temesvár occurrunt", — a mely tehát a Pelbárt műveiben levő példák (latin nyelven irott) lajstroma, mindenütt utalással a középkori legendariumok, vagy hazai codexeink hasonló példáira. Hogy ez minő fáradságos munka, arról csak annak lehet fogalma, ki már megpróbálkozott a mesék és példák változatainak, esetleg forrásainak megállapításával és kiderítésével. Jelen művét épen azért csak a legnagyobb elismeréssel üdvözölhetjük.

Dr. Lukinich Imre.

KÜLÖNFÉLÉK.

A kolozsvári Auner Márton és Brozer Péter naplói.[1]

Életükről csak annyit tudunk, a mennyit az alább közlendő naplószerű feljegyzéseikben szótszórva találhatunk. *Auner Márton* valószínűleg a ***kolozsvári*** aranyműves czéhnek volt tagja; ezt tényleg sehol sem említi ugyan, de abból, hogy jóformán csakis az

[1] A naplók eredeti példányai *Gálffi Endre* Udvarhely városi főjegyző úr birtokában vannak, kinek szívességéből közöljük azokat.

ezen czéhbe tartozó egyénekről tesz említést, ezt lehet következtetni. 1675-ben a centumpáterek közt találjuk, később pedig „ser bíró"[1] lett, de ettől a „bajoskodó" tisztségtől már 1680-ban megvált, valószínűleg nyugalomba vonult. Naplóját az 1663-ik évtől 1680-ig vezette; többnyire családi feljegyzéseket tartalmaz, de vannak benne általános érdekű részletek is; kár, hogy csonka.

Naplója a következő:

1663. Die 10. Decembris. Nyugott el az Urban üdvezült és boldog emlékezetű Anyám asszony ő kglme, Kraiczár Katha asszony, kit Isten az én hozzám való szeretetiért nyugosson meg és annak utánna azon bőlcz hatalmú Isten adgyon boldog feltámadást.

1664. Die 29. Maii. Jezzettem el jövendő házasságra az Urban elnyugott Török István uram meghagyatott özvegyét, Kádár Borbárát és az megnevezett személlyet az keresztyén anyaszentegyháznak szokása szerént hozzám vöttem hüttel, 1. die Julii.

1666. die 22. Martii. Holt meg Székely Lőrincz sógor uram. — 31. Martii. Született Székely Ferkő. — 6. April. Holt meg Székelyné néném asszony, kinek Isten adgyon boldog feltámadást.

Anno 1673. die 28. Januarii. Nyavalyájának kilenczedik napján csendessen elnyugovék az Urban, az engem szerető, s engemet sok jóra intő s tanító kedves édes atyám uram Auner Gábor uram, midőn életének 63. esztendejét és négy holnapokat éppen betöltött volna. Kinek Isten ő Felsége adgyon az örök életre boldog feltámadást.

Anno 1675. die 25. Januarii. Választattam az nemes várostól centum pater uraimék köziben.[2]

Anno 1676. die 21. Augusti. Sok keserves külömb külömb kínok és nyavalyák után, midőn igen gyenge állapottal már fenn járt volna, nagy hirtelen halál által az Úr ez életből kiszólítá az én kedves néném asszonyt *Werner Mihálynét*,[3] életének 43. esztendejében mikor volna és öt holnapi. Kinek Isten ő Felsége megelégelvén ez világi sok kínját és majd egész életebéli bűss (így) és bánatos szorsát (így), életét, adgyon Isten az örök életre boldog feltámadást és az négy megmaradott árváinak Isten ő Felsége legyen kegyes tutora és vegye kegyelmébe. Uram szánj meg végre engemet is, kit Uram az én bűnömért igazán utól hagyál. Uram be sok búval

[1] Minden utánjárásom mellett sem tudtam megállapítani, hogy tulajdonképen miféle hivatal ez.

[2] Jakab E. szerint 1680. máj. 6-iki közgyűlésen „jő elő legelébb a centumpater szó". Kolozsvár története. II. 779 l.

[3] Werner Mihály az aranyműves czéh mestere volt 1664-ben és 1674-ben. Jakab E.: i. m. II. 779.

Brozer István (Kolozsvár?, 17. sz.): ötvösmester. Kolozsvárt tanult, majd tudását Párizsban tökéletesitette. Hazájában visszatérve 1630-ban a kolozsvári ötvöscéh tagja lett, 1642-ben már mint céhmester dolgozott. I. Rákóczi György sokszor igénybe vette művészi tudását. Igy készült el a fejedelem rendeléseire a szinaranyból készült urvacsoráztató kehely (egyetlen ismert műve, a Nemzeti Muzeum birtokában), amelynek szárán bekarcolva olvashatjuk jelzését. 1644-től a fejedelem megbizta őt főleg a Portára szállitandó, de egyéb rendeltetésü ötvösművek megrendelése körüli teendőkkel is. Feltételezhető, hogy a 17. sz. közepén halt meg, mivel 1652 után több reá vonatkozó adat nem ismeretes.

M.S.

1

Brozer István ötvösmester

Magyar Életrajzi Lexikon

Brozer István, ötvös MDk

A kiállításon látható lesz I. Rákóczi György 20 mázcos aranyserlege, Brozer István kolozsvári ötvös 1640-ben készült remeke.

–: A XVI és XVII. század ötvösremekei a Nemzeti Múzeum „aranyvasárnapi" kiállításán 7. l.

Népszabadság, Bp. 1962. jan. 6.

M. D. K

Brozer István ötvös

A kolozsvári ev. templom részére készült áldozó pohár, jelenetekkel Kr. életéből, signálva, 1610. Kiállítva a párisi kiállításon

Gróh Béla: Magyar 1900 évi történelmi kiállítása Párisban. Bp. 1901. 10.

Broser István ötvös M.D.K.

17 n. ban Kolozsvárott dolgozott.
Urvacsorakelyhe a Nemz. Muz. ban.

Kanyis, Magy. mův. Bp. 1960 459.

M.D.K.

Brozer István,ötvös.XVII.sz.

Kolozsvárott.Egyik legjelesebb mester.Ozinarany [illegible]
úrvacsorakelyhe a Nemzeti Múz.-ban.459.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A kétzőművészetk,a zene,
a szinház és a film.Bpest.Minerva.1960

Brozer István

a 17. n. legjelentékenyebb ötvöse = Kolozsvárt ~~[illegible]~~ (ránaramy invasionakehely /Magyar Nemzeti Múzeum/)

Kampis Antal: A magyar müvészet a XIX. századig. Bp. 1968. 167 l., képes. /Minerva zsebkönyvtár/

155. l.

Brózer István, ötvös M.D.K.

volt Kolozsvárok a 17. sz. leg-
jobb ötvösmestere. Egy tiszta arany-
ból készült úrvacsora-kelyhe van
a Magyar Nemzeti Múzeum tulaj-
donában van.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

194. old.
+1k 193.- "

MDK

Brózer István, kolozsvári ötvös

I.Rákóczi György zománcos aranyserlegét készitette 164o-ben.

Magyar Nemzeti Muzeum, Fejedelmi kincsek.
Katalógus.

MDK

Göndör Bertalan

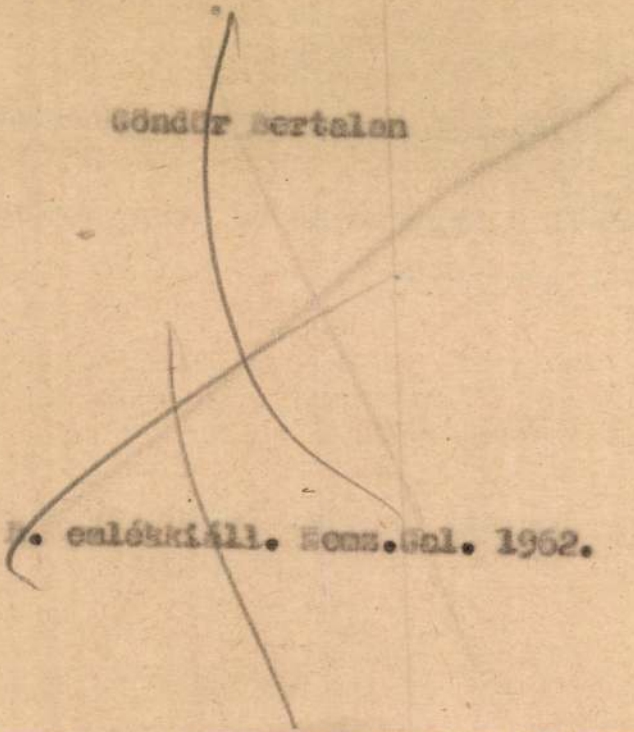

Göndör B. emlékkiáll. Nemz.Gal. 1962.

Brezer István ötvös M.N.K.

A XVII. sz. legjelesebb ötvöse Kolozsv rt.

Szinarany urvacsora-kehely

Lampis Antal: A képzőművészetek története 668.1.
A Kultura Világa Kp. 1963.

Ujság, 1928. máj. 24,

Brózer István, kolozsvári ötvösmester,

A történeti osztály kincsei

A kiállitás első termeiben *a történeti osztály gyüjteményét* látjuk.

A hatalmas méretü diszterem közepén hatalmas üvegszekrényben azok a remekbe készült *királyi ruhák* látlatók, amelyeket a hagyomány Nagy Lajosnak és hitvesének, Erzsébet királynénak a nevéhez füz. Ezeket 1928-ig a máriacelli hires bucsujáróhely kincstára őrizte. A királyi felsőruha vastag szövete kivülről szinarany fonalakkal van átszőve, belülről pedig ezüst. *Sulya több mint tizenhét kiló.* A női ruha zöld selyemdamasztból készült, hosszu uszálya van és *talán az egyetlen ép női kosztüm, amely a középkorból reánkmaradt.* Mind a két ruhához megvannak az eredeti vászoningek, szélükön aranyhimzéssel diszitve. A ruhákkal együtt őrzött aranybronz kengyelek és sarkantyuk valamivel ujabbak Nagy Lajos idejénél, de a maguk nemében szintén páratlan ritkaságok. Bármely nyugati muzeum büszkeségére válhatnak.

A Nagy Lajos szekrénye előtt fekte márvány talapzaton áll *a XVII. századbeli erdélyi ötvösségnek legnagyobb remeke*, a zománccal és drágakövekkel diszitett aranykehely, amelyet *Grózer* István hirneves kolozsvári ötvösmester csinált az öreg *Rákóczi* György megrendelésére 1640-ben. A falak mentén lévő szekrényekben réz- és bronztárgyak, értékes hangszergyüjtemény, porcellánok, fayenceok, üvegek, régi magyar szőttesek és himzések vannak, egy szekrényben pedig XVIII—XIX.

mdk

Broser István ötvösmüvész

Lagjományamak folytatója volt Szentpetéri József

Maksay László: Két értékes képzőmüveszeti könyvről

Nejsmüvelés, 1955, 2 évf 1 sz 60. l.

Brozer István, ötvös MDG

1640-ből való úrvacsora-serlege
csodálatosan szép.

a. g.: A Jurjangos menyasszonypohár 2.

ESTI HIRLAP, Sp. 1962. jan. 7.

M.D.

Brózer István
okvis

I. Rákóczi György sertegének
mestere.

martyr: Aranyhúcs mívesíntuma
Nák Lapja, 1966. jan. 1 - 13 lap

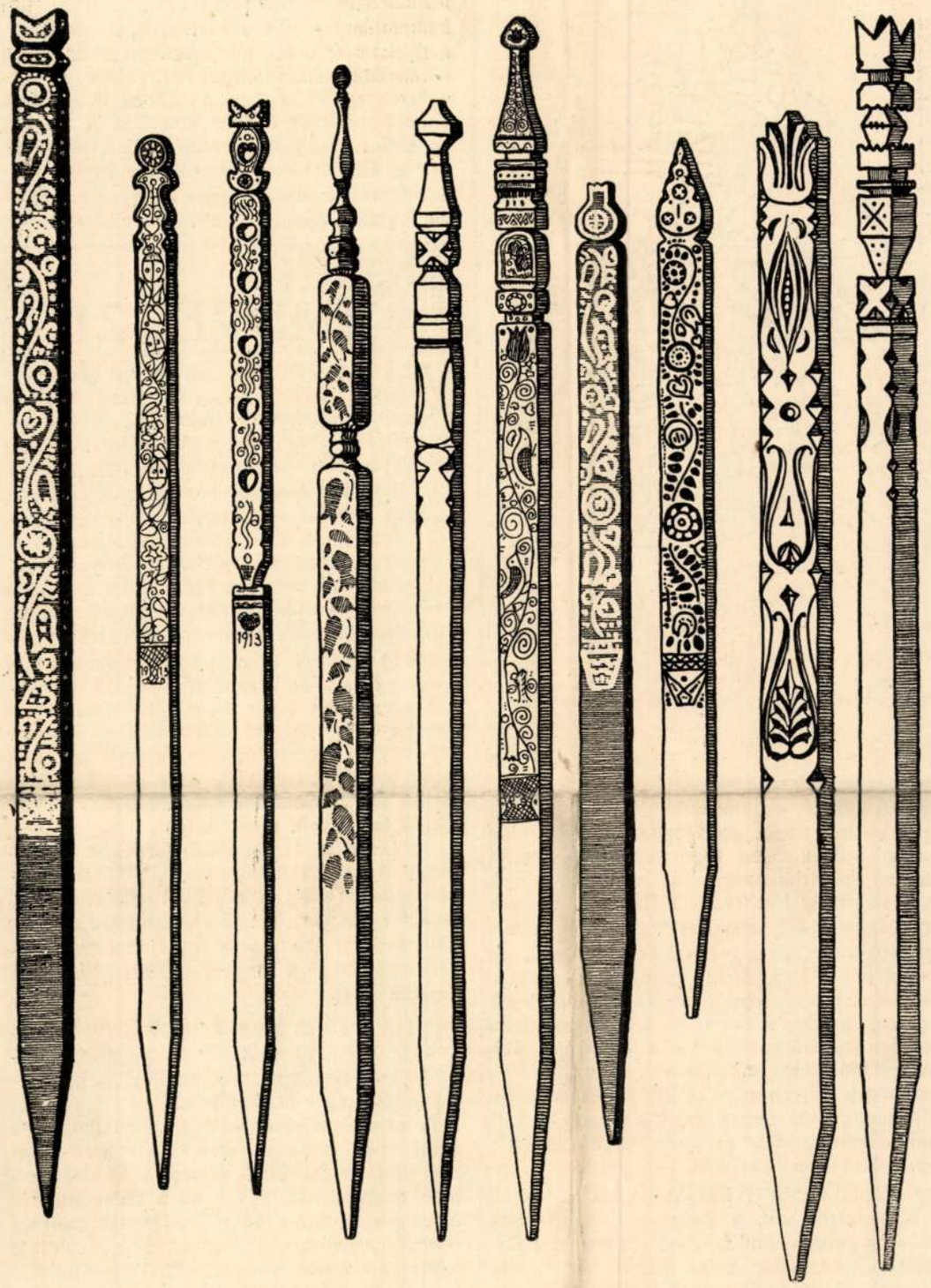

Brózik Engelbert: Festett, vésett és égetett virágtartó pálcikák.

E. Brózik: Soutiens des fleurs.

5*

E. Brózik Engelbert

Brózik Engelbert: Faragott virágtámasztó. Soutien des fleurs.

gos, nemzetközi, vagy világkiállítás legyen-e — erre nézve a szélesebb közhangulatot kell mindenesetre megkérdezni. De ismerve a legutolsó évek kiállításainak külföldön való irányait, nem nehéz megállapítani, hogy a sokat markoló és keveset fogó kiállítások sikerét erősen háttérbe szorították a kevés irányú, szakszerű, de kvalitásos kiállítások, amelyek a közgazdasági termelésnek, vagy a kultúrgondolatnak egy-két ösvényét tapossák, de annál mélyebben. Ennek természetesen alapfeltétele az, hogy egy olyan kiállítási parkunk legyen, amely minden időben, úgyszólván minden szezonban készen áll a legkülönbözőbb jellegű kiállításokra. Látnivaló, hogy a felvetett eszmének milyen nagy és jelentős háttere van s ki tudja, talán éppen ennek a messzi háttérnek felismerése lesz az, amin maga a kiállítás gondolata — megfeneklik.

KERTMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS. A párisi Bagatelle-ban, a Bois de Boulogne-nak ebben a paradicsomi fekvésű kis empire-palotájában a napokban nyílik meg az idei francia tavaszi szezon egyik vonzó kiállítása: a kertművészeti. A kiállítást Le Nôtrenak, a francia parkok megteremtőjének emlékezetévé avatják és képeken, modelleken, meg természetben mutatják be a francia, angol s modern kertformák fejlődését. A kert mellett természetesen bemutatásra kerülnek mindazok a járulékok, melyek az évszázados fejlődés folyamán annak mindenkor stílusos kiegészítői voltak: a lugasok, a pergolák, a szökőkutak, az üvegházak, a kaszkádok és a kerti épületek. A kiállítás pompás rózsaligetében, mint minden tavasszal, úgy az idén is: kerti ünnepélyt is fognak rendezni, amikor költeménnyel, dallal és muzsikával fogják zengeni a virágok poézisét.

ÉP- MŰVÉSZET

VIRÁGTARTÓ PÁLCIKÁK. Az Iparművészeti Társulatnak iparművészeti tervekre hirdetett pályázatán kellemes feltűnést keltettek Brózik Engelbert virágtartó pálcikái, amelyeknek képét jelen számunkban közöljük. A pálcikák fából valók és a magyar népművészetből vett virágos motívumokkal ugyancsak a népművészet különböző technikáinak alkalmazásával vannak díszítve és azután élénk, csillogó színekkel kifestve. A pálcikák így nagyon kedvesek és finomak és különösen alkalmasak arra, hogy virágcserépbe szúrva harmonikusan belesimuljanak a virágok tarka, friss színeibe. Képeink megmagyarázzák használatuk módját is, szükség szerint egy vagy két pálcika támasztható egy-egy cserépbe, az utóbbi esetben két pálcika egy kis keresztléccel lesz összekötve. Azok az emberek, akik szeretik a virágokat, minden esetre nagy örömmel fogják üdvözölni Brózik Engelbert terveit, mert virágaikat egy ízléses, finom ékességgel tehetik még ékesebbé. Az iparművészeti szempontból pedig különösen hangsúlyozandó, hogy a pálcikák jellege minden ízükben magyar, díszítésük, színeik a magyar népművészet szülöttei s így különösen megérdemlik, hogy a magyar közönség szívesen fogadja őket.

A MATYÓVISELET DEKORATÍV SZÉPSÉGÉNEK ismertetésére szolgáljon a legutóbb megjelent számunkban közlöttek kiegészítéséül még e néhány rajz.

A fejnek szokatlan formát, silhouettet, ad a keményített és a rojtos kendő, bőven alkalmazott rojtjaival; a rojtok szerepe a fej kiszélesítése, megnagyobbítása a mi a „höndörgő" a harangos szoknya kiszélesedésének mintegy ellensúlyozására van hivatva, ezért szebb is e fejdíszeket viselő menyecskék viselete, mint a hajadon fővel járó leányoké, kiknek feje a különben széles vállak mellett kicsinynek tűnik föl. — Öreg asszonyoknak szűkebb a szoknyájuk s fejkendőjük is arányosan kisebb. Vannak szokásos mozdulatok, amelyeknél a

Magyar Iparművészet
1913.

Brozik Engelber

l.

Czak György

861

sept. 30. 1911.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
731/1911.
kaba.

kelt
ett
orster
szá-

21-én.

Krymer
629 K a minisztereln[illegible] napló
139. t. a [illegible].
911. X./14. Kn.

[illegible]

Brózik

Mitzi Haller amerikai artistanő, aki három hangszeren játszik egyszerre, közben még füttyent is, ugy hogy egy egész jazz-bandot helyettesit Feltalálták a tánclépésmérőt. A táncosnő térdz alá erősiti az óraformáju mérőkészüléket, amely megmutatja, hány tánclépést tett. Kétségtelen előnye a nagyszerü „találmánynak", hogy ezentul akár akkordba is elszerződhetnek a táncosnők

1926 fürdődivatja

a fehér-fekete fürdőkosztüm, amelyet trikőselyemből készült strandkepp egészit ki. Kuriózusabb a másik „modell", amely prémmel van szegélyezve, belül melltartó és cipőszoritó egésziti ki a nem éppen ötletes és kényelmes fürdőruhát

Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában. Budapest. VIII., Rökk Szilárd-utca 4. — Felelős nyomdavezető: Nedeczky László.

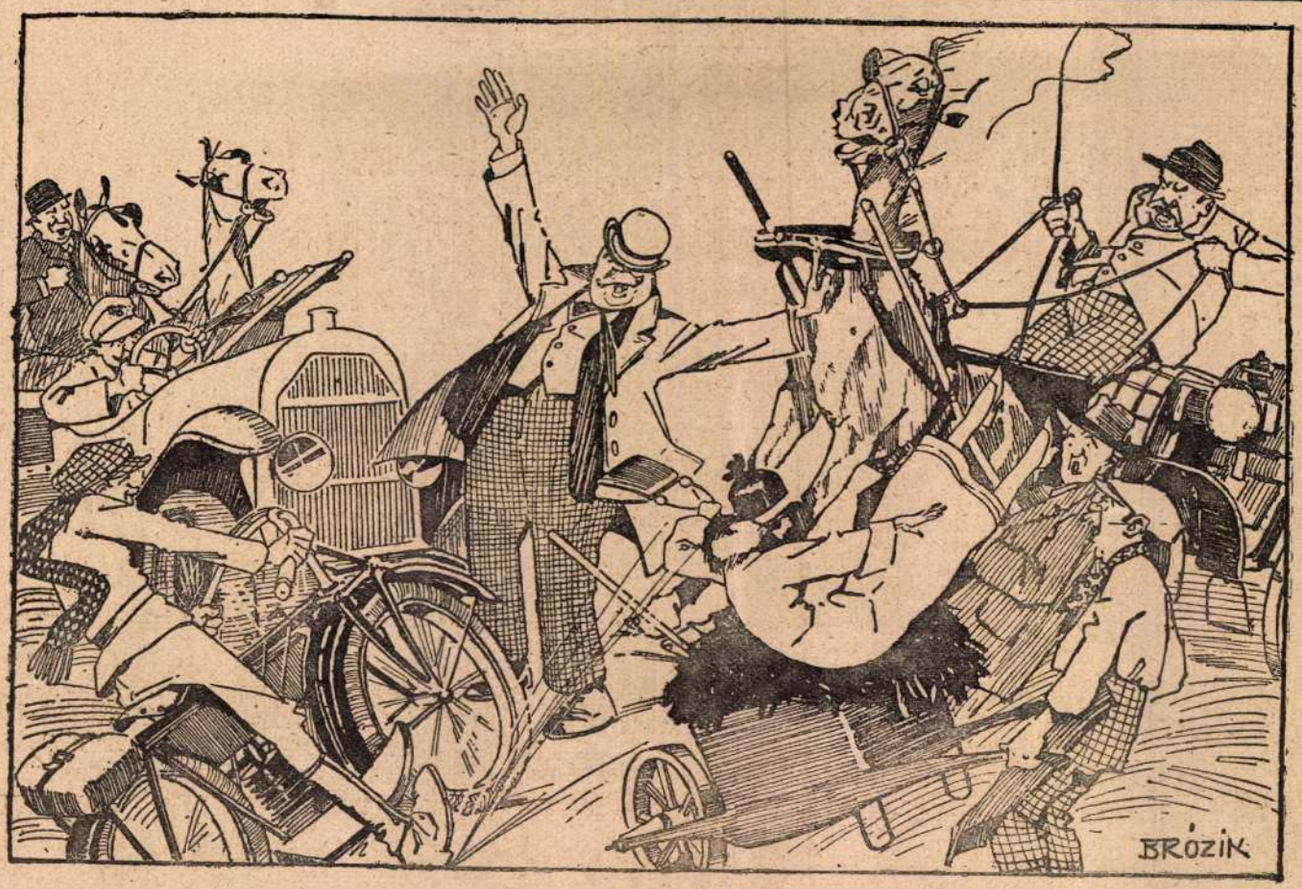

Kép a közel jövőből: ha majd a motorkerékpárokat is megregulázt ák... Idézet a napilapokból: „A főváros tanácsa elhatározta, miután sikerült a kocsi- és autóközlekedést szabályozni, legközelebb a motorkerékpár-közlekedést is megrendszabályozza

A drótnélküli képátvitel

Rövid idő előtt történt az első *Telefunken—Karolus* rendszerü drótnélküli képátvitel Berlinből Bécsbe, amelynek teljes sikere a nemzetközi hirszolgálat uj korszakának kezdetét jelenti.

A képtáviró állomás a *Telefunken*-társaság berlini székházának laboratóriumában állott, s kábellel volt összekötve a königswusterhausi 20 kw-os Deutschland adóval; a képvevő készüléket pedig a

Arco gróf, a kiváló rádiótechnikus, rádión továbbitott fényképe

Radio Austria, Wien laarbergi állomásán ...elték fel. A papirszalagot, amelyet ... alkalomra *Stingl* birodalmi posta-miniszter, *Bredow* államtitkár, *Arco* gróf ...gazgató és mások láttak el autogram-...al, ráfeszitették a képtáviró hengerére, egy nyomás a kapcsolón s már is megkezdődött a képtávirás, amelynek lényege a következő:

A *Telefunken—Karolus* rendszerü képtávirón továbbitandó kézirat, rajz vagy fénykép, minden egyes pontját ugyszólván végigtapogatja egy vékony fénysugár, miközben a lap, a részleges sötétedés következtében, hol világosabb, hol pedig sötétebb fényt vet vissza. A fényrezgéseket egy, a *Telefunken*-társaság által e célra szerkesztett fotocella veszi fel és alakitja át elektromos rezgésekké. E rendszerrel sikerült az eddig csak fáradságos és hosszu ideig tartó preparálással elkészithető különleges képtáviró klisét teljesen kiküszöbölni. A *Telefunken* fotocella áramimpulzusainak eredményekép mármost megindulnak az antennából az aetherhullámok és a vevőberendezés antennájába ütközve, a *Karolus*-féle fényrelaisba jutnak, amely az elektromos rezgéseket ismét fényrezgésekké formálja, s az eredeti lap képét egy fényérzékeny filmszalagra viszi át. A drótnélküli távolbafotografálás sem tükröket, sem egyéb anyagi segédeszközöket nem alkalmaz, pusztán a materiális fény irányitásán alapszik. E módszer egyébként a drót- és kábel-távirókon is egyaránt alkalmazható. Fontos okmányokat, csekkeket, szerződéseket, körözőleveleket ujjlenyomattal és fényképpel, általában minden grafikai természetü ábrázolást a jövőben nem a levélposta napokig, esetleg hetekig is eltartó közvetitésével, hanem ennek a percek alatt dolgozó képtávirónak segitségével fognak továbbitani. Aligha tulozunk tehát annak kijelentésével, hogy a német rádiótechnika e legujabb vivmánya ismét előbbre vitt bennünket egy lépéssel a tér és idő meghóditásában.

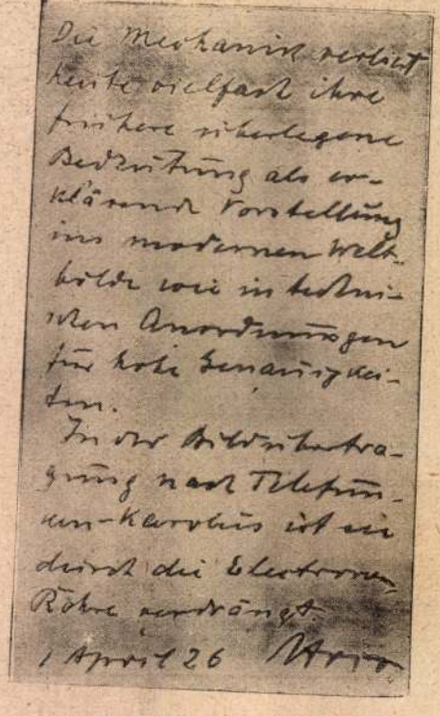

Rádión továbbitott kézirás

PAZAUREK, GUSTAV E.: ALTE GOLDSCHMIEDEARBEITEN AUS SCHVÄBISCHEN KIRCHENSCHÄTZEN. Mit 182 Abbildungen auf 80 Lichtdrucktafeln und 5 Textabbildungen. Leipzig, K. W. Hiersemann, 1912. Ára 120 kor. Pazaurek irodalmi munkássága és munkáinak becse ismeretes a szakemberek előtt. Jelen publikációja méltán sorakozik az iparművészet különböző ágaira kiterjedő értékes művei mellé s hézagot pótol. A stuttgarti országos iparmúzeum 1911-ben egyházművészeti kiállítást rendezett, melyen az egyházművészet minden ága képviselve volt. A kiállított anyag gazdagsága s becse meglepetést keltett, mert a kiállított tárgyak nagyrésze még a szakemberek előtt is eddigelé ismeretlen volt. A württembergi régi, híres kolostorok egyházi szerelvényei, a faszobrászat, a templomi festészet, kézirajzok, régi grafikai művek, a templomi belső berendezés mellett általános feltűnést keltett az egyházi ötvösség, mely a román kortól az empíreig gazdag és tanulságos anyaggal ismertet meg. Csak a kiállított darabok után alkothatunk fogalmat az egykori anyag gazdagságáról, melynek javarésze a harminc éves vallásháború és a napoleoni hadjáratok alkalmával pusztult el, mikor az ötvösműveket felolvasztották. Amit a háborus idő megkímélt, azt sok esetben az ízléstelen restauráció tette tönkre, sok műtárgy pedig a régiségkereskedés folytán idegenbe került. A ránkmaradt még mindig tekintélyes anyag módot nyujt a különböző korok fejlődésmenetének tanulmányozására. Az első évezredből egy darab sem maradt korunkra. Az első egyházi telepítésekre vonatkozólag csak oklevelekre támaszkodhatunk. A XI. századtól kezdve egész sorát találjuk olyan helyeknek, ahol az egyházi művészet, főképpen az ötvösség, melegágyra talált. A különböző szerzetesrendek kolostoraiban vagy azok tőszomszédságában virágzott az egyházi ötvösség. A benedekrendiek Alpirsbachban, Comburgban, Isnyben, Lorchban, Reichenbachban, Wiesensteigben, Zweifaltenben stb.; a ciszterciek Bebenhausenben, Königsbronnban, Maulbronnban és Schöntalban; a premontreiek Obermarchtalban, Rotban, Schussenriedben és Weissenauban; a német lovagrend Mergentheimban, Altshausenben, Horneggben stb.; a johaniták Dietzingenben, Rexingenben, Rohrdorfban és Rottweilban ápolták és virágoztatták fel az egyházi művészetet. Württemberg vidéke a trieri érsekséghez, a speyeri és würzburgi egyházmegyéhez vagy a szentgalleni apátsághoz tartozott, hol az egyházi művészet a fejlődés magas fokán állott.

A kiállított ötvösmunkákból 182 jellegzetes darabot találunk a könyvben 80 fénynyomatú táblán. A közölt román antependiumok, gót úrmutatók, ereklyetartók, keresztek, különféle stílusú kelyhek, cibóriumok, keresztelőtálak és kancsók, úrvacsorakannák, ostyatartók, remek kivitelű barok és rokokó emaillírozott és véséssel ellátott kelyhek, szobrok, mind értékes dokumentumai a régi sváb ötvösségnek. A mű becses részét képezi a közölt anyag bő, mindenre, a provenienciára, a korra, az ötvösjegyekre, a készítőkre, a tulajdonosra, a technikára kiterjedő leírása. A készítés helyeként a XVII. századig a Svábföld dominál, de vannak más, észak- és délnémetországi, sőt londoni és bécsi eredetüek is; a XVII. századtól kezdve Augsburg játssza a főszerepet, mely a XVIII. században vetélytársait mind háttérbe szorítja.

Pazaurek könyve hézagot pótol s határozott nyeresége a szakirodalomnak. Akik az egyházi ötvösség iránt érdeklődnek, azok haszonnal fogják forgatni. Sz. L.

PÁLYÁZATOK

ELDŐLT PÁLYÁZATOK. A műkedvelők munkáinak terveire hirdetett pályázatra beérkezett pályaművek felett Bárczy István elnöklése mellett április hó 25-én határozott az Országos Magyar Iparművészeti Társulat bírálóbizottsága. Megvásárolta: Brozik Engelbert, Heim József, Szász Vilmos, Töttösy Edit, Sándor Klára, Borhy Mária, Rucsinszky Anna, Seidl Emma, Kubinyi Bertalan és Csemez Jolán pályaműveit összesen 700 koronáért. Különös elismerésben részesítette Brozik Engelbert cserépvirágkarókat ábrázoló tervezeteiben kifejezésre jutó törekvést, hogy a most általában használatos ízléstelen virágtámasztókat kiküszöbölje. Az eszme megvalósításának az a módja, amit a pályamunka is bemutat, alkalmas arra, hogy az efajta amatőrmunka népszerű legyen, elterjedjen. A bírálóbizottság nem merítette ki egészen a vásárlásra szánt összeget, ezért elhatározta, hogy a pályázatot megismétli. Az újabb pályamunkákat, amelyekre nézve a f. évi III. számunkban közölt pályázati feltételek irányadók, május végéig kell benyujtani az Iparművészeti Társulatnál.

A miniszterelnökség megbízásából az Országos Magyar Iparművészeti Társulat pályázatot írt ki a hágai békepalotában elhelyezendő négy darab monumentális majolika díszedény tervére. Ezeket a díszedényeket Magyarország, mint a hágai egyezményt aláírt hatalmak egyike, ajándékozza a békepalota számára. A pályázat zsürije április hó 28-án ült össze Bárczy

István dr. elnöklésével. A bizottságban a miniszterelnökséget Devecis del Vecchio Ferenc udvari tanácsos és Fejér László dr. miniszteri osztálytanácsos, a Képzőművészeti Tanácsot Radisics Jenő miniszteri tanácsos, az Iparművészeti Társulatot Alpár Ignác, Pecz Samu udvari tanácsos, egyetemi tanár és Ligeti Miklós szobrászművész képviselték. Jelen volt továbbá, mint szakértő Zsolnay Miklós gyáros, főrendiházi tag. A pályázatra beérkezett 43 pályamunkának beható bírálata után a zsüri akként döntött, hogy a díjakat ezúttal nem adja ki, hanem öt pályázót, névszerint Vértes Rezsőt, Kozma Lajost, Sikorski Zsolnay Miklóst, Szendrői Dezsőt és Sikorski Tádét, akiknek pályamunkái egyik vagy másik szempontból figyelemreméltók voltak, újabb pályázatra hívott föl azzal, hogy a bírálatnál fölmerült kívánságok szemmeltartásával készítendő újabb pályamunkáik benyujtása esetére biztosítja részükre az első ízben kitűzött díjak egyikét, legalább 300 koronát, az öt közül a legjobb pályaművet pedig kivitelre ajánlja a miniszterelnöknek. Az új pályamunkák beadásának határideje május 31-ike.

PLAKÁTRA ÉS KÉPES LEVELEZŐLAPOKRA hirdet pályázatot az Országos Magyar Iparművészeti Társulat közvetítésével a székesfőváros gázműveinek igazgatósága. A már június hó 9-én lejáró pályázat részletes föltételeit e számunk hivatalos rovatában közöljük.

A VIRÁGOS BUDAPEST BIZOTTSÁG április hó 28-án Bartóky József dr. államtitkár elnöklésével ülést tartott, amelyen köszönettel vették tudomásul, hogy a földmívelésügyi miniszter a bizottság akciójának támogatásaképpen 3000 korona államsegélyt engedélyezett. A bizottság ezután elhatározta, hogy felhívja Budapest közönségét a tavaszi virágdíszítőpályázaton való részvételre. Jelentkezni lehet június hó 10-ig az Iparművészeti Társulatnál, ahol a pályázat részletes feltételei is megtudhatók. Végül a bizottság elhatározta, hogy úgy a bizottságba, mint a pályázatok elbírálására alakítandó zsüribe meghívja mindazokat, akik az eddigi pályázatokon arany- vagy ezüstérmet kaptak.

KIÁLLÍTÁSOK

JERUZSÁLEMI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁST rendezett a „Mult és Jövő“ c. folyóirat szerkesztősége a Könyves Kálmán nagymezőutcai szalonjában, mely május hó 1-én nyílt meg. Kiállításra kerültek palesztinai szőnyegek, csipkék, filigrán munkák, fa- és bőrbútortárgyak, damaszkuszi famunkák és egyéb műtárgyak.

NORVÉGIA JUBILEUMI KIÁLLÍTÁSA. 1914 május 15-től október 15-ig Norvégia országos kiállítással ünnepli meg Dániától való elszakadásának s nemzeti önállóságának századik évfordulóját. A krisztiániai kiállítás az utolsó száz esztendő keretében mutatja be Norvégia kulturális fejlődését. Ez pedig, tekintve az ország mostoha természeti viszonyait és az utolsó száz évnek is sokszor megbénító politikai viszonyait, tiszteletreméltóan jelentős. A kiállítás a norvég festészetet, szobrászatot, építészetet, alkalmazott művészetet és e művészetek retrospektív bemutatását is felöleli. Külön pavillonja lesz a háziiparnak, amelynek küzdelmes fejlődését és mai állását az idegennek most először lesz alkalma a maga teljes egészében megismerni. A kiállítási területtel szemben, a Bygdő szigetén elhelyezett állandó népmúzeum apró falusi házainak népművészeti kincsei és Lillehammer gyönyörű népmúzeuma pedig a letűnt századok népművészetével egészíti ki a jelen háziipar és iparművészet képét. A kiállítás cloujának igérkezik az 1867-ben Osebergben, a tenger fövenyéből kiásott ezeréves vikinghajónak tartalma, amelynek múzeális feldolgozásán, konzerválásán, részben tengervízben való akváriumszerű elhelyezésén esztendők óta dolgozik Gustavson egyetemi tanár, és amely e kiállításon kerül először a nagyközönség szeme elé. A hajóban előkelő nőt — talán törzsfönöknőt — temettek el minden házi felszerelésével, kocsijával, szánjával együtt. S e dolgoknak hol robusztus, hol hihetetlenül finom, csodás ornamentikája egy rég letűnt kor nagyszerű iparművészetének varázsával bilincseli le a lelket. Feledhetetlen annak, aki egyszer látta.

BALTI KIÁLLÍTÁS. A svédek kezdeményezésére és vezetésével, Gusztáv svéd király védnöksége alatt, 1914 május 15-től október 15-ig Malmőben ipari és művészeti kiállítást rendeznek a baltitengermelléki országok: Svédország, Dánia, Németország és Oroszország. A kiállítás ipari csoportja felöleli a tudomány, a nevelés, oktatás, egészségügy, mérnöki munkák, építészet, ipar, mezőgazdaság, közlekedés, halászat, léghajózás, erdészet, földtani munkálatok, ércművesség és vegyészet szolgálatában álló gépeket, berendezéseket, eszközöket; a grafika, fényképészet, könyvkötés, ékszerészet, bőrmunka termékeit; villák, munkásházak, lakások, üzletek, hivatalok berendezéseit; háztartási eszközöket; a textilipar anyagait és termékeit; hímzéseket, csipkéket, zsinórozásokat; a háziipar és iparművészet termékeit, amelyek az egyes országok tartományainak vagy kerü-

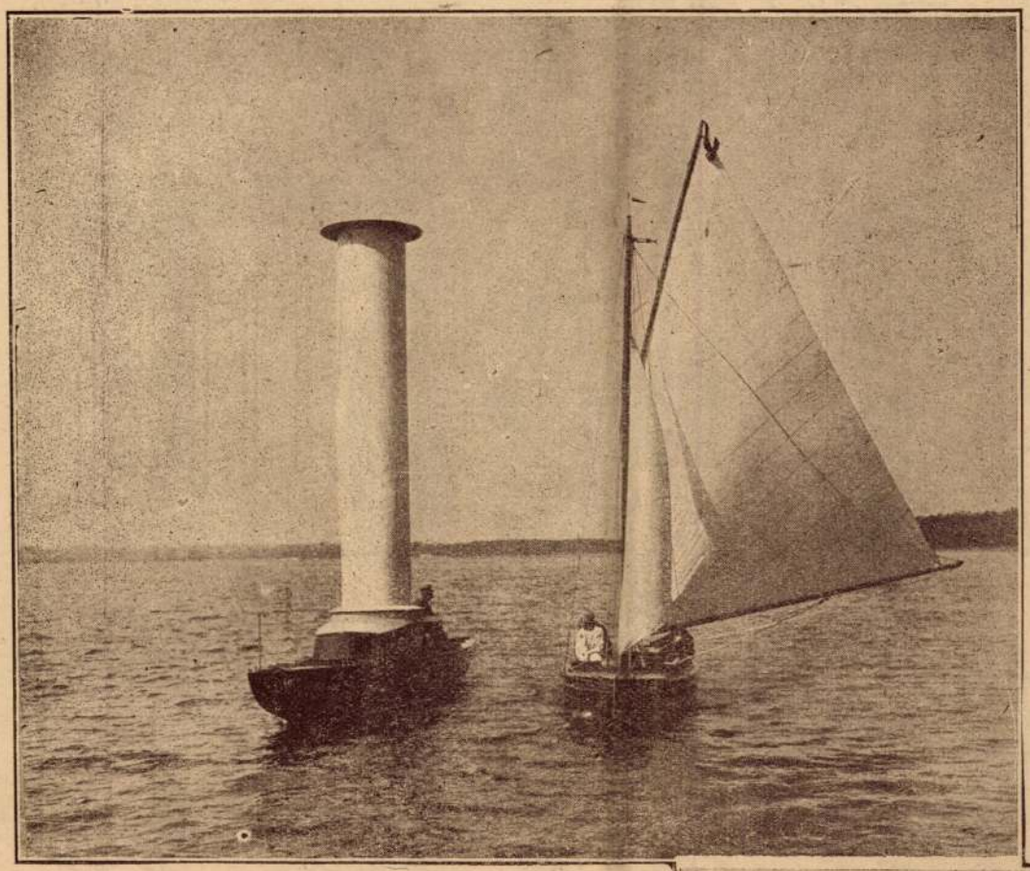

1924 utolsó heteiben világszerte feltünést keltett *Flettner* „Buckan" nevü rotorhajójának diadalutja. Az uj tipusu hajót gőz helyett a szél ereje hajtja, amely azonban nem vitorlákba, hanem ormótlan, magas fémhengerek felületébe kapaszkodik.

Amikor a Buckan első próbautjára kifutott a Keleti tengerre, a német hajózási vállalatok forradalmi jelentőségü jövőt jósoltak Flettner hajójának. Hogy ez mennyiben válik valóra, az csak most fog kitünni, ha a Buckan, amely most már a *„Baden-Baden"* nevet viseli, átkel az oceánon, amely utját nemrégiben kezdte meg.

Hogy azonban a vitorlás yachtot máris legyőzte, azt bizonyitja mellékelt képünk, amely egy vitorlás yachtot és egy Flettner-féle rotoryachtnak a Berlin melletti Wannseen lefolyt versenyéről készült. A verseny során a rotoryacht jóval gyorsabbnak bizonyult a vitorlásnál.

Alsó képünk a világ legmagasabb emberéről készült. Két méter és 54 centiméter, igy hát közel egy méterrel tulhaladja a katonai mértéket. — A jobboldali felvétel a 25. évét jubiláló hágai „békepalota"; mig az alsó fotográfia a Lenin emléke előtt tartott moszkvai katonai parádét mutatja be, jeléül és bizonyitékául annak, hogy a katonai parádét a „puritán" vörösök is kedvelik.

Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában, Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 4. — Felelős nyomdavezető: Nedeczky László.

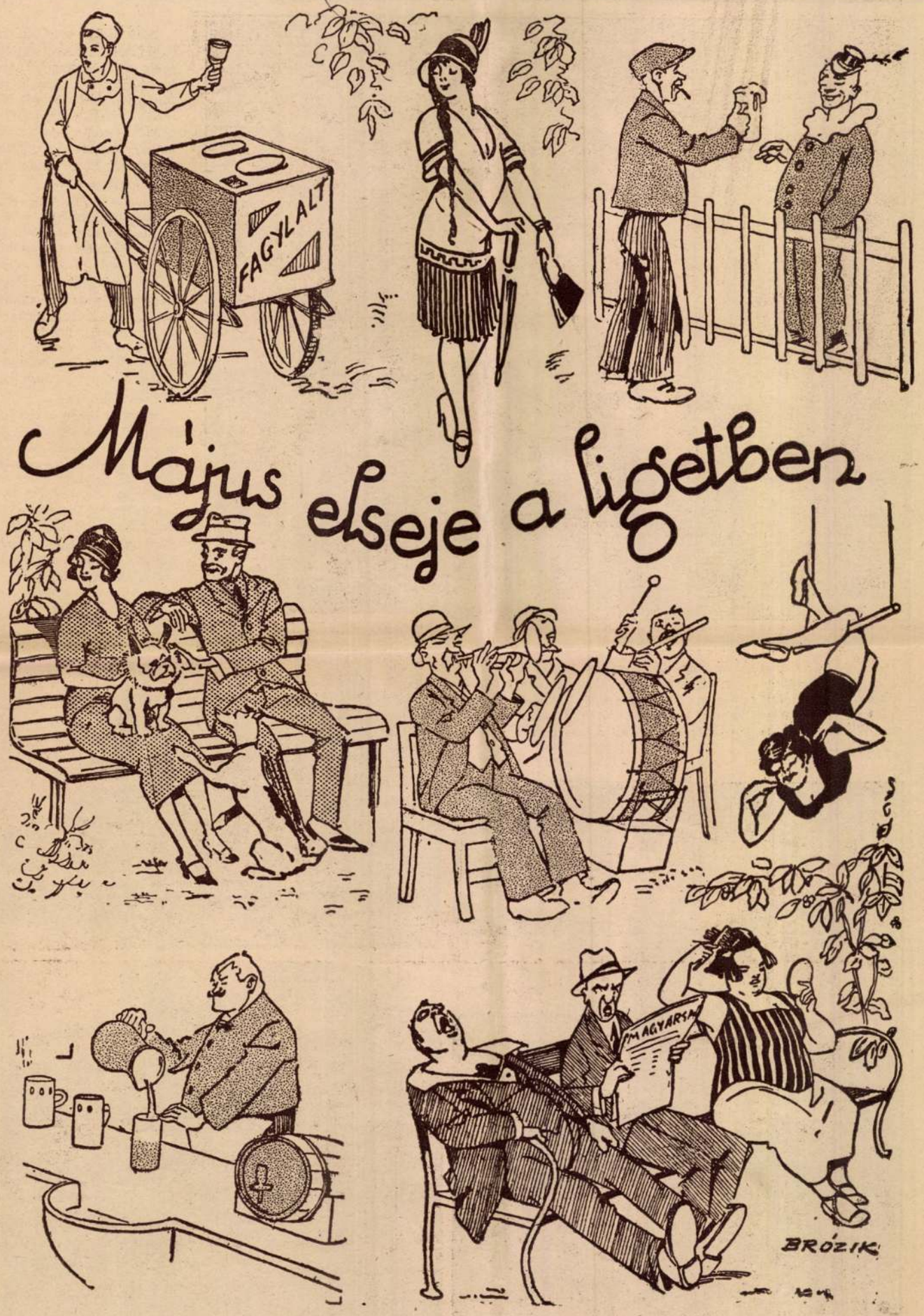
FAGYLALT
Május elseje a ligetben
MAGYARSÁG
BRÓZIK

Ø Brózik Felicitas

szül. 1884. ápr. 24.
Bpest.
Képrömi főisk.

Rónay Mária
szolta

лесом. Они шли в свой
пионе́рский ла́герь. Впере-
ди шёл Пётр, а сза́ди шла
Ли́за. Часово́й стоя́л
у де́рева.

Н: 5 К: 5

Brozik Felicitas

1901/2 - 1904/5, 1906/7 -

1909/10 I., 1910/11 I.,

Fertépzőmfőiskék

71. l.

MDK

Brozik Károly

"Gróf Pálffy János arcképe" festette Brozik Károly.Repr. 136.l.

A Ház modern művészeti folyóirat,1910.III.7.sz.

MDK

Brozik V. festő (Brozik)

1879. „László a magyarok és cseh-k királyának követei VIII. Károly francia királynál" c. képe KT. kiállításon

MDK-A-1-1/852.

1397. Wenzel Brozik után.
Sz. Tremosnában 1851 márczius 5-én † Párisban 1901 április 15-én.

Gróf Pálffy János.

Egész alakban, állva és díszmagyarban van ábrázolva. Fejét kissé balra fordította, de szembe néz. Jobb kezét csipőjére támasztotta és baljával a maga elé tartott díszkardnak markolatát fogja. Rövid haja és hosszú bajusza galambősz, szemöldöke barna, szeme kék, arcza leberetvált. Forgós kucsmája és mentéje prémes, nyakkendője csipkés, visszahajtott kézelője gombos, brokát atillája és szük nadrágja aranyzsinorzású, magas szárú sarkantyús csizmája pedig szegett.

Vászon, méretei 238:125 cm.-- Lelt.sz.1397.-- Az 1912 deczember 20-iki megrendelés alapján Balló Edétől szereztetett 3000 K-án ~~[illegible]~~ -- Kifizettetett 1913 október 9-én.-- Elszámoltatott 1913 november 8-án (2013-913).

2-9-10/p.

Sz.n.72-913
1408-913-1
Át.lelt.12453.

(2391-912)
és az 1913 julius 10-iki 49154 sz.leirat ~~[illegible]~~ alapján (1408-913)

69

Brozik Ozsolya, grafikus.

Párizsban a Függetlenek Szalonja az egyik legrégebbik francia művészeti társulat, az idei a 89-ik kiállítása. Az új vezetőség elhatározta, hogy minden évben meghívnak egy-egy külföldi országot. Az évben Magyarországot hívták meg. A művek művei szerepeltek e kiállításon.

Művészeti Magazin
1978. VII. 11. TV. 21.25 (Tv.)

Brozik cseh festő

Pesti Hirlap. 1880. nov. 5. 3.

Párisi levél

Brozik Vaclav cseh festő

Pesti Hirlap. 1879. márc. 10. 4.

Az orsz. magy. Képzőművészeti Társulat tavaszi Kiállitásán....

Brozik Vaclav cseh festö

Pesti Hirlap. 1879. márc. 15. 7.

az orsz. magy. Képzőművészeti társulat
műcsarnoka....

Ø Brožek Vencel

V. László követei leany-
nerőben VII. Károly francia
király udvaránál,
fenti testménye
Repr-
Szilágyi: Magy. nemzet
tört. IV. 165. l.

Brozik Vencel

Perálltört képes

214, 527. l.

14. Wenzel Brožik.

Sz. Tremoschnában 1851. márcz. 5-én. † Párisban 1901. ápr. 15-én.

Gróf Pálffy János arczképe.

Egész alakban, állva és szembe nézve van ábrázolva. Jobb kezét csipőjére támasztotta, baljával pedig a maga elé tartott díszkard markolatát fogja. Haja és hosszú bajusza ősz,

18. Joanes Vicente Macip (Juan de Juanes).

Sz. 1507. táján Fuenta de la Higueraban. † Bocairentében 1579-ben.

A napkeleti bölcsek (Máté 2. r. 11.).

Az előtérben ülő és balrafordultan ábrázolt Madonna mind a két kezével, az ölbevett gyermek Jézust tartja, ki jobbját áldásra emelte és a kinek jobb lábát az előtte

szemöldöke barna, szeme kék, arcza leberetvált. Öltözete: fekete nyakkendő aranycsipkével, kucsma tollas forgóval, hasított ujjú prémes mente, brokátatilla, szűk nadrág és zsinórszegésű magas czizma sarkantyuval. Jelzése alól balra: »BROZIK, PARIS. *1891.*«.

Festmény, aranyozott léczkeretben, vászon, méretei 240·6: 124·5 cm. — Száma a törzsleltárban C: 57–191. és a régiben I. rész, pag. 65. Nº 13. — Jelzése 12. — Becsértéke 5000 K.

szikla elején: »*Exllmus, ac Illmus Dnus Comes, Joannes Pálffy, ab Ardőd, Perpetuus in Vöröskő, Baimócz, Szent György, et Bazin, Iudex Curiae Regiae, Inclyti Comitatus Posoniensis Supremus ac Perpetuus Comes, Arcisque Regiae nominis eisdem, Supremus aeque, ac haereditarius Capitaneus, Sacrae, Cesareae, Regiaeq. Mattis Actualis Intimus, et Excelsi Locumtenentialiis Consily Regy Consiliarius, Generalis Campi Mareschallus, unius Regiminis Cataphractorū Colonellus, Exercitus Caesarei per*

Brožík Václav

festő

BROŽIK, *Václav*, cseh festő, * Tremošna 1851, † Párizs 1901. Prágában, Münchenben, majd 1876. Párizsban tanult (23 évig élt Párizsban, hol Sedelmayer műkereskedő leányát vette el és e réven Munkácsyval is érintkezésbe került). 1893. a prágai művészeti akadémia tanára lett. Egyike a legjelentékenyebb cseh festőknek. Sokszor óriási méretű történeti képeinek tárgyát főleg a cseh mondából és történelemből vette, festett kosztüm-genreképeket is, kedvelt arcképfestője volt az osztrák arisztokratáknak az 1880—90-es években. Színesség, a kosztümök és interiőrök pontos tanulmányozása jellemzi. Hírnevét nagyméretű képe alapította meg: Ulászló király követei megkérik VII. Károly francia király leányának kezét (1878, Berlin, Nationalgalerie). Nevezetesebb képei: Husz János elítélése a konstanzai zsinaton, Podiebrad György megválasztása (1898, mindkettő a prágai városházán); Tu felix Austria nube (1897, I. Ferenc József megbízásából, Bécs, Kunsthistorisches Mus.). Nálunk a Szépm. Múzeumban (Pálffy-gyűjt.) gr. Pálffy János arcképe (másolat Balló Edétől, a bajmóci kastélyban levő eredeti után). *Fónagy.*

E. G. I. 1461

670.

670. Hyacinthe Rigaud.

Sz. Perpignanban 1659-ben. † Párisban 1743-ban.

Fleury bibornok képe.

Térden alólig látható, balra fordulva ül és mindkét kezét a térdein fekvő bibornoki sapkán nyugtatja. Fején caputium van, hosszú haja és szemöldöke ősz, arcza beretvált. Cappa majorjának uszályát karjára vetette és karingének ujjai csipkéből valók. Balról iróasztal áll, melyen kalamáris lúdtollal, pecsétes levél, szalaggal összekötött irat, papiros és négy könyv tünik szemünkbe. Mögötte a talapzaton nyugvó oszlopot kék bársony függöny veszi körül.

I

305.

Vászon, méretei 151 : 110 cm. — Mündler: I. 17.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1844: VI. 20. *H. Rigaud:* Porträt des Cardinals Fleury. — 1865, 1866, 1867, 1869: I. 17. *H. Rigaud:* Fleury bibornok arczképe.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: I. 17. *J. Rigaud:* Fleury

A SZÁMÜZÖTT PARKJA.

A NEMZ. MUZEUMBAN LEVŐ FESTMÉNYE UTÁN RAJZOLTA KELETI GUSZTÁV, METSZETTE MORELLI.

V. LÁSZLÓ MAGYAR KIRÁLY LEÁNYKÉRŐ KÖVETSÉGE VII. KÁROLY FRANCZIA KIRÁLY UDVARÁBAN.

BROŽIK FESTMÉNYE UTÁN.

A számüzött parkja.

(*Keleti* Gusztáv képéhez).

Szép kert, hová lett régi fényed, éked?
Be nem vagy az, mi voltál hajdanán.
Mint fáj, ilyen bomlottan látni téged!
Mosolygsz, de mint az őrült szép leány.

Mit gondos kertész homlitott, fürészelt,
Ültete, ojta, tiz legényivel —
Most azt egy más kertész, a vad természet,
Maga szabadján, durván végzi el.

Derék egy kertész! össze-vissza nőnek
A görcsös ágak, megnyesetlenül.
Az üde park beillik ős erdőnek,
Vén fái törzse korhad, mig ledül.

Eltünt az útak csillogó porondja,
S a nagy bozótban, törve, ott hever
A lépcső oszlopáról földre dobva
Moh-födten egyik márvány hamv-veder.

Fejét a nimfa búsan elereszti;
Könyűinek forrása elapadt:
A szép szökő-kút... Sárga por fereszti
Az egykor fénylő márvány tagokat.

Az üvegház is összedőlve, romba;
Hol narancs pirult s izes ananász,
Ott most a térdig érő fűbe', ronda
Disznóit őrzi egy álmos kanász.

Pusztúl a kert... A kastély, büszke hajdan,
Búsongva áll; mig roskadó fala
Beejti boltját — termei kihaltan —
Magas őrtornya bús bagoly-tanya.

Szivem szorúl, e pusztulást igy látva...
S hát a mi rejlik e bús kép megett:
A gazda, számüzötten a világba,
S úrnője szive búban megrepedt...

Szász Károly.

V. László magyar király leánykérő követsége.

Brožik festménye.

1457-ben Hunyadi László megöletése miatt Magyarországon nagy zavar és elégületlenség uralkodott. V. Posthumus László király ennek hatása alatt Bécsbe ment, magával vivén Mátyást is, s bár közte és Hunyadi János özvegye közt béke jött létre, de az nem gátolta meg, hogy ki ne üssön a belháboru. S épen ekkor egy másik háboru is foglalkoztatta Lászlót: nagybátyjával Fridrik német császárral.

Valóban nem igen alkalmas időpont a házasságra. De az ősz elközelgetett, a háborukat fegyverszünetek váltak fel, s most László tanácsosai csakugyan komolyan tanácskozás tárgyává tették a dolgot.

László király korának legszebb férfiai közé tartozott, nemcsak tanácsosai, a messze külföldön is „világ gyönyörüségének" nevezték. Oly két koronával fején, mint a magyar és cseh, s ezek felett egy sereg herczegségnek örökös ura — bizony igen jó partie volt. A király tanácsosai ugy találták, hogy az európai herczegasszonyok közül csak egy méltó hozzá: Madleine, VII-ik Károly franczia királynak leánya s maga Károly is ugy hitte, hogy lánya kezét csak a szép cseh-magyar király érdemli meg.

Ezen a kérdésen könnyen keresztül estek a tanácsosok. De nehezebb volt a másik kérdés: hol tartsák a menyegzőt? Budán? Bécsben? Prágában? A tanácsosok nem tudtak megegyezni, — végre Podiebrád György oldotta meg a csomót. Fegyveres erőt vezetett Bécs alá s magával vitte Lászlót Prágába.

Ezzel hát el volt döntve a kérdés, hogy hol tartatik meg a menyegző. Prágába érvén, miután időközben hosszas alkudozásokkal a franczia udvart is megnyerték a tervnek, László első dolga volt követséget küldeni menyasszonyáért, melynek tagjai voltak:

Várday István kalocsai érsek, Nussdorf Udalrih passaui püspök mint vezetői a követségnek; továbbá

magyar részről: Palóczy László országbiró és Dr. de Tervisio Simon esztergomi kanonok;

osztrák részről: Stahremberg Rüdiger és Eizinger Osváth:

cseh részről: Lippai Henrik csehországi főmarsall, Mihalovics Henrik főkamarás és Trčka Burján.

Mindenik országból 200 lovag s a passaui püspökségből 100, összesen 700; fényes női kiséret, 26 négylovas kocsi megaranyozva, 80 fehér ló.

A követség Prágából okt. 10-én indult el Francziaországba. *Brožik* képe azt a pillanatot ábrázolja, midőn VII. Károly a követséget ünnepélyesen fogadja. Ez 1457 novemberében történt Montilban. Tours, a franczia királyok akkori székhelye közelében levő kastélyban, hol a király üdülést keresett.

A király a herczegeket s egész udvarát a követség elé küldé. De betegsége miatt megérkezésök után csak tiz nappal fogadhatta őket. „Egy magyar érsek (Várday) — mondja Barante a Hist. des ducs de Bourgogne VI. k. 155-ik l., — szép latin beszédet tartott, hogy rábirja leánya kiadására. Többi közt mondá: ha ön és az én uram közt béke lesz, ki szállhatna velünk szembe? Ön elődjei s a magyar és cseh királyok szövetségesek voltak s mi e szövetség megujitásáért jövünk. Ön a keresztyénség oszlopa, a mi urunk annak pajzsa. Az ön királysága a keresztyénség háza, a miénk annak kőfala."

Brožik, e kép festője a Matejko iskolájához tartozik s kétségtelenül mindent elkövetett, hogy e nevezetes mozzanatot lehető történeti hűséggel állitsa elő. De ugy látszik, inkább csak a külsőségekre, öltözetekre, butorozatra szoritkozott, mint magára az első elfogadás mozzanatára. S valóban nem is tehetett egyebet, mert sem követjelentés, sem egykoru franczia vagy belföldi emlékirat nem vázolja tüzetesebben az elfogadást, melynek még napját sem tudjuk. Brožik e részben teljesen használta a művészi szabadságot, s nem a katholikus László, hanem a cseh Podiebrad udvarának szellemét tartotta szem előtt. A kor szokása szerint egyházi férfiunak kellett volna a király megbizó levelét átadni — de itt világi ember kézbesiti, valószinüleg a csehországi főmarsall. Az a pap mellette, ki Brožik képén inkább husszitának mint kath. főpapnak tünik föl, a kalocsai érsek s a mint keze állása mutatja, és Brožik szerint is ő tartja az általam is idézett beszédet; a főrangu hölgy, ki mögöttük áll és a reliquiatartót átnyujtani készül, a követség valamelyik előkelő tagjának, tán magának a szónoknak leánya. A követséggel jött többi nők is hoztak magukkal fényes ajándékokat s épen készülnek azokat átnyujtani. A kép másik oldalán van a franczia király, mellette Sorel Agnes s elül a 15 éves bájos Madleine, a mint mosolygó arczczal hallgatja a követséget.

Érdekes, a mit Olivier de la Manche egykoru franczia emlékiró e követségről följegyzett („Nouvelle Collection des Memoires", kiadta Michaud és Poujolat. Páris, 1837. III. k., 496-ik lap): „Ebben az időben jött Károly királyhoz Lancelot magyar király követsége, hogy mondott Lancelot király számára megkérje Madame Magdelaine de France kezét; ez volt a legszebb és legnagyobb követség, mely Francziaországba jött; mert magokkal hozták a sekélyes arany aprópénzt (arany-billon) s Francziaország királyának kiváltsága folytán a helységekben, hol voltak, arany forintot verettek; s azon 32 czikkely közül, melyet Károly királylyal elintézendők voltak, soha nem akartak beszélni a másodikról, mig az első el nem volt intézve, akár helybenhagyólag, akár tagadólag s kétségtelenül létre is jött volna a házasság, ha a nevezett Lancelot meg nem hal, ki a parlament tartama alatt halt meg."

A követséget nemcsak előzékenységgel fogadták a franczia udvarban, hanem valódi bensőséggel. Egymást érték kedvökért az ünnepélyek, melyeket a herczegek tartottak, s melyeken, mint az évkönyvirók mondják, a német lovagok ugyancsak sok fogadást tettek a szép franczia kisasszonyoknak, — de azoknak véget vetett decz. 24-én az épen ekkor oda érkezett hir, hogy László király meghalt. Vége volt a sok szép tervnek, hogy hogy űzik vissza a hitetleneket Ázsiába, a fényes lakodalmi készülődéseknek, a prágai vig napoknak, melyekről a követek előre is mesés dolgokat beszéltek. Decz. 30-kán bucsuzott el a király a követségtől, mely napon a szép menyasszony is bucsut vett tőle. Könyei mutatták, hogy őszintén sajnálta az álmodott szép és fényes jövő letüntét.

A franczia király rendeletet adott ki, hogy a követséget az országon át ünnepélyesen kisérjék. Párisban a város első emberei s az egyetem tisztelkedtek nála, s megmutatták a város nevezetességeit. Öltözetök és szokásaik mindenütt feltünést okoztak. Hideg tél volt, s az utczákat hó boritá — a jó párisiak csak ugy bámulták ezek szánkáit, soha azelőtt nem láttak olyasmit. Kocsijaikat a városon kivül hagyták s azokból tábort alakitottak, mely oda is kicsalta a kiváncsiakat.

Végre elutaztak Párisból — de mire haza értek, itt egész más világot találtak.

Szilágyi Sándor.

A ki örökké bujdosott.

Igaz történet.

Közli: **Eötvös Károly.**

(Folytatás.)

Utazásuk a folyam mentében lefelé történt. A nyugati szárazföld, a hol a kalmuk fiu őrizte ménesét, szintén csak sziget, noha nagy sziget volt. Délre végét érték s uj folyamágra bukkantak. Egész nap és egész éjjel haladva s még vagy négy folyamágon áthatolva, végre nyugat felé egy óriási vizre bukkantak, melyet eleinte valamely tengernek véltek, miután határait, partjait alig látták. Ez volt az igazi Volga, a Volgának nyugoti fő ága. Szélessége itt megközelithette az egy mérföldet.

A francziák is folyton nyugot felé tartva csakhamar észrevették, hogy folyóvizen usznak. S miután jól emlékeztek, hogy a kalmuk fiu ez irányban mutatta Jenotajevszket: egész erejükkel eveztek folyton nyugot felé. Néhol az óriás folyam oly zátonyos, oly csekély vizü volt, hogy a tutajt az evezők segélyével tolni, taszitani lehetett. Késő éjjel érték el a partot, most már az igazi szárazföldet.

A következő napon kellő pihenés után Henri vezetése alatt hatan kimentek a szárazra utat keresni, falu vagy város után nézni, emberrel találkozni. Nemsokára a parton találtak is egy nagy, széles, járt országutat, mely nyugotról vonult kelet felé. Henri nyugot felé tartott s nemsokára összejött nehány, gyalogszerrel utazó orosz paraszttal.

Henri a szokásos üdvözlés után azt kérdezé, hogy micsoda falu vagy város esik ide legközelebb.

Az oroszok nyilván koldusoknak vélték a francziákat, mert a kérdésre nem is felelve, iszákjukat elővették s szegényes árpakenyerükből egy-egy kis darabkát adtak mindegyik franczianak.

— Köszönjük az isten nevében, mondá Henri, de mi nem koldusok vagyunk, hanem szerencsétlen utazók; nem tudjuk: merre járunk, mondjátok meg: hol érünk mi legközelebb várost s merre menjünk Jenotajevszkbe?

— Jenotajevszk messze van — mondá az egyik paraszt — hanem ha ezen az uton egyenesen mentek, nemsokára Kirdába értek.

— Kedves testvérek — mondá Henri a szokásos orosz megszólitással — adjatok tanácsot, mitévők legyünk. Mi szegény mesteremberek vagyunk, munkát keresünk, ti, látom, jó keresztények vagytok, minket egy kalmuk kirabolt, nincs semmink, mondjátok meg, hol találhatunk munkát? Az isten megáld benneteket, Szent György és Szent Miklós segitségével.

— Mi nem tudunk munkát adni, se tanácsot — mondá az orosz — mi is szegény emberek vagyunk, most pedig Asztrakánba megyünk

Brozorád ? szobrász Ybl

Budapesti Hirlap,1882,X.15.
284.sz.l.o.tárca

MDK

Brozorád Gyula szobrász
1882 Bécs
„Tragédia múzsája" c. szobrát
kéri a K.T.-től

MDK-A-I-1/986

M.D.K.

Brozorád

szobrász

Stróbl Alajossal együtt felszólítást kapott a tanácstól, hogy a vigadó nagytermében elhelyezendő és különböző táncokat allegorizáló szobrok gypszmintáit készítse el.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1884. V. évf.

jul. 16. sz.

M.D.K.

Brozorád Gyula

Szoborpályázatot hirdettek a redoute kisebb
termének diszitésére.
A müvész Tinódi alakját mintázta meg, s küld-
te be a pályázatra.
Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1883. jan. 21.
17.sz. 271 .~~zip~~ lap

M.D.K.

Brozorád Gyula

"Tehetséges fiatal szobrászunk Bécsből Budapestre helyezte át mütermét..." és a prágai Mücsarnok számára Benvenuto Cellini szobrát mintázza. A megrendelést Bécsben titkos pályázat utján nyerte el.

Irodalom és Müvészet c. rovat.

Homlokzatára készitett.
"Menüette" c. szobortervét elfogadta a Főv. Képzőmüvészeti Bizottság, melyet a redoute
Képes Családi Lapok, Bp. 1882. nov. 19.
8. sz. 127. lap

Brozorád Gyula
szobrása
l. Bezerédi Gy.
L. Lendrey-Lentiványi
274. l.

Brölfft Michál
Ötvös Nagyszeben

Kőmagyötvös, 247 l

1399 Michaël (Mechel) Brölfft, M 1633, e. —1657. (A: V,6.
Gy: 93.) Műve nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*

Brölfft Mihály

ötv.

l.

Kőmagyőtoj.

1399. 7.

935 MAR -6 24
Sa 02 Sa

Brolfft Mihály
ötvös

L. kendrey-kentirányi
274. l.

Bröck U./Ullrich/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"~~Elsa~~ Elsasszabern,Unter Elsass:Bröck U." 121.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 9[illegible].old

Arrabona,9. Xantus János Máz.Győr,1967.- A Győri Máz. Évkönyve

Bröck ?,Ullrich,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke:"Bröck ?,Ullrich,Elsasabern,1692". 113.old 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVI.században - Adatok Győr város asztalosmesterségének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz.Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

BRÓZSELY JÓZSEFNÉ

Észak-Magyarország
1996. 09. 24.

Kondor Béla-gyűjtemény; Szalay Lajos rajzai, Miskolci Galéria állandó kiállításai, Miskolc, Hunyadi u. 12. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.

Feledy Gyula állandó kiállítása, Feledy-ház, Miskolc, Deák tér 3. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.

~~**Miskolci Orthodox Múzeum** (Deák tér 7.) Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.~~

~~**Kortárs avantgárde művészet**~~, MissionArt Galéria, Miskolc, Széchenyi u. 14. Nyitva: délelőtt 10-től délután 1 óráig és délután 2-től este 6 óráig.

~~**A Neander-völgyi ősember leleteiből rendezett állandó kiállítás.**~~ Cseréptalu, Suba-lyuk Múzeum. Nyitva: délelőtt 11-től délután 5 óráig.

Bráda Tibor festőművész kiállítása. Lillafüred, Palotaszálló.

Gálné Galambos Dóra képei. Miskolc, TIT Kazinczy-klub.

A XVII. Országos Grafikai Biennálé nagydíjasa, Szabados Árpád grafikusművész kiállítása. Miskolc, Mini Galéria. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.

~~**A Magyar Illusztrátorok Társasága kiállítása.**~~ Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár.

~~**A XVIII. Országos Grafikai Biennálé anyaga.**~~ Miskolci Galéria (Rákóczi u. 2.). Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.

Makoldi Sándor festőművész kiállítása. Szerencs, Városi Kulturális Központ. Nyitva: délelőtt 10-től délután 5 óráig.

Macskássy Izolda selyemkollázsai és grafikái illetve Vertel Andrea kerámiáinak kiállítása. Miskolc, Iparművészeti bolt (Zsolcai kapu 1.).

~~**A Diósgyőri Képzőművész Stúdió tagjainak kiállítása.**~~ Miskolc, Ady Endre Művelődési Ház. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.

Brózsely Józsefné (Kertész Anna) festőnő képeinek kiállítása. Boldogkőváralja, Görög katolikus templom.

Takács István festőművész életmű-kiállítása, Mezőkövesd, Városi Galéria. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.

Lengyel László pedagógus-képzőművész kiállítása. Putnok, Holló László Galéria.

Acélváros, Ózd – Benkő Imre fotókiállítása. Miskolci Fotógaléria. Nyitva: délelőtt 9-től este 7 óráig.

Kriston Béla festményeinek kiállítása. Miskolc, Tudomány és Technika Háza. Nyitva: délelőtt 9-től este 7 óráig.

~~**A matyó népviselet legékesebb darabja: a surc.**~~ Mezőkövesd, Táncpajta. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.

~~**A Sárospataki Népfőiskola dokumentumai (1936–1948) című kiállítás.**~~ Sárospatak, Református Kollégium.

Brungelné Kálmán Mária keramikusművész és Demjén István festőművész kiállítása. Miskolc, Signal Galéria (Miskolc, Széchenyi u. 70.) Nyitva: reggel 8-tól délután 4 óráig.

MDK

Brózsa Ottó

nyomdatulajd.

262 z. nyomtatvány a nemet nemzetközi mintacsere
Kiállításon Brózsa nyomdájának körlevele.
A szöveg irott betukkel zedve stb.

B-r. A nemet nemzetközi mintacsere
Grafikai Szemle 1895 évf. 4 z. 63 l.

MDK

Brozsa Ottó

könyvnyomda tulajdonos

1894 évi fali naptárának bírálata

B. A. Az 1894 évi naptárakról

Grafikai Szemle 1894 évf 4 z 56 l.

MDK.

Brózsa Ottó
nyomdász.

Brózsa nyomdája nyerte el a „kiállitási Közlemények" c. lapra hirdetett pályázatot

—: A millenneumi kiállitás.

Grafikai Szemle 1893 évf 3 p 41 l

MDK

Brózsa Ottó

nyomdája Bpest,

izléssel" szerepel a mil. kiállításon

"Könyvnyomdai produktumok. Bírálat.

Tisty Ákos. A sokszorosító iparágak kiállítási

pavillonja

Grafikai Szemle, 1896 évf. 67. 86 l.

BRÓZSA OTTÓ
nyomdász, nyomdatulajdonos(?–?)

Budapesten 1882-ben alapította kiváló akcidens-nyomdáját.

Magyar könyvmüvészeti törekvések a századfordulón
MTA MKCS és Petőfi Irod.Muz. közös kiadványa Bp.1975.

Ø Brozsek János

Mintárás

1881 -

Éminsk 1930. 82. l.

M. D. K.

BROZIK Cseh történeti festő

Tu felix Austria nube

Aradi Történet. 296.

Ullrich bröck, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1685 után: "Ullrich bröck gesell Von Elsas Zawen /!/ ist fremb gesessen den 20 ten January 1692". 107. old

Batári Ferenc: Asztalosleginyek Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmivességének történetéhez 93. old

Arrabona, 9.- Lantus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Évkönyve

1328 Paulus Brölly M 1574, † 1602. (A: II,11. Gy: 32.) Műve
nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*

T 44 L I,

3. dr. Ujvary Julianna eloadása: N

4. Penztarosi jelentes.

5. Szamvizsgalo bizottsag jelentese

6. Felmentvenyek feletti hatarozat.

7. Tisztikar megvalasztasa.

8. Inditvány az alapszabályok 18. §.

9. Inditvenyek./Az inditványok az
gyülés elott 6 nappal nyujtandó

Budapest, 198

Amennyiben k. tagtárs
még nem fizette be, kérjük, hogy a
veskedjek.

Brölsft Pál

ötvös

L kendrey - kentiványi

274. l.

Brölfft Pál I

otv.

l.

Kömagyötvj.

1328. 17.

GYE TISZTI FŐORVOSA.

gos Bizottságának

Budapest

VI. Aréna út 41.

megirva

Brölfft Pál

ötvös + 1713

l.

Korrespondenzblatt

1913. 24. l.

MAGYAR BANK
BUDAPEST
VILMOS CSÁSZÁR ÚT
32.
ÉS KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1890-1940
50 év
MAGYAR BANK
ÉS KERESKEDELMI RT.
BUDAPEST

BUDAPEST
42 III 27 22
62

Brölfft Pál II.

ötv.

l.

Kőmagyötvj.

1432. 7.

Brölfft Pál

Ötvös Nagyszeben

Kőmagyótoj. 252. l.

F. sz. *Lf. Nr.*	Mesterjegy *Meisterzeichen*
1432	*b)* Ostyatartó Ev. egyház,

megírva

Brötzky János

pesti önöntő

1833.

l.

Fév. Kömpt. Erh

X. 1940. 175. l.

Brotzky János
ónnüves Pest
1826 – 1846.

l –

Mihalik pesti ónnüves
25. l –

7, 8.

len
de
nek
ült,
reg

lé-

gy
os

le-
ky

ili

szegezodolt.

Brönner Julius
kartuger

l. Eperjessy 1928
3.4.l.

és éppen ezért a [illegible]
tását.

Lakásán hiába keresték. Egész nap nem volt otthon. Megtudták, hogy a Király-utca 93. számu házban tartózkodik, ahol Jarmatzkyné pénzügyleteit szokta lebonyolitani. Most is ilyen ügyben járt Jánosy és a könyvekből kiderült, hogy barátnőjének a pesti bankoknál 150.000 korona adóssága van, amit a pör sikeres befejezése után szándékozik visszafizetni.

Jánosyt a rendőrségen Krecsányi detevtivfőnök elé vezetik, aki személyesen kiván vele foglalkozni.

Kérdéseket tesz fel, amiből azt akarja megállapitani, hogy tisztáznia tudja-e alibijét?

Jánosy folyékonyan, zökkenés nélkül adja elő, hogy a kritikus napon délután a Margitszigeten sétált régi ismerősével, Jarmatzkynéval és annak hétesztendős fiacskájával. A szigetről az Abbázia-kávéházba mentek uzsonnázni, mig a vacsorájukat az Emke-kávéházban fogyasztották el.

A kihallgatással egyidejüleg egy uriasszony érdekes vallo-

Brönner Julius
1811.

l. Eperjessy 1929
27 l.

KÉPEK J

Oldal

ak szemei Ha-
osyn csüngnek.
angon mondja:
elragadni a fe-
b ismeretséget,
, pedig nem

át? — hangzik

piakban elmon-
sanyjával.
rült a sor, aki
az ellen, hogy
.
iska volt férje,
nő azt üzente,
élküle élni. Az
fényképét és

szólása, hogy nem lehet vallomásra kényszeriteni egy beteg embert.

Jánosy elmondotta, hogy amikor meglátta Mariska anyját, eszébe jutott lányával szemben tanusitott brutális magatartása és erős felindulásában követte el tettét.

Szünet után az ügyész inditványozza, hogy szerezzék be az elhunyt Haverdáné ingatlanának telekkönyvi kivonatát, hogy arányban áll-e annak értéke Mariska adósságaival?

Bródy Ernő áll fel ezután a közönség nagy érdeklődése közben.

— Winchkler ügyész ur — mondja Bródy dr. — több lapban csirkefogó-bandának nevezte a vádlottakat. Igy még sem lehet beszélni. Csirkefogás történt ugyan, de nem a vádlottak részéről.

Ezért a kijelentésért Bródyt rendreutasitja az elnök, ő azonban feszült érdeklődés mellett tovább folytatja szavait.

— Jánosy vallomását erőszakkal csikarták ki, de az iratok közül természetesen hiányoznak azok a jegyzőkönyvek, amelyek-

Brös ötvösmüvész

A Főváros és Vidék c. rovat ismerteti a Szent István jobb keze számára tervezett ereklyeszekrényt, melyet aranyozott ezüstből készitettek Lippart épitész tervei szerint.
A müvész az ereklyeszekrény különböző diszitő munkáit végezte .

Divatcsarnok, Bp. 1861. dec. 30.
53. sz. boritólapján.

A Vigadó Galéria tisztelettel meghívja Önt és barátait

Geometria: sors és megjegyzések

Példák az aktuális vajdasági művészetből

címu kiállításának megnyitására
2004. Julius 15, csűtörtök 17 órára
a VIGADÓ GALÉRÁBA.
Új cím: 1064 Budapest VI. Vörösmarty u 47/a
Telefon: 354-3770
(megközelíthető a kis fölalattival)

Megnyitja:
SAVA STEPANOV
újvidéki képzőművészeti kritikus

A kiállítás megtekinthető:
2004. augustus 1-og

Vigadó Galéria

A tárlat támogatója:

GlosarijuM
Belgrad

DOOR TOP
Budapest

Gaston
Ujvidek

Detalj
Ujvidek

Vigadó Galéria

Geometria: sors és megjegyzések

Példák az aktuális vajdasági művészetből

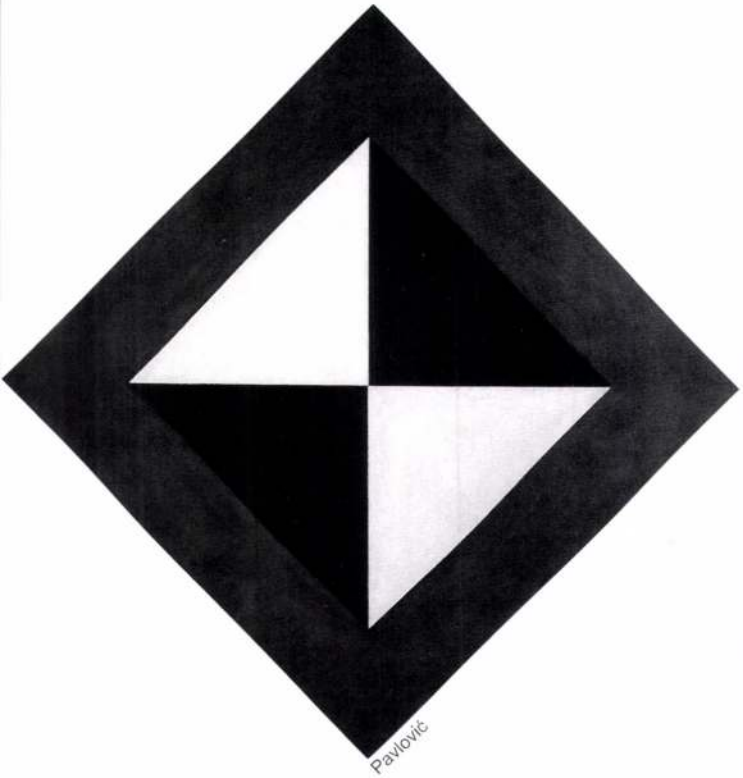

Mira Brtka, Eastwood real time Strategy Group / Joler LTD, Vanesa Hardi, Rada Čupić, Jozef Klaćik, Slobodan Knežević, Miroslava Kojić, Ratomir Kulić, Bojan Novaković, Miroslav Pavlović, Mia Stojanović, Jaroslav Supek, Szombathy Balint, Dragomir Ugren, Ljubomir Vučinić

Zlatno oko
Centar za vizuelnu kulturu
Ujvidek

Bruck Hermina

MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Bruck Hermina

Nyár, of.

Képzőm. Társ. 1901/2. téli kiáll. kat. 43.l.

Bruck Hermina

MDK

Peóniák

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Bruck Hermina

MDK

Őszi táj

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Bruck Hermina MDK

Őszi bokréta, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

MDK

Bruck Hermina

Violák, olajfm.

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll.kat.52.l.

MDK

Bruck Hermina

Nyár cimű olajfestménye. Repr. (Műcsarnok, Derű a művészetben)

Magyar Nemzeti Művészet, 1939. 3.sz.

Bruck Hermina

MDK

Kékkő, pasztell

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Bruck Hermina MDK

Tél, pasztell

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Bruck Hermina, festöm.

463a. Tájkép. J.l.j. Olf.

Árverési Közlöny. 1929. ápr. 3.rkes. 26ó old.

Bruck Hermina MDK

Parkrészlet, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Bruck Hermina MDK

Szeptember vége

Mücsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás .

Bruck Hermina MDK

Kerti virágok, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Bruck Hermina

MDK

Névnapi ajándék, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Bruck Hermina

MDK

Tavasz, olf.

Micsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Bruck Hermina

Ősz. Paszt.

Képzőm.Társ.1899/900.téli kiáll. kat. 38.l.

Bruck Hermina MDK

Kerti virágok, olf.

Őszi rózsák, olf.

Kertrészlet, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Bruck Hermina MDK

Tájkép, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Bruck Hermina

MDK

Nyár, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Bruck Hermina MDK

Téli, pasztell

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Bruck Hermina MDK

Nyár, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Bruck Hermina

MDK

Dáliák, olf.

Mücsarnok 193o tavaszi kiállitás

MDK

Bruck Hermina

Tavasz, of.

Kertrészlet, of.

Lugas, of.

Árverési Közl. 1939. 4.rk.sz. 91. sz.

17 l.

Bruck Hermina

MDK

Részlet a Jókai villából

Műcsarnok 1927 őszi kiállítás

Bruck Hermina MDK

Őszi barackok, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Bruck Hermina

MDK

Mezei virágok, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállítás

Bruck Hermina MDK

Ibolyák, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Bruck Hermina MDK

Kora tavasszal, pasztell

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Bruck Hermina

MDK

Itt a tavasz, olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Bruck Hermina

MDK

Peoniák, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Bruck Hermina MDK

Házrészlet, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Bruck Hermina MDK

Kertrészlet, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Bruck Hemina

MDK

Gyümölcs, olf.

Miesarnok 1913-14. téli kiállitás

Bruck Hermina

MDK

Pünkösdi bokréta, olf.

Mücsarnok 1919-20 téli kiállitás

Bruck Hermina MDK

Interieur, pasztell

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

MDK

Bruck Hermina

Csendélet. Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa. Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

Bruck Hermina

MDK

Őszi bokréta, olf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Bruck Mermina MDK

Buda, pasztell

Vadaskert, olf.

Városkigeti tó, pasztell

Virágok, olf.

Mücsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

Bruck Hermina MDK

Magány, pasztell

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

MDK

Bruck H.

Mákvirág. Olajf.

KMTars.1901/2. téli kiall. 42.1.

Bruck Hermina MDK

Interieur részlet, olf.

Műcsarnok 1912.tavaszi kiállitás

MDK

Bruck Hermina

A cipészmester háza, of.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 58.l.

MDK

Bruck Hermina

Strobl Zsófia és Bruck Hermina kiallitasa.
/ A magyar művésznők kiallitasából./ Kép 390.1.

Vas.Ujs.1901. 48.évf. 24.sz. 390.1.

MDK

Bruck Hermina

Pálmagyümölcs, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 47.l.

Bruck Hermina MDK

Kert határa, olf.

Kertrészlet, olf.

Műcsarnok 1910. Vándorkiállítás

Bruck Hermina MDK

Kolostorkert, olf.

Műcsarnok 1910/11 téli kiállitás

Bruck Herminna

MDK

Mimosák, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Bruck Hermina MDK

Őszi táj, pasztell

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Bruck Hermina MDK

Klyviák, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Bruck Hermina MDK

Interieur,olf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

BRUCK HERMINA

Tél. Pasztell.
Őszi virágok.

MDK

Bruck H.

Virágok, of.

Tájkép, of.

Képzőm. Társ. 1901/2. téli kiáll. kat. 49.l.

Bruck Hermina MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Bruck Hermina MDK

Buzaföld, olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Вилок Вегліда МІК

Вигадіда, оіг.

Міссегпок 1915. Тевзаді бёг.Іаб

Bruck Herminą

MDK

Virágos kert, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Bruck Hermina MDK

Mátyásföldi tájrészlet, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Bruck Hermina MDK

Őszi lomb, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

MDK

Bruck Hermina

Őszi táj, paszt.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 48.1.

Bruck Hermina

Tavaszi virágok, olf.

Miesarnok 1903. tavaszi kiáll.

Bruck Hermina

MDK

Reggel, olf.

Műcsarnok 192o-21 téli kiállitás

MDK.

Bruck Hermina

Elhagyatott vidék, pasztell

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll.tárgym. 43.l.

MDK

Bruck Hermina, festőm.

507. Interieur-részlet. Olf.

KMT.1912. tavaszi kiáll. Kat. 68.l.

Bruck Hermina, festőm. MDK

507. Interieur-részlet. Olf.

KMT 1912. tav.kiáll. Kat. 68.1.

MDK

Bruck Hermina, festöm.

240.	Interieur.	Olf.
241.	Nyár.	Olf.

Műcsarnok. 1900. tav.kiáll. Kt. 39.1.

MDK

Bruck Hermina

Peoniák, olajfm.
Kertrészlet, "

Műcsarnok, 1909/10. téli kiáll. 53.lap

Bruck Hermina MDK

Kerti virágok, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállítás

Bruck Hermina

MDK

Pünkösdi bokréta, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Bruck Hermina

Kertben, of.

Virágok, of.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 38.l.

Bruck Hermina

MDK

Canna indica, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

Bruck Hermina

MDK

Peoniák, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

MDK

Bruck Hermina, festöm.

Sziklás partrészlet. Pastel.

KNT 1909. Tav. kiáll. Kat. 39.1.

Bruck Hermina

MDK

A küszöbön, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

BruckHermina MDK

Ageratum, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Bruck Hermina MDK

Nyaraló, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Bruck Hermina

Mályvavirágzás, olf.

Műcsarnok 1919-2[illegible] téli tárlat

MDK

Bruck Hermina, festöm.

670. Fecniák.

672. Őszi táj.

KNT 1928. tav.kiáll. Kat. 33.1.

Bruck Hermina MDK

XVI.századbeli kastély, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Bruck Hermina MDK

Pelargoniák és szalviák, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállítás

Bruck Hermina

MDK

Kolostorudvar, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

MDK

Bruck Hermina

Kertrészlet, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 12.l.

MDK

Bruck Hermina

Őszi rózsák, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 47.l.

Bruck Hermin MDK

Elhagyott lak, olf.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

Bruck Hermina, MDK

Nyár, olf.

Mücsarnok 1904/5. téli kiáll.

Bruck Hermina

MDK

Tavasz, olf.

Milcsernok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Bruck Hermina

Mezei virágok, olajfm.
Őszi barackok, "
Gyümölcs, "

Képzőm.Társ. 1913/14. téli kiáll.kat.
52.lap

Bruck Hermina MDK

Mályvavirágzás, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Bruck Hermina

Tavaszi virágok, of.

Képzőm. Társ. 1908. tav. kiáll. kat. 32.l.

Bruck Hermina

Sziklás partrészlet, pasztell

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Bruck Hermina

Klyviák, of.

Őszi lomb, of.

Képzőm. Társ. 191o. tav. kiáll. kat. 4o.l.

Bruck Hermina

MDK

Virágok, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Bruck Hermina

MDK

A cipészmester háza, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Bruck Hermina

MDK

Késmárki részlet, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Bruck Hermina

MDK

Szürkület, krétarajz

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Bruck Hermina MDK

Rózsák, olf.

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

Bruck Hermina MDK

Téli délután, pasztell

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Bruck Hermina

MDK

Budai hegyek között, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Bruck Hermina, festőm. MDK

a III. teremben látható interieur-képek szerzője ő is.

? Kiállítás. III. terem.
Művészet. 1918. 4.1.

MDK

Bruck Hermina

Virágok. Olajf.

Képzőm.Társ.1908/9. téli kiáll.kat. 67.l.

Bruck Hermina

MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

MDK

Bruck Hermina

Mimosák, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. kat. 61.l.

MDK

Bruck Hermina, festőm.

Interieur.	Olf.
Nyár.	"

Műcs.-OMKT.- Tavaszi kiállitás. 19oo. Kat.39.1.

Bruck Hermina MDK

Kertben, olf.

Virágok, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Bruck Herminа, festőm.

398. Kerti virágok.

399. Őszi rózsák.

400. Kertrészlet.

Olf.-k, vizf.-k, szobormüvek és plakettek.

Képzőm. Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 22.1.

MDK

Bruck Hermina

Nyár

Műcsarnok 1930/31. jub. kiáll. kat. 30.l.

MPK

Bruck Hermina

Hortensiák. Olajfm.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll.kat. 53. lap

MDK

Bruck Hermina

Csendélet, of.

Mücsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll. kat. 36.l.

Bruck Hermina MDK

Koratavasz, pasztell

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Bruck Hermina

MDK

Virágok, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Bruck Hermina

MDK

Mályvás táj, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Bruck Hermina MDK

Velejtei parkrészlet, olf.

Mücsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Bruck Hermina MDK

Elnémult alant, tempera

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Bruck Hermina

MDK

Kora tavasz, pasztel

Mücsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Bruck Hermina MDK

Kerti virágok, olf.

Mücsarnok 1926. Őszi kiállitás

MDK

Bruck Hermina, festöm.

Ibolyák. olt.

Képzöm.Társ. 1913. tavaszi kiáll. Kat. 63.l.

Bruck Hermina MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

MDK

Bruck Hermina

A küszöbön, of.

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll. 6o.l.

Bruck Hermina MDK

Nyár, olf.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

Bruck Hermina MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Bruck Hermina

MDK

Besnyői táj, olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

Bruck Hermina MDK

Elhagyott vidék, pasztell

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Bruck Hermina MDK

Pünkösdi bokréta, olf.

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

MDK

Bruck Hermina, festöm.

Virágcsendélet. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937.1.rk.sz. 19.1.

BRUCK HERMINA

Peoniák. Olajf.
Interieur. Krétarajz
Gólyahir. Olajf.
Olvasóleány. Krétarajz

A Magyar Képzőművésznők Egyesülete tizedik rendes tárlatának katalógusa. Nemzeti Szalon
1918.ápr-máj.

Bruck Hermina MDK

Kékké, pazstel

Műcs rnok 1926. Őszi kiállitás

Bruck Hermina

MDK

Mályvavirágzás, olf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

Bruck Hermina

MDK

XVI.századbeli kastély, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Bruck Hermina MDK

Fasor, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Bruck Hermina MDK

Semmeringi erdőrészlet, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Bruck Hermina MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1895/96. téli kiáll.

Bruck Hermina MDK

Brechtesgadeni táj, olf.
Csendélet, olf.
Virágos kert, olf.

Nemzeti Szalon 19o9.
II. nyiregyházi kiáll.

Bruck Hermina

MDK

Sziklás part, pasztel
Dáliák, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

Bruck Hermina MDK

Interieur, olf.

Nyár, olf.

Mücsarnok 19oo. tavaszi kiáll.

Bruck Hermina MDK

Részlet Homonnáról, pasztell

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Bruck Hermina

MDK

Ősz, pastell

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

BRUCK HERMINA

Interieur. Olajf.

Képzőm.Társ.1910.tav.kiáll.kat. 34.oldal

Bruck Hermina MDK

Erdőrészlet, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Bruck Hermina

MDK

Reggel, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Bruck Hermina MDK

Kerti virágok,olf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

Bruck Hermina

MDK

Őszi rózsák, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

Bruck Hermina

MDK

Tavaszi virágok, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

MDK

Bruck Hermina, festöm.

Mária Terézia vadászkastélya.	Olf. Jelz.
Virágcsendélet.	" "

Árv. Csarn.1937.okt. 83 sz. /Árv.Közl.rk.sz./ 19.1.

MDK

Bruck Hermina
műve:

Őszi táj.Pasztel.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936.máj-jun. 37.1.

MDK

Bruck Hermina, festő

Kertkerítés. Of.

KMT. -1911 Sav. kiáll. -Kat. 421.

MDK

Benck Hermina, festő.

1.	Siesta	Of.
307.	Gyümölcs	"
283.	Vadaskert.	—

A Szegedi Képzőműv. Egyes. műkiállításon. 1907. III.
Szeged. – Kat. 9. l., 17. l.

Herrn Hermann Lange

1. Stück Kl.
30 ℔. Optimaltee "
280. Kaffeebohnen. "

MDK

Bruck Hermina

Ablakom a Balaton partján, of.

Balatoni kiáll. Műterem, 1937. jun.

MDK

Bruck Hermina, fostő.

Mimosák, of

KMT. - 1913 Tav. kiáll. - Kat. 61. l.

Bruck Hermina, festöm.

66. Tájkép. Olf. 54x36 J.1.b.

67. Virágcsendélet. Olf. 60x80 J.1.b.

68. Tájkép. Pasztell. 32x48 J.1.j.

Árv.Közl.1932.I.rr.sz. 61.sz. 15.1.

MDK

Bruck Hermina

Kertben, of.

Virágok, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. 38.1.

Bruck Hermina MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Bruck Hermina MDK

B.I. kiasasszony arcképe, olf.

Mücsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Bruck Hermina MDK

Gyümölcs, olf.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

MDK

Bruck Hermina

Gólyahir, of.

Olvasóleány, krétarajz

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll. 1918. ápr.

MDK

Bruck Hermina

Peóniák, of.

Interieur, krétarajz

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll. 1918. ápr.

7

Bruck Hermina MDK

Szemmeringi táj, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Bruck Hermina MDK

Besnyői tájrészlet, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Bruck Hermina
Nyár, olaj
Aratás ideje, olaj
Rózsák, olaj

A Nemzeti Szalon első bajai kiállitása, 1906. 2 l.

Bruck Hermina
Pünkösdi bokréta, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 14 l.

6. *Jelenet Szent Benedek életéből*
Külső bal felső kép. 90×68·5 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1936/7.

7. *Myrai Szent Miklós gabonacsodája* (7. kép)
Külső bal alsó kép. 88·5×69 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1937.

8. *Jelenet Szent Egyed életéből* (8. kép)
Külső jobb felső kép. 89·5×69 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1937.
Fa, tempera. — A garamszentbenedeki apátsági templomból, leltár szerint 1870 körüli szerzemény. A külső jobb alsó kép hiányzik. A Zsigmond címerével díszített predella, melynek fényképe is megmaradt s melynek rajzát Knauz közölte, 1905-ben Esztergomban elégett. Felirata a következő: „Item istam Tabulam fecit fieri honorabilis vir dominus Nicolaus de sancto benedicto, filius Petri dicti petws, Lector et Canonicus ecclesie Jauriensis, Cantorque Capelle Regie maiestatis per magistrum Thomam pictorem de Colosvar. || Ad honorem sancte et individue trinitatis et virginis matris gloriose et sancti Egidi et omnium sanctorum, ut ipsi intercedere dignentur pro anima eius et animabus parentum et consanguineorum et omnium benefactorum suorum in conspectu domini nostri ihu. xpi. Amen. Anno domini. m. CCCC°. XX°. VII°". Szentbenedeki Petüsfia Miklós, győri lektor és kanonok, a királyi kápolna kántora s ez oltár megrendelője

Bruck Hermina
Mályvavirágzás, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 23 l.

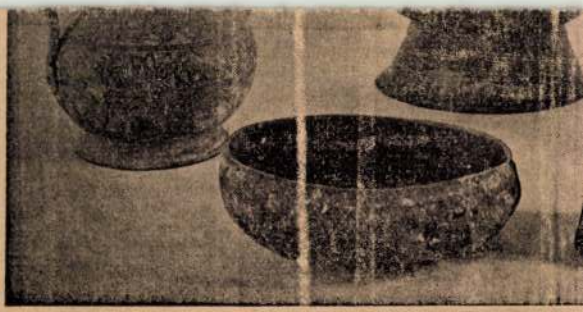

229. kép. *Török rézedény*

is aránylag csekély római és magyar anyag tudományos jelentőség tekintetében is alatta marad az előbbi csoportnak. Az éremanyagról csak rövid áttekintést nyujtunk, a ritkább vagy más szempontból nevezetesebb darabok különös kiemelésére. A *római* sorozatban néhány redukált aes grave között az egyik állítólag magyar lelhelyű a Tisza mellől. Van továbbá 60—70 köztársasági denár és pár ezer darab császárkori ezüst és rézpénz. Ritkább darabok: Otho SECVRITAS PR, Pertinax PROVID DEOR COS II, Clodius Albinus MINER PACIF COS II, Julia Paula CONCORDIA és Barbia Orbiana CONCORDIA AVGG feliratú denárai, a rézpénzek között pedig Didius Julianus, Balbinus Pupienus, Tetricus pater et filius és Vetranio rézpénzei. Van néhány *bizánci* arany a IX—X. sz.-ból, köztük 2 drb.

Bruck Hermina

Kerti virágok, olaj

Őszi kiállítás. Nemzeti Szalon, 1939. szept. 6 l.

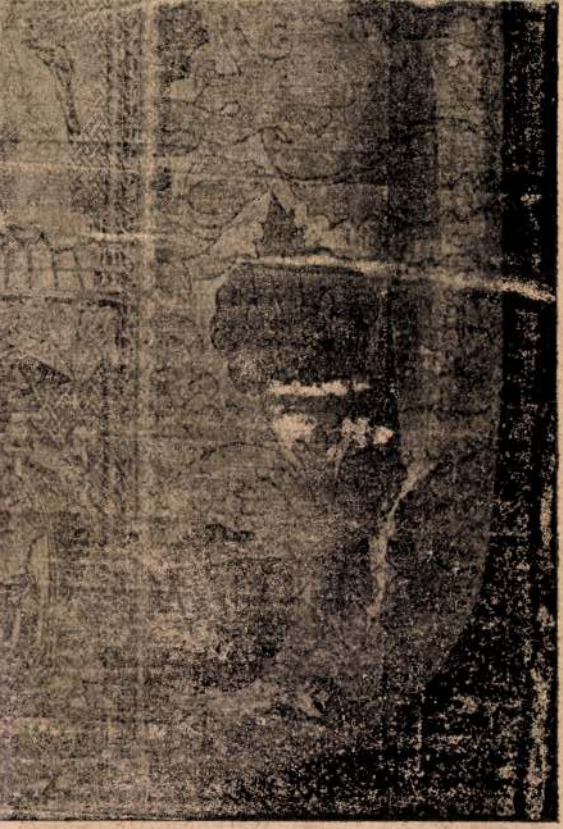

seruha, 1500 körül.

Bruck Hermina

Rózsák, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarossziget kiállítása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. 8 1.

Bruck Hermina
Nyár, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX.vidéki kiáll. 1907. 6 1.

zámára épült 1850 körül.

alaprajzu, középen négyoszlopos porti-
rnamentális diszü ablakok, 3 + 1 +
állapotban.

Bruck Hermina

Tavasz, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX.vidéki kiáll. 19o7. 6 1.

-Szele néven 13o4-1321-ben a Rátót-
n a serkei Lórántffyak földesuri ha-
ban Jánossy Pál és Feleki Lestár a
repel. 1715-ben 8 magyar, 2 tót,
sát irták össze. 177o-ben Ráday Ge-
y Pál, Balogh Péter, a XIX. század
az Oláh-család a birtokosai.
utcás falu, görbe utcatengellyel.
ak egy-két régebbi fatornácos ház

k/
193o után/

emplom helyén állt magas dombon, a
bontva. A templom torony nélkül állt.

Bruck Hermina

Rózsák, obaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 1907. 9 . 1.

barokk párkány. Homlokzat
kapu, a zárókő helyén vir
párkány cseréppel fedve /
szokásos/. Efelett kesken
zat, melyet cseréppel fed
oromzat alsó részén közép
ta, felső részén háromsz
1923-ból való, előtte még
ja még a régi. Az eredeti
cserélték fel. Az oldalfa
va. A baloldal három abl
régebbiek. (000-000 kér)
Belseje: Hosszu, magas té
kizárólag nyugatról kap v
régebbi. ~~Az legkeletibb uj~~

Bruck Hermina

Augusztus, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállításán. XXX. vidéki kiáll. 1907. 9 l.

sonló még a nógrádmegyeri
sitett szószék a diadaliv
esetben a feljárat a sekre
1789-ben: a fenti ada
közepén áll egy kő Nepomuk
1815-ben renoválták. I
volt, lent a falu közepén,
~~leg középkori templom volt~~
Irodalom: Mocsáry I. 274 l.
plébánia. Magyar Sion, III-

Bruck Hermina
Aratás idején, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 19o7. 9 l.

ny fogazattal s konzollal díszítve.
középen ajtó dongaboltozatos folyo-
induló keresztfolyóig. A folyosóról
k. A keresztfolyosóból hátulsó mene-
utunk. Az udvari homlokzat balról
ives kapuzat, 5 ablak, félkörives,
k, + 2 kettős ablak + félkörives ka-
zaton 3 ablak + ajtó van.
gynéhány még dongaboltozatos, fiókos,
ü.
őváros Nógrádmegyében. Vasárnapi
ovszky 9o l. /képe 93 l./.

Bruck Hermina
Őszi bokréta

Tavaszi Tárlat. Mücsarnok, 1932. április.
7 1.

30. kép. *Telkibányai festő 1480 körül: Krisztu*

Bruck Hermina

Nyár, olaj

A Nemzeti Szalon első műrem:rosszigeti kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1906. 7 l.

badőlve.

Ev.templom.

Története: 1755-ben már állo
matetős, romos faépület. A m
Jellege: Későbarokk.
Külseje: Torony nélküli kis
rüek. Kis terraszon áll a kö
oltára északra áll.

Az északi homlokzaton,
zejében kis kerek, záróköves
párkány. Ezalatt kis félköri
kal, három-három régi kis fél
tes ablakkal, egy-egy fakeret
Lábazat és kettős koszorupárk
zsindelyteteje volt, most cse
erős oromzatpárkány, egyszerü
padlásfeljárat.
Belseje: Egyszerü téglalap al
Faragott, festett tölgyfagere

Bruck Hermina

Gyümölcs, olaj

Siesta, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarosszigeti kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 19o8. 7 1.

et kissé emelkedő helyen, az országut
tották.

n széles formáju, XVIII. század, a volt

áry-család 1725-ben.

ntes, 2 derékszögben egymáshoz csatla-
ényház, az utca felé barokk ablakokkal,
árkáddal, vaskos kőpillérekkel. Déli

a volt kuriaépülettel. Földszintes,

Bruck Hermina
Csendélet, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 28 l.

s sarokház fésüs beépítés-
icizáló XIX.sz.első harma-
j kapu + régi kapu +ablak,
mtengelyes az ablakok fél-
szemöldökeit végigfutó pár-
helységek ~~lapos~~ födémüek.

(sík)

sorház, I+I+2 tengelyes. A
magas lábazat huzódik, ezes-
zkán fejezetü falpillérek,
ot tartják. Bejárata égykor
asalt ajtóval, a sarkon van.
falazású, helységei ~~lapos~~ sík

ágos Takarékpénztár./

áló, 1830 körül.

s, szabadonálló épület, egyme-
négyszögü ablakok, fölött
kök, amelyeket párkányszelvé-

Bruck Hermina
Csendélet, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1904. márc. 34 l.

Bruck Hermina
Lement a nap

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
19o4. márc. 34 l.

Bruck Hermina

Gyümölcs, olaj
Homonnai erdőrészlet, olaj
Parkrészlet, olaj
Virágok, olaj
Tájkép, olaj
Kertrészlet, olaj

Magy. képzőművészek egyesülete VIII. kiáll. N.Szal.
1916. márc. 6, lo 1.

Bruck Hermina
Virágos dombok, olaj

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
1920. ápr. 3 l.

Bruck Hermina

Kora tavasz, paszt.

O.M.K.T. 1925. május. 16 1.

Bruck Hermina

Kertrészlet, olaj
Cynea virágzása, olaj
Téli délután, "
Meze i virágok, "

Magy. Képzőművésznők Egyesülete jub. kiáll.
N. Szal. 1938. jun. 5 l.

Bruck Hermina

Aratás idején, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarosszigeti kiállitása.
XXIII. Midéki kiáll. 1908. lo 1.

[illegible] 1775-ban fehovaltak. Mo-
tott faharngláb.
1.

Bruck Hermina
Gyümölcs, olaj

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc.

17 l.

Bruck Hermina
Vadaskert

Szegedi Képzőmüv. Egyesület kiáll. 1907. márc.
16 l.

Bruck Hermina
Siesta, olaj

Szegedi Képzőmüv. Egyesület kiáll. 19o7. márc.
9 1.

Bruck Hermina
Pelargóniák és szalviák, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 15 1.

Bruck Hermina
Kolostorudvar, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mics. 16 1.

Bruck Hermina
Római Campo Santo, paszt.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
máro. 34 l.

ert a ciszterciek templomától távo-
a házat már 1745-ben ki akarta bő-
lát hozzá, s a vármegye ekkor ugy
latt álló plébánia épitésénél a jobb-
észt vegyenek. Az alapkőletétel azon-
következik be, amikor az épitőanyag
tszik azonban, hogy az épitkezést
t 1765 április 25-én Menschik Jakab
iltakozik a plébánia /t.i. a volt
ek szándéka ellen. 1766-ban tartott
ával az egri püspök értekezett a
aminek eredményekép a lakosság ismét
éshez a követ. 1769-ben ugylátszik
tett, s ekkor a keritést épitik, u-
n tiltakozik az ellen, hogy az apátság
ok ásásával akadályozzák őt a kerités
n a perről nem hallunk, de a torzsal-
779-ben is. Ugylátszik, hogy a vi-
öltözése /1776/, majd pedig felosz-

Bruck Hermina

Diana temploma, paszt.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.

márc. 33 1.

nak. További két bord
fordult befalazva, ezek
nak. Ezek a bordák az eg
nak s annak ma egyedüli

Irodalom: Békefi, id.mü.
/1909/, képe 107 l.

Volt apáti ház./Domus abb
Története: Eredete homály
ugyanis Kada István apát
az ott lakó plébánost ki
kezén van, igy Zolnay apá
minden nehézség nélkül me
ül el a XVII. század elej
Sembery feladatául kapta,
visszaszerezze. 1702-ben
tudjuk, hogy az apátság é
és emeletes. A ház előtt

Bruck Hermina
Vadászat után, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállítása. 1904.
szám. 28 l.

Patak /Szabó/ 1
Balassagyarmati járás.

Története: A középkorban J
váltságokkal birt. A XV. s
Szécsényi László veszi zál
gomi érsek szerzi meg. 15?
adóköteles házzal. 1633-1(
5 portával, de 1715-ben is
tót háztartását irják öss:
toka. Plébániája 1397-be
dulta szét.

Több ut kereszteződé:
beépitéssel.

R.kat.templom. /Szentháro
Története: 1731-be
sikmennyezetes templom, m
Jellege: Késobarokk.
Külseje: Kis domb tetején
vezető országut mellett.
előbbreugrik. Kapuzata sz

MOK

Bruck Hermina, festő.

Kert határa. Of. –
Kertrészlet. "

OMKT-Vándorkiáll. 1910 szept. 8-dec. 27. új
Tm. - Hornyánszky V. könyv. 76. l.

Bruck Hermina (1865-)

Kertrészlet.
Oljf.34.6x26 fa.Ltsz:4095.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Bruck Hermina

Kertrészlet, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952

MDK

Bruck Hermina

Október

KMTára 1938. őszi kiáll. 28 l.

Bruck Hermina MDK

Őszi virágok

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

Bruck Hermina MDK

Nyár, olf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Bruck Hermina

MDK

Tavaszi virágzás, olf.

Nagyarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

Bruck Hermina

MDK

Régi udvar

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

M.D.K.

Bruck Hermina

"Csendélet" c. művét kiemeli N. Istvánffy Gyula festőművész: "A Képzőművészeti Társulat kiállitása" c. kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó, 23. kötet 230-254. lap

Bruck Hermina

MDK

Koratavasz

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

Bruck Hermina

MDK

Október

Mücsarnok 1938 őszi tárlat

M.D.K.

Bruck Hermina

"Velejte" c. rajzának repr.-ját hozza a lap a "Mentőkéz" c. mellékletben.

Magyar Salon, Bp. 19o1. évf. febr. és márc. havi példányok közé kötött melléklet.

Bruck
festőművész

— **Az Ernst-muzeum nagy aukcióján** szombaton délután félnégy órakor eladásra kerülnek: *Langraf-gyüjtemény, Bruck-képek, üveg és különfélék.* Már készülődnek a május 19-én megnyiló *Rákosi Jenő* hagyatékának rendezéséhez. Nagyértékü *festményeket, okleveleket, szobrokat, könyveket, könyvszekrényeket* stb. állitanak ki néhány napig, azután pedig eladásra kerülnek.

Pesti Hirlap
1929 V. 4

Bruck Hermina MDK

Nyár

Mücsarnok 1939 Derü a Müvészetben

Bruck Hermina MDK

Őszibarackok, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

Bruck Hermina MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Bruck Hermina MDK

Szemmeringi táj, repr.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Bruck Hermina, MDK

Olcsó vásár, olf.

Műcsarnok 1897.tavaszi kiáll.

Bruck Hermina
Ibolya csendélet, olaj

Magyar képzőművészek segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 6 l.

Nó

Isa

"C

Lo

J.

A

MDK

Bruck Hermina

Peoniák.Olajf.
Kertrészlet.Olajf.

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll.kat. 53.1.

MDK

Bruck Hermina,

Tájkép, of.

Árv. Csarn. 1o4.aukc. 1942.máj. 6. 1.

Bruck Hermina MDK

Pelargoniák és Szalviák, olf.

Mücsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Bruck Hermina MDK

Kolostorudvar, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

MDK

Bruck Hermina, festö

Tátrai híd. Olf.

Nemz.Szalon.-Téli tárlat. 1938 jan.-febr. Kat.

MDK

Bruck Hermina, festö

Ibolya csendélet. Olf.

MK.Seg.Biz.Müv.Kiáll. 1914.nov.-dec. Kat. 6.1.
Szépm.-Uz. Muz.

MDK

Bruck Hermina, festö

Mályvás táj. Olf.
Virágok. "

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Műcsl. Kat. 46.1.

46.1.

MDK

Bruck Hermina, sz. 1865

Virágcsendélet

Almásy-Teleki 7. aukc. 1941. okt. 31 l.

MDK

Bruck Hermina, festö

Régi udvar,

MMTárs. Téli tárlat.1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Műcsarnok. Kat. 29.1.

Bruck Hermina

MDK

Kora tavasszal. pastell
Estefelé, pastell

Műcsarnok 1912. Tav. kiáll.

Bruck Hermina

MDK

Őszi táj, pasztell

Miccsernok 1936. máj.jun. Jub. kiáll.

MDK

Bruck Hermina

Elhagyott vidék

Műcsarnok, 1900. 4.sz. 83. l.
A király művásárlása.

MDK

Bruck Hermina, festö

Pipacsok. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

Bruck Hermina MDK

Velejtei parkrészlet, olf.

Nicsarnok 1900/1 téli Kiállitás

MDK

Bruck Hermina

Csendélet, of.

Királyi vásárlások a Műcs. tárlatain. SzmKT 50-134.l.

MDK

Bruck Hermina

Tavasz, of.

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.

1927. jan.

Bruck Hermina

NDK

Elnémult a lant, tempera

Műcsarnok 1900/1 téli kiállitás

Bruck Hermina MDK

Nyár

Műcsarnok 1939
Derű a művészetben kiáll.

MDK

Bruck Hermina,

Kora tavasz, paszt.

Tav. kiáll. Mücsarnok 1925. máj. 16. d.

KMK

Bruck H.,festö

N.yár. Of.

Képzőművészeti Társ. 1901/2. Téli Kiáll. Kat. 43. l.

Bruck Hermina

"Tavasz" c festménye koratavaszi tájat ábrázol.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. aug. 1. I. évf. 31. sz.
146. lap.

MDK

Bruck Hermina, festöm.

tájképe kellemes impresszió.

X.-XIII. terem. -Műcsarnok.
Képzőművészet. 1931. 37.sz. 44.1.

MDK

Brück Hermina, festöm.

Csendéletei ismert, jó értékek.

Bóross Mihály: ...magyar festők csendélet kiállitása. -Képzőmüvészet.1932. 48. 49.sz. 67.l.

Bruck Hermina

Erdőrészletet ábrázoló rajzát hozza a lap
"Velejte" cimmel.
Repr.

Otthon, Bp. 19o1. febr. hó
2. füzet.

Bruck Hermina

"Olvasó leány" és "Meglepetés" c. festményeit bemutatja a lap, valamint a müvész arcképét. Repr.-ók.
Dr. Székely Béla: "Magyar festőnők" cimmel közölt beszámolójában méltatja a müvész munkáit.

Otthon, Bp. 1895. október hó. 1. sz.
8, 2o. 72. lapokon.

Bruck Hermina

"Virágcsendélete mesteri ecsetre vall"-irja a lap,\-"A Mücsarnok tavaszi, nemzetközi tárlata" c. kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. ápr. 13.
XXIV. évf. 15. sz. 240. lap

Bruck Hermina

"Olvasmányba merült hölgye erős női művésztehetséget dokumentál"-irja a lap , "A Nemzeti Szalon őszi kiállitása" c. beszámolójában, s felsorolja a tárlaton szereplő művészek alkotásait.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. okt. 12.
XXIV. évf. 41. sz. 655. lap

Bruck Hermin

"Festőnők tárlata" cimmel megnyitották a várkert bazári helyiségeiben a festőművésznők kiállitását.
A müvész munkáját néhány müvésztársáéval együtt emlitésre méltónak találta a kritika.

A HÉT, Bp. 189o. juni. 29. I. évf.
26. sz. 42o. lap.

Bruck Hermin

Tájképeit dicsérettel emliti meg Romhányi Sándor: Mükiállitások c. beszámolójában a Szalonban rendezett tárlaton.

Képes Családi Lapok, Bp. 1893. dec. 17.
XV. évf. 51. sz. 811-813. lap

Bruck Hermina

Először mutatkozik be a művész "A Mücsarnok téli kiállitásá"-n, melyről M. ir és felsorolja az első kiállitókat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap

M.D.K.

Bruck Hermina

"Csendélet"-ét dicséri Rippl Rónai János:
"Tavaszi Kiállitás"-ról szóló kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. juni. 2.
17. évf. 23. sz. 366-367. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Bruck Hermina

"A nagyobb tehetségek " között sorolja fel az itt következő művészeket -"Festőnők a Nemzeti Szalonban" cimmel- a Művészet c. rovatban közölt kritika:
Bruck Hermina, Bükkerti Mariska, Büttner Helén, Dolányi Ida, Egyed Erna. K. Madarász Adél, gr. Lázár Árpádné, L. Propper Aranka, Schütz Julcsa, Telkessy Valér, Undi Mariska, V. Előd Karola, V. Kozma Erzsébet, azok a művészek, akik "jó dolgokat tudnak produkálni."

A HÉT, Bp. 1918. ápr. 28.
XXIX. évf. 17. sz. 267. lap.

Bruck Hermina

A Nemzeti Szalon összes helyiségeiben a Magyar Képzőművészek munkái szerepelnek,- közli Margitay Ernő m. sign.-val. Kiállítók a legjobbak:

F. Boemm Ritta interieurjei, melyeket a Kiscelli kastélyban festett,

Undi Mariska tabáni részleteket megörökítő finom vízfestményei,

Klammer Mariska "Dürensteini utcarészlet"-e,

Czóbel Margit akvarelljei,

Bruck Hermina "Hajnal" c. vásznа.

Élet, Bp. 1917. ápr. 29. IX. évf. 17. sz 420. lap.

Bruck Hermina

A Magyar Képzőművészek kiállitása megnyilt a Nemzeti Szalonban. Margitay Ernő: "Három kiállitás.II." cimmel ismerteti a tárlatot: Vörösné Deli Alice: "Egyedül" c. képét, Clauder Margit két vásznát, Klammer Mariska: "Dürensteini részlet"-ét, Lámé Hilbert Irén: "Napsütés" c. festményét, Rainerné Istvánffy Gabriella: "Birkák" c. munkáját, Payer Gizella: "Várakozás" c. alkotását, Bruck Hermina: "Interieur"-jét, Augusztin Mariska rézkarcait, Erdős Paiersdorf Erna pasztelljeit, Fábiánné Biczó Ilona rajzait és karcait, Pataki Kató karikaturáit a kritika elismerésre méltónak találja.

Élet, Bp. 1915. márc. 7. VII. évf. 10. sz. 235. lap.

Bruck Hermina

Büttner Helén, Klammer Mariska, Sós Elemérné, Kazacsay Gerőné, Kalivoda Kata festőművészek szerepelnek müveikkel a Nemzeti Szalon kiállitásán, melyet a Magyar Képzőművésznők Egyesülete rendezett.
Tövis: „Müvésznők" cimmel megállapitja, hogy fejlődést látni, a felsoroltak egyikénél sem lehet, kiforrott, kész egyéniségnek tartja valamennyiüket, se jobbat, se rosszabbat nem igen fog alkotni egyikük sem, "legfeljebb arról lehet szó, hogy milyen előnyösen van egyikmásik képviselve ezen a tárlaton."

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 25. XX. évf.
17. sz. 290-291. lap.

Bruck Hermina

Müveivel szerepel a tárlaton, melyekről a kritika csak annyit ir, hogy festőjükről ráismer a tárlatlátogató.
Gróh István: "A Nemzeti Szalon és az iparmüvészeti kiállitás" cimmel számol be az ott szereplő müvekről.

A HÉT, Bp. 1899. dec. lo. X. évf.
5o. szó 824-826. lap.

MDK

Bruck Hermina

"Elhagyatott táj" c. művét a Műcsarnok téli kiállitásan megvásaroltak a kiraly számára.

Vas.Ujs.1900.47.évf. 77.l.

MDK

Bruck Hermina

A Műcsarnok 1897 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Csendélet, c. olajf,-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50-134.l.

MDK

Bruck Hermina, festöm.

A Műcsarnok téli kiállitásán megvásárolt müvek a király számára. Többek között: Br.H. "Elhagyatott táj" c. müve.

A műcsarnok téli kiállitása. /febr.elején zárult. Vas.Ujs. 1900. 47.évf.5.sz. 77.l.

MD K

Bruck Herminafestőm.

a megvásárolt műtárgyak közül való:

"Házrészlet" - /gr.Dessewffy Emil/

Az 1915. és 1916. évi tagsági sorsjáték.
Művészet.1916. 40.l.

"Bruck Hermin festőművésznő: MDK.

A Műcsarnok tavaszi tárlatán szereplő egyik képét a király megvásárolta.

Uj Isők, 1897.III. 23. sz. 5o6.l.

Bruck Hermina
festőművész
84 éves
(bombatámadás)
+1945. I. 3
X. Uj Köztemető ízr

Halotti főhöngő

MDK

Bruck Hermina

1913. Egyesületi ezüstérem

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll. 1918. ápr.

Bruck Hermina MDK

Azok között a müvészek között emlitve, akiktől a ~~Magyar~~ Hazai Müp~~ártolók~~ vásárlók Alkalmi Egyesülete áprilisban müveket vásárolt.

~~Magyar~~ Hazai Müp~~ártolók~~ vásárlók Alkalmi Egyesülete.
Mücsarnok. ~~181~~ 19o1.14.sz. 2o2.1.

Brcuk Hermina~~xxVirágokxxxxolajfestményétx~~

MDK

"Virágok" c. olajfestményét Glück Frigyes vásárolta meg.

Vásárlások a Tavaszi Nemzetközi Kiállitáson.
Mücsarnok.19ol.15.sz.214.1.

Önálló tablakép - Virágcsendélet.

B r u c k Hermina:
Őszi virágok

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
237.
"Képzőművésznők Egyesületének dijai"

Festészet, 1900-1919 - Önálló táblakép - Csendélet

B r u c k H e r m i n a :
Őszi barackok
/Megvásárolva a téli kiállitáson, 1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

B r u c k H e r m i n a festő
1865 -

Őszi barackok
/Vásárlás a téli kiállitáson,
1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

B r u c k Hermina festő

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
74.
"Müvásár"

MDK

Brzck Hermin

Budapesti Képszalon a "Müvészház"ban. Dunántul 1922. márc. 5. 11.l.

MDK

Bruck Hermina

Művészet 1918. 4.l.

MDK

Bruck Hermina

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 69.l.

MDK

Bruck Hermina

Képzőművészet 1928. 6. sz. 12.l.

MDK

Bruck Hermina

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 44.l.

MDK

Bruck Hermina

A N. Szalon karácsonyi tárlata. Vasárnapi Ujság 1896. 5o. sz. 842.l.

MDK

Bruck Hermina festő

Résztvett az 1916.évi tav.tarlaton.

KMT 1916.tav.kiall.

MDK

Bruck Hermina

Mücsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 44.l.

MDK

Bruck Hermina

Mücsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 58.l.

MDK

Bruck Hermina

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 11.1.

MDK

Bruck Hermina

Képzőművészet 1928. 6. sz. 12.l.

MDK

Bruck Hermina

Művészet 1916. 1. 11.1.

MDK

Bruck Hermina

Magyar kiállító művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Bruck Hermina

Képzőművészet 1928. II. évf. 6.sz. 12.l.

MDK

Bruck Hermina

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll.
1918. ápr.

MDK

Bruck Hermina

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

Bruck

festőművész

Postatakarékpénztár műtárgy-aukciója - képével szerepel.

Esti Kurir
1939.VI.11.

Bruck

festőművész

Ernst Múzeum aukció kiállítása - képével szerepel.

Magyarság
1935.VI.17.

Bruck Hermina.

OMKT.1895.tav.

Bruck

festőművész

Jubiláris kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

E s t .
1935.I.6.

Bruck Hermina
festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarság
1935.XI.16.

Bruck Hermina

a kiállítók között van Klammer Mariska

műlemmi-kiállításán.

Műlemmkiállítás.

M. 932. V. 12.

Bruck Hermin

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

EU. 1931. II. 24.

Bruck Hermina

Tav. kiáll. műcs. 1925. máj. 33.l.

Brukk Hermina

Virágok. Brukk Hermina olajfestménye.
Nemzeti Szalon.

Magas politika. Péczely Antal olajfestménye

MDK

Bruck Hermina festő

KMTárs őszi tárl. 1938. Mücs. nov. 33 l.

MDK

Brück Hermina

Képzőművészet, 1932. VI. 48. sz. 67. l.

MDK

Margitay Ernő cikke. Magyar Iparművészet, 1919. 50-52, 61-62. l.

MDK

Bruck Hermina

Összi: Derü a müvészetben. M.Nemz. Müvészet, 1939, 2.sz. 34 l.

Ügyiratszám:

Előadó:

EÖTVÖS LORÁND
MŰVÉSZETTÖR
BUDAPEST, V, PESTI BA
TELEFO

Címzett: dr Genthon

Hivatalból
díjátalányozva

Kedves Pista,

legyen szives adminiszt
/ magyar és magyarországi művészek/ k

Cs/ - Csatkai Endre

Gerszi - Gerszi Teréz

Agg - Aggházy Mária

G - Garas Klára

Sch - Schoen Arnold

R - Rózsa György

P - Pataky Dénes

W - Wilhelmb Gizella

E - Eszláry Éva

Réh - Révhelyi Elemér

MDK

Bruck Hermina festő

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz.
Mücs. 1927. jan.

Bruck Herminov

Kiállít a magyar képzőművészek egyesületének karácsonyi vásárán.

Uj m. 1942.XII.1.

Bruck Imre

A proletár-fotósok egy másik csoportja szociális riportokat készített, ... Munkáikat Pesten, Pozsonyban és Szolnokon ki is állították. ... 1932-ben a „Munka" című fotóirat „A mi életünk" címen -Kassák előszavával- albumban is megjelentette a szociofotósok munkáit. A szocialista fotográfia a pionírjai: ... Bruck Imre, Frühof Sándor, Haár Ferenc

Lelkes István: „A magyar fotóművészet": útja.

Új Irás VI. évf. 1966. jún., 6. sz., 94. l.

Bruck M.

Duna-parti miac a Petőfi térnél c. olajfest-
ményének reprója.

Gerő László: Pest-Buda építésete az egyesítéskor 40 p.

Josef Binck /Benedictus páter/

1774-ben érkezett Egerbe két segédjével,
1777-ben kezdte el az orgonakarzat készítését.
(† 1798. II. 19)

Voit Pál sk. : Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

2421

Omlet (2) Bruck Hermin

1921. ősz	Kertrészlet II, of
1923. tav.	Mályvás taj, of Virágok III of
1925. tav.	Kora tavasz, past.
1926 téli	Parkrészlet II, of
1926 Aug-m.	Szept. vége
1926 ősz.	Kékkő, past. Kerti virágok, of
~~1927. tav.~~ ~~Képrmnök~~	~~Tél, past~~ ~~Nyár~~ ~~Tajkép~~
1927. m. táj élethép	Tavasz IV, of
1927 ősz	Részlet a Jókai villá ból
1927-28 téli	Kerti virágok III Ősz rózsák Kertrészlet III

Omkt (4) Bruck H.

1935 Téli	Nyár, of ~~IX~~
1937 Téli	Tél, pasz Ötsi virágok
1938 Téli	Régi udvar
1938 ötsi	Október Nora tavasz
~~1939 máre~~	

Gmelt (1) Bruck Hermin

1914-tav-ig l. Sz.-Sz.

1915. tav.	Búzaföld, of
1915-16 téli:	Ház részlet / Parkrészlet } of
1916. tav	Kertrészlet I / Ytt a tavasz } of
1916-17. téli	Peoniák II of / Szürkület, kr. r.
1917. tav.	Téli d. n. past. / Rózsák IV. of
1917-18 téli	Késmárki részlet / Budai hegek hört } of
1918. tav	Interieur kandallóval, past
1918-19 téli	Pelargoniák és szalviák, of / Kolostorudvar, of
1919-20 téli	Pünkösdi bokréte / Mályva virágzás } of
1920 tav.	XVI. sz.-beli kastély, of
1920-21 téli	Reggel / Kerti virágok I } of

Gmelt (3) Bruck Hermin

~~1928 Tav~~ ~~Képrmnök~~	~~Peóniák~~ ~~Őszi Táj~~
1928-29 Téli	Mezei virágok, of
~~1929 Tav~~ ~~Képrmnök~~	~~Őszi Cokréte~~
~~1930. Tav~~ ~~Képrmnök~~	~~Dáliák~~ ~~Névnapi ajándék~~
1930-31. Jub.	Nyár ~~I~~ VII Tél, paszt.
1932 Tav.	Őszi Cokréte
1932-33 Téli	Nyár, of VIII
1934 Téli	Őszi Tájkép of VII

Szobaméneyeret ~~[illegible]~~ részlet agyagból, római

VI. V78

— márványból, római

VI. V78.

Bruck Hermina

Műcsarnok

~~1914. tav. kiáll. 128, 139, 724~~

1915. tav. kiáll. 164

1915-16. téli kiáll. 107, 125

1916. tav. kiáll 170, 173

1916-17. téli kiáll. 20, 157

1917. tav. kiáll. 169, 397

1917-18. téli kiáll. 96, 149.

1918. tav. kiáll. 146

1918-19. téli kiáll.

1919-20. téli kiáll. 244, 468.

~~1920 tav.~~ 1920-21. téli kiáll. 494. 500

1921. őszi kiáll. 226.

1923. tav. kiáll. 664, 676

1925. tav. kiáll 185.

1926. angol-magy. kiáll. 505.

1926. őszi kiáll. 398, 455.

1926. téli kiáll. 540

1927. tav. kiáll. 677, 707, 725

1927. magyar táj. 646

1927. őszi kiáll 508

1927/28. téli kiáll. 398, 399, 400.

Brück Hermina
Istőmüvén

Tavarni kiállítás – Műcsarnokban – képával szerepel

Esti Kurir

1929 III. 3

BRUCK HERMINA

50. Tátrai híd, olajf.

100.—

Nemzeti Szalon

téli tárl. 1938. jan.-febr.

Bruck Herminа

Kerti virágok IV./1 lap.

Nemzeti Szalon

Őszi Kiáll. 1939. szept.

BRUCK HERMINA

18. Nyár, olaj XL 500.-
19. November vége, olaj 1000.-

Nemzeti Szalon

1944. jan-febr-

téli tárl-

84. *Lippi, Fra Filipp*

Bruck Hermina

Gondolat c. képét megvette a Király

Vas. Ujs. 1897. 339. l.

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

31 nap **MÁRCIUS** 14. hét

31 Vasárnap	Fehér vas. *Árpád*
1 Hétfő	Gy. o. B. A. *Hugó*
	ÁPRILIS
2 Kedd	Paulai Fer. *Áron*
3 Szerda	Rikárd pk. *Keresztély*
4 Csütörtök	Izidor pk. *Izidor*
5 Péntek	Fer. sz. Vin. *Vince*
6 Szombat	Cölesztin *Cölesztin*

Bruck Hermina
festőnő

L.
Kendrey-kentiványi
274. c.

Bruck Hermina

Szefelslex

131. l.

Élet.

u. o. 499. l

SzeMFT

KARD

S GÁBOR

.ÉCGYÁR LERAKATA

APEST

l-ucca 6	Telefon:	37-0-05
ucca 50	„	34-4-58
ıcca 15	„	11-3-40
oly-u. 15		
rut 48	„	57-9-94
tér 16		
d-út 98	„	95-6-81

Központi Iroda:
GERI-U. 3 Telefon: 94-2-12

Bruck Hermina

unterenkiäll.

l.

Mtw. Krónika

1905. 9. 12. 4 l

Országos Bizottságának

Budapesten.

szives közbenjárására
alól a katonai illetőség
20. án ez évben, bizonytalan

kes egyház részére készülő
nosan dolgozom, welyvek
sz igénybe, bátor vagyok
tiszteletteljesen kérni,
ure rávezetni kegyeskedjék,
ábbra is fönn áll.

Zoltán

Bruck Hermann

Münzen-Eier

1934. 3-8 M.

12.1.

Dr. Hauska Robert
advocat
[illegible], Jud. Arad

BUDAPEST
9.36 NOV 23.17
62 AB

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest.

UNGARIA

IX Ráhos u 10

Bruck Hermine

Nyár, Jenni olaff..
(Mülsarnok, Derü
a müvészetben)

Repr.
Magyar Nemzeti
Müvészet

1939. 3-4.

lép

Bruck Hermin

festō

Szülatés: eve itt sincs meg.

Irod
Z

Krück I. 150. l.

Bruck Hermine
festőnő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 6., 1091. old.
(Műrészetek.)

Kalmán

Bruck Hermina

1895/96-1896/97 a Deák-Ebner féle női festőisk. növendéke

Ferkejszőrnfőiskévk

1932-33 71. l.

Képzm. Főisk
Evk

Bruck Hermin
festőnő

Fővárosi Lapok 1895. febr. 10., 46. sz.
(Művészet.)

Kalmár

Bruck Hermina

festö

wód

Boz Magyar lex

195. h.

1931

Bruck Hermina

Erod

Bende 1916

Témák a 137. l.
művésztől. 138. l.

Bp. 1916.

elszámolás hudomásul vétetés

(Sz. Pozsonyban 1858. IX. 2-án)

Béla lovasszobra.

apaménen ülő államférfi abban a
lva, midőn köszön. Kissé oldalt tekint,
rat és jobbjában czilinderét tartja. Ha-
körszakálla nyirott, urlovas öltözetet
egombolt kabátból, lovagló nadrágból
ából. Jelzése az ~~[illegible]~~ őszi faléveles talapzaton jobbra

x. 1 jei 65363 sz. leirattal 2400 Kán. (487/900)
x. 4-én, elszámoltatott 1900. xi 5-én (577/900); az

Bruck Hermina
festő

l.

Műterem 11. sz

graf. kiáll. kat. (1937)

Mezei virágok,
pasztell

1937. Inn. Balatoni kiáll

Ablakom a Balaton partjain

of

Bruck Hermina

Uj Szalon

1934. szept. kiáll.

Közeleg az ősz, of.

91. kép. *Matteo di Giovanni: Ma*

MILÁNÓI ISKOLA, XVI. század közepe
Krisztus keresztelése
Fa, tempera, 73·5×58 cm.

MORAZZONE, PIETRO FRANCESCO (lombard festő, 1571—1626)
Szent Ferenc (94. kép)
Vászon, olaj, 118×67 cm.
Z.: Az esztergomi érseki képtár. Új Magya Sion, XVI., 1885., 764. l. (A. Carracci — Maszlaghy II., 115. szám. (Annibal Carracci.) — Gerevich PA, 240. l. (Moraz zone.) — Lepold — Lippay 55. l.

MUZIANO, GIROLAMO (római festő, 1528-1592)
Krisztus és a házasságtörő asszony
Vászon, olaj, 32×40 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magy Sion, II., 1871., 375. l. — Ipolyi, Biha vármegye, 236. szám. — Lepold—Hom 96. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 77. szá — Lepold—Lippay 55. l.

trépin. Mur (M. trépin. Sz. Biz)
1914 nov-dec.

Ilkolya csendélet, of

MDK

Bruck Hermina festő

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 8. l.

M.D.K.

Bruck Hermina

"Igen ügyesek tanulmányfejei, különösen két női arckép... a "Nappal és éjjel" c. szecesszi-ós, szimbolisztikus" képe, -irja Domokos Mariska "A magyar müvésznők kiállitása" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1901. junius hó
280-283. lap

MDK

Bruck Hermina, festöm.

Kolostorkert. Olf.

KMT. 1910/11. téli kiáll. 38.1. Kat.

MDK

Bruck Hermina

Ősz

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll.
N. Szal. 1925. febr. 6 l.

M.D.K.

Bruck Hermina /1865-

91. Kertrészlet. Olajf. 34.6x26 fa.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 7. l.

Bruck Hermina festő.

Csendélet. Olajf.
B.I.kisasszony arcképe. Olajf.

OMKT.1895.tav.

MDK

Bruck Hermina

Tavasz, olaj

Vásárlások a Képzőm. Társ. 1905. évi kiáll.
Müvészet, 1905. 4.sz. 278 l.

MDK

Bruck Hermina

Hüvösvölgyi részlet, olaj

N.Szal. I.nagykanizsai kiáll. 1906.

6 l.

MDK

Bruck Hermina

Virágos rét, olaj

N.Szal. I.nagykanizsai kiáll. 1906.
6 l.

MDK

Bruck Hermina

Nyár, of.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.
15.1.

Bruce Hermina

Ryan, ed.

L.T.

MDK

Bruck Hermina

Kertrészlet, of.

Cynea virágzása, of.

Téli délután, paszt.

Mezei virágok, of.

Magyar Képzőm.nők Egyesülete jub.kiáll. katalógusa.
1938 jun.3-18.

5.1.

MDK

Bruck Hermina

Őszi virágok, of.

Orgonák, of.

Lengyel és Magyar Képzőm. nők Egyes.kiáll. katalógusa
1936 okt. 4.l.

MDK

Bruck Hermina

Kertrészlet, of.

Cynea virágzása, of.

Téli délután, paszt.

Mezei virágok, of.

M. Képzőm.nők Egy. jub.kiáll. 1938. jun.

9. 1.

MDK

Bruck Hermina

Szeptember vége, of.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj.

36 l.

SZÍNHÁZ

havi műsora

Katona József Színház

tum	Darab címe	Bérlet	Kezdés időpontja
én, rnap	BARBARA ŐRNAGY	Szigeti 3. előadás	7 h
án, ön	LYUK AZ ÉLETRAJZON	–	7 h
án		Szacsvay	7 h

MDA

Bruck Hermina

Futórózsák, of,

[illegible] képzőm.nők 24. kiáll. K.Szal. 1933.

2 l.

MDK

* Bruck Hermina, festö

Kora tavasz. Pastel.

GMKT-Műcs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt.kiáll. 1925 máj.-jun.
Kat. 16.1.

MDK

Bruck Hermina

Kora tavasz

KmTárs. 1938. őszi tárlat, 29 l.

Bruck Hermina MDK

Ősz, olf.

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

Bruck Hermina MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 193x4 téli kiállitás

Bruck Hermine

Tailleg. 21.

Brück Hermina

15. Közeleg az ősz, ola j

Uj Szalon, Őszi Kiállitása, 1934. szeptember
Budapest, katalogusa

MDK

Bruck Hermina

Tavasz, of.

Kertrészlet, of.

Lugas, of.

Árv. Közl. 4.rk.sz. szept. 91.sz. 17 l.
1939.

MK

Bruck Hermina

Homonnai parkrészlet, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tavaszi kiáll. 1901.

13 l.

MDK

Bruck Hermina

Csendélet, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tav. kiáll. 19ol.

5 l.

MDK

Bruck Hermina

Orgonák, of.

N. Szal. tav.kiáll. 1916. ápr. 8. 1.

MDK

Bruck Hermína

Mályvák, of.

Hajnal, "

Interieur, "

Kertrészlet, of.

M.Képzőművésznők 5. 9. kiáll. M.Szal. 1917. ápr. 7. 1.

Bruck Hermina MDK

Nyár, olf.

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

Bruck Hermina

MDK

Mezei virágok, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Bruck Hermina

MDK

Őszi táj, pasztell

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Bruck Hermina MDK

Tél, pasztell

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

1902. tavaszi nemzetk. kiáll.: Csendélet, olajf., 350 K. — Boszorkánylak, pastell 250 K.

1902—3. téli kiáll.: Magány, pastell.

1903. tavaszi nemzetk. kiáll.: Csendélet, olajf.

1904—5. téli kiáll.: Elhagyott lak, olajf. — Nyár, olajf.

1905. tavaszi nemzetk. kiáll.: Tavasz, olajf.

1906. tavaszi kiáll.: Hűvösvölgy (I), olajf. — Hűvösvölgy (II), olajf. — Pálmagyümölcs, olajf.

1906—7. téli nemzetk. kiáll.: Tájkép, olajf. — Rózsák, olajf.

1907—8. téli kiáll.: Kertben, olajf. — Virágok, olajf.

1908. tavaszi kiáll.: Tavaszi virágok, olajf.

1908—9. téli nemzetk. kiáll.: A czipészmester háza, olajf. — Virágok, olajf.

1909. nemzetk. grafikai kiáll.: Interieur, pastell.

1909. tavaszi kiáll.: Sziklás partrészlet, pastell.

1909—10. téli kiáll.: Violák, olajf. — Peoniák, olajf. — Kertrészlet, olajf.

1910. tavaszi kiáll.: Interieur, olajf. — Klyviák, olajf. — Őszi lomb, olajf.

1910—11. téli kiáll.: Kolostorkert, olajf.

1911. tavaszi kiáll.: Kertkerítés, olajf. — Őszi rózsák, olajf.

1911—12. jubiláris téli kiáll.: A küszöbön, olajf. — Ageratum, olajf. — Nyaraló, olajf. — Canna indica olajf. — Peoniák olajf.

1912. tavaszi kiáll.: Interieur-részlet, olajf. — Kora tavaszszal, pastell. — Estefelé, pastell.

1912—13. téli kiáll.: Hortensiák, olajf.

1913. tavaszi kiáll.: Őszi táj, pastell. — Mimosák, olajf. — Ibolyák, olajf.

1913—14. téli kiáll.: Mezei virágok, olajf. — Őszi baraczkok, olajf. — Gyümölcs, olajf.

1914. tavaszi kiáll.: Mátyásföldi tájrészlet, olajf. — Virágos kert, olajf. — Csendélet, olajf.

Budapesti Ujságírók Egyesülete Almanachja. Budapest, 1913. 27. l. (arczképpel). — *Kiáll. tárgymutatók.* — *Mintarajziskolai értesitők.* — *Művészet.* 1913. 237. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 155. l. — *Tábori Kornél:* Magyar művésznők. *Pesti Napló.* 1912 decz. 25. (arczképpel).

Bruck Hermina vége

Budakeszi út 29

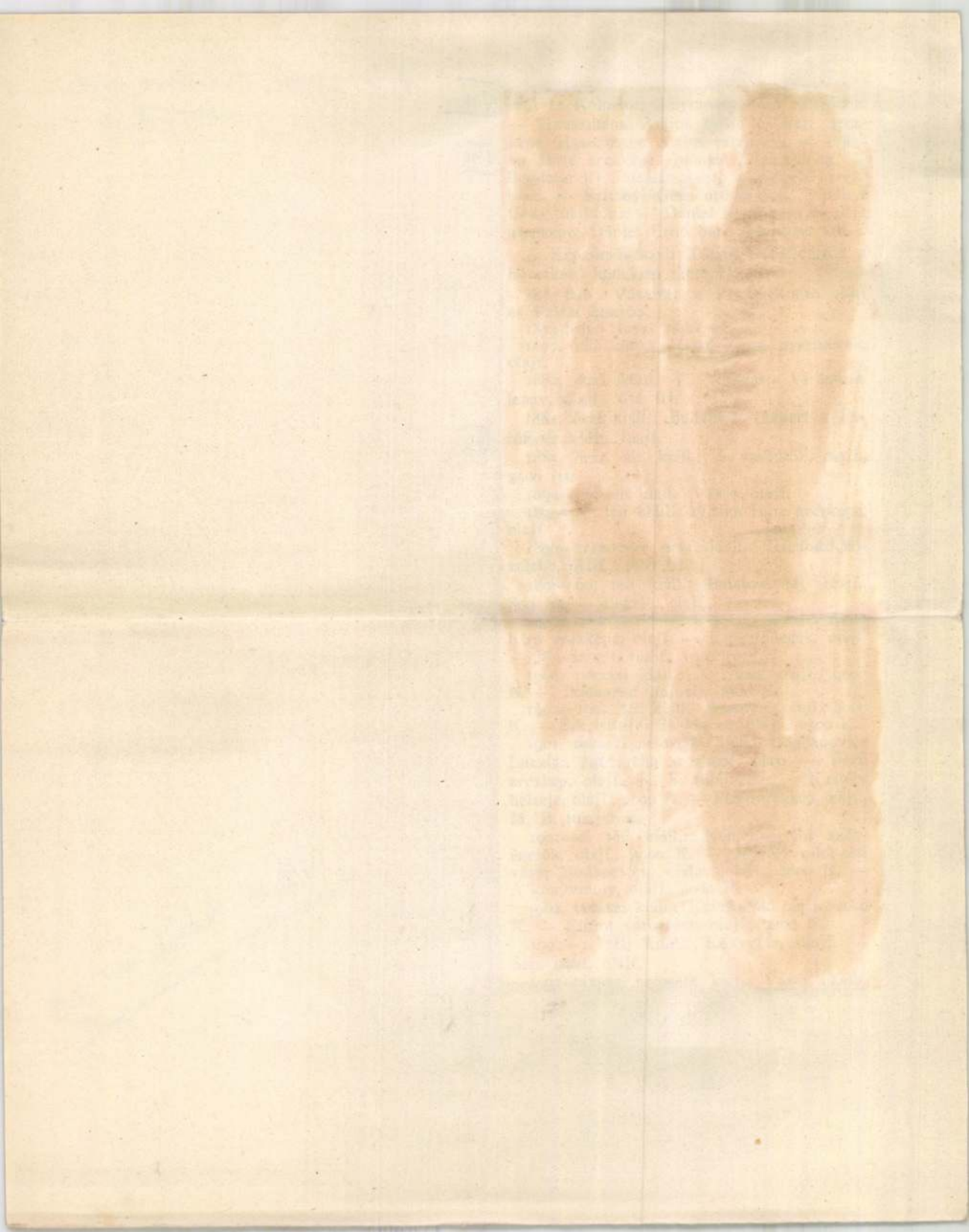

Bruck Hermina, festőnő. 1891—1897-ig a budapesti mintarajziskolába járt, majd Lotz Károly és Deák-Ebner Lajos mellett s egy ideig bátyjánál, Bruck Lajosnál tanult. Ezután Münchenbe ment, hol Fehr és Schmidt voltak tanárai. Tanulmányútjából ~~megfordult~~ Német-, Franczia- és Olaszországban. Az 1896-iki millenniumi s az 1907. évi pécsi kiállításokon elismerő oklevelet, 1913-ban pedig a Képzőművésznők Egyesületének kiállításán Őszi virágok cz. pastelljével ezüstérmet nyert. Művei közül egy holdvilágos tájkép s egy csendélet ~~Ő Felsége~~ a király birtokában ~~van~~, egy tanulmányfej pedig a Szépművészeti Múzeum tulajdona. A Magyar Képzőművésznők Egyesületének egyik megalapítója s a Nemzeti Szalon alapító tagja.

A Képzőművészeti Társulat kiállításain a következő műveivel szerepelt:

1892—93. téli kiáll.: Gyümölcs csendélet, olajf., ~~120 frt.~~

1893—94. téli kiáll.: Erdőrészlet, olajf., ~~80 frt.~~

1894. tavaszi kiáll.: Csendélet, olajf., ~~150 frt.~~ — Arczkép, olajf.

1894—95. téli kiáll.: Semmeringi erdőrészlet, ~~olajf., 150 frt.~~ — Fasor, olajf., ~~200 frt.~~

1895. tavaszi kiáll.: Csendélet, olajf., ~~200 frt.~~ — B. J. kisasszony arczképe, olajf.

1895—96. téli kiáll.: Csendélet, olajf., ~~200 frt.~~ — Besnyői táj, olajf., ~~100 frt.~~

1896. ezredéves orsz. kiáll.: Semmeringi táj, ~~olajf.~~ — Besnyői tájrészlet, olajf., ~~400 frt.~~

1897. tavaszi nemzetk. kiáll.: Csendélet, olajf., ~~250 frt.~~

1897—98. téli kiáll.: Nyár, ~~olajf., 300 frt.~~ — Csendélet, olajf., ~~300 frt.~~

1898. tavaszi nemzetk. kiáll.: Csendélet, ~~olajf., 300 frt.~~ — Olcsó vásár, olajf., ~~450 frt.~~

1899—1900. téli kiáll.: Ősz, ~~pastell, 200 frt.~~ — Elhagyatott vidék, pastell, ~~200 frt.~~

1900. tavaszi kiáll.: Interieur, olajf., ~~400 K.~~ — Nyár, olajf., ~~450 K.~~

1900—1901. téli kiáll.: Részlet Homonnáról, pastell, ~~200 K.~~ — Elnémult a lant, tempera, ~~600 K.~~ — Velejtei parkrészlet, olajf., ~~600 K.~~

1901. tavaszi nemzetk. kiáll.: Buda, ~~pastell, 150 K.~~ — Vadaskert, ~~olajf., 400 K.~~ — Városligeti tó, pastell, ~~250 K.~~ — Virágok, olajf., ~~150 K.~~

1901. tavaszi nemzetk. kiáll.: Buda, pastell — Nyár, olajf., ~~200 K.~~ — Virágok, ~~olajf., 400 K.~~ — Tájkép, olajf., ~~500 K.~~

híd Nepomuki szent [illegible]
1706-ban Jézus keresztelése cz. szoborcsoportját, 1709-ben szent Kajetán, 1710-ben pedig Borgia szent Ferencz szobrát készítette a prágai híd számára. A barokk stíl

M. képrmnök (3) Bruck H.

1938 N.Sz.
Inc.

Kertrészlet IX
Cynea virágzása
Merci virágok
Téli d.n. pazt
of

1936. ~~okt-nov. kapel-m. kpnök kiv~~

N.Sz. Kisi virágok
Gyonák
of

1943 jun. N.Sz.

Kerti virágok V. of

M. képrűök (2)

1927 tav. Tél
Mücs Nyár VII
Tájkép VII

1928 tav. Peoniák V
Mücs Őszi táj

1929. tav. Őszi bokréta
Mücs

1930 tav. Dáliák
Mücs Névnapi ajándék

1931. febr-márc.
Mücs Őszi barackok
Tavaszi virágzás

1932 febr-márc Őszi, pasztt.
Mücs

1933. N. Sz. Futó rózsák, of

M. képrenők (1) Brück H

Eges.

1909 (N.Sz.) l. ott

1910. " "

1911

1913 Szegfük Estefelé Naplementekor Ősi virágok Intérieur réalet M.Sz. arch. várlate Csendélet

1914 " "

1914

1915

✓ 1916.

1917

1918

1919.

1921

1924

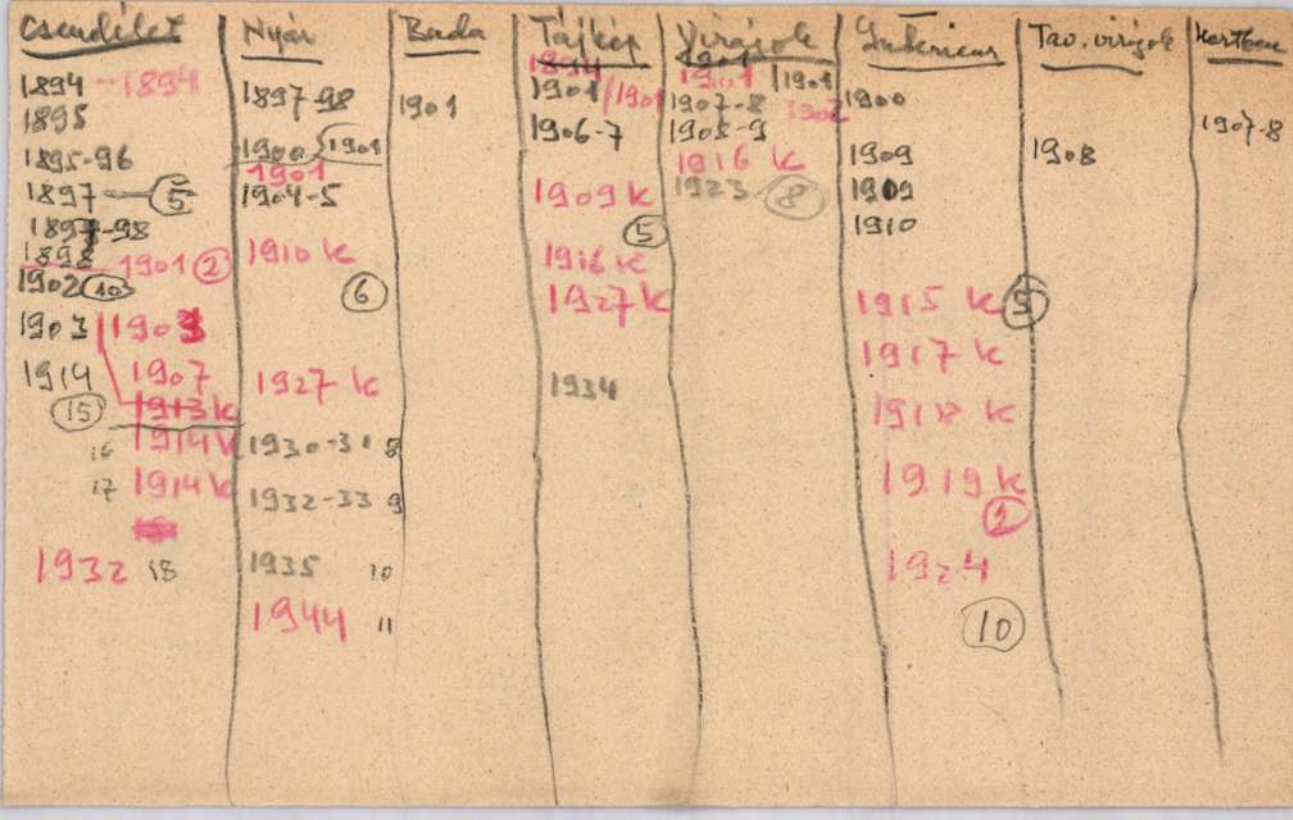
Csendélet
1894 – 1894
1895
1895-96
1897 (5)
1897-98
1898 1901 (2)
1902 (40)
1903 1903
1907
1913 k
1914 k
1914 k
1932 18
Nyár
1897-98
1900 1901
1901
1904-5
1910 k (6)
1927 k
1930-31 8
1932-33 9
1935 10
1944 11
Boda
1901
Tájkép
1904 1909
1906-7
1909 k (5)
1916 k
1927 k
1934
Virágok
1901 1901
1907-8 1902
1908-9
1916 k
1923 (8)
Interieur
1900
1909
1909
1910
1915 k (5)
1917 k
1918 k
1919 k (2)
1924 (10)
Tan. virágok
1908
Karton
1907-8

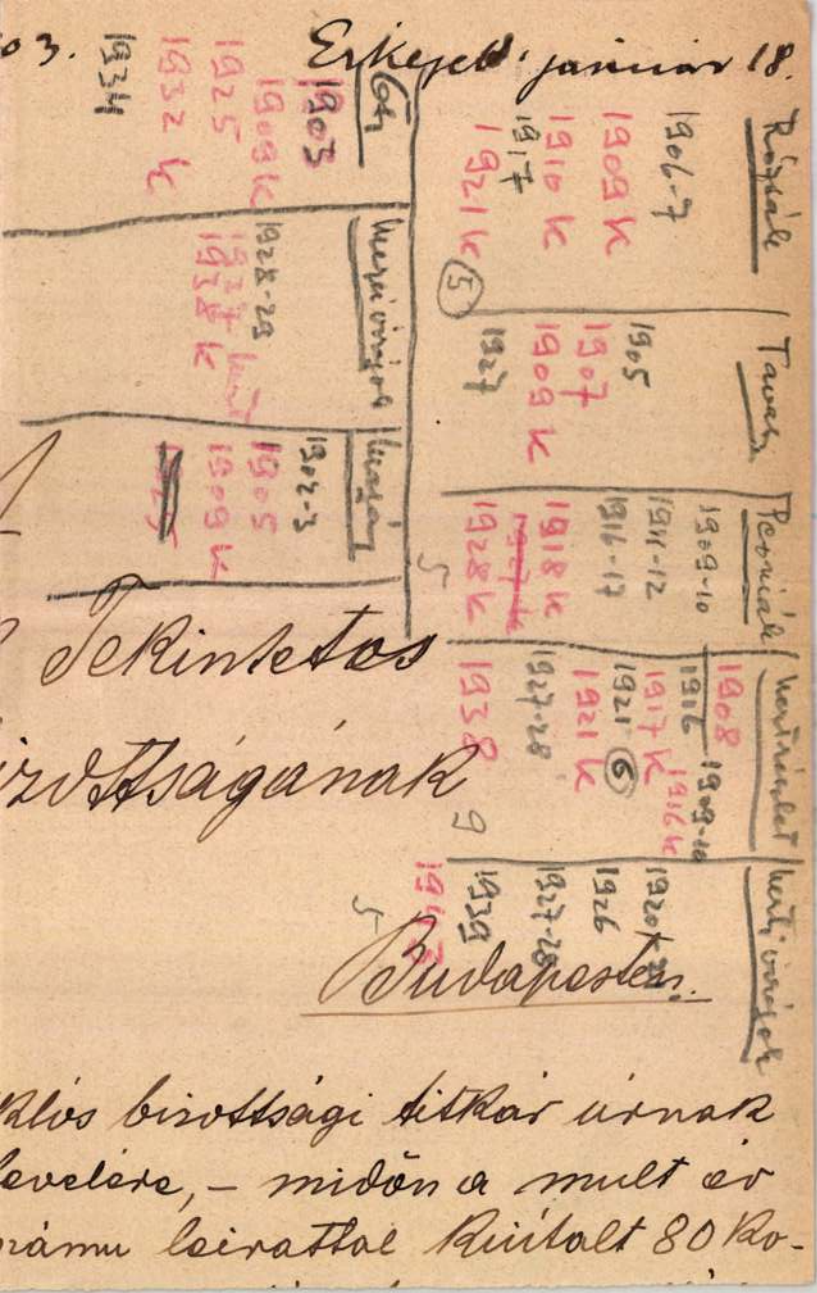

Tekintetes

Bizottságának

Budapesten.

Alulírott bizottsági titkári ünnepi
levelére, – midőn a mult év
nyári táborozásról Kiütött 80 Ko-

Parkrészlet, olaj VII
Virágok, olaj
Tájkép, olaj VI
Kertrészletrészlet, IV

1916. Tavaszi kiáll.

Orgonák, olaj

1917. Magy. Képzőművésznők kiáll

Mályvák, olaj
Hajnal, olaj
Interier, olaj VI
Kertrészlet, olaj V

1918. Magy. Képzőművésznők kiáll.

Peóniák, olaj IV
Interieur kréta rajz VII
Gólyahir, olaj
Olvasó leány, kréta rajz

1919. Magy. képzőművésznők kiáll.

Interieur, olaj VIII - IX
Genre alak, olaj
A zárda kertje, olaj
Interieur, olaj

Bruck Flemmná

1920. Népgondozó Aktiv javára rend.

Virágosdombok, olaj

1921. Magy. Képzőművésznők kiáll.

Rózsák, olaj V
Kertrészlet, olaj VII

Nemzeti Szalon

1924. Magy. Képzőművésznők kiáll.

Interieur, olaj X
Május, olaj

1925. Aquar. és paszt. festők kiáll

Ősz, olaj

1931. Őszi tárlat

Pipacsok, olaj

1932. Iső Csendélet kiáll.

Csendélet, olaj

1933. Magy. Képzőművésznők kiáll

Futórózsák, olaj

1909. Tavaszi kiáll.

Tavaszi virágok, ~~olaj~~
Őszirózsák, olaj

1909. Jubiláris téli kiáll.

Mária Terézia vadászkastélya, olaj

1910 M. Képzőművész Egyesületének kiáll.

Nyár, olaj VI.
Rózsák, olaj III

1910. Téli kiáll.

Orgona, ~~olaj~~
Téli kert, olaj

1911. Magy. Képzőművésznők kiáll.

Parkrészlet, olaj
Téli kert, olaj
B.M. urnő arcképe, olaj
Kert határa, olaj
Szamos völgye, olaj
Eső után ~~xxxx~~ paszt.
Mezeivirágok, olaj

1913 Magy. Képzőművésznők kiáll.

Szegfük, olaj
Este felé paszt.
Naplementekor, olaj
Őszivárágok, paszt.
Interieur részlet, olaj
M.Sz. urleány arcképe olaj
Csneélet, olaj

1914. Magy. Képzőművésznők kiáll.

Tanulmány fej, olaj
Savojai herceg udvara, olaj
XVII. századbeli udvar, olaj
Parkrészlet, olaj
Gyümölcs, olaj
Csneélet, olaj XVII

1915. Magy. Képzőművésznők kiáll.

Budai hegyek között, olaj
Sárga chrysanthemek, olaj
Kékruhás nő, olaj
Interieur, olaj V

1916. Magy. Képzőművésznők kiáll.

Gyümölcs, olaj
Homonnai erdőrészlet, olaj

Dáhliák,olaj
Sziklás part,olaj
Tavaszi virágok,olaj

II. ujvidéki kiáll.

Rózsák,olaj
Berchtesgádeni táj.olaj
Virágos kert,olaj
Csenélet,olaj
Tavaszi virágok,olaj
Dáliák,olaj
Őszirózsák,olaj

I.ső pancsovai kiáll.

Rózsák,olaj
Berchtesgádeni táj,olaj
Virágos kert,olaj
Csneélet,olaj
Tavaszi virágok,olaj
Dáliák,olaj
Őszirózsák,olaj

Iső székesfehérvári kiáll.

Téli kert,olaj
Sziklás part,olaj
Kolostor-udvar,olaj

II. győri kiáll.

Rózsák,olaj
Tavaszi virágok,olaj

1907. karácsonyi kiáll.

Csneélet,olaj XIII.
Tavasz,olaj
II

1908. Tavaszi és V.graf.kiáll.

Chrysanthemum, olaj
Barna táj.paszt.

1908. Téli kiáll.

I
Kertrészlet,olaj
Dáliák, olaj

1909. Magy.Képzőművésznők Egy.k

Rózsák,olaj II
Violák,olaj —
Tájkép,olaj XIII.
Tavasz,olaj III
Tanulmány, kréta
Ősz,paszt.
Barna tájkép, kréta
Magány,paszt.
Falusiház,olaj

I.ső verseczi kiáll.

Berchtesgadeni táj,olaj
Tavasz.olaj
Csendélet,olaj
Siesta,olaj
Chrysantenumok,olaj

I.ső karczagi kiáll.

Kertrészlet,olaj
Őszirózsák,olaj
Orogonák,szinesrajz
Siesta olaj
Berchtesgádeni táj.olaj

I.ső besztercebányai kiáll.

Kertrészlet,olaj
Orgonák,olaj
Őszirózsák,olaj
Vázlat,olaj
Kertben,olaj

II. nyiregyházi kiáll.

Őszirózsák,olaj
Tavaszi virágok,olja
Berchtesgádeni táj,olaj
Csendélet,olaj
Virágos kert,olaj
Sziklás part paszt.
Dáhliák,olaj

II. kecskeméti kiáll.

Dáhliák,olja
Csnedélet,olaj
Tavaszi virágok,olaj
Berchtesgádeni táj,olaj
Sziklás part,paszt.
Őszirózsák,olja

III. temesvári kiáll.

Őszirózsák,olaj
Csendélet,olaj
Dáhliák,olaj
Sziklás part,olaj
Tavaszi virágok,olaj
Nyár,olaj
Rózsák,olja

I.ső szentesi kiáll.

Őszirózsák,olaj
Csenélet,olja

I.ső nagykikindai kiáll.

Virágos rét,olaj
Részlet hüvösvölgyből,olaj

I.ső győri kiállitás

Aratás idejénolaj
Rózsák,olaj
Nyár,olaj

II. fiumei kiáll.

Nyár,olaj
Aratás idején,olaj
Tavasz,olaj
Kellemes órák,olaj
Rózsák,olaj
Augusztus,olaj

Nyitrai kiáll.

Nyár,olaj
Tavasz,olaj
Rózsák,olaj
Augusztus,olaj
Aratás idejénolaj

I.ső lugosi és I ső debreceni kiáll.

Nyár,olaj
Aratás idején,olaj
Tavsz,olaj
Rózsák,olaj

I.ső Mmszigeti kiáll.

Gyümölcs,olaj
Siesta,olaj
Nyár,olaj
Rózsák,olaj
Aratás idejénolaj

I.ső mvásárhelyi kiáll.

Berchesgadeni táj,olaj
Csendélet,olaj
Aratás idejénolaj

I.ső losonci kiáll.

Berchtesgadini táj,olaj
Tavasz,olaj
Siesta,olaj
Aratás idején,olaj
Csendélet,olaj
Almsá csnedélet,olaj
Chrysanthemunok,olaj

1903. IV. aradi kiállitás.

Elnémult a lant,
Hüvösvölgy,
Tanulmány,
Virágosrét,
~~19~~

1905. aradi kiállitás.

Orgonák, olajf.
Római motive, olajf.
Őszi táj, olajf.
Vadászzsákmány, olajf.

1905. Nyiregyházi kiállitás.

Orgonák, olaj
Vadászzsákmány, olaj
Római motivum, olaj
Rózsák, olaj
Őszitáj, olaj

I.ső kecskeméti kiáll.

Római motivumok, paszt.
Rózsák, olaj
Elnémult a lant, olaj

1904. I ső zombori kiáll.

Elnémult a lant, olaj
Rózsák, olaj
Parkrészlet, olaj
Rózsák, olaj

1906. I.ső nagykanizsai kiáll.

Virágos rét, olaj
Hüvösvölgyi részlet, olaj

I.ső komáromi kiáll.

Rózsák, olaj
Tavaszi virágok, olaj

III. debreceni kiáll.

Virágok, olaj
Szekfük, olaj
Csendélet, olaj

I.ső kisujszállási kiáll.

Virágok, olaj
Szegfük, olaj
Csendélet, olaj

1903. Tavaszi kiállitás.

Tanulmányfej, paszt.
Virágzó rét, olajf.
Holdtölte, paszt.

1903. Viz.Rajz. Metszet kiáll.

Ősz, vizf. I

1903 Őszi kiállitás.

Csendélet, XII olajf.

1904. Tavaszi kiáll.

Jour előtt. ~~olajf.~~
Részlet a Borghesei villából, ~~olajf.~~
Vadászzsákmány, olajf.

1904. II.viz.Rajz. Metszet kiáll.

Római motivum, ~~paszt.~~
A Campagna hajnalban paszt.

1904.Őszi kiállitás.

Orgonavirágok, olajf.

1904. Téli kiáll.

Budai hegyek, olajf.

1905. Tavaszi és III.Graf.kiáll.

Magány, paszt.
Római kolostor udvara, olajf.

1905. Őszi kiállitás.

Hüvösvölgy felé ~~olajf.~~
Hüvösvölgyi részlet, olajf.

1905. Téli kiállitás.

Részlet a Hüvösvögyből, ~~olajf.~~
Falkavadászat, olajf.

1906. Tavaszi és IV.Grafikai kiál

Erdő, vizf.
Tanulmányfej, szinesrajz.
Tanulmányfej, rajz.
Tanulmány, vizf.
~~Tanulmány~~, vizf.
I-II

Brüch Herminna.

1894. Első kiállitás.

Tájkép, I ~~olajf.~~
Csendélet, II ~~olajf.~~

1899. Téli kiállitás.

Erdő, szépia
Olcsó vásár. olajf.
Gombolyitás, szénrajz.
Estefelé, szénrajz.

1900. Tavaszi kiállitás.

Tájrészlet, olajf.

1900 Téli kiállitás.

Mákvirágok, ~~olajf.~~
Meleg őszi nap, ~~olajf.~~
Csendélet, olajf.

1901. Tavaszi kiállitás.

Csendélet, ~~olajf.~~
Virágok, olajf.

1901. Őszi kiállitás.

Tájkép, II ~~olajf.~~
Virágosrét, ~~olajf.~~
Virágok III ~~olajf.~~
Nyár, olajf.

1901. Téli kiállitás.

Tájrészlet, ~~olajf.~~
Tájrészlet Mátyásföldről olajf.

1902. Tavaszi kiállitás.

Korán reggel, paszt.
Egy nyári napon, olajf.

1902. Őszi kiállitás.

Érdekes olvasmány, olajf.

1902. Téli kiállitás.

Elhagyott lak, ~~olajf.~~
Elmenőben, olajf.

megirva

Bruck Hermina

+ 1944. Bpest
ostroma alkal-
mával
bomba találat
Mövetkorté-
ben.

Bruck Hermina

Föv képt

Ybolyás csendélet } of
Olas táj
Virágos udvar
A zárda kertje

295/1905/x-hoz.

ta.

ler Koronárol, mely összeget
hunyadi fogház börtönhelyiség
tisztittása árába mai
felvettem elismerem,

d 1905 május ho 24 én

Bruck Hermina

vizit. Budapesten 1865. Ifr.
4 felsőbb leányok –

1891/92 nőr osztály

1892/93 I " "

1892/93 II " "

1893/94 I " –

1893/94 II " "

1894/95 I – II " "

1895/96 " "

Tewbler Orsolya V. 104.

Bruck Hermina

elismarö okl.

Közlezrkiall

1268. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

BRÜCK I. *Hermina*, festő, * Budapest 1865. Itt és Münchenben tanult s 1892-től állította ki a magyar fővárosban esendéleteinek és tájképeinek hosszú sorát. 1913. a Magyar Képzőművésznők Egyesületének kiállításán ezüstérmet nyert.

É. G. I. 146 l

669.

I
305.

669. Giovanni Paolo Panini.

Sz. Piacenzában 1695-ben. † Rómában 1768-ban.

Szent Pál Athenben. (Ap. csel. 18. r. 23.)

A romladozó oszlopcsarnokos épületben, a hol Hercules és Apollo szobrai vannak és a hol az »IGNOTO DEO«-nak is oltárt emeltek, jobbról kőkoczkán áll szt. Pál apostol és hirdeti az ismeretlen Istennek tanait. Jobb kezét felemelve tartja, baljával zöld köpenyét fogja. Körülötte, a romok között, előkelőségek, tudósok és katonák vannak, akik szavait hallgatják. Balról az erkélyen egy ősz férfi, neje és egy ifjú tünik szemünkbe. A háttérben a szabadba nyerünk kilátást, hol az égbolt felhős.

Vászon, méretei 76·5 : 101 cm. — Mündler: XIII. 28. Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: VII. 6. *J. P. Pannini:* Ruinen grosser korinthischer Gebäude, der heilige Petrus predigend, von vielen anderen Personen umgeben. — 1815: VI. 40. *J. P. Pannini:* Ruinen grosser korinthischer Gebäude stb. — 1835: X. 10. *J. P. Pannini:* Paulus predigt den Corinthern

Bruck Hermine

Magyar Művinek
1928. 598

2061-909-223

856. Keretek.

11 darab sima természetes szinű tölgyfakeret, belül keskeny aranydiszszel.

Méretei a belső világitásnak 96.5:68.7 cm., a teljes nagyságnak 104:76.3 cm.

Becsértéke per 13 K..... 143 K

Szállitotta Fleischer Salamon az 1898:IV.1-jei számlával (463-98).-- Kifizettetett 1898.április 1-jén a 125 sz. nyugtára.

BRUCK HERMINA

17 Csendélet olajf. 200.—

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1938 febr[illegible]

1947 Katona Nándor:

Sz. Szepes O Falun 1863: 12. 12-

Haramiak k

A ⊤ ~~balra~~ emelkedő szikla
~~A hagyar vidéken~~ (korla
a középtérben balra k
~~[illegible]~~ háznál ~~[illegible]~~ vezet e
lág ~~[illegible]~~ és kéménye fi
teljesen kopasz és a h
münkle. A háttért sz
nye-fával és ezek közt
ken ~~[illegible]~~ ⊥ homály ömlik e
Vászon, méretei 7

Losság látszik

⊥ éjfél előtti

Vétetett az 1901
tal 2000 koronán
19-én (90/901.)

Az elszámolás

⊤ Lengyel- és Magyarország határán, a Dunajecz mentén,
rendélet. (554/901.)

Bruck Hermina

tovább

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZNŐK EGYESÜLETÉNEK KIÁLLITÁSAIN KITÜNTETÉSBEN RÉSZESÜLT MŰVÉSZNŐK:

1909. S. Kalivoda Kata, Székesfővárosi dij.

1910. Büttner Helén, Székesfővárosi dij.

1911. Székács Irén, Székesfővárosi dij.
Vámossyné Eleőd Karola, Egyesületi dij.

1912. Büttner Helén, Egyesületi dij.
Komáromi Kacz Endréné, Székesfővárosi dij

1913. Soós Elemérné Korányi Anna bárónő, Egyesületi aranyérem.
Komáromi Kacz Endréné, Egyesületi ezüstérem.
Bruck Hermina, Egyesületi ezüstérem.
Kazacsay Gerőné, Székesfővárosi dij.
Rainerné Istvánffy Gabriella, Egyesületi dij.

BELÉPÉSI NYILATKOZAT.

Alulirott a Magyar Képzőművésznők Egyesülete pártoló tagjai sorába lépek és az egyesületi alapszabályok értelmében kötelezem magam az ..... évtől számitott legalább 3 évben évenkint 10 koronát fizetni.

Név	Pontos cím	Kelet

A belépni szándékozókat kérjük, hogy ezen nyilatkozatot kivágni és megfelelően kitöltve Bende János titkár cimére (Budapest, V., Erzsébet-tér, Nemzeti Szalon) beküldeni sziveskedjenek.

153. BRUCK HERMINA: Tájrészlet (olajf.) Ára 60 kor.

Nemzeti Szalon
1900. tav. kiáll.

Ballóhöri Farkas Kór 107

Csók 16, 20, 21

Demeczkyné Wolf Ilm 170

Gallé Tibor 160-64

Lovabo

Bruck Hermina

~~[illegible]~~

~~Bock Schwarz Elza~~

~~D. Benczúr Ida~~

~~Bendéné K. Friderika~~

~~Berg Tiborné, Hegedüs Theodora~~

~~Bojarszky Lenke~~

~~Bonta Marietta~~

~~Borsiczky Zoltánné~~

Bruck Hermina

Magyar Képzőművésznők Egyesülete XXVII kiill. Nemzeti Szalon 1943. jun.

Cz a katalogus Lovabo nincs vedulaiva. Pollandó ~~1948 [illegible]~~ /2 /2

V

Kürthy Sándor, községi irnok. VI. 310

Barna Ilmé:
Alpesi falu
Alkotat az Alporban
Frisz hó

Bruck Hermina

stil 1865

62. Gyümölcs és virág-
csendélet, olaj:
100 x 80.

50 P

Almásy-Tellki V. 1941

V

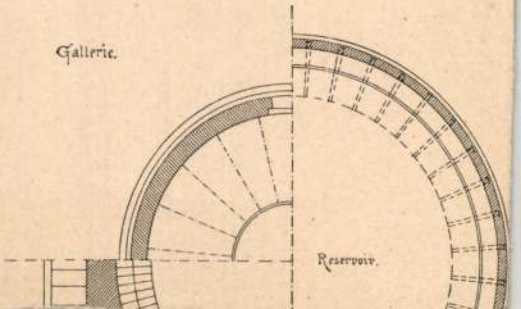
Gallerie.
Reservoir.

Bruck Hermina

d.

Arv. Csarnok 104. aukc. Sat.

" " 110. " "

" " 111. " "

CORVIN-CODEX: Catullus

(Béci,

Thallóczy Lajos: I. Apafi Mihály udvara. Erdélyi Múzeum, XII – 1878, 530 l.:

Apafi könyvtárában szerepelt: „Catullus poeta, in pergamena manuscriptum ex libris Matthiae Regis Hungariae in 4-o." (Béci nincs kiteve.) „jelenleg Bécsben őriztetik."

Bruck Hermina

festó

ród.

Ujv MZsL

142. l.

Bruck Herminia

Árverési Csarnok aukciós kat.

34. sz. 1926. okt.
40. sz. 1927 dec.
41. nem szerepel

Lanffranconi.

V.

bbra fordul. Mellét a csillagkereszt-rend
fekvő piros párnára tett Mária-Terézia-
a pedig annak szalagját tartja. Haja
Gyászfátyolos főkötője, kivágott ru-
e, ingvállának könyökig érő ujját fehér
onyszék áll és a félrevont rojtos füg-
t István templom tornyára nyerünk kilátást.

0.5 cm.
ményéből.
30-án kelt 28402 sz. leirat alapján (140/95).

608(65)

340

Bruck Hermina

1913. MKE kiállításai egyenlet' erüstéren.

Taisadalun Museum III. 238.

Bruck Hermina

Ösz, Vörf.
4.500.000.—

Nemzeti Szalon
MAPE. 11. kiáll. 1925 febr.

módosítások, mint különösen az árak tekintetében esetleges tévedés fenntartva

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál a kiállítási iroda

Bruck Herminа

4 /

MAGYAR MUVESZET

1928.598

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Bruck Hermina

Képzőművészek Egyes. tagja

/

KMTÁRS művesoptok
1931 feb-márc kiáll.
XIII. 10,37
1932. febr-márc. kiáll. 230 V
1932. tav. tárl. 50 V
1932/33. téli kiáll. 261 V

Bruck Hermina

Budaleszi ut 29. Mülsarnok

1930. tavarzi Kiáll. 22, 25 ✓

1930/31. jub. Kiáll. 523, 585. ✓

1934. téli Kiáll. 472, 501. ✓

Vidos Jozsef:

Csaknem térdig, áll[illegible], tojásdad medaillonban. Jobb k[illegible] kinyujt~~a tartja~~otta. Jobbról elvá[illegible] kálla leberetvalt. ~~Nyakravalója~~ Kontlcravart nyak és szegésü ment~~ét~~ét vizel ~~[illegible]~~ Felirata a kép alatt:

„VIDÒ

Acélmetszet, méretei a

Ltpa 87

Bruck Hermina

Vas. Ujs. 1900. 714. l.

na, 63 éves korában Székesfehérváron. — Bruckné, szül. Bonyhádi Jozefa, Budapesten, 79 éves korában. Az elhúnytban Bruck Lajos és Bruck Miksa festőművészek, továbbá Bruck Hermina festőnő édesanyjukat gyászolják. — Özv. Bruck Rozália, Szabadka város legöregebb asszonya százéves korá-

1948
1865
83

KIRÁLYI MAGYAR
EGYETEMI NYOMDA

JÚLIUS–AUGUSZTUS

31 nap | 31. hét

30 Vasárnap	
31 Hétfő	
1 Kedd	
2 Szerda	
3 Csütörtök	
4 Péntek	
5 Szombat	

Bruck Hermina

festő

érod

Sárosi Bella:

Gaulois-kiállítás-

Művészi Ipar

1906. 91. l.

YAR

LM

GYESÜLETI SZAKLAP
60 FILLÉR II. ÉVFOLYAM 51. SZÁM.

Z

Bruck Hermina

festő

Műcs. kiáll. 1893 tól

Pipics 110.l.

V

Át. Képt. 294

D. Kép 294
D. új 35 d)

e

ú haja göndör, szemöldöke és kis baju-
eretvált. Álló gallérú zöld atillájá-
llától bal csipője felé rubintos
ntéjének prémje sötétbarna.

— ∟ és vörös belésű

~~[illegible]~~ új 35. d). — Légrád város (September 14-én ajandéka 1861.)

ó adatok.

. 1876: VIII. 72. — 1878: VIII. 34. —

383: VIII. 360.

1894: III. 101.

Légrád város ajandéka 1861 szept 14

Bruck Hermina

1884/85 I - nor ostáj

Hajtů, romai IV. 122

Bruck Hermine

Műcsarnok
1928, tav. Enáll. 670, 672 ✓
1928/29. téli Enáll. 568. ✓
1929. Tav. Enáll. 520 ✓

Kenézlői ásatás VIII. 158, 159

GAULOIS-KIÁLLÍTÁS.

Írta: Sárosi Bella.

Nagyarányú, főleg a nőket érdeklő, kiállítás nyilik meg május 23-án Párisban. Nem is annyira kiállítás ez, mint inkább nemzetközi verseny azokért a díjakért, amelyeket a rendezőség oly pazarúl kitűzött. A kiállítást Páris negyven esztendő óta fennálló napilapja, a Gaulois rendezi, szinhelye az Avenue des Champs-Elysées-en levő Palais de Glace lesz. Ez alkalommal bemutatni kivánják — természetesen művészi keretben — mindazt, amit a női kezek ügyessége megteremteni tud. Himzés, csipke, fa- és bársonyégetés, festés, bőrmunka, szóval mindaz, amit művészetnek és iparművészetnek nevezünk. A kiállitandó tárgyak feltétele főleg kettő: művészi becsük legyen és kizárólag nő készitse őket.

Az idők jele ez a kiállitás, alapja azon új irány, amelylyel Franciaországban jelenleg állandóan találkozunk. Az érdeksugallta indokok mellett — ennél ügyesebb reklam kevés van — más komoly tényezők is működtek létrehozásánál, esetleg szerényen elvonulva a háttérbe. Általánosan azt látjuk ugyanis, hogy a francia nő ma meg akarja tanulni a művészi kézimunkát és elismeri, hogy az iparművészet terén messzire elmaradt más nemzetek asszonyai mögött. Ennek okát nem benne kell keresni, hanem a viszonyokban.

A francia férfi még nemrégen bűnnek tekintette volna, ha a nők rózsás ujjait, például tűszúrások teszik érdessé. Gondosan ápolt csecsebecse volt a női kéz, csakis becézésre termett. És egy idő óta, amióta a család és az iránta való érzék fejlesztése vált a társadalom szállóigéjévé, szüntelen találkozunk oly francia cikkekkel, melyek a női kézimunkát dicsőitik. Úgy állitják oda, mint a családiasság jelképét, az otthonosság előmozditóját. E cikkeket férfiak irják, de főleg a nők forumán, a divatlapokban látnak napvilágot. Ahol eddig, évtizedek óta, kizárólag a női öltözék rajzait láttuk, ahol másnak helye nem volt, mint az e téren felmerült újdonságok ismertetése, ott mind sűrűbben látjuk a női kézimunka mintáit. Mindez arra vall, hogy a francia férfi szeretné, ha nemzetének leányai nem tekintenék egyedüli kötelességüknek az elegáncia pártolását és bemutatását. Ha külső szereplés helyett mélyebben érdeklődnének minden iránt, ami az otthonnal összefügg és szorosabban fűzi őket a családhoz.

Amilyen érdekes ez a megfigyelés, ép olyan sajátságos a második is, amely a nyomában jár. Ennek révén tapasztaljuk, hogy a franciák nem tudnak kézimunkát rajzolni! Halálra untatnak mindenkit a multból idézett és örökösen ismétlődő mintákkal. Az ismert empire-koszorucskák, XIV. és XVI. Lajos korabeli rajzoknál egyebet nem látunk kézimunka-mellékleteiken. Szinte kezdenek már unottá és banálissá válni. És ami idegen befolyás bennök megnyilatkozik, annyira bele nem olvad a francia izlésbe, hogy mint teljesen külön álló egészet látjuk.

A francziák pedig fejleszteni kivánják a női kézimunkát hazájukban. Ez adta meg bizonyára a Gaulois-kiállitás legelső impulzusát. Csoportba gyűjtve kivánják bemutatni, mit dolgoznak más nemzet asszonyai, esetleg új erőforrásokat nyitni meg saját izlésüknek, a velük e téren rokonnemzetek művészetéből. Hogy minél magasabbra csigázzák külföldön az érdeklődést, mindössze 2500 dijat tűztek ki, többnyiré nőket érdeklő, művészi tárgyakból. E dijak a zsüri itélete alapján fognak kiosztatni, melynek sorában ott látjuk D'Uzés, Rohan, Murat, Kolignac, Tour d'Auvergne hercegnőkön kivül Alexander Dumas, Ernest Lefebuse, Henri Lavedan és még számos kitünőség nevét. Azonfelül á Gaulois oly vendégszeretettel hivta meg hazájába az idegen művészetet, hogy a kiállitás összes költségeit elvállalta.

A felhivás alapján minden országban bizottságok alakultak, melyek összegyüjtötték a Párisba küldendő anyagot. Résztvesznek Anglia, Németország, Belgium, Bulgária, Bajorország, Ausztria, Dánia, Görögország, Spanyolország, Hollandia, Olaszország, Portugália, Románia, Oroszország, Szerbia, Törökország és Magyarország. A magyar bizottság elnökei Pejacsevich Jolán grófnő és Széchényi Béla gróf. A többi országok diszelnökei között ott látjuk a dán, hollandus, portugál és román királynőt.

A magyar csoport tárgyaiból néhány napig tartó kiállitást rendeztek az Iparművészeti Múzeum emeleti disztermében. Nagy számmal látogatták az érdeklődők. Feltüntek szépségükkel a pozsonyi Izabella-egylet vagyontérő arany- és ezüsthimzései. Az egylet fenséges védőnője, Izabella kir. hercegnő is kiállitott egy tulajdonában lévő remeket. A halasi csipkék dús kollekcióban voltak képviselve és minden szakértő nagy sikert jósol nekik odakünn.

Méltán sorakozott mellé jük a körmöci és csetneki csipke. Myrkovszky Gézáné égetett bársonyai mindig nagy méltányásra számithatnak odakünn is. Kabay Dánielné selyemszőnyegei oly speciális ágát képviselik a művészi iparnak, melyhez hasonló nincs hazánkban. Eredetiségükkel tűnnek fel Kovalszky Sarolta szőnyegei, melyeknek egy részét Vaszari János rajzolta.

Finomságukban tökéletesnek mondhatók Zichy Rezsőné grófné miniatürejei, Apponyi Sándorné grófné aquarelleje, Hadzsy Florianné két sikerült karrikaturával szerepel, Balázs Vera széles körben ismert, bájos gyermekképeivel. Radóné, Hirsch Nelly »Szép Ilonka« cimü aquarellejét állitotta ki, Podmaniczky Elma báróné, Bruck Hermina és Makay Filoména tájképet. Thury Sarolta, Schöntheil Irén, Blaskovich Irén, Jakabffy Imréné és Gondos Emmy kitünő bőrmunkákkal szerepelnek, Szentkereszty Marietta báróné, Wilhelm Ella, Freisager Gizella finom himzésekkel. Azonfelül ott látjuk a kalotaszegi varrottast Gyarmathy Zsigáné és a Csák nővérek csoportjában. Több képpel

szerepel a Karlovszky iskola. A népipart főleg a komáromi és somogyi hímzések képviselik. Krennesné Bock Amália arcképei, Urbáry Birike aquarellejei és Károlyi Alajosné grófné miseruhája érdekes alkótások.

A magyar bizottság ama biztos reménynyel indította útnak csoportjának tárgyait, hogy odakünn dicsőséget fognak szerezni a magyar nő izlésének. Hogy ennek révén új barátokat szerez a mindenben megnyilatkozó magyar egyéniségnek.

EGY·LAIKUS·LEVELEI

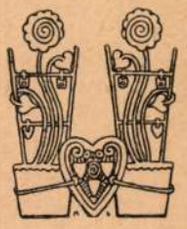

RESURREXIT.

Szerkesztő Uram!

Nagy dolog történt. Az ablakomban kinyilottak a virágok... A vetések zöld szine vibrál, ha elsuhan felettük a tavaszi szellő, amelynek rügyfakadás jár a nyomán s ibolyával fedett az árokpart azon az oldalon, ahová az új életre kelt nap sugara esik. Megzsong a teremtő erő mindenben és mindenütt, a feltámadásnak harsonáját hallom.

Ilyenkor boldognak érzem magam. Olyan boldognak, mint a barlanglakó troglodita, aki ha betörte az öklével a téli álmából ébredő medve koponyáját, vágyódó szivvel sietett hivogató párja után. Irigylem a virágfüzérrel ékitett pogány isteneket, akiknek megadatott az ifjú Természet szerelme és sóvárgó lélekkel látom képzeletben magam előtt az oszlopcsarnokos házak lakóit, a perisztiliumok gazdáit, akik kék ég alatt a mare azurro partján várták a Hispániából jövő gályákat...

...Meghalt a nagy Pán s azóta nagyon megfakult az emberek szine. Városok szürke tömegének lakói, kövi emberek, tudjátok-e, mi a mezők rétjének szinpompája, hogy mi a szél, amely hófehér felhők gulyáját űzi; hajtja ismeretlen legelők felé? Tudjátok-e, hogy mi az, amikor szerető emberpár a fészkét rakó fecske munkáját lesi és virágot szedvén a falusi gyermek, önkénytelenül megtelik a lelke az őserő szépségének az imádásával. Úgy-e, hogy nem? Sajnállak érte nagyon.

...Odi pofanum vulgus, et arceo.
Favete linguis, carmina non prius
Audita musarum sacerdos
Virginibus, puerisque canto...

Valamikor régen márványszobrok hulltak a porba. Porrá égett Róma és Néró fáklyái lobogtak vészes lángolással az éjszakában. Ezek a fáklyák hirdették egy új Istennek az eljövetelét, új Világ támadását az orgiákba sülyedt emberiségnek. Katakombák mélyén pedig megalakultak az első községek, az üldözöttek nagy szövetsége... Elfordult mindenki a test bujaságától, a kereszt egyszerű fája egyszerre szebb lett minden alkotásnál a róla sugárzó emberszeretet folytán... Ez a szeretet varázsolta széppé a szerzetesek szigorú celláit, keresztesvitézek komor csillogású vértjét, templomok szürke gránittömegét. A művészet is az ég felé pillantott. A középkor légies piktúrái, karcsú bronzai, mind valamennyien ihletet sugároztak. A miszteriumok korszaka ez...

Majd összeütközött Kelet napsütötte pogánya, a Nyugot komor harcosaival s a zsákmányt India pompás selymei, perzsa szőnyegek, sziriai fegyverkovácsok inkrusztált pengéi, gyöngyös násfák, ékszerek képezték. S a pizai hajók, velencések gályái lomhán úsztak a pogány művészettel a kampanilék országa felé. Az útjok győzelmes volt. Hiába próbálta az izzószemű, aszkéta Savonarola megállitani a diadalmenetet, hiába dobták el a firenzei asszonyok kösöntyűiket; – titokban csak visszatértek hozzájuk. Feltámadt a pogány föld és a feltámadását renesszansznak hivták, amely szó ugyancsak feltámadás...

Innentől kezdve mindig jobban kihal a szeretet az emberekből. A gép megöl mindent, ami igazán szép, igazán nemes. A városokból eltűnik a fantázia, a zene hangját ércleviatánok dübörgése nyomja el. Az egyéniség haldoklik és közeledik a falanszter mindent megszámozó, fegyencrendszerével... De mégse.

Az elnyomott tömegek érzése birokra kél a környezetével, a kevés kiválasztottak új ösvényeket kutatnak, sokan visszafelé tekintenek, mások önálló világot akarnak teremteni, boldog, csodaszép világot, ahol az alvók felébrednek s az ébrenlévők nem tudnak elaludni többé. Olyat, ahol nincs rabszolga, csak ember és egyéniség, ahol a művészmunkás legyűri a gépet s ahol szeretettől sugárzik minden, ami körülvesz bennünket.

...Ez lesz az igazi újjászületés...

Városok csenevész gyermekei, hallgassatok szavamra. Hagyjátok ott szomorú szállásaitokat, széledjetek széjjel a szabadban, zöld erdők alján épitvén otthont magatoknak. Vegyétek magatokat körül parasztvirággal, rugjátok fel a sok cifra rongyot, hisz' az élet oly szép, csak elrontottátok. Legyetek lélekben előkelők s akkor nem kell palota, hitvány póz és nagyképűség hozzá..... És dolgozzatok, mert munka nélkül nem adatik senkinek a megelégedés hatalmas, felemelő érzése.

...Szeressétek a művészetet, amely ha igazi, egyenlőképen szól gazdaghoz – szegényhez egyaránt. Bekopogtatván hozzátok, nyissatok neki ajtót, adjatok neki szállást a szeretetért, bármilyen egyszerű legyen a köntöse. A csalogány is szürke ruhában énekel... És hogy énekel...

Végezetül pedig szeressetek addig és úgy, ahogy a véretek lángolása csak engedi. A szeretet széppé tesz mindenkit, aki ép, egészséges és fiatal. Ne féljetek a gyermekseregtől, ti meg asz-

Bruck Auffenberg

Natalie

Szommer

Nemzeti Szalon

Bruck Auffenberg Natália.

T904. Tavaszi kiáll.

Hamutartó,

Bruch Salamon jud.

ötvös

1828 Hurst

Kapmagyarországötvösök 33 l.

magasságban 98, a szélességben 98,
4516.-- Értéke 10000 K.-- Néhai
046-913).-- Bejelentetett 1914 már-

13
74
33.

D Bruchsteiner Richard

Hobrau

1887–88.

Einisk 1930. 82 l.

50. HÉT

VASÁRNAP

9

Four sz. Pét., Natália

HÉTFŐ

10

Melkiades, Judit

KEDD

11

Damáz, Árpád

SZERDA

Bruchsteinerné Láng
Rózsi

Ø

ötvös
zománcozott ötvös-
munkák

Bp VII. Wesselényi
u. 26.

iród
z
Kokolay ipartm

J Bruchwieser Bruno

bécsi építész

terveste a kenthelyi

karmelita templomot

1930-ban.

ired

Biertempl

VIII. l.

IRODALOM

JEGYZET

Repr.Mob.fktár 355.sz.

Lemez: XXXI. 23.

Bruck

Megrendezték a jubiláris téli tárlatot a Műcsarnokban. Az itt felsorolt festőművészek szerepelnek a kiállitáson:
Udvary Géza, Roskovics Ignác, Herrer Cézár, Rippl Rónai József, Feiks Jenő, László Fülöp, Bruck, Kosztolányi Kann Gyula, Klammer Mariska, Hilbert Irén, Szlányi Lajos, Révész Imre, Benczur Gyula, Csók István, Mendlik Oszkár, Ziegler Károly, Hári Gyula, Mikola András, Skuteczky Dömе, Wildner Glatz Mária, Dudits Andor.
Bruck: "Maderno" c. olasz városrészlete "fojtott szineivel figyelemre méltó"-mondja a kritika.

ÉLET, Bp. 1911. dec.24. III. évf. 52. sz. 1610-1612. lap.

BRUCK

Tombor Ilona: A Fiatal Kosztá Sóraset 106.l.

hűvért. 1953. 1-7.17

Bruck András

festő

Uj Szalon akt-kiáll.
1934. nov.-dec.

Harmonia, of
Hevereszés, olf

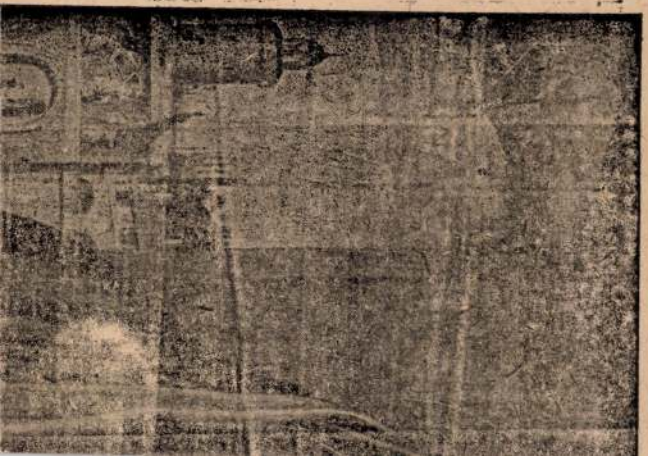

Bruck András

Tanulmány, olaj.
Kínai, olaj.
Egy arcz emigrált, olaj.

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1933 jan

Kökori tárgy IV. 139

MDK

Bruck András

Képzőművészet 1932. 43.1.

Bruck András

új helyen-ban (Kossuth L. u. 12)
alt tiállitásra ven rést.

B. H. 934. XI. 25

MDK

Bruck András

Harmonia

Heverészés, of.

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 3 l.

Bruck András

Párisi Grand Salon kiállításán neve szerepelt.

M.932.T.28.

MDK

Bruck András,

a többi munka között kiválnak müvei.

Ybl Ervin: Kép- és szoborkiállitások.
B.H. 1934 nov. 25. 2o.l.

Bruck-Auffenberg Natália MDK

Mahom, gipsz

Mücsarnok 19o5. tavaszi nemzetközi kiáll.

Bruck Ede grafikus (?)

Magyar Iparmüvészet, 1897/98.

I. évf. 4. sz. 163. – 166. o.

a Thék E. féle zongoragyár plakát pályázatának eredménye.

MDK

Bruck, André, Jestő
[André Bruck]

Magyar származási Jestőművész.
Vég évtizede él Párol az óhazától.
Nyilatkozata.

Kristóf Károly. Magyar Jestőművész Tahiti
nigetén 2

ESTI HIRLAP, bn. 1968. jún. 10.

BRUCK H.

361. Mákvirágok. Olajf.

Képzőm.Társ.1901-2. téli kiáll.kat. 42.oldal

Ø Bruck Ede

iród

Magyar Iparmuvészet

1897/98. 165 l.

Társa. 418 x 305 m/m.-Főv.Muz.....

rajz. K u w a s s e g J o s. Nyomt.
5 m/m. - Főv.Muz..../Szinesen és feketén

rosoknak képe Rákosmezejéről véve, az
sutnak rajzolatjával. /Németül is/ A'
ztelettel ajánlja Hofbauer János,
ános. metszette Gurk Eduard. - Főv.
re.....1.kép./

Steindr. von C.W. Medau in Leitmeritz.
- Főv.Muz.

hegyről. /Németül is/. A XIX.sz.kö-

MDK

Bruck H.

Mezei virágok, paszt.

Grafikai kiáll. Műterem, 1937. aug.
1 l.

Buck, Franz Xaver

ötvös, pecsétmetsző

1814 – 1846

Sopron

l

Csatsoprom ötv

18-l

.259/1941. szám.

BUDAPEST 941-APR.4-N3 AC 5 A.C.

A Müemlékek Orsz. Bizottsága tek. Elnökségének,

Budapest.

IX.Hőgyes-E.-u.10.sz.

Hivatalból.
özszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

MDK

Bruck Franciska

Virágok müvészi elrendezése, repr.

Magyar Iparmüvészet 1913. 85.l.

Bruck,

abból a gárdából, amellyel rég megbarátkozott a közönség. Szerepel munkájával.

Lyka Károly: Uj képek a Nemz.Szal.-ban.
Nemz. Szal. tavaszi kiállitása.
Uj Idők.1905. XI. 27.sz.

Bruck M.D.K.

Morelli fametszetes illusztrációt készített képéről a Vasárnapi Ujság részére

Petskyné Molnár Zsuzsa: Morelli Gusztáv 149.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Sp

1963

MDK

Bruck

A festőművészek erdélyi kirándulásáról...
Pesti Hirlap 1884. aug. 2. 11 l.

MDK

Bruck, festő

Képzőművészeti Szemle, 1879. lo.sz. 128. l.

EA.....ltsz. Gyűjtés he

Tartson és ma

Mi nem azér jö

Vagy valami tr

Hanem egy fert

Midőn a Kriszt

Hogy miként sz

Három pásztorok

Melynek Kris

Szent József

Se nem a vár

Hanem a kirá

Egészséggel ga

Eresszd bé meg

Bruck Aufenberg Natália, szobrásznő. A Képzőművészeti Társulat kiállításain legelőbb 1904-ben Elvarázsolt herczegnő cz. gipsz-szobrával jelent meg, 1905-ben pedig Majom cz. ugyancsak gipsz-szobrát állította ki. Ez időben Bécsben élt.

Kiáll. tárgymutatók.

Druck Aufenberg

Natália

szobrászná

L. Kendrey-Kentivány

274. l.